

ಕುಟುಂಬ ಜನಪದ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಗ್ರಹಕ :
ಡಿ.ಸಿ. ಪ್ರಕಾಶ್

ಪರ್ಗಟಾ :
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ಕುಡ್ಲಿ ಜಾನಪದ್ ಸಂಗ್ರಹ್

ಸಂಗ್ರಹಕ್: ಡಿ.ವಿ. ಪ್ರಕಾಶ್

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೂಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್, ಮಂಗ್ಗುರ್

2

3

ಎನ್ನಿ ಕೊಂಕ್ರಿ ಅಕಾಡಮೀಂತು ಮಾಗಿಲೆ ಪರಿಚಯ್ ಕರ್ನು ದಿಲ್ಲಾಲೆ ನಹಿ: ಅಸ್ಸಿಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅಸ್ಸಾ ಕರ್ತಕಿ ಮ್ಹಣ್ ವಿಚರ್ಯ್ ತೇ ಅವಕಾಶ್ ಮ್ಹಕ್ ಮೆಳಶಿ ಕೆಲ್ಲಲೆ. ತೇಕತರಿ ತೇಂಕ್ ಆಂವು ಕೆನ್ನಾ ಋಣಿ ಉರ್ತಾ. ಅಕಾಡಮಿಚೆ ಅಧ್ಯಕ್ಶ್ ಶ್ರೀ ಏರಿಕ್ ಒರೈರಿಂಯೊ ಏಕ್ ಮಾತ್ಯ ಹೃದಯಿ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಯೇ ಅವಕಾಶ್ ಮ್ಹಕ್ ಕಲ್ಪಿಸುನು ದಿಲ್ಲಾಲೆ ನಹಿ:ಶಿ ಆವಯಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾತ್ಯಸಂಹಿತೆನಿ ಮ್ಹಕಾ ರಿಸರ್ಚ್ ಮೆತಡಾಲಜಿ ಸಂಗಿಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ತೇಕತರಿ ತೇಂಕ್ ಆಂವು ಕೆನ್ನಾ ಆಭಾರಿ. ತಶಿಚಿ ಅಕಾಡಮಿಚೆ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ಶಿವರದ್ರಪ್ಪ ತೆನ್ನಿಬೀ ಒಟ್ಟು ರೀತಿನಿ ಸಹಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ತೆಂಕ್ ಬೀ ಆವು ಆಭಾರಿ.

ಯೇ ಕಾಮಾಕೊ ಕುಡುಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಮ್ಹಸ್ತ್ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ್ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಅಸ್ಸಾ, ಅನಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜಾನು ಪರೋಕ್ಷಜಾನು ಮ್ಹಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಸಾರಸ್ವತ್ ಲೋಕಾಚೆ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ್ ಪ್ರತಿಭೆಕೊ ಮ್ಹಾಗಿಲೆ ನಮಸ್ಕಾರ್ ಅಸ್ಸಾ. ವ್ಯಕ್ತ ಪಟ್ಟೀಂತು ತೆಂಗಿಲೆ ನಾವೊ ಅನಿ ಗಾಂವೊ ದಿಲ್ಲಾ. ಯೇ ಕಾಮಾಕೊ ಕೇಲವೇಕ್ ರೀತಿನಿ ಸಲಹೆ ಅನಿ ಸೂಚನ್ ದೀನ್ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಮಾಗಿಲೆ ಅವಯಿ ಅನಿ ಬಪ್ಪಾಕೋ ಆಂವು ಕೆನ್ನಾ ಋಣಿ.

ಯೇ ಕಾಮಾಕೊ ಮ್ಹಗಿಲೆ ಮಾತ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಧಿರಾಜ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಕೊ ಆಂವು ಋಣಿ ಅಸ್ಸಾ. ಜೊಡ್ತಾ ಅಶ್ವಿಲ್ ಸ್ನೇಹಿತ್ ಲೋಕ್ ಗಡಿ ಗಡಿ ಕಾಮಾಚೆ ಪ್ರಗತಿ ವಿಚಾರ್ತ ಮ್ಹಕ್ ಜಾಗ್ರತೆ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಕೆ. ಶಿವರಾಮ್, ರಾಘವೇಂದ್ರಕಿಣಿ, ವೆಂಕಟೇಶ್‌ನಾಯ್ಕ್, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರ ಚೆಂದ್ರೇಶ್ವರ್ ಆಚಾರ್ಯ. ಗೀತಾ ನಾಯ್ಕ್, ಚೈತ್ರಾಭಟ್, ಶಂಕರ್ ಮರಾಠಿ ಮಂಜುನಾಥ ಮರಾಠಿ ಎಂಕ್ ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕ್ ಸವಿನೆನಪ್ ಅಸ್ಸಾ.

ಕಾಮಾ ಮದ್ಯೆ ಕೆಲವ್ ಏಕ್ ತೋಂದ್ರೆ ದಿಲ್ತರಿ ಯೇ ಕಾಮಾಕ್ ಪೂರಕ್ ಜಾನು ಅಶ್ವಿಲೆ ಅನಿ ಹಾತ್ ಜೊಡ್ಲಿಲಲೆ ಮಾಗಿಲೆ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿ ಸವಿತಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಬಾವ್ ಮೊಹನ್, ಶ್ರೇಯಮೊಹನ್, ಐಶು, ಅಮ್ಮು, ಮಂಜು, ಪ್ರೀತಿದೂವ್ ವೈಷ್ಣವಿ ಏಂಕಾ ಇಸ್ರವಶಿನಾ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮಂಗಳೂರು
ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಆನಿ ಸಾಂದೆ (2005-2008)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ:

ಎರಿಕ್ ಒರೈಲರ್

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್:

ಎಸ್.ಎಚ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ

ಸಾಂದೆ:

ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಆಳ್ವ

ಪುತ್ತೂರು ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ್

ಗೆಬ್ರಿಯಲ್ ವಾಜ್

ಜಿ. ಗಯಾಸುದ್ದೀನ್

ಉಷಾ ರಾಣಿ

ಚರಣ್ ಕುಮಾರ್

ಕೂಡ್ಲ ಆನಂದ ಶಾನಭಾಗ್

ಕೇಶವ ತಾಂಡೇಲ್

ದೀಪಾಲಿ ಖಂಬದಕೋಣೆ

ವಿಕ್ಟರ್ ಮಧಾಯಸ್, ಕಾರ್ಕಳ್

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿ:

ಬಿ. ಬಿ. ಮುನಿರಾಜು

ಆರ್. ಎಸ್. ದಳವಾಯಿ

6

7

ಸ್ವಂತಿಕ ನಾಶ್ ಜಾನ್ ಅಪ್ಪಲೆ ಮ್ಹಣ್ಣೆಕೊ ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಸ್ಥಾನ್ ದವರುಗೇವ್ನ್ ಉರ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಸಹಜ್.

ತೇಕತರಿ ಆಂವು ಜನಾಂಗೀಯ್ ಜಾನಪದ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಎಕ್ ದುಸ್ರೇ ದೃಷ್ಟಿನಿ ಆಲೋಚನೆ ಕರ್ಚೆ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಲಾ. ಕಂಚೆ ಜಾನಾಂಗಚೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಧ್ಯಯನ್ಗೋ ಗೇತ್ತಾರಿ ತೆ ಜನಾಂಗಕೋ ಸೇರ್ದಲೆಲೆ ಲೋಕ್ ನ್ಹೇವೇ ವೈವಸ್ತಕೊ ಕಶಿ ಸ್ವಂದಿಸ್ತಾ ಅಸ್ತಾಚಿ. ಪೋರ್ನಬೀತರಿ ನೇವೆ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಲ್ಲಲೇ ರೀತಿ, ಸಮಕಾಲೀನ್ ಅಂಶಕೊ ತೆನ್ನಿ ಸ್ವಂದಿಸ್ತೀಚೆ ಅಶಿ ಏಕ್ ಅನಿ ಅತಿರೆಕ್ ದೃಷ್ಟಿನಿ ಪಳೇಚೆ ಇಸ್ತಾವಶಿ ನಾಃ. ಏಕ್ ಜನಾಂಗಚೆ ಅಧ್ಯಯನ ಕರ್ಚೆಕೊ ಶುರ್ ಕೆಲ್ಲ್ ತೆನ್ನಾ ತೆಕ್ಕ್ ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಸ್ವರೂಪ್ ಪಳೂನುಗೇವ್ಚೆ ಪೊಡ್ತಾ. ತೇಕತರಿ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಅನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ಅಶಿಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಲೋಕ್ ಕುಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಕುಡ್ಡಾಲೆ ಲೋಕಾಲೆ ಲೋಕ್ ವಿಚಾರ್ ತಲಸ್ಪರ್ಷಿ ಜಾನು ಸಾಂಗ್ಚೆ ಮಗೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನಚೆ ಮೂಲ್ ಉದ್ದೇಶ್. ಹೇ ದೃಷ್ಟಿನಿ ಉ.ಕ ಅನಿ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಂತು ಪಳೆಚೆಕೊ ಮೆಳ್ಚೆ ಕುಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಕುಡ್ಡಾಲೆ ಲೋಕಾಲೆ ಜೀವನ್ ಕ್ರಮ್ ಅನಿ ಲೋಕ್ ಸಂಭದ್ ವಿಚಾರ್ ಅಂಗ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲಾ.

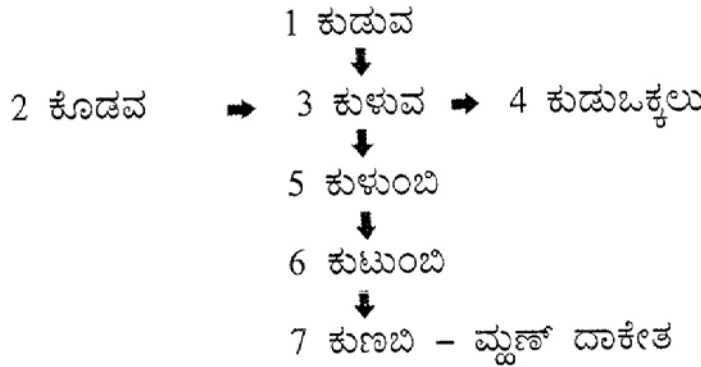
ಮುಖ್ಯ್ ಜಾನು ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಅನಿ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ಜಾಸ್ತಿಜಾನ್ ಪಳೆಚೆಕೊ ಮೆಳ್ಚೆ ಮರ್ಣಾಡಿ ಅನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆ ಉಲ್ಲೆಚೆ ಕುಡ್ಡಿಜನಾಂಗ್ ಲೋಕಾಲೆ ಮೂಲ್ ಪಳೆಚೆಕೊ ಗೆಲ್ಲೆರಿ ಮ್ಹಸ್ತ್ ವಿಸ್ಮಯಾಕಾರಿ ಗೊಂದಲ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಜಾತ್ತ್. ಕಾರಾಣ್ ಕುಡ್ಡಿ ಲೋಕ್ ಮೂಲತಃ ಮರ್ಣಾಡಿ ನಃ ಪಶಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ್ಣೆ. ಏಂಗಿಲೆ ಮೂಲ್ ಕಂಚೆ? ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅನಿ ಮರ್ಣಾಡಿ ಲೋಕಾಕೊ ಕುಡ್ಡಿ ಲೋಕಾಚಿ ಮೂಲ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಕಬ್ಬರ್. ಹೇ ವಿಷಯ್ ಏಕ್ ಹೋಡ್ ಸಂಶೋಧನಕೊ ವಸ್ತು ಜಾನು ಅಸ್ತ್. ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅನಿ ಸ್ವರೂಪ ಕತರ್ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಚೆ ಬೈತಕೊಲ್, ಕೋಣೆ, ಹಣಕೋಣ್, ಗೋಟೆಗಾಳೆ. ಅನಿ ಜೊಯಿಡಾ ತಾಲೋಕಾಂಚೆ ಅಮಶೆಟ್, ವೈಜಗಾಂವ್, ಮಾಲಂಬೆ, ಕುಂಬಾರವಾಡ್, ನಂದಿಗದ್ದೆ, ಕೊನಶೆತ್, ಕುವೇಶಿ. ಉಡಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಚೆ ಕೊಡಿಯಾಳ್, ಕಾರ್ಕಳ್, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್, ಬೈಂದೂರ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ನೆಲೆ ಜಾನು ಅಶಿಲೆ ಕಡ್ಡಿ ಲೋಕಾಲೆ ವಿಷ್ಲೇಷಣ್ ಹೇ ಅಧ್ಯಯನ್.

ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಚೆ ಮೂಳ್

ಕುಣಬಿ ಶಬ್ದಾಚೆ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಕೊ ಕೂಪ್ ಆಲೋಚನ್ ಅಸ್ತಾ. ಕುಟುಂಬಿನ' ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಶಬ್ದ್ ದ್ರಾವಿಡ್ ಭಾಷಾ ವರ್ಗಚೆ ಮೂಲ್ ಭಾಷೆನಿ ಜಲ್ಲಲೆ ಮ್ಹಣ್ ವಿದ್ವಾಂಸ್ ಲೋಕಾಲೆ ಅಭೀಪ್ರಾಯ್ ಅಸ್ತಾ. ಹೇ ಶಬ್ದಾಚೆ ಮೂಲ್ ರೂಪ್ 'ಕುಡು' ಮ್ಹಳಾರಿ 'ಒಕ್ಕಲಿಗ' ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್ ಅಸ್ತಾ. 'ಕುಡು' ಶಬ್ದತನು 'ಕುಣಬಿ' ಶಬ್ದ್ ಜನ್ಮಜಲ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಡಾ/ಶಂಭಾಜೋಶಿ ಅಭೀಪ್ರಾಯ್ ಕರ್ತಾ. ರಾ.ಅತ್ರ ಏಚಿ ಅಭೀಪ್ರಾಯ್ ಸಮರ್ಥಿಸಿಲಾ.

ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಮರ್ಣಾಟಿ ಮೂಲಚೆ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಅಭೀಪ್ರಾಯ್ ಅಸ್ತಾ. ಆಲ್ಲೆರಿ ಶಂಭಾಜೋಶಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಕನ್ನಡ್ ಮೂಲಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗುಕೊ ಉದಾಹರಣ್ ಅನಿ ಶಾಬ್ದೀಕ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ದಿತ್ತಾ. ಮುಕರಿಸಿರ್ನ್ 'ಕುಣಬಿ' 'ಕನ್ನಡ್' ಕುರುಂಬಾಲೆ ಮರ್ಣಾಟಿ

ಅವತಾರ.ಬಕ್ಕುಡ್ ರಕ್ತೆ ಸೋಣ್ 'ಕುಳ' ಜಾನು, ಒಕ್ಕಲಿಗ್ ಜಾನು ರಬ್ಬುನ್ ಹೋಲ್-ಘರ್ ಕರ್ನ ರಬ್ಬಿಲೆ ತನ್ನಾ ಕುರುಬ ಮರಾಟಿ ಅಥವ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೀತರ್ ಕುಣಬಿ ಜಲ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ. 'ಕುಣಬಿ ಮಾಜಲ ಮರಾಟಿ ಚಾಹಲಾ' '{ಕುಣಬಿ ಮಲೆತು ಮರಾಟಿನಾದ}' ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಗಾದೆ ಎನ್ನಿ ಮರಾಟಿ ತನು ಭಿನ್ನ ಮ್ಹಣೆಚೆ ಸಂಗ್ತಾ. ತೇಕರಿ ಶಂಭಾಜೋಶಿಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಕಾಲೆ ಉರೋ. ಕುಣಬಿ ಲೋಕಲೆ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕರೆ ಜಾನು ಮರಾಟಿ ನಹಿ. ತೆಂಗಿಲೆ ಬಾಷೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ್ ನಿರ್ದಾರ್ ಕರುಕೋ ಹೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಪಳೆಕಾ.[ಸಂ.ಎಕ್ ಶಂಭಾಜೋಶಿ] ಹಟ್ಟಿಕಾರ್ ವಂಶ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಸೂಚಿಸಿಚೆ ಸಂದರ್ಭಾಂತು ಶಂಭಾ ಕುಡುವ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ವಂಶ್ ಮೂಲ್ ತನು ಸಾತ್ವೇ ಮುಖ್ಯಿ ವಂಶ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗುಕೋ ಸಕ್ಕಲ್ ಎಕ್ ನಕಾಶೆ ದಿಲ್ಲಾ. ಹೇ ನಕಾಶೆಚೆ ಖರೆ ಪಾಲ್ನ ಕಿತೇ ಉರೊ.ಜಲ್ಲೆರಿ ಶಬ್ದನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಅನಿ ಶಬ್ದ ಪಲ್ಲಟ್ ಭೀತರಿ ಏಕ್ ಸತ್ಯ ವಿಷ್ಲೇಷಣ್ ಅಸ್ಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗೀತ್

ಹೇ ದೃಷ್ಟಿನಿ ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗುಕೋ ಅಧಾರ್ ಅಸ್ಸಾ. 'ಕುಡಿ' ಅಥವ್ 'ಕುಡು' ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಶಬ್ದ ಬಿತರಿ ಒಕ್ಕಲುತನಚೆ, ಆರಂಭ, ಸಾಂಗ್ಲೆ ಅರ್ಥ್ ಅಸ್ಸ. ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು, ಮ್ಹಳಾರಿ ಕಾಪಿ,ಕತ್ರಸಿ, ತುಂಡರಿಸು, ಕುಟರೆ, ಕುಟ್ಟಿ, ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕು, ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕು, ಕುಡು-ಒಕ್ಕಲಿಕ್ಕು ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಉತ್ರಾಂತು ಅಡಕಜಲ್ಲ. ತಶ್ಚಿ ಜಾನು ಕುಡುವ ಮ್ಹಳಾರಿ ಒಕ್ಕಲು, ಕುಡುವ ಲೋಕ್ ಅಮ್ಲೆ ನಾಡಚೆ ಕುಳ. ಮರಾಟಿಂತು ಒಕ್ಕಲು ಲೋಕಕೋ ಕುಳಬಿ, ಕುಣಬಿ, ಮ್ಹಣು ನಾವ್ ಅಸ್ಸಾ. ಗುಜರಾತಿಂತು ಹೇ ಶಬ್ದಾಚಿ ಕಣಬಿ ಮ್ಹಣು ಜಲ್ಲಾ. "ಕೃಷಿವಳಂ ಕರ್ಪಕಂ ಕುಟುಂಬಿ ಎನಿಕ್ಕುಂ" ಮ್ಹಣ್ಣೆ 'ಅಭಿದಾನ್ ವಸ್ತು ಕೋಶಂತು ಸಾಂಗ್ಲಾ. ತಶ್ಚಿ ಜಾನು ಕುಟುಂಬಿ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಶಬ್ದಾಚೆ ಮೂಲ್ ರೂಪ್ 'ಕುಡುಒಕ್ಕಲು'. ತೇಚಿ ಮುಕರಿ ಸರ್ನ್ ಕುಡುಬಿ, ಕುಣಬಿ, ಕುಳಬಿ, ಮ್ಹಣ್ ಜಾಲ್ಲಾ. ಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆ, ಕುಲವೃತ್ತಾಂತತನು ಕುಡುವ, ನಾಡವ, ರೆಡ್ಡಿ, ಏಕ್ಕಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳ್ಳು ಎತ್ತಾ. ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ಆಧಾರ್ ಸ್ಥಳ ನಾಮ್ ಆಧಾರಾಂತು ಗುಜರಾತಿಚೆ ಕಣಬಿ ಮರಾಟಿಚೆ "ಕುಳವಾಡಿ". ಕುಣಬಿ [ನಾನ್ ಆರ್ಯನ್] ಮ್ಹಣ್ ಸಂಶೋಧಕ ಲೋಕ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಕೆಲ್ಲಾಲೆ ಅಸ್ಸಾ.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ವಿಶ್ವಕೋಶಾಂತು ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಕಂಬಾರ್ ತೆನ್ನಿ 'ಕುಡುಬಿ' ಜನಾಂಗ್ ಗೋವಾ ಮೂಲಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಕೆಲ್ಲಾ. ಗೋಯ್ಯಂ ಸೋಣ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಕೊ ಎಮ್ಮ ಸೇರ್ವಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಗೋವಾ ಕುಡುಬಿ ಆಪುನ್ನೇವ್ತ್.

ಗೌಡ, ಗುರಿಕಾರಕೊ ಎಕ ಸಹಾಯಕ್-ರಾಯ್ಪರಿ. ಹೈ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೆವಸ್ಥೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಕುಡ್ಮಾ ಮಧೆಂ ಧರ್, ಭಾಸ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಸಂಸ್ಕಾರ್, ಲೋಕ್ಷೇಧ್, ಎಕಾ ಉತ್ರಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ- ಜೀವಾಳ್ ಅನಿ ರಂಗ್ ರಂಗಾಳ್ ಉಲ್ಲಾ.

ಕುಡ್ಲೀ ಜನಾಂಗಚೆ ಹೈ ಪರಂತು ಜಲ್ಲಲೆ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕಮ್ಮಿ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಂತು ಗೆಜಿತಯರ್ ಪಳೆಲರಿ ಹೈ ಲೋಕ್ ಪಶ್ಯಲೆ ಆಲೋಚನೆ ತೀರಾ ಕಮ್ಮಿ. ಎಕ್ ದೊನ್ ಪ್ರಭಂದ್, ಲೇಖನ್, ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬಸ್ಸುನ್ ಉಲ್ಲಾಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಸೊಳ್ಳೆರಿ ಅನಿ ನಾಃ ಮಹಣೆತು. ಆಜ್ ಪರಂತು ಹೇ ಬಾಗಂತು ಸಂಶೋಧನ್ ಪ್ರಭಂದ್ ಅಯಿಲೆ ನಾಃ. ಹೇ ಕಾರಣ್ ಆಂಗ್ಲೆ ಲೋಕ್ ನಾಗರೀಕ್ ಪ್ರಪಾಂತೂನ್ ತೀರಾ ಭಿನ್ನ ಜಾನು ಸರ್ಕಾರಚೆ ಸಹಾಯ್ ಸವಲತ್ತಾತುನು ವಂಚಿತ್ ಜಲ್ಲಾ. ಹೇ ಪರಂತು ಉಣಿಲೋಕ್ ಸೃಜನ್ ಶೀಲ್ ಚಿಂತಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾರ್ವತ್ ಪ್ರಪಂಚಾಂತ್ ನಾವಾಕ್ ಅಯಿಲೆ ಮಹಾನಿಯ್ ಡಾ// ಎಲ್. ಆರ್. ಹೆಗಡೆ. ಡಾ// ಎನ್. ಆರ್. ನಾಯಕ್. ಡಾ//ಎಲ್.ಜಿ.ಭಟ್. ಎನ್ನಿ ಕುಡ್ಲಿ ಲೋಕ್ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರ್ ಅಪಪ್ಲಲೆ ಪ್ರಬಂದ್ ಲೇಖನ್ ಬಿತರಿ ಮಂಡ್ಲೀಲಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಂತು ಯೇ ಲೋಕಕೊ ಸಂಬಧ್ ಜಾನ್ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಮಹನೀಯ ಬಿತರ್ ಸೆಂಟ್ ಅಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಚೆ ಕೋಂಕ್ಲಿ ವಿಭಾಗಚೆ ಮುಖ್ಯಸ್ತ್ ಎಮ್. ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡನಿ ಅನಿ ಡಾ// ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ರಾವ್ ಮಣ್ತಲೆನಿ ಅಪ್ಲಲೆ ಪಿ.ಹೆಚ್.ಡಿ. ಕತರಿ ಹೇ ಸಂಸಕ್ಯತಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ಅನಿ ಕೆಲವ್ ಲೋಕ್ ಹೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕೊ ಸಂಭಧ್ ಅಶ್ಶಿಲಶಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ್ ಜಾನ್ ಅಸ್ಸಾ ಶಿವಾಯಿ ಉಧ್ಲೇಶ್ ಪೋರ್ವಕ್ ಅನಿ ಔಪಚಾರಿಕ್ ಅಧೀಕೃತ್ ಜಾನ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗೀತ್.ಜಲ್ಲರಿ ಆಂವು ಅಂಗ್ ಉಲ್ಲೆಕ್ ಜಲ್ಲಲೆ ಮಹನಿಯ ಲೋಕಲೆ ಆಲೋಚನೆ ಆಧಾರ್ ದವರ್ಮು ಗೇವ್ನು ಕುಡ್ಲಿ ಲೋಕಲೆ ಜಾನಪದ ಸಂಗ್ರಾಹ್ ಕರುಕೊ ಪ್ರಯತ್ನಕೆಲ್ಲಾ. ಏಕ್ ಉತ್ತರ್ ಆಂವು ಅಂಗ್ ಸಂಗ್ಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ಮಾನನೀಯ ಕೋಂಕ್ಲಿ ಅಕಾಡಮಿನಿ ಹೇ ಕಾಮ್ ಮಕ್ಕ್ ವಯಿಶಿಲೆ ಜಲ್ಲೆರಿ ಹೇ ಕಾಮಕತರಿ ಮ್ಹಕ್ ದಿಲ್ಲಲೆ ಕಾಲಾವಧಿ ಅಗ್ಲೀ ಉಣೇ. ಕಿತ್ಯಾಕೊ ಮ್ಹಳಾರಿ ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಭಾಗಕೊ ಅಶ್ಶಿಲೆ ದುರ್ಗಮ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಜಾನು ಅಶ್ಶಿಲೆ ಹೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಾಹಕೊ ಹೇ ಕಾಲ್ ಉಣೆ ಜತ್ತಾ. ಅಂಗ್ ಅಶ್ಶಿಲೆ ಏಕೇಕ್ ವಕ್ತೃಕೊ ಪನ್ನಾಸ್- ಸಾರಿ. ಕಾಣಿ, ಪದ್ಯ, ಗಾದೆ, ಪದೊ.ವಕ್ತೃದೊ,ಕಳ್ಳಸ್. ತೆಂಗಿಲೆ ಒಟ್ಟು ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕೊ ಇತ್ತೇ ದೀಸ್-ವರ್ರ ಬೀತರಿ ಜತ್ತಾಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗು ಎನ್ನಾ. ಜಲ್ಲಾರಿ ಏಕೇಕ್ ಉದಾಹರಣೆ ಮ್ಹಣ್ ಆಂವು ಅಂಗಾ ಸಂಗ್ಲಾ. ಅವಕಾಶ್ ಕರ್ಮು ದಿಲ್ಲೆರಿ ಎಜ್ ಪಕ್ಷ ಒಡ್ ಪ್ರಮಾಣನಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರಿತೋ. ಅಂವು ಹೇ ಜನಾಂಗಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನಿ ತೆಂಗಿಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಲೋಕ್ ರೂಡೀ, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಲೋಕ್ ವೈವಸ್ಥೆ ಮ್ಹಸ್ಥ್ ಲಗ್ಗಿ ತನು ಪಳುನು ಮಗಿಲೆ ಹೇ ಪ್ರಭಂದಂತು ಮಂಡ್ಲೀಚೆಕೊ ಪ್ರಯತ್ನ ಕೆಲ್ಲಾ. ತಶ್ಶಿ ಜಾನು ಕುಡ್ಲಿ ಲೋಕಾಕೋ ಸಂಭಂದ್ ಪಟ್ಟಿಲಲೆ ಧಾರ್ಮೀಕ್ ಆಚರಣ್, ಪದ್, ಕೇಳ್-ನಾಂಚ್, ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಹೇ ಅತ್ರೇಕ್ ಮಾಹಿತಿ ಲಬ್ಬ ಅಸ್ಸಾ ಪರಂತು ಸಗ್ಲೇ ಜನಾಂಗಚೆ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ್ ಜಲ್ಲಾ. ಒಟ್ಟಾರ್ ಜಾನ್ ಕುಡ್ಲಿ ಜನಾಂಗಚೆ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನಚೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ದೂಂಗ್ಗುನು ಗಾಲ್ಲಶಿನಾಃ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗೀತ್.

ಶಾರೀರಿಕ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಆನಿ ವೇಷ ಭೂಷಣ್

'ಕುಡುಬಿ' ಲೋಕ್ ಕರ್ನಾಟಕಚೆ ಮ್ಹಸ್ತ್ ಭಾಗರಿ ಹರಡುನ್ ಗೆಲ್ಲಾ. ಆಲ್ಲಾರಿ ಹೇ ಲೋಕಲೆ ದೈಹೀಕ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಅನಿ ನ್ಲೇಸಪ್ ಮಾತ್ ಸಾಮಾನ್ಯಜಾನ್ ಏಕ್ಚು ನಮುನಿ ಅಸ್ಸಾ. ತೊಂಡ್ ಪಳ್ಳೇಚ ಬಿತರಿ ಕುಡುಬಿ ಮ್ಹಣ್ ಗುರುತಿಸಿಚೆಕೊ ಸಾದ್ಯ ಅಸ್ಸಾ. ತೊಂಡಾ ಬಿತರಿ ಎಕನಮುನ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಪ್ರಧಾನ್ ಜಾನ್ ಕಳ್ಳು ಎತ್ತಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾನ್ ತೀರಾ ಎತ್ತರ್ ನಾ:

ತೀರಾ ಕುಳ್ಳೆ ಬಿ ನಾ: ಅಶ್ಚಿ ಹದಾ ಜಾನ್ ಶ್ರಮಾನಿ ಆಂಗ್ ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟ್ ಜಾನು, ಕಂದು ಅನಿ ತಂಬಡೆ ಸೇರ್ವಲರಿ ಕಂಚ್ಚಣ್ ದಿಸ್ತಿ ತೇ ಬಣ್ಣ್ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಲೆ. ಜಲ್ಲೆರಿ ಕೋಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಬಿ, ಗೊವಾ ಕುಡುಬಿ, ಅನಿ ಎಜ್ಜಬಿತರಿ ಅಶ್ಚಿಲೆ ಉಪಪಂಡಚೆ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಎಕ್ ನಮುನಿ ನಾ: ಮ್ಹಣ್ ಬಿ ಸಂಗಿತ್. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಿನ್ನತೆ ಅನಿ ಶ್ರಮ್ ಎಜ್ಜ ಪಕ್ಷ ತೊಡೆ ತೊಡೆ ವೈತ್ಯಾಸ್ ದಿಸುನ್ ಎತ್ತಾ, ರೂಂದ್ ತೊಂಡ ಚಪ್ಪಟೆ ಜಲ್ಲೆ ನಾಕ್ [ತೊಡೆ]ಹೋಳ್ಚಚೆ ಸನ್ನ ದೊಳೆ ಅಶ್ಚಿ ದೆಸುನ್ ಎತ್ತಾಚಿ. ದಲ್ಲೆ ಕಾಸ್ ಮಾರ್ಚು ಕುಟ್ಟಕೊ ಕೊಯ್ ಸಿರ್ಕಲಲೆ ರಜ್ಜೋ ಉರ್ತ. ಅನಿ ಕೆಲವ್ ಲೋಕ್ ಮತ್ತೆಕೊ ದವೆ ವಸ್ ರುಮಾಲ್ ರೀತಿನಿ ಬಮದುನ್ ಉರ್ತಚಿ. ನಾ : ಮ್ಹಳಾರಿ ಪಪ್ಪಾಚೆ ಪೊಂವೆಚೆ ಟೊಪ್ಪಿ ಗಾನು ಗೆತ್ತಾಚಿ. ಶ್ರಮ ಜೀವಿ ಕಷ್ಟಸಹೀಷ್ಣು ಜಾನು ಅಶ್ಚಿಲೆ ಹೇ ಲೋಕ್ ಆಯಾಸ್ ಸೋಡುಕೊ ಕೆನ್ನಾಚಿ ಪಾನ್ ಪಪ್ಪಾಳ್ ಕತ್ತಾ ಉರ್ತಾಚಿ. ಪಟ್ಟಿಕೊ ಅಪ್ಪಾನಿ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಾಲೆ ಕಜ್ಜಿಚೆ ಸೋರ್ ನಾ: ಮ್ಹಳಾರಿ ಕಬ್ಬಾಚೆ ಸೋರ್ ಕಾಕಂಬಿ ಸೋರ್ ದೀಸ್ ಇಡಿ ಚಾ, ಕಾಫಿ ರೀತಿರಿ ಪಿತ್ತಾ ಉರ್ತಚಿ ಮ್ಹಸ್ತ್ ಪಯ್ಲೆ ಲೋಕಬಿತರಿ ಹೇ ಸಹಜತ್ ಉರ್ನು ಎಯ್ಲರಿ ಯುವಕ್ ಲೋಕ ಬಿತರಿ ನಾಗರೀಕತೆಚೆ ಛಾಪು ಉಟ್ಟುನು

14

ಜೀವೋಣ್ ಕಾಣ್

ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಲೆ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ್ ತಂದುಳೊ ನಾಂಚುಣ್. ನಾಂಚುಣ್ ಹೇ ಲೋಕಲೆ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ್ ಬೇಳೆ. ಅಂಗ್ಲೇ ಪ್ರದೇಶಕೊ ಪರಿಚಯ ಕೆಲ್ಲಾಲೆ ಅಮ್ಮಿಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗುನ್ ಗೆತ್ತಾಚಿ. ಉಕ್ಕೊ ತಂದುಳೊ ಹೇ ಲೋಕಲೆ ದೋಂಚಿ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ. ಹೆಜ್ಜೆನಿ ಪೇಜ್ ಅನಿ ಶೀತ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ನಾಂಚುಣ್ ಭಕ್ರೀ, ಪೇಜ್, ಹಪ್ಪಳ್, ಪೋಳೆ ಸೆಂಡಿಗಿ, ಕರ್ನು ಉಪಯೂಗ್ ಕರ್ತಾಚಿ ವಾರಾಂತು ಚಾರ್ ದಿವಾಸ್ ಮಾಸ್ ಅನಿ ಮಹಳಿ, ಉಪಯೂಗ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ವಾರಬಿತರಿ ಸೋಮರು, ಹೇ ಲೋಕಾಕೊ ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಅನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೀಸ್. ಸೋಮಾರು ಧರ್ಮಸ್ಥಳ್ ಮಂಜುನಾಥಲೆ ದೀಸ್ ಅನಿ ಹೇ ದೇವ್ ಹೇ ಲೋಕಾಕೊ ಕುಲ್ ದೇವ್. ತಶ್ಚಿ ಜಾನು ಹೇ ದೀಸ್ ನಾಣ್ ಕಾಣ್ ಆಚರಣೆ ಅತೀ ಶುದ್ಧಾಚಾರನಿ ಜವ್ವಾ. ಕೇಲವ್ ಲೋಕ್ ಶೆನಿವಾರ್, ಮಂಗಳವಾರ್, ಗುರುವಾರ್, ಶುಕ್ರವಾರ್ ದೀಸಾ ಬಿತರಿ ಮಾಸ್ ಮಾಹಳಿ ಕಾನ್ನಾಚಿ. ಬಾಕಿ ದೀಸ್ ಕಂಚೇಕೊ ಅಡ್ನಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗ್ತಾಚಿ. ರಾಶಿ ಮಾಗ್ಲೆನಿ ಭೇಟ್ ಹೇಂಗಿಲೆ ಆಹಾರಕೊ ಮೂಲ್ ಜಲ್ಲಾಲೆ ರಾನ್ನಾಚಿ ಪ್ರಾಣಿ ಜಾನ್ ಅಶ್ಚಿಲೆ ಜಿಂಕೆ, ದುಕ್ಕುರ್, ಮುಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಛಾಪ್. ಮೋಲ, ಮಂಕೊಡು. ಬರ್ಕ, ರನ್ನಾಬೋಕ್ಕುಡ್, ಅತ್ರೇಕ್ ಭೇಟ್. ಆಜ್ ಕಾಲ್ ಭೇಟ್ ನಿಷೇದ್ ಅನಿ ಪ್ರಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಬೀ ಕಮ್ಮಿ ಜಲ್ಲಲೆಕೊ ಭೇಟ್ ಅಪರೂಪ್ ಜೆಲ್ಲಾ. ಪಕ್ಷೀಂತು ಪಾರಿವಾಳ್, ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ, ಸಮುದ್ರಕೀರ್, ಗೌಂಜಾ, ನವಿಲು, ಅತ್ರೇಕ್ ಪಕ್ಷಿಕೊ ಭೇಟ್ ಕರ್ತಾ ಆಶ್ಚಿಲೆ. ಹೇ ಲೋಕ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವೇಳಾರಿ ಅಮ್ಮಿಲೆ ಲಗ್ಗಿ ಒಪ್ಪಾಲಾಚಿ. ಹೇ ಒಟ್ಟು ಅಧಾರರಿ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಮೂಲತಃ ಮಾಂಸ್ ಹಾರಿ ಜಾನು ಅಶ್ಚಿಲೆಚಿ. ಆಜಿ ಹೇನ್ನಿ ಹೇಂಗಿಲೆ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತೀಂತು ಕೆಲವ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಬದ್ಲಾವಣೆ ಕರ್ನು ಗೇತ್ತಿಲೆ ದಿಸುನು ಎತ್ತಾ. ಅನಿ ಕೇಲವು ಲೋಕಾಂತ್ ಸುಕ್ಕೆ ಮಹಾಳಿ ಕೆಂಡಾಂತ್ ಬಾಜುನ್ ಕಡಿ, ಪೇಜಾಪಾಟ್ಟೀಕೊ ಕಾತಾಚಿ. ವರ್ಷಾಚೆ ಮಧ್ಯೆ ವಿಷೇಷ್ ದೀಸಾಂತ್ ದೇವಲೆ ಪೂಜ್ ವೃತ ಆಸ್ಲಾನ್ ಮಾಂಸಹಾರ ನಿಷೇದ್. ಅನಿ ತೋಡೆ ಮಾಹಳಿ ನಿಷೇದ್. ಮೋರಿ, ಶೆತ್ಯಾ, ಕೆಲವ್ ಕುಟುಂಬಾಚಿ ಎಕ್ ಎಕ್ ಮಾಹಳಿ ದೇವ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಜಾತಚಿ ಅನಿ ತೇಕೆನ್ನಾ ಕಯ್ನಾಚಿ. ಕುಂದಾಪುರ್, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರ್, ದಿಕಾಚಿ ಕಡ್ತಾಲೆ ಖಾಣಾಂತ್ ತಾಂದ್ಲೋಚ್ ಮುಖ್ಯ ವಾಂಚೋ. ತಾಂದ್ಲಾಚೆಂ ಸೀತ್ ಭಾಕ್ರಿ, ಪೋಳೆ, ಪಾಯ್ಸ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ನು ಕರ್ತಾ. ಪೋವ್, ಚುರ್ಮುರೊ, ಲಾಯ್, ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ ಆದ್ಲಿಂ ಯೆಹೆಲೈ ಖಾಣ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಲೈ. ಗಾಣ್ ಗಾಲ್ನು ಗೋಡ್, ತೇಲ್, ಕರ್ತಲೆಂ ಕುಟುಂಬ್ ಆಹಾಲಿಂ. ನಾಂಚುಣ್ ಪಿಕೂನ್ ತಾಜಿ ಅಂಬಿಲಿ, ಬಾಕ್ರಿ, ಕರ್ತಾಲಿ. ವಿವಿಧ್ ಖಾಂದೆ, ಕಣ್ಣಾಂ, ಆಳುಂ, ದೇಂಟು, ಭಾಜ್ಜಿ, ಮಸ್ಕಾಬಾಜ್ಜಿ, ಅಳ್ಸಾಂಡೊ, ತೆಂಡ್ಲಿ, ವಾಳೆಬಾಜ್ಜಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ರಾಂದಯ್ ಗಾಯಚೆ ಬೆಳೆಂ ಕೊರುನ್ ದಾವ್ಯಾತಿತ್ಲೆ ದೊರುನ್ ಮಿರ್ವಾಲಾಲೆಂ ವಿಕ್ತಾ. ಆಂಬೈ, ಪೋಣಸ್, ಪಾತ್ಯೆಪೋಣಸ್, ಅಂಬಾಡೆ, ಯೆಟಿ, ರುಂಬ್ಡಾಂ, ಗಾಬ್ಯಾಕಾಂಡಿಂ, ಚಲ್ಲಂಗಾಯ್, ಕರ್ತಾಲ್ಯಾಂ, ಮಿಟಾಕೇಳಿ ಘಾಲ್ನು ನೆಂವೆಂ, ಹಪ್ಪಾಳ್ಳಲುನ್ ಪಾವ್ಲಾಳ್ಳ ದೀಸಾನಿ ಉಪ್ಯೂಗ್ತಾ. ಹೆಂ ಮಾತ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಕಾರಣೋ, ಬಿರಂಡಪಾಲ್ಸೊ, ಬಿಟ್ಯಾಕೊಮ್ಪ್ರೆ ವಾಟುನ್ ಚಟ್ಟಿ ರಾಂದಾಯ್ಕ್ ಉಪ್ಯೂಗ್ ಕರ್ತಾ. ಹೇಂ ದಿಕಾಚಿ ಕುಡ್ತಾಂತ್ ಪೂಸ್ಸಿಲೆ

ಕೊಂಬೆ, ಬೊಕ್ಕುಡ್ ಖಾಯ್ತಾಹೆಂ ಮುನ್ ನಂಬಿಕೆ ಅಹಾ. ಭೇಟ್ ಅನಿ ಮಾಹಳಿ ಧರ್ಟೆಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ದೇವಾಲೆ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ಮುನ್ ಕುಡುಂಬಿ ನಮ್ಲೊತ. ತಿಹಿ ದಾಲ್ಯಾನಿ ಕುಡುಂಬಕ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ದೇವ್ ಕುಳ್ಳೆವು ದಾಲ್ಯಾ. ಪಾಗ್ತಿಂ ಭಾಲ್ಯಾಂನಿಂತ್ ಕುಡುಂಬಿ ಕೊಳಾಂಚಿ ಭೇಟ್ ಕರ್ತಾ. ಸೊಸೈ, ಪಿಸಿಯಾ, ಸಾಳೊ, ತೆರಿಯಾ, ಗಾರ್, ಕೆಂಕ್ಣಾ, ದೊರುನ್ ಕಾತಾ. ದಾಲ್ಯಾರಿ ಪೋಸಲ್ಲಿ ಕೋಂಕ್ಡಾಕ್, ಬೊಕ್ಕಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಖಾಯ್ತಾ. ಭೇಟೆಕೊ ದಾವ್ಯಾಹಲ್ಯೊ ಹತ್ಯಾರ್ ಸ್ವಂತ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಜಾಳ್, ಕೊರಂಡ್, ಬಳ್ಳನ್ ಮಾಹಳಿ ದರ್ತಾ. ಖೊಳಿ ಬಳ್ಳನ್ ಕುರ್ಲೆ ಧರ್ತಾ. ಮಾಸ್, ಮಾಹಳಿ ರಾಂದುನ್ ವನಭೋಜನ್ ಮುನ್ಲೆಲಿ ಮಹಾಮಾಯಿಲಿ ಪೊಜಾ ಸಾಮೂಹೀಕ್ ರೀತಿರ್ ಕರ್ಲೆಲಿಂ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ್ ಜಾನು ಕುಡ್ತಾಂತು ಪರಬ್ ಅನಿ ವಿಶೇಷ್ ಸಂದರ್ಭಾಂತು ಇಡ್ಲಿ, ಪಾಯಸ್, ಪತೋಳಿ, ಗುಂದ, ಅನಿ ಕೆಲವೇಕ್ ತರಕಾರಿ ಒಟ್ಟುನ್ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಪಧಾರ್ಥ ಪತ್ನೊಡೆ, ಕಡಂಬ್ ಅತಿರೇಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಖಾಣ್ ಕರ್ತಾ ದೆವಾಕೊ ನಿವಾದಿ ಕರ್ತಾ. ಫೈಲೆ ನೈವೇದ್ಯ ದೇವಾಕೊ ನಂತರ್ ತುಳ್ಳೆಕೊ ನವಾದಿ ದಿತ್ತಾ. ನಂತರ್ ಕೇಳಿ ಪನ್ನಾಬೀತರಿ ಜೀವ್ತಾ. ಸ್ವಂತ್ ಆಲೆ ಕರ್ತಾ ಗೊಡ್ ಸಿಜ್ಜುನ್ ಉಂಡೆ ಗೊಡ್ ಕರ್ತಾ. ಕಾಕಂಬಿಂತು ಸೋರ್ ಕರ್ತಾ ನೆಸ್ತೆ ಜೆವೋಣ್ಣೊ ಉಪಯೋಗ್ಗೀತಾ. ಅನಿ ಕೆಲವ್ ರುಕ್ಕಚಿ ತಿರುಳ್ ಸುಕ್ಕುನು ಪೀಟ್ ಕರ್ತಾ ಭಕ್ತಿ ತಾಳಿಪೀಟ್ ಕರತಾಚಿ. ಮ್ಹಣು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಸಂದರ್ಭಾಂತು ಕೆಲವ್ ಕಡೆ ಮ್ಹಣ್ಕಾ ಸಂಗಿಲೆ ಅಸ್ಸಾ. ಜಲ್ಲೆರಿ ಕಂಚೆ ರುಕ್ಕಾಚೆ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಗೆಕೊ ತೇ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಣ್ಕೆ ಪೋಳಿತಾಚಿ.

ಕಣ್ಣ ಪಟ್ಟಿಕೊ ತೌಂಸೆ, ಪಪಾಯಿ, ಕಂಬಳೆ, ಪಡ್ವಳೆ, ಬೆಳ್ಳಿತಚಿ. ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ ಮಿಕ್ವಲಲೆ ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣು ಸುಕ್ಕುನ್ ಪಿಟ್ಪೆ ಕರ್ತಾ ಪಾವ್ಲೋಡಿಕೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾಚಿ.

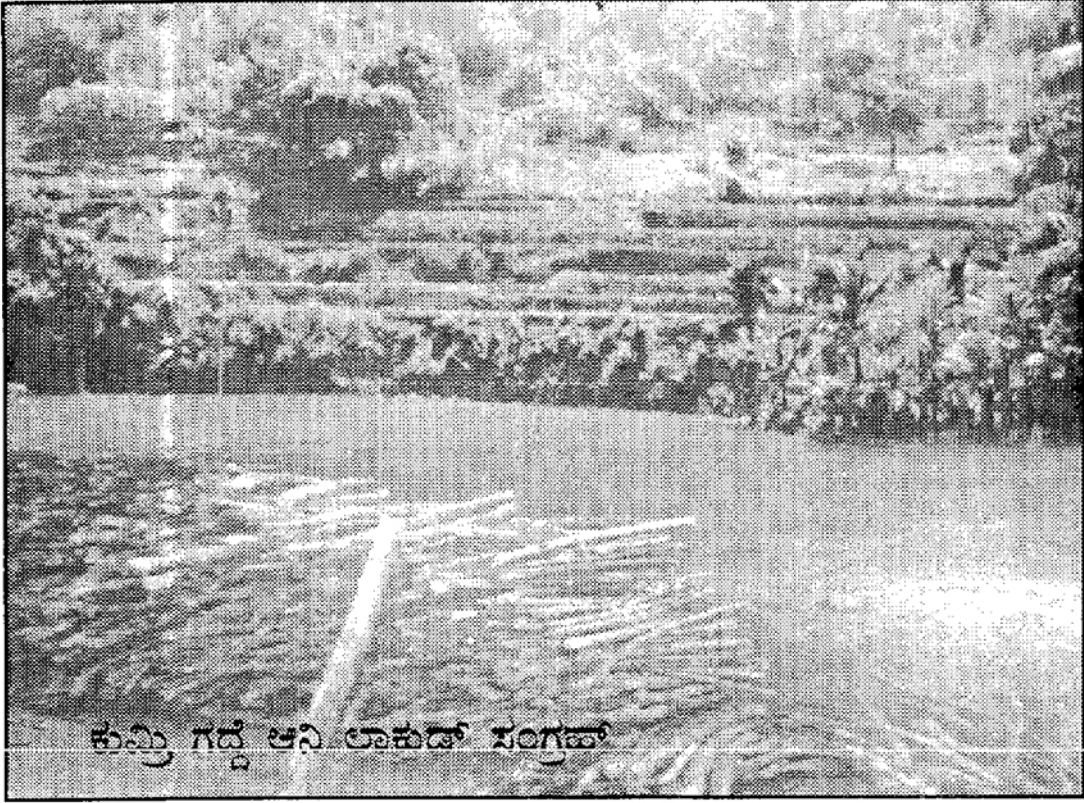
ಕಾಜಿಚೆ ಸೊರ್ ಕರ್ತಾ ಒಕ್ಕದೊ ಪ್ರಮಣನಿ ಪಿತ್ತಲೆ ಅಸ್ಸಾಚಿ ಯತೇಚ್ಛೆ ಜನು ಉದ್ಯಾ ರೀತಿನಿ ಉಪಯೋಗ್ಗಿತಲೆಭಿ ಅಸ್ಸಾಚಿ.

ಒಟ್ಟಾಯರಿ ಕುಡುಂಬಿ ಲೋಕಲೆ ಆಹಾರ್ ಪದ್ಧತಿನಿ ಇತರೆ ಲೋಕಕ್ಕಿಂತ್ ಕಂಚೇ ರಿತಿನಿ ಊಣೆ ನಾಃಅಶ್ಚಿ ಉಟೋಪಚಾರ್ ರೂಡ್ಸುನ್ ಗೆತ್ಲಾಚಿ ಜಾನ್ವಾರ್ ಪೋಸ್ಲಾತರಿ ದೂದ್ ದಹೀ, ತೂಪ್, ಎಜ್ಜೆ ಉಪಯೋಗಚೆ ಎಂಕ್ ತಿತ್ತೇ ಜಾನು ಗೂತ್ಯಾ.

ಕುಡ್ತಾಂಲಿ ಪಾನ್ ಪೋಡಿ

ಕುಡ್ತಾಂಕ್ ಪಾನ್ ಪೋಡ್ ಖಾವ್ಲೆಲೆಂ ಹವ್ಯಾಸ್ ಅಹಾ. ಸಯೆ ಧಯ್ರಾಂಕ್ ಜೆವ್ಣಾಚಾಯೀ ಪಾನ್ ಪೋಡ್ ದಿಲ್ಲರಿ ಚೇಡ್ ಮರ್ಯಾದ್. ವೀಡ್ಯಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ವಾರ್ಡೀಗ್ ನಿಫಂಟ್ ಕರ್ಲೆ. ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ವೊವ್ಹಿಗ್ ಸಾಂಗ್ಚಿ ವೀಡೊ ದೀವ್ನ್ ಪಾಯೆ ದರ್ಟೆಂ ಹೇ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವೈವಸ್ಥೆ ಅನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತಿನಿ ಕುಡ್ತಾಂತ್ ಪಾನ್ ಪೋಡಿಕ್ ವಿಶೇಷ್ ಸ್ಥಾನ್ ಅಹಾ. ಪಾನ್ ಪೋಡಿಕ್ ದಾವ್ಯಾಹಾಲ್ಯೊ ಸುನೊ ಕುಡುಂಬಿ ಸ್ವತಃ ಧರ್ಟೆಲ್ಯಾ ಖುಬ್ಯಾಂಚೋ ಸಿಂಪಿಯಾ ಲಾಸುನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ.

ವೃತ್ತಿ (ವಾವ್)

ಕುಮ್ಮಿ ಗದ್ದೆ ಆನಿ ಲಾಕುಡ್ ಸಂಗ್ರಹ್

ಕುಡ್ಕಾಲಿ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಭಾರೀ ಬುದ್ಧಾಂತ್. ಲಾಟ್ ಫಾಲ್ಕು ಉದಿ ಒಡ್ಚೆಂ, ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಬೇತ್ಲೆಂ, ಕುಮ್ಮಿ ಕಷ್ಟ್, ತೋಂಟಾವಾವ್, ಘರಾಂ ಬಾಂದ್ಲೆಂ, ಮುಡ್ಯೆ ಬಾಂದ್ಲೆಂ, ರಾನ್ಕಾಲ್ಕಾಲ್ಕಾತ್ ವಿಕ್ಲೆ , ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡುಂಬಿ ಲೋಕ್ ವಾವ್ರಾಚೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ್. ಹ್ಯಾಚೆ ಒಟ್ಟು ಭೇಟೆ ಕುಡ್ಕಾಲಿಲೆ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಹವ್ಯಾಸ್.

ವಾಲಿಂಚೊ ವಾವ್, ಬೆತಾಂಚೊ ವಾವ್, ಆಚಾರಿ ವಾವ್, ಸಾಗ್ಲೆಚೆ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ಲೆಂ, ಮಾಂದ್ರೋನ್ ಒಳ್ಳೆ, ರೂಕ್ ಚೀರ್ದೆಂ, ಮ್ಹಾಲಿವ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ, ರಾನ್ ಉತ್ತತ್ತಿ ಪೋದೇವ್ನು ವಿಕ್ಲೆಂ. ಕುಡುಂಬಿ ಜಾನ್ವಾರಾಂ ಪೋಸ್ಲಲ್ಯಾರ್ಕಿ ಹುಷಾರ್. ಭುರ್ಗಾಂಚ್ಯೆ ಚಡ್ ಮೂಗಾನಿ ಜಾನ್ವಾರಾಂ ಪೋಸ್ತಾ.

ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೋಕಾಂತ್ 'ವಂಡಾರ್' ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ನಾಂವಾಗ್ಲೆಲ್ಯಾ. ಸಾಧಾರ್ನ ಪಾಂಚ್ ಎಕ್ರಾ ಸುವಾತಿಚಾ ಕಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಮುಕ್ತಾಲ್ ವಾಸಿ ಲೋಕ್ ಕುಡುಂಬಿ ಮ್ಹಣ್ ಗೋಪಾಲ್ ಗೌಡನಿ ಸಂಗಿಲೆ ಅಸ್ತಾ.

ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಂತ್ಲಿ ಅಶ್ಶಿಲೆ ಕುಡ್ಕಾಲಿಲೋಕ್ ಪೂಡ್ ವರ್ಷ ಪಾಟಿ ಕುಮ್ಮಿ ವಾವ್ರ ಕರ್ತಾ ರಾನ್ಕಾ ತುನು ರಾನ್ಕಾಂ ಜಗ್ಗಿತನು ಜಗ್ಗಿಕೊ ವಸ್ತಿ ಸೊದ್ದುನ್ ಗೆತ್ತಾ ಅಶ್ಶಿಲೆಚಿ. ಕುಡ್ಕಾಲಿಲೆ ಯೇ ಲಕ್ಷಣ್ ಅಲೆಮಾರಿ ಅಥವ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲಕ್ಷಣಕೊ ಏಕ್ ಉದಾಹರಣ್ ಮುನ್ಯತು. ತೇ ಕತರಿ ಕುಡುಂಬಿ ಲೋಕಕೊ ಕುಮ್ಮಿ ಕುಡುಬಿ ಮ್ಹಣು

ಅಪತಾಚಿ. ಹೇ ದೃಷ್ಟೀನಿ ಹರ್ ಏಕ್ ಕಾಮ ಭಿತರಿ ಕುಡುಬಿ ಕಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಚೆ ಲೋಕ್ ಮುನ್ಯೇತೊ. ಗುಡ್-ಗಾಡಭೀತರ್ ಸನ್ನ ಸನ್ನ ಬೂಂಯಿ ಧವರು ಗೇವ್ನು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕರ್ತಾಅಶ್ಶೀಲೆಚಿ. ಪೂಡ್ ಮಕ್ಷನಿ ಕೃಷಿ ಬೂಂಯಿ ಬದ್ಲ ಕರ್ತಾ ಅಶ್ಶೀಲೆಕೊ ತೆನ್ನಿ ದೀವ್ಚೆ ಕಾರಣ್ ಅನಿ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಅಗ್ಗಿ ಆಶ್ಶರ್ಯ ದಿಸ್ತಾ. ಬಿಡಾರಂತ್ ಘರಾಂತ್ ಘರ್ದೆ ಕೊಣ್ತಾರಿ ಮೆಲ್ಲಾರಿ ಅಶ್ಶೀಲೆ ಘರ್ ಸೋಣ್ ದುಸ್ರೆ ಕಡೆ ಘರ್ ಬಂದುನು ಗೆತ್ತಶ್ಶೀಲೆಚಿ. ಮೊರಣ್ ಕುಡುಂಬಿ ಕುಟುಂಬ್ ಸಹಿಸಿಚೆಕೊ ಜಾಯ್ತಾಶ್ಶೀಲೆ ವಿಷಯ್. ಜಲ್ಲರಿ ಅತ್ತಾ ಹೇಕ್ರಮ್ ಬದ್ಲಾ ಜಲ್ಲಾ. ನೆವೆ ನೆವೆ ಭೂ ಕಾಯಿದೆ ನಿಮಿತೋ ಹೇ ಬುಡಕಟ್ಟ್ ಲೋಕ್ ಅಪ್ಪಲೆ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಕ್ರಮ್ ಬದ್ಲಾಯಿಸುನು ಗೆತ್ತಾ. ಯತೇಚ್ಚ್ ಜಾನು ಉದ್ಯ ಸೌಕರ್ಯ ಅಶ್ಶೀಲೆ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಮಡಿ ಮಡಿ ಜಾನು ಜಗ್ಗೊ ರಡಿ ಕರು ಹದ್ ರಬ್ಜೆಕತರಿ ಮೇರಿ ಗಾರ್ನ ಗದ್ದೆಂತು ಉದ್ದಾಕ್ ರಬ್ಜೆಪಶಿ ಉದಾಕ್ ಹೋಳ್ಕಾ. ತೇ ರೀತಿನಿ ವೈವಸ್ತೆ ಕರ್ತಾ. ಹೇ ಗದ್ದೆಂತು ಹದ್ ಪಳುನ್ ಭೀಂಯಾ ಭಿತ್ತಿತಾ. ಬಾತ್, ಸುಂಠಿ, ಕಬ್ಬು, ಅನಾನಸ್, ಹಳದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಬೇಳೆ ಬೆಳವೀತಾ. ಧರ್ದೆ ತಂದ್ಲಾ ಮುಡಿ ಬಾಂದ್ಲೆ, ಭಾಂಯಿ ಕಡ್ಲೆ, ರೂಂಕ್ ಕಂಡ್ಲೆ, ಬೇಂಟ್ಕರ್ಚೆ, ಕಂಬ್ಯಾ ರಡ್ಲೆಕೊ ಪೋಸ್ತೆ, ತರಕಾರಿ ಬೆಳ್ಳಿಚೆ, ಮೋವು ಕಾಡ್ಲೆ, ಒಕ್ಕದ್ ಪಾಳಂ ಪಾಲ್ಯಾಂ ಒಟ್ಟ್ ಕರ್ಲೆ. ಅಶ್ಶಿ ಅತ್ರೇಕ್ ಕಾಮಾನಿ ಅಂಗ್ಗೆ ಕುಡುಬಿ ಪುರುಷ್ ಲೋಕ್ ನೈಪುಣ್ಯ ಅಸ್ಸಚಿ ಹೇ ಲೋಕ್ ಹೇ ಕಾಮಂತು ಅಗ್ಗಿ ಬುದ್ಧಂತು ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ಕಲಾಚಿ ಸಮಾಜಂತು ಇತರೆ ಲೋಕ್ ಹೇಂಗಿಲೆ ಸಹಾಯ್ ವಿಚಾರ್ನು ಎತ್ತಚಿ. ಅನಿ ತೆಂಗಿಲೆ ಸಹಾಯ್ ಗೆತ್ತಚಿ ಹೆನ್ನಿ ಬೆಳ್ಳಿಚೆ ಬೆಳೆಂತು ಮುಖ್ಯ ಜಾನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅನಿ ಆಹಾರ್ ಬೆಳೆ ಮ್ಹಣು ಪಳಿಚೇ ಜಲ್ಲೇರಿ ಭಾತೊ, ನಂಚುಣ್, ಆಹಾರ ಬೇಳೇ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೇಳೆ ಜಾನು ಪಾನ್, ಪಪ್ಪಳ್, ನಾರ್ಲು, ಕೇಳಿ, ಸುಂಟಿ, ಅಲಸಂದೊ, ಕಬ್ಬು, ಹಳದಿ, ಮೂಗ್, ಉಡಿದ್, ಕಣಗ್, ಕೇಸವ್, ಸುವರ್ಣಗಡ್ಲೆ, ರನ್ನ ಉತ್ಪನ್ ಜಲ್ಲಾಲೆ ಕೇಲವು ಜಾತಿಚೆ ಕಣಗ್,ಬಿರಂಡ್, ವಟ್ಟಂಬೆ, ಮೋವು, ಮಿರಕಣಿ, ದಾಲ್ಚಿನ್ನಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರ್ನು ವಿಕೃತಿ ಬಾಯ್ಲಾ ತರಕಾರಿ ಬೆಳ್ಳುನು ಲಗ್ಗೀಚೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಕೊ ವಿಕೆಕೊ, ಸಂತೆಂತು ವಿಕೆಕೊ ಹೊತ್ತಾಚಿ. ಮುಖ್ಯಜಾನು ಹೇಂಗಿಲೆ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆ ವಾಳಿ, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ತೌಸೆ, ದೂದೆ, ವಾಯಗಣ್, ಬೇಂಡೆ, ಬಾಜ್ಜಿ, ವಿಷೇಷ್ ಜಾನು ಬೇಳ್ಳಿತಾಚಿ ಹೇ ಸಗ್ಗೆ ಬೆಳೆಕೊ ಉದ್ಯ ವೈವಸ್ತೆ ತಳೊ,ಧರಿ, ಭಾಂಯಿ, ಹೋಳ್, ರ್ಪುರಿ, ಅನಿ ಕಾಲ್ ಕಾಲಾಕೊ ಎವ್ಚೆ ಪಾವ್ಸ್ ಅಧಾರ್ ಜಲ್ಲಾ. ಹೇ ಬೆಳೆಕೊ ಜಸ್ತಿ ಜಾನು ಗರ್ವಗೊಬ್ಬುರ್ ಗಾಲ್ತಾಚಿ. ಭಾಂಯಿ ಕೊಸ್ಚೆಕೊ ರಕ್ಕನಿ ಕೆಲ್ಲಾಲೆ ನೇಗ್ಲು, ಕೊರ್ಡ್, ಕುಂಟೆ, ಹಲಬೆ, ಕೋರಿಗೆ ಬಳ್ಳಿತಚಿ ಹೇ ಸಾಧನ್ ಕರ್ಲೆಕೊ ಜಾಸ್ತಿ ಜಾನು ಜಂಬೆ, ಮತ್ತಿ, ಹುಣಾಲ, ಸಗುವಾನಿ, ಭಗನಿ, ವಾಸೆ ಬಳ್ಳಿತಾಚಿ. ಸ್ತಿತಿವಂತ್ ಲೋಕ್ ಭೋಯ್ಲಾನಿ ಬೇಸಾಯ್ ಕೆಲ್ಲರಿ ಗರೀಬ್ ಲೋಕ್ ರಡ್ಲೆನಿ ಅನಿ ಕೆಲವ್ ಲೋಕ್ ಗುದ್ದಿನಿ ನೆಲ ಹದ್ ಕರು ಬೇಳೆ ಬೆಳ್ಳಿತಾಚಿ. ಕೃಷಿ ಹಿಡುವಳಿ ನಾಃ ಅಶ್ಶೀಲೆ ಲೋಕ್ ಲಾಕ್ಕುಡ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಚಿ ಅನಿ ರನ್ನಾ ಉತ್ಪನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಕರು ವಿಕೃತಿ. ಅನಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಣ್ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಕೂಲಿ ಕೆಲ್ಲಲೆಕೊ ಪ್ರತಿಜಾನು ಹೇ ಲೋಕ್ ಪೈಸೆ ಬದ್ಲು ಧಾನ್ಯ ಮಗ್ತಾಚಿ. ದುಡ್

ಬದಲು ವಿನಿಮಯ ಸಾಧನ ಜಾನು ಧಾನ್ಯ ಬಳಕೆ ಜತ್ತ್. ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿ ಆಜ್ ಪರ್ಯಂತ ಅಸ್ಸಾ ಹೇ ಜನಾಂಗತ್.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ವಾಸ್ತವ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೇ ಲೋಕ್ ಚೇಡ್ ಪಕ್ಷ ಆರ್ಥಿಕ್ ಜಾನು ಸಬಲ್ ಅಸ್ಸಾ. ಅತ್ತಿ ಬೊಟ್ಟು ತಿಲ್ಲೆ ಲೋಕ್ ರಾಜ್ಯ ಅನಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಚೆ ಗ್ರೂಪ್ ಸಿ, ಅನಿ ಡಿ, ದರ್ಜೆ ನೌಕರೆ ಕರ್ತಾಚಿ. ಜಿಲ್ಲೆರಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತು 95% ಹೇ ಲೋಕ್ ಚೇಡಾವತ್ ಕೂಲಿ ಕರ್ನು ಜೀವನ್ ಕರ್ತಚಿ ಕೂಲಿಚಿ ಹೇ ಲೋಕ್ಲೆ ಜೀವನಾಧಾರ್ ಮಾರ್ಗ ಜಲ್ಲಾ.

1961 ರಿ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತು ಜಾರಿ ಅಯಿಲೆ ಭೂ ಸುದಾರಣ್ ಕಾಯಿದೆ ವೇಳಾರಿ ಗೇಣಿ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರ್ದನ್ ಅಶ್ಶಿಲೆ ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬಕೋ ಅಪ್ಪಲೆ ಒಡಯಲೆ ಸುಮಾರು ಜಮೀನು ಕೊಸ್ಚೆಕೊ ಮೆಳ್ಳೆ. ಜಿಲ್ಲೆರಿ ಕೆಲವ್ ಕುಟುಂಬ ಲೋಕಕೊ ಮ್ಹಸ್ತ್ ಉಣೆ ಜಗ್ಗೊ ಮೆಳ್ಳೆ. ಅನಿ ಕೆಲವ್ ಲೋಕಕೊ ಭೂಂಯಿ ಮೆಳ್ಳಾಶಿ ತೇ ಕೇಸ್ ಆಜ್ ಪರಂತು ಕೊರ್ತಂತು ಚಲ್ಲಾ ಅಸ್ಸಾ. ತಶ್ಶಿಚಿ ಅನಕ್ಷರತೆ ಅನಿ ಕೂಪ್ ಗರೀಬ್ ತನ್, ಅಜ್ಜಾನ್ ನಿಮಿತ್ತ್. ತೇ ಕತರಿ ಕೂಪ್ ಕುಟುಂಬಚೆ ಲೋಕಕೊ ಭೂಸುದಾರಣ್ ವೇಳ್ಯಾರಿ ಅಪ್ಪಣ್ ಕೋಸ್ತಾಅಶ್ಶಿಲೆ ಭೂಂಯಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಲೋಕತನು ವಾಪಸ್ ಗೇವ್ಚೆಕೊ ಜಿಲ್ಲಿನಾ. ಅನಿ ತೆಂಗಿಲೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ್ ಕರುಕೊ ಜಲ್ಲಾನ. ಮ್ಹಸ್ತ್ ಲೋಕ್ ಜಗ್ಗೇ ಸೊಣ್ ದೂರ್ ದೂರ್ ಗುಡ್ಡೆಂತು ರನ್ನಾಂತು ಹೊಸುನ್ ವಾಸ್ ಕೆಲ್ಲೆಚಿ. ಅಜ್ ತೆನ್ನಿ ಸ್ಥಿರ ಹಿಡುವಳಿಗಾರ್ ಜಾನು, ತೋಟಗಾರ್ ಜಾನು, ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕ್ ಜಾನು, ಸಿಂಪುನ್ ಗೆಲ್ಲಾಚಿ. ಭಾರತಾಚ್ ಅನೇಕ್ ಆದಿವಾಸಿ ಲೋಕ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಮಿಶ್ರ ಅರ್ಥ ವೈವಸ್ಥೆ ಹೋಂದ್ವಲ್ಚಿ

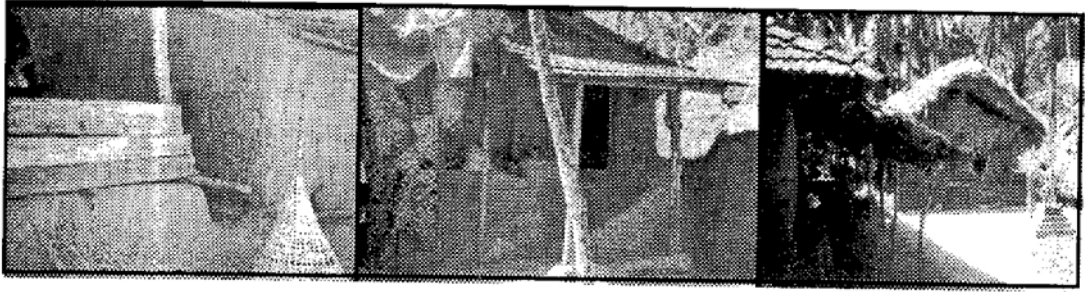
ತೆನ್ನಿ ಅಪ್ಪಲೆ ಜೀವನೋಪಾಯಕೊ ಲಭ್ಯ ಅಶ್ಶಿಲೆಒಟ್ಟು ತರ ಆರ್ಥಿಕ್ ಮೂಲ್ ಉಪಯೋಗ್ತಿತಚಿ. ಎನ್ನಿ ಕೃಷಿ ವೈ ವಸ್ಥೆ ಅಳವಡ್ಸುನ್ ಗೇತ್ತಿಲೆ ಕೆಲವು ಶ್ರಮದಾನ್ ಪದ್ಧತಿ ಭಾಕಿ ಲೋಕಕೊ ಅನುಕರಣೀಯ ಮಾದರಿ ಜಲ್ಲಾ. ಉಂತುಕ್ ಏಕ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಮ್ಹಳಾರಿ ಮೈಯಾಳು ಪದ್ಧತಿ ಅನಿ ಬಿಟ್ಟೇ ಪದ್ಧತಿ, ಎಜ್ಜೆನಿ ಅನೇಕ್ ಉಪಯೋಗ್ ಅಸ್,

1 . ಆರ್ಥಿಕ್ ಲಾಭ್.

2 . ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯಚೆ ಸಾಧ್ಯತೆ.

ದೂಸ್ತೇಲೆ ಜಮೀನಂತು ಕಾಮ್ ಕರ್ತನಾ ತೇ ಜಮೀನಂತು ಅಳವಡ್ಸುನ್ ಗೇತ್ತಿಲೆ ಉತ್ತಮ್ ಅನಿ ಅನುಸರಣೀಯ್ ಕ್ರಮ್ ಅಪ್ಪಲೆ ಜಮೀನಂತು ಅಳವಡ್ಸುನ್ ಗೇವ್ಚೆಕೊ ಅನಿ ಅಪ್ಪಣ್ ಕೈ ಚುಕ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಸೊದ್ದುನ್ ತಿದ್ದುನ್ ಗೆವ್ಚೆಕೊ ಅನಿ ಏಕ್ಲಾಕೊ ಮಾಧ್ಯಮನಿ ಮೆಳ್ಳಾಲೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಡೀ ಗುಂಪಾಕೊ ವಿನಿಮಯ್ ಜವ್ವಕೊ ಹೇ ಪದ್ಧತಿ ಕೂಪ್ ಉಪಯೋಗ್ ಜತ್ತ್. ಹೇ ಕರಣಾನಿ ಹೇ ಪದ್ಧತಿ ಮಾದರಿ ಜಾನು ಅಸ್ಸಾಮ್ಹಣ್ ಸಂಗೀತ್.

ಕುಡುಬಿ ಘರಾ

ಕುಡುಂಬಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿ ನಿ ಮೊಸ್ತ ಪಾಟಿ ಉರ್ದಾ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟ ಕೂಲಿ, ಕೃಷಿಕೂಲಿ, ಕುಮ್ರೀಕಷ್ಟ ಸಾಗ್ವಳಿ ಕರುನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಲೇ, ಸ್ವಾಂತ್ ಜಾಗು ಉಣೆ. ಭೂಸುದಾರಣ್ ಕಾಯ್ದೇ ಜಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಇಲ್ಯಾ ಇಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂಚೆ ಹಿಡುವಳಿ ದಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಆದ್ಲಿಂ ಘರಾಂ ಮಾತ್ತೇಚಾ ವೋಣ್ಣಿ ನಿ ಬಾಂದುನ್ ಕೋಲ್ವಾಚೆಂಪಾಕೆಂ ಕರ್ತಾಲ್ಯೆ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ವೋಣ್ಣೇಚ್ಯಾ ಬೊರ್ಲಾಕ್ ಚಾರ್ ಖಾಂಬ್ಯಾರ್ ಪಾಕೆಂ ಹೊಸುನ್ ಕಾಂಬಚೊ ಯಾ ಅರಿಂಚಾಶಿರ್ಯಾಂಚೊ ತಾಟೊಂ ಬಾಂದುನ್ ತಾಕಾಮಾತ್ರಿ ಲೆಪ್ತಾಲ್ಯೆ. ಕುಡುಮ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಏಕ್ ರಾಂದ್ವಾ ಕೊಡ್ ಅನಿ ನಡೆಂ ಮೂದ್ಲೆ ಕೊಡ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ ತಾಚಾ ಮುಕಾರಿ ಆಸಿಕ್ ದಿಗ್ಲಿ ಚಾವುಡ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. ರಾಂದ್ವಾ ಕೊಡಾಂತ್ ಏಕ್ ಉಜ್ಜಿ ರಾಂದಣ್, ಏಕ್ ದಾವ್ಯಿ ರಾಂದಣ್, ರಾಂದ್ವಿ ಪೊರ್ಲೆ ಆನಿ ಜಳ್ವಾಚ್ ಮುಲ್ಲೊ ಆಸ್ತಾ. ಉಜ್ಜಾ ರಾಂದ್ಲಿರಿ ಸೀತ್, ದಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಲರ್ ರಾಂದ್ವೆ ಆನಿ ಇತರ್ ರಾಂದ್ವಾಂ, ಭಾಜ್ವಾಂ ಕರ್ತಾ. ಮೊಸ್ತ ಲೋಕ ಏಕಾ ಮಡ್ಕೆಕ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ ಕಡೆ ಚಾರ್ ಸುತ್ತಾಂಚೆಂ ಸುತ್ತು ಮುದಿಲಾಚೆಂ ಒಡ್ಲೆಂ ಘರಯೀ ಆಸ್ತಾಲೆಂ ಆತಾನಯೀ ಥೋಡ್ಯಾ ಗಾವಾಂತ್ ಯೇಹೆಲಿಂ ಘರಾಂ ಸವ್ವಾ ಮೆಳ್ಳಾ. ಆರ್ತಾಂ ಕುಡುಬಿ ಚಿಕ್ಕೆ ಸುಧಾರ್ಲಾ ಮುನ್ಯಲೆ ನೊಳ್ಕಾಂಚಿಮ ಟಿರೇಸಾಚಿಂ ಘರಾಂ ಭಾಂದುನ್ ಆಹಾ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಚೆ ಕೆಲವು ಭಾಗಂತು.

ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾಂ ಘರ್ದೆ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯ ಮುನ್ಲಾರ್ ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ವಿಶಾಲ್ ಆಂಗಣ್ ಏಕ್ ತುಳಸಿ ಕಾಟೆಂ. ಸಾಗ್ವಳಿದಾರಾಂಗೇರ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಬಾತಾಚೆಂ ತುಪೆಂ ತಣಾಕುಡಿಂ ಮಾಮೂಲ್ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಘರಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ಜಾ ಕುಸನ್ ಗೊಟೆಂ ಆಂಗ್ಣಾ ಬೊಗ್ಲಿನ್ ನ್ಹಣಿಯಿ, ವಾಳ್ಲೇಬಾಜಿ ಮಾಟುವ್ ತೆಂಡ್ಲೆ ಮಾಟುವ್, ಪಪ್ಪಾಯಿ, ಮುಸ್ಕಾರೂಕ್ ಮಾಡ್ ಮಾಡಿ ಅಸ್ತಾ. ಘರಾಚ್ಯಾ ಅನಿ ಗೊಟ್ಯಾ ಬೊಗ್ಲಾಂನಿ ಜೂಂ ನಾಂಗೊರ್ ಪಾಗ್ತಿಂ ಭಾಲ್ಯೆ ಸಾತಿಯೂ ಖೊಳ್, ಜಾಬೊ, ಚಾಳಿಕೊರಂಡೆ, ಪೊಳಯಿ ಕೊವುಡಿ, ನಿವೊ ಉಮ್ಕಳೊನ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್ ತೇಂ ಘರ್ ಕುಡ್ಯಾಲೆಂತ್ ಮುನ್ ಸಂಗೆತ್. ಉತ್ತರ್ ಕನ್ನಡ್ ದಿಕ್ಕನಿ ಕುಡುಂಬಿ ಪರಿಸರ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಅನಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ್ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನ್ ಮುನ್ಯೇತ್. ಕಿತೆಕೊ ಮ್ಹಳಾರಿ ಅಂಗ್ಣೆವಾತವರಣ್ ಅಗ್ಲಿ ರಾನ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಕತರಿ ಅನಿ ದುರ್ಗಮ್ ಗಿರಿಕಂದರ್ ಜಾನ್ ಅಶಿಲೆ ಕತರಿ ಅಂಗ್ಣೆ ತೆಂಗಿಲೆ ವ್ಹಾಡೆ ಸ್ವರೂಪ್ ಬದ್ಲಾಲ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಒಟ್ಟು ಲಕ್ಷಣ್ ಉಂತುತು ಪಳಿಚೆಕೊ ಮೆಳ್ತಾ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಚೆ

ಸನ್ನ ಸನ್ನ ತೋಣ್ಣಾಚೆ ಗೊಟ್ಟಿಕೊ ವಾಸ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ಉಂತುತು ದೋನಿ ಪ್ರಭೇದ್ ಅಸ್ತಾ. ತುಂತುಕೊ ಫರ್ ಅನಿ ಬಿಡಾರ್ ಮುನ್ತಾತ್. ಫರಾಂತು ಕುಟುಂಬಚೊ ಮುಖ್ಯಸ್ತ್ ವಾಸ್ಕರ್ತಾ. ಫರಾಬೀತರಿ ಗರ್ಜೆ ಮಲ್ಗಡೆ ನ್ಹಾ ಫರ್ಜೆ ದೇವ್ ಉರ್ತ. ಫರ್ ಕುಟುಂಬಾಚೆ ಒಟ್ಟು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯಚೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ್ ಜಾನ್ ಉರ್ತಾ. ಬಿಡಾರಂತು ಮೂಲ್ ಕುಟುಂಬತನು ವಿಂಗಡ್ ಜಲ್ಲಾಲೆ, ನ್ಹಾ ಪಶಿ ಕಂಚೆ ತರಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ್ ಕಾರಣಾನಿ ದುಸ್ರೇಕಡೆ ವಾಸ್ಕವ್ಯ ಕರ್ತಲನಿ ಉರ್ತಾಚಿ. ಬಿಡಾರಂತು ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾರ್ಯ ಕಟ್ಟೊಳೊ ಚಲ್ತನಾ. ಬಿಡಾರಕೊ ಫರ್ಜೆ ಪಾವಿತ್ರ ನಾಃ. ಹೇ ಅಂಗ್ಲೆ ಒಟ್ಟು ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಸಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣ್. ಜಲ್ಲೆರಿ ಕುಡ್ಕಾಲಿಂ ಫರ್ಜೆ ವಿಷಯಾಂತು ತಿತ್ಲೆ ಜಾನು ಆಸಕ್ತಿ ದವರ್ಲಾನಾ. ಕಾರಣ್ ಫರ್ ಏಕ್ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ್ ಆಶ್ರಯ್ ಅನಿ ಸವಿಕತರಿ ಮುನ್ ನಂಬ್ಲಲೆ ಅಸ್ತೆಕೊಪುರೊ. ಹೇ ಖರೆ ಜವ್ಜೆಕೊ ಏಕ್ ನಿದರ್ಶನ್ ಕಾರಣ್ ಜಲ್ಲೆ. ಏಕ್ ಫರಂತು ಆಕಸ್ಮಿಕ್ ಜಾನು ಮೋರಣ್ ಸಂಭವ್ಲಿಲರಿ ತೇನ್ನಿ ತೇ ಫರ್ ಸೊಣ್ ತೈತುಕುನು ಸಲ್ವ ದೂರ್ ಅನಿ ಏಕ್ ಬಿಡಾರ್ ಬಂದುನ್ ಗೆತ್ತಾಚಿ ಅರ್ಯೆಕ್ ಬಾರ್ ಮೊರಣ್ ಸಂಭವಿಶಿಲ್ತಶಿ ಬಿಡಾರ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಹೇ ಜನಾಂಗತು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಲ್ಲಾ. ಜಲ್ಲೆರಿ ಸದ್ಯ ಹೇ ಜನಾಂಗ್ ಹೇ ವಿಷಯಾಂತ್ ಚಿಕ್ಕೇ ಸುದಾರ್ಲಿಲಾ. ಜಲ್ಲೆರಿ ಹೇ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮೂಹ್ ಲಕ್ಷಣಕೊ ಹೊರತ್ನಾ ಮುನ್ಯೇತ್.

ಹೇ ದಿಕ್ಕನಿ ಕುಡುಮಾಲಿನಿ ವಾಸ ಸ್ಥಳಕೊ ಫರ್ ಮಣ್ ಅಪೀತಾ. ಮತ್ತಿ ಅನಿ ಮತ್ತಿಹೆಂಡೆನಿ ಒಣತಿ ಬಾಂದುನ್ ರನ್ನಾಂತು ಮೆಳ್ಳೆ ವಾಸೆ, ರುಕ್ಮಾನಿ ಮಾಡ್ ಕರ್ನು ಮಾಡರಿ ತೊಣ್ ಗಾಲ್ತಾ. ಅಪುರುಪಂತು ಕೆಲವ್ ಕುಡುಬಿ ಜಂಬು ಇಟ್ಟಿಗೆನಿ ಒಣ್ಣೆ ಬಂದತಾ ಅನಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾಂಕ್ರಿಟ್‌ನಿ ಫರ್ ಭಾಂದುನ್ ಗೆತ್ತಾ. ಜಲ್ಲಾರಿ 90% ಭಾಗ್ ಫರ್ ಮತ್ತೀಚೆ ಅಸ್ತಾಚಿ. ಅನಿ ತೊಣ್-ನಳೆ ಗತ್ತಾ. ಜಸ್ತಿ ಜಾನು ಹೆಂಗಿಲೆ ಫರ್ ಚೌಕ್ ಜಾನು ನಿರ್ಮಾಣ್ ಕರ್ತಾ ಮತ್ತಿಪಟ್ಟಿಕೊ ಶೇಣ್ ಮೆಳುನ್ ನೆಲತುಕುನ್ ಫರ್ ಒಣ್ಣೆ ಮೆಳುನ್ ಫರ್ ಸಾರ್ಲೀತಾ. ಕೆಲವ್ ಫರಾಕೊ ಹೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಾಹ್. ಮ್ಹಸ್ತ್ ಒರಟು ಒಣ್ಣೆ ಕಿಟ್ಟಿ ನಾಸ್ತನ ಉಜ್ವಾಡೊ ವಾರೆ ಕೆಳ್ಳಾಶಿ ಅಸ್ಲೀಲೆ ಫರ್ ಮೊಸ್ತ್ ಪಳಿಚೆಕೊ ಮೆಳ್ತಾಚಿ.

ಅನಿ ಕೆಲವು ಲೋಕ್ ಚಾರ್ ಕಂಬೆ ಆಣು ಪೂರನು ಚಾರೀ ಭಾಗಕೊ ವಾಸೆ ಸಿಗ್ಡೊನ್ ದಬ್ಬೆ ಕರನೊ ತಾಟಿ ಮಾರ್ನು ತೇ ತಾಟಿಕೊ ಮಾತ್ತಿ ಅನಿ ಶೆಣ್ ಲಾಯ್ತಾಚಿ. ಅನಿ ಭೂಂಯಿ ದರ್ನು ಮ್ಹಾತ್ತಿ ಲಾಯ್ಲಾಲೆ ಒಣತಿ ಸಮೇತ್ ಶೆಣ್ ಕರ್ಡೊನ್ ಲಯ್ತಾಚಿ. ಕಂಬೇಚೆ ತುದಿಕೊ ಸಪೊರ್ ಜಲ್ಲಾಲೆ ತೊಲೆ ಗಾಲ್ನು ಚಾರೀ ಕಂಬೆ ಮದ್ಯೇ ದೀಗ್ಲೆ ಕಂಬೆ ಪೂರ್ನು ತೆಜ್ ಓಯ್ತು ಆಡ್ ಏಕ್ ತೋಲೆ ಗಾಲ್ತ್ ತೆಕ್ಕಾ ರ್ಪುಂತಿ ಮಣ್ಣಚಿ. ತೇಜ್ ಓಯ್ತು ವಾಶೆಚೆ ಬೋಂಬು ಗಾಲ್ತಾಚಿ. ತೇಜ್ ಓಯ್ತು ದಬ್ಬೆ ದವರ್ನು ಮೋಳೆ ಮಾರ್ನು ತಂಬಡೆ ನಳೆ ಗಾಲ್ತಾಚಿ ನವ ಗಲ್ಟೆಕೊ ಜನ್ವಾಶಿಲೆ ಲೋಕ್ ತೊಣ್, ಹಾಪ್, ಗಾಲ್ತಾಚಿ. ಚೇಡ್ ಪಕ್ವ್ ತೋಣ್ಣಾಚೆ ಫರ್ ಚೇಡ್ ಮ್ಹಣೀತೊ. ಎಕ್ಕು ಕಣ್ 40-50 ಫರ್ ಗುಂಪ್ ಗುಂಪಾನಿ ಉರ್ತಾಚಿ ಏಕ್ ಫರಾತುನ್ ಅನಿ ಏಕ್ ಫರಾಕೊ ಚೇಡ್ ಮ್ಹಳಾರಿ 1-2 ಫೂಟ್ ಲಾಗಿ ಉರ್ತಾ. ಕಿತ್ತೇಕೊ ಮ್ಹಳಾರಿ ಮೊಸ್ತ್ ರಾನ್ನಾಂತು ವಾಸ್ ಕರ್ತಾನ ಪ್ರಾಕ್ಯೆತಿಕ್ ವಿಕೋಪ್ ಅನಿ ರಾನ್ನಾಚೆ ಕ್ರೂರ್ ಪ್ರಾಣಿ ನಿಮಿತ್ ಜವ್ಜೆ ಆಕ್ರಮಣ್

ಒಟ್ಟು ಜಾನ್ ಬೆನ್ನೆಚಿಕೊ ಯಂ ವೈವಸ್ತ ಅನುಕೂಲ್ ಜತ್ತಾ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲೆ ಸಾಂಘಿಕ್ ವೈವಸ್ಥೆಚೆ ಪರಿಕಲ್ಪನ್ ಕೇವಲ್ ಜನಾಂಗಕ್ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಜಾಯ್ತಿ ತೆಂಗಿಲೆ ಗೃಹ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಅನಿ ವಾಡೆ ನಿರ್ಮಾಣಕೊ ಬಿ ಪ್ರತೀಕ್ ಜಲ್ಲ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗಿತ್. ಪ್ರತೀ ಘರ್ ದೋನಿ ಕೋಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾನು ಉರಾಚಿ. ಪೈಲಿ ಕೋಣೆಕೊ ಪಡಸಾಲೆ ಅಥವ್ ಸಾಕಿ ಮ್ಹಣಾಚಿ ಹೇ ಘರಾಕೊ ಕೋಣ್ತರಿ ಸೈರೆ ಅಯ್ಲಾರಿ ತೆಂಕ್ ಅರಾಮ್ ಗೆವ್ಚೆಕೊ ಅನಿ ಘರ್ದೆ ದರ್ದೆ ನಿಜ್ಚೆಕೊ ಬಳ್ಳಿತಾಚಿ. ದೋನ್ನೆ ಕೋಣೆ ಸಾಮಾನ್ ಸರಂಜಾಮ್ ದವರ್ನ್ ಗೆವ್ಚೆಕೊ ಅನಿ ಜೆವೋಣ್ ಕಾಣಕೊ ಘರ್ದೆ ಬಾಯ್ಲಾ ಅರಾಮ್ ಗೆವ್ಚೆಕೊ ಹೇ ಬಳಕೆ ಜತ್ತಾ. ಉಂತುಕೊ ಲಾಗ್ಗನ್ ರಾಂದ್ಪ ಕೋಣೆ ಏತ್ತಾ. ಉಂತುಂತು ದೋನಿ ರಾನ್ವಣಿ ಮಾತ್ತೀನಿ ಕರ್ತಾಚಿ ಏಕ್ ರಾನ್ವಣಿ ಒಯ್ತೀ ಶೀತ್ ಕೆಲ್ಲೇರಿ ಅನಿ ಏಕ್ ರಾನ್ವಣಿ ಓಯ್ತೀ ರಾಂದಯಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಕೆಲವು ಲೋಕ್ ವಾರ್ ಅನಿ ಒಪ್ಪತ್ ದೀಸ್ ಏಕ್ ರಾನ್ವಣಿ ಉಪಯೋಗ್ಗಿಲೆರಿ, ನೆಸ್ತೆ, ಮಾಂಸಾಹಾರ್ ಕರ್ದೆ ದೀಸ್ ಅನ್ನೇಕ್ ರಾನ್ವಣಿ ಬಳ್ಳಿತಾಚಿ. ರಾನ್ವಣಿ ಮಕ್ಸನಿ ವಾಯ್ಲೆ ಕರ್ನ್ ಉರ್ದಚಿ. ವಾಯ್ಲಾಂತ್ ಉನ್ ಕರ್ನ್ ಗೆವ್ಚೆ ರಾಂದಪ್ ಕಿತ್ತೆತಾರ ಉದ್ದೇರಿ ತೇ ಒಟ್ಟು ತೈ ಕರ್ನ್ ಗೆತ್ತಾಚಿ. ವಾಯ್ಲೆ ಮುಖ್ಯ ರನ್ವಣಿ ಕೊ ಹೋಂದುನ್ ಗೇನು ಉರಾ ತೇಕತರಿ ತುಂತುಂತು ಮ್ಹಸ್ತ್ ಉಜ್ವಾಚೆ ಝಳ್ ಎತ್ತಾ. ತಶ್ಚಿ ಜಾನು ಉನ್ ಕರ್ನ್ ಗೆವ್ಚೆ ಕಿತ್ತೇ ಉದ್ದೇರಿ ತೈಯಿಚಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಸನ್ನ ಸನ್ನ ಮಡಿಕಿ, ಕುಡುಕಿ, ತಪ್ಪಿಲೊ, ಗಿಂಡಿ, ತವೊ, ಅತ್ರೇಕ್ ಸನ್ನ ಅಯ್ಲಾನ್ ದರಿತಾಚಿ. ಅನಿ ಕೆಳಿ ಪಾನ್ನ್, ಪತ್ರೋಲಿ ಪನ್ನ, ಮುತ್ರಗಪನ್ನ, ಅತ್ರೇಕ್ ಪನ್ನ ಬಾವೀಚೆಕೊ ವಾಯ್ಲೆ ಉಪಯೋಗ್ ಜತ್ತಾ. ರಾಂದ್ಪಕೋಣೆ ಮಾಡು ಮ್ಹಸ್ತ್ ಸಕ್ಲಲ್ ಅಶ್ಶಿಲೆ ಕತರಿ ಜಂತಿಕೊ ನ್ಯಯ್ತರಿ ವಾಶೆಕೊ ಪಾವ್ಡಿರಿ ವಾಯ್ಲೆ ಜಾವ್ಪೆ, ಕುಸ್ಸುನ್ ಹೋಚ್ಚೆ ಕಂದೆ, ಮಿಸ್‌ಫಂಗಿ, ಸುಕ್ಕೆ ಮಹಳಿ, ಮಾಸ್, ಅತ್ರೇಕ್ ಗರಿ ಗರಿ ಕರ್ದೆ ವಸ್ತು ಕಿತ್ತೇ ಉದ್ದೇರಿ ತಸಲೆ ಒಟ್ಟೊಚಿ ತುಂತುಕೊ ಬಾಂದ್ತಾಚಿ. ಉಜ್ವಾಚೆ ಝಳಕೊ ಬಾಂದಿಲೆ ಕಂಚೆ ವಸ್ತು ವಾಯ್ಲೆ ಜನ್ನಾಚಿ. ಅಂಗ್ ತಯಾರ್ ಜಲ್ಲಾಲೆ ರಾಂದಪ್ ರಂದ್ಪಾ ಕೋಣೆಕೊ ಹೋಂದುನ್ ಗೇವ್ಪು ಅಶ್ಶಿಲೆ ಅನಿ ಎಕ್ ಪಡಸಾಲೆಕೊ ಆಣ್ ಘರ್ದೆ ಸದಸ್ಯಲೋಕಾಕೊ ವಾಡ್ತಾಚಿ. ಜೆವೋಣ್ ಸಹಪಂಕ್ತಿಂತು ಜತ್ತಾ. ಘರ್ದೆ ಮಲ್ಗಡೆಕೊ ಪೈಲೆ ವಾಣು ನಂತರ್ ಬಾಕಿ ಸದಸ್ಯ ಲೋಕಾಕೊ ವಾಡ್ಚೆ ಅಸ್ಸಾ. ಭುರ್ಗಕೊ ಪೈಲೆ ವಾಣು ನಂತರ್ ಬಾಕಿ ಲೋಕಾಕೊ ವಾಡ್ಚೆ ಅಸ್ಸಾ.

ಗುರಿಕಾರ್ ಅಥವ್ ಗೌಡ ಮ್ಹಣ್ ಅಪುಸುನು ಗೆತ್ತಲೊ ವಾಡೆಚೆ ಮುಖ್ಯಸ್ತ್ಲೆ ಘರ್ ಬಾಕಿ ಅಶ್ಶಿಲೆಲೆ ಘರಕಿಂತ ಹೋಡ್ ಜಾನು ಉರಾ. ಅನಿ ಕೆಲವ್ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯನಿ ಉರಾ. ಸಾಧಾರಣ ಜಾನು ಒಟ್ಟಣ್ ಘರಕಣೆ ತುಳಸಿ ಅಂಗಣಾಂತು ಉರಾ. ಗುರಿಕಾರ ಘರ ಎದರಾಕ್ ತೋಡೆ ಉಬ್ಬಾರ್ ಅಶ್ಶಿಲೆ ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟಿ ಉರಾ. ತುಳಸಿಕೊ ಏಂಗಿಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಆಚರಣೆ ಬೀತರಿ ಪೈಲಿಸ್ಥಾನ್. ಅನಿ ತೆಂಕಾ ತೇ ಪವಿತ್ರ್ ಅಸ್ಸಾ. ಗುರಿಕಾರಲೆ ಘರ್ದೆ ಅಂಗಣ್ ಬಾಕಿ ಲೋಕಲೆ ಅಂಗಣಕಿಂತ್ ಹೋಡ್ ಉರಾ. ಕಾರಣ್ ಅಂಗಾ ಮಹತ್ವ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ್ ಲಗ್ನ್, ಅನಿ ಕೆಲವ್ ದೇವಕಾಮ್ ಅಂಗಚಿ ಜಸ್ತಿಜಾನ್ ಜತ್ತಾ. ಅಂಗಣ್ ವಾರಕೊ ತೀನ್ ಪಂತ್ ಗಾಯಿ ಶೇಣನಿ ಸಾರಿತಾಚಿ. ಗುರಿಕಾರ ಘರ್ದೆ ವಿನ್ಯಾಸ್

ಜನಸಂಖ್ಯಾ

ಜನಾಂಗೀಯ ಅಧ್ಯಯನಾ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಕಿ ಅಂಶ ಸಾಂಕಾ ಮ್ಹೋಣು ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಹಾಂಕ್ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ರೀಲ್ ಖಿಂಚೋ ಅಂಕಿ ಅಂಶಾಚ ಆಕರ ಲಭ್ಯನಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಹೊಡೆ ಏಕ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಕಡುಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೊ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಖರ ರುಖಾಪ್ಪು ದಿತ್ತಾ. ಕೂಡು ಕಟ್ಯಾಚೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚ್ಯಾ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಚೆ ಚಿತ್ರಣ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಕ ಸೀಮಿತ ಜಾಪ್ಪು ಹ್ಯಾ ತೊಗ್ಗುವಾರ ಆಸ್ತಾ.

ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗಾಂತು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟಾಂತು ಕೂಡು ಕಟ್ಯಾಚೊ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಆಸ್ಲೊನ್ ತಾಕ್ಚಾ ಎಕ್ಲೊ ಗುರಿಕಾರ್ ಅಥವಾ ಗೌಡಾ ಯಜಮಾನ್ ಉರ್ತಾ. ಬಾರ್ಚಾರ್ ಸೀಮೆಂತು ಕುಂಬ್ರಿ ಕುಡುಬಿ ಪಂಗಡಾಕ ಮೇಳ್ ಆಶ್ರೀಲ್ ಸುಮಾರ್ ತ್ರೇಜಾಲೀಸ್ (43) ಕೂಡು ಕಟ್ಯಾಚೆ ಮುಖಂಡಾಲ ನೇತೃತ್ವಾರ ತಾಂಗ್ತಾಂಗೇಲ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಚ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ ಪೇಬ್ರವರಿ 2003 ತುಂ ಕೆಲ್ಲಿಲ್ ಆಸ್ಲೊನ್ ಒಟ್ಟು 2720 ಘರಾಂಚಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಜಾಲ್ಯಾ. ಸಮೀಕ್ಷೆಚೆ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯಾ 2017 ಆಸ್ಲೊನ್, ದಾರ್ಲ ಲೋಕ್ 10209(50.72%), ಬಾಯ್ಲುಂ 9918 (42.28%) ಹಾಂತು ಅಕ್ಷರಸ್ಥ 7145 (35.49%), ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ 12982 (64.50%) ಮಸ್ತ ಲೋಕ್ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಾಚಿ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಘೆತ್ತಿಲೆ ಹಾತ್ತಾನ್ ಲೆಕ್ಶ ತಿತ್ಲೆ ಲೋಕ್ ಮಾತ್ರ ದಿಸ್ಲೊನ್ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಾಂತು ದಾರ್ಲ ಲೋಕ್ 0.32%, ಬಾಯ್ಲು ಲೋಕ್ 0.01% ತಿತ್ಲೆ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ಜನಾಂಗ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿನ ಮಸ್ತ ಮಾಕೆ ಆಸ್ಲೊನ್, ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ಲೋಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಜಾಗೋ ಅತಿಕ್ರಮಣಕೋರು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ನಾಶಿಚಿ, ತಾಜ್ಜಾನ್ ವಂಚಿತ ಜಾಪ್ಪು ಜೀವನಕರ್ತ ಆಶ್ರೀಲೆ ದಿಸ್ಲೊನ್ ಯೆತ್ತಾ.

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಚೆ ಭಟ್ಕಳ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಅಂಕೋಲಾ, ಕಾರವಾರ, ಜೋಯಿಡಾ ತಾಲೂಕಾಂತು ಆಶ್ರೀಲ್ ಘಾಡ ರಾನ್ನಾಂತು ವಾಸಜಾಪ್ಪು ಆಶ್ರೀಲ್ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಇತ್ಲೆ ಮ್ಹೋಣು ನಿಖರ ಜಾಪ್ಪು ಸಾಂಗ್ಚಾಕ್ ಜಾತ್ತನಾ. ಭಟ್ಕಳ ತಾಲೂಕಾಚೆ ಉತ್ತರಕೊಪ್ಪ, ಕೋಳಗೇರಿ, ಕಕ್ಕೆ, ಗುಜಮಾವು, ಬಂಗ್ಲೋಡಿ, ಕಾಮೇಶ್ವರ, ಚಂಪಳ್ಳಿ, ಹೆಂಜಿಲೆ ಅನಂತವಾಡಿ, ಚಿಮನೂರು, ಬೇಲೂರು, ಅಬ್ರೆ, ಶಿರಾಣಿ, ಮುಲ್ಲೆಮನೆ, ಕಾಸಗೇರಿ, ಮೆಘಾನೆ, ಕುಳವಾಡಿ, ಹೆಜ್ಜಿಲು, ಕೆಕ್ಕೊಡ, ಹೇರಬುಡ್ಡಿ, ಸೌತ್ಕೇರಿ, ದೇವಗಾರ, ಬಚ್ಚೋಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಾವಾಂತು ಹೇ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಲೋಕ್ ವಾಸಜಾಪ್ಪು ಆಸ್ತಾಚಿ, ಹಾಂಗಾ ಉಂಚ್ ಸಾಂಗೀಲ್ ತ್ಹೊಡೆ ಗಾಂವ್ ಹೊನ್ನಾವರ ಆನಿ ಸಾಗರ ತಾಲೂಕಿಚಾ ಗಡಿಭಾಗಾಂತು ಆಸ್ತಾಚಿ.

ಸಮ ಸುಮಾರ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 15000 ಕಿಂತಾ ಮೀರ್ಚ್ಲೊನ್ ಆಸ್ತಾ. ಕಾರವಾರ ತಾಲೂಕಾಚೆ ಬಾಡ ಹೋಬಳಿಂತುಯೆವ್ಚೆ ಬೈತ್ಕೋಲ್, ಕೋಣಿ, ಕೋಡಿಭಾಗ, ನಂದನಗದ್ದೆ, ಕಟಿಣಕೋಣ, ಸುಂಕೇರಿ. ಕುಡಾರ, ಹೇ ಪ್ರದೇಶ.

ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಗಮ ರಾನಾಂತ ಆಶ್ರೀಲ್ ಗಾವಾಂತು.

ಸಾವಂತವಾದ ಹೋಬಳಿಚೆ ಮೂಡಗೇರಿ ಗ್ರಾಮಾಕ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ರೀಲ್ ಗಾವಾಂತು. ಕಿನ್ನರ ಹೋಬಳಿಚೆ ನಾಗೆ ಕೋವೆ, ನಿವಳ, ಶಿರವೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಷಾಡಸೈ ಹೋಬಳಿಚೆ ಗೋಯರಾ, ಕಮರಗಾವ, ಲಂಡೆ, ದೇವಕಾರ, ಬಾಳಮನೆ, ಕುಚಲಗಾರ, ಉಳಗ, ಗೋಟಿಗಾಳಿ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ರಾನ್ನಾಂತು ಆನಿ ಗಾವಾಂತು.

ಚೋಯಿಡಾ ತಾಲೂಕಾಚೆ 'ಸೂಪಾ' ಹೋಬಳಿಂತು ಯೆವ್ಚೆ ನಗೋಡ, ಚೋಯಿಡಾ, ಬಾಮಟಗಿ, ಗವೆಗಾಳಿ, ವಿನೂಲಿ, ಪಾಣಸೂರಿ, ಮಾಲಂಬೆ, ಆಮಶೇಟ, ಕರಂಜೋಯಿಡಾ, ವೈಜಗಾಂವ, ಕೂಡಲಗಾಂವ, ಬಾಪೇಲಿ, ಮಾವಳಂಗಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಾವಾಂತು ಆನಿ ರಾನ್ನಾಂತು.

ಕುಂಬಾರವಾಡಾ ಹೋಬಳಿಚ್ಯಾ ಗಾಂಗೋಡ, ಉಳವಿ, ಹೆಬ್ಬಾಳ, ಹೊಡಸ, ನಾದಿಗದ್ದೆ, ಶಿವಪುರ, ಅವರ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕ್ಯಾಸಲ್‌ರಾಕ್ ಹೋಬಳಿಚೆ ಇವೋಲಿ, ಕುವೇಶಿ, ಬಾಜಾರಕುಣಂಗ, ಡಿಗ್ಗಿ, ಅಸುಳ್ಳಿ, ಪಿಸೋಸೆ, ಬಾಮದೋಡ, ವಿರಲ, ಅವೆಡ, ಪಪ್ಪಳವಾಡಿ, ಅಕೇಲೆ, ಪಾಲಡಾ, ಒಟ್ಟಾ, ಕರಂಬಾಳ ವಿರಮಜೋಳ, ರಂಗಾರೂಖ, ವರ್ಲೆವಾಡಿ, ಕಸರ್ಲೆ, ಬೋರಿ, ಚಾಪಾಳಿ, ಕಾಮರ, ದುರ್ಗಾ ಗ್ರಾಮಾಂತು ಆನಿ ರಾನ್ನಾಂತು.

ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಸಮ ಸುಮಾರ ಪಳೈತ್ತ ಆಯ್ಲಾರಿ ಲೆಕಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಪನ್ನಾಸ್ ಹಜಾರ (50ಸಾವಿರ) ಪುಸ್ಸೂನ್ ಜಾಸ್ತಿ ಉರ್ರಲೆ ಮ್ಹೋಣು ಏಕ್ ಅಂದಾಜೊ ಕರೀತ್. ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾಂತು 98% ಕ್ಕಿಂತಾ ಜಾಸ್ತಿ ಮ್ಹಣೇತ್. ಹೇ ಲೋಕ್ ಕೃಷಿ ಆನಿ ಕೂಲಿ ನಂಬ್ಲೂನ್ ಜೀವನ್ ಕೋರ್ನು ಆಸ್ತಾಚಿ. ಆನಿ ಹಾಂಗ್ ಆಶ್ರೀಲ್ 80% ಲೋಕಾಕಿಂತಾ ಜಾಸ್ತ ಲೋಕ್ ಘಾಡ ರಾನ್ನಾಂತು ಆಸ್ತಾಚಿ ತಶ್ಚಿಚಿ ಹಾಂಗೆಲ್ ಹಾಂತು ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಚೆ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ದಿಸ್ತೂನ್ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಸೊಳ್ಯಾರ್ ಆನಿ ತ್ಹೋಡೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾಂವ ಜಿಲ್ಲೆಂತು ಭೀ ಹೇಂ ಜನಾಂಗ್ ಆಸ್ತಾ ಮಣ್ಣ ಬದಲ್ ಕಾಂಯಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ತುಲ್ಯಾನ್ ಕಳ್ತಾ. ಹೇಂ ಜನಾಂಗ ಶಿಕ್ಷಣಾ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಮಸ್ತ ಪ್ರಗತಿ ಜಾವ್ಚೆ ಅನಿವಾರ್ಯತಾ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ದಿಸ್ತೂನ್ ಯೆತ್ತಾ. ರಾನ್ನಾ ಇಲಾಖಾ (ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ) ತೂಂ ಹಾಂಕಾ ನೌಕರಿಕ ನೇಮಣೂಕ ಕೋರ್ನು ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹೋಣು ಮಣ್ಣಾಚಿ. ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖಾಯಂ ಜಾವ್ಚು ಕಾಮ್ ಕರ್ತ ಆಶ್ರೀಲ್ ಬದಲ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾಹಿತಿ ನಾ. ರಾನ್ನಾ ಕಾಮಾಂತು ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ಅನುಭವ, ನೈಪುಣ್ಯತಾ ಆಶ್ರೀಲ್ಯಾನ್ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಂತು ಕಾಮಕರ್ತಲ್ಯಾಲ್ ಸಂಖ್ಯೊ ಜಾಸ್ತಿ ಮಣೇತ್.

ಹ್ಯಾ ದಿವ್ನಾಂತು ಮಸ್ತ ಸಂಖ್ಯೆನ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಅನಕ್ಷರಸ್ತ ಜಾವ್ಚು ಆಸ್ತೂನ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಂತು ಮಸ್ತ ಮಾಕ್ತಿ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಮಸ್ತ ಸಂಖ್ಯೆನ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಗರೀಬ್ ತನಾ ರೇಖೆ ಪುಸ್ಸೂನ್ ತೊಗ್ಗು ಆಸ್ತಾಚಿ. ಶಿಕ್ಷಣಾಚೆ ಕಮ್ಮಿಪಣ, ಉದಕಾ ಸೌಕರ್ಯಾ ತೊಂದರೆ, ಆಧುನಿಕ ಪೀಕ್ ಪಿಕ್ಕವ್ಚಿ ಪದ್ಧತಿಚೆ ಜ್ಞಾನ ನಾಶ್ಚಿಲ್ಯಾನ್, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂಕ ದಿವ್ಚೆ ಸೌಲಭ್ಯಾಚೆ ಜ್ಞಾನ ನಾಶ್ಚಿಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂಕ್ ದಿವ್ಚೆ ಸೌಲಭ್ಯಾಚೆ ಲಭ್ಯತಾ ಕಮ್ಮಿ ಆಶ್ರೀಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಭಾಗಶಃ ಕೃಷಿಕ ಯೋಗ್ಯವ್ವಯಶಿಲಿ ಸುಕ್ಕ ಭೂಂಯಿನ

ಆಜ ಕುಡುಬು ಲೋಕ್ ಆರ್ಥಿಕ ಜಾವ್ನು ಮಾಕ್ತಿ ಆಸ್ಸಾಚಿ.

ಪೂರಾ ಮೇಳ್ನು ಸಾಂಕಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಶ್ರಮಾನ್ ಜೀವನಕರ್ಚೆ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ಏಕ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಾಚೆ ನಾ ಪಂಗಡಾಚೆ ಜನಾಂಗ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗೀತ. ಹಾಜ್ಜ ಪೂಡೆ ವಿವರಣಾ ದಿಲ್ಯಾವಾರ ಹಾನ್ನಿ ಆರ್ಥಿಕ ಜಾವ್ನು ಆನಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜಾವ್ನು ತೀರಾ ಮಾಕ್ತಿ ಆಶ್ತಿಲ್ ಲೋಕ್. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾವ್ನು ತೊಗ್ಗು ಆಸ್ಸಾನ್ ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ ಜಾವ್ನು ಅಸಂಘಟಿತ ಜಾಲ್ಯಾಚಿ. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಜಾವ್ನು ಸಂವಿಧಾನಾ ಪ್ರಕಾರ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಕ ಸೆರ್ವನಾಶಿಲ್ಯಾನ್ ಹಾನ್ನಿ ತೀರಾ ಮಾಕ್ತಿ ಉರ್ಜಾಕ್ ಏಕ ಹೋಡ್ ಕಾರಣ ಮಣೀತ್. ತಾಂಗೀಲ್ ಬಾಕಿ ಪೂರಾ ಸಮಸ್ಯೆಕ ಪರಿಹಾರ ದಿವ್ಚೆ ಬರೋಬರ್ ತೀರಾ ಮಾಕ್ತಿ ಆಶ್ತಿಲ್ ಕುಡುಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿಂತು ಮೆಳೋನ್ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಸವಲತ್, ಅನುಕೂಲತಾ ಆನಿ ರಕ್ಷಣಾ ಮೆಳ್ಳೆ ತಶ್ಚಿ ಕರ್ತಾಶಿಲೆ ಸಮಾಜಾಚೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಾಚೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಕೌಟಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚ ಬಳಿ

ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಾಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ಲೋಕಾಂತು ಪಳೋವೀತ. ಚರ್ದುಂವಾಲ್ ಕಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಸಮುದಾಯಾಂತು ಪೈಲ್ ದೋರು ಚಲ್ನು ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಬಾಪ್ಲಾಯ್ಲಿ ನಂತರ ಹೊಡ್ಲ ಪುತ್ತಾಕ ಘರಾಚೆ ಯಜಮಾನತನ, ಕುಟುಂಬಾಂತು ದಾರ್ಲಾಂಕ ಮಸ್ತ ಮರ್ಯಾದಾ, ಬಾಯ್ಲಾಂಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟೀನ್ ದಾರ್ಲಾಲ್ ತಿಲ್ಲ ಸಮಾನತ ನಾ. ಚೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಲಗ್ನು ಕೋರು ಧಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಲೆಂ ನಂತರ ತೆ ಚೆಲ್ಲೀಕ್ ಕುಳಾರ್ಚೊ ಕಸ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ ನಾ. ಕುಳಾರ್ಚೆಂ ಸುತಕಾ ಆಚರಣೆತುಲ್ಯಾನ್ ಭೀ ತೀ ಭಾರ್ಯಿ.

ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಾಂತು ಕೂಡು ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿ ದಿಸ್ಸಾನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಏಕ ಘರಾಂತು 20-40 ಲೋಕ್ ಕನಿಷ್ಠ ಸದಸ್ಯ ಆಶ್ತಿಲ್ ದಿಸ್ಸಾನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರಿ, ಕಾಂಯಿ ಕುಟುಂಬಾಂತು 40-100 ಲೋಕ್ ಸದಸ್ಯಾಕ್ಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಆಶ್ತಿಲೆ ದಿಸ್ಸಾನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಬಾಪ್ಲಯಿ ಆನಿ ಚರ್ದುವ, ನಾತ್ರಂ, ಪಣೆ ಅಶ್ಚಿ ಪೂರಾ ಲೋಕ್ ಮೇಳ್ನು ಜೀವನ್ ಕರ್ತ ಆಶ್ತಿಲೆಂ ಕುಟುಂಬ ಹ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಂತು ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ. ಘರಾ ಯಜಮಾನಾಲ್ಯಾ ಉತ್ತರಾ ತಶ್ಚಿಂಚ ಕುಟುಂಬ ಚಲ್ತಾ. ಕುಟುಂಬಾಚಿ ಸರ್ವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಯಜಮಾನಾಲಿ ಉರ್ತಾ. ಖಿಂಚೆ ರೀತೀಚ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಕುಟುಂಬಾಂತು ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸಮ್ ಕೋರು ನಿಭಾಯ್ಸುನ್ ಘೆವ್ನ್ ವಚ್ಚೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಆನಿ ನಿರ್ಧಾರ ಯಜಮಾನಾಲೊ ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಯಜಮಾನಾಲೊ ತೀರ್ಮಾನ ಅಂತಿಮಜಾವ್ನು ಉರ್ತಾ.

ಜಮೀನಾ ವಿಷಯಾಂತು, ವಾಂಟ್ಕಾಚಾ ವಿಚಾರಾಂತು, ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾಚೊ ಪ್ರಮಾಣಚಿ ಅಂತಿಮ, ಹಾಕ್ ಸೋಣು ಕೊಣ ತರಿ ವರ್ತನಾ ಕರ್ಚೆ ತಶ್ಚಿ ನಾ. ಆಲ್ತಾಂತು ಹೊ ಕ್ರಮ ಬದಲೊ ಉದಾರಣಾ ಮೆಳ್ತಾಚಿ.

ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗಾಂತು ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಾಂಕ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ನಾವಾನ್ ಆಪೈತಾಚಿ.

ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಾಕ 'ಒಟ್ಟುಘರ್', ಹೋಡ್ ಕುಟುಂಬಾಕ 'ಹೊಡ್ಡಿಘರ್' ನಾವೆ 'ಸಘ್ಘರ್' ಮಳ್ಳಾರ್ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ ಜಾವ್ನು ಪೂರಾ ಲೋಕ್ ಒಟ್ಟು ಜಾವ್ನು ಉರ್ದಲೆ ಮ್ಹೋಣು. ಹಾಜ್ಜು ಭರ್ತಿ ಸಾನ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಜುಟುಂಬ ಭೀ ಮೆಳ್ತಾಚಿ. ತಾಂಕಾ "ಇಂಗಡ್ಘರ್" ಆನಿ 'ಒಂಟಿ ಘರ್' ಆನ 'ಅಗ್ರೆ ಘರ್' ಮೋಣು ಆಪೈತಾಚಿ.

ಅಶ್ಚಿ ಎಕ್ಚ ವಂಶಾಚೆ ಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬ ಜಾವ್ನು ವಿಂಗಡ ಜಾವ್ನು ಏಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಾರ ಏಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆನಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಹಬಾಳ್ವ ರೂಢಿವುರು ಸಂಚಾರ ಕರತ್ "ಗುರಿಕಾರ ನೈವೆ ಗೌಡ" ಮಣ್ಣೆ ಪದವಿನ ನಾವ್ ಘೆತ್ತಿಲ್ ಮುಖಂಡಾಲ ನೇತೃತ್ವಾರ್ ಜಾತಿಚೆ ರೀತಿ ನೀತಿ ಆಚರಣೆಂತು ದವರ್ನ್ ಘೇವ್ನು ಜೀವನ ಕರ್ಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕ "ವಾಸು" ಮೋಣು ನಾಂವ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿನ ಅನುಭವಸ್ತ ಮಾಲ್ಗಡ್ ಮನ್ಯಾಕ್ ಮುಖಂಡ (ಒಡೆಯ) ಮ್ಹೋಣು ಗುರ್ದ ಕರ್ತಾಚಿ. ತೊಚ್ "ಗುರಿಕಾರ ನಾವೆ ಗೌಡ".

ಗುರಿಕಾರ ವಾಡೆಕ್ ಸರ್ವ ರೀತೀನ್ ಸೂತ್ರದಾರ ಜಾವ್ನು ಉರ್ದಾ. ಏಕ ವೇಳಾರ್ ಗುರಿಕಾರಾಕ್ ಸುತಕ್ ಯೇವ್ನು ವಾಡೆಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾಮಾಂತು ಭಾಗಘೆವ್ಚಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವಾಡೆಚ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಖಂಚೆಕಾರಣಾನ್ ಮುಕ್ಕಾರಶಿನಾಶಿ, ವಿಘ್ನಯೆನಾಶಿ ಮುಕ್ಕಾರಸೂನ್ ವಚ್ಚಾಕ್ ಗುರಿಕಾರ ನಾವೆ ಗೌಡಾಕ ಸಹಾಯಕ ಜಾವ್ನು 'ಒತ್ತು ಗುರಿಕಾರ್' ಆನಿ "ರಾಯ್ಬಾರಿ ಆನಿ ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಸಂದೆ" ಹೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಚ್ ರೀತಿ ನೀತೀಂಕ ಮುಕ್ಕಾರಸೂನ್ ಘೆವ್ನು ವಚ್ಚಾಕ್ ಸಮರ್ಥ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಉರ್ದಾಚಿ. ವಾಡೆಂತು ಲಗ್ನ, ಜನನ, ಮರಣ, ಹೋಳಿ ಪರಬ್, ಕೇಳ್ ಮೇಳ್, ವನಭೋಜನ, ಸುವಾಸಿನಿ ಪೂಜಾ, ವ್ರಾಂತಿ ಭೋರೈ ಗಡ್ವೋಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಚರಣೆಕ್ ಮುಖಂಡಾಲಿ ಅವಶ್ಯಕತಾ ಉರ್ದಾಚಿ.

ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಾಂತು ಪಿತ್ರ ಮೂಲಾಚೆ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಪಳೊಚ್ಯಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಬಾಪ್ಪಾಯ್ಲ ಮೂಲಕ ಬಳಿ ದೇವ್ನುಯೆತ್ತಾಚಿ. ಸ್ವ ಬಳಿಂತು ಲಗ್ನಾ ಸಂಬಂಧ ಜಾಯ್ನಾ (ಸ್ವ ಗೋತ್ರ) ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಏಕ ಮ್ಹಣ್ಣಿ ಆಸ್ಸಾ "ಬಾರ್ ವಾಡ್ಯಾಂಕ್ ತೇರಾ ವಂಶ ನೈವೆ ಬಳಿ ಮ್ಹೋಣು, ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆತ್ತಂ ತೀಸ್ ಬಳಿ ದಾಖೈತಾಚಿ. ಬಳಿ ಪ್ರಾಣಿ ಮೂಲಾಚಿ, ಸಸ್ಯ ಮೂಲಾಚಿ, ವಸ್ತು ಮೂಲಾಚಿ, ದೈವ ಮೂಲಾಚಿ, ವೃತ್ತಿ ಮೂಲಾಚಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮೂಲಾಚ್ಯಾಂನ್ ಆಯ್ಕೀಲ್ ಉರ್ದಾಚಿ.

ಪ್ರಾಣಿ ಮೂಲಾಚ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಕೀಲ್ ಬಳಿ ಮಳ್ಳಾರ್ ದಿವಡಕರ್, ಕೋಲ್ಕಾರ್, ಮಾರ್ಕರ್, ಮುಲೀಘರ್, ವಾಘನ್ಕರ್, ದಿಕ್ಕರ್, ಹಚ್ಚೇಕರ್, ಕುಟ್ಟೇಕರ್, ಸಾಂಸ್ಕಾರ್, ಸಾಲ್ಪೋ.

ಸಸ್ಯ ಮೂಲಾಚ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಕೀಲ್ ಬಳಿ ಮಳ್ಳಾರ್ ಗೋಗ್ಲೆಕರ್, ಕೇಲ್ಕರ್, ಓಲೆಕರ್, ಸಿರಂಗೀಕರ್, ಕಾಜುಕರ್, ಮೆಡಿಕರ್, ಮೆಟಿಕರ್, ಅಂಬಾಲ್ಕರ್, ನೋಪಡ್ಕರ್. ಆಮ್ಕರ್, ಚಿತ್ಕರ್, ದೊಮ್ಮಿಘರ್, ದುವಂಗರ್, ಗುಲ್ಕಾರ, ಕೊಡೊಂಡಿಗರ್, ಕುಸ್ಕರ್, ಮಡಕಿಕರ್, ಮುಕ್ಕರ್, ನಾರಿಕರ್, ಪನಲೀಕರ್, ಪಟ್ಟಾಕರ್, ಉನ್ನಿಕರ್, ಜುವಾಂವ್, ಧನ್ಕರ್, ಘುನ್ಕರ್, ಪಾಂಚಬಲಿ, ಸಾಂತ್ಕರ್, ಕುಂಬಿಕರ್, ಉನಿಸ್ಕರ್, ಮಾವ್ಕರ್, ಓಲಾರ್, ಗೋಡಿಯಾಭರ್, ಗುಡಿಯಾಕರ್, ತೋಡ್ಕರ್, ಆಲ್ಕೆಭರ್, ಬಾರನ್ಕರ್, ಧುಂಗ್ರೇಕರ್, ಗಾಡಿಕರ್.

• ದೇವ ಮೂಲಾಚೆ ಬಳಿಂತು ಭೇತೂಲ್ ಕುಂತೆ, ಧವಸಾಗರ್, ಜಟ್ಕಾರ್, ಸೀರೆಮಂಕಿ, ಸಿವಗಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

• ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೂಲಾಚೆ ಬಳಿ : ಫಕ್ಕೂಜಿ, ಮಾಲ್ಕರ್

• ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರ ಆಶ್ರಿಲ್ ಬಳಿ : ಭಟ್ಟರ್, ಜೊಲೆಯಾಂಗರ್, ಉರ್ಭರ್, ವಿನಾರ್ಭರ್, ಧೂತ್ಕರ್, ನಿವಾಕರ್, ನಾಯ್ಕರ್ ರಾಯ್ಕರ್ ದೊಂಡಿಕರ್, ನಾಟಕರ್.

• ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆನ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ ಬಳಿ : ಕೋಲ್ವೀಕರ್, ಕೊತಕರ್ ಅಶ್ರಿ ಮಸ್ತಿಇತ್ಯೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕಾರಣಾಂಚೆ ಆಧಾರ ದವರು ಚಾಲ್ತಿ ಆಶ್ರಿಲ ಬಳಿ.

ಮೂರಾ ಜಾವ್ನು ಸಾಂಗ್ಗೆ ಮಳ್ಕಾರ್ ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ಕೌಟಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂರಚನೆನ್ ಆಪ್ಕಾಲೆ ಜಾಲ್ಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟಾಂತು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಲಾ ಘರಾ ಯಜಮಾನಾ ನೇತೃತ್ವಾಂತು ಕುಟುಂಬಾಚೆ ನಿತ್ಯಾಚೆ ಆನಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪ ಚಲ್ತಾಚಿ. ಹಾಂಗೇಲ್ ಕುಟುಂಬಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತು ದಾರ್ಲೆ ಪ್ರಧಾನ ಆಸ್ಲಕೀ ಬಾಯ್ಲಾಂಲೆ ಸ್ಥಾನ ಕೀಳಕಾಯಿ ಜಾವ್ನು ನಾ. ಕಾಮ ಕರ್ಚಾಂತು ದರ್ಚಾಂಕ, ಬಾಯ್ಲಂ ಸಮ ಜಾವ್ನು ಉರ್ತಾಚಿ. ಕುಟುಂಬಾಚೆ ನಿತ್ಯಾ ಕಾಮಾ ಭರ್ತಿ ಜಾನಪದ ಪದ, ಕಾಣಿ, ಮ್ಹಣ್ಣೆ, ಒಗಟು ಮೇಳ್ಳ ಆಶ್ರಿಲ್ ಕಾಮ, ಕಾಮಾಚೆ ಬೆಜಾರು ಕಾಣ್ ತಾಂತು ಕರ್ಮಶೀಲತಾ, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ಆನಿ ಉಲ್ಲಾಸ ಭರ್ತಾಚಿ.

ಕುಟುಂಬಾಂತು ಬಾಪ್ಲೆ ಆಪ್ಕಾಲ್ ಕಾಮ ಕರತ್, ಪುತ್ತ್ಯಾಕ್ ಕಾಮಾಂಚೆ ರಹಸ್ಯ, ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕಾ ದಿತ್ತಾ, ತಶಿಂಚ ಆವೈ ಆಪ್ಪಣ ಘರಾಂತುಲ್ ಕಾಮ ಕರತ, ಚೆಲ್ವೀಕ್ ಘರಾ ಕಾಮ ಶಿಕ್ಕುನ್ ದಿತ್ತಾ. ಕಾಮ ಕರ್ಚಾಕ್ ಸಾನ್ನ್ ಚರ್ರುವಾನಿ ರಣ್ಣೆ ಕರ್ಚಾಜಾಲ್ಯಾರ್ ಘರ್ಲೆ ಮಾಲ್ಗಡ್ ಲೋಕ್ ಕಾಮ ಕರತ್ ತಾಂಕಾ ಗೊತ್ತಾಶ್ರಿಲೆ ಪದ ಮಣತ್, ಕಾಣಿ, ಸೂಕ್ತಿ ಸಾಂಗ್ತಾಚಿ. ಕುಟುಂಬಾಚೆ ಚರ್ಡುವ ಏಕ ಕಡೇನ್ ಮೇಳ್ಳು ಖೇಳು, ವಿನೋದ ಕರ್ಚೆ ಜಾನಪದಾಂತು ಮೇಳ್ಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಪ್ಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಘಾಲಾ.

ಭಿತ್ತವೈಲ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥಾ

ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಭಿತ್ತವೈಲ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಮಸ್ತ ವಿಶಿಷ್ಟಜಾವ್ನು ಆಸ್ಲಾನು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜಾಚೊ ಏಕತಾ, ಪ್ರತಿ ಏಕ ಸಂದರ್ಭಾಚೆರಿ ರಾಕ್ಪುನ್ ವಚ್ಚೆ ಧೈಯ ಹಾಂಗ ಆಮ್ಕಾ ದಿಸ್ಸುನ ಯೆತ್ತಾ.

ಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬ ಅನೋನ್ಯಜಾವ್ನು ಎಕ್ಲಾ ಏಕ ಮೇಳ್ಳು ಘೆವ್ನು ಏಕ ಗಾಂವ್ ನಾವೆ ಏಕ ಕೊಪ್ಪ ಜಾತ್ತಾ. ಕೊಪ್ಪ ಮ್ಹಣ್ಣಾ ಸಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಘಟಕಾಕ ಗೌಡ, ಬುದವಂತ, ಮಿರಾಸಿ, ಗುರಿಕಾರ ಅಶ್ರಿ ಏಕ ಮುಖಂಡ ಉರ್ತಾ. ಹಾಗ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ ಪಣಾರ ಗಾಂವ್ಚೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ಕುಣಬಿ ಸಮಾಜಾಚೆ ನೀತಿ ಸಂಹಿತಾ ರಾಕ್ಪುನ ಘೆವ್ನು ಯೆತ್ತಲೊ "ಗುರಿಕಾರ" ಅಥವಾ "ಗೌಡ" ಮ್ಹಣ್ಣು ಆಪ್ಲೊಸ್ಸುನ ಘೆತ್ತಾ. ಸಮಾಜಾಚೆ ನೀತಿ ಸಂಹಿತಾ ಮೊಣ್ ಗೆಲ್ಯಾಕ ಶಿಕ್ಷ ದಿವ್ಚಾಕ ಅಧಿಕಾರ ಗೌಡಾಕ ಆಸ್ಲಾ. ಸಮಾಜಾಂತುಲೆ ಭಿತ್ತವೈಲೆ ಲಡಾಯಿ, ಝಗಡೆಕ ನಿರ್ಣಯಕೋರ್ನ್ ತೀರ್ಪ ದಿವ್ಚೊ ಹೇ ಗೌಡಾನ. ಅಪಾರಾಧಾಚೊ ಪ್ರಮಾಣ ಆನಿ ರೀತಿ ಅನಸರಸುನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ನಿರ್ಧಾರ ಜಾತ್ತಾ.

ಉದಾರಣೆಕ : ಗೋವಾ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕೆಲ್ಯಾಕ ಮಸ್ತ ವಿಚಿತ್ರ ಆನಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಆಸ್ಸಾ. ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕೆಲ್ಯಾಕ ಮಾತ್ರ ಮುಂಡನಕೋರ್ನ್, ಮೀಸಿ ಕಾಣು ನಂತರ ತಾಕ್ಯಾ ಉದಕಾ ಪೊಂಡಾಂತು ರಾಬ್ಬೋನು ತಾಗ್ಗಲ ಮಾತ್ಯಾರ ಜವ್ವಿಲ್ ಪಾನ್ನ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ಉಷ್ಯಾ ಪಾನ್ನ್ ರಕ್ಯಯ್ಯತಾಚಿ. ತಶಿಂಚ ಬಾಯ್ಲಾನಿ ತಾಂಗಲ ಚುಕ್ ಕಬೂಲ್ ಕರನಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಿಗ್ಗಲ ಖಾಂದ್ಯಾರಿ ಲೋಕಂಡಾಚೆ ಸಲಾಕೊ ದವರ್ನ್ ವತ್ತಾಂತ ರಾಬ್ಬೆತಾಚಿ. ಜಾತಿ ತುಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ ಘಾಲ್ಚೆ ನಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ದುಸ್ಸರೆ ಏಕ ಜಾಗ್ಯಾರಿ ತಾಂಕ ಸೋಣು ಯೆವ್ಚೆ, ದಂಡ ಘಾಲ್ಚೊ, ಕಡೆರಿ “ಹೊಯ್ಲು ಘಾಲ್ಚೊ.

“ಹೊಯ್ಲು” ಹೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲೆ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚೆ ದುಸ್ತೆ ರೂಪ ಬುಡಕಟ್ಟು ನ್ಯಾಯ ನಿಖಾಲ ಜಾಯ್ನಾಶಿಲೆ, ಕೋರ್ಟ್ ಕಛೇರಿಂತಭಿ ನ್ಯಾಯ ಘೆವ್ವಾಕ ಜಾಯ್ನಾಶಿಲೆ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ಯಾಶಿಲೆ ಸಂದರ್ಭಾರ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜಾತಿಚೆ ಹೆ ಲೋಕ್ “ಹೊಯ್ಲು” ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಜನಪದ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಕ ಶರಣ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ಕಾಂಯಿ ಸಂದರ್ಭಾರ ಅನ್ಯಾಯ ಜಾಲ್ಯಾಕ ಸಮಜಾಲ್ಲೆ ನ್ಯಾಯ ಘೆವ್ವ ಖಾತ್ತಿರಿ ಅಗತ್ಯ ಆಶಿಲ ಸಾಕ್ಷಿ, ಪುರಾವೊ ದಿವ್ವಾಕ ಅಸಮರ್ತಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ತೊ ಆಪ್ಯಾಕ ಜಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಅನ್ಯಾಯ ನಿವಾರಣಾ ಖಾತ್ತಿರಿ ದೇವಾಕ್ ಸಾಂಗುನ್ ಘೆತ್ತಾ. ಅಶಿ ದೇವಾಕ ಸಾಂಗುನ್ ಘೆವ್ವಾಕ “ಹೊಯ್ಲು” ಮಣತಾಚಿ. ಹೇಂ ಶಬ್ದ “ಹೊಯ್ಲು”, “ಹೊಯ್ಲು”, “ಹಾಯ್ಲು”, “ಹುಯ್ಲು” ಮಣ್ಣೆ ದುಸ್ತೆ ದುಸ್ತೆ ಶಬ್ದಾನ್ ಪೌರ ಜಾನಪದಾಂತ ವಿಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಾಂತ ರೋಡಿಂತ ಆಸ್ಸಾ. ಹಾಂಗಾ “ಹೊಯ್ಲು” ಮಳ್ಕಾರಿ ಆಪ್ಯಾಕ್ ಜಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಅನ್ಯಾಯಾಕ ನ್ಯಾಯ ದಿವ್ವಾಕ ದೇವಾಲ್ಯಾಗಿ ಮಾಗಣಿ ದವರ್ಚಿ. ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತು, ದಾಗಿನಿ ಚೋರ್ನ್ ಗೆಲ್ಯಾರಿ, ಕಸ್ಲೊ ದಾಖಲೊ ನಾಂಶಿ ದಿಲ್ಲಿಲೆಂ ರೀಣ ಪರತ್ ಘೆವ್ವಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶಿ ಆಶಿಲ್ ತೆನ್ನಾ, ಬಲತ್ಕಾರಾನ ವಸ್ತು, ದಾಗಿನಿ, ಭೋಂಯಿ ದುಸ್ಸರ್ಯಾನ್ ಘೆತ್ತಿಲ್ ಆಸ್ಲಾರಿ ಹೊಯ್ಲು ದಿವ್ಚೆ ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಸ್ಸಾ. ಹೊಯ್ಲು ಪೂರಾ ದೇವ ಸ್ವೀಕಾರ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹುಳಿಗಿಡ್ಡಿ, ಮಾಸ್ತಿ, ಬೀರೇಶ್ವರ, ಕೌಡೇಶ್ವರ, ಚೌಡಿ, ಭೂತ ಮಾತ್ರ ಹೊಯ್ಲು ಸ್ವೀಕಾರ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮೆಳ್ತಾಲೊ ಅಸ್ಸಲ್ ದೇವಾಂಕ ಆಪುಣ ಹೊಯ್ಲು ದಿತ್ಲಾ ಮ್ಹೋಣು ಸಮಾಜಾಚೆ ಮುಕ್ತಾರ ಸಾಂಗುನ್ ಘೆತ್ತಾ. ಧೈವಾಂಕ ಭಿಲ್ಲಿಲ್ ಅಪರಾಧಿಲೆ ಮನ್ನ್ ಪರಿವರ್ತನ ಜಾವ್ನು ಶರಣಾಗತ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಜಾಂವೊ ಮ್ಹಣ್ಣೊ ಉದ್ದೇಶ ಹ್ಯಾ ರೀತಿ ಸಾಂಗ್ಣಿಕ ಆಸ್ಸಾ ಅಶಿ ದಿಸ್ತಾ. ತೋಡೆ ವೇಳ ಅಪರಾಧಿ ತಸ್ಸಲ ಖಿದೀಮ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಭಿಗ್ಗಿ ತಂಯಿಚ ಆಪ್ಣಾಲ ಅಪರಾಧ ಕಬೂಲ್ ಕರ್ತಾ. ತಶಿ ನಂಯಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹೊಯ್ಲು ಘಾಲ್ಚೆ ಘೆತ್ತಲೊ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ ದೇವಾಕ್ ತಾಜ್ಜ ವಿಚಾರ್ ಸೋಣ್ ಸೊಡ್ಚ್. ಹ್ಯಾ ವಿಚಾರಾಕ ಸಂಬಂಧ ಆಶಿಲ ದೇವು ಗುನಗ, ಕೌತ್ರಿ, ಗಂಡಿಗೆ, ಮಂತ್ರವಾದಿ, ಮೊಕ್ತೇಸರ ನಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಯ್ಲು ಸ್ವೀಕಾರ ಕರ್ತಾ. ಆನಿ ತಾಂಗಲ್ ಮುಖಾಂತರಚಿ ಹೊಯ್ಲು ಘಾಲ್ಚೆ ಘೆತ್ತಿಲ್ಯಾಕ, ಅಪರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ದೀವ್ಚೆ ನ್ಯಾಯ ದಿವ್ಚೆ ಭರವಸೊ ದೇವ ದಿತ್ಲಾ. ದೇವಾಲೆ ಅಭಯ ಆಯ್ಕಲ್ ಅಪರಾಧಿ ಆಪ್ಯಾಲ್ ಅಪರಾಧಾಕ ಧೈವತಾನ್ ದಿವ್ಚೆ ಶಿಕ್ಷೆಕ ಮಾನಸಿಕ ಜಾವ್ನು ಭಿವ್ನು ಆಪುಣ

ಕೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಚುಕ್ ಕಬೂಲ್ ಕರ್ಮ ದೇವಾಕ್ ಶರಣ ಜಾತ್ತಾ. ತೆನ್ನಾ ಹೊಯ್ಲು ಫಾಲ್ನು ಘೆತ್ತಿಲ್ಯಾಕ ನ್ಯಾಯ ಮೆಳ್ತಾ. ದೈವ ಕೃಪೆನ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ ಮೆಳ್ಳಾ ನ್ಯಾಯಾ ಖಾತ್ತಿರಿ ಹೊಯ್ಲು ಫಾಲ್ನು ಘೆತ್ತಿಲೊ ಹೊಯ್ಲಾಚ ಕಾಣಿಕ ದೇವಾಕ್ ಸಮರ್ಪಣ ಕೋರ್ಮು ಮಾನಸಿಕ ಜಾವ್ನು ಸಂತ್ರಪ್ತ ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಹೊಯ್ಲಾಚೆ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಕ ಮನೋವ್ಯಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಆಸ್ಸ. ಅಶ್ಚಿ ಹೊಯ್ಲು ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಜನಪದ ನ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತು ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರ ಮ್ಹಣಸುನ್ ಘೆತ್ತಾ.

ಅಪರಾಧಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಕೋರ್ಮು ಕ್ಷಮಾಯಾಚನ್ ಕೆಲ್ಯಾರಿ ಶಿಕ್ಷೆಚೊ ಪ್ರಮಾಣ ಕಮ್ಮಿಜಾತ್ತಾ. ಪೂರ್ತಿ ಪಳಯ್ತು ಗೆಲ್ಯಾರಿ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನಾಚೆ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ ಶಿಕ್ಷೆ ನಂಯಿ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಮಾಜಾಚೆ ಏಕತಾ ರಾಕ್ಪುನ ಘೆವ್ಚೆ ವಿಚಾರ ಹಾಂಗಾ ಗಮನಾರ್ಹ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗಿತ.

ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ದೈವ, ಭುತಾಲ ಆರಾಧನಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿಚಿ ಜಾತ್ತಾ. ತಾಂತೂಚ ಭೂತಾಚ ಘರಾಂತೂಚಿ ಜಾವ್ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳ ನಿಯಮ ಆಸ್ಸಾ. ಕಾಂಯಿ ವೇಳ್ ಭೂತ, ಭೂತಾ ಪಾತ್ರಿವಂಚಚಿ ಆವಾಹನ ಜಾವ್ನು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಕರ್ಚೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಆಸ್ಸಾ. ಆರೋಗ್ಯ, ಕುಟುಂಬ, ಕುಲಸಂಬಂಧಿ ಖಿಂಚೆಚಿ ಉರೊ ತಸ್ಸಲ ವಿಚಾರಭಿ ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಕರ್ತಾ. ಚೂಕ್ ಅಸ್ಸಾಲ್ಯಾರಿ ಹರಕೆ ಫಾಲ್ನು ತಾಜ್ಜ ಮುಖಾಂತರ ಪರಿಹಾರ ಕೋರ್ಮು ಘೆವ್ಚೆ ಸರಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಿ ಆಸ್ಸಾ.

ಹೇಂ ಪೂರಾ ಕಾರಣನಾನ ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚಿ ಬದ್ಧತೆನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಕ್ರೈತಿಕ ಜಾವ್ನು ಏಕ ಜಾವ್ನು ಸಂಘಟನ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾ. ಖಿಂಚೆಚಿ ಭಿತ್ತವೈಲ ಸಮಸ್ಯೆ ವಾಡೆಂತು ಘಡ್ಲಾರ ತಕ್ಷಣ ವಾಡೆಚ ಮುಖ್ಯಸ್ಥಾಲೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಾನ ಉದ್ವಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಶಾಂತಜಾವ್ನು ಸುಸಂಗತಜಾವ್ನು ಪರಿಹಾರ ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೇಕ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಸದಸ್ಯಾ ತಾಕೂನ ಧಕ್ಕ ಜಾವ್ಚೆ ಆಸ್ಸಾರಿ ತಸ್ಸಲ ಸದಸ್ಯಾಂಕ ನಿರ್ಧಾರ್ಕ್ಷಿಣ ಜಾವ್ನು ವಾಡತೂಲ್ಯಾನ್, ತ್ಯಾ ಘಟಕಾತೂಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರು ದವರ್ಚೆ, ಜಾತಿತೂಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರು ಫಾಲ್ಚೆ ತಸ್ಸಲ ಶಿಕ್ಷೆ ದಿಸ್ಸುನ ಯೆತ್ತಾ. ಆಲ್ತಾಂತು ಜಾತಿತೂಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರು ಫಾಲ್ಚೆ ತಸ್ಸಲ ಶಿಕ್ಷಾ ಕಮ್ಮಿಜಾವ್ನು, ದಂಡೂಚಿ ಶಿಕ್ಷೆಚೊ ಪರಮಾವಧಿ ಸ್ಥಿತಿ ಜಾಲ್ಯಾ. ಕಾರಣ ಸದಸ್ಯಾಂಕ ಭಾಯ್ರು ಫಾಲ್ಚ ಮುಖಾಂತರ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಏಕತೆಕ, ಸಂಘಟನೇಕ, ಅಭದ್ರತಾ ಜಾತ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಾಖಾತ್ತೀರಿ ಉರತ.

ಜನನ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣ :

ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಂತ ಗುರಾವಾರ್ ಆಶ್ಚಿಲ ಬಾಯ್ಲಾಂಕ ತಾಂಗೆಲ ಕುಳಾರಾಂತು ಬಾಳಾಂತಿರ್ಚೊ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಜಾತ್ತಾ. ಮ್ಹಯ್ನೆ ಭರಿಲ್ಯಾ ಗುರವಾರಿಕ್ ಘೋವಾ ಖಿರ್ಚಾನ್ ಕುಳಾರಾ ಆಪ್ಪೋನ್ ಘೆವ್ಚು ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಸಾತ್ ಮ್ಹಯಿನೆ ಭರ್ಚೆ ಭಿತ್ತರಿ ಘೋವಾ ಘರಾಂತ ಗುರವಾರಿ ಜವಣ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ಸಾತ್ ನ್ಹಯಿತರಿ ನವ್ ಮ್ಹಯಿನೆ ಭರ್ಚೆ ಭಿತ್ತರಿ ಗುರವಾರಿ ಬಾಯ್ಲು ಮನ್ರಿಕ್ ಘೋವಾ ಘರ್ಚಾನ್ ಕುಳಾರ ಆಪ್ಪೋನ್ ಹಾಡ್ತಾಚಿ. ನಾ ಜಲ್ಯಾರಿ ತ್ಹೊಡೆ ಲೋಕ್ ನವ್ ಮ್ಹಯಿನಾಕ್ಚಿ ಆಪ್ಪೋನ್ ಹೊರ್ತಾಚಿ. ಬಾಳಾಂ ಜಾವ್ಚೆ ದಿವಸು ಭರ ವರ್ಚೆ ಗುರವಾರಿ ಬಾಯ್ಲು ಮನ್ರಿಕ್ ಖಿಂಚೆಚಿ ನಿರ್ಬಂಧ ನಾಶಿ, ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ ನಿತ್ಯಾ

ಕಾಮಾ ಕೋರ್ಮ ಉರೀತ್. ಬಾಳಾಂಜಾವ್ ದಿವಸ ಲಾಗಿ ಆಯ್ಕಿಲ್ತಶಿ ಸಾನ ಸಾನ ಕಾಮ್ ಮಾತ್ರ ಕೋರ್ಮ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಘೆತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ದಿವ್ಸಾಂತು ಗುರವಾರಿ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಶಿಕ್ ಫಲವಸ್ತು, ಭಾಜ್ಜಿಪಾಲ್ಲೊ, ಮಾಂಸ ಖಾವ್ಣೆ ನಿರ್ಬಂಧ ಕರ್ತಾಚಿ. ಉದಹರಣೆಕ : ದುದ್ದೊ, ಆಮಸಾಣಿ, ಕೀರ್ಲು, ಪೋಪ್ಪಾಯಿ, ಕೊಂಬೋ, ಕುರ್ಲೊ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕುಣಬಿ ಗುರವಾರಿ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಶಿಕ್ ಬಾಳಾಂತಿರ್ಯಾಚೊ ಪೀಡೋ ದಿಶಿಲ್ ಭಿತ್ತರಿ ತಾಂಗಿಲ್ ವಾಡ್ಯಾರ್ ಆಶಿಲ್ ಮಾಲ್ಗಡ್ ಅನುಭವ ಆಶಿಲ್ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಶಿಕ್ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾಂತ್ರಾರಿಕ್ ಆಪ್ಲೋನ್ ಹಾಣು ಬಾಳಾಂತ ಕರ್ತಾಚಿ. ಅಶಿ ಬಾಳಾಂತ ಕರ್ತೆ ಮ್ಹಾಂತ್ರಾರಿಕ್ “ವಜ್ರೀಣಿ”, ವೈಜೀಣಿ ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಲೆತ್ತಾಚಿ. ಮೈನ್ಯಾ ಭಶಿ ಜಾವ್ಣೆ ದಿವಸಾ ವುಂಚ್ ಗುರವಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹೋಣು ಗುರುತು ಕೋರ್ಮ ಬಾಳಾಂಜಾವ್ಣೆ ದಿವಸು ನಿಕ್ತಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಬಾಳಾಂತಿಕ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ದೀವ್ಪು ಆರೈಕ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಚರ್ಮ ಜನ್ಮಾಂಕ ಆಯ್ಲ ಭಿತ್ತರಿ ಬೊಂಬ್ಲಿ ದೋರಾಕ್ ಮುಕ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಮಾಕ್ಶಿ ದೋನ್ ಗಾಂಟಿ ಫಾಲ್ಕು ಕಾತ್ತರಿನ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೊಯ್ತೀನ್ ಕಾತ್ತರ್ತಾಚಿ. ಕಾತ್ತರಿಲ್ ಬೊಂಬ್ಲಿ ದೋರು ಆನಿ ಉದಕಾ ಪೊಟ್ಟಿ ದೊನ್ನಚಿ ಏಕ ಸಾನ ಮಡಕಿಂತು ಫಾಲ್ಕು ಘಟ್ಟಿ ದಾಂಪುನ್ ಹೋಡ್ ಫೋಂಡ್ ಕಾಣು ಪುರು ಫಾಲ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ಕಾಮ ಬಾಳಂತಿಲ್ ಫೋವಾನ್ ಕರಕಾ ಮ್ಹೋಣು ನಿಯಮ ಆಸ್ಸಾ. ಕಾಂಯಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಹೇ ಬೊಂಬ್ಲಿ ದೋರು ತಶಿ ಸುಕ್ಕೋನ್ ದವರ್ಮ ಷರ್ಟಾಕ್ ಪಾಂಚ್ ಮ್ಹಯಿನೆ ಜಾಲ್ಲ ನಂತರ ತಾಯತಾಂತು ಬೊಂಬ್ಲಿ ದೋರು ಫಾಲ್ಕು ಗಳ್ಯಾಕ್ ಬಾಂತ್ರಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜಾನ್ ಚರ್ಮಾಕ್ ಖಂಚೆಚಿ ಬಾಲಗ್ರಹ ದೋಷ ಯೆನಾ, ಲಾಗನಾ ಮ್ಹೋಣು ನಂಬಿಕಾ ತಾಂಕ ಆಸ್ಸಾ.

ಜನ್ಮ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಚರ್ಮಾಕ್ ಏಕ ಮುಟ್ಟಿ ಭಿತ್ತರಿ ದವರ್ಮ ಥಂಡ ಉದಕಾ ನ್ಹಾಣ ಫಾಲ್ತಾಚಿ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಅನವಾಳ್ ವಸ್ತ್ರ ಘೆವ್ಪು ಬರೆಕೋರ್ಮ ಪುಸ್ತಾಚಿ. ಚರ್ಮ ಜನ್ಮಾಂಕ ಆಯ್ಕಿಲ್ ಭಿತ್ತರಿ ರಣಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ಚರ್ಮಾಲೆ ಪಾಯ್ ಧೋರ್ಮ ಮಾತ್ತೆ ತೊಗ್ಗು ಕೊರ್ಮ ನಾಂಕಾಂತು, ತೊಂಡಾಂತು ಆಶಿಲ್ ಉದಕಾ ಅಂಶು ಪೀಳ್ಕು ಕಾಣು ಸಾವಕಾಶ ಹಿಂದುಳ್ತಾಚಿ ಆನ್ನಿ ಮಾತ್ಯಾ ಮಾಕ್ಶಿ ಸಾವಕಾಶ ಹಗುರ ಜಾವ್ಪು ಹಾತ್ತಾನ್ ಮಾರ್ತಾಚಿ. ತೆನ್ನಾ ಚರ್ಮ ರಡ್ತಾ. ನಂತರ ಮೋವ್ ವಸ್ತ್ರ ಘೆವ್ಪು ಚರ್ಮಾಕ್ ತಾಂತು ಗುಟ್ಲಾನ್, ಸೂಪಾಂತು ಮೀಟ್, ಮಿರ್ಸಾಂಗಿ, ಇಂಗಾಳೊ, ಲೊಕ್ಕಂಡಾಚೆ ತುಕಡೊ ದವರ್ಮ ತಾಜ್ಜ ಉಂಚ ಪೊರ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರ ಚೆಂದ ಕೋರ್ಮ ಹಾಂತುಖ್ಚಿ ಚರ್ಮಾಕ್ ನಿದ್ವೈತಾಚಿ. ಅಶಿ ಕೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾನ್ ಚರ್ಮಾಕ್ ದೃಷ್ಟಿ ಲಾಗನಾ ಮ್ಹೋಣು ನಂಬಿಕಾ ತಾಂಕ ಆಸ್ಸಾ. ಚರ್ಮಾಲ್ ತೊಂಡಾಂತು ಸಾಕ್ಕರೀಚ ಉದಾಕ್ ತೆಂಬೊ ತೆಂಬೊ ಜಾವ್ಪು ಸೊಡ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಬಾಳಂತಿಕ ಹುನ್ ಉದಕಾನ್ ಬರೆ ಕೋರ್ಮ ನ್ಹಾಣೋನು ಬಾಳಾಂತಿಕ ವಸ್ತ್ರಾನ್ ಬಿಗದುವ್ಪು ಮಾತ್ಯಾಕ್ ವಸ್ತ್ರ ಬಾಂದೂನ್ ಮಾಂದ್ರಿ, ಕಾಂಬಳಿ ಉಂಚ ನಿದ್ವೈತಾಚಿ. ಹಾಕ್ಕ್ ವೋಳ್ ಫಾಲ್ಕು ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಲೆತ್ತಾಚಿ. ನಂಜು ಜಾಯ್ನಾಶಿ ಜವಣ್ ಖಾಣ ದೋರ್ಮ ಪೂರಾ ವಿಷಯಾಂತು ಮಸ್ತ ಜಾಗ್ರತ ಕರ್ತಾಚಿ. ಬಾಳಾಂತೀಕ ಶೀತ ದೀನಾಚಿ. ಗರಮ್ ಜಾವ್ಣೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಂಗಾಂತೂಲೆ ಉದ್ದಾಕ್ ಆಟ್ಟೋಚೆ ತಸ್ಸಲೆ ಜವಣ ಖಾಣ ಖಾವ್ಣಾಕ್ ದಿತ್ತಾಚಿ. “ಕ್ವಾರ” ಅಥವಾ “ಕಾರ” ಮ್ಹಣ್ಣೆ ವನಾಂತೂಲೆ ಔಷದ ಬಾಳಾಂತಿಕ ಖಾವ್ಣಾಕ್ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜಾನ್

ಬಾಳಾಂತಿಂತು ಚರ್ದಾಕ್ ಜಾಯ್ ಶಿಲೆ ಮೊಮ್ಮೆ ದೂದ್ ಆನಿ ಬಾಳಂತಿಚೆ ಆರೋಗ್ಯಾಕ್ ಭೀ ಬರೇಜಾತ್ತಾ.

ಬಾಳಾಂ ಜಾಲ್ಲಿಲ ನಂತರ ತೆ ಘರಾಕ್ ಸುತಕ ಉರ್ದೆಕ್ಕೂನ್ ತೇಂ ಲೋಕಾಂಕ್ ಕಳ್ಳೆ ಖಾತ್ರೆರಿ ಸೂತಕಾಚೆ ಸಂಕೇತ ಜಾವ್ನು ಕಾಂಯಿ ಜಾತ್ತಿಚೆ ರೂಕಾಚೆ ಟೊಂಗೆ ಹಾಣು ಘರಾಚೆ ಚಾರ ಬಾಜುನ್ ಮಾಡಾಕ್ ಲಾವ್ನು ದವರ್ದಾಚಿ. ಇಕ್ರಾ ದಿವಸ್ ವರ್ದೆ ಘರಾಂತು ದೇವಾಲ್ ಪೋಜಾ ಕರ್ದಾಚಿ ಆನಿ ದೇವಸ್ಥಾನಾಂತು ಪ್ರವೇಶ ಕರ್ದಾಚಿ. ಬಾಳಾಂತಿ ಆನಿ ಚರ್ದಾಲ ರಾಕ್ಣಿ ಖಾತ್ರೆರಿ ಹಾನ, ದೃಷ್ಟಿ, ರಂಜು ಇತ್ಯಾದಿ ಆಚರಣ ಕರ್ದಾಚಿ.

ಚರ್ದು ಜನ್ಮಾಂಕ್ ಆಯ್ಕೊಲ್ ಇಕ್ರಾವೆ ದಿವ್ಸಾಕ್ ಬಾಳಾಂತಿ ಸುತಕ ಕಾಡ್ತಾಚಿ. ತೇ ದಿವಸ್ ಶಿಕಾರಿ ಕೋರ್ದು ರಾನ್ನಾ ತುಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಲ್ ಮಾಂಸ ಹಾಡ್ಲೋನ್ ಪಾಯಸ, ಆಂಬಟ, ಮಾಸಳಿ, ಮಳಿ, ದಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಂಜು ನಾಶ್ತಿಲ್ ಜವಣಾಕ ತಯಾರ್ ಕೋರ್ದು ಬಾಳಾಂತಿಕ ವಾಡ್ತಾಚಿ. ತಾಂಗಲ ಕುಲಾಚೆ ದಾಯ್ಜಿ, ಸೊಯೆ ಸಂಬಂಧ ಆನಿ ಜಾವ್ನಾಶ್ತಿಲ ಲೋಕಾಂಕ್ ಆಪ್ಲೊನು ಹಾಣು ಜವಣಾ ಘಾಲ್ನು, ಜವಣ ಕೋರ್ದು ಸಂಭ್ರಮ ಕರ್ದಾಚಿ. ತೇ ದಿವಸಚೀ ಚರ್ದಾಕ್ ನಾವ್ ದವರ್ದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕರ್ದಾಚಿ.

ಚರ್ದಾಕ್ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ಟೆ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ಟೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಬೀ ಇಕ್ರಾವೆ ದಿವ್ಸಾಕ್ ಕರ್ದಾಚಿ. ಚರ್ದಾಲ್ ಕುರ್ದಾಕ್ ಕಾಳ್ ದೋರಿ (ಉಡಿದಾರ) ಬಾಂತಾಚಿ. ಹಾತ್ತಾಕ್, ಗಳ್ಯಾಕ್ ದೋರ್ ಹಾಣ್ ಬಾಂದೂನ್ ದೊಳ್ಯಾ ಭೊವ್ಚಿ ಬರೋನ್, ನಿಡ್ಲಾಕ್ ತಿಳ್ಕೊ ಕೋರ್ದು ನವ್ಲೆ ವಸ್ತು ಘಾಲ್ನು ಭಾಯ್ತಿ ಘೆವ್ನು ವತ್ತಾಚಿ. ಭಾಯ್ತಿ ಘೆವ್ನು ಗೆಲ್ಯಾ ಚರ್ದಾಕ್ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನ ಕರೋಸ್ಸುನ್ ಜಲ್ಲಿಲ ಚರ್ದಾಕ್ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ಟೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಭೂಯಿಂಕ ಪಳ್ಯಾ ಚರ್ದಾಕ್ ಭೋಯಿಂತು ಪಳೆ ಅನ್ನ ಫಾಲ್ಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆನಿ ನಂಬಿಕಾ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಕಾಯಿಂ ಪಂಗಡಾಂತು ಆಸ್ತಾ. ಜಾಸ್ತ ಜಾವ್ನು ಗೋವಾ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಹ್ಯಾ ನಮೂನೆ ಆಚರಣೆ ದಿಸ್ಸುನ್ ಯೆತ್ತಾ. ತ್ಯಾ ದಿವಸ್ ತೇ ಚರ್ದಾಕ್ ದಿವ್ಲೆ ಅನ್ನ ಪಯ್ಲೆ ಅನ್ನ ಜಾತ್ತಾ. ನಂತರ ಚರ್ದಾಕ್ ನಾವ್ ದವರ್ದೆ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ತಾಚಿ.

“ನಾಮಕರಣ”

ಇಕ್ರಾವೆ ದಿವ್ಸಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ಟೆ ದವಸಚಿ ಚರ್ದಾಕ್ ನಾವ್ ದವರ್ದೆ ಭೀ ಚಲ್ತಾ. ಚರ್ದಾಲ್ ಬಾಪ್ಸೊಲ್ ಘರ್ದೆ ಲೋಕ್, ಮ್ಹಾಲ್ಗಡೆ ಲೋಕ್, ಆಬು, ಆಮ್ನಾ ಚರ್ದಾಕ್ ನಾವ್ ದವರ್ದಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜ ಪೈಲೆ ಚರ್ದಾಲ್ ಕುರಟಾಕ್, ಗಳ್ಯಾಕ್ ದೋರ್ ಬಾಂದೂನ್ ಕಾಜಳ ಲಾವ್ನು ಚರ್ದಾಲ್ ತೋಂಡ್, ದೋಳೆ, ದೊಳ್ಯಾ ಭೊವ್ಚಿ ಶೃಂಗಾರ ಕೋರ್ದು ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ತಾಚಿ. ಪಾಳ್ಯಾಂತು ನವ್ಲೆ ವಸ್ತು, ಫೂಲಾನ್ ಅಲಂಕಾರ ಕೋರ್ದು ಆಯ್ಕೊಲ್ ಸೊಯೆ ಸಂಬಂಧ ಲೋಕ್ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಆಶ್ತಿಲ್ ಚರ್ದಾಲ್ ತೊಂಡಾಂತು ಗೊಡ್ಯೆ ಘಾಲ್ನು ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ತಾನು ಹಿಂದುಳ್ತಾಚಿ. ಚರ್ದಾಲ್ ಮಾಮು ಪಾಳೆಂ ಗಾಂಡಿನ ದುಂಗೊಳ್ಳು ಹಿಂದುಳ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಮೂಗಾ ಉಸುಳಿ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಚಣ್ಯಾಚ್ ಉಸಳಿ ಕೋರ್ದು ವಾಂಟಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಪ್ರತಿಯೇಕ

ವೆಳಾರಿ ತಾಕ್ ಜಾವ್ಣೆ ತಸ್ಲ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಯಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಚಿ. ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ದಾರ್ಲ ಚಲ್ಯಾಂಕ ಚಂದ್ರ, ಬಿಕ್ಕು, ಮಂಜ, ಶಂಕ್ರ, ರಾಮ, ಕುಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಂವ್ ಆನಿ ಚಲ್ಯಾಂಕ ಸೀತೆ, ಚಂದ್ರಿ, ಮಂಜಿ, ತುರೆ, ಸರ್ವಶ್ರೀ, ಗಂಗು, ಪಾರ್ವತಿ, ನಾಗರತ್ನ, ಶೋಭಾ, ಗುಲಾಭಿ, ಗೌರಿ ಅಶ್ಚಿ ಪರ್ಮೆ ಆನಿ ನವ್ವೆ ನಾಂವ ದವರ್ತಾಚಿ. ನಾಂವ ದವರ್ತು, ಪಯ್ಲೆ ಪಾಳ್ಯಾಂತು ಫಾಲ್ಗಿಲೆ ತೀನ್ ಸುತ್ತು ಪಾಳ್ಯೆಂ ಹಿಂದೂಳ್ಳೆ ಸೊಡ್ತಾಚಿ. ಆಯ್ಕಿಲೆ ಸೂರ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಸರ್ವ ನಂತರ ತ್ಯಾ ಚರ್ಡಾಲ್ ಪಾಳ್ಯೆಂ ಹಿಂದುಳ್ತಾಚಿ. ಪಾಳ್ಯೆಂ ಹಿಂದುಳಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಸ್ತ ಚರ್ಡಾಕ್ ನಿದ್ಲಾವ್ಲ ಖಾತ್ರಿರ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಜೋಗುಳಾ ಪದ ಕಶ್ಚಿ ಜಾವ್ಣಾ ತಶ್ಚಿ ಏಕ ಜಾಲ್ಲ ಭಿತ್ತರಿ ಏಕ ಮ್ಹಣ್ತಾಚಿ. ಅಶ್ಚಿಚ ಪಾಳ್ಯೆಂ ಹಿಂದುಳ್ತಾಚಿ ಸಂತೋಷಾನ, ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ನಾಂಚ ನಾಂಚ್‌ಭೀ ಆಸ್ತಾ.

ಆಲ್ತಾಂತು ಚರ್ಡು ಜಾಲ್ಲ್ ತಕ್ಷಣ ಭಟ್ಪಾಲ್ಯಾಗಿ ವಚ್ಚೊನ್ ಚರ್ಡಾಲ್ ನಕ್ಷತ್ರ ಆನಿ ದವರಿತ್ ಜಾಲ್ಲಿಲ್ ನಾಂವಾ ಬದಲ್ ವಿಚಾಣ ಕೋರ್ನು ನಾಮಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭೀ ಭಟ್ಪಾಲ್ಯಾಗಿ ಕರೋಚೆ ಆನಿ ಕರೈಲೆ ಉದಾಹರಣ ಆಸ್ತಾ. ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣಾ ಆಲ್ತಾಂತು ಜಾಸ್ತಿ ಜಾವ್ಣು ಪರೋಹಿತಾ ಹಾತ್ತಾನಿ ಕರೈತಾಚಿ. ಭಟ್ಪಾಲೆ ನಾ ಪುರೋಹಿತ ಲೋಕ್ ಕಾಂಯಿ ಆಚರಣೆಚ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಚಿ.

ಚರ್ಡುವಾಕ್ ದವರ್ಲೆ ನಾಂವ ಮಾಕ್ಶಿ ಕಾಂಯಿ ಅರ್ಥ ನಾಶ್ಚಿಲಿ, ಪೊರ್ನಿ, ಅಪಭ್ರಂಶ ನಾಂವ ದವರ್ತಶಿಲೆ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ನಾಗರಿಕತಾ ಆನಿ ಆಧುನಿಕತಾ ಪ್ರಪಂಚಾಚೆ ಸಹವಾಸಾನ ಹೋ ಧೋರಣ ಬದಲ ಜಾವ್ಣು ನವೀನ ನವೀನ ನಾಂವ ದವರ್ತ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಆಲ್ಯಾರಿ ಆಚರಣೆಂತು ತಂಗಿಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಮೂಲ ಮಾತ್ರ ತಾನ್ನಿ ಸೋಣ್ ದಿಲ್ಯಾ.

“ಚೌಲ ಆನಿ ಕಾನ್ ತೊಪ್ಪೆ”

ದಾರ್ಲ ಚಲ್ಯಾಂಕ ಚೌಲ ಅತವಾ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕ್ಯಾಸ್ ಕಾಡ್ಲೆ ಚರ್ಡಾಲ್ ಪಾಂಚ್, ಸಾತ್ ನ್ಹಯಿಜಾಲ್ಯಾರಿ ನವ್ ವರ್ಷಾರಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಧಾ ವರ್ಷ ಭರ್ಲೆ ಭಿತ್ತರಿ. ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಚರ್ಡಾಲ್ ಜನ್ಮ ಆಧರ್ನ್ ದೇವಾಲ್ಯಾಗಿ ಹರಕೆ ಫಾಲ್ಕು ಘೆತ್ತಿಲೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲೆ ದೇವಾಲ್ ದೇವಸ್ಥಾನಾಕ ಯಾತ್ರ ವಚ್ಚೊನ ತ್ಹಂಯಿ ಚೌಲ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸ್ವಂತ ಘರಾಂತು ಹೀ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ. ಚರ್ಡಾಲ್ ಮಾಮು ದೋನ್ ಖಾವ್ಣೆ ಪಾನ್ನ್ ಚರ್ಡಾಲ್ ಕೆಸಾಬರೋಬರ್ ರದವರ್ಪ್ಪೆವ್ಣು ತೀನ್ ಪಂತಾ ಕ್ಯಾಸ್ ಕಾತ್ಪರ್ತಾ ನಂತರ ಚರ್ಡಾಲ್ ಮಾತ್ತ್ ಕ್ಯಾಸ್ ಪೂರ್ತಿ ಕಾಣು, ಮಾಮಾಲ್ ಹಾತ್ತಾನೀಚಿ ಕಾನ್ ತೊಪ್ಪೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕರೈತಾಚಿ. ಕನ್ ತೊಪ್ಪಾಕ್ ತಾಂಬೆಚೊ ಮೊಳ್ಯಾನ್ ತೊಪ್ಪುನ್ ಭಾಂಗರಾಚೆ ಮುರ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೋಡ್ ಲಿಂಬಿಯಾ ಝಾಡಾಚ್ ಕಾಡ್ಲಿ ತೊಪ್ತಾಚಿ. ಅನುಕೂಲ ಆಶ್ಚಿಲೆ ಕೋಡ್ ಲಿಂಬಿಯಾ ಝಾಡಾಚ್ ಕಾಡ್ಲೀಚಿ ಫಾಲ್ಕು ದವರ್ತಾಚಿ. ಅನುಕೂಲ ಆಶ್ಚಿಲೆ ಭಾಂಗರಾಚೆ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ರುಪ್ಪೆಚಿ, ಕಡೇರಿ ತಾಂಬೆಚಿ ಮುರ ಫಾಲ್ಕು ಘೆತ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಮಾತ್ತ್ ಬೋಳ್ ಕೆಲ್ಯಾ, ಕಾನ್ ತಪ್ಪಿಲ್ ಮಾಮಾಕ ಕೊಬ್ಲೆ, ಗೋಡ, ತಾಂದ್ಲಾ ಭರಿ ನವ್ವೆ ವಸ್ತು ಉಡಗರೆ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಚರ್ಡಾಲ ಮಾಮು ಅನುಕೂಲ್ ಜಾಲ್ಲಿಲ ಆಸ್ಲಾರಿ ತಾಣೆಚ ಭಾಂಗರಾಚೆ ಮುರ ಕೋರ್ನ್ ಫಾಲ್ಕಾ ಹೀ ಪದ್ಧತಿ. ಮಾಮಾನ ಹಾಡ್ಲೆ ಭಾಂಗರಾಚೆ ಮರವುಂಚ ತಾಕ್ ದೀವ್ಣೆ ಉಡಗರೆ ನಿರ್ಧಾರ ಜಾತ್ಲಾ. ಕಡುಬಿ ಕುಟುಂಬ ಆರ್ಥಿಕ ಜಾವ್ಣು ಮುಕ್ಕಾರ

ಆಶ್ಚಿಲ ನ್ವಯಿ ಜಾಲ್ಲಕೀ ತೊಡ್ತಿತ್ತ ಆಚರಣೆ ವಿಷಯಾಂತು ತಾಂಗೀಲ ಗರೀಬ ತನ ಆಡಯೇನಾ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆನಿ ಆಚರಣೆ ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಜಾವ್ನು ಉರಾಶಿ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಕಟ್ಟು ಪಾಡು ಜಾವ್ನು ಆಶ್ಚಿಲ್ಯಾನ ಹೇ ಲೋಕ್ ನಿಷ್ಠೇನ್ ಆನಿ ಭಕ್ತೀನ ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧಿ ಆಚರಣ :

(ಋತು ಶಾಂತಿ) ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂತು ಬಾಯ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿ ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ (ಋತು ಮತಿ) ವಾಡೆಚ ಲೋಕ್ ತಿಕ್ಕಾ “ಕಾಂಟಿ ಮಸ್ತೈಲಿ” “ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲಿಲಿ” (“ಮುಳ್ಳು ತುಳಿದಳು, ಮುಟಾದಳು) ಮ್ಹೋಣು ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾವಾನ್ ಆಪ್ಪೆತ್ತಾಚೆ. ಹಾಜ್ಜ ಅರ್ಥ ಮುಕ್ಕಾವೈಲ್ ವಾಟ್ ಕಷ್ಟಾಚೆ, ತಿತ್ತ ಸುಲಭಾಚ ನ್ವಯಿ ಮ್ಹೋಣು ಅರ್ಥಜಾತ್ತಾ. ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಿನ ಬಶ್ಮಿಲ ಜಾಗೊ ಪಳೋನು ತ್ಹಯಿಂ ವಚ್ಚೊನ ಬಾಯ್ಲಿ ಚೆಲ್ಯಾಲಾಗಿ ನಾ ದೋಸ್ತಿಣ್ಯಾಲಾಗಿ ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾಕ ಉದಕ ಫಾಲ್ನು ನ್ಹಾವ್ವೊಸ್ಸುನ, ನವ್ವೆ ವಸ್ತು ಫಾಲ್ನು ದಾಗಿನ ಫಾಲ್ನೊಸ್ಸುನ ಶೃಂಗಾರ ಕರ್ತಾಚೆ.ಮಾಡಾ ಫೂಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಲೇಹ ತಿಕ್ಕಾ ಖಾವ್ಣಾಕ ದಿತ್ತಾಚೆ. ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ತಿಗ್ಗೇಲ ಕಣ್ಣಾನ್ ಖಿಂಚೆ ಕಾಮ್ ಕರಶಿನಾಚಿಸಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದಿತ್ತಾಚೆ. ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲ ದಿವಸಚೆ ತಿಕ್ಕಾ ತಾಂದ್ಲಾ ಪಾಯ್ಲು ಕೋರ್ನು ತಾಕ್ಕಾ ನಾರ್ಲಾ ಸೋಯಿರೊಸ್ಸು ಫಾಲ್ನು ಹುಗ್ಗಿಶೆಂ ಕೋರ್ನು ನಾರ್ಲಾ ಫೂಲ್ ಮಾಳ್ಳೆ ಪೈಲೆಂ ಸುವಿ ಪಾನ್ನಾರ್ ವುಂಚ ತೆ ಚೆಲ್ಲಿಕ ವಾಡ್ತಾಚೆ. ಪಾಂಚವೆ ದಿವಸ್ ತಿಕ್ಕಾ ಫರಾ ಪ್ರವೇಶ ಕರ್ತಾಚೆ. ತ್ಯಾ ದಿವಸ ತಗ್ಗೇಲ ಅರ್ಥ ಲಗ್ನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ಭಶ್ಮಿಲ ಲಗ್ನ (ಋತು ಮತಿ ಮದುವೆ) ಕರ್ತಾಚೆ. ಫಲವತಿ ಸಂಕೇತ ಜಾವ್ನು ಪಣಸು, ಕೇಳಿ, ಪೊಪ್ಪಳ, ಖಾವ್ಣೆಪಾನ್ ಅಸ್ಸಲ ಪುರಾ ರೂಕ್ ಆಪ್ಪೊಡ್ಸುನ್ ಸಮಸ್ಕಾರ ಕರ್ತಾಚೆ. ತ್ಹೊಡೆ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಬಾಂಯ್ಲಿ ಪೂಜಾ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಗಂಗಾ ಪೂಜಾ ಮ್ಹೋಣು ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲಿಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಾನ್ ಕರ್ತಾಚೆ. ತೇ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಪುಷ್ಪವತಿ ಜಾಲ್ಲ ಚೆಲ್ಲಿಕ ಬಸ್ಸೋಸ್ಸುನ ಆರತಿ ಕರ್ತಾಚೆ. ಹೊ ಸಮಾರಂಭ ಏಕ ಪರ್ಬಿಲೆಕಾನ್ ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚೆ. ಸೋರ್ಯೆ ಸಂಬಂಧಿ ಯೆತ್ತಾಚೆ. ಆರತಿ ಕರ್ತಾಜಾಲ್ಯಾರಿ ಉಡಗರೆ ದಿತ್ತಲೆ(ಮುಯ್ಲಿ), ಆಶೀರ್ವಾದ ದಿತ್ತಲೆ ಮೆಳ್ಳಿಲ್ ಉರಾಚೆ. ವಿಶೇಷ ಜವಣಾಚ ವ್ಯವಸ್ಥ ಭೀ ಉರಾ. ಲಗ್ನ ಜಾಲ್ಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪಾಂಚ ದಿವಸ ಸೂತಕ ಜಾಲ್ಲ ನಂತರ ಫೋವಾಲ್ ಫರ ಧಡ್ತಾಚೆ. ಅಜ್ಜೊನ ಲಗ್ನ ಜಾಂಯ್ಲಾಶಿಲ್ಲ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಆಸ್ಲಾರಿ ಆಮ್ನಾ ನಾ ಮಾಮಾಲ ಫರಾ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸೋರ್ಯೆ ಸಂಬಂಧಾ ಫರಾ ಧಾಡ್ತಾಚೆ. ಏಕ ದಿವಸ ಪುಣಿನ ಜಾಲ್ಲಿಲ ಫರ ಸೋಣು ವಚ್ಚಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಂಗ್ಗೇಲ ಹಾಂತು ಆಸ್ಸಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಆಚರಣ ಕರ್ತೆ ಪ್ರತಿ ಏಕ ಆಚರಣ ಭೀ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥಾಭರಿ ತಾಜ್ಜ ಸಾಧ್ಯತಾ ಸ್ಪಷ್ಟ ಜಾವ್ನು ಸಾಂಗ್ತಾ. ಉದಾಹರಣೆಕ ಪುಷ್ಪವತಿ, ಫಲವತಿ ಜಾವ್ನು ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಕಾರಣಾಕ ಫಲ ಸೊಡ್ಚೆ ರುಕಾಕ್ ಆಪ್ಪಡ್ಚೆ ಆನಿ ಪೂಜ ಕರ್ತೆ, ನಾರ್ಲಾ ಫೂಲ್ ಮಾಳ್ಳೆ. ಸುವಿ ಪಾನ್ನಾರ್ ವಾಡ್ಚೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹ್ಯಾ ವೇಳಾರ ಗೌಡ ನಾ ಗುರಿಕಾರ ಪುರೋಹಿತಾಲ ಕಾಮ ಕರ್ತಾ.

ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಆಚರಣಾ :

ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಂತು ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಆಶ್ಚಿಲ ದಿಸೂನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಕಾರಣ ಭಕ್ತಿ ಜಾವ್ವಕ್ಕಿಂತ ಪಯ್ಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕ ಲಗ್ನ ಕೋರ್ನು ಧಾಡ್ಲೆ ಪದ್ಧತಿ ಆನಿ ಹಾಜ್ಜ ಸಂಬಂಧ ತ್ತೋಡೆ ಉದಾಹರಣ ಭೀ ಮೆಳ್ಳಾಚಿ. ತಶ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಮಾತ್ರಾಕ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಆಶ್ಚಿಲ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗ್ವಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಲಗ್ನ ಜಾಲ್ಲಿಲ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಯಾನ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಕೆಲ್ಯಾರ ಅಥವಾ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ಚಿಲ ಆಸ್ಲಾರಿ ಕುಲಾಚ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ (ಗುರಿಕಾರ ಅಥವಾ ಗೌಡ) ತಸ್ಸಲ ಅಪರಾಧ ಕೆಲ್ಯಾಕ ದಂಡ ಘಾಲ್ತಾ. ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ರೀತಿಚ ದಂಡನೆ ಪದ್ಧತಿ ಕಡುಬಿ ಜನಾಂತು ಪ್ರಚಲಿತ ಆಸ್ಲಾ. ಕುಡುಬು ಲೋಕಾಂತು ಬಹು ಪತ್ನಿತ್ವ ದಿಸ್ಸನ ಯೇನಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ ಚೆರ್ಡುವ ಜಾವ್ವೆ ಬಾಯ್ಲಿಂತ ದಿಸ್ಸನ ಆಯ್ಲಾರ ಆನ್ನೇಕ ಲಗ್ನ ಜಾವಿತ. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಹಾಂಗೇಲ್ ಹಾಂತು ಆಸ್ಲಾ, ಹಾಂಗೇಲ ಹಾಂತು ದಿಲ್ಲಿಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಕುಲಾ ಭಾಯ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಪದ್ಧತಿ ನಾ. ಬಾಪ್ಲೆ ಆಸ್ತಿರಿ ಚೆಲ್ಯಾಂಕ ಹಕ್ಕು ಆಸ್ಲಾ, ಆಪ್ಲಾಕ್ ಮನ್ನ ಆಸ್ಲಾರ ಮತ್ರ ಘೋವಾ ಘರ ವಚೀತ. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ ಆಪ್ಲಾಲ ಘೋವಾಕ ಆಪ್ಪೋನ ಘೇವ್ನು ಕುಳಾರಾಚಿ ಯೇವ್ನು ಉರೀತ. ಚೆಲ್ಲಿ ಋತುಮತಿ ಜಾಲ್ತೆನ್ನಾ ನ ಜಾಲ್ಯಾರ ತಾಜ್ಜಕ್ಕಿಂತ ಪೈಲೆಂಚಿ ಲಗ್ನ ಕರ್ಚೆ ಆಸ್ಲಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾವ್ನು ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಲಗ್ನಾ ವಯ ಬಾಯ್ಲಿ ಚೆಲ್ಯಾಂಕ ಪಂದ್ರ ವರ್ಷ ತೆ ಅಟ್ಟ ವರ್ಷ. ಚೆಲ್ಯಾಂಕ ಬಾವಿಸಾತೂಲ್ಯಾನ್ ಅಟ್ಟಾವೀಸ್ ವರ್ಷ. ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ದಿಸ್ಸನ ಯೇನಾ. “ತೆರ” ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಜ ಭೀ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾಲ್ಯಾಂತು ಪ್ರಚಲಿತ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಲಾ.

ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯ ಜಾವ್ವಕ್ಕಿಂತ ಪೈಲೆ ಚೆಲ್ಲೊ, ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋಚೆ ಚೆಲ್ತಾ. ಸ್ವಗೋತ್ರಾಂತು ಮ್ಹಳ್ಳಾರಿ ದಾಯ್ಲಿ ಲೋಕಾಂತು ಲಗ್ನ ಠರಯ್ನಾಚಿ. ಮೇಳಾ ಮೇಳಿ ಆಯ್ಲನಂತರ ಚೆಲ್ಯಾಲ ಆಬು, ಭಾವಜಿ, ಬಾಪ್ಲೆ, ಆಮ್ಮಾ, ಮಾವ್ಲಿ, ಆತ್ಯಾ ಅಶ್ಚಿ ಕಟುಂಬಾಚೆ ಮಾಲ್ಗಡಲೋಕ್ ಪುರಾಚ್ ಮೇಳ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋಚಾಕ ಒತ್ತಾಚೆ. ಚೆಲ್ಯಾನ ಆನಿ ಚೆಲ್ಲಿನ ಪೈಲೆ ಪಳೋಂಘೆವ್ನು ಪಸಂದ ಜಾವ್ನು ಉರಾ ಮ್ಹಣ್ಣಕ್ಕಿಂತಾ ಚೆಲ್ಯಾಲ ಘರ್ಚೆ ಹ್ಯಾ ಉಂಚ ಸಾಂಗಿಲ ಮಾಲ್ಗಡ ಮನ್ಯಾಲೆ ಪಸಂದ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಉರಾ. ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋವ್ಚಾಕ್ ವಚ್ಚಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕೇಳಿ, ಘೂಲ್, ಗೊಡ್ಯೆ ಘೇವ್ನು ವತ್ತಾಚಿ.

ಪೂರಾ ಜನಾಂಗಾಂತು ಆಶ್ಚಿಲ್ಯಾವಾರಿ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂತು ಭೀ ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋವ್ಚಾಕ ವಚ್ಚಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ವೇಳು ಮೂರ್ತ, ಶಕುನ ಪಳೈತಾಚಿ. ತಾಂತೂ ಮಸ್ತ ಲೋಕ್

ಮಾಜ್ಜರ ಆಡ ಆಯ್ಲಾರಿ ಸೂಣೆ, ಖಾಲಿ ಕೊಳ್ಳೊ, ಸರೋಪ, ಲಾಕ್ಡಾ ವಜ್ಜೆ, ಕಾವ್ಲೋ, ವಿಧವಾ, ಕುಪ್ಪ ಪಕ್ಷಿ ಎದರಾಕ ಆಯ್ಲಾರ ಹ್ಯಾಂ ಪೂರಾ ತಾಂಕ ಅಪಶಕುನ ಮ್ಹೋಣು ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಹಾಂತು ಖಂಚೇಭೀ ಏಕ ಆಡ ಆಯ್ಲಾರಿ ಭೀ ಪ್ರಯಾಣಕ ನಿಷೇಧ. ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋವ್ಚಾಕ ಗೆಲೆನ್ನಾ ಚೆಲ್ಲಿಫರಾಂತು ಜಾವ್ಣೆ ಶಕುನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಾವ್ಣು ಪಳೈತಾಚಿ. ಖಾಲಿ ತಾಂಬಿಯೋ ನೆಲಾರ ಪಳ್ಯಾರ, ದಿವ್ವೊ ವಾಡ್ಲೋವ್ಣು ಗೆಲ್ಯಾರಿ, ಮಾತ್ಯಾ ಕ್ಯಾಸ ಮೆಳ್ಯಾರ, ಸಾರ್ನಿ ಪಳ್ಯಾರ ಅಪಶಕುನ ಮ್ಹೋಣು ನಿರ್ಧಾರ ಕೋರ್ನು ತಿತ್ಲ್ಯಾಕ ಆಯಿಲ್ ಕಾಮ ಬಂದ ಕೈದ ಕೋರ್ನು ಭಾಯ್ತಿ ಯೆವ್ಣುಭೀ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ಸಾ. ನಂತರ ಯೆತ್ತಾಚಿ ಮ್ಹೋಣು ಭಾಯ್ತಿ ಸರಿಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ರದ್ದ ಕೋರ್ನು ವಾಪಸ್ಸ ವಜ್ಜೆ ಭೀ ಆಸ್ಸಾ. ನಂತರ ತೆ ಚೆಲ್ಯಾಲ ನಾ ಚೆಲ್ಲಿಲ ಲಗ್ನು ಜಾವೀತ ನಾಜಾವೀತ.

ಚೆಲ್ಲಿ ಪಳೋವ್ಚಾಕ ಆಯ್ಲಿಲೆ ಚೆಲ್ಯಾ ಫರ್ಚೆ ಮಾಲ್ಗಡ ಲೋಕ್, ಪಳೋವ್ಚಾಕ ಆಯ್ಲಿಲ ಚೆಲ್ಲಿ ಕುಂಟಿಕೀ, ಕುರಡಿಕೀಂ, ಕೆಪ್ಪೆಂಕೀಂ ಮ್ಹೋಣು ಪಳೋನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಕರ್ಚಾಕ ಚೆಲ್ಲಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜಾವ್ಣು ಪಳೈತಾಚಿ. ಧಾವ್ಣುಖೆಳ್ಳಾಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಉಲ್ಲೋಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಹಾಸ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಬಸ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ, ಬಾಗ್ವಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಅಶ್ಚಿ ಮಸ್ತ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಕಾಯಿಂ ಪುಣೆನ ಹಾಡ ಮ್ಹೋಣು, ಕಾಯಿಂ ತರ ನೆವಾನಾನಿ ಚೆಲ್ಲಿ ತೊಂಡ ಸೋಡಸುನ್ ಉಲ್ಲೋಸುಚೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಸಾ. ಅಶ್ಚಿ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೋರ್ನು ದೃಢ ಕೋರ್ನು ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ತಾಂಗ್ಲೆಲ ಪರೀಕ್ಷೆಂತು ಚೆಲ್ಲಿಂತ ಖಂಚೆತರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೊಂದರೆ ದಿಸ್ಸುನ ಆಯ್ಲಿಲ ಆಸ್ಲಾರಿ ಚೆಲ್ಲಿಕ ನಪಾಸ ಕರ್ಚೆ ಸಾಧ್ಯತಾ ಮಸ್ತ ಆಸ್ಸಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಆಲ್ತಾಂತು ಚೆಲ್ಯಾಂಲೊ ಜನನ ಅನುಪಾತ ಕಮ್ಮಿ ಜಾಲ್ಯಾನ ಕಾಯಿಂ ಪರೀಕ್ಷಾ ನಾವಾ ಪೂರ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಜಾತ್ತಾಚಿ.

ಚೆಲ್ಲಿಲ ಫರ್ಚಾನ ಚೆಲ್ಯಾಲ ಗುಣ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕಣಜಾನ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ ಚೆಲ್ಯಾಲ ಸೊರ್ಯೆ ಸಂಬಂಧ, ಗುರ್ತ ಆಶ್ಚಿಲ್ಯಾಲ್ಯಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಆಶ್ಚಿಲ್ಯಾ ಲೋಕಾಲ್ಯಾಗಿ, ಗಾಂವ್ಣೆ ಲೋಕಾಲ್ಯಾಗಿ ಅಶ್ಚಿ ಮಸ್ತ ಕಣೇನ ವಿಚಾರ್ನುನ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಚೆಲ್ಲೊ, ಚೆಲ್ಲಿ ಫರ್ಚಾಂಕ ಪಸಂಧ ಯೇನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ನಾಕ್ಚಾ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಮಸ್ತ ಅಪರೂಪ. ಕಾರಣ ಹೇಂ ಸಮಾಜ ಪರುಷ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಜಾವ್ಣು ಆಶ್ಚಿಲ್ಯಾನ ಹೋ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನ ಸರ್ವೆ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಚೆಲ್ಲಿ ಫರ ಆಯ್ಲಿಲ್ತೆನ್ನಾ ಪಾನ ಪೊಪ್ಪಳ ಹಾಡ್ಚೆ ರೂಢಿ. ಫರಾಂತು ಆಯ್ಲಿಲ ಭಿತ್ತರಿ ಸಾಕ್ಕರ, ಕೇಳಿ, ಗೊಡಾ ಪಾನಕ, ಖಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ದೀವ್ಣು ಆಯ್ಲಿಲ್ಯಾಂಕ ಸತ್ಕಾರ ಕೋರ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಕ ಪಳೈತಾಚಿ. ಚೆಲ್ಲಿ ಪಸಂಧ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಸಂಬಂಧ ಅಡ್ನಾ ಮ್ಹೋಣು ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಜವಣ ಕೋರ್ನು ವತ್ತಾಚಿ. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕಾಫಿ, ನಾವೆ ಚಾ ಪೀವ್ಣು ವತ್ತಾಚಿ. ದೊನ್ನಿ ಬಾಜೂಂಚಾಲಿ ಪಳೋವ್ಣೆ ಧಾವ್ಣುಧಾಪಟ ಜಾಯ್ನಾ ಪುಡ್ಡೇನ್ ಚೆಲ್ಲಿ ಅಡ್ನಾ ಮ್ಹೋಣು ಜಾಲ್ಲ ನಂತರ ಲಗ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಕರ್ಚಾಕ್ ಯೆತ್ತಾಚಿ.

ಲಗ್ನು ನಿಶ್ಚಯ :

ಲಗ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಕರ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ ಲಗ್ನು ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಮಹಾಕಾರ್ಯಾಚೆ ದುಸ್ರೆ ಭಾಗ ಮ್ಹಣಿತ್. ಚೆಲ್ಲಿಕ ಪಳೋನು ಚೆಲ್ಲಿ ಪಸಂಧ ಜಾಲ್ ನಂತರ ಚೆಲ್ಲಿಕ ದೀವ್ಣುಶ್ಚಿಲೆ "ತೆರ" ಮ್ಹಳ್ಯಾರ

ವಧು ದಕ್ಷಿಣಾ ಆನಿ ಲಗ್ನ ಕರ್ನು ದಿವ್ವೆ ದಿವಸು ನಿಶ್ಚಯ ಕೋರ್ನು ತಾಂಬೂಲ ವಿನಿಮಯ ಮೋರ್ನು ಘೆವ್ವಾಕ ಏಕ ದಿವಸ ನಿರ್ಣಯ ಕೋರ್ನು ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಹಾಕ್ಕಾಚಿ ನಿಶ್ಚಯ ಕಾರ್ಯ ಮಣ್ಣಾಚಿ. ತೆ ದಿವಸ ಚೆಲ್ಲಿ ಘರಾಚಾನಿ, ಚೆಲ್ಯಾಲ ಘರ ಯೆವ್ವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಸ್ಲಾ. ಲಗ್ನ ಖಂಚೆ ರೀತೀನ, ಕಶ್ಮಿ ಜಾವ್ಕಾ ಮ್ಹೋಣು ಚರ್ಚೆ ಕರ್ಣ ಭರ್ತಿ ಚೆಲ್ಲಿಕ ಕಸ್ನ ಕಸ್ಲೆ ದೀವ್ಕಾ, ಕಿತ್ತ ಕಿತ್ತೆಂ ದೀವ್ಕಾ ಮ್ಹೋಣು ಉತ್ತರ ಉಲ್ಲೋಚೆ ಜಾಯ್ನಾ ಪುಡ್ಡೇನ ತಾಂಬೂಲ ವಿನಿಮಯ ಜಾತ್ತಾ. ತಾಂಬೂಲ ವಿನಿಮಯ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಲಗ್ನ ನಿಶ್ಚಯ ಜಾಲ್ಯಾವಾರಿ ಮ್ಹೋಣು ಅರ್ಥ. ತಾಂಬೂಲ ಚೆಲ್ಯಾ ಬಾಪ್ಪೂಸ ಆನಿ, ಚೆಲ್ಲಿಲ ಬಾಪ್ಪೂಸ ಹಾತಾಂತ ಧೋರ್ನು ಎಕ್ಲಾ ಎಕ್ಲೋ ಸಾಮಘೂಣ ಘೆತ್ತಾ. ಅಮ್ಕಾಲ್ ಚೆಲ್ಲಿಕ ಆಪ್ಕಾಲ್ ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಲಗ್ನ ಕೋರ್ನು ಹಾಣ್ ಘೆತ್ತಾ ಮ್ಹೋಣು ಚೆಲ್ಯಾಲ ಬಾಪ್ಪಾನ ಸಾಂಗ್ಲಾರ್, ಚೆಲ್ಲಿಲ ಬಾಪ್ಪೂಸ್ ಅಮ್ಕಾಲ್ ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಕಾಲ್ ಚೆಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಕೋರ್ನು ದಿತ್ತ ಆಸ್ಲಾ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗುನ ತಾಂಬೂಲ ವಿನಿಮಯಕೋರ್ನು ಘೆವ್ನು ಲಗ್ನ ನಿರಾತಂಕ ಜಾವ್ನು ಜಾವೊ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗುನ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಜವಣಾಚೋ ಉಪಚಾರ ಜಾತ್ತಾ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಪೂರಾ ಜಾವ್ಪೆ ದೇವಾಲ್ ಕೋಣ್ಯಾಂತು ಆ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತುಳಸಿ ಲಾಗಿ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಾ ಪ್ರಕಾರ ಜಾತ್ತಾ.

ತಾಂಬೂಲ ವಿನಿಮಯ:

ಲಗ್ನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೆ ಏಕ ಪ್ರಮುಖ ಮುದ್ದೊ ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಸೋರ್ಯ್ ಸಂಬಂಧಿ ಲೋಕಾಲ್ಯಾ ಎದ್ರಾಕ, ಚೆಲ್ಯಾಲ ಆನಿ ಚೆಲ್ಲಿಲ್ ಪೈಕಿಚೆ ಮಾಲ್ಗಡ ಲೋಕಾಲ ಮುಖಾರಿ ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆಚೊ ವಿಚಾರ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಜಾತ್ತಾ. ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂತು ವಧು ದಕ್ಷಿಣಾ ಆಜ ಪರ್ಯಂತ ಭೀ ಚೆಲ್ನು ಆಯ್ಕಿಲ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂತ ಆಜವರೆ ನಿಶ್ಚಯ್ ಕೆಲ್ಲಿಲ ಏಕ ಪ್ರಮಾಣಾರ್ ದುಡ್ಡ ನಾವೇ ಧಾನ್ಯ ಚೆಲ್ಲಿ ಕಡೆಚಾಂಕ್ ದೀವ್ನು ಸೋರ್ಯ್ ಆನಿ ಇತ್ತ ಘಟ್ಟಿ ಜಾವ್ಪ ತಶ್ಮಿ ಕರಾತಚಿ. ಹ್ಯಾ ಪದ್ಧತಿಕ "ತೇರಾ" ನಾವೆ "ಕರರಲಿಕ" ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಪೋನ್ನ್ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಲಗ್ನಾ ಮಹೋತ್ಸವ ವಧು ದಕ್ಷಿಣ ದೀನಾಶಿ ಜಾಯ್ನಾ. ಹ್ಯಾ ವಧು ದಕ್ಷಿಣೆ ವಿಷಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಾವ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಜಾಲ್ಲ ಉರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪದ್ಧತೀನ್ ಕಳ್ಳಯೆವ್ವಮುಖಿ ವಿಷಯ ಕಸ್ಲಲ್ ಕೀ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತಾ. ಚೆಲ್ಯಾಂಲ್ ಸಂತಾನಾಚೊ ಪ್ರಮಾಣ ಕಮ್ಮಿ ಆಶ್ತಿಲ್ಯಾನ್

ಹೋ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾರಿ ಆಸ್ತು. "ತೇರಾ" ಧಾ ಏಕ ವಸ್ತು ಆನಿ ದುಡ್ಡು ತಾಂತು ಮೇಳ್ಳ ಉತ್ತಾ. ವಧು ದಕ್ಷಿಣ ಮ್ಹೋಣು ಚೆಲ್ಯಾಂ ಕಡ್ಲಾನ್ ಕಸ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾ ತೇಂ ದೀವೀತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂತು ದೀವೂಕಾ ಜಾವ್ನು ಆಶ್ಶಿಲ್ ವಸ್ತು ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಗಳಸಿರಾ, ತೀನ್ ಚಾರ್ ಪತ್ತಲ್, ಪಿರ್ಡುಕ, ಹವಳ, ಭತ್ತಿ (ತಾಳೆ ಗರಿಚಿ) ಮಾಗ್ಯಾರ್ ಘಾಲ್ವ ಬಿಂದಿ, ಕಾನ್ನಾ ಘಾಲ್ವಾಫೆವ್ವೆ ಕುಡಕಾಂದೋಳ್, ಹಜಾರ ಬೆಟ್ಟೆ ಪೊಪ್ಪಳ, ಝಮ್ಪಿ, ನಾಂಕಾ ಬೊಟ್ಟು ಆನಿ ರಿಂಗ್, ಪಿತ್ತಲಿಚೆ ಚಾರಾಣೆಚೊ ಕಂಠಿಹಾರ, ಕಾಚಿಚೆ ಕಾಂಕಣ ಇತ್ಯಾದಿ. ಚೆಲ್ಯಾಲ್ ಕಡ್ಲೆ ಲೋಕಾಲ್ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರೀಶಿ ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ ತಾನ್ನಿ ದೀವ್ಚೆ ವಧು ದಕ್ಷಿಣಾ ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ವಸ್ತು ಜಾವ್ನು ಉರೀತ್. ಭರ್ಯೆ ದುಡ್ಡು ಭೀ ದೀವ್ಚಾ ಜಾತ್ತಾ. ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ದೋನ್ "ಮುರ" ತಾನ್‌ದೂಲ್ (ಏಕ ಮೂರ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಚಾಳೀಸ್ ಕೇ.ಜಿ) ದೋನ್ ಡಬ್ಬಿ ಗೋಡ್ ಆನಿ ದೋನ್ ತೆ ಸೈಂಶಿ ವರೈ ದುಡ್ಡು ಅಶ್ಶಿ ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾನ್ ವಧು ದಕ್ಷಿಣಾ ನಿರ್ಧಾರ ಕೆಲ್ಯಾ. ಹೇಂ ಕಡ್ಲಾಯ ಮ್ಹೋಣು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಚೆ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತ ದಿಸ್ಸುನ್ ಆಯ್ಲಾರಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಗೋವಾ ದಿಕ್ಕಾನ್ ಕಡ್ಲಾಯ ಜಾವ್ನು ದೀಸ್ಸುನ ಯೇನಾ. ಕಾರಣ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಚೆ ಭಟ್ಟಳ, ಹೊನ್ನಾವರ, ಅಂಕೋಲಾ ದಿಕ್ಕಾನ್ ಯೆವ್ಚಾ ಕುಡಬಿ ಲೋಕ್ ಮಸ್ತ ಕಿ ಮಸ್ತ ಗರೀಬ್ ಜೀವನ ಕರ್ತ ಆಸ್ಸಾಚಿ. ಗರೀಬ್ ತನಾಂತು ಭೀ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣಾ ಕಟ್ಚ್ ನೀಟ ಜಾವ್ನು ಪಾಲನ ಕೋರ್ಚ್ ಘೆವ್ನು ಆಯ್ಲಾಚಿ.

“ಲಗ್ನಾ ಪೈಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರ”

ರಿಗಾ-ಕ್ಪೌರ-ಕಾಪೋಣಿ ಕಾಡ್ಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಹೇಂ ಲಗ್ನಾ ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ಶಿಲೆ. ಲಗ್ನಾ ಪೈಲೆ ದಿವಸ್ ಹೇಂ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕರ್ತಾಚಿ. ಕಾಪೋಣಿ ಕಾಡ್ಲಲ್ಯಾಕ್ ಲಗ್ನ ಜಾವ್ಚೆ ಚೆಲ್ಯಾ ಘರ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ಹೊರೆತಾ ಘರ ಆಪ್ಪೋಸ್ಸುನ್ ಹೊರೆತಾಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ ಕಾಡ್ಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಧಿವತ್ತ ಜಾವ್ನು ಕರೈತಾಚಿ. ಹೇಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಕ ಲಾಗೋನ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಕಾಪೋಣಿ ಕಾಡ್ಲಾಕ್ ಆಯ್ಲಲ್ಯಾಕ ತಾನ್‌ದೂಲ್, ಗೋಡ್, ಫಲ, ನಾರ್ಲು, ಪಾನ, ಪೊಪ್ಪಳ, ವಸ್ತ್ರ, ಕಾಣಿಕ ಘಾಲ್ನು ದುಡ್ಡು

ಕೇಳಿ ಪಾನ್ನಾರಿ ದವರು ಕಾಪೋಣಿ ಕಾಡ್ಲಾಕ ಮರ್ಯಾದ ಮ್ಲೋಣು ದಿತ್ತಾಚಿ. ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ಹೊರತಾಲ ಘರಾಂತು ಲಗ್ನಾ ಪೈಲೆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಚಾರಪಾಂಚ ಅಯ್ಯಪಣಾ ಬಾತ್ಲ ಮನ್ಸಿ ಪದ ಮಣ್ತಾಚಿ. ತಾಂಗ್ಲೆಲ ಭರ್ತಿ ದಾರ್ಲೆ ಭೀ ಸಾತ ದೀವ್ನು ಪದ ಮ್ಲಣ್ತಾಚಿ. ಹೀಂ ಪದ ಮಸ್ತ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಜಾವ್ನು ಉರ್ತಾಚಿ. ಆನಿ ತೀರಾ ಹೋಡ ಭೀ ಉರ್ತಾಚಿ. ಅರ್ಥ ಸಾದೃಶ್ಯಾ ದೃಷ್ಟೀನ ಮಸ್ತ ಮಹತ್ವಾಚಿ ಹೀಂ ಪದ. ಉದಾಹರಣ್ಯಾಕ :

ಕೇಳ್ಸ್ಯಾ ತುಜಿ ಬಾಲ್
 ನೊವ್ಯಾ ತುಜೀ ರೇಗ್
 ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ಯೊ
 ತುರು ಸಾಕ್ರೆಗಾರ್

ಇತ್ಯಾದಿ ಜಾವ್ನು ಮುಕ್ಕಾರ್‌ಶಿತಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಪದಾಂಕ ಪೂರಕ ಜಾವ್ನು ವಾಜ್ವಪ ಉರ್ತಾ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಮಾಕ್ಯಾನ್ ಚಾರ್ ಲೋಕ್ ಸಾತ ದಿತ್ತಾಚಿ.

“ಹಳದಿ ಉದಕಾ ನ್ಲಾಣ”

ಲಗ್ನಾಚಿ ಪೈಲೆ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ನ್ಲಾಣ ಕರ್ತಾಕ್ ಹಳದಿ ಉದಕಾ ನ್ಲಾಣ ಮ್ಲಣ್ತಾಚಿ. ಹಳದಿ ಪುಡಿ ಆನಿ ನಾರ್ಲ್ಯಾ ತೇಲ್ ಮೆಳ್ಳೋನು ಅಯ್ಯಪಣಾ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಸಿ ಲೋಕ್ ಹೊರೆತಾಕ ಲಾಯ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತಾಕ ಘರಾ ಮುಕ್ಕಾವೈಲೆ ತುಳಸಿ ಲಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಕ ತೋಂಡ ಕೋರು ಬಸ್ಲೋನು ಅಯ್ಯಪಣಾ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಸಿ ಲೋಕ್ ಹಳದಿ ಪುಡಿ ಆನಿ ನಾರ್ಲ್ಯಾ ತೇಲ್ ಮೆಳ್ಳೋನು ಕೆಲ್ಲಿಲ್ ಮಿಶ್ರಣ ಕ್ರಮ ಜಾವ್ನು ಪಾಂಯ್ಯಾಕ್, ಭುಜಾಕ, ತೊಂಡಾಕ್, ಫಾಟೀಕ್, ಪೋಟಾಕ್ ಲಯ್ತಾಚಿ. ಅಶ್ಚಿ ಲವ್ಣೆ ತೊಗ್ಗುತೂಲ್ಯಾನ್ (ಉದ್ವಮುಖ) ಜಾವ್ನು ಲಾಯ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜೋ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ ಮ್ಲಾಳಾರ ತಾಗ್ಲೆಲ ಉನ್ನತಿ ಜಾವೊಂ ಮ್ಲೋಣು. ಹೋ ಕ್ರಿಯಾ ಎಕ್ಲಾಲ್ ಜಾಲ್ ನಂತರ ಆನಿ ಎಕ್ಲೀ ಅಶ್ಚಿ ಅಯ್ಯಪಣಾ ಬಾಯ್ಲ ಮನ್ಸಿ ಲೋಕ್ ಹೇಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತಾಲ ಸುತ್ತಾಕ ಆಂಬ್ಯಾ ಪಾನ, ಪಣ್ಣಾ ಪಾನ್ ಆನಿ ಹಳದೀಚೆ ಮಾಂಡೆ ಲಾಯ್ತಾಚಿ ಹಾಜ್ಜ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ವಾಯ್ಲ ಶಕ್ತಿಚಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ ಘೆವ್ನ್ ಖಾತ್ರಿರಿ ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಂತು ಆಸ್ತಾ. ಹೊರೆತಾಲೆ ಹಾತ್ತಾನ ಕೊಯ್ತಿ ತಸ್ಲೆ ಆಯ್ಲ ದಿಲ್ಲಿಲ ಉರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ವಾಪ್ಪರ್ಲೆ ತಸ್ಲೆ ಪ್ರತಿ ಏಕ ವಸ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆನಿ ನೈಜ ಜಾವ್ನು ಉರ್ತಾ. ಹಳದಿ ಲೇಪನಾಕ ರೋಗ್ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಆಶಿಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಮಂಗಲ ದ್ರವ್ಯ ಮ್ಲೋಣು ಮ್ಲಣಸ್ಸುನ್ ಘೆತಿಲ್ಯಾನ ತಾಜ್ಜೆ ಮಹತ್ವ ಚಡ ಆಸ್ತಾ. ನ್ಲಾಣಾಕ ವಚ್ಚೆ ಪೈಲೆ ಹಳದೀಚೆ ಲೇಪನ ಮಂಗಲದಾಯಕ ಆಶಿಲ್ಯಾಕ ಲಾಗೋನ್ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಚಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ ದಿತ್ತಾ ಮ್ಲಣ್ಣೆ ನಂಬಿಕಾ ಆಶಿಲಿ ಪ್ರತಿ ಏಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾವ್ನು ದಿಸ್ಲೊನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಹಳದಿ ಲೇಪನಾ ನಂತರ ಮಂಗಲ ಕಾರಕ ನ್ಲಾಣ ಚಲ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ಪದ ಮಣ್ತಾಚಿ. ಉದಾಹರಣ್ಯಾಕ :

ಸಯಿ ಸನಿಯಾಂಬಿಗೇ ಕುದೊಳು

ರೂಪೊಯಾಂಚೊ ಸೇರು

ಪಾಂಚ್ ಬಳಿ ಹೊಳು ಡುಳಿ

ತೀ ಖೊಂಡೊರಿಯೊಲೀ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮಂಗಲ ಕಾರಕ ನ್ಹಾಣ :

ಮಂಗಲ ಕಾರಕ ನ್ಹಾಣ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಂತು ಮಸ್ತ ನಾವಾನ್ ಆಪ್ತೆತ್ತಾಚಿ. ನಿಂಬುಡಸಾವನಶಿ, ಕಲಶಸ್ನಾನ, ಚೌಕಿಸ್ನಾನ ಇತ್ಯಾದಿ. ಘರಾ ಲಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಕ್ಕಾನಿ ಔಕಾಕಾರಾಚೆ ನ್ಹಾಣಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹಳದಿಚೆ, ಪಣಸಾಚೆ, ಆಂಬ್ಯಾಚೆ ಟೊಂಕೆ ಬಾಂತ್ತಾಚಿ. ದ್ವವ್ ದೋರು ಚೌಕಾಕಾರ ಜಾವ್ನು ಬಾಂತ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜ ಉದ್ದೇಶ ಭಾಯ್ಲಿ ಖಿಂಚೇಭೀ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರವೇಶ ಜಯ್ನಾಶಿ ಉರೋ ಮ್ಹೋಣು. ಹ್ಯಾ ನ್ಹಾಣಿಕ್ “ಮಾಟೊಟಿ” ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ತೆತ್ತಾಚಿ. ಮಾತ್ರಿ ಬುರಕುಳ್ಯಾಂತು ಉದ್ದಾಕ ತಾಪ್ಪೋನು, ಮಾತ್ರಿಚ ಸಾನ ತಾಂಇಯಾನ ಅಯ್ಯುಪಣಾ ಬಾಯ್ಲಿ ಮನ್ಯಿ ಲೋಕ್ ಹೊರೆತಾಲ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ಉದಾಕ್ ರಕ್ಯೆತಾಚಿ. ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಜಾವ್ನು ಚಲ್ತಾ. ಮಾತ್ಯಾ ಭಾಗಾತೂಲ್ಯಾನ್ ದಾವ್ಲೆ ಭುಜ, ದಾವ್ಲೆ ಪಾಯಾವರ್ಕೆ ನಂತರ ತಶ್ಶಿಂಚ ಉಜ್ವೇ ಭಾಗ ಮೆಳ್ಳೋನು ಉದಾಕ್ ಘಾಲ್ತಾಚಿ. ಹಕ್ಕಾ “ಧಾರೆ” ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ತೆತ್ತಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಉಕಾ ಭರಿ ಶಿಯ್ಯಾಳ್ಯಾಚಿ ಉದಾಕ್ ಭೀ ಮೆಳ್ಳೆತ್ತಾಚಿ. ಬುರಕುಳೊ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಾಂತು ವಾಪ್ಪರ್ಲೆ ಹಿಂದು ಸಮಾಜಾಂತು ಅಪಶಕುನ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಲೊಕಾಂಕ್ ಹಾಜ್ಜ ಅಗತ್ಯ ಮಸ್ತ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಗರೀಬ ತನ ದಾಕ್ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಉದಾಕ್ ಘಾಲತ್ ಅಯ್ಯುಪಣಾ ಬಾಯ್ಲಿ ಮನ್ಯಿ ಲೋಕ್ ಪದ ಮ್ಹಣ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಚೆ ಪದ.

ಉದಾಹರಣೆಕ :

ದೇಸಿಂ ಬಾಯೇಗೊ ದೇಸಿಂ

ಆಂಬ್ಯಾಚೊ ಗೇ ಗೋಸಿಂ

ಪಾಂಚ್ ತುಳಿಯೊ ಎಕ್ಲೆ ಕೊರುನ್

ಹೇಂ ಕಳ್ ಸಾಚೆಂ ಪನಿ ಸಿಂಪೊಯಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅಶ್ಚಿ ಮಸ್ತ ವೇಳ್ ಪರ್ಯಂತ ಹ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗೀತಾ ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ.

ಹಾಕ್ಕಾ “ತೆಲವಟಿ” ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ತೆತ್ತಾಚಿ.

ಅಗ್ನಿ ಪೂಜಾ :

ಮಂಗಲ ಕಾರಕ ನ್ಹಾಣಾ ನಂತರ ಹೊರೆತಾಕ ಆನಿ ಹೊಕ್ಕಲಿಕ ಆಂಗ್ಲೆಲ್ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಘರಾಂತು “ಅಗ್ನಿ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಅಗ್ನಿ ಪೂಜೆಚೊ ಉದ್ದೇಶ ಮುಕ್ಕಾರಿ ಜಾವ್ಲೆ ಲಗ್ನಾ ಕಾರ್ಯಾಂತು ರಾಂದಪ ಕರ್ತಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಖಿಂಚ್ಚೆ ಭೀ ಅಡಚಣೆ ಯೇನವ್ಲೆ ಮ್ಹೋಣು ಹೊರೆತ, ಹೊಕ್ಕಲಿ ಕಂಣಚ್ಯಾನ ಪೂಜ ಕರಯ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತು ಹಾತ್ತಾಂತು ಪಾನ್ಯಾ ವೀಡೊ ಆನಿ ಪೊಪ್ಪಳ, ನಾರ್ಲು ಧೋರು ಸಂಕಲ್ಪ ಕೋರು ಅಗ್ನಿ ಜಾಗ್ಯಾರ ದವರ್ತಾ.

“ರುಮ್ಮಾ ರುಕ್ಕಾ ಪೂಜಾ”

ಅಗ್ನಿ ಪೂಜೆ ನಂತರ ಲಗ್ನಾ ಮಾಂಟವಾಂತು ರುಮ್ಮಾ ರುಕ್ಕಾ ಖಾಂದೊ ಹಾಣು ಹೊರೆತಾನ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಫರ್ವಾ ಮಾಂಟವಾಂತು ಸ್ಥಾಪನ ಕರ್ತಾ. ರುಮ್ಮಾ ರುಕ್ಕಾಕ ಶೇಣಸಾರೆ ಆನಿ ತ್ವೋಡೆ ತಾಂದೂಲಫಾಲ್ಕು ರೂಕ ರೋವ್ಣು ಪಾನಾ ವೀಡೊ, ನಾರ್ಲು, ಪೊಪ್ಪಳ ದವರ್ನ್ ಪೂಜ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜ ಉದ್ದೇಶ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಶ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಉಂಚ ಮಸ್ತ ವಿಶ್ವಾಸ ಆನಿ ಭಕ್ತಿ ದವರ್ನ್ ಘೆವ್ಣು ತಾಜ್ಜಾ ಆರಾಧನಾ ಪ್ರತಿಯೇಕ ಸಂದರ್ಭಾರ ಜಾವ್ಣಾ ಮ್ಹೋಣು ತಾನ್ನಿ ಇಚ್ಛಾಕರ್ತಾಚಿ. ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ಹೊಕ್ಕಲೀಲ ಘರಾಂತು ಭೀ ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ ಹಾಮಗಾ ತೊಗ್ಗು ದಿಲ್ಯಾಂ.

ಉದಾಹರಣೆಕ :

ವಾವ್ರಾಡಿ ವಾವ್ರಾಡಿ ಮುನುನ್ ಖಾಂದೀ ಲಾಯ್ಲಾನ್ ಕುರಾಡಿ
 ಕಾತ್‌ರೆಲ್ಲೊನ್ ಯಾಮಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಂದನಾ ಮಡಿ
 ಕಾತ್‌ರೆಲ್ಲೊನ್ ಯಾಮಿ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಂದನಾ ಮಡಿ
 ಚಂದನಾ ಮಡಿ ಫಾಲೀಲ್ಯೊ
 ಫಾಲೀಲ್ಯೊ ಫಾಲೀಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಚಾಂದ್‌ನಾಚೊ-ಮೇಡಿ.
 ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ಯೆ ಮೇಲ್‌ಲ್ಯಾ
 ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಮೆವುನ್ಯೆ ಮೆಳುನಿ ಗೆಲ್ಯಾ-ರುಮಾಡಿಬಿಬೊಡಿ
 ರುಮಾಡಿಬಿ ಬೊಂಡಿ ರೊವೊಯಾರಿ... .. (ಅಶ್ಚಿ ಮುಕ್ಯಾರಸತಾ)

ಭಾತ ಖಾಂಡ್ಲೆ ಆಚರಣಾ (ಉಡದಾ ಮೂರ್ತು) :

ಲಗ್ನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂತು ಹೇಂ ಆಚರಣಾ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಚಿ ಮ್ಹೋಣು ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ. ಭಾತ ಖಾಂಡ್ಲಾಕ ಕಾನ್ನಣ ಆನಿ ವಾನ ತಯಾರ್ ಕೋರ್ನು ಕಾನ್ನಣಾಕ ಆಂಬ್ಯಾ ಪಾನ ಬಾಂದೂನ್, ಚಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಲೋಕ್ ಅಯ್ಯುಪಣಾ ಬಾಯ್ಲಿ ಮನ್ಚಿ ಲೋಕ್ ಹೇಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಚಲ್ಲೊನ್ ದಿತ್ತಾಚಿ ವಾನಾಂತು ಭಾತ ಖಾಂಡ್ಲೆ ಕಾಮ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಲಗನಾ ಪೈಲೆ ಹೊರೆತ್‌ಹೊಕ್ಕಲೀಲ್ ಸ್ವಂತ ಘರಾಂತು ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹಾಕ್ಕ್ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ ಆಸ್ತಾಚಿ. ವೈಧಿಕ ವಿವಾಹ

ಉದಾಹರಣೆ :

ನ್ವಾವುಲೊ ಮಾಕ್ಲೊ ಹೊರೈದ್
ಬೊಂರೋಬಾ ನ್ವಾವೊಲೋ
ಸುರೈಯೀ ಸುರುಂಗಾರ್
ಸುವರ್ನಾಚ್ಯಾ ತಾಡ್ಯಾಂತಾ ದೀರಿಯೊ
ಸುವರ್ಣಚೆಂ ತಾಟ್ ದೇವಾಲ್ಯಾ ಮೊಣಿಯರ್ ದೋರಲಾಂ
ದೇವಾಲ್ ಮೊಣಿಯರ್ ಆನೊಂದು ದಿವೊ ಪರ್ಜಾಳಿಯೊ

... ಇತ್ಯಾದಿ (ಅಶಿ ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ)

ಹೊರೆತಾಲ್ ಬಾಜುಚಿ ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಹೊಕ್ಕಲೀಕ್ ಪತ್ತಲ್, ಪೌಡರ್, ಪ್ಲೋಯೋ ಅಸ್ಲೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಕುಡುಬು ಜನಾಂಗಾಚಿ ತ್ಹೊಡೆ ಪಂಗಡಾಂತುಲಗ್ನಾ ವೇಳಾರಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ಲೋಯೋ ಫಾಲ್ನು ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಬಕಿ ದಿವಸ್ ಶೇರಗ್ ಪಾಂಗುರ್ನ ಘೇವ್ನು ಉರ್ತಾಚಿ. ಲಗ್ನ ಜಾಯ್ನಾಶಿಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಮ್ಹೋಣು ಘೆವ್ಚಾಕ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಚೆಲ್ಯೊ ಪುರಾ ಆಬ್ಲೊಲಿ ಫೂಲ್ ಮಾಳ್ನ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಬಾಕಿ ಲೋಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರಿ ಲಗ್ನ ಜಾಲೆ ಬಾಯ್ಲಿ ಮನ್ಶಿ ಪೂರಾ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ಫೂಲ್ ಮಾಳ್ನ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಹೊಕ್ಕಲೀ ಮಾತ್ತೆ ಧೋರು ಪಾಯ್ ವರೈ ಮಸ್ತಿತ್ಯೆ ದಾಗೀನ್ ಫಾಲ್ನುಘೆತ್ತಾ. ಉದಾಹರಣೆಕ ಕಾಂಕಣ, ಮುದ್ದಿ, ಗಳ್ಯಾಕ್ ಸರ, ಗುಂಡಾಸರ, ಪಾಯ್ಕಾಕ್ ವಿಡ್ಗ, ಕಾನ್ನಾಕ ಕುಡ್ಯಾಂದೋಳ, ಬುಗುಡಿ, ಇಟ್ಟಲ್ ಕಾಯಿಸೋರು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೊರೆತು ಧೋತಿ ಕಾಸ ಫಾಲ್ನು ನ್ಹೆಸ್ತಾ, ಭುಜಾರ ಶಾಲು ಫಾಲ್ನು ಮತ್ಯಾಕ್ ಬಾಸಿಂಗ್ ಬಾಂದುಘೆವ್ನು ಉರ್ತಾ.

ಲಗ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದ್ವಾರಾ ಪುರೋಹಿತಾ ಕಣ್ಣಾನ್ ಕರೈತ್ತಾಚಿ. ಪೈಲೆ ಪೈಲೆ ಗುರಿಕಾರಚಿ ಹೇಂ ಕಾರ್ಯ ಕರೈಶಿಲೊ. ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಆಲ್ತಾಂತು “ಕರಾಡ” ಬಾಹ್ಮಣಾ ಕಡ್ಲಾನ್ ಕರೈತ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜಾನ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಆಲ್ತಾಂತು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಜಾವ್ನು ಬದಲಾವ್ ಜಾತ್ತ ಆಶಿಲ ಸೂಚನಾ ದಿಸ್ಸೊನ್ ಯೆತ್ತಾ.

ದಿಬ್ಬಣ ಸ್ವಾಗತ ಕರೈ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಬಾಯ್ಲಿಂ ಪದ ಮ್ಹಣ್ತಾಚಿ. ಉದಾಹರಣೆ :

ಕೀರಾಂ ಕಾಪ್‌ಡಾಂ ನೆಸುನ್‌ಯಾಲ್ಯಾಂ
ರಾಯಾಂ ದೇವಾಲ್ಯೊ ಧುವೊ
ವೊವೊಲ್ ಪಾವ್ಲಾ ಗದ್‌ನಿ ಭಾಯ್ರ್
ಮಾಡ್ಲಾ ಭಾಯ್ರ್
ಈಲ್ಲಾ ವ್ಹೋರಾ ಮಾನ್‌ವೊಂ ಕರಾಂ
ತೀಳ್ತಾಂದ್ಯಾಚೊ
ಈಲ್ಲಾ ವ್ಹೋರಾ ಮಾನ್‌ವೊಕರಾಂ

ಆರತ್ಯಾಂಚೊ ಇತ್ಯಾದಿ (ಅಶಿ ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ)

ಅಶಿಂ ದುಸ್ರೆ ದುಸ್ರೆ ಕಣೇನ್ ದುಸ್ರೆ ರೀತೀಚೆ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಘಟನಾ ಮೆಳ್ಳೊನ್ ಘೆವ್ನು ಹ್ಯಾ ಪದಾಂಚೆ ಧಾಟಿ ಆನಿ ರೀತಿ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಜಾತ್ತವತ್ತಾ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ

ಸಂದರ್ಭಾರ ಜಾವ್ವ ತಸ್ಸಲೆ ಮಸ್ತ ಆಚರಣ ಭೀ ಹಿಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತು ಆಶ್ರಿಲ್ ತಶ್ಶಿ ಆಸ್ಸುನ್ ಆಚರಣ ಕರ್ಚೆ ದಿಶಾ ತ್ತೋಡೆ ಪ್ರಮಾಣಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉರ್ತಾ. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಪದಾಂತು ಆಚರಣೆಚೆಂ ಸರ್ವ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ದಿಸ್ಸುನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಹಿಂದು ಪದ್ಧತಿ ಆನಿ ಆಲ್ತಾಂತುಲೆ ಲಗನಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಾಂತು ವೇದಾಚಿ ಮಂತ್ರ ಆಚರಣೆಚೆಂ ವಿಧಿವಿಧಾನ ದಾಕೈಲ್ಯಾರಿ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಾಂತು ತಾನ್ನಿ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಪದ ಮಂತ್ರಾಚೆ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣ ಕರ್ತಲೆ.

ಹೊರೆತಾಕ ತಯ್ಯಾರ ಕರ್ಕಾಜಾಲ್ಯಾರ ಅಯ್ಯುಪಣಾ ಬಾಯ್ಲಂ ಹ್ಯಾ ರೀತೀನ್ ಪದ ಮ್ಹಣ್ಣಾಚಿ

ಹೊಕ್ಲೆ ತುರು ದೇರಾಂನಿ ಕೀಳಿಂಚ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ ಓ
 ಕೀಳಿಂಚ್ಯಾ ಪೇರಾಂನಿ ಓ ಮಂಟಪ ಸಬೋಲಾ
 ಚಾರಿಂ ಮುಲ್ಯಾಂಸಾತಿ ಲಾವೊಂ ಓ ಮಾಂಟೋಪು ಛುಡೀಲಾ
 ಸಾವ್ ಕೋಮು ಸೋಭಾ ಮೆಳೂಂ ಓ ಮಾಂಟೋಪು ಘತೀಲಾ

.....ಇತ್ಯಾದಿ ಅಶ್ಶಿ ಪದ ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ

“ಧಾರೆಯ” ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ಹೊಕ್ಲಲೀಕ ಒಪ್ಪುನ್ ದೀವ್ಚೆ ಸಂದರ್ಭಾರವರ್ಚೆಚಿ ಹೇಂ ಪದ ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ. ಧಾರ ಸೋಣು ದೀವ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರ ಹೊಕಗಕಲೀಕ ಹೊಕ್ಲಲೀಲ ಭಾವು ಆನಿ ಮಾಮು ಕೋರ್ನು ಮಾಂಟವಾಂತು ಆಪ್ಪೋನ್ ಹಾಡ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತಾಲ ಹಾತ್ತಾಂತ ದಿವ್ಚೊ ದೀವ್ಚು ಹೊರೆತಾಲ ಮಾಮು ಹೊರೆತಾಕ ಲಗ್ನಾ ಮಾಂಟವಾಕ ಆಪ್ಪೋನ್ ಹಾಡ್ತಾ. ನಂತರ ಅಂತರ್ಪಾಟಿ ಧರ್ಚೆ, ಮಾಲಾರ್ಪಣಾ ಕಾರ್ಯ ಚಲ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ “ನಾಗಚಂಪಾ” ಚೊ ಹಾರ ಬದಲಾಯ್ಸುನ್ ಘೆತ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಗಳಶೀರಾ (ಮಾಂಗಲ್ಯ ಧಾರಣ) ಕೋರ್ನು ಹೊಕ್ಲಲೀಲ್ ಭಾವು ಹೊಕ್ಲಲೀಲ್ ಪಾಯ್ಕಾಕ್ ಸುತ್ತುಂಗಲ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಹಾಂಗಾ ಲಗ್ನಾಕ ಸಂಬಂಧಶ್ರೀಲೆ ಮುಕ್ಕಾಲ ವಾಂಟೊ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜಾಲ್ಯಾವಾರಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಗುರುಕಾರ ನ್ಹಯ್ಚೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತಾಲ ನೇತೃತ್ವಾರಿ ಕಾರ್ಯ ಘಡ್ತಾ. ನಂತರ ಮಸ್ತ ಇತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಕಾಮ ಜಾತ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತಹೊಕ್ಲಲಾಂಕ ಘರ ಭರಣಿ ವೇಳಾರಿ ಹೊರೆತಾಲ್ ಭಯ್ಲಿ, ಆತ್ಯಾ ಆನಿ ಕಾಯಿ ಲೋಕ್ ಬಾಗ್ಗೀಲ್ ಧೋರ್ನು ರಾಬ್ತಾಚಿ. ಹಾಜ್ಜಕಿ ಪೈಲೆಂ ಬಾಗಲಾಡ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಜಾತ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಪದ ಅಶ್ಶಿಂ ಆಸ್ಸಾ.

ಸಾತ್ತಾಂ ತಾಳ್ಕಾಂ ಮೊಳ್ಕಾಂ ಮೊದೆಂ ಜೂಲ್ಮಾಲಾಮ್ ಓ
 ಸಾತ್ತಾಂ ತಾಳ್ಕಾಂ ಮೊಳ್ಕಾಂ ಮೊದೆಂ ಜೂಲ್ಮಾಲಾಮಾಡಿ ಓ
 ಜೊಲ್ಮಾಲಿಂ ಜೊಲ್ಮಾಲಿಂ ಬಾವ್ ಭೊಯಿಣಿ ಓ
 ಉರು ದೊಂಗೊರ್ ಘಾಲುನ್ ಯಾಲೀ ಭಾವಾ ತುಜೆ ಭೊಯಿಣಿ ಓ
 ದರ್ ದೊರುನ್ ಹೊಬಿ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಬಾವಾ ತುಜೆ ಭೊಯಿಣಿ ಓ
 ಕಹಲೆಂ ಮಾಗ್ಲೆಂ ಮಾಗ್ಲೆಂ ಭೊಯಿಣಿ ತುರು ಭಾವಾಲಾಗಿಂ

..... ಆಶ್ಶಿ
 ಮುಕ್ಕಾರಸತಾ.

ಹೊಕ್ಕಲೀಕ ಒಪ್ಪುನ ದೀವ್ಕ ಜಾಲ್ಯಾರಿ :

ಹೊಕ್ಕಲೀನ್ ಜನ್ನುನ್ ಹೋಡ್ ಜಾವ್ನು ಲಗ್ನ ಜಾ ಪರ್ಯಂತಾಚೆ ಸರ್ವ ಘಟನಾವಳಿ ಉಡ್ಗಾಸ್ ಕರ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಪದ ಆನಿ ಪದಾ ರೀತಿ ಕಸ್ಲ್ಯಾಂಕ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಭೀ ಚಕಿತ ಕರ್ಚೆ ತಶ್ಚಿ ಉರ್ತಾ. ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಕ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಕ್ತಿ ಆನಿ ಪದ ಬಾಂಚೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜಜಾವ್ನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಮತಿತ್ವಾಕ ಸಾಕ್ಷಿಜಾಲ್ಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ರೀತೀನ್ ಪದ ಬಾಂದೂನ್ ಪದ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಏಕ್ ಉದಾಹರಣ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್

ಏಕು ಮಾಸ್ ದ್ವಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಾಯಚಾ ಊದರಿಂ

ದೋನು ಮಾಸ್ ದಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಯೇಚ್ಯಾ ಊದರಿಂ

ತೀನೆಗೇ ಮಾಂಸಾಂನೀ ತಿಕಾ ನ್ಹಾಣೆಬಾ ಧರಲ್ಯೆ

ಚಾರ್ ಮಾಸ್ ದಾಲೋ ಬಾಳ್ ಮಯೇಚಾ ಐದರಂ

ಪಾಂಸಾಂಗೇ ಮಾಸಾಂನೀ ತೀರಾ ದೂವಾಳ್ಯೆ ಸುಪರಣೇ ದಾಲೇ

ಅಶ್ಚಿಂ ಚ ಮುಕ್ತಾರಸತಚೀ ಹೊಕ್ಕಲೀಲ ಆವ್ಲೆಕ್ ಜಾಲ್ಲೀಲ್ ಸುರ್ವೆ ಬಾಳಂತಿರ್ಯಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ ಧೋರ್ನು ಹೊಕ್ಕಲೀಲ ಬಾಳಾಂತಿರ್ಯಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮಾವರ್ಚೆ ಪದ ಮುಕ್ತಾರಸತಾ.

ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ಲಗ್ನಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಮಸ್ತ ಪ್ರಮುಖ ಜಾವ್ನು ನಜರಸುಕಾಶ್ಚಿಲ ವಿಷಯ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪ್ರತಿ ಸಂದರ್ಭಾರ್ಕ ಭೀ ಪದ ನಾಂಚಾಚೆ ಸಾಧ್ಯತಾ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತ ಆನಿ ಜೌಚಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ತಾ. ಮಂತ್ರಾಂಕ ತೀ ಶಕ್ತಿ ಆಸ್ತಕೀ ನಾಂಕಿ ಮಾಕ್ ಗೊತ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಹಾಂಗೇಲ್ ಪದಾಂಕ ತೀ ಶಕ್ತಿ ಆಸ್ತಾ. ತಶ್ಚಿಜಾವ್ನು ಲಗ್ನ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಕೇವಲ್ ಯಾಂತ್ರಿಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಆನಿ ತೀರಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜಾಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಣ್ಣಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾಕ ಯೇವೀತ್.

ಲಗ್ನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾ ಕಡೇರಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಶಾಸ್ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಹೊರೆತಾಲ್ ಘರಾಂತು ಪ್ರವೇಶ ಕರ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಘರಭರಣಿ ವೇಳಾಕ "ಬಾಗಲಾಡ" ಮ್ಹೋಣು

ಆಪ್ಯತಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಚಲ್ವೆ ಆಚರಣಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾವ್ನು ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾವಾರಿ ದಿಸ್ಸನಯೆತ್ತಾ. ಹಾಜ್ಜ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ ಹೊಕ್ಕಲ, ಹೊರೆತಾಲ ಘರಾಚಿ ಅಧೀಕೃತ ಸದಸ್ಯಾ ಆನಿ ಘರಾಂತು ಮೇಳೋನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗ್ತಾ.

ದುಸ್ರೇಚೆಂ ಕಿತ್ತಕೀ ಮ್ಹಳಾಯರ ಹೊರೆತ್-ಹೊಕ್ಕಲ್ಯಾಂಲೆ ಮಂಗಲ ಕಾರಕ ನ್ಹಾಣ ಹೇಂ ಪವಿತ್ರ ನ್ಹಾಣ ಮೋಣು ಭಾವನ ಆಸ್ಸಾ. ಹಾಜ್ಜ ಉದ್ದೇಶ ಪುನಃ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮ್ಹೋಣು.

ತಿಸ್ರೇಚ್ ಜಾವ್ನು “ನಾಗೋಲೆ” ಶಾಸ್ತ್ರಾಚರಣ

ಲಗ್ನಾ ನಂತರ್ದೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಚರಣೇಂತು ಹೇಂ ಏಕ. ನಾಗಾಚೆ ತೀನ್ ಸಾನ ಶಾನ ಪ್ರತಿಮೆ ತಾಂದ್ಲಾ ಪಿಟ್ವಾನ್ ಕೋರ್ನು, ತ್ಯೊ ಪ್ರತಿಮಾ ತಾಂದ್ಲಾ ಉಂಚ ದವರ್ನು, ಹೊರೆತ-ಹೊಕ್ಕೀ ಕಣ್ಣಾನ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ಯೆತಾಚಿ. ನಂತರ ನಾಗಬನಾಂತು ವಿಸರ್ಜನ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ಕಾರ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವಾರಾ ಚಲ್ತಾ. ಹಾಜ್ಜ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಾ ಆನಿ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿತುಲ್ಯಾನ್ ರಕ್ಷಣಾ. ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಕೇತ ಭೀ ಮ್ಹೋಣು ಲೋಕಾಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆಸ್ಸಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ ಪದ ನಾ ಗಾಯನಾಕ ಉದಾಹರಣೆ

ಮ್ಹಳ್ಯಾರ ಸಯಿಗ್ ಜೂಡಲ್ಯಾ ಬಾಪೋಯ್ ಸುತ್ತಾಂ ಸೊಮ್ಡಿರಾಚೆ ತೇರೆ ಓ
ಲಗನ್ ಸುಯಿಲಾ ಬಾಪೋಯ್ ಓ

ದೀಸಗಾ ದೋರೀತಾ

ಘಾಚೀಬಿ ಬೊಯನ್‌ಗಾ ಬಪೋಯ್ ಓ ನಿಗ್ಗಿಗಾ ನಿವಾಳ್ಳಾ

ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ಓ ತುರುಂಬುವ್ಯಾವಾನೊ ಓ

ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ಓ ಕರಿಟಿಚಿ ತೊಡಪು

ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ದೀಗಾ ಬಾಪೋಯ್ ಓ ಬೇಡ ಚು ನೆಮಳೊ

.....

ಅಶ್ಚಿ ದೀರ್ಘ ಜಾವ್ನು ಹೇಂ ಪದ ಮುಕ್ತಾರಸತಾ.

ಚೆಲ್ಲಿಕ ಜನ್ಮದೀವ್ನು ಹೋಡಕೊರ್ನು ಲಗ್ನ ಕರ್ಜಾಕ್ ಘೆತ್ತಿಲ್ ತ್ರಾಸ್ ಪೂರಾಚಿ ಹಾಂಗ ಪದಾರೂಪಾನ್ ಭಾಯ್ ಪಡ್ತಾ.

ಕಡೇರ್ದಜಾವ್ನು ತಿಸ್ರೆ ದಿವಸ ಹೊರೆತಾಲ್ ಘರಾಂತು “ಸಮ್ಮಾನ” ಆನಿ “ಪೊರ್ದಾನಿ” ಮಣ್ಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉರ್ತಾ. ಹಾಕ್ಯಾ “ಆರತಕ್ಷತಾ” ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಪವೀತ. ಉಡಗರ್ಯಾ ಭರ್ತಿ ವಿಶೇಷ ಜವಣ್ ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಆಯ್ಕೀಲ್ ಅತಿಥಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ಕೆಲ್ಲಿಲ ಉರ್ತಾ. ನಂತರ ಹೊರೆತ್-ಹೊಕ್ಕಲಾಂಕ ದೇವಸ್ಥಾನಾಕ ಆಪ್ಪೋನ ಹೊರ್ತಾಚಿ.

ಆಲ್ತಾಂತು ಕಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಾಂತು ಮಸ್ತ ಬದಲಾವ್ ಜಾಲ್ಲೊ ದಿಸ್ಸನ್ ಯೆತ್ತಾ. ಕಸ್ಸಲೇಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ಬೀ ಮೂಲ ಸೋಣಾಶಿಚಿ, ಆದುನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚೆ ಬರೋಬರ ಚಲ್ವಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾಶಿಚಿ ಏಕ ಸಮನ್ವಯ ಸ್ಥಾಪನಕೋರ್ನು ಜೀವನ ಕರ್ತ ಆಸ್ಸಾಚಿ. ತೇಂ ಕಸ್ಸಲೆ ಆಸ್ಸಕೀಚಿ ಕುಣಬಿ ಜನ ಸಮುದಾಯ ಸರ್ವರೀತೀನ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತೀನ ಶ್ರೀಮಂತಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾಚಿ ಹೇಂ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟೀನ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟೀನ್ ಮಹತ್ವಾಚಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುನ್ ಘೆತ್ತಾ.

ಗೋವಾ, ಕಾಣ್‌ಕೋಣ್, ಕಾರವಾರ, ಜೋಯೀಡಾ, ಯಲ್ಲಾಪುರ, ಅಂಕೋಲಾ, ಕುಮಟಾ, ಭಟ್ಕಳ, ಬೈಂದೂರ, ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರ ಹ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ವಾಸ್ತವ್ಯಾಕ್ ಜಾಗ ಸೊದ್ದನ್ ಘೆವ್ನ್, ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚರಣೆ ಲೋಕರೂಢಿಚೆ ಪಾಲನ ಕರ್ತಚಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಕರತ, ಗರೀಬತನಾನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಾತುಲ್ಯಾನ್ ವಂಚಿತ ಜವ್ನ್ ಜೀವನ್ ಕರತ್ ಆಸ್ತಾಚಿ.

ಲಗ್ನಾ ತಸ್ಲಲ್ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಾಂತು ಪುರೋಹಿತ್ ಜಾವೊಂ, ತಾಗ್ಗೇಲ್ ವೈದಿಕ ಮಂತ್ರಾಂಕ್ ಜಾವೊಂ ಪ್ರವೇಶ ನಾ. ಹೇಂ ಸ್ಥಾನ ವಾಡೆಚ್ ಮುಖಂಡ ಗುರುಕಾರ ಆನಿ ಜನಪದಾಚೆ ಪದ ಮ್ಹಣ್ತಲಿಂಕ ವಾಂಟುನ್ ದಿಲ್ಯಾ. ಗುರಿಕಾರ ಲಗ್ನಾ ತಸ್ಲಲ್ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಚೆ ನೇತೃತ್ವ ವಯ್ಸ್ಲನ್ ಘೆತ್ಲಾರಿ, ಪದ ಮ್ಹಣತಲ್ಯಾಲ ಪದ ಮಂತ್ರಾ ತಶ್ಚಿ ಲಗ್ನಾಚೆ ಮಂಗಲ ಕಾರ್ಯಾಚೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಸಾಂಗ್ತಾಚಿ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಪದಾ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತು ಹೋಡ್ ವಾಂಟೋ ಲಗ್ನಾ ಪದಾಂಚೋ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ ಚುಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಲಗ್ನಾ ತಸ್ಲಲ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚೆ ಪದ ರಸವತ್ತ ಜಾವ್ನ್ ಆಶ್ತಿಲ್ ಕಾವ್ಯಾ ತಶ್ಚಿ ಹೃದಯ ಸ್ಪರ್ಶಿ ಆನಿ ಬೋಧಪ್ರದ ಜಾವ್ನ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜಾಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿಕ ಮರ್ಗದರ್ಶಿ ಭೀ ಜಾಲ್ಯಾ. ಹೀಂ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪದ ಉಚ್ಚ ಜಾತೀಚ್ಯಾ ಲಗ್ನಕಾರಣಾಧಿ ಪದಾಕ್ರಿಂತಾ ಭಿನ್ನಜಾವ್ನ್ ಅಚ್ ಜಾನಪದಮಯ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಏಕ ಪಂಗಡಾ ಮಧ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಪರಂಪರಾಗತ ಜಾವ್ನ್ ಚಲ್ತು ಆಯ್ಕಿಲೆ ಲಗ್ನಕಾರಣಾಧಿ ಸಂಸ್ಕಾರಾಚೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂಕ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ತಿಲ್ ಪದಾಂಚೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಾಂತು ತ್ಯೇ ತ್ಯೇ ಪಂಗಡಾಚೆ ನ್ಹೆವೆ ಗುಂಪಾಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿಚ್ಚಳ ಜಾವ್ನ್ ಮೇಳ್ತು ಆಶ್ತಿಲ್ ಬರೋಬರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕಾರ್ಯಾಂತು ಜುಳ್ನ್ ಆಶ್ತಿಲ ವ್ಯಕ್ತಿಂಕ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಾಂತು ಕಶ್ಚಿ ಚಲ್ತಾ ಮ್ಹೋಣು ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸೂತ್ರ ಹಾಂತು ಆಸ್ತಾಚಿ. ಜಾನಪದಾಚೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನಾಚೆ ಸತ್ಪಲಜಾವ್ನ್ ಆಶ್ತಿಲ ಹೀಂ ಪದ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಆನಿ ಸಹಜೀವನಾಚೆ ತತ್ವ ಬೋಧನಕರ್ತಾಚಿ ಹಾಜ್ಜಭರ್ತಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನಾಕ ಸಂಸ್ಕಾರ ದಿವ್ಚೆ ಮಹತ್ವಾಚೆ ಕಾಮಾಂತು ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣ ಹೀಂ ಪದ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥಾ :

ದೈವಿಕ ಶೃದ್ಧಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಚೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುನ ಘೆತ್ಲಾ. ಹೆ ಲೋಕ್ ಸರ್ವಜೀತನವಾದಿಚೆ ಶಕ್ತಿ ರೂಪಾಚೆ ಆತ್ಮಾಂತು ಭೂತ, ಪಿಶಾಚ್ಯಾಂತು ನಂಬಿಕೆ ದವರ್ತು ಆಶ್ತಿಲೆ. ಮರ್ನಾ ಪುಡೇನ್ ಮೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾಲ ಆತ್ಮ ಶರೀರ ರಹಿತ ಜಾವ್ನ್ ಆಮ್ಗೇಲ್ ಸತ್ತು ಗುಂವತ್ ಉರ್ತಾಚಿ ಮ್ಹೋಣು ನಂಬಿಕಾ ಹಾಂಗ್ಲೇಲ್ ಹಾಂತು ಆಸ್ತಾ. ರಾನ್ನಾಂತುಲೆ ನ್ಹಂಯಿ, ಉದಕಾ ಹೋಳ, ರುಾಡ-ವಾಲಿ, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿ, ಜಲಚರ ಜೀವ ಜಂತಾಂಕ ಭಿ ಆತ್ಮ ಆಸ್ತಾ ಮ್ಹೋಣು ನಂಬಿಕೆ ಆಶ್ತಿಲ್ ಲೋಕ್. ತಶ್ಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಕುಟುಂಬಾಂತು ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ಮಾಲ್ಗಡ ಮನ್ಯಾಂಕ ಗೌರವ ದೀವ್ನ್, ಪೂಜಾ ಕರ್ಚೆ, ರಾನ್ನಾ ರುಾಡ, ರೂಕ್, ವಾಲಿ, ಪ್ರಾಣ್ಯಾಂಕ, ಕುಲ ಚಿಹ್ನೆ ದೀವ್ನ್, ಬಳಿ, ಬೆಡಗು ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಣೆತ್ಪಾಚಿ. ಹಾನ್ನಿ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಚೆ ಭೂತ, ದೇವತೆ ಪೂರಾಚಿ

ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇರಲಿಲೆ ದೇವ, ದೇವಿ ನ್ವಯಿ, ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿತುಲ್ಯಾನ ಆಯ್ಕಿಲೆ. ಹಾಂಗೆಲ್ ಆರಾಧನೆಂಚ್ ವಿಧಿ, ವಿಧಾನ ಭೀ ಮೋಕ್ತ ರೀತಿನ ಉರ್ಮಾತಿ ಜಾನಪದೀಯ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾಚಿ. ಆರಾಧನೆಂತು ವೇದ ಮಂತ್ರಾ ಬದಲ್ ಜನಪದ ಪದ, ನಾಂಚು ಮೇಳ್ನು ಆಸ್ಸಾ. ದೇವಾಲ್ ಸಂತ್ಯಪ್ತಿಕ ದಿವ್ವೆ ಸೇವಾ, ಹರಕೆ ಭೀ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಕ್ಂತ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾಚೆ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾ. ಹಾನ್ನಿ ನಂಬಿಕೆದವರ್ನು ಆಶ್ತಿಲ್ ಭೂತ ಆನಿ ದೇವತೆಲ್ ಸಂತ್ಯಪ್ತಿಕ ಆನಿ ತಾಂಗೆಲ್ ಕಾಮಾಂತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಖಾತ್ತೀರಿ, ಜೀವನಾಂತುಲೆ ಏಕತಾನತಾ ಬದಲ್ಪಾಕ್, ತಾಂಗೆಲ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತು ವರ್ಷಾ ಪರಬ್, ಸುಗ್ಗಿ ನಾಂಚು, ಹೋಳಿ ಪರಬ್, ಅಸ್ಸಲ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣಾ ಏಕ ಸಮೃದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಜಾವ್ನು ಚಲವ್ನು ಆಯ್ಲಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಜನಪದ ಪದ, ಕೋಲಾಟ, ನಮೂನ್, ತೊನಿಯಾ ಗುಮ್ಮಾಂ, ಕ್ರೀಡಾ ವಿನೋದ, ಮೋಡಿಖೇಳ ಅಶ್ತಿಂ ಮಸ್ತ ಕಲಾಂಕ ಆಶ್ರಯ ಮೆಳ್ಳೊ. ಹ್ಯಾ ಕಲೆಂಕ ಆಶ್ತಿಲ್ ಕಲಾ ಗೌರವ ಆನಿ ತಾಜ್ಯ ಪಾವಿತ್ರತಾ ರಾಕ್ಪೂನ್ ಘೆವ್ನ್ ಖಾತ್ತೀರಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿವಸಾಂತು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಾ ಖಾತ್ತೀರಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕರ್ಪಾ ಮ್ಹೋಣು ಕಟ್ಟು ಫಾಲ್ಯಾ. ಅಶ್ತಿ ಜಾವ್ನು ಕಲೆಕ್ ಜಾವ್ನು ಕಲಾ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಆನಿ ಇತರ ದೃಷ್ಟಿನ ಮಸ್ತ ಸಾನ ಜಾವ್ನು ದಿಸ್ತ ಜಾಲ್ಕೀಚ್, ಹೀ ಕಲಾ ದೇವ, ದೈವಾಲ್ ಪೀತ್ಯರ್ಥ ಜಾವ್ನು ವಾಪರಕಾ ವಿನಃ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನಾ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕರ್ಪಾಕ್ ನಾ ಮ್ಹೋಣು ಕಟ್ಟು ಫಾಲ್ನು ತಾಂಗೆಲ್ ಆಚರಣೇಚ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತು ಜಾನಪದ ಕಲೆಂಚಿ ಪ್ರದರ್ಶನಾಕ್ ಸದಾವಕಾಶ ಕೋರ್ನು ಸಂತ್ಯಪ್ತಿ ಘೆತ್ತಿಲ್ ಆಸ್ಸಾ. ಹಾಂಗೆಲ್ ಪರಬಿ ಆಚರಣೆಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಜನಪದ ಪದ, ನಂಬಿಕಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚೆ ಮೇಳ್ನು, ತಾಂಗೆಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಕ್ತಾರಸುವಾಕ್ ಸಹಕರಿಜಾಲಿಲ್ ಆಸ್ಸಾ. ಹಾಂಗಾ ಉಂಚ್ ಸಾಂಗ್ಗೀಲ್ ರೀತ್ ರಿವಾಜೊ, ಆಲೋಚನಾ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗಾಕ್ ಸೋಣು ನಾ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಂತು ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಹೊ ಸಮುದಾಯ ಭೂಂಯಿ ಆನಿ ಪ್ರಾಣಿಲ್ ಆರಾಧನೆಂಕ್ ಜಾಸ್ತಿ ಮಹತ್ವ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಪೈಲ್ ಧೋರ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತೀಂತು ಫಲವಂತಿಕೆಚ್ ಆಚಾರ ವಿಧಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ರೀತೀನ್ ವ್ಯಕ್ತ ಜಾಲ್ಯಾ. ಅನೇಕ್ ದೇವತಾ ಸಂಮೃದ್ಧಿ, ಸಂತಾನಕಾರಕ ಶಕ್ತಿ ಜಾವ್ನು ಮೇಲ್ನು ಆಶ್ತಿಲೆ, ಆನಿ ವಿಗ್ರಹ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾತ್ತಾಂತು ಧರ್ಮ ಮಾದಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಫಲ ವಸ್ತು ಆನಿ ಉಪಾಸನಾ ವಿಧಾನ ಸ್ತೋತ್ರ ಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಾನ್ ಕಳ್ಳುಯೆತ್ತಾ. ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ಪರಬ್ ಸೃಷ್ಟಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಾಕ ಮನುಷ್ಯಾನ್ ದಾಕ್ಪೋಚ್ ಸಂಭ್ರಮಾರ್ಥಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಭೂಂಯ್ಚಿ ಬದಲ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಅಭಿಪ್ರಯ ಆವಯ್ಕ ಸಮಾನ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾ. ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ದಿವಸ್ ಆಚರಣ ಕೋರ್ನು ಭೂಂಯಿಚೆ ಆರಾಧನ ಕರ್ಪಾಚಿ.

ಪ್ರಾಣಿ ತೂಲ್ಯಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ತಸ್ಲೆ ತೊಂದರೆಂಕ್ ಭೀವ್ಣು ತ್ಹೋಡೆ ಲೋಕ್ ಭಯಾನಕ ಪ್ರಾಣ್ಯಾಲ್ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಪಾಚಿ. ಉದಾಹರಣ್ಯಾಕ್ : ಹಸ್ತಿ, ವಾಘ್, ದಿವಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕುಣಬಿಲೋಕ್ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲೆ ದೇವ-ದೇವತೆ-ದೈವಾಂಲ್ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಪಾಚಿ. ಪ್ರಮುಖ ಜಾವ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಆನಿ ದುರ್ಗಾ ದೇವತೆಂಚೆ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಪಾಚಿ.

ದೈವಾಂಕ್ ಅಪಾರ ಜಾಪ್ಪು ನಂಬಗುವ್ನ ಆಶ್ಶಿಲ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಪೀಕ್, ರಾನ, ಶಿಕಾರಿ, ವಾಸರಿ, ಬತ್ತುವ್ವೆ ವೆಳಾರ್, ಪೀಕ್ ಕಾಪ್ಪೆ ಸಂದರ್ಭಾರಿ, ದೈವಾಂಲೆ, ಪ್ರೇತಾತ್ಮಾಲ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ವಿಚಾರ್ನುಂಚಿ ಮುಕ್ಕಾರಸುವ್ವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಜ ಪರ್ಯಂತ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಹಾಂತು ಜಲ್ನು ಆಯ್ಲ್ಯಾಂ. ಖಮಚಿ ಆಜಾರ, ರೋಗಾಕ್ ದೈವಂ, ಭೂತಚಿ ಪ್ರಥಮ ವೈದ್ಯ. ನಂತರ ಝಾಡ, ಮೂಲಿಕಾ ಆನಿ ಯಂತ್ರ, ಮಂತ್ರಾ ಸಹಾಯಾನ ರೋಗ, ಆಜಾರ ಪಣ ಉಪಶಮನ ಕರ್ನು ಘೆತ್ತಾಚಿ. ಹ್ಯಾ ದೈವ, ಭೂತ , ಪರೇತಾಂಕ ಆಹ್ವಾನ್ ಕೋರ್ನು ಘೆವ್ವಾನ್ ವಾಡೆಚಾ ಸದಸ್ಯಾಕ್ 'ಗಾಡಿಗಾ' ಮ್ಹೋಣು ಆಪೈತಾಚಿ.

ಕರ್ಚೆ ತಸ್ಲೆಲ್ ಕಾಮಾಂಕ ಆಧಾರ ಜಾಪ್ಪು ತೇ, ತೇ ದೈ, ಭೂತಾಮಕ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ತಾಚಿ. ಉದಾಹರಣೇಕ್ ಹಾಂಗಾ ತೊಗ್ಗು ಪಳೊವೀತ.

ಅ) ಬಿಜಾಲು ಭೂತ - ಬೀ ಫಾಲ್ವಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಚೆ ಭೂತ.

ಆ) ವಾಸರಿಚಿ (ರಾಂದಪಾ ಕೂಡಾಚಿ) ಭೂತ - ವಾಸರಿಕ (ರಾಂದಪಾ ಕೂಡಾಕ) ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ಶಿಲೆ

ಇ) ಪಡಿಕುಡಿ ಬೂತ - ತಾಂದ್ಲಾಕ್ ಸಂಬಂಧ ಜಾಪ್ಪು ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಚೆ ಭೂತ.

ಈ) ಕೆಂಪಣ್ಣ - ರಾನ್ನಾ ಡುಕ್ಕರಾ ಶಿಕಾರಿ ವೇಳಾರಿ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಚೆ ಭೂತ.

ಉ) ಜಲಮಿ - ರಡ್ಯಾ ಕಂಬಳಾಕ ಸಂಬಂಧಿಸುನ್ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ಚೆ ಭೂತ.

ಅಶ್ಶಿ ಸಿದ್ಧದೇವ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ, ಬೇಟೆದೇವ, ಜೋಗಿಭೂತ, ರಣಮಾರು, ಗಣ, ರಣಬೂತ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ ಭೂತಾಂಕ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಸ್ಕಿ, ಶೀತ ನಾವೆ ತಾಂದ್ಲಾ ರೊಟ್ಟಿ.

ಸಾಮೂಹಿ ಜಾಪ್ಪು ಆನಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಜಾಪ್ಪು ನಂಬಗುನ್ ಆಶ್ಶಿಲೆ, ಆರಾಧನಾ ಕೋರ್ನು ಆಶ್ಶಿಲೆ ದೈವ, ಭೂತ ಗಣಾಂಕ ಹಾಂಗಾ ಉಂಚ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲೀಲ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜಾಪ್ಪು ಕುಟುಂಬಾಂತು ನಂಬಗುವ್ನ ಆಶ್ಶಿಲ್ ದೇವು, ದೇವತೆ ಅಶ್ಶಿ ಆಸ್ತಾಚಿ. ತೆ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ದುಸ್ತೆ ಜನಸಮುದಾಯಾಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆ ಒಡನಾಟಾನ ಹ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ಪರಿಚಯ ಜಾಪ್ಪು ಆಚರಣೇಕ್ ಹಾಣ್ ಘೆತ್ತೀಲ್ ಜಾವ್ನಾ. ಹೇ ಜಾಸ್ತ ಜಾಪ್ಪು ಆಮ್ಗೇಲ್ ಆಜುಬಾಜುನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಶ್ಶಿಲ್ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆ ಜಾಪ್ಪು ಆಸ್ತಾಚಿ. ತೇಂಚಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾನಿ ಸ್ವಿಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲೀಲ್ ಮಸ್ತ ಉದಾಹರಣೆ ಆಸ್ತಾಚಿ.

1.ಚೌಡಿ 2.ಡೆಂಗುಲೆ 3.ಪಂಜುರ್ಲಿ 4. ಸತ್ಯ ದೇವತೆ 5.ಜಟ್ಟಿಗ 5.ಮಾರಿಯಮ್ಮಾ 6.ಅಮ್ಮಾರಿ ಗುಡ್ಡೆ 7.ಗುಡ್ಡೆ ಅಮ್ಮಾರಿ 8.ರಕ್ತೇಶ್ವರಿ 9.ಕಲ್ಲು ಕುಟುಕ 10.ಯಕ್ಷಿ 11. ಜರಂದಾಯ 12.ಹಾಯಿಗುಳಿ 13.ಗುಡಿಕಯಿ ಭೂತ 14.ಗುಳಿಗ 15.ಪಿಳಿಜಾಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ದೇವತೆ ತುಳು, ಮಲಯಾಳಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತುಲ್ಯಾನ್ ಕುಣಬಿ ಬುಡಕಟ್ಟಾ ಲೋಕಾಂಕ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಜಾಲ್ಯಾಚಿ.

ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಆಶ್ಶಿಲ್ ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಚೆ ದೇವ ದೇವತೆ ಜಾಲ್ಲೀಲ್ ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಈಶ್ವರ, ಪಾರ್ವತಿ, ನರಸಿಂಹ, ಕಾಳಿ ದೇವತೆ ಭರ್ತಿ ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಾಕ್ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಲೋಕಾನ್ ಕುಲದೇವ್ ಮ್ಹೋಣು ಸ್ವೀಕಾರ ಕೆಲ್ಲಾ. ಕಾಯಿಂ ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯಾಕ ತಿರುಪತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳ ಭೀ

ವೈಯ. ಗೋವಾಚೆ ಮ್ಹಾಳಸಿ, ಕೊಡಚಾದ್ರಿಚೆ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ, ಕಾಳ ಬರ್ಬರವ, ಕೊಲ್ಲೂರು ಮುಕಾಂಬಿಕಾ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳಾಚೆ ಮಂಜುನಾಥ, ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿ, ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿ, ಗಣಪತಿ ಹ್ಯಾ ಪೂರಾ ದೇವಾನು ದೇವತೆಲೆ ಆರಾಧನಾ ಕರ್ತಾಚಿ. ಹೇಂ ನ್ಹಯಶಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ರೂಕ್, ಪ್ರಾಣ್ಯಾಲ್ ಆರಾಧನ ಭೀ ಕರ್ತಾಚಿ. ತುಳಸಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವತೆ, ಘರಾ ಎದ್ರಾಕ್ ತುಳಸಿ ಕಾಟ್ಲೆ ಬೃಂದಾವನಾ ರೀತೀನ್ ಕೋರ್ನು ತಾಂತು ತುಳಸಿ ರೂಡ ರೋವ್ಣು ನಿತ್ಯ ಪೂಜ ಕರ್ತಾಚಿ. ಪ್ರಾಧಃ ಕಾಲಾರಿ ಘರಾಂತುಲಿ ಬಾಯ್ಲಾನಿ ತುಳಸಿ ದಿವ್ಲೋ ಲಾವ್ಲೋ ನಿರಂತರ ರೂವ್ಣು ಚಲ್ನು ಆಯ್ಲಾ. ಪ್ರತಿಯೇಕ್ ಕುಣಬಿ ಗಾವಾಂತು 'ನಾಗಬನ' ಉರಾ. ರುಮ್ಡಾ ರುಕ್ಮಾ ತೊಗ್ಗು ಕಾಟ್ಲೆ ಬಾಂದೂನ ನಾಗಾ ಘಾತ್ತೋರ ಸ್ಥಾಪನ ಕೋರ್ನು ಪೂಜಾ ಕರ್ಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ಯಾ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ದಿಸ್ಲೂನ್ ಯೆತ್ತಾ.

ರುಕ್ಮಾಂತು ವಿಶೇಷ ಜಾವ್ಣು ನಂದಿ, ಬೀಟೆ, ತೇಗ, ಹೊನ್ನೆ, ಅತ್ತಿ, ಆಲ, ಅರಳಿ, ಮಾಡ್ಡಾ ರೂಕ್, ಪೊಪ್ಪಾ ರೂಕ್, ಬೂರಲಾ ರೂಕ್ ಅಶ್ಚಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ಲ ರೂಕ್ಯಾಂಕ ಪೂಜ ಕರ್ತಾಚಿ. ಪ್ರಾಣ್ಯಾಂತು ವಾಘ್, ಹಸ್ತಿ, ದಿವ್ಲೋಡ್, ಒಂಟೆ, ಸಿಂಹ, ರಾನ್ನಾ ಡುಕ್ಕರ್, ಮ್ಹೋರ್ ಆನಿ ಕಾಯಿಂ ಜಾತಿಚೆ ಮಾಸ್ಕಿ, ಸೂಣೆ, ಶಶಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಂಕ ಗೌರವನ ಪಲೋವ್ಣೆ ಬರೋಬರ ಹಾಜ್ಜ ನಾವಾನ್ ಬಳಿ ಗುರ್ದಕರ್ತಾಚಿ, ಅಶ್ಚಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಮಸ್ತ ವಸ್ತು, ಪ್ರಾಣಿಂಕ್ ದೈವಿಕ್ ರೀತೀನ್ ಗೌರವ್ ದಿತ್ತಾಚಿ. ದೈ, ಪ್ರೇತಾತ್ಮಾಂಕ ಕಾಲ ಕಾಲಾಕ್ ಬಲಿ ಪೂಜಾ ದೀವ್ಣು ತೃಪ್ತಿ ಕರ್ಲೆ ರೂಡಿ ಆಸ್ಲಾ. ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ದೇವಾಕ ಬೊಕ್ಕಡಿ, ಕೊಂಬೊ ದೀವ್ಣು ತೃಪ್ತಿ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಮಾಲ್ಗಡ ಮನ್ಯಾಲ್ ಪೂಜಾ :

ವಾರ್ಷಿಕ ಜಾವ್ಣು ಪಿತ್ಯ ಪೂಜಾ "ಮ್ಹಾಳಾ ಅಮಾಸ" ಚ್ಯಾ ದಿವ್ಣಾಂತು ಪ್ರೇತಾತ್ಮಾ ಪೂಜೆಕ್ಳಿಂತ ದುಸ್ರೆ ನ್ಹಯಶಿಲೆ ಹೀ ಪೂಜಾ ಮಾಲ್ಗಡ ಮನ್ಯಾಂಕ ವರ್ಷಾಕ್ ಏಕ್ ಪಂತಾ ಯಾದ್ ಕೋರ್ನು ತಾನ್ನಿ "ಮ್ಹಾಳಾ ಕಾರ್ಯ" ಅಥವಾ "ಮಹಾಲಯ" ಮ್ಹೋಣು ಆಪೈತಾಚಿ. ಸದ್ರಿ ದಿವ್ಣಾಂತು ಘರಾಂತು ಜಾವ್ಣು ಗೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಲ್ ಇಚ್ಚೆಚ್ ರಾಂದಪ್ ಕೋರ್ನು, ಪೂಜ ಕೋರ್ನು, ನೈವೆದ್ಯ ಕೋರ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾನ್ನಾಂತು ಘರಾಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಉದಕ್ ಘಾಲ್ನು ಕಾವ್ಯಾಂಕ್ ವಾಸ್ತಳಿ ದವರ್ಲೆ ಪದ್ಧತಿ ಆಸ್ಲಾ. ವಾಡಿಲ್ ಪಾನ ಕಾವ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಣುಳ್ಳಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಘರ್ಲೆ ಲೋಕ್ ಜವಣ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ಕಾವ್ಯಾನ್ ಭಿಗ್ಗಿ ವಾಸ್ತಳಿ ಘೆವ್ಣು ಗೆಲ್ಯಾರಿ ಪಿತ್ಯಲೋಕಾಂಕ ತೃಪ್ತಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹೋಣು ಸಂಬ್ಧಿತಾಚಿ.

ಪರಬ್ ಆನಿ ಪರ್ವಕಾಲಾಚೆ ಆಚರಣ :

ಪರಬ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಸಂತೋಷಾಯ ಏಕ ಅವಸರ, ಸಮಾರಂಭು. ಸಂಸ್ಕೃತಾಚೆ ಪರ್ವನ್ ಶಬ್ದಾನ್ ಆಯ್ಕೀಲ್ ಶಬ್ದು ಪರಬ್ ಮನುಷ್ಯಾ ಉಂಚ್ ಆಶ್ಚಿಲ್ ದೇವ ಋಣ, ಪಿತ್ಯಋಣ, ಋಷಿಋಣ ಪಾವ್ಲೋಚೆ ವಿಧಾನಚೆ ಪರಬ್. ಜನಾಂಗಾಚೆ ದೈಹಿಕ ಸುಖ ಸಾಧನೇಕ ಮದ್ದತ್ ಕರ್ಲೆ ಪರಭಿಚೆ ಏಕ ನಮೂನೊ. ಆನೇಕ ನಮೂನ ಮ್ಹಳೆಆರ್

ಮೊಕ್ಷಸಾಧನೆ ಖಾತ್ರಿರಿ ಪರಬ್ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ.

ನಾಗರೀಕ ಪ್ರಪಂಚಾಂತು ಆಧುನಿಕತೆಚೋ ಪ್ರಭಾವ ಜಾಸ್ತ ಜಾಲ್ಲ ತಶಿ ಪರ್ಬಿ ಆನಿ ಪರ್ವಕಾಲಾ ಆಚರಣಾ, ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚೆ ರೀತಿ ನೀತಿಂತು ಮಸ್ತ ಫರಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕೃತಿಚ್ಯಾ ಮ್ಹಾರ್ಯಾಂತು ಏಕ ಜಾವ್ನು ಜೀವನ್ ಕರ್ಚೆ ಮಾಕ್ಶಿ ಲೋಕ್ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ದಿನಚರಿ ಜಾನಪದೀಯ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಾಚೆ ಉಪರಾಂತ ಶುರು ಕರ್ತಾಶಿಲೋ. ಜ್ಞಾನಾಚೆ, ಮನೋರಂಜನೆಚಾ ಮೂಲ ಜಾವ್ನು ಆಶಿಲ ಜನಪದ ಪದ, ಕಲಾ, ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಹೋಳಿ ಪರಬಿ ನಾಂಚ ಏಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರಾಚ್ ಜಾನಪದ ಕಲಾ. ಭಕ್ತಿ ಪ್ರದಾನಜಾಂವ್ನು ಆಚರಣ ಕರ್ಚೆ ಪರಬ್ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಟಾನ್ ದಾಕ್ಯಯ್ಯತಾ. ಹೇಂ ನ್ಹಯಶಿ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತು ಆಚರಣೆಂತು ಆಶಿಲ ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ಪರಬ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಯುಗಾದಿ, ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಆಷಾಡ ಪರಬ್, ಮ್ಹಾಳಾ ಅಮಾಸ್. ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಸುತ್ತಾ ಪರಬ್, ಕೃಷ್ಣ ಕನ್ಯಾಷ್ಟಮಿ, ದೀಪಾವಳಿ, ಮಕರಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಏಕಾದಶಿ ಪರಬ್, ಕಾರ್ತಿಕ್ ಪುನವ್, ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ಪರಭೀ ಆಚರಣ ಆಲ್ತಾಂತು ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಅತಿ ಮಹತ್ವಾಚೆ ಪರಬ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್.

ವನಭೋಜನ :

ಹ್ಯಾ ಪರಭೀ ಆಚರಣಾ ತುಳಸಿ ಪರಭೀ ನಂತರ್ಲ್ಯಾ ಆಟ, ಧಾ ದಿವಸಾನ ಕರ್ತಾಚಿ. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಪ್ರಚಲಿತಜಾವ್ನು ಆಶಿಲ್ ಹ್ಯಾ ಪರಬ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾಚೆ ಕಾಂಯಿ ಪ್ರದೇಶಾಂತು ಭಾರೀ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಹ್ಯಾ ಪರಭೀಚ್ ಆಚರಣಾ ರಾನ್ನಾಂತು, ಗಾದ್ಯಾಂತು ಜಾತ್ತಾ. ಶಿಕಾರಿ ಕೋರ್ನು ಹಾಳ್ಯಾ ರಾನ್ನಾ ಪ್ರಾಣಿ ಉದಾಹರಣ್ಯಾಕ್ ಶಶೋ, ಜಿಂಕೆ, ರಾನ್ನಾ ಬೊಕ್ಕಡಿ, ಬರ್ಕಾಚೆ ರಾಂದಪ ಕೋರ್ನು ಪ್ರೇತಾತ್ಮಾಂಕ ನೈವೇದ್ಯ ಕೋರ್ನು ಸಗ್ಲೆ ಮೇಳ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕ ಜಾವ್ನು ರಾನ್ನಾಂತು, ಗಾದ್ಯಾಂತು ಜವ್ನು ಸಂಭ್ರಮ ಕರ್ತಾಚಿ.

“ಆಷಾಡ ಪರಬ್” :

ಹ್ಯಾ ಪರಬ್ ಜುಲೈ ಮ್ಹಯಿನ್ಯಾಂತು ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. ಬಾಯ್ಲಂ, ದಾರ್ಲೆ ನ್ಹಾವ್ನು ಶುಭ್ರ ಜಾವ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಭಕ್ತ “ತಾರೊ” ಮ್ಹೋಣು ರಾನ್ನಾತುಲ್ಯಾನ್ ಹಾಳ್ಯಾ ಪಾನ್ನಾಂನಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮೂಲಾತುಲ್ಯಾನ್ ಕರ್ಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರಾಂದಪ ಹ್ಯಾ ಪರಭಿಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ.

“ಶಿವರಾತ್ರಿ” :

ಹೀಂ ಪರಬಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಪೇಬ್ರವರಿ ನಾವೆ ಮಾರ್ಚ್ ಮ್ಹಯಿನ್ಯಾಂತು ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. “ಕಾಮದಹನ” ಹ್ಯಾ ಪರಬಿಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಚರಣಾ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿ ಆನಿ ಕಾಮ ಪ್ರಚೋದಿತ ಶಕ್ತಿಕ ಶಿವಾನ್ ಲಾಶಿಲ್ಯಾ ಸಾಂಕೇತ ಜಾವ್ನು ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ.

“ಯುಗಾದಿ” :

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟಜಾತ್ಯು ಆಚರಣಾ ಕರೈ ಪರಬ್ (ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ ಮ್ಹಯಿನ್ಯಾಂತು) ಕಜ್ಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಖಾಣ ಹ್ಯಾ ಪರಭೀ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹ್ಯಾ ಪರಬಿ ಆಚರಣಾ ಗುರುಕಾರಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಆಂಗಣಾಂತು ಕರ್ತಾಚಿ. ವಾಡೆಚ್ಯಾ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯ ಹ್ಯಾಸಂದರ್ಭಾರಿ ಮೆಳ್ತಾಚಿ.

ನಾಗಪಂಚಮಿ, ಅಮಾಸ, ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿ, ದೀಪಾವಳಿ ಪರಬ್ ಇತರ್ ಲೋಕ್ ಕಶ್ಮಿ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ ತಶ್ಮಿ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ.ಕಾಂಯಿ ಪರಬಿಂತು ಉಪವಾಸ್ ವ್ಯತಾಚರಣಾ, ಫ್ಲೂರ್ ಕರೈ ರೋಡಿ ಆಸ್ತಾ.

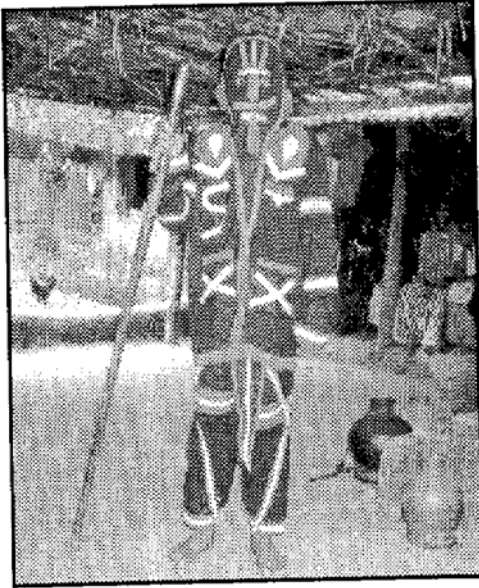
ತುಳಸಿ ಪರಬ್ :

ತುಳಸಿ ಪರಬಿ ದಿವಸ್ ತುಳಸಿ ಕಾಟ್ಯಾಕ್ ನಾ ನಾ ತರೀ ಫೂಲ್ ಫಾಲ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಕೋರ್ನು, ಆವಾಳೋ ಹಾಣು ರುಾಡಾ ಮುಳ್ಳಾಂತು ದವರ್ನ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾಚಿ. ಗೊರ್ವಾಂಕ ಶೃಂಗಾರ ಕೋರ್ನು ಪೂಜ ಕರ್ತಾಚಿ. ತುಳಸಿ ಪರಬ್ ಗುರಿಕಾರಾ ಘರ ಕರೈ ರೂಡಿ.

ನವ್ವೆ ಜವ್ವೆ (ನವ್ವೆ ಘೆವ್ವೆ) :

ಕುಡುಬಿ ಕೃಷಿಕ ಲೋಕ್ ಹ್ಯಾ ಪರಬ್ ವಿಶೇಷ ಜಾವ್ನು ಆಚರಣ ಕರ್ತಾಚಿ. ನವ್ವೆ ಭಾತ್ತಾಚೆ ಶೀತ ಕೋರ್ನು ಜವಣ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ನವ್ವೆ ಭಾತ್ತಾಚೆ ಜವಣ್ ಮ್ಹೋಣು ಹಾಜ್ಜೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಅರ್ಥ. ಔತಿ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಗಣಪತಿ ಪರಬ್ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಹೋಳಿ ಪರಬ್ ಆನಿ ನಾಂಚು :

ಹೋಳಿ ಪರಬ್ ಹ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಬ್. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕರೈ ಸುಗ್ಗಿ ಪರಬ್. ಹೋಳಿ ಪರಬಿ ತಯ್ಯಾರಿ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಪರಬಿ ಹೆರಾದಿವಸ್ ತುಲ್ಯಾನ್ ಶುರು ಜಾತ್ಲಾ. ಹೀ ಪರಬ್ ಆವ್ವಯಲ್ (ಮಾತೆ) ಖಾತ್ತೀರಿ ಕರೈ ಪರಬ್ ಮ್ಹೋಣು ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯಾಚೆ ತ್ಹೋಡೆ ಲೋಕ್ಯಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರಿ, ಆನಿ ತ್ಹೋಡೆ ಲೋಕಾಂಕ ಗೋವಾಚೆ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾಲ್ಯೆ ಉಪಾಸನಾ ಮ್ಹೋಣು ಮಣಾಚಿ.

ಹೋಳಿ ಹೀ ವಸಂತ್ ಕಾಲಾಚಿ ಸುಗ್ಗಿ ಪರಬ್ ಮ್ಹೋಣು ಹಿಂದು ಲೋಕಾಲ್ ನಂಬಿಕಾ. ಪನವೀ ದಿವಸ್ ಹೀ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾಚಿ

(ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸಾಂತು). ಹೋಳಿ ಪರಬ್ ಯೆವ್ವೆ ಪಾಂಚ್ ದಿವಸ್ ಪೈಲೆ ಧೋರ್ನು, ಹ್ಯಾ ಪರಬಿಕ್ ಲಾಗ್ಗುನ್ ಆಶ್ಮಿಲ್ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಾರಂಭಜಾತ್ಲಾ.

ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಮಸ್ತ ಬಳಿ ಆಸ್ಸೂನ್ ಪ್ರತಿ ಬಳಿಕ ಏಕ ಮೂಲ ಘರ ಉರ್ತಾ. (ದೇವಾಲ್ ಘರ ನಾವೆ ದೈವಾಂಲ್ ಘರ್) ಕಾರ್ತಿಕ್ (ಕೋಡಿ ತಿಂಗಳು) ಮ್ಹೈನ್ಯಾಂತು

ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ಚಲಾ. ತಶ್ಚೀಂಚ್ ಪ್ರತಿ ಕೊಂಡುವಳಿಚ್ಯಾ ಗುರಿಕಾರಾಲಾ ಘರಾ ಮಾಳ್ಕಾರ್ ಬಾಂದೂನ್ ಆಶ್ಚಿಲ್ "ಗುಮ್ಬ್" ಕಾಣ್ ತಾಗ್ಗೇಲ್ಯಾ ಉಲ್ಲೋಚ್ ಭಾಷಿನ್ ಪದ ಶಿಕ್ವಾಚ್ ಚಾಲನ ದಿತ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಕೊಂಡುವಳಿಕೆಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿ ಘರಾಂತು ಗುಮ್ಬ್ಚಿ ಭಾಯ್ರ್ಫಾಲ್ಯಾ ಸಮ್ಕೋರ್ನ್ ಸಮ ಅವಾಜ್ ಯೆವ್ಚ ತಶ್ಚಿ ತಯ್ಯಾರ ಕರ್ತಾಚಿ.

ಪರಬಿ ಆಚರಣಾ :

ಗುರಿಕಾರಾ ಘರಾಂತು ಏಕಾದಶಿ ದಿವಸ್ ಪ್ಹೋರಾ ಮೇಳ್ನು ಹೋಳಿ ವೇಷದಾರಿ ತುಳಸಿ ಕಾಟ್ಯಾರ್ ತಾಂಗ್ಗೇಲ್ ಮನಾಂತು ಕಲ್ಪನ್ ಕೋರ್ನ್ಫೇವ್ನಾಶ್ಚಿಲ್ ತಸ್ಲಲ್ ದೇವಾಕ್ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನ ಕೋರ್ನ್ , ಪದ ಮಣ್ಣೆ ಮೂಲಕ ಕುಲದೇವಾಲ್ ಆರಾಧನಾ ಕೋರ್ನ್ ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಚೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಪದಾ ಮುಖಾಂತರಚ್ ಕರ್ತಾಚಿ. ಪೂರಾ ದೇವಾಲ್ ಸ್ಮರಣ್ ಕೋರ್ನ್ ಹೇ ದೇವಾ ತುಕ್ವಾ ಖೆಳ್ಯತ್ತಾಚಿ ಮ್ಹೋಣು ಪದ ಮ್ಹಣ್ತನಾ ಆಂಗಾರ್ ಆಯ್ಕಿಲ ಭಾರಾಪಾತ್ರಿ ವಾಗ್ದಾನ್ ದೀವ್ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೋರ್ನ್ ಆಶಿರ್ವಾದ ಕರ್ತಾ. ನಂತರ ದಾಂಡಿಯಾ ಸೇವಾ ಆನಿ ಗಮ್ಬ್ಚ್ಯಾ ಪಾಂಗ್ ಮಾರ್ನ್ ನಾಂತಾಚಿ. ಗಾಂವ್ಚೆ ಭಾಯ್ರಿ ಒತ್ತಲೆ ತಳ್ಳಕೋರ್ನ್, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಲ ಸನ್ನಿಧಿಕ ಯೇವ್ನು ಸ್ಯಾವ್ಕೋರ್ನ್, ಕಿತ್ತಲೆ ಲೋಕ್ ಆಸ್ತಾಚಿ ತಾಜ್ಜ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಗಡ ಬಾಂದೂನ್ ಗೇವ್ನು ಗಾಂವ್ಚೆ ಭಾಯ್ರಿ ಒತ್ತಾಚಿ. ಖಾಲಿ ಪಾಂಯಾನ್ ಚಮ್ಕುನ್ ದೋನ್ ದಿವಸ್ ಪರ್ಯಂತ ಗಾಂವ್ಚಾನ್ ಭಾಯ್ರಿ ಉರ್ನ್ ಸ್ವಜಾತಿ ಬಾಂದವಾಲ್ಯಾ ಘರಾಂಕ ವಚ್ಚೂನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ್ಕೋರ್ನ್ ತಾನ್ನಿ ದಿಲ್ಲಿಲ್ ತಾಂದೂಲ್, ನಾರ್ನ್, ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಂಗಡಾಚ್ಯಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಗೇವ್ನು ಆಶಿರ್ವಾದ ದಿತ್ತಾ.

ದುಸ್ರೆ ದಿವಸ್ ಪಂಗಡಾಂತು ಗೆಲ್ಲಿಲ್ ಲೋಕ್ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಯೇವ್ನು ಏಕ್ ಕಡೇನ್ ಮೆಳ್ತಾಚಿ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನಾ ನಂತರ ಗಾಂವ್ಚಾ ಪೂರಾ ಘರಾಂಕ, ಆಂಗಡ್ಯಾಂಕ,ಹೊಟೇಲಾಕ್ ವಚ್ಚೂನ್ ಸೇವಾ ಕೋರ್ನ್ ಕಾಣಿಕ ಸ್ವೀಕಾರ ಕೋರ್ನ್ ಆಶಿರ್ವಾದ ದಿತ್ತಾಚಿ. ಪ್ರತಿ ಏಕ ವೇಷಗಾಲ್ಲಿಲೊ ವೇಷಧಾರಿ ಘರಾಕ್ ವಚ್ಚೂನ್ ವಿಶೇಷ ಪೂಜ ಕೋರ್ನ್ ದರ್ಶನ ಕೋರ್ನ್ ಆಶಿರ್ವಾದ ಘೆತ್ತಾ. ಕಡೇರಿ ಗುರಿಕಾರಾ ಘರಾ ಪುನವಿದಿವಸ್ ಗುರಿಕಾರಾ ಘರಾ ಪೂರಾ ಲೋಕ್ ಮೆಳ್ತಾಚಿ. ಪದಾನೀಚಿ ಪರಬ್ ಮುಕ್ತಾಯ ಕರ್ಚೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಕೋರ್ನ್ ಆಚರಣ್ಯಾಕ್ ಮಂಗಲ ಸಾಂಗ್ತಾಚಿ.

ಮುಕ್ತಾಯಾಚೆ ನಂತರ್ದೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ :

ಪುನವಿ ಚಂದ್ರ ದರ್ಶನಾ ಪೈಲೆ ಪರಬ್ ಕೋರ್ನ್, ವೇಷ ಕಾಡ್ನು, ನ್ಹಾವ್ನು, ಹಳದಿಚೆ ಉದಾಕ್ ಪ್ರೋಕ್ಷಣ ಕೋರ್ನ್ಫೆತ್ತಾಚಿ. ನಂತರ ಪರಬಿಚೊ ಸಾಮಾನ್ ಒಟ್ಟು ದವರ್ನ್ ಪೂಜ ಕರ್ತಾಚಿ. ಉಜ್ವೊ ಫಾಲ್ಯಾ ತೊ ದಾಂಟ್ವುನ್ ಗೊಬ್ಬೋರ ನಿಡ್ಲಾಕ್ ಲಾವ್ನು ಘೆತ್ತಾಚಿ (ಹೋಳಿ ಕಾಮದಹನ) ಜವ್ಣಾ ನಂತರ ಮಾಲ್ಗಡ್ ಮನ್ಯ ಲೋಕ್ ಖಬರ ಉಲ್ಲಯ್ಯತ ಆಸ್ಲಾರ್. ಸಾನ್ನ್ ಲೋಕ್ ದೊಳ್ಯಾಕ್ ಪಟ್ಟಿ ಬಾಂದೂನ್ ಘೆವ್ನು ಪಾಯ್ ಮರ್ಚೊ ಅಸ್ಲಲ್ ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆ ಖೆಳತ್ತ ಉರ್ತಾಚಿ. ಒಟ್ಟು ಕೆಲ್ಲೆ ದವಸ್ ಧಾನ್ಯ ವಾಂಟೂನ್ ಘೆವ್ನು ಪರಬಿಚೆ ಕಡೇರ್ ವಿಧಿ ಶಕಾರಿಕ್ ದಿವಸ್ ಗೊತ್ತು ಕೋರ್ನ್, ಮಾಲ್ಗಡ್ ಲೋಕ್ ಸಾಮಾನ್ ಮಾತ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಘರಾಕಡೇನ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಸಾನ್ ಲೋಕ್ ಪರಬಿ ಮುಕ್ತಾಯಾ

ವ್ಯಾಕಾರ್ "ಅಂಗಾರ್ ಅಂಗಿ ಬೋಡ್ಲಲ್ ಟೋಪಿ ಪುಲ್ಲಾ ಪೋಡ್ ಅಬೋಸ್" ಮ್ಹಣು ಘೋಷಣ ಕರತಚಿ ಘರಾ ಕಡೆನ್ ವಚ್ಚುನ್ ರಂಗು ಘಲ್ತಾಚಿ. ತಾನ್ನಿ ದಿಲ್ಲಿಲ್ ಪಡಿ ತಾಂದೂಲ್ ಘೇವ್ನು ಗುರುಕಾರಲ್ ಘರಾ ಒತ್ತಾಚಿ. ತಂಯಿ ನಾರ್ಲು ಭೆತ್ತುನ್ ಜವಣ್ ಕರತಾಚಿ.

ದುಸ್ರೆ ದಿವಸ್ ಬಾಯ್ಲಿ ಮನ್ಯಿ ಭರಿ ನ್ಹಯ್ಲಿ ವಚ್ಚುನ್, ಬಾಯ್ಲಿಂ ವಸ್ತ್ರ ಉಂಬಳ್ಚಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಾರ್ ದಾರ್ಲ ಮನ್ಯ ಬಲೆ ಘಾಲ್ನು ಮಾಸೋಳಿ ದರ್ಜಾಕ್ ಲಾಗ್ತಾಚಿ. ಘಸ್ರೆ ದಿವಸ್ ಪರಬಿ ವೆಳಾರ್ ಮೆಳ್ಳಿಲ್ ದವಸ, ಧಾನ್ಯ, ಕಾಣಿಕೆ ಘೆವ್ನು ಪ್ರತಿಯೇಕ್ ಬಳಿಯೋಕ್ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಮೂಲ್ ಘರಾವಚ್ಚುನ್ ಪೂಜ ಕೋರ್ನು ತಪ್ಕಾಣಿಕೆ ಘಲ್ಚಾಸ್ಲಾರ್ ಘಾಲ್ನು ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಭರಿ ಹಾಳ್ಳಿಲ್ ಸಮಾನಾನ್ ರಾಂದಪ್ ಕೋರ್ನು ಜವಣ್ ಕರತಾಚಿ. ತೆನ್ನಾ ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಜಾಲ್ಲ ಉರಾ. ಪ್ರಸಾದ್ ಘೆವ್ನು ವಾಪಸ್ ಆಯ್ಲಿಲ್ ಹೇ ಲೋಕ್ ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಕ್ ಪೂಜ ಕೋರ್ನು ಬಲ್ಯಾಂತು ಧರ್ಮ ಹಾಡ್ಡಲ್ ಮಾಸಳಿ, ಶಶಾ ಬಲಿ ದಿವ್ಚ ಸಂಕೇತ ಭರಿ ಹೀ ಪರಬ್, ಆಚರಣಾ ಮುಕ್ತಾಯ್ ಜಾತ್ಲಾ. ಕುಡುಬು ಜನಾಂಗಾಂತು ದುಸ್ರೆ, ದುಸ್ರೆ ಆಚರಣಾ, ಆರಾಧನಾ ಆಸ್ಲೀಕಿ ಪ್ರಧಾನ ಜಾವ್ನು ಆಚರಣ ಕರೈ ಪರಬ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಪರಬ್ ಹೋಳಿ ಪರಬ್.

ಮರಣ ಸಂಬಂಧಾಚೆ ಆಚರಣಾ :

ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮಾಕ್ ಆಯ್ಲಿಲ್ ನಂತರ ಮರಣ ಆಸ್ತಾಚಿ. ಹೊ ಪ್ರಕೃತಿಚೊ ನಿಯಮ. ತಶಿಂಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಕ್ಲಾನ್ ಮೆಲ್ಲ ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೇಕ ಜನಾಂಗಾಂತು ತಾಂಗ್ಲೆಲೆ ಜಾಲ್ಲ ರೀತೀನ್ ಮರಣಾ ಸಂಬಂಧ ಆಚರಣಾ ಕರೈ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಪೂರಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಂತು ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಭಯ, ಭಕ್ತೀನ್, ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ದುಃಖಾಂತು ಭೀ ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ಲೋಕ್ ದೇವಜಾತ್ಯಾಚಿ ಮಳ್ಳೆ ನಂಬಿಕೆನೆ ಚಲ್ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯಾಂಚೆ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ ಭೀ ಹಾಕ್ಚಾ ಸೋಣಾನ್. ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರೈ ಸ್ಥಿತಿರ್ ಪಾವ್ಲಿಲ್ ತೆನ್ನಾ ತಾಣೆ ನಿರ್ದೀಲ್ ಜಾಗೋ ಪಯ್ಲಿಂ ಬದಲ್ ಕರತಾಚಿ. ಮರಣ ಲಾಗಿ ಆಯ್ಲಿಲ್ ತಶಿಂ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಸಂಬಂಧಿಕ, ಮರಾ ಪಳ್ಳಿಲ್ಯಾಲ ಚರ್ದುವ ಮರಾಕ್ ಪಳ್ಳಿಲ್ಯಾಲ ತೊಂಡಾಕ್ ತುಳಸಿ ಉದಾಕ್ ಸೊಡ್ತಾಚಿ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ನಂತರ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಕೂಡು ಕಟ್ಟಾಚಿ ಪೂರ್ತಿ ಲೋಕಾಂಕ ಖಬರ್ ಪಾವ್ತಾಚಿ. ಮಡೆ ಮಾಂದ್ರಿ ಉಂಚಲ್ಯಾನ್ ಕಾಣು ನೆಲಾರಿ ನಿರ್ದೇಶಾಚಿ. ಇತರೆ ತ್ಹೊಡೆ ಜನಾಂಗಾಂತು ಮೊವ್ ತಣ ಹಾಂತೂಳ್ಳೆ, ನವ್ಲೆ ವಸ್ತ್ರ ಹಾಂತೂಳ್ಳೆ ತಾಜ್ಜೇರ ಮಡೆ ನಿರ್ದೇಶಾಚಿ.

ಮಡ್ಯಾಚೆ ಮಾತ್ತ್ ಆನಿ ಪಾಯಾ ಮುಣಾಂತು ತ್ಹೊಡೆ ಮಾತ್ತ್ ಘಾಲ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾನ್ನಾಂತು ಏಕ ಮುಷ್ಟಿ ತಾಂದೂಲ್ ಘಾಲ್ನು, ನಾರ್ಲು ಭೆತ್ಲೂನ್ ಪಾಯಾ ಮುಳಾಂತು ದವರಾಚಿ. ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಪೇಟಾ ಬಾಂದೂನ್ ಮುಳಾಂತು ದಿವ್ಲೊ ಲಾವ್ನ ದವರಾಚಿ. ನವ್ಲಿ ಮಡಕಿ ಹಾಣು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಾಂತು ರಾನ್ನಣಿ ಕೋರ್ನು, ಉದ್ದಾಕ್ ತಾಪ್ಪೋನು, ಹಳದಿ, ರಿಂಟ್ಯಾ ಪಿಟ್ಟೊ ಮಡ್ಯಾಕ್ ಲಾವ್ನು, ಮಡೆಂ ಲಾಶ್ಚಾಕ್ ಆಯ್ಲಿಲ್ ಲೋಕ್ ಮಡ್ಯಾಕ್ ಮಡಕಿಂತ ತಾಪ್ಪೆಲ್ ಉದ್ದಾನ್ ನ್ಹಣ್ಣೆತ್ತಾಚಿ. ನವ್ಲೆ ಧ್ವಜ್ಜೆ ವಸ್ತ್ರಾನಿ ಮಡ್ಯಾಕ್ ಉಂಚ್ ಧರ್ಮ ತೊಗ್ಗು ವರೈ ಧಾಂಪ್ತಾಚಿ. ತ್ಯಾಚ್ ವಸ್ತ್ರಾಂತು ತ್ಹೊಡೆ ತುಕಡೆ ಕೋರ್ನು ಪಾಯಾಕ್, ಕುರಾಕ್, ಹಾತ್ಯಾಕ್ ಬಾಂಪ್ತಾಚಿ. ಪಾನ್, ಪೊಪ್ಪಳ ಧಡ್ಡೋನ್ ಪುಡ್ಡಿ ಕೋರ್ನು ಮಡ್ಯಾಚ್ ತೊಂಡಾಂತ್ ದವರಾಚಿ. ಇಡಾರ್ ಮಡ್ಯೆ ಸ್ಮಶಾನಾ ಕಡೇನ್

ತೊಂಡ ಕೋರ್ಟು ದವರು ಚಾರ್ ಲೋಕ್ ಖಾಂದ್ಯರ್ ಘೆವ್ನು ಸ್ಮಶಾನಾಕ್ ಹೊರಾಚಿ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾವ್ನು ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಮಡ್ಯಾಕ್ ಲಾಶ್ ಪದ್ಧತಿ ದವರ್ನುಘೆವ್ನು ಆಯ್ಲಾಚಿ. ಸಾನ್ ಚರ್ದುವ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ ಓನೆಲಗರ (ಮಾತ್ತಂತ ಘಾಲ್ನು ಪುರ್ಚಿ) ಕರಾಚಿ. ಮಾತ್ರೀಚ್ಯಾ ನವ್ವೆ ಮಡಕಿಂತು ತ್ಲೋಡೆ ತರ್ನ ಆನಿ ಶೀತಘೆಲ್ನು ಮಡೆ ಲಾಶ್ಚಿ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ಯಾ ಕಡೇನ್ ದವರ್ನು ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಲಾಶ್ಚಿ ಪೈಲೆ ಮಾಲ್ಗಡ್ ಪುತ್ತಾನ್ ಮಾತ್ರೀಚ್ ಮಡಕಿಂತು ಉದ್ದಾಕ್ ಘಾಲ್ನು ಮಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ತೀನ್ ಸುತ್ತ ಕಾಡ್ತಾಚಿ. ತೆನ್ನಾ ತ್ಲೆಯಿ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಎಕ್ಲೊ ಕೊಯ್ತೀನ್ ಸುತ್ತಾಕ್ ಏಕ್ ಪಂತಾ ತೀನ್ ವೇಳ್ ಮಡಕಿಕ್ ದ್ಲೋಸ್ ಕರಾ ನಂತರ ದಾವ್ ಖಾಂದ್ಯಾ ಉಂಚ್ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಮಡಕಿ ಮಾಕ್ಯಾನ್ ತೊಂಡ ಜಾವ್ನು ರಕ್ಯೆತಾಚಿ. ನಂತರ ಬಜುನ್ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಮನುಷ ತೀ ಮಡಕಿ ಭೆತ್ಯಾನ್ ಚೂರ್ ಚೂರ್ ಕರಾ. ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಜಾಲ್ಲೀಲ್ ಸ್ಮಶಾನ್ ಉರ್ನಾ. ರಾನ್ನಾ ಮಧ್ಯೆ ಏಕ ಕಡೇನ್ ನಾವೆ ಬಯಲಾಂತು ಮಡ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕರಾಚಿ. ಮಡ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕಾರಾಚಿ ವಿಧಿ, ವಿಧಿಬದ್ಧಜಾವ್ನು ಕರಾಕ್ ಗುರಿಕಾರಾಲ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅಗತ್ಯಜಾವ್ನು ಜಾವ್ನಾ. ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲ್ ಖಿಂಚಿ ಆಚರಣಾ ಉರೊ ಗುರಿಕಾರಾಲ್ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖ ಜಾತ್ಲಾ. ಸಂಸ್ಕಾರಾ ಕ್ರಿಯಾ ಜಾಯ್ನಾ ಪುಡೇನ್ ನ್ಹಂಯ್ ನ್ಹಂಯ್ ಯೆತ್ತಾಚಿ. ಸಂಸ್ಕಾರಾಕ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾಂಕ ಪೂರಾ ಜವಣ್ ವಾಡ್ನು ಧಾಡ್ ಪದ್ಧತಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ದಿಸ್ಸೊನ್ ಯೆತ್ತಾ.

ಮಡ್ಯಾಕ್ ಲಾಸ್ಸೊನ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ತೀನ್ ದಿವ್ನಾ ನಂತರ ಸ್ಮಶಾನಾಕ್ ವಚ್ಚೊನ್ ಮಡೆ ಲಾಶ್ಚಿಲ್ ಜಾಗ್ಯಾರ್, ತಾಕ್ ಸಂಬಂಧ ಆಶ್ಚಿಲ್ಯೆ ತುಳಸಿ ರ್ಪೂಡ ರೊಯ್ತಾಚಿ. ತಾಕ್ಯಾ ಶೀತ, ತಳ್ಳಿಲ್ ಮಾಶ್ಚಿ, ಕೇಳಿ, ಪಾನ, ಪೊಪ್ಪಳ ಪೂರಾ ಘಾಲ್ನು ಕೇಳಿ ಸುವ್ವಿ ಪನ್ನಾರಿ ದವರು, ನಾರ್ಲು ನವೆ ಶಿಯ್ಯಾಳೆ ಉದ್ಯಾನ್ ಅರ್ಘ್ಯ ದೀವ್ನು ಪೂಜ ಕರಾಚಿ. ಹೊಡ್ಡೆ ಲೋಕ್ ನವ್ವೆ ದಿವಸ್ ವರೆ ಕ್ಷೌರ (ಕಾಪ್ಪೋಣಿ) ಕೋರ್ಟು ಘೆನಾಚಿ ನಂತರ ಕಾಪ್ಪೋಣಿ ಕಾಡ್ಲಾಲ್ಯಾಗಿ ವಚ್ಚೊನ್ ಕಾಪ್ಪೋಣಿ ಕಾಣ್ ಘೆತ್ತಾಚಿ.

ವಯ ಜಾಲ್ಲೀಲ್ ಲೋಕ್ ಮೆಲ್ಲ ತೆನ್ನಾ ಹಾಂಗ ಉಂಚ್ ಸಾಂಗ್ಲಿಲ್ ಆಚರಣಾ ಕರಾಚಿ. ಲಗ್ನಜಾಲಿಲೆ-ಲಗ್ನಜಯ್ನಾಶಿಲೆ, ಬಾಳಾಂತಿ ಲೋಕ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಂಕಾ ಚಲೊವ್ಚೆ ವಿಧಿಕ್ರಿಯಾ ಭಿನ ಭಿನ ಜಾವ್ನುಉರ್ನಾ.

ವ್ಯಕ್ತಿನ ಮೆಲ್ಲ ತೆನ್ನಾ, ತಾಣೆ ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ವೇಳ್ (ಘಟಿ) ಬರೊ ಆಸ್ಕೀ, ವಾಯ್ಲೆ ಆಸ್ಕೀ ಮ್ಹೋಣು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತ ಆನಿ ವಾಡೆಚ್ಯಾ ಗಾಡಿಯಾ ಕಣ್ಣಾನ್ ಪಳೋನ್ನಘೆತ್ತಾಚಿ. ಶಾಂತಿ ಕಾರ್ಯ ಕಾಂಯಿತರಿ ಕರ್ಕಾ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗ್ಲಿಲ್ ಆಸ್ಲಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಕಣ್ಣಾನ್ ಕರೈತಾಚಿ. ಮರು ವರ್ಷ ಜಾಲ್ಲ ತೆನ್ನಾ ವರ್ಷಾಂತಿಕ ಕರಾಚಿ. ತಾಕ್ಯಾ ಪರೋಟ್ ನ್ಹಂಯ್ ಜಕ್ನಿ ಮ್ಹೋಣು ಮಣ್ತಾಚಿ. ತೇ ದಿವಸ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕ್ ಆಪ್ಪೋನ್ ಹಾಣು ಸರ್ಪಾ ಪೂಜ ಕರಾಚಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕ್ ನಾರ್ಲು, ಏಕ ಸೇರು ತಾಂದೂಲ್, ಪಾನ, ಪೊಪ್ಪಳ ದೀವ್ನು ಗೌರವ ದಿತ್ತಾಚಿ.

ಘಾಟಿ ದಿವಸಾಂತು ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂತು ಖಿಮಚೆತರ್ ಕುಟುಂಬಾಂತು ಮೆಲ್ಲಿಲ್ ತೆನ್ನ ಪೂರ್ತಿ ಕುಟುಂಬ ಆತ್ಮ ಆಶ್ಚಿಲ್ ಘರ ಸೋಣು ದುಸ್ರೆ ಕಡೇನ್ ವಚ್ಚೊನ್ ಘರ ಬಾಂದೂನ್ ಉರ್ನಾಶಿಲೆ. ಆಲ್ತಾಂತು ಸರ್ಕಾರ ಅಧಿನಿಯಮ ಆನಿ ಭೂಂಯ್ ಕಮ್ಮೀನ ಹೀ ಪದ್ಧತಿ ನಾಜಾಲ್ಯಾ.

ಭಾಷೆ ಆನಿ ಲೋಕ್ ನಾಹಿತ್ಯ

ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಲೆ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ: ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತ್ ಆಶಿಲೆ ದಾಟ್ ರಾನಾ ಬೀತರಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಜಾನಾ ಆಸಿಲೆ ಹೆಂ ಬುಡಕಟ್ಟ್ ಲೋಕ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಜಾನ ತೆನ್ನಿ ಸ್ವೀಕೃತ್ ಕೆಲ್ಲಲ್ ಭಾಷೆಂತ್ ತೊಡೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಸಾ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತ್ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಆಶಿಲೆ. ಹೆಂ ಲೋಕ್ ಆಪ್ಣಾಕೊ ಮರಾಠಿ ಕುಣಬಿ ಮ್ಹಣ ಆಪುನೆತ್ತ. ಜಾಲೆರಿ ತೆಂಗಿಲ್ ಭಾಷೆ ಮ್ಹರಾಟೀ ನಹೀಂ. ತೆಜ್ ಪಕ್ಷ ಆಶಿ ಸಾಂಗೀತ್ಕೋಣ್. ಮಳಾರಿ ತೆಂಗಿಲ್ ಭಾಷೆ ಮ್ಹರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವನಿ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ ಮಸ್ತ ಉದಾಹರಣೆನಿ ಆನಿ ಸಾಕ್ಷೆನಿ ಸಾಭೀತ್ ಕರೀತ್. ಬೆಳಗಾಂವ, ಜೊಯಿಡಾ, ರಾಮನಗರ, ಯಲ್ಲಾಪು ಭಾಗಾಂತ್ ವಾಸ್ ಆಶಿಲ್ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕಲ್ ಭಾಷೆರಿ ಮ್ಹರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಭಾವ ಜಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆಹಾ. ಮ್ಹರಾಠಂತ್ ತೊಡೆ ಮೂಲಭೂತ್ ಶಬ್ದ ಯಾಥಾವತ್ ಆನಿ ಸ್ವೀಕೃತ್ ಕೆಲ್ಲಲ್ ಆಹಾ ಜಾಲ್ಲೆರಿ ಶಂಬೇರ್ಕ್ ಮುಕ್ಯಲ್ ಭಾಗ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಏಕ್ ಭಾಷೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣ ಆನಿ ಏಕ್ ಸಮುದಾಯೆಚೆ ಏಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಭಾಷೆ ಜೆಲ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣ್ ಕರ್ನ್ ನಿರ್ಧರಿಸಚೆ ಸಂದರ್ಭಾಂತು ತೆ ಸಮುದಾಯ ಯೆನೆ ಬುಡಕಟ್ಟಾಚೆ ಮೂಲಭೂತ ವಸ್ತು ಕೊ ಕಂಚ್ ಭಾಷೆನಿ ಆಪ್ಯೆತಾಚಿ. ಆನಿ ಗುರ್ತಿಸಿತಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಆಧಾರರಿ ತೆ ಬುಡಕಟ್ಟ್ ಭಾಷೆ ಕಂಚ್ ಮಣ ನಿರ್ಧರಿಸಿತಿಚೊ. ಹೆಂ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಆನಿ ಆಧಾರರಿ ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯೆಚೆ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಲೋಕ್ ಕಣಿ ಉಪಲಬ್ಧ ಜಾಲ್ಲೆಲೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆನಿ ತೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲೆ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗೀತ್. ಮೂಲಭೂತ್ ಜಾನ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಲೆ ಗುರ್ತಿಸಿಚೆ ಸಾಂಬಂಧಿಕ ಆನಿ ವಸ್ತು ಕೊ ಕಶಿ ಆಪ್ಯೆತ್ತಾಚಿ ಮ್ಹಣ್ಣಾಂಕೊ ಉದಾಹರಣ ದಿಲ್ಲಾಲೆ ಹೆಂ ಸಕ್ಕಾಲ್ ಆಹಾ.

ಕನ್ನಡ	ಕಡುಬಿ	ಕೊಂಕಣ ಮರಾಠ
ಅನ್ನ	ಸೀತ್	ಗೋಟೋ
ಅಗ್ನಿ	ಉಜೋ	ಆಗ್
ಕನ್ಯೆ	ಕುಮಾರಿ	ಅಕವಾರ್
ಅಣ್ಣ	ಹೋಡ್ ಬಾವು	ದಾದ
ಮಗು	ಭುರ್ಗೆಂ	ಬುರುಗೆ
ಹುಡುಗ	ಚೆಡೊ	ಚಲೋ
ಹುಡುಗಿ	ಚೆಡೊಂ	ಚಲಿ
ಹೆಂಡತಿ	ಬಾಯ್ಲ	ಬಾಯ್ಲ
ಗಂಡನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು	ಜಾವೋ	ಜಾವೋ

ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗ್ ಪಳೇಲರಿ ಮ್ಹರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚರಿ ಪ್ರಭಾವ ಭೀರುನ್ ಭಾಷಾ ಸ್ವೀಕೃತಿಕೊ ಕಾರಣ ಜೆಲ್ಲಾ. ತೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಲೆ ಭಾಷೆ ಮ್ಹರಾಠಿ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗುಕ್‌ಜಾಯ್ನಾ.

ದೇಹಾಚೆ ಅಂಗಾಂಗ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಗುರ್ತಿಸಿಚೆ ನಾವ್ ಹೆಂ ಸಕ್ಯಾಲ್ ಉದಹರಿಸಿಲಾ.

ಕನ್ನಡ ಕುಣಬಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂಬಂಧ ಸೂಚಕ ಪದಗಳು ಕುಣಬಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ

ಬೆರಳು	ಅಂಗಳ್, ಬೋಟ್	ಅಜ್ಜ	ಅಜ್ಜೋ
ಹೆಬ್ಬೆರಳು	ಅಂಗುಷ್ಟ್	ಅಜ್ಜಿ	ಅಜ್ಜಿ
ಪಾದದ ತಳ	ತಳವೋ	ತಂದೆ	ಆಣ್, ಅಬ್ಬ ತುಟಿ
ಓಟ್	ಅಮ್ಮ	ಆವೈ,	ಆವೋಯಿ
ಎಲುಬು	ಹಾಡ್	ಮನೆಯೊಡತಿ	ಫರಕಾರ್ನ
ಕರುಳು	ಆತ್	ಮನೆ ಒಡೆಯ	ಫರಕಾರ್
ಬಲಗೈ	ಉಜೋಹಾತ್	ಮನೆ ಅಳಿಯ	ಫರ ಜಾಂವಾಯ್
ಎಡಗೈ	ದಾವೋಹಾತ್	ಓರೆಗಿತ್ತಿ	ಜಾವ್
ಎದೆ	ಹರ್ದೆ, ಇರ್ದೆ	ಹಿರಿಯ	ಮಾಲ್ಪಾಡೊ
ತೊಡೆ	ಜಾಂಗ್	ನಾದಿನಿ	ನಣಂದ್
ಕಿವಿ	ಕಾನ್	ನಾದಿನಿ ಗಂಡ	ನಂಡೋ
ಮೊಲೆ	ಕೋನ್ನೊ	ಮೊಮ್ಮೊಗಳು	ನಾತ್
ಮೊಣಕೈಗಂಟು	ಮುಂಗೈ	ಮೊಮ್ಮಗ	ನಾತೂ
ಗಡ್ಡ	ಖಾಡ್	ಪತಿ	ಗೋವ್
ಕುತ್ತಿಗೆ	ಗೋಳೊ	ಪತ್ನಿ	ಬಾಯ್ನ್
ಶಿಶ್ನ	ಜೋಂಟ್	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ	ಮೌಸಿ
ಮೊಣಕಾಲಗಂಟು	ದಿಂಬಿ	ಮಗ	ಪೂತ್
ಸೊಂಟದ ಭಾಗ	ದಡ	ಸಹೋದರಿ ಮಗ	ಭಾಚ್ಚೊ
ಮೂಗು	ನಾಕ್		
ಮೂಗಿನ ಹಗೊಳ್ಳೆ	ನಾಕ್ ಪೂಡ್	ನಾಭಿ	ಬೊಂಬ್ಲಿ
ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲ್ಬಾಗ	ಕಾನ್ನೋಲ್	ಕಿರು ನಾಲಿಗೆ	ಸಾನ್ ಜೀಬ್
ನಾಲಿಗೆ	ಜೀಬ್	ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆ	ಅಸ್ತಿ
ಪಾದ	ಪಾಂಯೋ	ಹೊಟ್ಟೆ	ಪೋಟ್

ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಗಾನ್ ಗೆವ್ಚೆ ದಾಗೀನಿಕೊ ಹೆಂ ಸಕ್ಯಾಲ್ಚೆ ನಾವಾನಿ ಆಪಿತ್ತಾಚಿ. ಉದಾಹರಣೆಕೊ ಕರ್ಮಣಿ, ಪೆಡೂಕ್, ಮುಗುಲು, ಸುತುಂಬೋಲ್, ಮುದ್ದಿ, ಕಂಕನ್, ಬಾಜಿ ಬಂದಿ, ಗೋಪ್, ಕುಟ್ಟಪಟ್ಟಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ವಸ್ತು ಆನಿ ಎಕ್ ಸಂದರ್ಭಕೊ ಕೊಂಕ್ಣಿಲನಿ ನಿರ್ದೇಶನ್ ಕರ್ತಾಚ್. ತಿತ್ಲೆ ನಹಿಂ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಳೆಲಾರಿ ಭಾಷೆಚ್ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಅವಲೋಕನ್ ಕರ್ಚೊ ಯೋಗ್ಯ ಅಹಾ. ಉದಾಹರಣೆಕ್ ಹೆಂ ಗಾದೆ ಪಳೆವೆತ್.

32. ಉಡ್ಡಾ ತೊ ಪಡ್ಡಾ.
33. ಉಡ್ಡಾ ತೊ ಬುಡ್ಡಾ.
34. ಉತಾರ್ ದೀವ್ನ್ ಲಕ್ಷತಿ ಭಿಕಾರಿ ಜಾಲ್ಲೊ ಖಿಯ್.
35. ಉದ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್ ರಗತ್ ದಾಟ್.
36. ಉಬ್ರಾಂತ್ಲಿ ಮಾಡೊಂಜಿ ಉಡ್ಡಾಣಂ ಘಾಲ್ತಾ.
37. ಉಬ್ರಾಂತ್ ಸಾಳಕ್ ಘುಲ್ತಾ.
38. ಉಲಯ್ತಾನಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ವ್ಹೊಂವ್ ಗಳ್ತಾ.
39. ಉಲಂವ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ಧಾ ಪಾವ್ಲಿಂ ಚಿಂತುನ್ ಪಳೆ.
40. ಉಂದಿಲ್ಲಿ ಕಿರಿಂತ್ ಪಡ್‌ಲ್ಯಾಂಬರಿಂ.
41. ಊಟ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನ್ ಉಟ್ತಾ, ಬಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನ್ ಬಸ್ತಾ.
42. ಊಂಟಾಚಿ ಗೊಮ್ಮಿ ಲಾಂಬ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಬರಿ.
43. ಎಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಎಕ್ವಿಸ್ ಕರ್ತಾ.
44. ಎಕ್ವಟಾಂತ್ ಬಳ್ ಆಸಾ.
45. ಎಕ್ ದೇವ್, ಎಕ್ ಉತಾರ್.
46. ಎಕಾ ಉಶ್ರಾನ್ ದೋನ್ ಕುಡ್ಕೆ.
47. ಎಕಾ ಮಾರಾಕ್ ದೋನ್ ಕುಡ್ಕೆ.
48. ಎಕಾ ಪಾತ್ರಾಕ್ ದೋನ್ ಸುಕ್ಣಿಂ.
49. ಎಕಾ ವಾತೀನ್ ಹಜಾರ್ ದಿವೆ ಪೆಟೊವ್ಯೆತ್.
50. ಎಕಾ ಲಘ್ನಾಕ್ ಬಾರಾ ವಿಘ್ನಾಂ.
51. ಎಕಾ ಹಾತಾನ್ ತಾಳಿಯೊ ಪೆಟುಂಕ್ ಜಾಂಯ್ನಾ.
52. ಎಂಕು ಪಂಣ್ಬೂರ್ ಗೆಲ್ಲೆಪರಿಂ.
53. ಎಕ್ಲೊ ಪಡ್ತಾನಾ ಆನ್ಯೆಕ್ಲೊ ಉಡ್ಡಾ.
54. ಏಕ್ ಜೀವ್ ಸದಾಶಿವ್.
55. ಏಕ್ ಮಾರ್ ದೋನ್ ಕುಡ್ಕೆ.
56. ಏಕ್ ರಾಯ್ ಮೆಲ್ಯಾರ್ ಆನ್ಯೆಕ್ ರಾಯ್ ಆಸಾ.
57. ಏಕ್ ಸೆಜಾರಿ, ಬಾರಾ ವೈರಿ.
58. ಏಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ದುಸ್ರೆಂ ದಾಕೊಂವ್ಚೆಂ.
59. ಒಪ್ಪಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉತರ್ ತೂಪ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಪೆಜೆ ಬರಿಂ.
60. ಕಟ್ಟಿ ಕಾಂತಿನಾಕಾ.
61. ಕಟ್ಟೆಂತ್ ದರ್ಯಾ ಉದಕ್ ಸುಕಂವ್ಕ್ ಜಾತಾವೇ ?.
62. ಕಟ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಕಿಡೊ ಕಾಂತಯ್ತಾ.
63. ಕರ್ಚಿ ಆಮ್ಚಿ ಮಿಶಿ, ದಿಂವ್ಚಿ ದೆವಾಚಿ ಮಿಶಿ.
64. ಕಶಿ ದೃಶ್ಟಿಗಿ ತಶಿ ಸೃಶ್ಟಿ.
65. ಕಶ್ಚ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಫಳ್ ಮೆಳ್ತಾ.
66. ಕಶ್ಚ್ ಯೆತಾನಾ ಎಕಾ ಪಾಟ್ ಏಕ್ ಯೆತಾತ್.

67. ಕತ್ತೆಂ ಕೆದಾಳಾಯ್ ಘೊಡೊ ಜಾಯ್ನಾ.
68. ಕತ್ಯಾ ಮುಕಾರ್ ಪಿರುಕ್ ವಾಜಯಿಲ್ಲಾಬರಿ.
69. ಕಾಕುಳ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಭಿರೊತ್ ಪುಟ್ಟಾ.
70. ಕಾಜಾರಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಾಕ್ ದಾಂಡಿ ವ್ಹಾವೊಂವ್ಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್.
71. ಕಾಜುಲೊ ಆಪ್ಣಾವರ್ಡಿಂಚ್ ಉಜ್ವಾಡ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಖಿಯ್.
72. ಕಾಜ್ರ್ಯಾಚಿಂ ಫಳಾಂ ಖಾವಯ್ಲಿಂ.
73. ಕಾಟಾಂತ್ ಪಡೊನ್ ವೊಚೊಂದಿ ಪೆಲ್ಯಾನ್.
74. ಕಾಟ್ ಮ್ಹನ್ಯಾಕ್ ವಾಟೊ ಚಡ್.
75. ಕಾತಿ ದೊಡ್ತಾನಾ ಮಾತಿಯೆಚೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಯೆತಾ.
76. ಕಾನ್ ಭೆರೆ ಕರುನ್ ರಾವ್ತಾ.
77. ಕಾಮಾ ಖಾತಿರ್ ನಾಮ್ ದಿಲೊ.
78. ಕಾಮ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾಂಚಿ ಪಾಟ್ ಪಳೆನಾಕಾ, ಜೆಮ್ತಲ್ಯಾಚಿಂ ತೋಂಡ್ ಪಳೆನಾಕಾ.
79. ಕಾಮ್ ಚೊರಾಕ್ ಬಾರಾ ಗಾಂವ್.
80. ಕಾರ್ಯೆಂ ಜಾಲೆಂ, ವಯ್ಜ್ ಮೆಲೊ,
81. ಖಿಂಚಾ ಮಾಂಕ್ಡಾ ಜಲ್ಮಾ ಚೆಂ!
82. ಖಾಂವ್ಕ್ ಜೇಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಲಾರ್ ಸಯ್ತೆ ಪುಶ್ಕಳ್.
83. ಗರ್ವ್ ವರ್ತಾ ಸರ್ವ್.
84. ಗರುಡ್ ಗಾವಾಂತ್, ನಾಗರ್ ಪಂಚಮಿ.
85. ಗರ್ಗ್ಸ್ ವೆತಾನಾಯೀ ಚಿರ್ತಾ ಯೆತಾನಾಯೀ ಚಿರ್ತಾ.
86. ಗಾಯ್ತೆ ವೊಂಟಿಯೆಂತ್ ಕಿರಿಂಟಿ.
87. ಗಾಂಡಿಕ್ ಮರ್ಲ್ಯಾರ್ ದಾಂತ್ ಝಡ್ತಾತ್.
88. ಗುಡ್ಯಾ ವಯ್ಲಿ ಗಾಯ್ ದಾನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಬರಿಂ.
89. ಘರಾಕ್ ಕುದೊಳ್ ಘಾಲ್ತಾ.
90. ಘೊಡ್ಯಾಕ್ ಘಾಸುನ್ ಗಾಡಾಂವ್ ಕೆಲ್ಲೆಬರಿಂ.
91. ಚಡ್ ಉಲಯ್ನಾ ಥೊಡೆಂ ಘಟಯ್ನಾ.
92. ಚಾಮಾರಾಚಿ ದೀಸ್ಪ್ ಪಾಯಾಕ್.
93. ಚಾಕ್ರಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಬಾಕ್ರಿ ಮೆಳ್ತಾ.
94. ಚೋರ್ ಆಪ್ಲೆ ಸಾವ್ಣೆಕ್ ಭಿಯೆತಾ.
95. ಛೀ ಸುಣ್ಯಾ ತುಕಾ ಲಜ್ನಾ, ಸಾಂಜೆರ್ ಪೇಜ್ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಘರಾ ಸುಣೆ
ತಕ್ಲೆ ಧಾಡಾವ್ನ್ ಮೆಲ್ಲೆಂ ಖಿಯ್.
96. ಜಸೆಂ ಕರ್ತಾ, ತಸೆಂ ಭೊಗ್ತಾ.
97. ಜಲ್ಮಾಕ್ ಮೋಲ್ ಬಾಂದ್ತಾ.
98. ಝಾಂಕುನ್ ಪೊಟ್ ಭರನಾ.
100. ಠಕಾರ್ಯಾಗೆರ್ ಠಕಾರಿ ಗೆಲ್ಲೊ ಖಿಯ್.

ಗುಮ್ಮಾಂ

ತುಳಸೀ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ ಗುಮ್ಮಾಂ ಕಾಡ್ಪಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲಿಂ ಏಕ್‌ದೋನ್ ಗಾನಿಂ ಇಹಿ ಅಹಾ.

1. ಗ ಘರಾ ಮೊದೆಂ ಮೊದನಾಂಚಾ ಭಿತರ್ | ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ತುಳಸೇ
ಭೋರ್

ಗ ತುಳಸೇ ಮಳಾದಾಳ್.....

ಗ ತುಳಸೇ ಮಳಾದಾಳ್ ಸೇಕಾ ಊಯ್ | ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ಕೊಳಸೋ
ಭೋರ್

ಗ ತುಳಸೇ ಘೆವೂನಿಯಾ

ಗ ತುಳಸೇ ಘೆವೂನಿ ಖಾಂದಾ ಊಯ್ | ಪರದಗ್‌ಸಿಣ್ ಯೆವುನಿ ಮುಗುಟು
ಶಿರ

ಹರೇಗೆ-

ಓಂದೇ ಪುರಿಯ ತುಳಸೇ ಭೋರ್ |

2. ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣಾ ತುಳಸೇ | ಚವ್ಕೊನ್ ನಾಚ್‌ತೀ | ಕ್ರಮುಂತು ವಾಟ್‌ತೀ |

ಹರಹರಾ ಖಾಂಕೀ ಘೆವ್ನ್ | ತುಳಸೇ ಮಾಯಾ | ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಯಾತೇ |

ಗೋವಿಂದಾ |

ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೇಳು ಸಾಲ್ ಬಾಂಧುನ್, ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ರಾವುನ್, ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿನಿಂ ಖೆಳ್ವಾ, ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ಸುರ್ದೆರ್, ವಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಅಖೆರಿಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚ್ ಸುರ್ದೆರ್, ಮೊದೆಂಗಾತ್ ಯಾ ಅಖೆರಿಕ್ ಗಾ, ಗೆ, ಓ, ಯಾ, ಆ, ಹೋ ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಳೊ ಕಾಡುನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ವಾಡಿಕೆ. ಹೇಂ ಗೌರವ ಸೂಚಕ್ ದಾವ್ನ್, ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ತಾಳಾಕ್ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕರ್ಚಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ದಾವ್ಚೆಲೆ ಸಬ್ದ್. ಗುಮ್ಮಾಂ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ನೊಮೊನ್, ಲಳಿತ್, ಉಡ್ತೆಂ, ಕೀರ್ತನ್, ತೆಂಗಂ, ಸಮ್ವಿಗಾಂ, ಧಾಗ್ ಮುನ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾ. ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ಉದಾಹರಣ್ ದಾವ್ನ್ ಸಕಯ್ಲೆ ದಿಲಾಂ. (ಗಾನಿಂ ದೀಗ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಜಿಂ ಸುವೆಚಿಂ ಚರಣಂ ಮಾತ್ ದಿಲ್ಯಾ)

ನೊಮೊನ್ :

ಗ ಪ್ರಥಮ್ ನೊಮೊನ್ ಭೂಮಿಗೇ | ಮಾಯೇ | ತುರು ಧರಿನ್ ಚರಣ್ ಪಾಯೆ
ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓನೊಂದು ಜಾಲಾ | ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ ಖೇಳು ದೇಂವಾಲಾ,
ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ಓ

ಗ ಖಿಳೇಯಾಲೇ ತೂಮ್ಚಾ ಸೆಯ್ಯಾ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಯಾಂ

ಗ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಯಾಂ + ಓನೊಂದು ಸಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಳೊಂಯಾ

ಹೆಂ ಗಾನೆಂ “ಲಳಿತ್” ರೂಪಾರ್ ಅಹಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಭೂದೇವಿಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ವಂದನ್ ಕರ್ಚೆಲಿ ವಿಷಯ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ ನೊಮೊನ್ ಮುನ್ತಾ. ಮೊದಲ್

ಇವೆಲ್ಲಿಂ ಅರ್ಧ್ ಚರಣಾಂಕ್ “ಕೀರ್ತನ್” ಮುನ್ತಾ. ಕೀರ್ತನ್ ಗಾನೆಂ ಮುಕಾರ್ ಒರಾಚ್ ಅನ್ಕೂಲ್ ಕರುನ್ ದಿತಾ. ಲಳಿತಾಚಿಂ ಥಾಪ್ಲಾಂ, ಗಾನೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಸವ್ಕಾಸ್ ಆಸ್ತಾ.

ಉಡ್ಡೆಂ :

ಘಾಟ್ ದೊಂಗೊರ್ ಘಾಲ್ಕು ಯಾಲೇ ತುಮ್ಚಾ ಗಾಂವಾಂ |
 ಸೋಭಾಗ್ಯಾಂನಿ ದಾನ್ ದಿಲೊ ದೇವಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂ |
 ತಿನಿ ದಿಲಾ ದಾನ್ ಮುನ್ ಫುಡಾಂ ವೇಲೊ ಹಾತ್ |
 ತಿಂಕಾಂ ಪೊರ್ಸನ್ ದಾಂವ್ ದೇವೊ ಕುಳಾ ||

ಹೆಂ ಉಡ್ಡೆಂ ಉಯ್ಲ್ಯಾ “ನೊಮೊನ್” ಲಳಿತಾಚೆಂ ಉತ್ತರಾರ್ಧ್. ಹರ್‌ಎಕಾ ಲಳಿತಾಕ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಉಡ್ಡೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಉಡ್ಡೆಂ ನಾಸಿಂ ಲಳಿತ್ ಗಾನೆಂ ಪೂರ್ತಿ ದಾಯ್ಜಾ. ಉಡ್ಡೆಂ ಗಾನೆಂ, ಥಾಪ್ಲಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಸರಾಗ್ ಆಸ್ತಾ.

ತೆಂಗೆಂ :

ಸೀತೇ ಸೊದೇಕ್ ರಾಮಾನ್ ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ | ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ |
 ವೀರಾ ಹನುಮತನ್ ವೀಡೊ ಧರೀಲೊ | ಸ್ವಾಮೀ
 ವೀಡೊ ಧರುನ್ ವೀರ್ ಉಡೊಂಲಾಗ್‌ಲೊ ||

ತೆಂಗೆಂ ಗಾನೆಂ ಉಡ್ಡ್ಯಾಚಾಕ್‌ಯೀ ಸರಾಗ್ ಸಾಂಗ್ತಾ, ದಾಟ್, ನಾಚ್ ಪಾವ್ಲಾಂಚಿ ಘುಂವ್ಡಿ

ವುನ್ ಖೇಳ್ ಆಕರ್ಯಕ್ ದಿಸ್ತಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚ್ ದೋನ್ ತೀನ್ ಚರಣಾಂನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಥಾಚೊ ಸಾರಾಂಶ್ ಆಸ್ತಾ.

ಥಾಗ್ :

ದೀವುಳಾ ಭೊವುಂತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಯಾತೇ |
 ಕಾಳ್ಯಾ ನಿಳ್ಯಾ ವುಸ್ತುರಾಂಚ್ಯೊ ವೊಳಲ್ಯೊ ವಾತೀ |
 ಥಳಾಚ್ಯಾ ದೇವಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೊ ವಾತೀ |

ಉಡ್ಡ್ಯಾ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ಪಲೆಂ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ದಿವ್ಯಾ ಥಳಾರ್, ದೈವಸ್ಥಾನಂ ಮುಕಾರ್, ಮಾಂಡಾರ್ ದೇವಾಕ್ ಹೊಗ್ಸೊಸಿತಾನಾ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಸಮ್ನಿಗಾಂ :

ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಯಂತ್ ರಂಗಾ | ನಮಾಗೆಚ್ಯಾ ದೇವಾಂದೊ || 2 ||
 ಆಳಮೆಳೆ ಊಯ್ತ್ರ ಯಾಲೋ ಸೂರ್ಯಾ | ದಾಲೊ ರೋಂಗೊ ಮಾಳಾರೇ
 ಸಮ್ನಿಗಾಂ ವಾಜೊನ್ ದಯಿತ್ಯಾಂ ಮಾರೇ -
 ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಗನೇಸಾ ||

ಗನೇಸಾಚೊ ದಾಲ್ಯಾ ರಾನಿಯೊ | ಶಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಳೊಂ ಮಾಟ್ಪಾ ಥಳೇ |
 ಸೂಗಿ ಆಯೊ ಸೂಗಿ ಬಾಯೊ | ಸೇಸ್ ಭೊರ್‌ಲ್ಯೊ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನಿ ||

ಸಮ್ನಿಗಾಂ ಖೆಳ್ಳಾನಾ ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ರಾವ್ತಾ. ಮೊಧೆಂ ದಿವೊ ಯಾ ನಾರ್ಲ್ ದೊರುನ್, ಪಾಂಯಾಂ ಪೊಡುನ್ ಗಾನೆಂ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ಮಾಂಡಾರ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಯಾ ಖೆಳ್ಳಾ ನಾ.

ತೊಣಿಯೊ:

ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ವಾಂಲ್ಯೊ ತೊಣಿಯೊ | ಏ ಫೀಟ್ ದೀಗ್ ಆನಿ ಮುಟಿಂತ್ ಧರ್ಟೆಲ್ಯಾ ಇಟ್ಲೊ ಮೊಟೊ ಆಸ್ತಾ. ಗೊಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ವಾಂಲ್ಯೊ ತೊಣಿಯೊ ದೇಡ್ ಗೇಣ್ ದೀಗ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೈ ಖೆಳ್ಳಾನ್ ತೊಣಿಯಾಂ ಮಧೆಂಗಾರ್ ಧರ್ತಾ ಆನಿ ಖೆಳ್ಳಾನಾ ತೊಣಿಯಾಂಚ್ಯೊ ದೊನ್ಯೀ ತುದಿಯೊ ಅಪ್ಪಾತಾ. ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ತೊಣಿಯೊ ಮುಳಾಂತ್ ಧರ್ತಾ.

ತೊಣಿಯೊ ಫಾಟ್ ರೂಕಾಚೊ ದಾವ್ಕಾ. ಫುಟನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ, ಶಿಗ್ಗಿಂ ಉಕ್ಲಾನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ, ತೀಕ್ಲೆ ಸಬ್ದ್ ಇವ್ಚೆಲ್ಯಾ ರುಕಾಚೊ ತೊಣಿಯೊ ಕರ್ತಾ. ಲಕ್ಂಡೆಚೊ, ಚಿಂಚಿಚೊ, ಬಿಟ್ಟಿಚೊ, ಖಿರಿಯೆಷ್ಟೊ ತೊಣಿಯೊ ಫಾಟ್ ಯೆತಾ. ಎಕ್ಲಾಕ್ ದೋನ್ ಹಾತಿಂನಿ ದೋನ್ ತೊಣಿಯೊ ದಾವ್ಕಾ. ತೊಣಿಯೊ ಮಾರ್ಚಾ ಎಕ್ಲೊ ಸಂಗಾತಿ ದಾವ್ಕಾ. ಹ್ಯಾಕಾ “ಫೊಡೊ” ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಉಜ್ವ್ಯಾ ಕುಸಿನ್ ರಾವುಲ್ಲೊ ಭಾಯ್ಲೊ ಫೊಡೊ, ದಾವ್ಕಾ ಕುಸಿನ್ ರಾವುಲ್ಲೊ ಭಿತರ್ಲೊ ಫೊಡೊ ದಾತಾ. ತೊಣಿಯೊ ಖೆಳ್ಳಾಕ್ ಉಣ್ಯಾನ್ ಉಣೆ ಬಾರಾ ಫೊಡೆ ದಾವ್ಕಾ. ತೊಣಿಯಾಂ ಖೇಳು ಚಡಾವತ್ ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ಆಸ್ತಾ.

ತೊಣಿಯಾಂ ಖೆಳಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಧರಾಂಚೆ ಖೇಳ್ ಆಹಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಚ್ ಆಹಾ. ಹರ್ ಎಕಾ ಗಾನ್ಯಾಕ್ಯೀ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ನಾಚ್ ಆಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ತಾಳಾಕ್ ತೆಕೆದ್ ಆಂಗ್ ಮೊಡ್ನಿ, ಉಡನ್, ಬುಗುರಿವ್ಹಿರಿಂ ಘಂವ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಖೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ವಿವಿಧ್ ತೊಣಿಯಾಂಚೆ ಪೇಟ್ಯೀ ಪೊಡೋಕಾ. ಚುಕ್ಲಾರ್ ಪೇಟ್ ಹಾತಿರ್, ಅಂಗಾರ್ ಪೊಡ್ಪಾ.

ಕುಡ್ವಾಂನಿ ಹರ್ಯೆಕಾ ಫಟನ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿಯೀ ಗಾನಿಂ ಘಡ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ಪುರಾಣ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಂಸಾರಿಕ್, ರಾಗ್, ಮೋಗ್, ಹಾಸ್ಯ್, ವ್ಯಂಗ್ಯ್, ವೈರಾಗ್ಯ್, ಸುಖ್, ದುಖ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗಿಚೆಂ ವಿವರಣ್ ಸೂಕ್ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಕಯ್ಲಿಂ ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ತೊಣಿಯಾಂಚ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂಕ್ ಉದಾಹರಣ್:

ಮೋರಾಲೊ ನಾಚ್ :

ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾಂ ದೋನುತು ದೊಳೇರೇ (2)

ಅರೇ ಅರೇ ಮೊರಾ ತುಕಾ ಸೊರ್ವುಯಾಂಗೇ ದೊಳೇರೆ (2)

ಲಟೇ ಲಟೇ ಕೊರುನ್ ನಾಚ್‌ರೇ ಮೋರಾ |

ಮೋರಾ ಭೋವ್‌ಂತ್ಯೊ ಮೊರೀ ಗಾತ್ಯೊ ||

ರಾಮಾಲೊ ಭಾರ್‌ಸೊ :

ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಭಾರ್‌ಸ್ಯಾಕ್ ಚಂದ್‌ನಾಚೆಂ ಪಾಳ್‌ನೇ -

ಚಂದ್‌ನಾಚಾ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾಕ್ ಸುವರ್ಣಾಚೊ ದಿರಿಯೊ |
 ಸುವರ್ಣಾಚ್ಯಾ ದೊರಿಯಾಂಕ್ ರೂಪಿಯಾಂಚೊ ತಾಳಿಯೊ -
 ಆಲ್‌ಯಿರೇ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾ ಭೂಮಾಂಡಳಾ ||
 ಜೋ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ತಾ | ಜೋರೇ ಜೋ ಜಲಾಯ್ತಾ |
 ಜೋ ಜೋ ಜೋ

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ರಾಮಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ತಾ |
 ಜೋರೇ ಜೋ ಬಾಳಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ತಾ |
 ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾಂತ್ ನಿದ್ಯೆ ಬಾಳಾ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ತಾ |
 ನೋವ್ ಖಂಡ್ ಪ್ರಥಮ್ ಜೋ ಜಲ್‌ಯ್ತಾ ||

ಭಿರುಂಭುಸೆಲೆಂ ಗಾನೆಂ :

ಭಿರುಂಭುಸ್ಯೆ ವೊವುರೇ ಮಂದ್ರಿ ಫಾಲ್ ನೊವುರೇ |
 ಮಾಂದ್ರೀ ಫಾಲ್ಯಾ ಮುನ್ ನಿದ್ರಾ ಗೇಲ್ಯಾ ||
 ವೊಳ್ಳಿ ಉಯ್ಲಿ ಫಾಕ್‌ಡೀ ಹಾಡ್‌ಗೇ ಸೀಮ್ಲ್ಯಾ |
 ಸೀಂಯಾನ್ ಜೀವ್ ಮ್ಹಜೊ ಅಂಕಡೇಲಾ ||

ಕೊಂಬ್ಯಾ ಪಾಯಾಕ್ ಕಾಂಟೊ ಗಾಲ್ತೊ :

ಪಾವ್ನ್ ಪೊಡ್ಲಾ ಗಿಳ್‌ಯೇ ಚಿಕನ್ ದಾಲಾಂ ಮಾಳಿಯೇ (2)
 ರೂಕಾ ಸಾವುಳೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ | ರೂಕಾ ಸಾವುಳೆಕ್ ಪಾಯೊ ದಿವೇಲಾ
 | ಪಾಯಾ ಲಾಗ್ಲೊ ಕಾಂಟೋ - ಯೋರೆ ಕೊಂಬ್ಯಾ ಕಾಂಟೊ ಕಾಡಿಯಾ |
 ದುಕ್ತಾಮುಂಗಾ ಸೊಯಿರ್ಯಾ ||

ಭೊಯ್ಲಿನ್ ತೆಂಡ್ಲಿಂ ಖಿಂಟಿ :

ಆಡೊಳಾಚ್ಯಾ ಮೊಡ್‌ಳಾ ತೆಂಡ್‌ಲೆಂ ಚಡ್‌ಲಾಂ - ಸೊರ್‌ವುಯಿ ಪಿಕ್‌ಲಾಂ
 ತೆಂಡ್‌ಲೆಂ ತೆಂ |
 ಮಾಟ್ವಾರ್ ಪೊಳಯ್ಲಾಂ ತೆಂಡ್‌ಲೆಂಗೋ ಬಾಯೆ - ಬಾಯೆನ್ ಖಿಂಟಿಲಾಂ
 ತೆಂಡ್‌ಲೆಂಗೊ ||

ಭೊಯ್ಲಿಲೈ ದೂವಾಳೆ :

ಆವಾಳ್ಳಿಚಾ ರೂಕಾ ಮೂಳಾಂ ಕುವಾಳ್ಳಿಚೇ ರೋಂಪಿ |
 ಭಾವಾ ತುಜಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗೇಕ್ ಭೊಯ್ಲೆ ದೂವಾಳ್ಳಾಂಚಿ ||
 ದೊಗಾಂ ಬುಯ್ಲಾಂಚಿ ಗಾಡೀರೆ | ಭಾವಾ | ಸೂದಾಂ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರೆ
 | ಸೂದಾ ಹಾತೀಂಚಿ ಸಾಡೀರೆ | ಭಾವಾ | ಕುಳೇರಾಚಿ ಕುರ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಕಡೀರೆ ||

ಆದಿಂಗಾನೆ:

ಗ ಯಾದಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಓ ಜ್‌ಳ್ ದೇವಾಂನಿ ಥ್‌ಳ್‌ಬಾ ರೋಚೇಲಾಂ
 ಗ ದೇವು ಉಬುಜ್‌ಲೇ

ಗ ದೇವು ಉಬುಜ್‌ಲೇ ಸೊಂಸಾರೆ | ದೇವಾನನಿ ಕಾಯಿವೋ ರೋಚೇಲಾಂ
ಗ ದೇವಾನಿಂ ಕಾಯಿವೋ ರೋಚೇಲಾಂ | ನೋವು ಖಾಂಡ್ ಪಿರ್‌ಥೇಮು
ರೊಚೆಲ್ಯ

ಗ ಅಷ್ಟ್ ದೀಕಾಂ ಓ

ಗ ಅಷ್ಟ್ ದಿಕಾಂಗಾ ರೋಚೋನಿ | ದೇವಾನಿ ಆಕಾಸ್ ರೋಚೇಲಾ

ಗ ದೇವಾನಿ ಆಕಾಸ್ ರೋಚೇಲಾ | ಆಕಾಸರ್ ಚೆಂದರ್ ಸೂರ್ಯ ರೋಚೇಲ್ಯ

ಗ ಆಕಾಸರ್ ಚೆಂದರ್ ಸೂರ್ಯ ರೋಚೇನಿ | ಪಿರ್‌ಥೇಮರ್ ಉಜಾಡ್
ಕ್‌ರೀಲ

ಗ ಪ್ರತಿಮೆರಿ ಉಜಾಡ್‌ಯ್ ಕೊರೊನಿ | ಆಟ್ರಾಕೋಟು ಜೀವಾಂದಾ ರೋಚೇಲ್ಯಾ

ಅಶಿಚೆ ಸೃಷ್ಟಿ ವೈಚಿತ್ರಾಚೆ ಅತಿರೇಖ್ ನೈಸರ್ಗಿಕ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಸಗ್ಲೆ ದೈವ ಪ್ರೇರಣಾನಿ
ಜಲ್ಲೆಲೆ ಮ್ಹಣ್ ಕುಣಬಿ ನಂಬ್ಗಾಲ. ತೆ ದೈವಾಕ್ ಭಕ್ತಿನಿ ಪ್ರಣಾಮ್ ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ಆದಿಗಾನೆ
ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಆರಂಭಿಕ್ ಪದ್ಯ ಭಿತರಿ ಆಸಾ. ಹೆಂ ಪದ್ಯ ದೆವಾಲ್ ಸ್ತುತಿ ಜಾನ್ ಸಗ್ಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್
ಸಂದರ್ಭಾಂತ್ ಪಟಾಣ್ ಜಾತಾ.

ಉಡ್ತೆಂ :

ಹಲೋಂದಿರೆ ಪಾಳ್‌ನ್ಯಾ ಲಗೋಂದಿರೆ ದೋಲಾ

ಗುಣಾಚೊ ಪುರಾಣ್ ದೇಂವಾಲೊ ದ್‌ಲ್‌ವಿಲೋ

ಹರೇ ಪೂಜಾ ಹೋಡ್ ದೇವ ನಾರಾಯಣೊ

ಶಿವಪೂಜಾ ಹೋಡ್ ದೇವ್ ಈಶ್ವರೊ

ಅಶಿ ಶಿಷ್ಪದೇವತೆ ಮ್ಹಣ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಲ್ ನಾರಾಯಣ್, ಈಶ್ವರ್, ಬ್ರಹ್ಮ್ ಅತಿರೇಖ್
ದೇವಾಕ್ ಉಡ್ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ಹೆಂ ಪದ್ಯಾಂತ್ ಸ್ತುತಿಸಿಲ್ಲೆಲೆ ಆಹಾ.

ನೊಮೊನ್:

ಗ ಪಿರಥೊಮು ನೊಮೊನ್ ಭೂಮಿಗೆ | ಮಾಯೆ ತುಜೆ ಧಾರಿನ್ ಚರಣ್
ಪಾಯೆ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓನೊಂದು ದಲಾ | ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ ಖೇಳು ದೇಂವಲ

ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ಓ

ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ತೂಮುಚಾ ಸ್‌ಯಾಂ | ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಯೇಕ್
ದಿಯಾಂ

ಗ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಯೇಕ್ ದಿಯಾಂ | ಆನೊಂದು ಸಿಗ್‌ಮೊ
ಖೇಳ್‌ಯಂ.

ಅಶಿಚ್ ಮುಕರ್ ಸರ್ತಾ.

ಉಡ್ಡೆಂ:

ಗಾಟ್ ದೊಂಗುರೊ ಗಾಲುನೆ ಯಾಲೇ ತುಮುಚಾ ಗಾಂವಾಂ
ಸೊಭಾಗ್ಯಾನಿಂ ದಾನ್ ದಿಲಾ ದೆವಾಂಚಾ ನಾಂವಾ
ತಿನಿಂ ದೀಲೊ ದಾನ್ ಮುನು ಪುಡಾಂವೇಲೊ ಹಾತ್
ತಿಂಕಾಂ ಪೊರ್ಸನ್ ದಾಂವೂಂ ದೇವೂ ಕುಳಾ.

ರಾಮಾಯಣ್:

ಗ ಯಾಂರೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಚ ಓ ಪುರೇ | ದೊಸೊರೊತು ರಾಯಿ ರಾಜ್
ಕರೇ
ಗ ದೊಸೊರೊತು ರಾಯಿ ರಾಜ್ ಓ ಕರೇ | ತಾಕಾಬಾ ತೀಗ್‌ದಾನಿ ವುಸ್ತುರೊ
ಗ ತೀಗಾಂ ವುಸ್ತುರಾಂಚಾ
ಗ ತೀಗಾಂ ವುಸ್ತುರಾಂಚ ಉದರಾ | ದೊಸೊರೊಂತಾಕ್ ಪುತುರು ಬಾಳ್
ಜ್‌ಲ್‌ಮೊನೆಂ
ಗ ರುಷಿಯಾಲೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾಪುರೇ ದೊಸೊರೊಂತ ರಾಯನ್ ಧೊರುಮು
ಕರೇ
ಗ ದೊಸೊರೊಂತ ರಾಯಾನ್ ಧೊರುಮು ಕರೇ | ರುಷೀನಿ ಕರೀಲ
ತಿರಸ್ಕಾರ್
ಗ ರುಷೀನಿ ಕರೀಲಾ ತಿರಸ್ಕಾರ್ | ದೊಸೊರೊಂತಾಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ
ಗ ಅಯಿಕಯ ದೊಸೊರೊಂತಾ
ಗ ಆಯಿಕಯ ದೊಸೊರಂತರೇ ವೀರಾ | ತುಕಾಂಬಾ ಪುತುರು ಬಾಳ್‌ಯೀನಾ
ಗ ತುಕಾಂಬಾ ಪುತುರು ಬಾಳ್ ನಾಂತ್‌ರ್ | ಧೊರುಮು ಯಮಿ ಗೇವೂಚ
ದಾಯೀನಾ
ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಲಾಗ್‌ಲೊ ಓ
ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಲಾಗ್‌ಲೊ ರುಷಿ ಚರಣಂ | ಪುತುರು ಬಾಳ್ ಗೋಣೀತ್
ಇಸರಿಲಂ.

ಉಡ್ಡೆಂ :

ನಿರಾಂಗ್‌ನಿ ವೊನಾಂತ್ ಪಾನೋಳೆ ರಾಕೋಕಾ
ರಾಮು ರಾಮು ಸಾಜ್ ರಾಯ್ ಆಯಿಕ್‌ಕೋಕಾ
ಪುತುರು ಬಾಳ್ ಜ್‌ಲ್‌ವೋತ್ ಶೋಕೂ ನಾಕಾಂ.

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವೂನಿ ಬೀಲ್‌ಯೊ ಬಾಣ್ | ದೊಸೊರೊಂತು ಬಾಯಿರ್ ಸ್‌ರಲ
ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಬಾಯಿರ್ ಸ್‌ರಲ | ಪವುಲ ಓನಾಚೆ ವೋತೇರೆ

ಗ ಮುರುಗಾ ಪಾವುಟೀ ದೋರುನಿ | ದೊಸೊರೊಂತಾನ್ ತ್‌ಳೆಯಿ ಸೋದಿಲ್ಯ
ಗ ದೊಸೊರೊಂತಾನ್ ತ್‌ಳೆಯಿ ಸೋದಿಲ್ಯ | ತ್‌ಳೆಯೆಂತ್ ಪಾನಿಬಾ ವುರುಗೇಲ್ಯಾ.

ಉಡ್ತೆಂ :

ದೊಸೊರೊಂತು ರಾಯನ್ ದಾಳಿಲೆಂ ದೊರೀಕ್

ದೊರೀಕ್ ದಾಳುನಿ ರಾಕ್‌ತೊ ಪಾನೋಳೇ

ಗ ಹರ ಹರ ಬಾರಾರೇ ವೋರುಸಂ | ದೊಸೊರೊಂತು ಪಾನೋಳೇ ರಾಕ್‌ತ

ಗ ಜಾತುಕಾಂ ಪುತುರು ಓ

ಗ ಜಾತುಕಾಂ ಪುತುರ ಶ್‌ರವೋಣು ಬಾಳ್ | ಕಾಸಿಂ ಕಾವೊಡುಗಾ ಗ್‌ಡೀಲ್ಯ

ಗ ಕಾಸಿ ಕಾವೊಡು ಗೋಡೊನಿಂ | ಜಾತುಕಾಂಕ್ ಕಾವೊಡೇರ್ ಬೊಯಿಸಿಲ್ಯಾಂ

ಗ ಉತಳೊನಿ ಗೇವುನಿಯಾಂ

ಗ ಉತಳೊನಿ ಗೇವುನಿ ಖಾಂದಾ ವುಯಿರ್ | ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಬಾಯಿರ್ ಸ್‌ರಲ

ಗ ಉತುಳುನಿ ಗೇವುನಿ ಖಾಂದಾ ವುಯಿರ್ | ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತು

ಗೇಲಾ

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ | ಪೊಂತ ಮಾರೆಗೆಗಾ ಪಾವುಲ

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ | ವಟ್ಪಾಂಗೇ ವೊನಾಂತ್ ಪಾವುಲ್

ಗ ಅಯಿಕಯ ಪುತರಾ ಓ

ಗ ಅಯಿಕಯ ಪುತರ ಬಾಳ ಸ್‌ರವಣ | ಯಮುಕಾಂ ತಾನ್ ಲಾಗ್‌ತಾ

ಗ ಜಾತುಕಾಂಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ | ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಮೊನ್‌ಬಾ ಚಿಂತವೊಲ

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಮೊನ್‌ಬಾ ಚಿಂತವೊನಿ | ಕಾವೊಡು ವಿರ್‌ಸಾಕ್ ಬಾಂದಿಲ್ಯ

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿಯಾಂ

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿ ಬೇಳ್ ಕಮಂಡ್‌ಳ್ | ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತು

ಗೇಲಾ

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ | ವೊನಾನ್ ವೊನ್‌ಬಾ ಸೋದಿತಾ

ಗ ವೊನಾನ್ ವೋನ್ ಸೋದುಚೇ ವೆಳೇ | ಮೇಳ್‌ಲ್ಯ ಮುರುಗಾಚಿ ಪಾವುಟಿ

ಗ ಮುರುಗಾ ಪಾವುಟಿ ಓ

ಗ ಮುರುಗಾ ಪಾವುಟೀ ದೋರುನಿ | ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತು ಗೇಲಾ

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತುರೇಗೇಲಾ | ತ್‌ಳೆಯೇ ಬೊವುಂಡೇರ್ ಪಾವುಲ್

ಗ ಸ್‌ರ್‌ವೋಣು ಸಲೂನೂಂತುರೇಗೇಲಾ | ವಟ್ಪಾಂಗೇ ವೋಲಾಂತ್

ಪಾವುಲಾ.....ಅಶಿ ಸುಮಾರ್ 70 ತನು 100 ಸಂಧಿಂತ್ ರಾಮಾಯಣ್ ಕಾಣಿ
ಪದ್ಯ ರೀತಿನಿ ಹೆಂ ಜನಾಂಗಾಂತ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ಭಿನ್ನತೆ ದೃಷ್ಟಿನಿ ಏಕೆಕ್ ದಿಕ್ಕಾನ್ ಏಕೆಕ್
ನಮಾನ್ ಸಾಂಗ್ತಾಚ್, ಬೆಟ್ಕೂರ್, ಹೆಂಜಿಲೆ ಹೆಂ ಭಾಗಾಚೆ ರಾಮಾಯಣ್ ಕಾಣ್
ಗಾನ್ ಕರ್ತಲೆಕಲಾವಿದ ಲೋಕ್ ಏಕ್ ಸಂಧಿ ತೀನ್ ಚಾರ್ ಗಂಟ್ ಪರ್ಯಂತ್ ಸಾಂಗ್ತಾಚ್.
ಸಗ್ಲೆ ರಾಮಾಯಣ ಬೀಸ್‌ಗಟ್ಟಿ, ವಾರ್‌ಗಟ್ಟಿ ಗಾನೆ ಕರ್ತಲೆ ಕಲಾಕರ ಲೋಕ್ ಹೆಂ ಭಾಗಂತ್

ಗ ನಾರ್ ದ್ರೌಪದಿ ಓ

ಗ ದ್ರೌಪದಿ ಸಮಾರಾಂತಾ ಯಾಗಸ | ದೇವು ನಾರಾಯಣ ಪಾವುಲ
ಗ ದೇವನಾರಾಯಣ ಪಾವುಲ - ನೀಳ್ಯಾ ವಸ್ತುರಂ ತುರುಂಗಾರಿಲ್.

ಉಡ್ಡಂ :

ಕೌರವಾಂನಿ ಜೂಜು ದೇಲಾ ಪೊಂಡೆಂವಾಂ ವೊಧೆಂಕು

ಕೌರವು ಪೊಂಡಾವು ಮೌಸೇ ಬಾವು. ಅಶಿ ಜೂಜಾಟಾತೊನ್ ಆರಂಭ
ಜಲೆಲೆ ಕಾಣಿ ಕೌರವಾ ಲೊಕಾಲೆ ನಾಶ ಪರ್ಯಂತ ಮಹಾಭಾರತ್ ಕಾಣಿ ಕುಡಬಿ
ಲೋಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೀತರ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಶಿಷ್ಠ ದೇವತೆಜಾವ್ನಾಶಿಲೆ ಈಶ್ವರ, ಗಣೇಶ, ವಿಷ್ಣು ಹೆಂಕ್ ಸಂಬಂಧ ಅಶಿಲೆ
ಪುರಾಣ್ ಕಾಣಿ ಕಾವ್ಯ ರೂಪಾನೆ ಹೆಂ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತ್ ಪೊಳೆಚೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.
ಉದಾಹರಣೆಕ್ ಹೆಂ ಸಕ್ಕಾಲ್ ಕೆಲವೆಕ್ ದಿಲ್ಲಾಲ್ ಆಹಾ.

ಈಶ್ವರಾಲಿಂ:

ಈಶ್ವೋರು ಗೇಲಾ ರಾಜ್ ಬೊವುಂಡೇಕ್ | ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಗೇಲೆಗಾ
ಗೋಪೇಕ್

ಗ ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಗೇಲೆಗಾ ಗೋಪೇಕ್ | ಗೋಪ್ ಮೊದೆಂ ನದರಾ
ನೀದಲ್ಯ

ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಓ

ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಬೋರ್ಲ್ಯ ವುಯಿರ್ | ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಝಗ್‌ರಣ್
ದಾಲ್ಯಾ

ಗ ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಝಗ್‌ರಣ್ ದಾವೂನಿ | ಯಪುಲೆಂ ಯಾಂಗ್ ಪಾಂಗ್
ಪೂಸೀತಾ.

ಉಡ್ಡಂ :

ಗೊವುರೆನ್ ಕಾಡೀಲೊ ಯಾಂಗೇಚೊ ಗಾಮು -

ಓ ಗೊವುರೆನ್ ಕಾಡೀಲೊ ಯಾಂಗೇಚೊ ಹೂಮು

ಗೊವುರೆನ್ ಗಡೀಲ್ ಗಾಮಾಚೊ ಬಾಳ್

ಓ ಗೊವುರೆನ್ ಗಡೀಲಾ ಹೊಮುಚ್ ಬಾಳ್ ಅಶಿ ಗೌರಿದೇವಿನಿ

ಅಫ್ಲಾಲೆ ಅಂಗಾಚೆ ಹೋಮಿನಿ ಏಕ್ ಗೊಂಬಿ ಕರ್ನ್ ತುಂತುಕೊ ಜೀವಕಳೆ ಬರ್ನ್
ಅಪೋಣು ನಾವ್ಚಾಕ್ ವತ್ಸನಾ ರಾಖ್ಚೆಕಾ ತೆ ಬುರ್ಗೇಂಕ್ ರಾಬಿತಾ ನಂತರ್ ಈಶ್ವರ್
ಯುದ್ಧ ಕರ್ನ್ ವಾಪಸ್ ಯೆತ್ತಾ. ಘರಾ ಬೀತರಿ ಯೊವ್ಚೆಕ್ ಬಾಗ್ಲಕ್ ಬಶಿಲ್ ಬುರ್ಗೇ
ಈಶ್ವರಾಕ್ ಯೆವ್ಚಾಕ್ ಸೊಣ್ಣಾ. ಕಿತೆ ಮ್ಹಳೆರಿ ಆವಯಿ ಗೌರಿನಿ ನಾವ್ಚೆ ವಚ್ ಕಳೆರಿ
ಕೋನ್ ಆಯ್ಲ್ ತರಿ ಬೀತರ್ ಸೊಣ್ಣಾಕಾ ಮ್ಹಣುರ್ತಾ. ತೆಚ್ ಕತರಿ ವೊ ಚೆಡೊ

ಈಶ್ವರಾಕ್ ಸೊಣ್ಣಾ. ಈಶ್ವರಾಕ್ ರಾಗ್ ಯೆನ್ ವಾಗ್ವಾದ್ ಶೂರ್ಜಾನ್ ಮಗಿರಿ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟ
 ಜಲೆರ್ ಈಶ್ವರ್ ಚೆಡೆಕ್ ಹತ್ತಿ ಕರ್ತಾ. ಮಗಿರಿ ಗೌರಿಲ್ ಆಗಮನ, ಆಕ್ರಂದನ ಚೆಡಿಯಾಕ್
 ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಆನಿ ಗಣದರ ಜಾವ್ಣೆ ಯೋಗ್ ಚೆಡ್ಯಾಕೊ ಶಿವಲೆ ನಿಮಿತ ಅನುಗ್ರಹ ಜಾನ್
 ಅಶಿ ಕಾವ್ಯ ಮುಕರ್ ಸರ್ತಾ.

ಗೋವುತೊಮಾಲಿಂ:

ಗ ದೇವಾ ಭರ್‌ಮಾಲ್ಯ ಓ ಪುರೇ | ಸ್ವಯಂವರ್ ಮಾಂಡಲಂ ಅಹಲ್ಯನಾರೇ
 ಗ ದೇವೆಂದ್ರೋ ಗೋವುತೊಮು
 ಗ ದೇವೆಂದ್ರೋ ಗೋವುತೊಮುಗಾ ದೇವು | ಮೇಳ್ ಅಹಲ್ಯೆಲ್ ಸ್ವಯಂವರಾ
 ಗ ಮೇಳ್ ಅಹಲ್ಯೆಲ್ ಸ್ವಯಂವರಾ | ಭರ್‌ಮದೇವೊ ಬೊಲೆಂಕ ಲಾಗ್‌ಲಾ
 ಗ ಆಯಿಕಯ್ ದೇವೆಂದ್ರಾ ಗ ಆಯಿಕಯ ಗೋವುತೊಮಾ

.....
 ಗ ಆಯಿಕಯ್ ದೇವೆಂದ್ರಾಗಾ ದೇವಾ | ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್‌ತ್‌ಮು
 ವೀಂಡೊಕಾ
 ಗ ಆಯಿಕಯ ಗೋವುತೊಮುಗಾ ದೇವಾ | ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್‌ತ್‌ಮು
 ವೀಂಡೊಕಾ

ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್‌ತ್‌ಮು ವೀಂಡೊಕಾ | ಅಹಲ್ಯೆಕೊ ಇಸಾವೊರ್ ದಾವೂಕ
 ಅಶಿ ಕಾವ್ಯ ಮುಖರ್ ಸರ್ನ್ ದೇವೆಂದ್ರ ಗೌತಮ ಋಷಿಲ್‌ತೆಕೊನ್ ಶಾಪಗ್ಯಸ್ತ
 ಜಾನ್ ಆಹಲ್ಯೆ ಪಾತುರ್ಜನ್ ಪೊಡ್ಚೆ ಆನಿ ರಾಮಲ್ ನಿಮಿತ್ತ್ ಆಹಲ್ಯೆ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನ್
 ಜಾವ್ಣೆ ಅಶಿ ಕಾವ್ಯ ಮುಕರ್ ಸರ್ತಾ.

ಮಾದೇವಾಲಿಂ:

ಗ ಸಿಗ್‌ನಾಥ್ ಪಾತಾಳ್ ಭೊವನ್ | ನಚೇರ್ ಭೂಮಾಂಡಳ ದೇವ ಗಣಾ
 ಗ ಮಾದೇವು ಥೀರ್ ರಗ್‌ಸಾ
 ಗ ಮಾದೇವು ಥೀರ್ ರಗ್‌ಸಾ ದೇವಂದೊ | ತಜಾವುಯಿರಿ ಮೊಹಿಮಂ
 ಓಡ್ ಸುವರಲ್ಯ
 ಗ ಸೋಮೆಸ್ತ ಮೆಳುನಿಯಾ
 ಗ ಸೋಮೆಸ್ತ ಮೆಳುನಿ ಸೋಮುಗಡ್ | ಮಹಾದೇವೊ ಚರಣೇ ಲಾಗೇಲ್ಯ
 ಅಶಿ ಮುಕರ್ ಸರ್ತಾ.

ಉಡ್ತೆಂ :

ಓ ದೇವು ಮಾದೇವು ಪೊರ್‌ಸನ್ ದಾಲೋ
 ದೇವಾಂನಿ ಸೋಮಸ್ತಾಂಚೆ ಸಾಂವೋಳಾ ಕೇಲಿ -
 ಓ ದೇವಾಂನಿ ಸೋಮಸ್ತಾಂಚೆ ಗೂಢ್‌ಸಾರ್ ಕೇಲೆ ಅಶಿ ಮುಕರ್
 ಸರ್ತಾ.

ಗ್ರಹಣಾಂಚೆಂ:

ಗ ಯೇಂ ಪೋದ್ ಮುನೂಂ ಮುನೂಂತೆಂ ಮೊನಾಂತೆಲೆಂ
ಗ ಯೇಂ ಪೋದ್ ಗುರುದೇವಂ ಮನುವೇಲಂ | ಸಿಗೊಮು ಪುನುವೇಚ್
ದೀವೊಸ್
ಗ ಸಿಗೊಮು ಪುನುವೇಚ್ ದೀವೊಸ್ | ಗ್ರಹಾಣ್ ಲಾಗ್‌ಲಾಂ ಚಂದ್‌ರ
ಗ ಗ್ರಹಾಣ್ ಲಾಗ್‌ಲಾಂ ಚಂದ್‌ರ | ಸ್‌ಗ್‌ಳೆಂ ಜನಾಕ್ ಉಪಾಸಿಂ
ಗ ಸೊಮ್ಜೆಜ್‌ನ್ನ್ ಓ
ಗ ಸೊಮ್ಜೆಜ್‌ನ್ನ್ ಲೋಕು ಮೇಳುನೀರೆ ಬಾಣ್ ಸೋಡು ಮುಂತಾಲೆ.

ಉಡ್ತೆಂ :

ಚಂದ್‌ರ ಗ್ರಹಾಣ್ ಲಾಗ್‌ಲಾಂ ಚಾರ್ ದೀಕಾಂ
ಚಂದ್‌ರ ಗ್ರಹಾಣ್ ಸೊಟೊಕ್ ಚಂದ್‌ರ ದೀಕಾಂ
ಚಂದ್‌ರ ಉಜಾಡ್ ಪೋಡುಲ ವಿಶ್ವಾ ಲೋಕಾ.

ಕದಂಬರಾಯಲೆಂ:

ಗ ಗೋಯಾಂ ತೇರೆ ಕೋನು ಬಾ ದೊರೆ | ಕದಂಬು ರಾಯಿ ರಾಜ್ ಕರೇ
ಗ ತಾಗೇರ್ ಕನ್ಯಾ ಓ
ಗ ತಾಗೇರ್ ಕನ್ಯಾ ಹಾಯಿ ಸೊಂವಂದರ | ದೀಸಾಕ್ ತೀನ್‌ಯೊಳು ಮೊರ್ದನ್
ಕರೇ
ಗ ಪತೀ ನಾಕಾಂ ಓ
ಗ ಪತೀ ನಾಕಾಂ ಮುನು ನಾರೇನ್ | ಸಾತ್ತಾಂಗಣ ಮಾಳ್‌ಯಿ ಬಾಂದಿಲ್ಯ
ಗ ಸಾತ್ತಾಂಗಣ ಮಾಳ್‌ಯಿ ಬಾಂದುನಿ | ತಾಜಾ ವುಯಿರ್ ರಾಜ್ ಕರೀಲ

ಉಡ್ತೆಂ :

ದುರುದು ಬಾಳ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲೊ ಸಾತ್ತಾಂಗಣ ಮಾಳ್‌ಯಿ ವುಯಿರಿ
ದುರು ಬಾಳ್ ವೊಂಡ್‌ಯಲೊ ಕದಂಬಲ್ಯ ಕುವೊರಿಡೆ
ದುರುದು ಬಾಳ್ ಗೆವುನುಯೆಲೋ ಕದಂಬಲ್ಯ ಕುವೊರಿಕ್
ಸವುಳೆಚಾನ್ ಸವುಳೆಚಾನ್ ಯಾಂಗಂ ಪತಿಂದೋ
ಜಾತ್ ಗೀತ್ ನೀತ್ ಗೀತ್ ಸಾಂಗಂ ಪತಿಂದೋ ... ಅಶಿ ಏಕ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್
ಮಹರಾಜೆಲೆ ಮೂಲಾಚೆ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ ಆನಿ ಕದಂಬ ವಂಶಾಚೆಲೆ ಮೂಲ ಸ್ಥಾಪಕ ಆನಿ
ತೆಗಿಲ್ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮ ಹೆಂ ಒಟ್ಟೂ ಕಾಣಿ ಹೆಂ ಕಾವ್ಯಾಂತ್ ಯೆತ್ತಾ.

ಧಾಗ್:

ದೀವೂಳಾ ಬೊವುಂತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಯಾತೇ
 ಕಾಳ್ಯಾ ನೀಳ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಂಚೊ ವೊಳಾಲ್ಯೋ ವಾತೀ
 ಥಳಾಂಚಾ ದೇವಾಂಚಾ ಪುಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ
 ಬೊಂವುರೆ ಬೋವುರಾ ಕಾಳ್ಯಾ ನೀಳ್ಯಾ
 ವಸುನು ಬೊಸ್‌ಲಾ ಬೊಂವುರ್ ಅಬೋಲ್ಯಂ ಪೋಲ
 ಅಬೋಲ್ಯಾ ಫುಲಾಂಚೊ ಪರ್ಮುಳೊ ಗೇವುನು ಯಾಲಾ
 ಸಿವುಂತ್ಯ ಮೊಗ್‌ರಾಂಚೊ ಪರ್ಮುಳ್ ಗೆವುನ ಯಾಲಾ.
 ಯೇಂ ವೋಡ್ ಮಾತಾಳ್ ವೋಡಾಂ ಥಳಾಂ
 ಸಾಂವುಳೆ ಸಾಂವುಳೇ ಖೇಳ್‌ಗೆ ಬಾಳ್
 ಪಿತಾಂಬುರೊ ಸೋವುಳಾ ಧರಾನಿ ಲೋಳೇ
 ಬಾರೀಕ್ ಸೋವುಳ್ ಗ್‌ಗನಾ ವೋಳೇ
 ಸೋಳೇ ಭೂಟ್‌ಲೀ ಯಂಗ್‌ನಾ ವೋಳೇ
 ಸಾಡೀ ಪಾಟ್‌ಲೀ ಚಾಂಗಾಂ ಪೊಡಾಂ
 ಕಾಕ್‌ನಂ ಗೂತಾಲೀಂ ವೊರುಸಾಂ ಬಾಳಾ
 ಫೂಲಾಂ ಮ್ಹಾಳ್‌ಲಿಂ ಭಾಂಗಾ ತಳಾ
 ಕಾಜಹ್‌ಳ್ ಕುಕುಮಾರ್ ಭೋರ್‌ಲೇ ದೋಳೇ

ಬಾಳ್ ಖೇಳೇ ಯಾಂಗ್‌ನೀ ವಂವುಂಚೇ ವಾಳೇ..... ಅಶಿ ಕುಡುಬಿ
 ಲೊಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾನಾ ರೀತಿಚೆ ಸಂದರ್ಭ ಅನುಸರ್ದುನ್ ಹಜರಾ ರೀತಿನಿ ಗೀತೆ ರಚನೆ
 ಜಲ್ಲೆಲೆ ಪೊಳೆವೆತಾ. ಜಾಲೆರಿ ಭಾಷೆಚೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತೆರೆಚೆ ಶೈಲಿ ಆನಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಚೆ ಅಭಾವ
 ಸಂಗ್ರಹಕಾರ ಜೆಲ್ಲೆಲೆ ಅಮ್ಮ ಆಸ್ಮಣ ದಿಸ್ತಾ. ವ್ಯಕ್ತೊಲಲೆ ಉತ್ರಾಂತ್ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ನಾ ಮ್ಹಣ
 ಸಾಂಗು ಜಾಯ್ನಾ. ಜಾಲ್ತರಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೀರೂನ್ ಸಂಗ್ರಹಕಲ್ಲೆಲೆ ಆಹ. ಉದಾಹರಣೆಕ್
 ಹೆಂ ಮುಕಾರಿ ಆಸ.

ಕುಡ್ಯಾಲೆ ಜಾನಪದ್ :

ವಂಶ ಪರಂಪರೆ ಲಾಗೂನ್ ತೊಂಡಾಂತೊಂಡ್, ಜಿಬೇನ್ ಜೀಬ್ ಊರು
 ಇಲ್ಯಾ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಕ್ ಜಾನಪದ ಮುನ್ಯೆತ್. ಕುಡ್ಯಾಲಿ ಆನಿ ದುಸ್ರೆ ಜಾತಿಚೆ
 ಸಂಸ್ಕೃತೀಕ್ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮ್ಹಳಾರಿ ಕುಡ್ಯಾಲಿಚೆ ಹೋಳಿಯಾಚ್ ಖೇಳ್ ಮೇಳ್.
 ಹೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಕಾ ಆನಿ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾಕ್ ಆಡ ಆಡ್ಕೊಳ್ ನಾಹಲ್ಲೊ
 ಸಂಬಂಧ ಆಸ. ಆಜ ಕುಡ್ಯಾಡೆ ಗುಮ್ಮಾ, ತೊಣಿಯಾಂ, ಗಾನಿಂ, ನಾಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯ
 ವಾಜಾಂತ್ರಂ ಉಲ್ಲಂ, ದಾಲ್ಯಾರ್ ತೆಕ್ ಆಮ್ಗಿಲೊ ವ್ಹಾಡೊ ವ್ಹಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ ರೀತ ರೀವಾಜ್
 ಕಾರಣ. ಗುಮ್ಮಾ ತೊಣಿಯಾ ಖೇಳ್ ಕರ್ತಾತ್ ಮುಂಚೆಲೆಂ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಅಹಲ್ಯೆಂ. ಕುಡ್ಯಾಲೆ
 ಜಾನಪದ್ ಉಲ್ಲೆ. ಕುಡುಂಬಿ ಹೆ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾರ್ ದೇವಾಲೆಂ ಸ್ವರೂಪ್ ಸೂಯಿತಾ
 ಆನಿ ಪೂಜ್ ಕರ್ತಾ., ಆಯ್ಜಾ ಸಾಮಜಿಂತ್ ಕೊಂಕಣಿ ಉಲೊವ್ಚೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಸ್ತವಾ ಜನಾಂಗಂತ

ಬೋಟಾಂನಿ ಮೆಚ್ಚಿಲ್ಯಾ. ತಿಶ್ಲಾ ಪಂಗಡಾಂನಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಂ ಕಲಾ ಉರ್ಲಾ. ಹೆಕ್ ಕಾರಣ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಭೀತರ ಕ್ರಿಸ್ತವಾಂತ್ ಗುಮ್ಬಾಂತ್ ಗಾನಿಂ, ನಾಚಾಂಕ ಅವಕಾಶ ನಾ. ಈಗರ್ಜಾನಿ ಅವಕಾಶ ಅಹಲೊದಾಲಾರಿ ಕ್ರಿಸ್ತವಾಡಿಯೆಂ ಹೆಂ ಜಾನಪೊದ್ ಕುಡ್ವಾಂಲೆ ಅಹಲೆವಿರಂತ್ ಜೀವೆ ಉರ್ಲಾ. "ಗುಮ್ಬಾ" ಗುಮಾಟ್ ಮುಂಚೆಲ್ಲೆ ಶಬ್ದಾಕ್ ಸುಂದರ್ ಮುನ್ ಅರ್ಥ ಅಹಃ ಗುಮಟಾ ಏಕ್ ಮತ್ತೇನ್ ತಯಾರ್ ಕಲ್ಯಾ. ದುದಿಯಾಚ್ ಆಕಾರಂಚೆ ಪುರಾತನ್ ಉಪಕರಣ. ಹೆಕ್ ದೋನ್ ತೊಂಡಾನ್ ಆಹುನ್ ಏಕ್ ತೊಂಡಾ ಏಕ ಗೇಣ ಇತ್ಲೆ ರೂಂದ್ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಏಕ್ ಆಸಿರ್ ಆಹಾಲ್ಯಾಂ ತೊಂಡ್ ಬಾಯಿರ್ ಮೀರ್ಲಾನ್ ತಲ್ಬ ಬೀತರಿ ದರ್ಜೆಲ್ಯ ತಿತ್ಲೆಂ ಸಾನ್ ಆಸ್ತಾ. ಹೆ ತೊಂಡೊ ಉಗ್ತೆ ಆಸ್ತಾ. ರೂಂದ್ ಅಹಲ್ದಯೆ ತೊಂಡಾಕ್ ಗಾರಾಂಚೆಂ ಚಾಮಡೆಂ ಬಿಗುದುಂ ಬಾಂದ್ತಾ. ಚಾಮಡ್ಯಾಕ್ ವ್ಹಾಜಾಯ್ತಾನ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರೀತಿಚ್ ಆವಾಜ್ ಬಾಹೀರ್ ಸರ್ತಾ.

ಆದ್ಲಿಂ ಗುಮ್ಬಾ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಲ್ಯಾ ಆವ್ಯಾ ಮಾತೆಕ್ ಕಾಂಕಣಾಚೊ ಫೀರೋ, ಬೋರ್ನಿಚೊ ಫೀರೋ, ರೇವ್ಯಾಂ ಫೀರೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಮ್ರಾಂಚೆಂ ಭೋರ್ನಿಶಾಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾಂ ಕ್ರಮಾರ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಗುಮ್ಬಾಕೊ ತೀಕ್ಷಣ್ಣ ರೀತಿಚ್ ಶಬ್ದ್ ಯತಾ. ಗುಮ್ಬಾಚಾ ಮಡ್ಚಿಕ್ ಕಳ್ಳಿ ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಹ್ಯಾಂ ಕಳ್ಳಿಕ್ ಏಕ್ ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ್ ಆಯ್ ಆಹಾಃ. ಕಳ್ಳಿ ಪಾತಾಳ್ ಜಾಂವ್ನ್ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಹಲ್ಯೆಂ ಗುಮ್ಬಾ ಮಾತ್ರ ಲಾಯಿಕ್ ಶಬ್ದ್ ದಿತಾ.

ಗುಮ್ಬಾ ವಾಚೊವ್ಪಾಕ್ಯಾಯಿ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾಃ. ಒಟ್ರಾಸಾ ವಾಜಾವ್ಪಾಕ್ ದಾಯ್ಜಾ. ಚಾಮ್ಬಾಚೆಂ ಮೊದೆಂಗಾತ್ ಬಡಯ್ಲಿರಿ ಚಾಮ್ಬೆ ಪಿಂಧ್ಲೆ ಅವಕಾಸ್ ಆಹಾಃ. ತಳಾಚ್ ಗುಮ್ಬಾಚೆಂ ಅರುವೇರಿ ಆಹುನ್ ಬೋಟಾಂವ್ ಚಾಮ್ಬಾ ಊಯಿ ನಾಚಾಂತ್ ಆವೂಕ್. ಗುಮಟಾ ವಾಜಾವ್ಪಾ ಕಳ್ಳಿಲೆ ವಾಜಾಯ್ತಾನ್ ದಾಲ್ಯಾ ಶಬ್ದಾಕ್ ಖೇಳ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಉತ್ಸಾಹಾಚಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಕ್ ಪಾವಾಯ್ತಾ.

ಆಯ್ಜಾ ಸಾಮಾಜೆಂತ್ ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಗುಮಾಟೆಚೆ ಉಪಯೋಗ ಕರ್ತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಂವಾ ಭೂವ್ನ್ ವಾಜಾವ್ಪೆ ಧಾಲ್ಯಾನ್ ತಿಂಗಲಿಂ ಗುಮ್ಬಾ ಕ್ರಿಸ್ತವಾಂಚಾಕಿ ಆಕಾರರಿ ಸಾನ್. ಹಾಲಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗಚಾಲಿ ಗುಮಟಾ ಮುದ್ದೋಳಾವಿಂ ದಿಗ್ಲಿಂ. ಖಾರ್ವಿ, ಸಿದ್ಲಿ, ಮರಾಲಿ, ನಾಯ್ಕ, ಗುಮಟಾ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಗೊಯಾಂತ್ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪೂಜಾದಾತಾನಾ ಗುಮಟಾ ವಾಜಾಯ್ತಾ. ಆಂದ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಬುರ್ರಾ ಕಥಾ ಮುಂಚೆಲ್ಯಾ ಹರಿಕಥಾ ರೂಪಾಚೆ ಜಾನಪದ್ ಕಲಾಂತ್ ಗುಮ್ಬಾಚೊ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ ಮುನ್ ಕಳುನ್ ಯತ್ತಾ. ಗೊಂಡ ಸಮುದಾಯ ಬೀತರಿ ಗುಮ್ಬಾ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ್ ವಾದಾಕ್ ಮುನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಆಹಾಃ. ಹೋಳಿಯಾಕ್ ಗುಮ್ಬಾಚಾ ತಾಳಾ, ತೆಕೀದ್ ಗಾನಿಂ ಗಾಂವ್ನ್ ನಾಚೆಂ ಕುಡ್ವಾಂಲೊ ಸಂಪ್ರಾದಾಯ್. ಖೇಳ್ ಮೇಳಾಚೆಂ ಅಖಿರೇಕ್ ಕುಡುಂಬಿ ಗುಮ್ಬಾ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಪಾಡ್ಲ್ಯಾಕ್ ದೊರ್ಲೆಲಿಂ ಗುಮಟಾ ಪೂರ್ತಾನ್ ಕಾಡ್ಲಿಂ ಕಾರ್ತಿಕ್ ಏಕಾದಶಿ ದೀಸ್ ತುಳಸೀ ಪೂಜಾಕ್ ಪವಿತ್ರ ತೆಚಿ ದೀಪ್ತಿಂ ಮೊದ್ಲ್ಯಾ ಅವಧೀಂತ್ ಗುಮಟಾ ಕೇಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಗಾನಿಂ ಗಾವ್ಪಾಂಕ್ ಜಾತಿಂತ್ ಆಕೇಪ್ ಆಹಾಃ.

ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ ಗುಮ್ಬಾ ಕಾಡ್ವಾಂನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲಿಂ ಏಕ ದೋನ್ ಗಾನಿ ಉದಾಹರಣೆಕ್ ಹಾಂವ್ ಹಂಗ್ ದಿಲ್ಲಾ.

2. ಗ ಘರಾ ಮೊದೆಂ ಮೊದನಾಂಚಾ ಭಿತರ್ | ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ತುಳಸೀ

ಕಟ್ ಕಟ್ಟಿ ಆಹಾ. ಕುಡ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗಂತ್ಯಾ ದೆಡ್ಯಾಂ ಚೆವ್ಣಾ ದೀಸ್ 'ಮಾಹಳೆ ಜೆವೊಣ್' ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ ಆಹಾ.

ಕುಡ್ಡಾಂಲ್ಯಾ ಖಾಣಾಂತ್ ತಾಂದ್ಯಾಚೊ ಮುಖ್ಯ ವಾಂಟೊ. ತಾಂದ್ಯಾಚೆಂ ಸೀತ್, ವಿವಿಧ್ ಭಾಕ್ರಿಪೋಳಿ, ಪಾಯ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೊರುನ್ ಖಾತಾ. ಪೋವ್, ಚರ್ಮುಲ್ಯೊ, ಲ್ಹಾಯೊ ಸ್ವಂತ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಆದ್ಲಿಂ ಯೆಹೆಲ್ಯೆ ಖಾಣ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯೆ, ಗಾಣೊ ಫಾಲ್ನು ಗೋಡ್, ತೇಲ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕುಟುಂಬಾಂ ಆಹಾಲ್ಲಿಂ. ನಾಹಣೊ ಪಿಕೊನ್ ತಾಜೆ ಆಂಬಿಲ್, ಭಾಕ್ರಿ ಕರ್ತಾಲೆ ವಿವಿಧ್ ಕಣ್ಣಾಂ, ಆಳುಂ, ದೆಂಟ್ಯೆ, ಭಾಜ್ಜಿ, ಮುಸ್ಕಾಭಾಜ್ಜಿ ವಾಪರತಾತ್.

ದೆಹಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್ ನಾ ಚಡ್ ಉಣ್ ಕುಡುಂಬಿ ಹೆರ್ ಜಾತಿಂಚಾಡ್ಯೆ ಭೊರ್ನಾ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಗೆರ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಹೆರ್ ಜಾತಿಂಚಾಗೆರ್ ಜೆವೊಣ್ ನಾ. ಆತಾನ್ ಯೀ ಥೊಡೆಕಡೆ ಹೇರ್ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾಂಕ್ ಫಾರಾ ಭಿತ್ತರ್ ಸೀಡಿನಾ. ಹೇರ್ ಜಾತಿಚ್ಯೆ ಹಾಪ್ಡಾಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾ ಆಪ್ಪಡ್ನಾ ಆನಿ ಫಾರಾ ಭಿತ್ತರ್ ಹಾಡಿನಾ.

ಕುಡುಂಬಿ ಚಾಂದ್ರಮಾನ್ ಪದ್ಧತಿ ಆವರಣಾ ಕರ್ತಾ. ಅಮಾಸ್, ಪುನೋವ್, ಸಂಕ್ರಾಂತ್, ಮ್ಹಾಳ್, ದೇವ್ ಕಾರ್ಯೆಂ, ಸುವಾಸಿನಿ ಪೂಜಾ, ಪೊರಬ್, ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ, ವೊನ್ ಭೋಜನ್, ಹೊಳಿ, ಖೇಳ್ ಮೇಳ್, ಪಾಡ್ಲ್ಯೊ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾ. ಆಮಾಸ್ಯೆ ದೀಸ್ ಪೂಜಾ ಕೊರುನ್ 'ಕಾವ್ಯಾವಾಡಿ' ಧೊರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ಆದ್ಲಿಂ ಕುಡುಂಬಿ ಜಾನ್ವೆಂ ಫಾಲ್ತಾಲ್ಯೆ. ಸುತಾ ಪುನ್ವೆಕ್ ಕರ್ಲ್ಯಾಡ್ ಪುರೋಹಿತ್ ಹಿಂಕಾಂ ಜಾನ್ವೆಂ ಹಾಡುನ್ ದಿತಾಲ್ಯೆಂ. ಮ್ಹಾಳ್ ಪಕ್ಲಾಂತ್ ಮೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಸೀತ್ ಫಾಲ್ತೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ದೇವ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಕೊರುನ್ ಶಿವ್ರಾತ್ರೆ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಗಾಂವಾಂತ್ ಹೇರ್ ಜಾತೀಚೆ ಕರ್ಚೆಲಿ ಅಷ್ಟೊಮು, ದಿವಾಳಿ ಪೊರೊಬ್, ಕೆಡ್ಲೊಸ್ ಆಚರಣಾ ಕರ್ತಾ. ಕುಡ್ಡಾಂಕ್ ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ವಿಶೇಸ್ ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ದೀಸ್ ತಿರುಪತೀಕ್ ದೇವಾ ಗಾಟ್ ಬಾಂದ್ತಾ ಆನಿ ಗುಮ್ಪಾಂ ಕಾಡುನ್ ಖೇಳ್ ಮೇಳ್ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ವಾಡ್ಯಾರ್ ಸಗ್ಳೆ ಮೆಳುನ್, ಬೇಟ್ ಕೊರನ್ 'ವೊನ್ ಭೋಜನ್' ಮುನ್ವೆಲಿ ಮಹಾಮಾಯಿ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಕುಡ್ಡಾಂಕ್ ಚೊವೊತ್ ಮಾತ್ ಆಚರಣಾ ನಾ. ಗಣಪತಿಕ್ ನಿಮಿತ್ತ ಕುಡುಂಬಿ ಚೊವೊತ್ ಕರ್ತಾ ಮುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೊ, ಫಾಡ್ ರಾನ್ಸಾನ್ ಮೇಳ್ ಆಶ್ರೀಲ್ ಮಸ್ತ ಹೋಡ್ ಜಿಲ್ಲೊ. ಹಾಂಗಾ ಆಶ್ರೀಲ್ ಜಾನಪದ ವೈವಿದ್ಯತಾ ಅಪಾರ. ಹಾಜ್ಜೆ ಹಿರಿಮೆ ಉಟ್ಪಾನ್ ದಾಕ್ಟೋಚ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂತು ಹಾಲಕ್ಕಿ ಒಕ್ಕಲು, ಗೊಂಡ, ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್, ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್, ಧನಗರ್ ಗೌಳಿ, ಮುಕ್ರಿ, ಹಸಲರ, ಕುಂಬ್ರಿಮರಾರಿಲೋಕ್. ಸೀಲಿಗ, ಕರೇ ಒಕ್ಕಲು, ಕೊಟ್ಟೆ ಒಕ್ಕಲು ಅಶಿ ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ಗಿರಿಜನ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಾಚ್ ಏಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು ಜಾಲ್ಯಾಚಿ.

ಹ್ಯಾ ಪೂಡೆ ಗೊಂಡ, ಹಸಲರ ಅನಿ ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕಾಂಕ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ ಮೇಳ್ವುನ್ ಘೆವ್ಪು, ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾನ್ಯತಾ ದೀವ್ಪು ಗೌರವ ದಿಲ್ಲಾ. ಜಾಲ್ಯರ ಮಸ್ತ ವರ್ಷಾನ್ ಹೋರಾಟ ಕರತ್ ಆಯಿಲ್ಯಾ ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಕುಣಬಿ ಆನಿ ಧನಗರ್ ಗೌಳಿ ಸಮುದಾಯಾಂಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ ಮೆಳೋವ್ಪಾ

ಉಡ್ಡೆಂ :

ಫಾಟ್ ದೊಂಗೊರ್ ಫಾಲ್ಕು ಯಾಲೇ ತುಮ್‌ಚಾ ಗಾಂವಾಂ |
ಸೋಭಾಗ್ಯಾಂನಿ ದಾನ್ ದಿಲೊ ದೇವಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಂ |
ತಿನಿ ದಿಲಾ ದಾನ್ ಮುನ್ ಫುಡಾಂ ವೇಲೊ ಹಾತ್ |
ತಿಂಕಾಂ ಪೊರ್ಸನ್ ದಾಂವ್ ದೇವೊ ಕುಳಾ ||

ಹೆಂ ಉಡ್ಡೆಂ ಉಯ್ಲಾ "ನೊಮೊನ್" ಲಳಿತಾಚೆಂ ಉತ್ತರಾರ್ಥ್. ಹರ್‌ಎಕಾ ಲಳಿತಾಕ್‌ಯೀ ಏಕ್ ಉಡ್ಡೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಉಡ್ಡೆಂ ನಾಸಿಂ ಲಳಿತ್ ಗಾನೆಂ ಪೂರ್ತಿ ದಾಯ್ಜಾ. ಉಡ್ಡೆಂ ಗಾನೆಂ, ಥಾಪ್ಣಾಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚೆಂ ಪಾವ್ಲಾಂ ಸರಾಗ್ ಆಸ್ತಾ.

ತೆಂಗೆಂ :

ಸೀತೇ ಸೊದೇಕ್ ರಾಮಾನ್ ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ | ವೀಡೊ ಪೂಜೆಲೊ |
ವೀರಾ ಹನುಮತನ್ ವೀಡೊ ಧರಿಯೊ | ಸ್ವಾಮೀ
ವೀಡೊ ಧರುನ್ ವೀರ್ ಉಡೊಂಲಾಗ್‌ಲೊ ||

ತೆಂಗೆಂ ಗಾನೆಂ ಉಡ್ಡ್ಯಾಚಾಕ್‌ಯೀ ಸರಾಗ್ ಸಾಂಗ್ತಾ, ದಾಟ್, ನಾಚ್ ಪಾವ್ಲಾಂಚಿ ಘುಂವ್ಣಿ

ವುನ್ ಖೇಳ್ ಆಕರ್ಯ್ ದಿಸ್ತಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚ್ ದೋನ್ ತೀನ್ ಚರಣಾಂನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕಥಾಚೊ ಸಾರಾಂಶ್ ಆಸ್ತಾ.

ಥಾಗ್ :

ದೀವುಳಾ ಭೊವುಂತೇ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಯಾತೇ |
ಕಾಳ್ಯಾ ನಿಳ್ಯಾ ವುಸ್ತುರಾಂಚ್ಯೊ ವೊಳಲ್ಯೊ ವಾತೀ |
ಥಳಾಚ್ಯಾ ದೇವಾಂಚ್ಯಾ ಫುಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೊ ವಾತೀ |
ಉಡ್ಡ್ಯಾ ರೂಪಾರ್ ಆಸ್ಪೆಲೆಂ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ದಿವ್ಯಾ ಥಳಾರ್, ದೈವಸ್ಥಾನಂ ಮುಕಾರ್,
ಮಾಂಡಾರ್ ದೆವಾಕ್ ಹೊಗೊಸ್ತಾನಾ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಸಮ್ಜಿಗಾಂ :

ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಯಂತ್ ರಂಗಾ | ನಮಾಗೆಚ್ಯಾ ದೇವಾಂದೊ || 2 ||
ಆಳ್‌ಮೆಳೆ ಊಯ್ತ್ರ ಯಾಲೋ ಸೂರ್ಯಾ | ದಾಲೊ ರೋಂಗೊ ಮಾಳಾರೇ
ಸಮ್ಜಿಗಾಂ ವಾಜೊನ್ ದಯಿತ್ಯಾಂ ಮಾರೇ -
ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಗನೇಸಾ ||

ಗನೇಸಾಚೊ ದಾಲ್ಯಾ ರಾನಿಯೊ | ಶಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಲೊಂ ಮಾಟ್ಪಾ ಥಳೇ |
ಸೂಗಿ ಆಯೊ ಸೂಗಿ ಬಾಯೊ | ಸೇಸ್ ಭೊರ್‌ಲ್ಯೊ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನಿ ||

ಸಮ್ಜಿಗಾಂ ಖೆಳ್ವಾನಾ ಚಕ್ರಕಾರಾರ್ ರಾವ್ತಾ. ಮೊಧೆಂ ದಿವೊ ಯಾ ನಾರ್ಲೆ ದೊರುನ್, ಪಾಂಯಾಂ ಪೊಡುನ್ ಗಾನೆಂ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ಮಾಂಡಾರ್ ಶಿವಾಯ್ ಹೆರ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಯಾ ಖೆಳ್ವಾ ನಾ.

ಭೋರ್

ಗ ತುಳುಸೇ ಮಳಾದಾಳ್.....

ಗ ತುಳುಸೇ ಮಳಾದಾಳ್ ಸೇಕಾ ಊಯ್ರ್ | ಉಮುರುತು ದಾಲಾ ಕೊಳಸೋ

ಭೋರ್

ಗ ತುಳುಸೇ ಘೆವೂನಿಯಾ

ಗ ತುಳುಸೇ ಘೆವೂನಿ ಖಾಂದಾ ಊಯ್ರ್ | ಪರದಗ್‌ಸಿಣ್ ಯೆವುನಿ ಮುಗುಟು

ಶಿರ

ಹರೇಗೆ-

ಓಂದೇ ಪುರಿಯ ತುಳುಸೇ ಭೋರ್ |

2. ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣಾ ತುಳುಸೇ | ಚವ್ವೊನ್ ನಾಚ್‌ತೀ | ಕ್ರಮುಂತು ವಾಟ್‌ತೀ |

ಹರಹರಾ ಖಾಂಕೀ ಘೆವ್ನ್ | ತುಳುಸೇ ಮಾಯಾ | ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಯಾತೇ |

ಗೋವಿಂದಾ |

ಗುಮ್ಮಾಂ ಖೇಳು ಸಾಲ್ ಬಾಂಧುನ್, ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ರಾವುನ್, ಚಕ್ರಾಕಾರಾರ್ ವಿವಿಧ್ ರಿತಿನಿಂ ಖೆಳ್ಳಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚಾ ಸುರ್ದೆರ್, ವಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಅಖೆರಿಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಕ್ರಮ್ ಅಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂಚ್ ಸುರ್ದೆರ್, ಮೊದೆಂಗಾತ್ ಯಾ ಅಖೆರಿಕ್ ಗಾ, ಗೆ, ಓ, ಯಾ, ಆ, ಹೋ ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಳೊ ಕಾಡುನ್ ಗಾಂವ್ಚೆಂ ವಾಡಿಕೆ. ಹೇಂ ಗೌರವ ಸೂಚಕ್ ದಾವ್ನ್, ನಾಚಾಕ್ ಆನಿ ತಾಳಾಕ್ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಕರ್ಚಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯೆ ಸಬ್ದ್. ಗುಮ್ಮಾಂ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ನೊಮೊನ್, ಲಳಿತ್, ಉಡ್ತೆಂ, ಕೀರ್ತನ್, ತೆಂಗೆಂ, ಸಮ್ಜಿಗಾಂ, ಥಾಗ್ ಮುನ್ ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾ. ಥೊಡಿಂ ಗಾನಿಂ ಉದಾಹರಣ್ ದಾವ್ನ್ ಸಕಯ್ಲೆ ದಿಲಾಂ. (ಗಾನಿಂ ದೀಗ್ನ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಜಿಂ ಸುವರ್ವೆಚಿಂ ಚರಣಂ ಮಾತ್ ದಿಲ್ಯಾ)

ನೊಮೊನ್ :

ಗ ಪ್ರಥಮ್ ನೊಮೊನ್ ಭೂಮಿಗೇ | ಮಾಯೇ | ತುರು ಧರಿನ್ ಚರಣ್ ಪಾಯೆ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓನೊಂದು ಜಾಲಾ | ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ ಖೇಳು ದೇಂವಾಲಾ,

ಗ ಖೇಳೇ ಯಾಲೇ ಓ

ಗ ಖೆಳೇಯಾಲೇ ತೂಮ್ಚಾ ಸೆಯ್ಯಾ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಯಾಂ

ಗ ಖೆಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪ್ ಏಕ್ ದಿಯಾಂ + ಓನೊಂದು ಸಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಳೊಂಯಾ

ಹೆಂ ಗಾನೆಂ "ಲಳಿತ್" ರೂಪಾರ್ ಅಹಾ. ಹ್ಯಾ ಗಾನ್ಯಾಂತ್ ಭೂದೇವಿಕ್ ಪ್ರಥಮ್ ವಂದನ್ ಕರ್ಚೆಲಿ ವಿಷಯ್ ಅಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹಾಕಾ ನೊಮೊನ್ ಮುನ್ತಾ. ಮೊದಲ್ ಇವ್ಚೆಲಿಂ ಅರ್ಧ್ ಚರಣಾಂಕ್ "ಕೀರ್ತನ್" ಮುನ್ತಾ. ಕೀರ್ತನ್ ಗಾನೆಂ ಮುಕಾರ್ ಒರಾಚ್ ಅನ್ಕೂಲ್ ಕರುನ್ ದಿತಾ. ಲಳಿತಾಚಿಂ ಥಾಪ್ಣಾಂ, ಗಾನೆಂ ಆನಿ ನಾಚ್ಪಾಚಿಂ ಪಾವ್ಣಾಂ ಸವ್ಯಾಸ್ ಆಸ್ತಾ.

ಕುಡುಬಿ ಯೋಕಾಲೆ ಹೋಳಿ ಪೋದ್

ಪ್ರಾರ್ಥನ್

ಯಾಕ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮದೇವದಲ್ಲೊ
ದೋನಿ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಮಹೀಷ ದೇವದಲ್ಲೊ
ಲೇನಿಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣ ದೇವದಲ್ಲೊ
ಚಾರ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಚರ್ ಖಂಡರಾದಲ್ಲೊ
ಪಾಸ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಪಾಯದಳ್ ಪಾಂಡವದಲ್ಲೊ
ಸೋವ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಎಕದರೆ ಕೌರವದಲ್ಲೊ
ತ್ಯಾರ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಪಾವ ಸೂರ ರಾದ್‌ದಲ್ಲೊ
ಸಾದ್ ಪಾನ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಪಾವ ಸೂರ ರಾದ್‌ದಲ್ಲೊ
ಪನ್ನಾರ್ ಪಾವ್ ಕೋಪಾಲ್ಯಾ ಆಂಗಣ ಪಣ್ಯದಲ್ಲೊ

ದೇವಾಕ್ ಸ್ತೂತಿಚಿ.

ಸೂರ್ಯದೇವಾ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ದರ್ತೇರೆ ದೇವಾ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಗಂಗಾ ದೇವಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಗ್ರಾಮ ದೇವಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಸ್ಥಳ ನಾಗ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಕುಂತಿ ದೇವಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಮಹಾ ಮಹಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಕೃಷ್ಣ ದೇವ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಕಾಳ ಭೈರವ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಬಾರ ಖಂಡ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಗಿರಿ ಪರ್ವತ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಸಗ್ರ ಸೇತ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಲಂಕಾ ಪರ್ವ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಮಹಿಮೆ ದೇವಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಗುಮ್ಮ ದೇವಾ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಕೇವಳ ಭೂಮಿ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಕೋಟಿ ಅಂಗಕು ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಗೇಂಯ ಪಟ್ಟಣ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ
ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾ ತುಕಾ ಕೇಳು ಕೇಳ್ಯೊತಾ

ಕುಡ್ಯಾಂಚಿಂ ಪೊದಾಂ :

ಕುಡ್ಡಿಂ ವೃತ್ತನ್ ಚಡಾವತ್ ಜಾಂವನ್ ಕೃಷಿಕ್. ಹಾತಾನಿ ಗುಮ್ಪಾಂ ಗೇವ್ನು ಘರಾನ್ ಘರಾಂ ಹೇ ಭೊಂವ್ತಾಲೆ. ಗುಮ್ಪಾ ಮಾರ್ತಾ ಕುಡುಂಬಿ ದಾದ್ಲೆ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೊ ತಾಳೊ ಕಾಡ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಾಚ್ ಮಾರ್ತಾತ್.

ಪದ್ಯ ಆಶಿ ಆಸಾ

ಶಿಂತಿದಾನ್ ಪಾಂಯ್ ಗಾಲಾರೆ ಜಾಕಿ

ತಯ್ಜಾನ್ ನಿಸ್ತಾನ್ ಪಡ್ಲಿ

ನೋಕಾಲೆಂ ಘರರ್ ಮೊಡ್ಲಿ

ಅರೆ ಜಾಕಿ ಕುಂಪಾರಿ ತುಮ್ ನಿಸ್ತಾನ್ ಪಡಸಿ

ಆನಿ ಆಪ್ಪಾನ್ ದಾಪ್ಪಾನ್ ತುಮ್ ನೊಖಾಲೆನ್ ಘರ್ ಮೊಡ್ಲಿ

ಆಪಣಾಚೆ ಶೀಫಾರಸ್ ಕುಡುಂಬಿ ಸಾಕ್ಯಾ ಥರನ್ ಕರ್ತಾ

ಕುಡುಂಬಿ ಹಾಂವ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಕೋಣಾನಿಕ್ ಆಯ್ಕೊನಾ

ಬರಾಬರ್ ಸೊರೊ ಪಿಯೆಂಚಾಂತ್ ಕೋನಣಾಕ್ ಬೀಯೆನಾ

ಜಾಯ್ ತಿತ್ಲೊ ಸೊರಾ ಭೋತ್ಲಾ ಆಮ್ಗಲ್ಯಾ ಧರಾಂತ್

ಕುಡುಂಬಿ ಹಾಂವ್ ಜನ್ಮಲಾಂ ಸೂರ್ಯಾಚಾ ಘರಾಂತ್

ಗುಮ್ಪಾಚ್ ತೊಂಡಾಕ್ ಭಾಂದಲ್ಯೆ ಘಾರಾಚೆ ಚಾಮಡೆ ಕುಡುಂಬಿ ದದ್ಲಾಂಚೆ ಪ್ರವೀಣ ಹಾತಾಂಚೆ ತಾಪಾನಿ ಹೂನ್ ಜಾಪ್ನು ಯತಾನ್ ಬಾಯ್ಲೊ ನಾಚೆಚೆ ಮೇಟಾಂ ಕಾಂಡ್ತಾತಾ. ಪುಗ್ಡಿ ಮಣ ಉಲೊ ಮಾರ್ಚೊ ಹೊ ನಾಚ್ ಥೊಡಾಚ್ ವೇಳಾನಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಜಾತಾ. ಆನಿ ನಾಚಾಚೆ ಸಂಗೀತಾಚ್ಯ ಉಮಳ್ಕಾರ್ ಸ್ವತಾಕ್ ವಿಚಾರ್ತಾತ್

ಕುಡ್ಯಾಂನಿ ಗಾಂವ್ಚಿಂ ದುಸ್ರಿ ಥೋಡಿಂ ಪದಾಂ :

ತೆಂಡ್ಲ್ಯಾ ತುಜೊ ಬೆಲ್ಲೆ ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲಾಲೊ

ವಾಂಕ್ಡೊ ತಿಂಕ್ಡೊ ಗೆಲಾಲೊ ಮ್ಹಣ್

ಸೊನಾರಾಗಿ ದಿಲಾಲೊ

ಸೊನಾರಾ ಬಾವ್ಡ್ಯಾನ್ ಸುತಾ ಸಂಗಿ ಕರಿಯೊ

ವೊಡ್ಲಾ ಸಾಂದಿ ಪಡ್ಲೊ ಪಾಂಯ್

ಪಾಯಾಕ್ ಜಲೊ ಫಾಯ್

ಕಿತೆಂ ರಾಂಡುಲಾ ಪಳಿತಾಯ್

ಪಳೆ ಮೊಜೊ ಫಾಯ್

ದೊರಿನಾ ಕೊಳ್ಳೊನಾ

ಬಾಂಯ್ಕಾಡ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಉಬೆಂಗೊ?

ವಾರೆನಾ ವಾದಾಳ್ನಾ

ಫಾಗ್ತೊ ಕಸೊ ಊಬ್ಲಾಗೊ

ಆಸ್ತೊನಾ ದಾಂತೊಣೆನಾ

ಜನಲಾರ್ ಕಿತ್ಯಾಕೊ ಉಬೆಂಗೊ

ಧೂರುನು ವೋಡ್‌ರಾಯ ಧೂರುರಾಯಲೊ

ಗಾದಾ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಭೀಮಾಲೊ

ಸುರುಂಗಾರ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಅರ್ಜುನಾಲೊ

ಕೇತರ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ನಕುಲಾಲೆಂ

ಸ್‌ತ್‌ವು ವೋಡ್‌ರಾಯ ಸಹದೇವಾಲೊ.

ಸುರುಪುಟ್ಟೆ ಯಾಂಗ್‌ನಿ ಚ್‌ಂದ್ ಉದೆಲೊ

ಚ್‌ಂದ್ ಉದೆಲ್‌ಗ್‌ಸು ರಾಯ ಖೇಳು ಖೇಳೊಂ

ಪುನುವೆಚ ದೀಸ್ ರಾಯಾ ನೊಮೆಯಾಲೊ

ಆತ್‌ಮ್ಯಚ ರಾನಿಯನಿ ಗೊಡೊ ಸುರುಂಗಾಲರ್‌ಲೊ

ಗೊಡ್ಯಾರ್ ಬೊಸೊನಿ ತಾನಿ ಮರ್‌ಲೊ ಖೇಳು

ಮಾಂಡಾಳೊ ಕಾಡುನಿ ಗೊಡೊ ನಾಸೊಂ ಲಾಗ್‌ಲೊ.

ಅಯೋಧ್ಯಪುರ ನಣ್‌ರ ಕೊನುಗಾ ರಾಯೀ

ಓಡಾಂ ಒಡಾಂ ಖೆಳ್‌ವಡ್ಯಂಗೇರ್ ಸ್‌ಂದ್‌ನಂ ಫುಲೀಲ್ಯಾಂ

ಮಾಳ್ ಮೊಂಟೊಪು ದೇವಾನಿ ದಡೂನನು ದೀಲಾ.

[ಓಳೆ ಕುರುಟನು ಸುವುಲಕು ಗಾಲ್ಯಾಂ

ಸೊವುಕು ಬಾಂದುನು ಮೊಂಟೊಪು ಗಾಲ್ಯಾಂ

ತಿಂಕಾಂ ದೋಗಾಂ ಇಸಾವೊರು ಕೇಲಾ

ಮಾನಿಕಾಂ ವ್ರತಿಯಾಂಚಿ ಸೇಸ್ ಬೋರಾಂ

ಸೇಸ್ ಬೋರಿತಿ ಪಾಂಯ್ ದಾನಾಂ]. ಅಶಿ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ.

ತೆಂಗಿಂ

ಹಾಳಾಂ ಗೋಳಾಂಚೊ ರಾಮಾ ಕೇಲ್ಯೊ ಆರೊತ್ಯೊ | ಓ ಕೇಲ್ಯೊ ಆರೊತ್ಯೊ
ಪಾಂಸ್‌ರಾಯಿ ಪೊಂಡೊವು ದೇವು ಸಾರೊತ್ಯೊ | ಸ್ವಾಮಿ |

(ಪಾಂಸ್‌ರಾಯಿ ಪೊಂಡೊವು ರಾಯಿ) ಪಾಂಸ್‌ರಾಯಿ ಪೊಂಡೊವು ದೇವು ಸಾರೊತ್ಯೊ

ಕಾಸೀ ಖಿಂಡಾಂಕ್ ರಾಮು ತೀರ್‌ತಾಗೇಲೊ | ಓ ತೀರ್‌ತಾಗೇಲೊ

ದಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಂ ರಾಮು ಕೋರುಂ ಲಾಗ್‌ಲೊ | ಸ್ವಾಮಿ | ಪೃಣ್ಯಾ ಕಾರಾಣ್

ಕಾಯೊ ದಾನ್ ಕೇಲ್ಯೊ.

ರಾಮು ವುಯಿಚ್ಯೆ ವಾಟೆರ್‌ಬ ತಾಂಬೂಡಿಂ ದೀವೊಳಾಂ

ನಂದಪತ್ ರಾವೊಳಂಬ ರಾಮಾ ತುಜಿಂ | ಸ್ವಾಮಿ | ನಂದಪತ್ ರಾವೊಳಂ

ರಾಮಾತುಜಿಂ.

ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಜಾನ್‌ಕೆ ಸೀಂತಾ

ತೀಂ ತೆಗಾಂ ಸಾಲ್‌ಲಿಂಬಾ ವೊನ್‌ವಾಸಾ | ಸ್ವಾಮಿ | ತೀಂ ತೆಗಾಂ ಸಲ್‌ಲಿಂ

ವೊನ್‌ವಾಸಾ.

ವೊನ್‌ವಾಸ್ ದಾವೊನ್ ರಾಮನ್ ಬಂದ್‌ಲೀ ಗೋಪಾ | ಓ ಬಂದ್‌ಲೀ ಗೋಪಾ

ಬಾಗಿಲು ಪಾಯ್ಕ ತೂಕಾ ಕೇಳು ಕೈಳ್ಯೊತಾ
 ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಿಷರ್ ದೇವಾ ತೂಕಾ ಕೇಳು ಕೈಳ್ಯೊತಾ
 ದೈತೋ ಕೋಟಿ ದೇವ ತೂಕಾ ಕೇಳು ಕೈಳ್ಯೊತಾ
 ತುಳಸಿ ಮಯೆ ಬೆಂಡೊ ವೀಣೆ ತೂಕಾ ಕೇಳು ಕೈಳ್ಯೊತಾ
 ತಿಲುಕಣಿ ಸ್ವಾಮೀ ತಿಲುಕಣೆ
 ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಗೋವಿಂದ

ಕೋಲಾಟ ಪೋದ್

ಸೆಟ್ಟಿ ರಸಲು ಭೂಮಿಯಳು ದಲೈವೊ
 ಇಸುಪುರು ದೇವನಿ ಗತ್ಯಲೊ ಗೋಡ ಲವ್
 ಖಂಡ ಪ್ರತಿಮೆ ಎಕ್ಕುಜೆ ಹಡಾವೊ |
 ಪೈತೊ ಕೋಟಿ ದೇವ ನೀ ಶಿಗ್ಗುಮು ಶಸೆಯೊ |
 ಸಿಗ್ಗುಮು ಪೈಳತೊ ಕಿತ್ತು ದಿಸುರ ದೇವತೊ
 ಇಸುಪುರು ದೇವನಿ ಬಿಳೇರಿ ಕ್ರಾಮುಗಾರೆಲ್ಲೊವೆ
 ದೇವತೊ ಒಳೇರಿ ಬಂದಾನ ಪೋಳಿ.

ದರ್ಶನ ಹಾಡೀಚ್ ಪೋದ್:

ಪ್ರಪೂತ್ರ ದಂಗ್ರಾವೈರ್ ಸಾದನ ಪುಲ್ಲರೆ
 ಪುಲ್ಯಾಲ್ ಪರಿಮಳ್ ಪೋಡ್ ರಾಜಾರೆ
 ವನಾದನ ಜ್ಯೋತಿ ನವು ನಾಗಾಲ್ಲೆ
 ವಾಸ್ ಬಡ್ಕಾತ್ತೇಲ್ ಯೆಲ್ಲೊಗಾರ್ ನಾಗಾಲ್ಲೊ
 ಪಿತಾಂಬರಿ ರಾಲ್ಲೊ ನರ ಕಡು ನಾಗಾಲ್ಲೊ
 ಗ್ಯಾಳ್ ಪಾರಿ ನರೆ ಗಾರು ನಗಲ್ಲೆ
 ದಾಯೊ ದಾಯೊ ಸಿವುತ್ರ ಮೇಗುರಿ ಮಾಳ್ ನಗಲ್ಲೆ.

ಉಡ್ಡಿಂ:

ಯೇಂ ಪದ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಧ್‌ರ್‌ತ್‌ರೇಲೆಂ
 ಶಿವಾಪೂಜಾ ವೋಡ್ ರಾಯಾ ಗ್‌ನೇಸಾಲಿ
 ಉಜಾಡ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲೊ
 ವಾರೆಂ ವೋಡ್‌ರಾಯ ವಾಯುದೇವಾಲೆಂ
 ಸ್‌ಕ್‌ತಿ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಮಾದೇವಾಲಿ
 ತಿರುಸುಳು ವೋಡ್‌ರಾಯ ಈಶ್ವರಾಲೊ
 ಚಕರ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಕುರುಷ್ಣಾಲೊ
 ಗೊರೊಯ್ ವೋಡ್‌ರಾಯ ಸಾಗ್‌ರಾಲೊ

ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ಸಾತ್ತಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಸತ್ಯಾಚೆ ಸೀಂತೇಕ್‌ಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ಆಟಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಕುರುಷ್ಟು ದೇವಾಂಕ್‌ಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ನೊವಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ನೊವು ಖಿಂಡ್ ಪಿರ್‌ತೆಮೆಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ದಾವಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ಇಕ್ರಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ವೀರಾ ಹೊನುಮೊತಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ಬಾರಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಬಾರ ಖಿಂಡ್ ಸಾಗ್‌ರಗಾ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -
 ಚ್ಚೆಮೆಳೇ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೋಂಗೂ ಮಾಳಾ.
 ಸಂಮ್ಡಿಗಾಂ ವಾಜೊನ್ ದಾಯಿತ್ಯಾಂ ಮಾರೇ | ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಗ್‌ನೇಸಾ
 ಗ್‌ನೇಸಾಚೊ ದಾಲ್ಯಾ ರಾನಿಯೊ | ಸಿಗ್‌ಮೊ ಖೆಳೊಂ ಮಟ್ಟಾ ಥಳೇ
 ಸೂಗಿ ಆಯೋ ಸೂಗಿ ಬಾಯೊ | ಸೇಸ್ ಭೋರ್‌ಲ್ಯೊ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನಿಂ.
 ವುಯಿಲೇ ಕೊವುಡೇ ಚಿಡಿಯೊ ಬೊರ್ಲ್ಯಾ | ತಿಂಕಾಂ ಬೊರ್‌ಯಲ್ಯೊ ವೊವೊರ್ಲ್ಯೊ (2)
 ದಿಂಬುಕಾಚೆ ಬಾಳ್ ಯೆವುನು | ಸದಾ ಖಾತ್ಯೊ ವೊವೊರ್ಲ್ಯೊ (2)
 ವಾಲಿಗೆ ವಾಲಿಗೆ ಮುನು ಅಗ್‌ಸಾ ಗೇಲ್ಯಾ ವಾಲೀರೆ (2)
 ಫುಲಾಂ ಫೊಳಾಂ ಕಾರಾಣ್ ಸೊವೊರ್ಲ್ಯಾಚೊ ಮೋರು ಯಲೋ |
 ಸೊವುತಿಂಗಾಂಚೊ ನಾಸ್‌ಗಾ. ಅಶಿ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ

ದೇವಾಕ್ ಹೊಗ್ಯೊಸುಚಿಲೆಂ ಗಾನೆಂ

ದೀವೊಳಾ ಬೊವುಂತ್ಯೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಯಾತೇ
 ಕಾಳ್ಯಾ ನೀಳ್ಯಾ ವುಸ್ತುರಾಂಚೊ ವೊಳ್‌ಲ್ಯೊವಾತೀ
 ಧೂಮಾವತೀ (ಮಹಮ್ಮಾಯಿ) ಮಯೇ ಫುಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ

ಗೋಪೆ ವ್ರದಂ ತೇವೆಯಲಿ ಜಾನ್ಕೇ ಸೀಂತಾ.

ಸೀಂತೇಲ್ಯ ಪೊರ್ಸಚಿತ್ ಮುರ್ಗುಂ ಸ್ಕರ್ತ | ಓ ಮುರ್ಗುಂ ಸ್ಕರ್ತ

ಸ್ಕಯಿರೆ ಬೊಂದ್ವ ಲ್ಗಸಿಮಿನ ಮುರ್ಗುಂ ಸ್ಕರ್ತಾ | ಸ್ವಾಮಿ |

ಸ್ಕಯಿರೆ ಬೊಂದ್ವ ಲ್ಗಸಿಮಿನ ಮುರ್ಗುಂ ಸ್ಕರ್ತಾ.

ಸೀಂತೇ ಸೋದೆಕ್ ರಾಮನ್ ವೀಡೊ ಪ್ರಜೇಲೊ | ವೀಡೊ ಪ್ರಜೇಲೊ

ವೀರ ಹೊಸುಮತನ್ ವೀಡೊ ಧಾರಿಲೋ | ಸ್ವಾಮಿ | ವೀಡೊ ಧೊರುನಿ ವೀರ್
ಉಡೊಂ ಲಾಗ್ಲೊ.

ಸೀಂತೇ ಕಾರಾಣ್ ರಾಮನ್ ಸಾಗೋರು ಬಾಚಿದ್ಲೊ | ಸಾಗೋರು ಬಾಚಿದ್ಲೊ

ರಾವಣ ವೊಧೆಲೊಬಾ ಲೆಂಕೇ ವುಯಿರ್ | ಸ್ವಾಮಿ | ರಾವಣ ವೊಧೆಲೊ ಲೆಂಕೇ
ವುಯಿರ್.

ರಾವಣ ವೊಧೆಲೊಬಾ ತಾಟ್ಷಣ | ಓ ತಾಟ್ಷಣ

ಲಂಕಾಪಾಟ್ ಬಾಂದಿಲೊಬಾ ವಿಭೀಷಣ | ಸ್ವಾಮಿ | ಲಂಕಾ ಪಾಟ್ ಬಾಂದಿಲೊ

ವಿಭೀಷಣ. ಹೀಗೆ

ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಂಮಿಗಾಂ:

ಯಾದಿಂರೆ ನೊಮೊನ್ ಯಂತ್‌ರಂಗ ನಮಾಗೇಚ ದೆವಾಂದೊ (2)

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ (2)

ಯೇಕ್‌ಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಮಯೇ ಧ್‌ರ್‌ತ್‌ರೇಗಾ - ಚ್‌ಮೆಳೆ

ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾ.

ದುಸುರೆಂ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಚ್‌ಂದ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಂಗಾ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾ.

ತೀಸ್‌ರೆಂ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ತೀನ್ ಮೂರ್ತಿ ದೇವಾಂಗಾ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾ.

ಚಾರ್‌ಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಚಾರ್ ದಿಕ್ಪಾಂಕ್‌ಗಾ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾ.

ಪಾಂಸಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂಪಾಂಸ್ ರಾಯ ಪೊಂಡ್ಪಾಂಕ್‌ಗಾ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾರೇ -

ಚ್‌ಮೆಳೆ ವುಯಿರ್ ಯಲೋ ಸೂರ್ಯ ದಾಲೋ ರೊಂಗೂ ಮಾಳಾ.

ಸೋಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ರಾಮಾಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮೀನಾಗಾ -

ತೊನಿಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಿಂ

ಯಾದಿಂ ಅಲಂಕಾರ್ ದೇವು ಜ್‌ಲೆಮೋಸೆ ಯಾಲ್ಯಾರ್
ವಿಷ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹೇಶ್ವರ್ ಭೂಮಿಯವತಾರೇಲ್ಯಾರೇ
ಸೂವೀ ಮೂಲ್ಯಾಂಕ್ ಚಾರ್ ಪಾರೇ ರೋಚೇಲ್ಯಾರೇ
ಆಕಾಸೆಚೆಂ ನೊಮೊನ್ ಸೂರ್ಯಾ ಪ[ಆತಾಳೇ ಧ್‌ರಾತೆರೆರೆ
(ಆಕಾಸೆ ಚಂದನ್ ಸೂರ್ಯ)

ಯಂಕಾರೆ (ಓಂಕಾರೆ) ಗುರೂ ನೊಮೊನ್, ಯಮ್ಕಾರೆ ಗುರೂ ನೊಮೊನ್
ಪಿರಾತೆಮೆ ದೇವಾಂಕ್‌ಗಾ -ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್
ವತೀಗಾ (ಸರ್‌ಸ್ ದಲೇಂಗಾ)

ಏಕ್‌ಯೀ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಮಾಯೇ ಧ್‌ರಾತೆರೇಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ದುಸ್ರಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಚಂದ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಂಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ತೀನಿಯೀ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ತೀನ್ ಖಂಡಾಂಕ್‌ಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ಚಾರಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಚಾರ್ ದಿಕ್ಪಾಂಕ್‌ಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ಪಾಂಸಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಪಾಂಸರಾಯಿ ಪೊಂಡ್ಪಾಂಕ್‌ಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ಸೋಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ರಾಮಾ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನಾಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ಸತ್ತಾಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಸತ್ಯಾಚೆ ಸೀತೆಕ್‌ಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ
ಆಟಾಂಯಿ ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಕುರುಷ್ಣೋ ದೇವಾಂಕ್‌ಗಾ
ರೇಂಗೆಚಾ ರೊತ್ತಾಂ ದೇವು ನೊಮೊನ್ ಸರಸ್ವತೀಗಾ ಅಶಿ ಮುಕಾರ್

ಸರ್ತಾ

ಕೊಲೆ

ಹಯ್ಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಗೋವಿಂದ ನಾರಾಯಣ ಹರೇ
ಕೇಶವಾ ಮಾಧವ ವಿಷ್ಟು ಮುಕುಂದ ಮುರಾರೇ
ದಕ್ಟಿಂದ್‌ಯ್ ದಾತ್ತಾತಾ | ದಕ್ಟಿಂದ್‌ಯ್ ದಾತ್ತಾತಾ
ದಕ್ಟಿಂದ್‌ಯ್ ದಾತಾತ್ ದಾತ್ತಾ | ವಿಟಿ ವಿಟಿ ಗಣಪತಿ ತನಿಯೆಂವ್ ಯನಿಯೇಂವ್
ತಗ್ಗಿಡ್ಲಿಗ್‌ಡ್ ತೋಂಗೋಕು ತೋಂಗೋಕು | ಧಿತ್ತಗ್ ಧಿತ್ತಿತ್ತಾ

ಥಳಾಚಾ ಭೂಮಿಚಾ ದೇವಾಂ ಫೂಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ
 ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ದೇವಾಂ ಫೂಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ
 ಮಾದೇವಾಂ ದೇವಾಂ ಫೂಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ
 ಗುರುಕುನಾಥಾ ದೇವಾಂ ಫೂಡಾಂ ಚೊಳುತ್ಯೋ ವಾತೀ
 ಯಮಿಯೇಕ್ ರಾನ್ ಖೊಂಡೊಂ ಕೆಗ್ತಿಚೆಂ
 ಧೂಮಾವತಿ ದಿವುಳುಂ ಬಾಂದೂಂ ವೊನ್ತಿಂಚೆಂ
 ಯಮಿಯೇಕ್ ರಾನ್ ಖೊಂಡೊಂ ಗೆಳ್ತಿಯೇಚೆಂ
 ಧೂಮಾವತಿ ದಿವುಳುಂ ಬಾಂದೂಂ ಮಾಳ್ತಿಯೆಚೆಂ
 ಯಮಿಯೇಕ್ ರಾನ್ ಖೊಂಡೊಂ ತುಳುಸಾಚೆಂ (ವೋಲ್ಸಾಚೆಂ)
 ಧೂಮಾವತಿ ದಿವುಳುಂ ಬಾಂದೂಂ ಕೊಳುಸಾಚೆಂ
 ಯಮಿಯೇಕ್ ರಾನ್ ಖೊಂಡೊಂ ಉಸುಗೇಚೆಂ
 ಧೂಮಾವತಿ ದಿವುಳುಂ ಬಾಂದೂಂ ಬೊಸೊಗೇಚೆಂ
 ಪೊರ್ಬೋತಾ ದೊಂಗುರರ್ ಮೊಗ್ರಿಂ ಫುಲೀಲ್ಯಾಂ
 ಮೊಗ್ರೆಂಚೊ ಪೊರುಮೊಳು ಗೆವುನು ಗೇಲಾ
 (ಯಮಿ ಜಾಂವೂ ನಗರ ಮಮ್ಮಾಯೆಚಾ
 ಮಮ್ಮಾಯಿ ಮಾವೊಲಿ ತ್ತಳೆಯಂಬಾ ಪಾವೊಲಿ)
 ಮಯೇ ಮಮ್ಮಾಯಿ ಪೊರ್ಸನ್ ದಾಲೀ
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೊ ತಾಳೊರೇ ಕೋನಿ ಮೊಡ್‌ಯಾಲೋ
 ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ದೇವಾಂ ಯಪ್ಪ್ಯಾ ರೋತು ಗ್ಡಿಯಾಲೊ
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೊ ತಾಳೊರೇ ಕೋನಿ ಮೊಡ್‌ಯಾಲೋ
 ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ದೇವಾಂ ಯಪ್ಪ್ಯಾ ರೋತು ಗ್ಡಿಯಾಲೊ
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೊ ತಾಳೊರೇ ಕೋನಿ ಮೊಡ್‌ಯಾಲೋ
 ಮಾದೇವಾ ದೇವಾಂ ಯಪ್ಪ್ಯಾ ರೋತು ಗ್ಡಿಯಾಲೊ
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೊ ತಾಳೊರೇ ಕೋನಿ ಮೊಡ್‌ಯಾಲೋ
 ಗುರುಕುನಾಥಾ ದೇವಾಂ ಯಪ್ಪ್ಯಾ ರೋತು ಗ್ಡಿಯಾಲೊ
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೊ ತಾಳೊರೇ ಯಂಬೇವೊಂತ್
 ಥಳಾಚೆ ಭೂಮಿಚೆ ದೇವು ಥಾಂಡ್‌ವಾಂತ್
 ಯಂಬ್ಯಾ ತುಜೆಂ ಪಾನ್‌ರೆ ವಾಟೊಳೆಂ
 ಧೂಮಾವತಿ ಮಯಾಂ ನೆಸ್ಲ್ಯಾ ಪಾಟೊಳೆಂ
 ಪಾಟೊಳ್ಕಾಚೊ ಪಾಲೋವು ಲೋಳೊಂ ಗೇಮಾಯೆ -
 ಉಸುಂಗ್ಯಾರ್ ಬಾಳ್ ಗೋಪಾಲ್ ಖೇಳೋಂಗೇ.
 (ದಯಾ ಹಾತೀ ಸೊಪೊಳ್ಳೊ ಉಜಾ ಹಾತೀ ಗ್‌ದಾ
 ತೇತ್ತೀಸ್ ಕೋಟು ದೇವು ಯಾಲೇ ಯಮುಚಾ ರಂಗಾ)

ಗೊಮ್ಮತಾಚಿಂ ಪೊದಾಂ

ಕಾರಾತಿಂ ಪೊಡ್‌ವಳಿಂ ಸ್‌ಡ್ಲಿಂ ನಾಡ್ಯಾರ್
 ಮಾಂಯಿ ಮೇಲ್ಯಾರ್ ಸುನೊಂ ಕಟೆಯ ಗುಡ್ಯಾರ್, (ಪೊಡ್ಲಿಂ ವಾರ್ಯಾರ್)
 ಈ ಮಾಡಿ ತೀಮಾಡಿ ಲಕೋಲಿ
 ಮಾಮಾಚಾ ಗ್‌ರಾಕ್ ತೆಂಕೋಲಿ
 ಸೇಕೊ ಸೇಕೊಚಾ ಮೊಲ್ಯಾ ಜಾನುಕುಲೆಂ ಗೊರುಂ ವಾರುಂಗೋ (ಗುರ್ವಾರ್‌ಗೊ?)
 ಜಾನುಕುಲಂ ಗುರುವಾರುಂ ಮುನುಂ ಗೋವುಗೇಲ ತಾರ್ಯಾರ್‌ಗೋ
 ಗ್‌ರಾಂತ್ ದೋಗಿ ಸೂಗಿ ಜಾವೋಗೇ
 ಸಿಂತೇಲ್ಯಾ ಪೊನ್‌ಸಚೊ ಮಾವೋಗೇ
 ಅಸಾಳೆಚ್ಯೊ ಕೆಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ದಾಂಡ್ಯೋಗೇ
 ಖಾಂಯ್ ವುಯಿತಾ ಸಾಂಗ್ ಮಾಜೆ ರಾಂಡೇಗೇ.
 ತೆಂಡ್ಲಿಂ ಕಿಟ್ಟಿಂ ಕಾಡ್ಲಿಂ ಕಾಕಾ
 ನಾಂಗೊ ಬಾಯೆ ಮತ್ತಿ ಖಾ.
 ಯೋಗೊ ಚೆಡುವಾ ರಾಣಾಂತ್
 ಅಮಿ ಖೇಳು ಖೇಳ್‌ಯಾ ವೋನಾಂತ್
 ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್‌ರೇ ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್‌ರೇ ಬ್ಯಾಲೇಚಾ ಗುಲಾಮಾ ಬಾತ್ ಕಾಂಡ್‌ರೇ
 ಕಾಂಟ್ಯಾಂಗೋ ಕಾಂಟ್ಯಾಂಗೋ ಕಾಪ್ಪಿ ಸೂಟ್ಲೇ ಬಾಂತ್ಯಾಗೋ.
 ಯೋರೆ ಸುತ್ತೂ ಕಲ್ಚಾ ಕೊಂಡಾ ಮ್ಹೊಳ್‌ಯೆ ಧೊರುಯಾ
 ಗ್‌ರಿಯೆ ಲಗ್ಲ್ಯಾ ಮೊರ್‌ಯೆ ಮ್ಹಾಳಿ ಕೊರ್‌ಂಡೆ ಭೋರ್‌ಯಾ.
 ಕುಡ್ತೆಂ ಭೋರ್ ಸೊಂಕೊಳ್ಳೊಲುಗ್ವಾ ಲುಗ್ವಾ ಭೀತರ್
 ಮಾಜಾ ವಿನಿಯೆ ಮೀಂಡ್ ಅಯಿಲಾ ಗುಟ್ವಾ ಭೀತರ್.
 ಅಕಂಡ್ಯ ಬ್ಯಾರ್ ಕೊನ್ನೊ ಗಾಂವ್‌ಕರಾಲಿ ಸೊನ್ನೊ
 ಯದ್ಯೆಂ ಕೆಸೆಂ ಉನ್ನೊ ಕೊಪ್‌ಲಾಚೊ ಗುನ್ನೊ.
 ತುಂಬುಡಿ ಭಜಿ ಖೆಳಾಂತ್
 ಲ್‌ಕ್‌ಯ್ ಪುತಾ ವಾಳಾಂತ್
 ಯೇಜ್‌ಮಾನ್ಯಾಚಾ ಗ್‌ರಾಕ್ ಪೊಡ್ಲಾಂ ಬುರಾಕ್
 ಯೇಜ್‌ಮಾನ್ಯಾನ್ ಸೊರೊ ದೀಲಾ ಚೆಪ್ಪೆಂ ಉದಾಕ್ .
 ಅಂಗ್ಲಿಕಾರ್ನಿ ಕಾಕ ಮಳ್ಕಾರ್ ಮಂದ್ರಿ ತುಕಾಂ
 ಸಂಡ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ತುಕಾಂ ವೊಡ್ಲೆಂ ಚೆಡುಂ ಮಾಕಾಂ.
 ಸಾನ್ ಸಾನ್ ಚೆಡೇ | ಮಕ್ ಡಂಚಾನ್ ಕ್‌ಡೇ
 ಕುರ್ರೊ ಧರ್ಚ್ ವ್ಯತಾಲೇ | ಕೊಂಗೆ ಪುಂದೋನುಹಟ್ಟಾಲೇ.
 ನಾಸ್‌ಗೇ ಸೋಬಿನಾ | ಮುಜ್‌ಬರಾಬರ್ ಸೋಬಾನಾಂ
 ನಾಸ್‌ಲ್ಯಾರ್ ಪಾವನಾ | ಪೆಂಕಾಡ್ ತುಜೆಂ ಹಾಲಾನಂ.

ಜಾಯಕ ಅರಳಂ ಜಯ ಜಯ ಜಾಕುಟ ಹಿಗ್ಗೊಂಡ ಅಗಡ್ತರ ಇಗಡ್ತರ
 ದೇವನಿಗೆ ಗಣಪತಿ ತನಿಂ ಯೇಂವ್ ಯನಿಯೇಂವ್
 ತಗ್ಗಿಡ್ಡಿಗ್ಡ್ ತೋಂಗೋಕು ತೋಂಗೋಕು | ಧಿತ್ತಗ್ ಧಿತ್ತಿತ್ತಾ
 ಶರಣಂ ಕೇಂಚಾ ಪುರಿ ಬಾರೋ | ಸುಪ್ರಜನ ವಸೆ ಕೊಲೆ ಕಾರಣ
 ಕೊಲೆ ಕೊಲೆ ಕೊಲೆ ಕೊಲೆ ಕೊಲೆ ಕೊಲೆ
 ಅಚಲರೆ ಉಚಲ ಹಿತಮಿತ ಉಚಲ | ಹಿತಮಿತ ಉಚಲ ಪತಿ ಬಾರೋ
 ದೇವೆಯ ದೇವಕಿಯೆನಿ ದೇವಕಿನಂದನ ಬಾರೋ | ದೇವಕಿನಂದನ ಬಾರೋ
 ಬಳಿ ಬಾರೋ.

ಚನಂದಾ ಕೋಲು ಕೋಲೆಗೇ ರಮನೀ ಕೋಲು ಕೋಲೇ
 ಉಚಲ ಕೋಲು ಕೋಲೆಗೇ ರಮನೀ ಕೋಲು ಕೋಲೇ
 ಧೀರಸಮೀರೇ ಯಮುನಾತೀರೇ
 ವಸಸಿವನೇ ವನ ಮಾಲೆ
 ಜಾನುಸು ಜಾನುಸು ಜಾನುಸುರೇ
 ಜಾನುಸ ಬಾಳಘಂಜ್ ಭಾನುಸು ಯತೋರೆ.
 ಯೋರೆ ಯೋರೆ ಮಾರ್ಘುರಾಮ
 ಹೇಮನಮೋಹನ ಮೇಘ್ ಶ್ಯಾಮಾ.

ಗುಡ್ಯಾ ವುಯಿಲೈ ಗೇವೊಂಟೈ ಅಡ ದೊಡೊ ಮೊಡ್ಲೊಗಾ
 ಯೇಕಾ ವಾಲಿಂಚಿ ಬೊತ್ತೀಸ್ ಪಾನಾಂ ತಿಂಕಾಂ ಲಗ್ಗೆ ಜ್‌ಗ್‌ಡೇಗಾ.
 ಯ್ಯಮದಾಳ್ಳು ತನವಿನ ಸೋಭಾನ ತನ ತನವಿನಾ ದೋಳ್ಳನಿ ವಿನಾಂ ವಿನಾಂ
 ವಂದೇ ಮಾತೈ ಎನಗೊಂದು ಮಾತೈ ಪಾರ್ವತಿ ಗಿರಿಮಗಳೇಸ್ಮಾ.
 ತಾನಾನಾ ತಾನನಾ ಲಾಲಿಯಾ | ತಾನಾನಾ ತಾನನಾ ತಾನ ಲಾಲಿಯಾ
 ಲಾಲಿಲಾಲಿ ಲಾ ಲಾಲಿ ಸುವ್ವಲಾಲಿಯಾ | ಲಾಲಿಲಾಲಿ ಲಾ ಲಾಲಿ ಸುವ್ವಲಾಲಿಯಾ
 ನಂದಪತೀರೆ ನಂದಸುನಾ
 ಶರಣಾಗತ ಹರಿ ಕಾಮದಹನ
 ಯಾದಿಕ ದೀನರೊಳೆ ಯಾವೊನೊರೇ
 ದೇವಕಿ ನಂದನ ಪಾವನರೇ.
 ನೋಡೀರೆ ನೋಡೀರೆ
 ನೋಡೈ ಶಿವ ನೃತ್ಯವ
 ಕೋವಿಯ ರೂಪಿಕುಳ ಕೋಟಿ ಕುಳುಳ್ಳ
 ದೇವೆಂದ್ರನಿ ನರಹರ ವೆಂಕಟ ಗೋಪಾಳ್ಳ.
 ನೋಡಿರೆ ನೋಡಿ ನೋಡಿತ್ತ ಬೆಲ್ಲಾ ಕಟಿಕುಟ ವುಟ ಬೇನೆ ಕೂಟನಾಟುವಾ
 ಬಡತನ ಬಲಿಪೂಜೆ ಪೂಜೆ ಬಲಿ ತಲಿತಯ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವ್ರ ನೊಮೊನ್ ಕೊಂಡು
 ಕೊಲೆ ಆಡುಯಾ. ಅಶಿ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ

- ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಮಲ್ಮೋಂಚೋಪು ಗಾಲೀಲಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ತ್ಞಾನ್ಮೋಂ ಬಾಂದೀಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಗ್ಞಾನ್ಮೋಂ ಹುಬ್ಬೊ ಕೇಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಸೊಭಾ ಸುರುಂಗಾರೇಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಸ್ಞಾನ್ಮೋಂ ಸುರುಂಗಾರೇಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಗೊಡೇ ಸುರುಂಗಾರೇಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಹ್ಞಾನ್ಮೋಂ ದೇವಾಲ್ಯಾರೆ (2)
 ರಾಮು ಜ್ಞಾನ್ಮೋಲಾ ರಾಜಾ ಬೊಕುಡೇ ದೇವಾಲ್ಯಾರೆ (2)

ಪತ್ಯ ಪಾರ ರತ್ತೀ ರಾಮನ್ ಕೊಂಬೊ ಕೊಂಬೊ ಸಾಜಿಲ್ಯಾರೆ (2) ಅಶಿ
 ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ.

ಕಾನಾ ಕೋನಾ (ಗೋಂಯಂ) - ಬೆಂದೊಡೆ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲಿಂ ತೊನಿಯಾಂಚಿಂ

ರಾಮು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೀನ್ ಜಾನ್ಕೇ ಸೀತಾಂಬಾ
 ತಿಗಾಂ ಸಾಲ್ತೆಂ ವನವಾಸಾ ಗೇಲಿಂ ಬಾ
 ರಾಮುರೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿಮೀನ್ ಆನಂದ ಕುಳಿ
 ಲಂಕಾ ಜ್ಞಾನ್ಮೋಂ ತಾನಿ ಕೇಲ್ಯಾ ಹೋಳಿ
 ಕಂತೀವಾರ್ ಕಂತೀವಾರ್ ಲೋಕು ಆಸಾ ಮಾಮಾ -
 ಬಂದಸಕೇ ಸಂತಜಗೀ ಏಕ್ ಹಾಯ್ವಾರ್
 ಪರ್ವೋತಾ ದೊಂಗ್ರಾರ್ ಸೂತಾನಿ ವಿಂಡ್ಲಾ -
 ಪುತಾನ್ ಸೊಡ್ಲಾ ಮ್ಯಾ ಬಾಪ್ಸ್
 ಸಪೊ ಫುಲ್ಲಾ ದೇಸಾಕ್
 ಸಾಪ್ಯಾ ಪೊರುಮಳ್ ಲೇಸಾಕ್
 ಆಡ್ಯಾರ್ ಸಾಪೋ ಫುಲೋಲೊ
 ವಾಡ್ಯಾರ್ ಲೋಕು ಭುಲೋಲೊ
 ಫುಲ್ಲಾಂ ಫುಲ್ಲಿಂ ದೊನುಗೇ ಸ್ಞಾನ್ಮೋಂ -
 ನಾರಂಗಾ ತೀನ್ಮು.

ಯೇರ್ ಭಾಷೆಚಿಂ ತರೊನಿಯಾಂಚಿಂ ಪೊದಾಂ

ರಾಮ ರಘು | ರಾಮ ಜಯ | ರಾಮ ಹರೇ ರಾಮ
ದಾಶರಥಿ ರಾಮ | ದಶಮುಖಾರಿ ರಾಮಾ.

ಶರಥಿ ಶಯನ ವನಜ ನಯನ ರಾಮ ಚಂದ್ರನಾ
ಜನಕ ತನುಜೆ ಅರಸ ಮಿನುತೆ ಲಾಭ್ಣಿ ಚಂದ್ರನಾ.
ಗೋಕುಲಕೆ ಯಾತಕೆ ಬಂದೆ ಮಾಧವಾ.

ಸಾಕಿದ ತಾಯ ಮುಂದೆ ಪೋಗು ಮಾಧವಾ
ಕೊಳಲನೂದುತಾ ಬಂದ ಎಳೆಯ ಗೋವಿಂದಾ
ಎಳೆಯ ಗೋವಿಂದ ಯಶೋದೆಯ ಕಂದಾ.

ವರಗುಣ ಪದ್ಮಾ ಗುಣ ವಾರಿಜಾಂಬಕಿ
ಸುಗುಣ ಗುಣ ರಾಮ ನಾಮ ಸತ್ಯ ಜಾನಕಿ.

ಚೆಲುವೆ ಸೀತೆಯಾ ಬರುವೆ ನಮ್ಮಯಾ ದೇವಾ ಬರುವೆ ನಮ್ಮಯಾ
ರಾಮ ಪಾದಕೆ ಆರತಿ ಮಾಡಲಿ | ದೇವ ಪಾದಕೆ ಆರತಿ ಮಾಡಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ ಮುರಾರಿ ಕೇಶವಾ ಮುರಾರಿ

ಕೃಷ್ಣಂ ನಂದನ ಮುಕುಂದ ಮುರಾರಿ | ಅಚ್ಯುತ ಮಾಧವ ಗೋವಿಂದ -
ಕೃಷ್ಣ ಮುರಾರಿ ಕೇಶವಾ ಮುರಾರಿ.

ಶ್ರೀ ಲೋಲ ಗೋಪಾಲ ಪಾಹಿವಿಠಲ | ಹೇ ಬಾಲ ಗೋಪಾಲ ಪಾಹಿವಿಠಲ
ಮಂಜುಳ ಗಾನ ಲೋಲ ಕುಂಜರಾಜಿತ ಪಾಲ | ಕಂಜಕ್ಷ ಮನೋಭಾವ ಪಾಹಿವಿಠಲ
ನಾರಾಯಣ ರಂಗ ನಾರಾಯಣಂ | ನಾರಾಯಣ ರಂಗ ನಾರಾಯಣಂ
ಪಕ್ಷಿವಾಹನ ರಂಗ ಲೋಕಪಾಲನಾ ರಂಗ | ನಾರಾಯಣ ರಂಗ ನಾರಾಯಣಂ
ಮೋಹನ ಮುರಳಿ ಲೋಲಾ | ಮೋಹನ ಮುರಳಿ ಲೋಲಾ

ದೇವಕಿ ಕಂದ ಗೋಪಾಲ | ಮೋಹನ ಮುರಳಿ ಲೋಲಾ

ರತನ ಗಣಪಗಣಪತಂ ಸಾಸಿರೆಯಾಮಿ ಸಂತತಂ
ಕಾಶ್ಯಪಾದಿ ಮುನಿ ಹರಿಯ ಕಮಲ ಕುವರ ಪದಕತಂ. ಅಶಿ ಮುಕಾರ್
ಸರ್ತಾ

ಸಿಳೇ ಸೇತು ಬಂದ್ಲೆಲೆಂ ಗಾನೆಂ

ದೊಸೊರೊಂತಾಚೇ ಕುಳೇ ಯೋಕು ರಾಮು ಜ್‌ಲ್ ಮೊಲಾರೇ (2)

ರಾಮುಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ಓನೊಂದು ದಾಲಾರೆ (2)

ರಾಮು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ದೊಂಗುರೊ ದಿಂದಾಲಾರೆ

ರಾಮು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ತ್‌ಳ್‌ತಾಂ ಬೋರಲ್ಯಾರೆ (2)

ರಾಮು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ಹರ್‌ದೆಂ ಉಚ್ಚವು ದಾಲಾರೆ (2)

ರಾಮು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ಮಾರ್‌ಗ್ ಬಾಂದಿಲ್ಯಾರೆ (2)

ರಾಮು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲಾ ರಾಜಾ ಪಾವುಟ್ಕೋ ಹುಬ್ಯೊ ಕೇಲ್ಯಾರೆ (2)

ಜವಕಶಿಲೆ ಬಹುಮಾನ್ :

ಏಕ ಗಾಂವ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಅಟ್ರಾ ವರ್ಷ ಗರಣಿ ಭಾಗಲಾಕ್ ತೀನ್ ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಕ್ ದನ್ವಾರ್ ರಬ್ಬಾ ಬಾಯಿರ್ ಪಳಿತಾಚ್. ತೆ ವೇಳರಿ ಎಕ್ಲೊ ದೂರ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ತೆ ವಾಟೀರಿ ಚಲ್ತಾಶಿಲೊ. ವಾಟ್ ವಳಿಕ್ ನಾಸನಾ ಬಾಗಲಕ್ ರಬಿಲೆ ಘರಣಿಕೊ ತೊ ನಿಮ್ಗಿಲೊ. ಹೆಂ ವಾಟ್ ಖಿಯ್ ವತಾ ಮ್ಹಣ ? ತೆ ಘರಣಿ ಸಾಂಗ್ಲೆ ತೊ ವಚ್ ಗಾಂವಾಕೊ ವಾಟ್ ಪಾಂವ್ತಾ ಮ್ಹಣ. ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ಮುಖರ್ ಸರೊ ಆನಿ ಏಕ್ ಸಂಶಯಯೇನ್ ವಾಪಾಸ್ ಯೇವ್ನ್ ತೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊ ನಿಮ್ಗಿಲೊ. ತೊ ಅಶಿ ಬಾಯಿರಿ ಯೇವ್ನ್ ರಬ್ಬೆಕೊಕಾರಣ್ ಕಿತೆ? ಘರಣಿ ಸಾಂಗ್ಲೆ ತುಕ್ ಕಸಲೆಕ್ ತೆ ? ತುಗಲ್ ವಾಟ್ ಪಳನು ತು ವಚೆ ಮ್ಹಣ. ಜಲ್ತರಿಚೆ ತೊ ಘರಣಿಕೊ ಆನಿ ವಿಚಾರೊ ತು ಕೋಣಾಕ್ ರಾಗ್ತಾಸಾ ಮ್ಹಣ. ಘರಣಿ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಹಾಂವ್ ರಬ್ಬಿಲ್ ಕಾರಣ ಸಾಂಗ್ತಾ ಜಲೆರಿ ಏಕ್ ಶರ್ತ್ ವೈರಿ. ಹಾಂವು ಏಕ್ ವೊಗುಟ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ತೆ ಸೋಡಿಲೆರಿ ತು ವಿಚರೊ ಆನಿ ತುಕ್ ಜಾಂವ್ಕಶಿಲ್ ಬಹುಮಾನ್ ದಿತಾ. ವೊಗುಟ್ ಸೋಡಿಲ್ತಾ ಮ್ಹಳರಿ ತು ಮಾಗಿಲ್ ಗುಲಾಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣ. ತೊ ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ ವೊಗುಟ್ ಸಾಂಗಿ ಮಗೀರಿ ಪಳಿಯಾ. ಘರಣಿ ವೊಗುಟ್ ಸಾಂಗ್ಲೆ. ಏಕ್ಲೆಕೊ ದೋನಿ ಚೆಲ್ಡ್ ಆಶಿಲೆ ದೋಗ್ಜಾಣ ಭಿತರಿ ಎಕ್ಲೆಕೊ ದೂಸ್ತೆ ಎಕ್ಲೊ ಏನು ಮಾರ್ನ್ ಕಳೊ, ಮಾರ್ದನ್ ಕಳಲೆ ಬಾಯ್ಲಿಕೊ ಸೊದುನು ಆನಿ ಎಕ್ಲೊ ಗೆಲ್ಲೊ, ಸೊದ್ದು ಗೆಲ್ಲಾಲೊ ಸೊದ್ದು ಗೆಲ್ಲಾಲೆ ಬಾಪ್ತಾಲೆ ಯೇವ್ನ್ ವಾಟ್ ಪಳುನ್ ರಕ್ತಾ ರಬ್ಬೆ ಮ್ಹಳೆ. ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ಮಸ್ತ ಯೋಚನ್ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ ಏಕ್ ಬಾಪ್ತಾಕೊ ದೋನಿ ಚೆಲ್ಡ್ ಮ್ಹಳರಿ ವಾಲಿ ಸುಗ್ರೀವ, ದೋನ್ ಚೆಲ್ಡ್ ಬೀತರಿ ಎಕ್ಲೆಕ್ ಮಾರ್ನ್ ಕಳಲೊ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ. ರಾಮಾಲ್ ಬಾಯ್ಲೊ ಸೀತೆ ಲಂಕೆ ಅಶಿಲೆ. ತೆಕ್ ಸೊದ್ದುನ್ ಗೆಲ್ಲಾಲೊ ಹನುಮಂತ, ಹನುಮಂತಲ್ ಬಾಪ್ತುಸು ವಾಯು, ವಾರೆಕತರಿ ತು ಬಾಯಿರಿ ರಬ್ಬಾ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗ್ಲೊ. ತೆ ಉತಾರ್ಕ್ ಘರಣಿ ಸಂತ್ಯಪ್ತ ಜಾನು ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ವಿಚಾರೊ ಬಹುಮಾನ್ ದೀನ್ ಪೆಟಿಲೆ.

ಅಣ್ಣ ಬಾವ್ :

ಏಕ್ ರಾಜಾಕ್ ಲಗ್ನ್ ಜಾವ್ನ್ ಚೆಲ್ಡ್ ನಾಶಿಲೆ. ದಾಕ್ಟಿ ಪಣೆಕ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ ಬಯ್ಲಿಲ್ಲೆ ನಿಮಿತ್ತ ದೋನ್ ಚೆಲ್ಡ್ ಜಲ್ಮಾ ಅಯ್ಲೆಚ್. ತೆ ಚೆಲ್ಡ್ ವಾಡ್ಲೊನು ಪಾಠಶಾಲೆಕ್ ವತಾಚೆ ಚೆಲ್ಡ್ ನತಿಲೆ ಹೋಡಮ್ಮ ಪೊಸುನ್ ಗೆತ್ತಿಲೆ ಕೀರಾಕ್ ಮಾರ್ನ್ ಕಳಲೆಕ್ ಬಾಪ್ ಸಾಕಾಣೆ ದಂಡನೆ ಗೆತ್ತಚಿ ಮ್ಹಣ ಆವಯಿನಿ ಚೆಲ್ಡ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಪುತಾನು ತುಮಿ ದೊಗೋಣೊ ಖೈತರೋ ದೂರ್ ವಚಿಯಾ ಮ್ಹಣ ಆವಯಿನಿ ದೋನಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಾಚೆ ಪತುರ್ದೆನು ಪೆಟಿತಾ. ದೋನಿ ಚೆಲ್ಡಾ. ಏಕ್ ರನ್ನಾಂತೊ ವತ್ತಾಸೊನಾ ಎಕ್ಲೊ ಕಿರಾತ ಏಕ್ ಚಿಟ್ಟೆ ಹಕ್ಕಿಕ್ ಮಾರ್ತಾ. ತೆ ಚಿಟ್ಟೆ ಹಕ್ಕಿ ಪೆಟ್ ಕಾವ್ನ್ ಉಡ್ತಾ ಉಡ್ತಾ ಯೆವ್ನ್ ದೋನ್ ಚೆರ್ಡಾಲೆ ಪಾಯ್ ಮಳಾಕ್ ಪಡ್ತಾ. ತೆ ಚೆರ್ಡಾ ತೆ ಹಕ್ಕಿಕ್ ಉಸುನ್ ಗೆತಾಚೆ. ತೆ ಹಕ್ಕಿ ತೆ ಚೆರ್ಡಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಮಾಕ್ ಮಾದ್ದಿಲೊ ಯೆವ್ನ್ ವಿಚಾರೊ ಮಾಕ್ ಗೊತ್ತ್ಯಾ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗ್ತಾ ಮಣ್ಣಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತಶಿ ಸಂಕಾ ಮ್ಹಣ ಚೆರ್ಡಾನಿ ವಿಚರೊ. ಆನಿ ತೆಜ್ ರಹಸ್ಯ ಕಸಲೆ ಮ್ಹಣ ವಿಚಾರೊಚ್. ತೆನ್ನ ತೆ ಹಕ್ಕಿ ಸಂಗ್ತಾ. ತೊ ಬೇಡಾ ಮಕ್ಕಾತರಿ ಬಾರಾ ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ

ಚಕ್ರ ಕಂಬ ಮೊಡ್ಡಾ

ಏಕ್ ದೀಸ್ ರಾಜಾಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಗೊಟ್ಟಿಕೊ ಗಾಯಿಲೆ ದೂದ್ ಪಿಳ್ತಾ ಆಸಿಲೆ. ತೇಚೆ ವೇಳ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ರಾಜಾಲ್ ಚೆಲ್ಲೊ ಘೋಡೆರಿ ತೆ ಜಾಗ್ಗೆಕೊ ಐಯ್ಲೊ. ಘೋಡ ತೂನ್ ದೇವ್ ಗೊಟ್ಟೆ ಭಿತರಿ ಆಶಿಲೆ ಚೆಲ್ಲಿಕೊ ನಿಮ್ಮಿಲೊ. ತೀನ್ ತೊಂಡಾಚ್ ಚೆಲ್ಲಿ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಕೂಡೋನ್ ಯವ್ಲೊ ? ಮ್ಹಣ್ ವಿಚಾರ್ಲೊ. ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಕೊ ಚೆಲ್ಲಿ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಯವ್ವಚೆಕ್ ಅಡ್ನಾ ಜಲೇರಿ ಏಕ್ಲೊ ಮೊರ್ಯಾ, ಎಕ್ಲೊ ಜನ್ಮಾಕಾ ಸುಕ್ಳಿಲೆ ರೂಕೊ ಸುಕ್ಳಿಲ್ ರೂಕಾಕೊ ಚಾಚಿಕಾ, ಚಕ್ರ ಕಂಬ ಮೊಡ್ಡಾ, ಮಗೀರ್ ತೂ ಮಾಗಿಲ್ ಕಾಣ್ ಯವಿತೊ ಮ್ಹಣ ತೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಸಾಂಗ್ಲೆ.

ತೊ ಚೆಲ್ಲೊ ತೆನ್ನಾ ಚೆಲ್ಲಿನ್ ಸಾಂಗಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಕೊ ಅರ್ಥ್ ಸೊಚ್ಚೆಕೊ ಶೂರಕ್ಲೊ. ಎಕ್ ಮೊರ್ಯಾ, ಎಕ್ ಜನ್ಮಾ ಕಾ ಮಳರಿ, ಸೂರ್ಯ್ ಆನಿ ಚಂದ್ರ ಎಕ್ಲೊ ಬುಡ್ಡಾ ಎಕ್ಲೊ ಉದ್ವಾಕಾ ಮ್ಹಣ.

ಸುಕ್ಳಿಲೆ ರೂಕೊ ಸುಕ್ಳಿಲ್ ರೂಕಾಕೊ ಚಾಚಿಕಾ ಮಳರಿ ಕವಡ್ ಗಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ. ಚಕ್ರ ಕಂಬ ಮೊಡ್ಡಾ ಮಳರಿ ದೀವ್ ಪಾಲಿಕಾ ಮ್ಹಣ.

ದೂದ್ ಪೀಳ್ಚೆ ವೇಳರಿ ಗಾಯಿಲ್ ತೋಡ್ಯೆಕೊ, ವಾಸರಾಲ್ ತೋಡ್ಯೆಕೊ, ಚೆಲ್ಲಿಲ್ ತೋಡ್ಯೆಕೊ ಒಟ್ಟಾನ್ ತೀನ್ ತೋಂಡ್.

ಸೌದೊಳೆಚೆ ಮಳರಿ ಚೆಲ್ಲಿಲ್ ದೋನಿ ದೊಳೆ, ಗಾಯಿಲ್ ದೋನ್ ದೊಳೆ, ವಸ್ತಲೆ ದೋನ್ ದೊಳೆ.

.....ಅಶೀಚೆ ಕಾಣೆ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ.

ಪೂತ್ ಆಯ್ಕಾನಾ. ಮಗಿರಿ ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪುತಾಕೊ ಮಾರ್ನ್ ಕಾಡ್ಪುಸುನ್ ಹಾಂವ್ ಜೀವ್ ಮ್ಹಣ ರಾಜಾಲ್ ಪೂತ್ ಹಟ್ ಕರ್ತಾ. ರಾಜಾ ಮಂತ್ರಿಕೊ ತುಗಿಲ್ ಪುತ್ತಕೊ ಹತ್ಯೆ ಕರಿ ಮ್ಹಣ ಆಗ್ಗೆ ದಿತ್ತ. ಮಂತ್ರಿ ತಶಿ ಜಾವೊ ಮ್ಹಣ ಆಪ್ಲಲ್ ಪುತಾಕೊ ನಿಪೂನ್ ಆನಿ ಕಸೆಲ್ಕಿ ಗುರುತು ಹಾಣ್ ದಕಿತಾ. ಆನೇಕ್ ಪಂಥ್ ರಾಜಲ್ ಪೂತ್ ಘೋಡೆ ಸವಾರಿ ವಸ್ತುಳಾರೆ ತೆಚಿ ಚೂಡ್ ಹಾಂಡಿರಿ ಆಶಿಲೆ ಕೊಳಸೊ ದೇವೊನು ಧೂಳ್ ರಾಶಿ ಕರ್ನ್ ತೆಜ್ ವೊಯಿರಿ ಏಕ್ ನಾರ್ಲ ದರೈತ. ಆನಿ ತೆಜ್ ವೊಯಿರಿ ಏಕ್ ಮತ್ಯಾಕೇಸ್ ಕಾಣು ದವರ್ತಾ. ಆನಿ ತೆಜ್ ವೊಯಿರಿ ಏಕ ನಗಾಚಂಪೆ ಪೂಲ್ ದವರ್ತಾ. ರಾಜಲ್ ಪೂತಾಕ್ ಹೆಜ್ ಸಂಕೇತ ಕಸಲ್ ಮ್ಹಣ ಕಳ್ಳಾ. ನಂತರ ಆನಿ ತೆಚಿ ಮಂತ್ರಿ ಪೂತ್ ಮಾಕ್ಯಾ ಜಾಯಿ ಮ್ಹಣ ಹಟ್ ಕರ್ತಾ. ರಾಜಾಕ್ ಮೆಲ್ಲಲೆಕ್ ಆನಿ ಕಶಿ ಪೊರುನ್ ಹಾಡ್ಯೆವ್ವ ಮ್ಹಣ ಚಿಂತ್ ಲಾಗೂನ್ ಮಂತ್ರಿಕ್ ಹೆಂಕಬರ್ ಕಳೆತಾ. ಮಂತ್ರಿ ಪೂತಾಕೊ ಆಪುಣ ಹಾಡ್ತಾ. ಮಗಿರ ರಾಜಾಕ್ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಜನ್ ಹೆಜ್ ಅರ್ಥ ಕಸಲೆ ಮ್ಹಣ ಪ್ರಧಾನಿಲ್ ಪುತ್ತಾಕೊ ವಿಚಾರ್ತ. ತೊ ಸಾಂಗ್ತಾ ದೊಳೊಂಬೊರ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ನಾರ್ಲಾ ಶೆಟ್ಟಿಲೆ ಸೂನ್ ತೆ ತೆಕ್ ನಾಗಚಂಪೆ ಮ್ಹಣ ನಾಂವ್ ಮಕ್ಯಾ ಕುಡಿವ್ಚೆಕೊ ಯೊ ಮ್ಹಣ ತೆ ಹೆಕ್ ಆಪಿಲಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ತೆನ್ನ ತೊ ಆಜ್ಜಿಲ್ ಘರ್ ವಚೊನು ಏಕ್ ಪೂಲ್ಲಾ ಮಾಳ್ ಬಂದೂನ್ ತೆಕ್ ಪೆಟೊನು ಆಪುಣ ಆಯ್ಲೆ ಕಬರಿ ಕಳೆತಾ. ತೆಚಿ ಫುಲ್ಲೊ ಮಾಳ್ ಮಕ್ಯಾ ನಾಕ್ಯ ಮ್ಹಣ ತುಗಿಲ್ ಘರ್ ಆಶಿಲೆಕೊ ಹೋನ್ ದಿ ಮ್ಹಣ ನಾಗಚಂಪೆ ಪೊರ್ತುನ್ ಪೆಟಿತಾ. ಆಜ್ಜಿಲ್ ಹಾತ್ತಾ ಆಶಿಲೆ ಪುಲ್ಲಾ ಮಾಳಾ ಬೀತರಿ ಏಕ್ ಪತ್ರ ಉರ್ತಾ. ತೆ ಪತ್ರ ಕಾಣ್ ರಾಜಕುಮಾರ್ ವತ್ತಾ. ರಾತ್ರಿಕ್ ಬಾರ್ ಗಂಟೆಕ್ ರಜ್ಜೆಚಿ ನಿಸಣಿ ವೊಯಿರಿ ಉಪರಿಗೆಕೊ ಯೊ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗ್ತಾ. ತರಶಿಚಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಂತ್ ರಜ್ಜೆಚ್ ನಿಸಣಿ ಗಾನ್ ಉಪರಿಗೆಕೊ ವತ್ತಾ. ನಾರ್ಲಾ ಶೆಟ್ಟಿ ಗಾಂವಾ ಉರ್ಲಾ. ವ್ಯಾಪಾರ್ ಕತರಿ ಬಾಯಿರಿ ವಚುನ್ ಉರ್ತಾ. ತೆಗಿಲ್ ಪೂತ್ ತೈಂ ವಚೂನ್ ಬಾಪೂಸ್ ವಾಪಸ್ ಯೇನ್ ವುರ್ತಾ. ಸೂನ್ ರಾಜ್ಕುಮಾರಲ್ ಪಾಟಿಕ್ ಆಶಿಲ್ ಪೋಳುನ್ ದೊಗ್ಗೊಣೊಕಚ್ ಕಾಳಿಕ ದೇವಿಲೆ ದೆವ್ಯಾ ಬಿತರಿ ಬಂದಿಕನ್ ದರೈತಾ. ಪೂತ್ ವಾಪಸ್ ಯೆವ್ಚಿ ಬಿತರಿ ದೊಗ್ಗೊಣೊಕಚ್ ಕಾಳಿಕ್ ದೇವಿಕ ಬಲಿ ದಿವ್ಯಾ ಮ್ಹಣ ನಿಶ್ಚಯ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ಕಬರಿ ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತಾಕ್ ಕಳ್ಳಾ. ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತ್ ಸನ್ಯಾಸಿ ವೇಶಾನಿ ದೆವ್ಯಾ ಬೀತರ್ ಯೆವ್ಚಿ ಅಪೂಣಾಲ್ ವೇಶ ರಾಜ್ಕುಮಾರ ಗಾನ್ ತೆಕ್ ವಬಾಹೀರ್ ಪಿಟಿತಾ. ಮಗಿರಿ ವ್ಯಾಪರ್ ಮುಗ್ಸುನು ಯೆಯಿಲ್ ಶೆಟ್ಟಿಲೆ ಪೂತ್ ಬಾಯಿಲೆ ಕೊ ಪಳಿಕಾ ಮ್ಹಣ ದೆವ್ಯಾ ಬಿತರಿ ವತ್ತಾ. ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತ್ ತೆಗಿಲೆ ತೆಣ್ ಗಾನ್ಗೆತಿಲೆ ಆಂಗುಲೆ ಒಟುಚಿ ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ ಕರ್ನ್ ದೂತ್ ಲೋಕ್ ನೀದಿರಿ ಆಶಿಲ್ ತೆನ್ನಾ ಶೆಟ್ಟಿಲೆ ಸುನ್ನಿಕೊ ಆಪುಣ ಗೆವ್ಚಿ ರಾಜ್ಕುಮಾರಾಕ್ ಒಪ್ಪಿತಾ. ಅವಮಾನಿತ ಜೆಲ್ಲೊಲೊ ಶೆಟ್ಟಿಲ್ ಪೂತ್ ಕೊಣಕೊ ದಿಶ್ಚಿ ದೇಶಾಂತ್ರ ವತ್ತಾ. ಅಶಿ ರಾಜ್ ಆನಿ ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತ್ ಮುಕರಿ ಸುಖಾನಿ ವುರ್ತಾಚಿ.....

ಆಶಿ ಪುಡ್ ರೀತಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಆನಿ ದೀರ್ಘ ಕಾಣಿ ಕುಡುಬಿ ಲೋಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಿತರಿ ಮೆಳ್ತಾಚ್. ಕಾಣಿ ಸಾಂಗ್ತಾಲೆ ಕಲೆವ್ ಲೋಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿನಿ ಸಾಂಗ್ತಾಚಿ ಆನಿ ಕೆಲವ್ ಲೋಕ್ ಕನ್ನಡಾನಿಬಿ ಸಾಂಗ್ತಾಚ್.

ಸ್ವತ್ತಾಸಾ ಆನಿ ಕಿತೆಕ್ ಮಳೆರಿ ಮಾಗಿಲೆ ಮತ್ತೆ ಕಲ್ಲೆಲೆನಿ ರಾಜ್ ಜೆತ್ತಾ. ಮಾಗಿಲೆ ಮುಂಡ ಕಲ್ಲೆಲೆನಿ ಮೊತೆ, ಮಾಣಿಕ್ಕ ವಂಕ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ತಶಿ ರಾಜ್ ಜಾವ್ಣೆಕ್ ತೆ ಕಿರಾತಕ್ ಕಾಯ್ ಯೋಗ್ಯತ್ ನಾ. ಸಮೂಹ ವೇಳಾಖ್ ತುಮ್ಮಿ ಮಾಕ್ಕ ಮೇಳೆಚ್ ಹಾಂವ್ ತುಮ್ಮ ಮತ್ತ ಕವ್ಚೆಕ್ ವಸ್ತ್ ಜಾಣ್ ಮೆಳ್ತಾ. ತೆ ಕತರಿ ಬೆಗ್ಗಿ ತುಮ್ಮಿ ಹಾಂಗ್ತುನ್ ವಚಿಯಾ ಮ್ಹಣ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹಕ್ಕಿಲೆ ರಹಸ್ಯ ಕಸಲ್ ಮ್ಹಣ ಗೊತ್ತ ಜಾಲ್ಲೆಲ್ ಚೆರ್ಡಾನಿ ತೈತ್ಯೊನ್ ದಾಟ್ ರನ್ನಾಕ್ ಯೆವ್ಚು ಹಕ್ಕಿಲ್ ಬೋಡ್ ಅಣ್ಣ ಖಾತ್ತ, ಮುಂಡ್ ಬಾವ್ ಖಾತ್ತಾ. ಅಶಿ ಮಖಿರಿ ಸರ್ತಾಚಿ ರನ್ನಾಕ್ ಉಜ್ಜಪೋಣ್ ಏಕ್ ಆಮೆ ಜೀವ ಭಯನಿ ರಡ್ತಾ ಉರ್ತಾ. ತೆಕ್ಕ ಬಾವ್ ರಕ್ಷಣ ದಿತಾ. ಏಕ್ ರೂಕ್ಕ ಸಕ್ಲಾಕ್ ಅಣ್ಣ ಬಾವ್ ನಿದ್ರುನ್ ಉರ್ತಾಚಿ. ಬಾವಾಕ್ ನಿದ್ ಪೋಣೂರ್ತಾ. ಅಣ್ಣ ಸಾವಕಾಶ ಎಚ್ಚರ ಜಾಣ್ ತೈತ್ಯೊನ್ ಬಾವಾಕ್ ಸೊಣ್ ವತ್ತಾ. ಕಡೋರಿ ಏಕ್ ಗಾಂವಾಕ್ ಆಶಿಲ್ ರಾಜಾ ಸರ್ನ್ ತೆ ರಾಜ್ಯಕ್ ರಾಜ್ ನಾಸನ ಏಕ್ ಹಸ್ತಿಲೆ ಸೋಂಡ್ಲಿಕೊ ಪುಲ್ಲಾ ಮಾಳ್ ದೀನ್ ಪೆಟ್ ನೂರ್ತಾಚಿ. ತೆ ಹಸ್ತಿ ಕೋಣಾಲ್ ಗಳೆಕ್ ಮಾಳ್ ಗಲ್ ಕಿ ತೊ ತೆ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ರಾಜ್ ಜೆತ್ತಾ. ತೆಚ್ಚಿ ವೇಳಾರಿ ಅಣ್ಣ ತೈಂ ವತ್ತಾ. ತೆಗಿಲ್ ಗಳೆಕಾ ಹಸ್ತಿ ಮಾಳ್ ಗಲ್ತಾ. ತೊ ರಾಜ್ ಜೆತ್ತಾ.

ಬಾವ್ ಕುಪ್ಪು ಮಸ್ತಿ ಮ್ಹಣ್ತೊಲೆ ಘರ್ ಬಿತರಿ ಗರ್ವಾ ರಕ್ತೊಲೊ ಜಾನು ಸೇರ್ವ್ತಾ. ಆವಯೆನಿ ದಿಲ್ಲಾಲೆ ಮಣಿಕ್ಕ ಪತಾರೊ ಸೂಣೂನ್ಲೊತ್ತಾ. ತೆನ್ನಾ ತೊ ಅಯ್ಯೋ ಮ್ಹಣ ತೊಂಡ್ ಸೋನ್ ರೊಡ್ತಾ. ತೊಂಡಾ ತೊಣ್ ಮೊತೆ, ಮಾಣಿಕ್ಕ ಪೊಡ್ತಾಚಿ. ಕುಪ್ಪು ಮಾಸ್ತಿ ನಿ ಹೆಂ ವಿಸ್ಯ ಪೊಳೂನ್ ತೆಕ್ಲಾ ಗರ್ವ ರಾಕ್ಚ ಸೋಡಿತಾ. ಆನಿ ತೊಂಡ್ ಸೋಡ್ಚೆ ಕಾಮಾಕ್ ದರೂನ್ ಗೆತ್ತಾ. ಚೆಡೆನಿ ತೊಂಡ್ ಸೋಳ್ತಿಸಿ ಮೊತೆ, ಮಾಣಿಕ್ಕ ರಾಶ್ ರಾಶಿನ್ ಜನ್ ಪೊಡ್ತ. ಕುಪ್ಪು ಮಾಸ್ತಿ ಹೆಂ ಕಾರಣಾಂತ್ ಹೋಡ್ ವ್ಯಾಪರಿ ಜೆತ್ತಾ. ಏಕ್ ಪಂಥ್ ದೋನ್ ದೋಣಿ ಭಿತರಿ ವ್ಯಪಾರ್ ಕರೂಕ್ ಬಹೀರ ವತ್ಸೊಸನಾ ಚೆಡೆ ಎಕೊಚಿ ಆಪಿತಾ. ಸಮುದ್ರಾಂತ್ ವತ್ತುಸನಾ ಚೆಡಿಯಾಕ್ ಸಮುದ್ರಾಕ್ ದುಂಗುಳಿತಾ. ಸಮುದ್ರಾಕ್ ಪೋಳ್ಳಲೆ ಚೆಡಿಯಾಕ್ ಮಾಕ್ಯಾನಿ ಉಪಕಾರ ಗೆತ್ತಿಲೆ ಆಮೆ ರಕ್ಷಣ ದಿತಾ. ತೆನ್ನಾ ಚೆಡೊ ಮಾಸ್ತಿಲಗ್ಗಿ ಆಶಿಲೆ. ಮಣಿಕ್ಕ ಒಟ್ಟುಚಿ ಅಪಹರ್ಸಿತಾ. ಅಣ್ಣ ರಾಜ್ ಜಾನು ಬಾವಾಕ್ ಸೊತ್ತಾಉರ್ತಾ. ಮಕ್ಕಾಣಶಿಲೆ ಮಣಿಕ್ಕಾಕ್ ಸಮ ಜಾವ್ಣೆ ಮಣಿಕ್ಕ ಕೋಣ್ ಹಾಡ್ತಾಕಿ ತೆಂಕ್ ಅರ್ಥ ರಾಜ್ಯ ದಿತ್ತ ಮ್ಹಣ ಸಾರ್ ಗಾಲ್ತಾ. ಹೆಂ ಕಳ್ಳಲೆ ಬಾವಾನಿ ತೆಕ್ಕಾಣ್ ಆಶಿಲೆ ಮಾಣಿಕ್ಕ ಗೇನ್ ವತ್ತೆ, ದೊನ್ನಿ ಮಾಣಿಕ್ಕ ಏಕ್ಕಾಏಕ್ ಸಮೂ ಜೋಡ್ ಜೆಲ್ಲಾಲ್ ಪಳೂನ್ ಅಣ್ಣಾ ಬಾವ್ ಏಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸುಕಾನಿ ಉರ್ತಾಚಿ.

ರಾಜಾಲೆ ಪೂತ್ ಆನಿ ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತ್ :

ರಾಜಾ ಆನಿ ಮಂತ್ರಿಲೆ ಚೆರ್ಡಾ ದೊಗ್ಗೊಣೊ ಅಗ್ಗಿ ಸ್ನೇಹಿತ್. ಪಾಟಿರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ನ್ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಜಾನ್ ಆಶಿಲೆ. ಏಕ್ ಪಂಥ್ ದೋಗ್ಗೊಣೋಚೆ ಘೋಡೆ ಸವಾರಿ ವಚ್ ಕಡೆರಿ ಹೆಂಕ್ ವಾಟ್ಲಿರ್ ವತ್ತಾಲೆ ಎಕ್ಲೆ ಚೂಡ್ ಏಕ್ ಪ್ರಶ್ನ ವಿಚಾರ್ತಾ. “ಏಕ ತಾಂದ್ರಾಕ್ ಏಕ್ಚು ಭಾತ್” ಮ್ಹಳಾರಿ ಕಸಲೆ. ಮ್ಹಣ ವಿಚಾರ್ತ. ರಾಜಲ್ ಪೂತು ಮಂತ್ರಿಲ್ ಪೂತಾಕೊ ಹೆಂ ಪ್ರಶ್ನೆಕ್ ಉತ್ತರ ಕಸಲೆ ಮ್ಹಣ ವಿಚಾರ್ತಾ. ತುಂತುಕೊ ದುಸರ್ ಕಸಲೆ ಅರ್ಥನಾ ಹೆಂ ಏಕ್ ಲೋಕ್ ರೂಢೀ ಮ್ಹಣ ಕಿತ್ತ ಪಂಥ ಸಾಂಗ್ಲೆ ತರಿ ರಾಜಾಲ್

ಆಸ್ಸಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂತ್ ಚರುವಾಂಲ್ ಕಟ್ಟ(ಮಕ್ಕಳ ಕಟ್ಟು) ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಸ್ಸಾ. ಬಾಪ್ಪಾಯ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಪುತಾಕ್ ಮೆಳ್ಳ ಶಿವಾಯ್ ಧವೆಕ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ದಾರ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮರ್ಯಾದ ಚಡ್. ಏಕ ರೀತೀನ ಪಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಾ ಪದ್ಧತಿ ಮ್ಹಣೀತ್. ಬಾಯ್ಲಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಯಾ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ರೀತೀನಿ, ದರ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಆಶ್ಶಿಲ್ ತಿತ್ತಿ ಮರ್ಯಾದಾ ನಾ. ಏಕ ಚೆರ್ಡಾಕ್ ಲಗ್ನ ಕೋರ್ನು ದಿಲ್ಲ ನಂತರ ತ್ಯಾ ಚೆಲ್ಲೀಕ್ ಆವ್ವಯ್, ಬಾಪ್ಪೋಯ್ ಕಣ್ಣೋ ಕಸ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ . ಲಗ್ನ ಜಾಲ್ಲ ನಂತರ ಚೆಲ್ಲೀಕ್ ಆವ್ವಯ್, ಬಾಪ್ಪಯ್ಲ ಘರೊ ಆಸ್ತಿಚ ಅಧಿಕಾರ ನಾ, ಆನಿ ಸೂತಕ್ ಕಾಡ್ ಸಂಬಂಧ ಭೀ ಸುಂಟೂನ್ ವತ್ತಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂತ್ 'ಕೂಡು ಕುಟುಂಬಾ' ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಂತ್ ಆಸ್ಸಾ ಏಕೇಕ ಘರಾಮತ್ ಪನ್ನಾಸ್. ಸಾಠ ಲೋಕ್ ಏಕ ಕಡೇನ್ ರಾಂದಪ್ ಕೋರ್ನು ಜೀವನ್ ಕರ್ತ ಆಶ್ಶಿಲೆ ಆಸ್ಸಾಚಿ. ಹೊ ಋಷ್ಣಾಂತ್ ಆತ್ತಾ ದಿವ್ನಾಂತ್ ಭೀ ಪಳೊವ್ಣಾಕ್ ಮೆಳ್ಳಾ. ಅಸ್ಸಲ ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಾಚೊ ಆಜ್ಜಕೀ ಪೊಣ್ಣೊಗೀ ಮಾಲ್ಪಡ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಸಾರ್, ತಾಗ್ಗೇಲ್ ಭಾವ್, ಪೂತ ಪುತ್ಲೊಣಿ, ಧುವೊಲ್ಯೊ ಧುವೊಲ್ಯೊ, ನಾತ್ರಂ, ಸೆಂತ್ರಾಂ ಒಟ್ಟು ಮೇಳು ಜೀವನ್ ಕೋರ್ನು ಉರ್ತಾಚಿ. ಕುಡ್ಯಾಂಲೊ ಮುಖ್ಯ ಕಸಬ್ ಸಾಗ್ವಳಿ ಜಾಲ್ಯಾನ್ ಹೆ ಸಗ್ಲೆ ಮೆಳುನು ಸಾಗ್ವಳಿ ಕೃಷಿ ಕರ್ತಾಚಿ. ಯಜ್ಞಾನಾನ್ ಸಾಂಗೀಲ್ ಪ್ರಮಾಣೆ ಕುಟುಂಬಾಚ್ ಲಕ್ ಚಲ್ತಾಚಿ ಕುಟುಂಬಾದಾರಂಚೆ ಖಾಣ ಜೆವ್ಣಾಚೆ, ನೆಹೊಂ ಫಾಂಗ್ರಚೆಲೆಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಯಜಮಾನು ಕರ್ತಾ. ಸದ್ದಾಂಚೊ ವಾವ್ರ ಜಾತ್ತನಾ, ಬರೆಂ ವಾಯ್ಕು ಕಾಮ ಜಾತಾನಾ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಯೆತಾನಾ, ಕುಟುಂಬಾಂತು ರೋಗ್ ರುದಾನ್ ಯಾ ಕಷ್ಟ ತೆತ್ತನಾ ಸುಧಾರ್ನುನ್ ವರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರಿ ಯಜ್ಞಾನ್ ಘೆವ್ಣ ರೀರ್ಮಾನ್ ಅಖೇರ್ವ ಜಾಲ್ಲ ಉರ್ತಾ.

'ಏಕಾಚ್ಚ್ ಧರಾಚ್ಯಾ ಪಾಕಾಟ್ಯಾಂಚಿಂ ಸೊವ್ನಿಂ ಒಟ್ಟು ಮೆಳ್ಳಾ' ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಗಾದ್ ಆಸ್ಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ 'ವಾಡೊ' ಮ್ಹಳ್ಳಿಲ್ ಸಂಘಟನಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರೀತೀರ್ ಒಟ್ಟು ಜೀವನ್ ಕೋರ್ನು ಆಸ್ಸಾಚಿ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭಿತ್ತರಿ, ಸ್ವಜಾತಿಚೆ ವಿವಿಂಗಡ್ ಕುಳಿಯಾಂಚೆ ಕುಡುಂಬಿ ಒಟ್ಟು ಜಾವ್ನು ಏಕಾತ್ತ್ ಮಾಂಡಾರ್, ಏಕಾತ್ತ್ ದೇವಾಕ್ ನಂಬುನ್ ಪೂಜಾ ಕೋರ್ನು 'ಗುರಿಕಾರ್' ಮ್ಹಣ್ಣಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮುಖಂಡಾಲ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾರ್ ಜಾತೀಚ್ಯೊ ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ ಆಚರಣ್ ಕೋರ್ನು ಎತ್ತ ಆಸ್ಶಿಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೇಕ್ 'ವಡೊ' ಮ್ಹಣ್ಣೆನ್ ನಾಂವ್. ಏಕ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತ್ ಡಸಗ್ಯಾಂನಿ ಮುಂದಾಳ್ತನ್ ಘೆವ್ಣೆಲ್ಯಾಚಾನ್, ಏಕ್ಲೊ ಅನುಭವಸ್ತ ಮಾಲ್ಪಡೊ, ನಾ ನೀತ್ ಕಳ್ಳೊ, ತಾಕತ್‌ವಂತ್ ಮುಖ್ಯಸ್ತ ಜಾವ್ನು ಉರ್ಚೆ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಹಿತದೃಷ್ಟಿನ್ ಬರೆಂ. ತಾಜ್ವಾನ್ ವಾಡೊ ಗುಕಾರ್ ಹೆಂ ಸಗಲೆಂ ರಚನೆ ದವ್ನ್ ಆವಾತ್. ಗುರಿಕಾರ ವಾಡೆಕ್ ಸರ್ವ ರೀತೀನ್ ಸೂತ್ರದಾರ ಜಾವ್ನು ಉರ್ತಾ. ಏಕ ವೇಳಾರ್ ಗುರಿಕಾರಾಕ್ ಸುತಕ್ ಯೇವ್ನು ವಾಡೆಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕಾಮಾಂತು ಭಾಗಘೆವ್ಣಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವಾಡೆಚ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಖಿಂಚೆಕಾರಣಾನ್ ಮುಕ್ಯಾರಶಿನಾಶಿ, ವಿಘ್ನಯೆನಾಶಿ ಮುಕ್ಯಾರಸೂನ್ ವಚ್ಚಾಕ್ ಗುರಿಕಾರ ನಾವೆ ಗೌಡಾಕ ಸಹಾಯಕ ಜಾವ್ನು 'ಒತ್ತು ಗುರಿಕಾರ್' ಆನಿ "ರಾಯ್ಬರಿ ಆನಿ ಪಾಂಯ್‌ದಾನ್ ಸಂದೆ"

ಉಪಸಂಹಾರ

ಗೋಯಾಂತ ತೆರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಲಾಗುನ್ ಸತ್ರವ್ಯಾ ಶತಮಾನ್ ಭಿತರ್ ದಿಲ್ಲಿಚ್ಯಾ ಖಿಲ್ಜಿ, ತೆನ್ಕಾಚ್ಯೆ ಬಹಮನಿ, ಬಿಜಾಪುರ್ ಚ್ಯಾ ಸುಲ್ತಾನ್-ಇತ್ಯಾದಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಯಾಂಲೆಂ ರಾಜ್ವಟ್ ಆಶ್ತೆಲೊ. ಹಾಂಗೆಲ್ ಕಾಲಾರ್ ಏಕಲೇಕ್ ಯೆವ್‌ಧಾಂ ದಾತಾಲಿಂ. ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಯ್ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ಗೋಂಯ್ಚಾ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿಲೆಂ ಮತಾಂತರ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಅಖೆರಿಕ್ ಗೋಂಯ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸಾಂಚ್ಯಾ ಸ್ವಾದೀನ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಹೈ ಫಿರಂಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂಮಾಂಚಾಕ್ಯೆಕರಿಣ್ ರೀತೀನ್ ಗೋಂಯ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಮತಾಂತರಾಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ. ಮತಾಂತರಾಕ್ ಬಲಾತ್ಕಾರ್ ಕೆಲೊ. 1560 ಇಸ್ವೆಂತ್ 'ಇಂಕ್ವಿಸಿಷನ್' ಮುನ್ಚೆಲೊ ಕಾಯ್ದೊ ಹಾಡುನ್ ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂಕ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಘಾಲ್ಲೊ. ಹಿಂದುಂವಾಲಿಂ ದಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ ಕೆಲಿಂ. ಲೊಕಾಕಡ್ಲೊ ಮಿತ್ ಮಿರಾಲ್ಚೊ ಸುಂಕ್ ವಸೂಲ್ ಕೆಲೊ. ಮತಾಂತರಾಕ್ ಒಪ್ಪೊನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಬಾಂಯಾಂನಿ ಮಾಸ್, ರಗತ್, ಹಾಡಾಂ ಘಾಲ್ಲಿಂ. ಫಿರಂಗಿ ನ್ಹೆಸಣ್ ನ್ಹೆಸಣ್, ಫಿರಂಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಆಚರಣಾಕ್ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲ್ಲೊ.

ತ್ಯಾ ಕಾಲಾರ್ ಕರಿಣ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್‌ವಾದಿ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ, ಜೀವ್ ದಾಲಾರ್‌ಯೀ ಸೊಡೀತ್, ಜಾತ್ ಸೊಡ್ಚಾ ತಯಾರ್ ನಾಹಾಲ್ಲ್ಯೆ ಮುಳಾವೊ ಲೋಕ್ ಮತಾಂತರಾಕ್ ಒಪ್ಪೊನಾಸ್ತಾನಾ ಘರ್‌ಬೊದಿಕ್, ಭುಂಯ್‌ಭಾಟ್, ಅಖೆರಿಕ್ ಗಾಂವುಂತ್ ಸೊಡುನ್ ತಿಂಗ್ಲೊದೇವ್‌ಧೊರ್ಮು, ಕುಟೊಂಬ್-ಸೊಂಸಾರ್, ಬಾಯ್ಲ್-ಭುರ್ಗಿಂ-ಬಾಳಾಂ ಸಾಮೇತ್ ಲಾಗ್ಗಿಂಚಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಕರಾವಳಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಕ್ ದೇಸಾಂತರ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವುಲ್ಲ್ಯಾ ಅನೇಕ್ ಪಂಗಡಾಂತ್ಲೊ ಏಕು ವಾಂಟೊ - ಆಮಿ ಕುಡುಂಬಿ. ಆಮ್ಚೆಲಿ ಆವೊಯ್ ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ.

ಮುರ್ಗಾಂ, ರೂಕ್ ಝಡ್, ಘಾತರ್ - ಯೆಹೆಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ರೂಪಾಚ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಧೊರ್ಮಾಚಾಂಕ್ 'ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್' ಮುನ್ತಾ. ಕುಡುಂಬಿ ಹೇಂ ಸಗ್ಳೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ಆಹಾಲ್ಯೆ ಏಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ಮುನ್ ವಿವಿಧ್ ಸಂಶೋಧಕಾಂನಿ, ದೇಶೀ ಆನಿ ವಿದೇಶೀ ಲೇಖಕಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ. ಆಮ್ಚೆಲೆಂ ಆಂಗ್‌ಪಾಂಗ್, ತೊಂಡಾ ಲಕ್ಷಣ್, ಧುಸ್ತುರಿ, ನ್ಹೆಸಪ್, ಭಾಸ್, ಜೀವನ್ ಕ್ರಮ್, ಗೊಳ್ಳಿ, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ನಂಬಿಕೆ, ಮುಗ್ಧ್ ಆನಿ ಸರಳ್ ಸ್ವಭಾವ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ - ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ದಿಸ್ಪಿನ್ 'ಕುಡ್ಯಾಂಲೆಂತ್' ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ವಿಂಗಡ್‌ಪಣ್ ಆಹಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂತ್ ವೊಡ್ಲೆ ದೋನ್ ಪಂಗಡ್ ಮುನ್ಶಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ಆನಿ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ. ಕೊಡಿಯಾಳ್, ಕಾರ್ಕೊಳ್, ಬಂಟ್ವಾಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್

ತಾಲೂಕಾಂನಿ ಸುಮಾರ್ ಪೈಂತೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡುಂಬಿ ಆನಿ ಕಾರ್ಕಳ್, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ್ ತಾಲೂಕಾಂಚಾ ಚಡ್ ಉಣ್ ತೀಸ್ ಚಾಳೀಸ್ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ ವಾಸ್ ಕೋರ್‌ನು ಆಸ್ತಾಚೆ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ 'ನಾಯ್' ಆನಿ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ 'ಗೌಡ್' ಮ್ಹೋಣ್ ಆಡ್ ನಾಂವ್

ಆದ್ದರಿಂದ ಘರಾಂ ಮಾತ್ಸ್ಯಚಾ ವೋಣ್ಣಿಬಾ ಬಾಂಧುನ್ ಕೊಲ್ವಾಚೆಂ ಪಾಕೆಂ ಕರ್ತಲ್ಯೆ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ವೋಣ್ಣಿಬಾ ಬೊರ್ಲಾಕ್ ಚಾರ್ ಖಾಂಬ್ಯಾಂರ್ ಪಾಕೆಂ ಹೊಸೊನ್, ಕಾಂಬಿಂಚೊ ಯಾ ಆರ್ಲಿಂಚಾ ಶಿರ್ಯಾಂಚೊ ತಾಟ್ಲೊ ಬಾಂಧುನ್ ತಾಕಾ ಮಾತ್ಸಿ ಲೆಪ್ತಲ್ಯೆ. ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಏಕ್ ರಾಂದ್ವಾ ಕೂಡ್ ಆನಿ ನಡೆಂ (ಮೊಡ್ಲೆಂ ಕೂಡ್) ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ತಾಚಾ ಮುಕಾರ್ ಅಸಿರ್ ದಿಗ್ನಿ ಚಾವೋಡ್ ಆಸ್ತಾಲಿ. ರಾಂದ್ವಾ ಕೂಡಾಂತ್ ಏಕ್ ಉಜ್ವಿ ರಾಂದಣ್, ಏಕ್ ದಾವ್ಯಿ ರಾಂದಣ್, ರಾಂದ್ನಿ ಪೊರ್ಲೆ ಆನಿ ಜಳ್ವಾಚೊ ಮುಲೊ ಆಸ್ತಾ. ಉಜ್ವಾ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಸೀತ್, ದಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ರಾಂದ್ಯೆ ಆನಿ ಇತರ್ ರಾಂದ್ವಾಂ, ಭಾಜ್ವಾಂ ಕರ್ತಾ. ಮೊಸ್ತ್ ಲೋಕ್ ಎಕಾ ಮೆಡ್ಕೆಕ್ ಆಹಾಲ್ಕೆಕಡೆ ಚಾರ್ ಸುತ್ತಾಂಚೆಂ, ಸುತ್ತು ಮುದಿಲಾಚೆಂ ಒಡ್ಲೆಂ ಘರ್ಯೀ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಆತಾನ್ಯೀ ಥೊಡ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಯೆಹಲಿಂ ಘರಾಂ ಸುವ್ಯಾ ಮೆಳ್ಳಾ, ಆರ್ತಾಂ ಕುಡುಂಬಿ ಚಿಕ್ಕೆ ಸುಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮುನ್ಯೆತ್. ನೊಳ್ವಾಂಚಿಂ ಟೆರೇಸಾಚಿಂ ಘರಾಂ ಬಾಂಧುನ್ ಆಹಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡೆ ಏಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯ ಮುನ್ಯಾರ್, ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ವಿಶಾಲ್ ಆಂಗಣ್ ಏಕ್ ತುಳ್ಸಿ ಕಾಟೆಂ. ಸಾಗ್ವಳಿದಾರಾಂಗೇರ್ ಅಂಗ್ಲಾಂತ್ ಬಾತಾಚೆಂ ತುಪೆಂ, ತಣಾಕುಡಿಂ ಮಾಮೂಲ್ ದಾವ್ಯ್ ಆಸ್ತಾ. ಘರಾಚ್ಯಾ ಉಜ್ವಾ ಕುಸಿನ್ ಗೊಟೆಂ, ನೋವ್ ದೆಹಾಂನಿ ಗೊಬೊರ್ ರಾಸ್ ಕೊರುನ್, ಪೂತ್ ಖಾಡ್ ಬೋಡ್ ತಾಸುನ್ ಶುದ್ದಾ ಖಾತಿರ್ ಕ್ರಿಯೆಂ ಧರ್ತಾ. ಇಕ್ರಾ ದೇಹಾಂನಿ ಭೋಟ್ ಯೇವ್ನ್ ಸುದ್ದು ದಾತಾ. ಸುದ್ದು ದೀಸ್ ಮೆಲ್ಯಾಕ್ ಬಾನ್ಯಾರ್ ವಾಡ್ಪಾ ತೇರಾವ್ಯಾ ದೀಸ್ ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರಾಂಕ್ ಆಪವ್ನ್ ಸಮಾರಾದನ್ ಕರ್ತಾ. ಆನಿ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಲ್ಯಾ ಸದ್ಗತಿ ಖಾತಿರ್ ಘಡ್ಪಣ್ ಕರ್ತಾ. ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಾಳ್ಪಕ್ವಾಂತ್ ಸೀತ್ ಘಲ್ನು ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾಲ್ವಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ರಾಶಿಕ್ ಸೇರ್ವಿತಾ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡುಂಬಿ ಮೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ 'ಕೊಲೆ' ಮೊಸ್ತ್ ಖಿರ್ಚ್ ಇವ್ಚೆಲೆಂ ಏಕ್ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾ.

ಕುಡುಂಬಿ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾಂತ್ ಭಾರಿ ಬುದ್ಧಂತ್. ಲಾಟ್ ಘಾಲ್ನು ಉದಿ ಒಡ್ಲೆಂ, ಲಾಂಕ್ಲಾಂ ಬೆತ್ಲೆ, ಕುಮ್ನಿ ಕಷ್ಟ್, ತೊಟಾ ವಾವ್ರ್, ಘರಾಂ ಬಾಂಧ್ಲೆಂ, ಮುಡ್ಯೆ ಭಾಂಧ್ಲೆಂ, ರಾನ್ ಉತ್ತತ್ತಿ ವಿಕ್ಲಿ- ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚ್ಯೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಒಟ್ಟು 'ಬೆಟ್' ಕುಡ್ಯಾಂಲಿ ಏಕ್ ಮುಖ್ಯ ಹವ್ಯಾಸ್.

ಕುಡ್ಯಾಂತ್ ಪೊಸ್ವಾಚೆಂ ಮುರ್ಗಾಂ ಖಾಯ್ಕೆಂ ಮುನ್ ನಂಬಿಕೆ ಆಹಾ. ಬೇಟ್ ಆನಿ ಮಾಹಳಿ ಧರ್ಲೆಂ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ದೇವಾಲೊ ಆಶೀರ್ವಾದಾನ್ ಮುನ್ ಕುಡುಂಬಿ ನೊಮ್ಗೊತಾ. ಘಾಹಿ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಯಾಂಕ್ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಳ್‌ದೇವ್ತಿಯೀ ಜಾಲಾ. ಪಾಗ್ನಿಂ ಭಾಲ್ಯಾಂನಿಂತ್ ಕುಡುಂಬಿ ಕೊಳಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಕರ್ತಾ. ಸೊಸ್ಯೆ, ಪಿಸಿಯೊ, ಸಾಳೊ, ತೆರಿಯೊ, ಗಾರ್, ಕಂಕ್ಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುರ್ಗಾಂ ಸೊವ್ಣಾಂಚಿ ಬೇಟ್ ಕರ್ತಾ. ಕಾಂಕ್ಲೆ ದೊರುನ್ ಖಾತಾ ದಾಲ್ಯಾರ್ಯೀ ಪೋಸ್ ಲ್ಲಿ ಕಾಂಕ್ಲೆಂ ಬೊಕ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಖಾಯ್ಕಾ. ಬೇಟೆಕ್ ದಾವ್ಯಾಹಾಲ್ಲ್ಯೊ ಹತ್ಯಾರ್ ಸ್ವಂತ್ ಯತಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಜಾಳಿ, ಕೊರಡೆ ಒಳುನು ಮಾಹಳಿ ಧರ್ತಾ, ಖೊಳಿ ಒಳುನು ಕರ್ಲ್ಯಾ ಧರ್ತಾ. ಮಾಸ್, ಮಾಹಳಿ ರಾಂದುನ್ 'ವನಭೋಜನ್' ಮುನ್ಚಲಿ ಮಹಾಮಾಯಿಲ್ ಪೂಜಾ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಕರ್ಲೆಲೆಂ

ಹೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಚ್ ರೀತಿ ನೀತೀಂಕ ಮುಕ್ತಾರಸ್ಲೂನ್ ಘೆವ್ನು ವಚ್ಚಾಕ್ ಸಮರ್ಥ ಆಶ್ರಿಲ್ ಉರಾಚಿ. ವಾಡೆಂತು ಲಗ್ನ, ಜನನ, ಮರಣ, ಹೋಳಿ ಪರಬ್, ಕೇಳ್ ಮೇಳ್, ವನಭೋಜನ, ಸುವಾಸಿನಿ ಪೂಜಾ, ವ್ರೂಂತಿ ಭೋರೈ ಗಡ್ವೋಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಚರಣೆಕ್ ಮುಖಂಡಾಲಿ ಅವಶ್ಯಕತಾ ಉರಾಚಿ.

ಪೈಲೆ ಲೆಕಾನಿ “ಬಾರ್ ವಾಡ್ಯಾಂಕ್ ತೇರಾ ಕುಳಿ ಮ್ಹೋಣ್ ಏಕ್ ಸಂಗ್ಲಿ ಆಶ್ರಿಲಿ. ವಿವಿಧ ಕಾರಣಾನಿ ಆತ್ತಂ ವಾಡ್ಯಾಚೊ ಸಂಕೊ ಚಡ್ಲಾ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲೆ ಗೋತ್ರ ಆಶ್ರಿಲ್ಯಾ ವಾರ್ ಕುಡ್ಯಾಂತು ತೇರಾ ಕುಳಿ ಆಶ್ರಿಲಿ. ಆತ್ತಂ ತ್ಯೊ ತೆತ್ತೀಸ್ ಕುಳಿ ಜಾಲ್ಯಾಚಿ. ಎಕ್ಚೆಚಿ ಕುಳಿ ಮಧ್ಯೆ ಆನಿ ದಾಯ್ಜಿ ಕುಳಿ ಮಧ್ಯೆ ಸಂಬಂಧ ಜಾಯ್ನಾ.

ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ ನ್ಹೆಸಾಪ್ ಸುಯ್ತರಿತ್ತ್ ಹ್ಯೊ ಕುಡುಂಬಿ ಮುನ್ ಸಾಮಗ್ಯೆತ್. ಆರ್ದೆ ಕುಡುಂಬಿ ದಾದ್ಲೆ ಚಡ್ ದಾವ್ನ್ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂದ್ಲೆಲೆ. ಶೆಂಡಿ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಕುಟುಂಬಾತ್, ವಾಡ್ಯಾಮತ್ ಮೊರ್ಯಾದ್ ಆಹಾಲ್ಲಿ. ವಾವ್ರ ಕರ್ತಾನಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ಏಕ್ ಆಡ್ ಬಾಂದ್ಲಾಲ್ ಮಾರ್ತ್ಯಾಕ್ ರುಮಾಲ್, ಕಂಡಿ ಯಾ ಪೊಂಯಾಂಚೊ ಗೋಂಪಾರ್ ಧೊರ್ತಾಲ್ಯೆ. ಮಾಲ್ಪಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಬೆಂಡಾಕ್ ರುಪ್ಯಾಚ್ಯೊ ನೇವಾಳೊ ಆಸ್ತಲೊ. ಮ್ಹತಾರೀಕ್ ಸೊಗೊ ದೀಸ್ ಕಾಷ್ಟಿ ನೆಹೊನುಂತ್ ವಾವ್ರ ಕರ್ತಾಲ್ಯೆ. ದಾರ್ಲೆಯೀ ಕಾನಾಂಕ್ ಒಂಟ್ಯೊ ಟಿಕ್ಕಿ ಘಲ್ತಲ್ಯೆ. ಬರೆಂ ಕಾಮಾಂಕ್ ಕ್ಯಾಸ್ ಮಾರ್ತಲ್ಯೆ. ಆತಾನ್ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂದ್ಲೆಲ್ಯೆ ಉಣೆಂ ದಾಲ್ಯಾ. ಪುಡ್ಲೆಂ, ಆಗ್ಸೊ, ಪ್ಯಾಂಟಾಮ ನೆಸ್ತಾ.

ಬಾಯ್ಲೆ ಮೊನ್ಯಾಂ, ಮ್ಹತಾರಿಂ ಸುಡ್ಯೊ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ, ತರ್ಲಾಟಿಂ ಮಾಗ್ಗಾಚಿಂ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾಲಿಂ. ನಾಕಾತ್ ಮೊತಿಂ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆ ಮೊನ್ಯಾಂಕ್ ಮಾಮುಲ್ ದಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ಹಾತ್ ಭೋರ್ ಮಾರ್ತ್ಯೆಚಿಂ ಕಾಕ್ಲಾಂ ಘಲ್ತಾಲಿಂ. ಮಾರ್ತ್ಯಾಕ್ ಆಬೊಲಿಂ ಮ್ಹಾಳ್ಚಿಂ ಮುತ್ಲೆಸ್ತಾನಾಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್ ದಾವ್ನ್ ಆಶ್ರೆಲೆಂ. ಕುಡ್ಯಾಂತ್ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್

ದಾಯ್ಜಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಚೆಡ್ವಾಂಕ್ ಆಬೊಲಿಂ ಮ್ಹಾಳ್ಚಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ವಣ್ಣಿ ನಾ, .. ಬೊಟಾಂಕ್ ಮುದಿಯೊ ಘಾಲ್ಚೊಯೀ ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲಾಂನಿ ಮಾತ್, ವ್ಹಾರ್ಡಿಗ್ ದಾಯ್ಜಾಹಾಲ್ಚಿಂ ಚೆಡ್ವಾಂ ಪಾಂಯಾಂಕ್ ಸೊಪೊಳ್ಚೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಮ್ಹತಾರಾಂಲ್ಯಾ ಗಳ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾಟ್ವಾಸೂತ್, ತಾಕಾ ಕಾನಾಲ್ಕಾಡಿ, ಸಾನ್ ಪಿಸ್ಕಾತ್, ಸುವೊ - ಇತ್ಯಾದಿ ವೊಸ್ತ್ ಆಸ್ತಲ್ಯೊ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಯಾಂಲಿಂ ಬಾಯ್ಲೆ ಮೊನ್ಯಾಂ ಸೊಳಿಯೊ ಘಾಲ್ತಾ. ತೀಂ ಗೇಂಟಿ ಬಾಂಧುಂನ್ ಕಾಪ್ಡಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ಗಳ್ಯಾಕ್ ರಾಂದಯ್‌ಗಾಯ್ ಸೋರ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಎಕ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆ ಮೊನ್ಯಾನ್ ಸೊಳಿ ಘಾಲ್ತಲೊ ವ್ಯಾಜ್ ಕೋರ್ತಾಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ ಮುನ್ ಕೊಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಆತಾನ್ ಸುಧಾರಣೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಪರಿಸರಾಂಕ್ ಲಾಗುನ್ ಕಾಲ್ ಬದ್ಲಾಲಾ. ಆತಾನ್ಲಿಂ ಗೋಂಯ್ಕಾರ್ ಕುಡ್ಯಾಂ ಬಾಯ್ಲೆ ಮೊನ್ಯಾಂ ಸೊಳಿಯೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಚೆಡ್ವಾಂ ಆಧುನಿಕ್ ನ್ಹೆಸ್ತಾಂ ನ್ಹೆಸ್ತಾ. ರಾದ್ಲೆ ಶೆಂಡಿ ಬಾಂದ್ಲೆಲಿ ರಿವಾಜ್ ಆಳ್ವಾಲ್ಯಾ.

ಕುಡುಂಬಿ ಆರ್ಥಿಕ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಮೊಸ್ತು ಪಾಟಿ ಉರಲ್ಯಾ ದೈಹಿಕ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಿ ಕೂಲ್, ಕೃಷಿ ಕೂಲ್, ಕುಮ್ಹಿ ಕಷ್ಟ್, ಸಾಗ್ವಳಿ ಕರುನ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಲೊ ಸ್ವಂತ್ ಜಾಗೊ ಉಣೊ. ಭೂಸುಧಾರಣ್ ಕಾಯ್ದೊ ಜ್ಯಾರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಇಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂಚೆ ಹಿಡುವಳಿದಾರ್ ದಾಲ್ಯಾ.

ಮ್ಲೋಣು ಕೆಲ್ಲಿಲ್ ಮನವಿ, ಕೆಲ್ಲಿಲ್ ಹೋರಾಟ ಕಾಯಿಂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಾಂಚೆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಮಸ್ತಣಿಕ ಮೇಳ್ನು, ಜಾನಪದಾಚೆ ಅವಾಜ್ ರಾನ್ನಾಂತು ರಡಿಲ್ಯಾವಾರ್ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ನಾ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾನ ಏಕ ಜನಾಂಗಾಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮ್ಲೋಣು ಅರ್ಹತ ದೀವ್ಚಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಉರ್ಕಾಶಿಲ್ ಮೂಲಗುಣ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಆಸ್ಲಕೀ ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ಹೋರಾಟ ಕರತ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಭೀ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಾನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾಯ್ತಾಶಿ ವಂಚಿತ ಜಾವ್ನು ಆಶಿಲ್ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಹಾಲಕ್ಕಿ ಆನಿ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್. ಹಾಲಕ್ಕಿ ಜನಾಂಗಾ ಬದಲ್ ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ಯಾ ಜನಾಕ್ ಪದೇ ಪದೇ ಪರಿಚಯ ಕರ್ಚೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾವ್ಚಾಕ್ ಅರ್ಹ ಲೋಕ್ ಸಾಬೀತ್ ಕರ್ಚೆ ಅನಿವಾರ್ಯತಾ ಕಂಡಿತಾ ನಾ. ಹ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ ಲೋಕ್ ಮಾತ್ರ ನ್ಹಯಿಂ, ಸರ್ವ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಾಂಕ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಮ್ಲೋಣು ಕೋಣ್ ಮೋಣ್ ಗೊತ್ತಾಶಿಲ್ ಖಬರ್. ಚಲನ ಚಿತ್ರಾಂತು ಭೀ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಂಕ ದಾಕ್ಟೋಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಲೋಕ್ ಅನಿವಾರ್ಯ ಮಳ್ಳ ತಶಿ ಚಿತ್ರಣ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆಸ್ನಾ. ಕನ್ನಡ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖಾ, ಗಡಿನಾಡ ಉತ್ಸವ, ಕರಾವಳಿ ಉತ್ಸವಾಂತು ಹಾಲಕ್ಕಿ ಲೋಕಾಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉರು ಉರ್ತಾಚಿ. ಆನಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾವೇಶಾಂತು ಹಾಲಕ್ಕಿ ಲೋಕಾಂಕ ಮುಕ್ತಾರಿ ಸಾಲಾನ್ ಬಸ್ಸೋನು ಉತ್ತರಕನ್ನಡಾಚೆ ಜಾನಪದ ಹಿರಿಮಾ ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ಪಕ್ಷಾಚ್ಯಾನ್ ಹೋಡ್ಯಕೋರ್ನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಹಾಲಕ್ಕಿ ಲೋಕಾಂಕ ಉಪಯೋಗ ಕೋರ್ನ್ ಘೆನಾಶಿಲ್ ಪಕ್ಷ ಆಜವರ್ಚೆ ನಾ. ಪ್ರತಿ ಚುನಾವಣೆಂತು ತುಮ್ಮಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ ಮೆಳೋನ್ ಘೆವ್ಚೆ ಆಮ್ಗಲ್ ಪ್ರಥಮ ಆದ್ಯತಾ ಮ್ಲೋಣು ಉದ್ಗಾರ್ ಕಾಣ್ ಮಸ್ತ ವರ್ಷಜಾತ್ ಆಯ್ಲಾಚಿ. ಹೇಂ ಏಕ್ ನಮೂನ್ಯಾನ್ ಕೇಳಿ ಪಾನ್ ಘಾಲ್ನು, ಜವಣ್ ಕೋರ್ನ್, ಕಾಣ್ ರಕೈಲ್ಯಾವಾರ್ ಮ್ಲೋಣು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಲಕ್ಕಿ ಲೋಕಾಲ್ ಜಾಲ್ಯಾ.

ಆನೆಕ್ ಕಡೇನ್ ಜೋಯಿಡಾ ತಾಲೂಕಾಕ್ ಸಮೀತ್ ಜಾವ್ನು ಆಶಿಲ್ ಆನೆಕ್ 'ಕುಣಬಿ' ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಲೆ ವಿಚ್ಚಾರ್ತಲ್ ನಾಶಿಲ್ ಘರಾಂತು ಆಶಿಲ್ಯಾವಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸಾಲ್ ಮತಾಂತರಾ ಒತ್ತಡಾನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಕ್ ವಲಸೂನ್ ಆಯ್ಲೆಲೆ ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಾಚೆ ಆದಿವಾಸಿ. ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಾಚ್ ಇತಿಹಾಸಾ ಮಸ್ತಕಾಂತು ಪ್ರಕಟ್ ಜಾಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರ 4 ಶತಮಾನಾಂತು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಕರ್ತ ಆಶಿಲ್ ಭೋಜಾಲ್ ರಾಜ್ಯಭಾರಾಕ್ಂತ ಪೂರ್ವಾಂತು ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯಾಂತು ಕುಣಬಿ ಲೋಕ್ ಆಶಿಲ್ ದಾಖಲ ಆಸ್ನಾ. ಅಶಿ ಕರ್ನಾಟಕಾ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳು ನಾಡಾಕ್ ವಲಸೆ ಗೆಲ್ಲಿಲ್ ಕುಣಬಿಲೋಕ್, ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡಾಂತು 'ಕುಣಬಿ' ಜಾವ್ನು, ತಮಿಳುನಾಡಾಚೆ ಊಟಿ ಬಾಗಾಂತು 'ಕುಡಂಬ' ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತು 'ಕುಡಂಬಿ' ಮಲ್ಯಾ ನಾವಾನ್ ಆಪ್ಪೋಚ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕ್ ಜಾಲ್ಯಾಚ್. ಮಸ್ತ ಸೋಜಿಗಾಚ್ ಖಬರ್ ಮಲ್ಯಾರ್ ಗೋವಾತುಲ್ಯಾನ್ ವಲಸೆ ಜಾವ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಹೇಚ್ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ, ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರ, ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕುಡುಬಿ, ಕುಣಬಿ, ಗುಡುಂಬಿ ಮೋಣು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ನ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ಕಿತ್ತಕೀ ವಷಾ ನಂತರ ಗೋವಾ ಸರ್ಕಾರಾನ ಆಲ್ತಾಂತು (13/14/90/SWD/190/scheduled Tribes order (Amendment) Act 2002) ಜನವರಿ 2003 ನಾಂತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಮೂಲಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ನ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ.

ಜಾಲಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹ್ಯಾ ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂಕ ತಾನ್ನಿ ದಶಕಾತುಲ್ಯಾನ್ ಕರತ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಹೋರಾಟಾಕ್ ಖಿಂಚೆ ಮಾನ್ಯತಾ ದಿಲ್ಯಾ. ಹಾಲಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗಾಚೆ ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಆಧುನಿಕರಣ ಜಾಯ್ತಾಶಿಲ್ ಆನಿ ಬರೇ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕಾಲ್ಯಾ ಸಾತ್ ನಾಶಿ, ಕುಣಬಿ ಲೋಕಾಂಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಮೆಳೊನ್ ಘೆವ್ಚೆ ಹೋರಾಟ್ ಕರ್ತ ತಸ್ಲಲ್ ಸಂಘಟನಾ ನಾಶಿಲ್ಯಾನ್ ಘಟ್ಟಿ ಜಾಲ್ ಅವಾಜ್ ಭಾಯ್ ಪಡ್ತ ನಾ. ಗರವಾಂಕ್ ಪಾಚ್ಚೆ ತಣ ಸೋದತ್ ವಲಸೆ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಧನಗರ್ ಗೌಳಿ ಲೋಕಾಲ್ (ಧಂಗರ್ ಮಲ್ಯಾರ್ ರಾನ ಮ್ಹೋಣು ಅರ್ಥ) ಸ್ಥಿತಿ ತೀರಾ ಶೋಚನೀಯ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲಾ ಗರವಾಂಕ್ ಪೊಸ್ಸುನ್ , ಪಾಲನ್ ಕೋರ್ನ್ ದೂದ್ ಕಾಣು, ಪೆಂಟಾಂತು ಆಶಿಲ್ ಲೋಕಾಂಕ್ ವಿಕೂಲ್ ಜೀವನ್ ಕರ್ತ ಆಶಿಲ್ಯಾ ಗೌಳಿ ಲೋಕಾಂಕ್ ಆಧುನಿಕತೆಚ್ಯಾ ನಗರಾಚೆ ಲಾಗಿ ರಾನ್ವಾಂತು, ವಾಡೆಂತು ಉರ್ನ್ ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂತು ಕಿಂಚಿತ್ತು ಲೋಪ್ ಜಾಯ್ತಾಶಿ ರಾಕ್ಟೂನ್ ಘೇವ್ನ್, ಸಾಮಸ್ಕೃತಿಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜೀವನ ಕರತ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಗೌಳಿ ಲೋಕ್ ಸಂಘಟಿತ ಜಾಯ್ತಾಶಿ ಆಶಿಲೆ.

ಸರ್ವ ರಾನಚಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಲ್ ಮೋಣು ಜೀವನ್ ಕರ್ತ ಆಸ್ಲಕೀ ಭೂಯಿಂ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಕೋರ್ನ್ ಘೆತ್ತಿಲ್ಯಾ, ತ್ಹೋಡೆ ತ್ಹೋಡೆ ಭೂಯಿಂ ಅತಿಕ್ರಮಣ ಕೋರ್ನ್ ಘೆತ್ತಿಲ ಬಿ ರಾನ್ವಾ ಇಲಾಖ್ಯಾ ಕಾಯ್ದಾಕ್ ಭಯ್ಯಾಕ್ ತೆ ಸೋಣ್ ದೀವ್ನ್, ರಾನ್ವಾ ಇಲಾಖ್ಯಾಚ್ಯಾನ್ ಖೆಡಾ ಮಾರ್ನ್ ಘಾಲ್ತಿಲ್ಯಾ ಬೇಲಿ ಭಿತ್ತರಿ 'ವಾಡೆ' ಮಣ್ಣೆ ಪಾಚ್ಚೆ ಜೈಲಾಂಯು ಸಂಕೋಚಾನ್ ಆಧುನಿಕ ವೇಗಾಚೆ ಬರೋಬರ್ ಚಮ್ಕುನಾಶಿ, ಹ್ಯಾ ಬಾಜೂನ್ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೋಣಾ ದೀನಾಶಿ ಮಸ್ತ ಗರೀಬ್ ತನಾನಿ, ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಂತು ಆಶಿಲ್ ಗೌಳಿಲೋಕಾಂಕ್ ಹಳ್ಳಿ ಸೋಡ್ ಮ್ಹೋಣು ರಾನ್ವಾ ಇಲಾಖ್ಯಾಚ್ಯಾನ್ ನೋಟೀಸ್ ದಿಲ್ಯಾ ತಾಜ್ವಾನ್ ಹಾಂಗೇಲ್ ಪಾಯ್ ಮುಳಾಂತುಲೆ ನೇಲ ಹಾಲ್ಚ್ಯಾ ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ. ಹಾನ್ವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಮೆಳ್ಳೆ ಖಾತ್ತಿರ ಸಂಗಟಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಖಿಯಿ, ಹೋರಾಟಿ ಕರ್ಚೆ ಖಿಯಿ ಹಾಂಕ್ ವಿಚಾರ್ತಲ್ ಕೋಣ್.

ಹೇಂ ಆಮ್ಗೇಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಬಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾಯ್ತಾಶಿ ವಂಚಿತ ಜಾಲ್ಯಾಂಲ್ ಖಬರ್. ಜಾಲಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಾಂತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ಮೇಳ್ಕಿಲ್ ಜನಾಂಗಾಚೆ ಸಂಖ್ಯಾ 50. ಹಾಂತು ಬಹುತೇಕ್ ಜನಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ನ್ಹಯಿಂ. ತಾಂಗ್ಲೆಲ್ ನಾಂವ ಆಮ್ಚಿ ಆಜೂನ್ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾ ಉದಾಹರಣ್ಯಾಕ್ : ಅಡಿಯನ್, ಬರಡ, ಬವಾಚ, ಬಮಾಚ, ಬಿಲ್, ದೊಲಿ, ಡುಂಗ್ರಿಗ್ರಾಸಿಯಾ, ಬಾಹಾಲಿಯಾ, ಬಿಲಿಯಾ, ಪವಾರ, ವಾಸವ, ಚೆಂಚು, ಚೆಂಚುವಾರ, ಚೋದರ, ದೂಬ, ತಲವಿಯ, ಹಲಪಟೆ, ಗಾವಿತ್, ಗಾಮತಾ, ಮಾವ್‌ಚಿ, ಪಡ್ಡಿ, ವಾಲ್ಕಿ, ಕನಿಯನ್, ಕಾಥೋಡಿ, ಕಾಥೋಂದೋರ, ಕಟ್ಟುನಾಯಕನ್, ಕೋಕ್ಕ್, ಟೋಕ್ರೆ ಕೋಳಿ, ಕೋಲ್ಲಿ, ಕೊಂಡಕಾಪೂಸ್, ಕೋಟ, ಕೋಯ, ಮಹಾಮಲಸಾರ್, ಮೂಲೆಯರು, ಚೋಲಿವಾಲಿ, ಕಪಾಡಿಯಾ, ಪಲ್ಲಿಯನ್, ಪಣಿಯನ್, ಪಂಥಿ, ಪಕಾಸೆ, ಪಾಟೀಲಿಯಾ, ರಾಧವಾ, ವಲ್ಲಿ, ಬರೋಡಿಯಾ ಹೀಂ ನಾಂವ ಕೆನ್ನಾತರಿ ಆಯ್ಕಿಲ್ಯಾವೆ? ಜೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆ! ಹೇ ಲೋಕ್ ಕೋಣ್, ಖಿಂಚಾನ್ ಕೀ ಆಯ್ಕಿಲೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಂತು ಕಶಿ ಮೇಳ್ಕೆ? ಖಿಂಚೆ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆನ್ ಹಾಂಕ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಂತು ಮೇಳೊವ್ಣಾಕ್ ಸ್ರಮ ಘೆತ್ಲಾ?

ಹೇಂ ಏಕ ಬಾಜೂನ್ ಜಾಲಾರ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ನ್ಹಯಂ ಶಿಲೆ ರಾಜಘರಾಣ್ಯಾಚೆ,

ಕುರುಬ ಲೋಕ್ ರಾಜಕೀಯ ಕೋರ್ಟು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಮಳೆ ನಿಡ್ಲಾ ಪಟ್ಟಿ ಬಾಂದೂನ್ ಘೆವ್ವು ಖರೆಂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಮುಳಾಕ್ ಉದಾಕ್ ಸೊಳ್ಯಾ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗಾಚೆ ಮದಕರಿ ನಾಯಕಾಲ್ ವಂಶಸ್ಥ, ತಾನ್ನಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಅನುಯಾಯಿ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗೂನ್ ಘೆವ್ವು ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತೀನ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಮಣಸೂನ್ ಗೇವ್ವು ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ 90% ಭಾಗ ಲಾಭ ಘೆತ್ತ ಆಸ್ಲಾಚೆ. ಕುರಿಯಾಲು ಲೋಕ್ ಕೂಡಿಗೇಕ್ ವಚ್ಚೂನ್ ಆಶ್ತಿಲೆ, ಜೇನು ಕುರುಬ ಮ್ಹೋಣು, ಕಾಡು ಕುರುಬ ಮ್ಹೋಣು ಸಾಂಗೂನ್ ಘೆವ್ವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಚೆ ಸವಲತ್ತು ಘೆತ್ತ ಆಸ್ಲಾಚೆ. ಮಲೆ ಕುಡಿ ಲೋಕಾಲ್ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಚಾಚ್ ಸ್ವೆಲ್ಲಿಂಗಾಚ್ ಫಾಯಿದಾ ಘೆವ್ವು ಮಾಲೆ ಲೋಕ್ ಮಲೆ-ಆಂಗ್ಲ ಸ್ವೆಲ್ಲಿಂಗ್ ಹಾಲ್, ಮಾಳೆ-ಮೇಲ್ ಯೇ ಜಾತ್ತಾ. ಹಾಜ್ಜು ಸ್ಥಿತಿ ವಾಪರ್ನು ಘೆತ್ತಿಲೆ ಮಾಲೆ ಲೋಕ್. ಮಾಲೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮಾಂತುಲ್ಯಾನ್ ತಿರಸ್ಕೃತ ಜಾವ್ನು ಭಾಯ್ರು ಫಾಲಿಲೆ. ತೆನ್ನಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಣವಾಳ್ಯಾ ಕಾಲಾಂತು ಭಶ್ಮಿ ಜಾಲ್ಲ ನಂತರ ಲಗ್ನು ಜಾವ್ಣು ತಶ್ಚಿ ನಾ. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಾಂತು ಘೋವು ಮರ್ನು ವಚ್ಚೂನ್ ಇತರ ಜಾತಿಚ್ಯಾಕ್ ಲಗ್ನು ಜಾಲ್ಲಿಲ್ಯಾಂಕ ಮಾಲೆ ಲೋಕ್ ಮ್ಹೋಣು ಆಪ್ಲೆಲೆ. ಹಾಂಕ ಖಿಮಚೆ ರಾಜಕೀಯ ಹಾತ ಆಸ್ಲಾಕೇ ಗೊತ್ತಾ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಚೆ ಸೌಲತ ಮೆಳ್ತ ಆಸ್ಲಾ. ಅಸ್ಲಲ್ ಉದಾಹರಣೆ ಮಸ್ತ ಆಸ್ಲಾಚೆ. ಜಾಲ್ಯಾರ ಪೂರಾ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಾನ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕ್ ಮಳ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಚ್ ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಕುಣಬಿ, ಧಂಗರ ಗೌಲಿ, ಕುಂಬ್ರಿ ಮರಾರಿ ಲೋಕ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಚೆ ಸೌಲತಾನ್ ಶತಮಾನಾಂತುಲ್ಯಾನ್ ವಂಚಿತ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಲಾಚೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಹ್ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತುಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರು ಆಸ್ಲೂನ್ ಭಾಯ್ರು ರಾಜ್ಯಾಚ್ ಅಜ್ಜೂನ್ ಆಯ್ಕು ನಾಶ್ತಿಲ್ ಜನಾಂಗಾಚೆ, ಪರಿ ಶಿಷ್ಟ ನ್ಹಯ ಶಿಲ್ಯಾಲ್ ಪಿತೂರಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಂತು ಮೇಳ್ಳು ಘೆವ್ವು, ಕರ್ನಾಟಕಾಚೆ ನೈಜ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಲೂಟಿ ಕರತ್ ಆಸ್ಲಾಚೆ.

ಹೇ ಲೋಕ್ 'ಅನುದೇವಾ ಹೊರಗಣವನು' ಮಳ್ಯಾವಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ. ಉತ್ತರಕನ್ನಡಾಚೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲೋಕಾಲ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾ ಶಕ್ತಿಚ್ ಕಾರಣ ಜಾಲ್ಯಾ. ಆಮ್ಚಾನ್ ನಿವುಡ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಲೆ ಹರಕೆ ಬೊಕಡಿ ಎದ್ರಾಕ್ ಪಾಚ್ಚೊ ಪಾಲ್ಲ ದವರ್ಜಾವಾರ್ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಕ್ ತುಮ್ಮಾ ಮೇಳ್ಳೆತಾಚಿ ಮ್ಹೋಣು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಾವೇಶಾಂತು ಆಶ ದಾಕೂನ್ ದಾಕ್ಟೂನ್ ಬಲಿ ಪೀಠಾಕ್ ಹಾಣ್ ರಾಬೈಲ್ಯಾ.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಾನಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾನ ಕರ್ಕಾಶ್ಚಿಲ್ ಇತ್ತೆಂಚ್, ಮಸ್ತ ಇತ್ತ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಾನ್ ಪ್ರಕಟಣ ಕೆಲ್ಲಿಲ್ ದಾಖಲೆಆ, ಸಂಸೋಧನ್ಯಾಚೊ ಆಧರಾ ದವರ್ನು ಘೆವ್ವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾನ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಕೋರ್ಟು ಯೇಕ್ ಪತ್ರ ಮಾತ್ರ ಧಾಡ್ಚೆ ಸಾನ ಕಾಮ್ ಕರ್ಕಾ. ಹ್ಯಾ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಪತ್ರ ಆಮ್ಚಾನ್ ನಿವುಡ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಲ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯಾನ್, ಲೋಕ್ ಸಭೆಂತು ಚರ್ಚೆ ಕೋರ್ಟು, ಲೋಕ್ ಸಭೆನ್ ಹ್ಯಾ ಜನಾಂಗ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಾಂತು ಮೆಳೊವ್ಣಾಕ್ ಅರ್ಹ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹೋಣು ಮನ್ನಣ ದೀವ್ನು, ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಾಕ ಧಾಡ್ಚಾ. ತಂಯಿಂ ತೆಂ ಅಮೆಂಡ್ ಮೆಂಟ್ ಜಾವ್ನು ಗೆಜೆಟಾಂತು ಪ್ರಕಟ ಜಾವ್ನಾ. ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾನ ಕರ್ಕಾಶ್ಚಿಲ್ ಕೇವಲ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಕೋರ್ಟು ಪತ್ರ ಧಡ್ಚೆ ಮಾತ್ರ. ಇತ್ತ ಭಿ ಕರ್ಕಾಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಶ್ಚಿಲ, ಜವಾಬ್ದಾರ್ ನಾಶ್ತಿಲ್ ಜಾವ್ನು ಗೆಲ್ಲವೆ ಆಮ್ಚಾನ್ ನಿವುಡ್ನು ಗೆಲ್ಲಿಲ ನಾಯಕ ಲೋಕಾಂಕ್.

ಗ್ರಂಥಮಣಿ

- 1 Madras District Manual – south canara volum 1
- 2 A study of kudubi of south india DR// RAVINDRA NATHA
- 3 ಮರಾಠಿ ಕುಂಬ್ರಿ ಕತೆಗಳು ಡಾ.ಎಲ್.ಆರ್. ಹೆಗಡೆ
- 4 ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಗೆಜೆಟಿಯರ್
- 5 ಶಂಭಾ ಚೊಶಿ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ ಡಾ ಶಂಭಾಚೊಶಿ
- 6 ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ತಿ.ನಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ.
- 7 ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಜಾನಪದ. ಡಾ. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ.
- 8 ಭೂತಾರಾಧನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ. ಡಾ. ಅರವಿಂದ ಮಾಲಗತ್ತಿ
- 9 ಭೇಟಿಯ ನೆನಪುಗಳು. ಕದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ
- 10 ಕರಾವಳಿ ಜಾನಪದ. ಡಾ. ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ.
- 11 ಗೊಂಡರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಡಾ. ಸೈಯದ್ ಜಮಿರುಲ್ಲ ಷರೀಫ್.
- 12 ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್. ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್ ಹೊನ್ನಾವರ್.
- 13 ಮೇರರು ಜಾನಪದೀಯ ಅಧ್ಯಯನ. ಎಂ.ಭೈರೇಗೌಡ
- 14 ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸ್ವೀವನ್ ಕ್ಲಾಡ್ರಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ.
- 15 ಕುಡ್ಮಾಲಿಂ ಗುಮ್ಪಾಂ ಆನಿ ತೊಣಿಯಾಂ ಪೊದಾಂ. ಎಂ.ಗೋಪಾಲಗೌಡ.

ಕಾಣಿ ಸಾಂಗಲೆ ಲೋಕ್

- 1 ಕುಪ್ಪ ಮರಾಠಿ ಬೆಟ್ಟುರ್
2. ಮಂಜ ಮರಾಠಿ ಹೆಂಜಲೆ
3. ಶಂಕರ್ ಮರಾಠಿ ಬಡೆಬಾಗಿಲು
4. ಮಾಸ್ತಿ ಹಾಡುವಳ್ಳಿ

ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ

ಪುಸ್ತಕಾಚೆಂ ನಾಂವ್	ಲೇಖಿಕ್	ಮೊಲ್
1. ಕವಿತಾಮೃತ್	ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ್	20.00
2. ಗೊಂಯ್ ಸಾಂಡುನ್ ಆಯ್ಲಿ ಮಾಂಯ್	ಜೋಕಿಂ ಪಿರೇರಾ	30.00
3. ಕೊಂಕಣ್ಯಾಲಿ ಕಾವಿಕಲಾ	ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಕಾಮತ್	100.00
4. ಕುಡ್ಯಾಲಿ ಗುಮ್ಮಾಂ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾ ಪದಾಂ	ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ	40.00
5. ಬಾಕಿಬಾಬ್ ಬೊರಕಾರ್	ಪ್ರಕಾಶ ಥಳಿ	60.00
6. ಸಿ.ಸಿ.ಎ.ಪೈ (ಸ್ವಾಮಿ ಸುಪ್ರಿಯಾ)	ವಿಲಿಯಮ್ ಮಾಡ್ವಾ	20.00
7. ಕೊಂಕಣಿ ಕಳೊ	ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ್	100.00
8. ಕೊಂಕಣಿ ಸಮಾಂತರ್ ಶಬ್ದಕೋಶ್	ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ್	500.00
9. ಆಮ್ಲೆಲೊ ಕಾರಂತು	ಹೆಚ್. ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್	20.00
10. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಗ್ರಂಥಾಂ-ಸೂಚಿ	ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ್	50.00
11. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ -ಕೊಂಕಣಿ ಶಬ್ದಕೋಶ್	ಸ್ಪೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್	250.00
12. ಸಿದ್ಧಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್	ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹರ್ನೊಡ್ಕರ್	50.00
13. ದಿನಕರಾಲಿ ಕವನಾಂ	ಕೂಡ್ಲ ಆನಂದ ಶಾನಭಾಗ್	50.00
14. ಖಾರ್ವಿ ಲೋಕ್ ಗೀತ್ ಸಂಗ್ರಹ್	ಸುರೇಶ್ ತಾಂಡೇಲ್	50.00
15. 20 ವ್ಯಾಶೆಕ್ವ್ಯಾಚ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕವಿತಾ	ಮಲ್ವಿನ್ ರೊಡ್ರಿಗಸ್	100.00
16. ಭಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಯ್ಲೊ ವೊರ್ಡ್	ಐರಿನ್ ರೆಬೆಲ್ಲೊ	30.00
17. 20 ವ್ಯಾಶೆಕ್ವ್ಯಾಚೆ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮ್ಯಾನ್ ಮನಿಸ್	ದೊ. ಜೆರಾಲ್ಡ್ ಪಿಂಟೊ	200.00
18. ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್	ಮಾ. ರಿಚರ್ಡ್ ರೇಗೊ	200.00
19. 20 ವ್ಯಾಶೆಕ್ವ್ಯಾಚ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾಣಿಯೊ	ವಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್	200.00
20. ಮಹಾ ಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ಸುವರ್ಣ ಗಾಡ್	50.00
21. ತಿಚ್ಯಾ ಮೊರ್ನಾ ಉಪ್ರಾಂತ್	ಬೊನಾವೆಂತುರ್ ದ ಪಿಯೆತ್	50.00
22. ಸಾಶ್ವಿಲೊ ಉಡಾಸ್	ವಿಕ್ಟಿ ಬೆಂಗ್ಸರ್	50.00
23. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬರೊಂವ್ಚಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ರೀತ್	ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ್	50.00
24. ಸಂಸ್ಕಾರ್	ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಆಳ್ವಾ	50.00
25. ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿ	ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಆಳ್ವಾ	-----
26. ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ	ಸ್ಪೀವನ್ ಆನಿ ವಿತೊರಿ	30.00
27. ಆರ್.ಎಸ್.ಬಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ್	ಪುಂಡ್ಲಿಕ್ ಮರಾಲೆ	20.00
28. ಕುಡ್ಡಿ ಲೋಕ್	ಎ.ವಿ.ನಾವಡ ಆನಿ ಡಿ.ವಿ.ಪ್ರಕಾಶ್	50.00
29. ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ (VCD)ಮಾ. ರಿಚರ್ಡ್ ರೇಗೊ		-----

ದಶಮಾನೋತ್ಸವಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಲ್ಠಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ:

1. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾವ್ಯಾಂ	ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್, ಆನಿ ಸ್ಪೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್	20.00
2. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಮುಟ್ಯೊ ಕಥಾ	ಡೊಲ್ಠಿ, ಕಾಸ್ಪಿಯಾ	20.00
3. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಅಣ್ಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್	ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡಿಕುನ್ಡಾ, ಕಾರ್ನಾಡ್	20.00
4. ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್	ಪ್ರವೀಣ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್, ಬೆಂಗ್ಲೂರ್	20.00
5. ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿ	ವಾಸುದೇವ ಶಾನುಭಾಗ್, ಶಿರಸಿ	20.00
6. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್	ಎಲ್. ಎನ್. ರೇಗೊ, ಬೆಂಢುರ್	20.00
7. ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳಿಂ	ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ, ಮಂಗ್ಲೂರ್	20.00

ಕೊಂಕಣಿ ಮಹಾಢಾಸೆಸ್ತ್ ಲೇಖನ್ ಮಾಲಾ

1. ಲುವಿಸ್ ಮಸ್ಕರೇಘಾಸ್	ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ	10.00
2. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ್ ರಾವ್	ವಿಶ್ವ ಕುಂಢಾಪುರ	10.00
3. ಎ.ಟಿ. ಲೋಬೊ	ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ	10.00
4. ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶ ರಾವ್	ಸಿಢ್ಲಾಪುರ ವಾಸುದೇವ ಭಟ್	10.00
5. ಉಳ್ಳಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಲ್ಯ	ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ್ ಶೆಣೈ	10.00
6. ಆಮೆಂಬಳ್ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಪೈ	ಸಂಧ್ಯಾ ಶೆವಗೂರ್	10.00
7. ಚಾ.ಫ್ರಾ. ಢಕೋಸ್ತ	ವಿಕ್ಟರ್ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ	10.00
8. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ	ನಾಗರಾಜ ಜವಳಿ	10.00
9. ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ	ಸಂಧ್ಯಾ ಶೆವಗೂರ್	10.00
10. ಢಿನಕರ ಢೇಸಾಯಿ	ವಾಸುದೇವ ಶಾನುಭಾಗ್	10.00
11. ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ್	ಲೀಲಾ ಭಟ್	10.00
12. ಹಿರಿಯಡ್ಕ ರಾಮರಾಯ ಮಲ್ಯ	ಇಂದಿರಾ ನಾಯಕ್	10.00
13. ಕರ್ನಾಟಕ ಗಾಂಧಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ	ವಿಶ್ವ ಕುಂಢಾಪುರ	10.00
14. ಡಾ. ಟಿ. ಎಮ್.ಎ. ಪೈ	ಸಿಢ್ಲಾಪುರ ವಾಸುದೇವ ಭಟ್	10.00
15. ರೆಂಜಾಳ ಗೋಪಾಲ ಶೆಣೈ	ಅನಿತಾ. ಜಿ. ಶೆಣೈ	10.00
16. ಬಿಡಾರಂ ಕೃಷ್ಣಾಪ್ಪ	ಶಾಂತರಾಮ ಬಾಳಿಗಾ	10.00
17. ಮೊ. ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮಿನೇಜ್	ಲಿಯಾಬ್	10.00
18. ಕುಡ್ಡಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶೆಣೈ	ಬಿ. ಜಯಶ್ರೀ ಬಾಳಿಗಾ	10.00

ಕೊಂಕಣದ ಕುಡುಬಿಯರು 568.

BVP - 568

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ / BHANATA JANI
CENTRAL INSTITUTE OF INDIAN LANGUAGES
ಮೈಸೂರು / MYSURU - 570 006

ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಲಾಲ್‌ಭಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು

Konkanada Kudubiyaru**by Prof. A.V. Navada**

301, Abode Apartments, Kalpana Road
Vas Lane, Mangalore - 575 001

Published by

Registrar

Karnataka Konkani Sahitya Academy

Mangalore Mahanagarapalike Building

Lalbagh, Mangalore - 575 003

Cover Design: Saangathi Media, Mangalore**Printed at:** Prakash Printers, Mannagudda**Price:** Rs. 50/-**First Edition:** March 2008

ಲೇಖಕನ ಮಾತು

೧೯೮೯ - ೧೯೯೦ರ ನಡುವಣ ಕಾಲಾವಧಿ. ನಾನು ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಯೋಜಕನಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ. ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಕೊಕ್ಕರ್ಣೆ (ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ)ಗೆ ಸಮೀಪದ ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟು ಕುಡುಬಿ 'ಹೊಂಡ'ದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಅಕ್ಷರರೂಪ ಈ ಪುಸ್ತಕ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ನಿಂಜೂರುಬೆಟ್ಟು ಕುಡುಬಿ ತಾಣದ ಕುಡುಬಿ ಬಂಧುಗಳು ನೀಡಿದ ಸಹಕಾರ, ವಿಶ್ವಾಸ ಇದೆ, ಪ್ರೀತಿ ಇದೆ. ಅವರ ಮನೆಯಂಗಳದ ಹೊಡಿಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಅವರು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ದುಡಿಮೆಯ ನೆಲೆಗಳಾದ ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ಕಾಡಿನ ಅಂಚುಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ತೋರಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಅವರ ಬದುಕಿನ ಬಹುಮುಖ ರೂಪಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಭಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂದ್ರ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿರುವುದು ಉಡುಪಿಯ ಆರ್.ಆರ್.ಸಿ. ಪತ್ರಿಕಾರದಲ್ಲಿ. ನಿಂಜೂರುಬೆಟ್ಟಿನ ಕುಡುಬಿಯರ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಸತತ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಹುಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. (೧೯೮೭ ಮತ್ತು ೧೯೮೮ರಲ್ಲಿ). ಈ ಸುದೀರ್ಘ ದಾಖಲಾತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಆರ್‌ಸಿಯ ಅಂದಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು ಋದ್ಧಾಗಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದುಂಟು. ನಿಂಜೂರುಬೆಟ್ಟಿನ ಕುಡುಬಿಯರ ಬದುಕನ್ನು ಅವರ ಜೀವನಾವರ್ತನ, ವಾರ್ಷಿಕಾವರ್ತನ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಂದರ್ತಿಗೆ ಸಮೀಪದ 'ಹೊರ್ರಿಜೆಡ್ಡು' ಕುಡುಬಿ 'ಹೊಂಡ'ಕ್ಕೂ ಹೋಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕುಡುಬಿಯರ 'ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ನೆರವಾದವರು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಎಡಪದವು ಗ್ರಾಮದ 'ಕುಡುಬಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕ' ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಹಾಡಿನ ಕಥಾಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ನೆರವಾದವರು ಕೂಡಾ ಅವರೇ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನೆನಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

'ಕೊಂಕಣದ ಕುಡುಬಿಯರು' - ಅಧ್ಯಯನ ಗ್ರಂಥ ಇದೀಗ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವಂತಾದುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶ್ರೀ ಎರಿಕ್ ಒಜಾರಿಯರವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಒಲವು ಹೊಂದಿರುವ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಅನುಸಂಧಾನಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಡುಗಾಲದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಅವರು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಭೇದವನ್ನು ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದುದು ಸಹಜ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

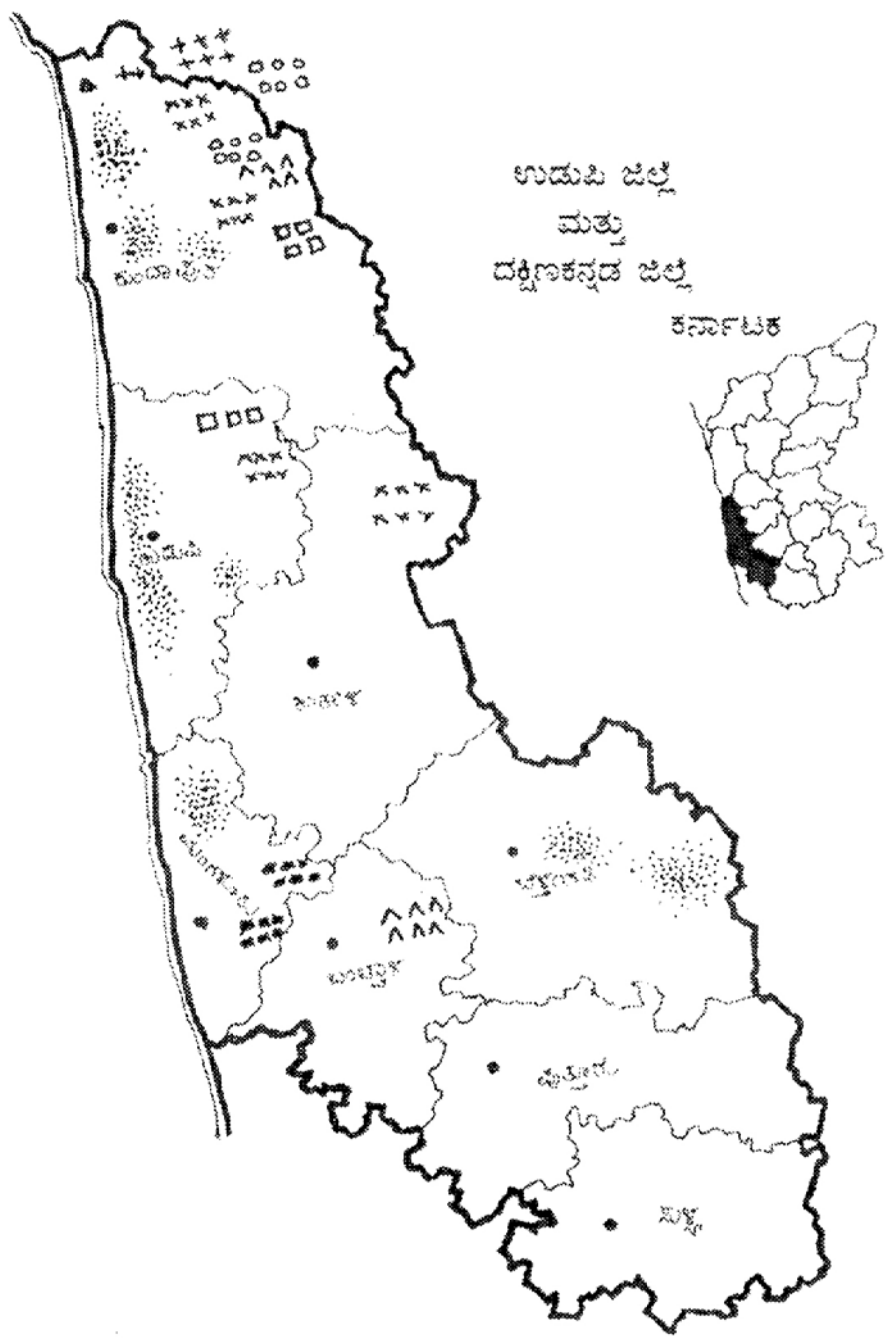
ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹೊಸಪೇಟೆಯ ಶ್ರೀ ಸಾವಳಿಗೆ ಶಿವಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಒಳವುಟಗಳನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಆಕೃತಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಸ್‌ನ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಕೃತಿ ಕುಡುಬಿ ಬಂಧುಗಳ ಕೈ ಸೇರಬೇಕಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

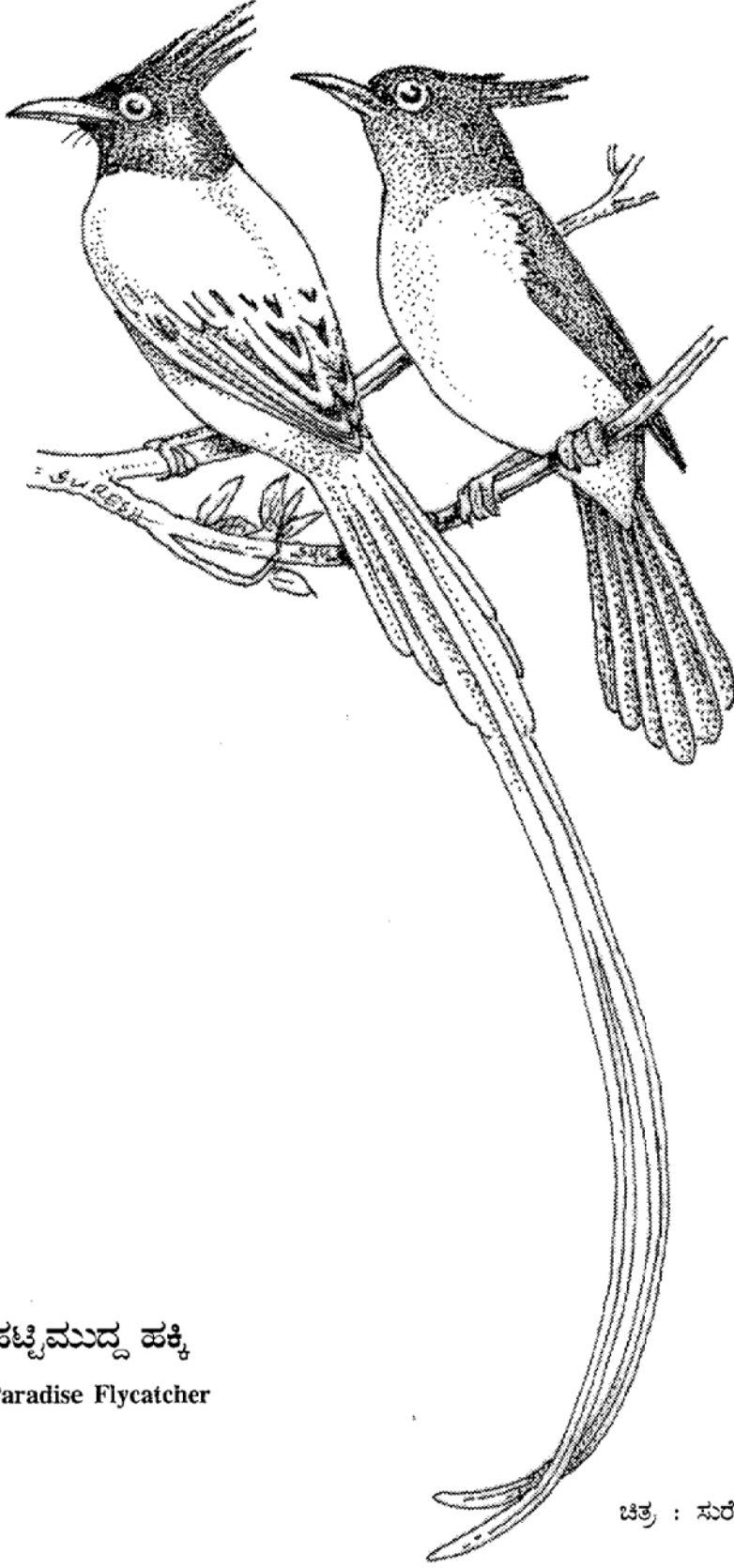
ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ

ಕರ್ನಾಟಕ ತಿಯೋಲಾಜಿಕಲ್ ಸಂಶೋಧನ

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಮಂಗಳೂರು

ಕುಡುಬಿಯರ ಪ್ರಸರಣ

ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದ ಹಕ್ಕಿ
Paradise Flycatcher

ಚಿತ್ರ : ಸುರೇಶ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಕೊಂಕಣದ ಕುಡುಬಿಯರು

ಕುಡುಬಿಯರು ಗೋವಾ ಸರಹದ್ದಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ನೆಲೆನಿಂತ ಜನಸಮುದಾಯ. ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ನಡೆಸಿದ ಬಲವಂತದ ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಬಂದ ಹಲವು ಜನವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರದು ಒಂದು. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕುಣಬಿಯರೆಂದೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ರೀತಿ-ನೀತಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮ್ಯ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇರಳದ ಕೊಚ್ಚಿಯಲ್ಲೂ ಕುಡುಬಿಯರ ಒಂದು ವರ್ಗ ಇರುವುದಾಗಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಾನ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಕುಡುಬಿಯರ ಈ ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರವರ್ಗಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧ - ಕೊಳುಕೊಡೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅರಿವಿಲ್ಲ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕುಡುಬಿಯರೊಳಗೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಒಳಗುಂಪುಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದು ವಿಶಾಲ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚದರಿದ ಫಲವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ವೀಕರಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕುಡುಬಿಯರ ವಿಭಿನ್ನ ಒಳಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಇಂದು ಯಾವುದೇ ಸಹಯೋಗ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ಅಂಗಗಳಾದ ಭಾಷೆ, ಆಹಾರ, ವಸತಿ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಜೀವನಾವರ್ತನ, ವಾರ್ಷಿಕಾವರ್ತನ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನಾಂಶಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಆಪ್ತವಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿ ಬಂದರೂ ಮೂಲ ನೆಲೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳು ಅವರ ಗುಂಪುವಾಸ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆ, ಆಹಾರದಲ್ಲಿನ ವಿಧಿವಿಷೇಧ, ಬೇಟೆ, ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಗುರಿ - ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಮೂಲತಃ ಬುಡಕಟ್ಟು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಡುಬಿ ಜನವರ್ಗ ಹೊಸ ಪರಿಸರವೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತಾಗ ನೆಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಜಾತಿ ಸಮಾಜವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟ ಬಗೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬದಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬುಡಕಟ್ಟು, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯದ ವರ್ತಮಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನಾವರ್ತನ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕಾವರ್ತನದ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ತನಕ ಬಂದ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವವುಗಳನ್ನು ಪೂರಕ ಮಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುಡುಬಿಯರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು, ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಆಕರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವಕುಲ ವಿವರಣ ವಿಜ್ಞಾನ (Ethnography) ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಗಿದೆ. ಇವರ ಬಗೆಗೆ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಿನ್ನೂ ನಡೆಯದಿರುವ ಕಾರಣ ದಕ್ಷಿಣ

ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಡುಪಿ-ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುಗಳ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕುಡುಬಿ ಕೇಂದ್ರ (ಹೆಸ್ಟುಂದ - ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು ಹಾಗೂ ಒಳಬೈಲು ಮತ್ತು ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟು, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು)ಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಎಡಪದವು ಗ್ರಾಮದ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರಿಂದ ಸಂದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರ ಶ್ರೀಮಂತ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕುಡುಬಿ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಆ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಅವರ ಜೀವನವಿಧಾನದ ಆತ್ಮೀಯ ಪರಿಚಯ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ನಿಬಂಧಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡರನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಮಾಡುವುದರ ಜತೆಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡುವ ಇತರ ಸಮುದಾಯದವರಲ್ಲೂ ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಡುಬಿಯರ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜನಪದ ಬದುಕಿನ ದಾಖಲಾತಿ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ. ಅವರ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜೀವನ ವಿಧಾನಗಳ ಪರಂಪರಾನುಗತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸುವ ಜತೆಗೆ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನ

ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ಈವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ಅಧ್ಯಯನದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಕುಡುಬಿಯರ ಕುರಿತು ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ದಾಖಲೆ ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಜೆ. ಸ್ವರಕ್ ಅವರ Madras District Manual of South Canara ಭಾಗ-೧ರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ 'ಮರಾಠಿಗಳು' ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು, ಅದು ಕ್ಷೇತ್ರಾಧ್ಯಯನದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮರಾಠಿ (ನಾಯ್ಕರು)ಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಜನವರ್ಗವಾಗಿದ್ದು, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುವೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕುಡುಬಿಯರ ಸಂವಾದಿ ಸಮುದಾಯ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆ ಹೊಂದಿದರು. ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ:

Kudubis number over 10,000 and possibly the real number is more than this, for they are sometimes called Marathis. They are found chiefly in the Coondapoor taluk whether they appear to have migrated two centuries ago from the Maratha country. It is said that the tribe has three endogamous sections, viz., Goa Kudubi, Are Kudububi and Jogi Kudubi. Each section is further divided into wargs or exogamous septs, such as Ambalakar, Dondikar, Kanchalekar, Savant, etc.. The headquarters of the tribe are at Kana in the Mangalore taluk, where they resides. They shift their dwellings from place to place in the forests for the purpose of Kumari cultivation, which consists in falling and burning the forest, cultivating the clearing for a few years and then passing on to another patch. The Goa sub-division, however, has taken to the regular settled cultivation of lands in the plains. In every village

where these Kudubis dwell, there is a headman called Gauda who has authority to enquire into their tribal disputes and to impose and levy fines according to the gravity of the offence. They employ Joishi Brahmins during marriage and funeral ceremonies. They profess to be saivites and worship Bhairava; but Bhutas are also worshipped when a Kudubi is afflicted with a virulent disease or any misfortune. Marriage before puberty is rare. Widow marriage is practised, but in its celebration dhara (pouring of water) is not performed. The dead are buried in a sitting posture, and no ceremonies are performed for the deceased except the distribution of rice to a few Brahmins. They eat fish and flesh except beef, and intoxicating liquors are freely taken. Their home-speech is a corrupt form of Marathi. The Kadu Konkans in the census tables are probably Kudbis. (Sturrock.J:1894).

“The Kudubis are found mainly in the Kundapur taluk of the South Canara District. Among themselves, they use Kaluvadi as the caste name. They say that they are divided into the following sections: Are, Goa, Jogi, Kodyal and Kariya. Of these the Are, Goa and Kodyal Kudubis are confined to the Kundapur taluk, and the other two sections are found in villages near Mudbidri. Both the Are and Jogi sections speak Marathi, and the latter are considered inferior to the former, who will not eat in their houses. Are women clad wear themselves in black or red garments, whereas Jogi women are said to wear white cloths. The Goa and Kariya Kudubis speak Konkani, and do not mix with the Ares and Jogis, even for meals.

They are much influenced by Brahamanical priests, by whom they are guided in their ceremonial observances, and have adopted the dhare form marriage. The Goa Kudubis say that they emigrated to South Canara owing to the opperssion from which they suffered, bringing with them the sweet potato(Ipomaa Batatas), cashew nut (Anacardium occidentali), Chrysanthemum, and Indian spinach (Basella alba). Among the Goa Kudubis, an adulterer has to undergo a curious form of punishment. His head is clean shaved, and his moustache removed. He then stands in a pit, and leaf-platters, of which food has been eaten, are thrown, on his head. A money fine is imposed by the headman. If a women does not confess her guilt, she is made to stand in the sun with an iron rod on her shoulders.

The Are Kudubis have exogamous septs, or wargs. Each warg is said to have its own god, which is kept in the house of some elderly or respected member of the sept. A corner of the house, or a special room, is set apart for the god, and a member of the family is the pujari (priest). He is expected to do puja to the god every Monday. Ordinarily, rice, fruits, etc., are offered to it; but, during the big festival in November-December, fowls are sacrificed. Like other Marathi castes, the Are Kudubis regard the Holi festival. On the first day, they collect together, and worship the tulsikatte-a square structure on which a tulsi (Ocimum sanctum) plant is growing. On the following days, they go about in detached groups, some males being dressed up as females, with drums and cymbals, and dance and sing. On the last day of the festival, rice is cooked, offered with liquor to Kalabhariva, and eaten.The Are Kudubis sometimes worship bhuthas (devils) e.g., Jettiga, and Hola Hayguli, Special reverence is shown to the tulsi plant, and, at almost every house, is is planted in a brindavan or katte. To it vegetables and fruits are offered.

Girls are married either before or after puberty. Widows are allowed to remarry, but may not marry a man of the sept to which her deceased husband belonged. Marriage ceremonies last over five days and commence with the ide karuchi, or betrothal, at the house of the bride-elect. Pan-supari (betel leaves and areca-nuts) is distributed to at least one member of each warg present according to a recognised code of precedence, commencing with the Hivelekar warg, which is considered superior. On the second day, a post made of the wood of the silk-cotton tree (*Bombax malabaricum*) is set up beneath the marriage pandal (booth). The bridegroom and his party go in procession to the bride's house, where the contracting couple are decoated with jewels, and turmeric-dyed strings are tied round their necks. The bride's father ties a *Kankanam* (thread) on his own wrist. The couple stand facing each other, with a screen stretched between them. After the exchange of garlands, their hands are joined, and the screen is removed. They then go five times round the Bobax post and marriage dais, and sit down. Dhare water is poured over their united hands by the bride's father. Rice is then thrown over them, and presents are given. The proceedings terminate with the waving of coloured water, a light, etc. The dhare ceremony is celebrated at night. On the third day, the bridal couple go five times round the Bombax post set up at the bridegroom's house, and take their seats on the dais. Rice is thrown, and betel leaves and areca-nuts are distributed. On the fourth and fifth days, the same items are gone through at the bride's house.

In the case of the remarriage of a widow, the bride and bridegroom take their seats, and rice is thrown over them. The dhare water is not poured over their hands. Sometimes, the marriage consists merely in the holding of a feast.

The dead are buried in a sitting posture, with the legs crossed tailor-wise. Before the grave is filled in a small quantity of cooked rice is put in the mouth of the corpse. On the third day, a small mound is made over the grave, and food offered to it. The final death ceremonies take place on the eleventh day, and consist in the sprinkling of holy water, and giving presents to Brahmans. By the prosperous member of the community, a caste feast is given on the twelfth day.

The main occupation of the Kudubis is shifting (Kumari) cultivation. Some, however, are employed in the preparation of ateu (catechu) from the wood of *Acacia Catechu*, of which the following account is given by Mr. H.A.Jatham of the Forest Department. "In South Canara, one of our most profitable sources of revenue is the extract obtained by boiling the wood of the catechu tree. The tree is confined to the laterite plateaux in the Coondapur taluk, situated as a rule within 15 miles of the sea, and gradually dies out as we proceed southwards, until near Coondapur itself the tree will hardly grow. It appears again to a small extent in the Kasaragod taluk 80 miles further south, but no extraction is done there now. The extract is astringent, and, besides the other uses it is put to, it appears to be a remedy for diarrhoea, dysentery, and diabetes. It is, however, chiefly used for chewing with pan supari. Locally, it is used pure in small pieces, the size of a pea, and rolled up with the other ingredients in the betel leaf to form a chew. In Mysore, the catechu bought by the merchants from us is dissolved in water, and the areca-nut is, after being boiled and sliced, steeped in the solution, and then put out in the sun on

mats to dry, this operation being repeated until sufficient catechu has been taken up to form a red, shining, semi-transparent film, through which the ruminated albumen of the arecanut is just visible; the brighter the colour so obtained, the better the quality of the nut. As well as it, the catechu is in the shape of hard round balls are covered to prevent them adhering to one another. On breaking, the interior of the balls should show a vitreous conchoidal fracture similar to quartz, and be of a warm reddish brown colour. The manufacture of catechu is carried out under departmental supervision by a contractor, who is paid on the out turn, and is bound, for the actual boiling, to employ only Kudubis. So far as the department is concerned, a locality where there are plenty of catechu trees is selected, and all trees over 6 inches in diameter are allowed to be cut. The contractor has to engage the Kudubis and select the site for the ovens, conveniently situated both as to water and firewood, and also as close to the majority of catechu trees as he can get it. The site usually selected is a rice field, for which the contractor may have to pay a small rent. Generally, however, no rent is charged, as the owner is only too glad to have the ashes, obtained in extracting, to plough into his field. On this field the encampment is made, consisting of rows of thatched huts made of grass and bamboo. The first thing to do is to erect the ovens, known as *wolle*. These are made by a party of men a fortnight or so before the main body come. The ordinary soil of the field is used, and the ovens are built to a height of 18 inches, and placed about 5 yards in front of the huts at irregular distances, 1 or 2 to each hut. The oven is an oblong, about 2 feet wide by 3 feet long, with two openings above about 1 foot in diameter, on which the boilers, common ovoid earthenware pots (*madike*) are placed. The opening for the fire is placed on the windward side, and extends to the far side of the second opening in the top of the oven, the smoke, etc., escaping through the spaces between the boilers and the oven. The earth forms the hearth. To proceed to the details of the working, the guard and the watcher go out the first thing in the morning, and mark trees for the Kudubis to cut, noting the name of the man, the girth and length of the workable stem and branches. The Kudubi then cuts the tree, and chips off the sapwood, a ring about 1 inch wide, with his axe, and brings it into the camp, where a forester is stationed, who measures the length and girth of the pieces, and takes the weight of wood brought in. The Kudubi then takes it off to his shelter, and proceeds to chip it. In the afternoon he may have to go and get firewood, but generally he can get enough firewood, but generally he can get enough firewood in a day to serve for several days' boiling. So much for the men's work. Mrs. Kudubi puts the chips (*chakkai*) into the pot nearest the mouth of the oven, and fills it up with water, putting a large flat wooden spoon on the top, partly to keep the chips down, and, lighting her fire, allows it to boil. As soon as this occurs, the pot is tipped into a trough (*marige*) placed along side the oven, and the pot with the chips is refilled. This process is repeated six times. The contents of the trough are put into the second pot, which is used purely for evaporating. The contents of this pot are replenished from the trough with a coconut bailer (*chippu*) until all the extract obtained from the chips has been evaporated to a nearly solid residue. The contents are then poured into a broken half pot, and allowed to dry naturally, being stirred at intervals to enable

the drying to proceed evenly. The extract (rasa) is of a yellowish brown colour when stirred, the surface being of rich red brown. This stirring is done with a one-sided spoon (satuga). To make the balls, the women covers her hands with a little wood ash to prevent the extract adhering to them, and takes up as much catechu as she can close her hands on, and presses it inot shape. These balls are paid for at Rs.1-2-0 per 100, and are counted before the Forester next morning, and delivered to the contractor. This ends the work done by the Kudubis. When the balls have been counted, they are rolled by special men engaged for the purpose on a board sprinkled with a little wood ash, and this is repeated daily for three or four days to consolidate them. After this daily rolling, the balls are spread out in the receiving shed to dry, in a single layer for the first day or two, and after that they may be in two layers. After the fourth or fifth day's rolling, they are put in to a pit, and covered with wood ashes on which a little water is poured, and, on being taken out the next day, are gone over, and all balls which are soft or broken are then rejected, the good ones being put on the upper storey of the stone shed to get quite hard and dry."

Before the commencement of operations, the Kudubis select an Areca Catechu tree, and place sword, an exaxe, and a cocoanut on the ground near it. They prostrate themselves before the tree. with hands uplifted, burn incense, and break cocoanuts. The success of the operations is believed to depend on the goodwill of a deity named Siddedevaru. Before the Kudubis commence work, they pray to him, and make a vow that, if they are successful, they will offer a fowl. Failure to produce good balls of Catechu is attributed to the wrath of the deity. At the close of the work, if it has prospered, a Kalasan(brass vessel) is set up, and fowls are killed. Sometimes, goats are sacrificed, cooked food and meats are placed on leaves round the kalasam, and after worshipping, the viands are partaken of.

Like some other castes, the Kudubis do not eat new rice until after the Hosthu (New crop) festival. Just before reaping, a few plants are plucked, laid in the field, and worshipped. The ears are then cut, and carried to their houses, where they are tied to pillars or to the roof.

There are, among the Kudubis, magicians called Gardi. Who are sought after during illness. To show his magical skill, a Gardi should be able to cut a single grain of rice in twain with big knife.

ಕಾಚುಮರದ ಸಾರ ತೆಗೆದು ಉಂಡೆ ಕಟ್ಟುವ, ಕಾಡುತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕುಡುಬಿಯರ ಕುಲಕುಸುಬಿನ ಬಗೆಗೆ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೊಸನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರು ಕುಲವೃತ್ತಿ ಪರಿಣತಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಬೃಹತ್‌ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹಾ ಪ್ರವಾಹದೊಂದಿಗೆ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಇಂತಹ ವೃತ್ತಿ ನೈಪುಣ್ಯಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ.

ಎಚ್.ವಿ.ನಂಜುಂಡಯ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್.ಕೆ. ಅನಂತಕೃಷ್ಣ ಅಯ್ಯರವರು (೧೯೨೮ ಸಂ:೨:೨೪೦) ತಮ್ಮ ಆರೆ ಕುಡುಬಿಯರ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜನವರ್ಗವು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಬದಲಿಕೆಯ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಟ್ಟವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಸಿಗುವ

ಇನ್ನೊಂದು ಉಲ್ಲೇಖ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ 'South Kanara Gazette' (೧೯೭೩) ನಲ್ಲಿ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದಿನವರು ಹೇಳಿದ ಮಾಹಿತಿಗಿಂತ ಮಹತ್ವದ ಮಾಹಿತಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಬಜಪೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಡುಬಿಯರು (ಕೊಡಿಯಾಲ್) ಸಮೂಹವಾಸಿಗಳು, ಒಂದೇ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ೩೫ ಒಂಟಿಕುಟುಂಬಗಳು ಒಂದೇ ಪಾತ್ರೆಯ ಅನ್ನ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸ್ಪೀಷನ್ ಪುಚ್ (೧೯೭೩ :೨೪೬)ರವರು ಕುಡುಬಿಯರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಶ್ವರ ಎನ್ .ಚೋಶಿಯವರ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕುಡುಬಿಯರು' (೧೯೮೩) ಕ್ಷೇತ್ರಾಧ್ಯಯನದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ಧರ್ಮನರ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ ಮೈಸೂರು ಇವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಎ.ವಿ.ನಾವಡರ (೧೯೮೩) ಕುಡುಬಿಯರು, ಅವರದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನ 'ಹೊಸತು - ಹಳತರ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರು' (೧೯೯೩), 'ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರು (೧೯೯೩) - ಕುಡುಬಿಯರ ಒಂದು ಒಳಪಂಗಡವಾದ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತಹವುಗಳು. ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಡಾ. (ಶ್ರೀಮತಿ) ಗಾಯತ್ರೀ ನಾವಡರ 'ಗೋವೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಕುಡುಬಿಯರು' (೧೯೮೮) ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರ ಜೀವನಾವತನ - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿವಾಹ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ನಡೆಸಿದ ಲೇಖನ. ಡಾ. ವೈ.ರವೀಂದ್ರನಾಥರಾಯರ 'ದಿ ಕುಡುಬಿಸ್ ಆಫ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (೧೯೯೧) ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅದರೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಲೇಖನ. ವೈ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾಯರ 'Tribal Tradition and change : A study of Kudubis of South India' - ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನಡೆಸಿದ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ. ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುಗಳ 'ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿ'ಯರನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ಇದು.

ಕುಡುಬಿ : ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ

ಕುಡುಬಿಯರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ತರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಯಾವ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ವಾದಗಳಿವೆ. ಕುಡುಬಿಯರು ಜಾತಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ಬಗೆದು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದುಳಿದ ಆಯೋಗದ ವರದಿ (ಎಲ್.ಜಿ.ಹಾವನೂರ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ಸಂಪುಟ ೧ ಪುಟ ೨೫೨ ಕ್ರ.ಸಂ.೧೫) ಇವರನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಹಾವನೂರ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರ ಬಗೆಗೆ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದೆ : "ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕುಡುಬಿಗಳು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರು. ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕೊಂಕಣಿ. ಇತರ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮರುವಿಂಗಡಣೆ ಆಗುವ ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವರನ್ನು ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಅವರು ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮೊಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ತಮ್ಮ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. “(ಹಾವನೂರ ವರದಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ ವರದಿ ಸಂಪುಟ ೧ ಭಾಗ ೧ ೧೯೭೫). ದಿ ಹಾವನೂರ ಅವರು ಕುಡುಬಿಗಳನ್ನು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನಾಂಗ ಎಂದು ಕರೆದು, ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಯಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಈ ಕುಡುಬಿ ಜನ ಮಂದಿಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಭೌತಿಕ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬುಡಕಟ್ಟು ಎಂದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವೊಂದು ತನ್ನ ಪರಿಸರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಭಾಷೆ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ತಮಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡುವು. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅವಕಾಶ ಜಾತಿ ಸಮಾಜಗಳಿಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಮಿಶ್ರಣದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ರೀತಿ ನೀತಿ ನಡಾವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಅನೇಕ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ಮಲ್ ಕುಮಾರ ಸೇನ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ‘ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನ ತಮ್ಮ ಹಬ್ಬ, ಮದುವೆ, ಸಾವು - ಈ ಮೂರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೌರೋಹಿತಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ತಾವೇ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಬುಡಕಟ್ಟು ತನ್ನ ಮೂಲ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಸುತ್ತಲಿನ ಇತರ ಜಾತಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಾವರ್ತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೌರೋಹಿತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೋ ಆಗ ಬುಡಕಟ್ಟು ತನ್ನ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (ಬೋಸ್ ೧೯೭೧ : ಉದ್ಧರಣೆ : ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ೧೯೮೨ :೨) ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಮದುವೆಯ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೌರೋಹಿತಕ್ಕೆ ನಿನ್ನೆ - ಮೊನ್ನೆಯ ತನಕ ಅವಕಾಶ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸುವುದು ಗೌರವ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಮೂಡತೊಡಗಿದೆ. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರು ಕಳೆದ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಜೀವನಾವರ್ತನ ಕ್ರಿಯೆಯೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಬುಡಕಟ್ಟು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾನಾಂಶಗಳ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಜನಪದವರ್ಗ (Folkgroup) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಮಂದಿ ಕೃಷಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದು ವೃತ್ತಿವರ್ಗ (Occupational group) ಎಂದೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ - ಒಳ ವಿಭಾಗಗಳು

ಕುಡುಬಿಯರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ, ಕಾಕಳ, ಮಂಗಳೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲೂ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವುದು

ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ತಲೆತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಜನವರ್ಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇವರ ನೆಲೆದಾಣಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ರಾವ್ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಆರು ಒಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧. ಗೋವಾ ಕುಡುಬಿ	ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು.
೨. ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ	ಮಂಗಳೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು.
೩. ಜೋಗಿ ಕುಡುಬಿ	ಕುಂದಾಪುರ, ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕು
೪. ಆರೆ ಕುಡುಬಿ	ಕುಂದಾಪುರ, ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕು
೫. ನಾಡ ಕುಡುಬಿ	ಕುಂದಾಪುರ, ಬಂಟವಾಳ ತಾಲೂಕು
೬. ಜಾತಿ ಕುಡುಬಿ	ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು

ಈ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲಸ್ಥಿತಿ, ವಾಸಸ್ಥಾನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಒಳವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಈ ಒಳವಿಭಾಗಗಳು ಪ್ರಸರಣಗೊಂಡಿರುವ ಭೂ ಪ್ರದೇಶ, ನಡವಳಿಕೆ, ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನವರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದೂ, ಇತರರು ತಮಗಿಂತ ಕೆಳಗೆಂದೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧ ಏರ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಂಕಣಿಯ ಒಂದು ಉಪಭಾಷೆಯಂತಿರುವ ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಭೇದ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ೧೯೮೪ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ - ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆ: ೨೩,೮೪೭ (ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ -ವರದಿ ಸಂ.೧೯೮೪).

ಕುಡುಬಿಯರ ಮನೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಿದರಿಂದಂತಿರದೆ ಒಂದೆಡೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಅಥವಾ ಗುರ್ಕಾರನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತ ಇತರರ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು ಬೆಳೆದಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಮನೆಗಳ ಗುಂಪನ್ನು 'ಕೊಡುಕಟ್ಟು' ಅಥವಾ 'ಹೊಂಡ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಅವರ ಬೇಸಾಯ ವೃತ್ತಿಯವರೆಂದು ಖಚಿತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಬೈಲುಮನೆ, ಒಳಬೈಲ್, ಕೋಟಂಬೈಲ್, ಪಡುಬೆಟ್ಟು, ಗೌರಿಬೆಟ್ಟು, ಕೋಟೆಬೆಟ್ಟು, ನಿಂಜೂರುಬೆಟ್ಟು, ಹೊರ್ಲಿಚೆಡ್ಡು ಇತ್ಯಾದಿ. ಬೈಲು ಹಾಗೂ ಬೆಟ್ಟು ಎನ್ನುವ ಪದಗಳು ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಒಳವಿಭಜನೆಗಳು

ಕುಡುಬಿಯರ ಅನೇಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಳವಿಭಜನೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವಳೀಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ 'ಬಳಿ' (<ಬಟಿ.ಕನ್ನಡ) ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಳಿಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ. ಕೊಕ್ಕರ್ಣೆಗೆ ಸಮೀಪದ ನಿಂಜೂರುಬೆಟ್ಟಿನ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರು ೧೬ ಬಳಿಗಳ ಹೆಸರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಳಿಗಳು ಏನನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ

ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲ. ಈ ಬಳಿಗಳು ತಂದೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತಾಯಿ ಮನೆಯ ಬಳಿಯಿಂದ ಛೇದನ ಉಂಟಾಗಿ ಗಂಡನ ಬಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರ 'ಬಳಿ'ಗಳು	ವಾಸವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು/ಗ್ರಾಮಗಳು
ಕಡ್ಡಾರ್	ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟು
ಕುತ್ತಾರ್	ಗೌರಿಬೆಟ್ಟು
ಮೊಕ್ಕಾರ್	ರಂಜಾಳ
ಕದ್ದಾರ್	ಒಳಬೈಲು, ಗುಂಡಾಲು
ಹುಣ್ಣಿಕಾರ್	ಕಚೆಬೈಲು
ಒಗಣ್ಣಿಕಾರ್	ಕೋಟಂಬೈಲು
ಮಟ್ಟಾರ್	ತಂತ್ರಾಡಿ, ಮಂದರ್ತಿ
ಜುತ್ತಾರ್	ವಟ್ಟಿಪ್ಪಿ
ಗಣ್ಣಾರ್	ಬೀಯಾಳಿ, ಮಾರಾಳಿ
ಪೋಡ್ಡಾರ್	ಶೀರೂರು
ಬಟ್ಟಾರ್	ಕಚ್ಚೆ
ದನ್ನಾರ್	ಹೆಸ್ಕುಂದ, ಆವರ್ಸೆ
ಪತ್ತಾರ್	ತಂತ್ರಾಡಿ
ನಾಯ್ಕಾರ್	ಕೇಟಂ, ಹಕ್ಕ್ ಬೆಟ್ಟು
ಬಾಸ್ಕಾರ್	ಬಿಲ್ಲಾಡಿ
ಮಲ್ಲಾರ್	?

ಇವರಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಿಕಾರ್ ಬಳಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಬಳಿಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ, ತರುವುದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ. ತೆಂಕಿನ ಕೊಡಿಯಾಲ ಕುಡುಬಿಯರು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯದೇವರು, ಮರಗಿಡ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕಸುಬು, ತಾವು ಹೊರಟುಬಂದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಾದಾಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ಗೋಪಾಲಗೌಡ ೧೯೯೩).

ಬಳಿ	ಹೆಸರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ
ಕೊಚ್ಚಿಕಾರ್	- ಕೊಚ್ಚಿಯಿಂದ ಬಂದವರು
ಪನೇಲ್ಕಾರ್	- ಪನೇಲ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರು
ಕೇಳ್ಕಾರ್	- ಬಾಳೆಗಿಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು
ದಿವೊಡ್ಕಾರ್	- ಕೇರೆ ಹಾವಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು
ಕೊಂದೊಡಿಕಾರ್	- ಕೊಂದೊಡಿ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರು
ಸಾಂಡ್ಲಕಾರ್	- ಚಿಕ್ಕವರು ಎನ್ನುವ ಭಾವದಿಂದ ಬಂದಿರಬೇಕು
ಮೇಸ್ತಾಲೆ	- ಮೇಸ್ತ್ರಿ ವೃತ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧ

- ಹುನರ್‌ಕಾರ್ - ?
 ಅಳಿಕೆಗಾರ್ - ಅಳಿಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶದ ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿದವರು
 ಮೊಟ್ಟಾರ್ - ಮಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು
 ಸರಂಗಿಕಾರ್ - ?
 ಗಾಡಿಯಲೆ - ಗಾಡಿಗನ ಸಂತತಿಯವರು
 ಜುಂವಾಕಾರ್ - ನೇಗಿಲಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಯವರು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಳ್ಳೆ, ಹರೇಕಳ, ಕುತ್ತಾರು, ಕಾನಡ್ಯ, ಬಜಪೆ, ಕೊಂಪದವು, ಮೂಡುಪೆರಾರು, ಎಡಪದವು, ಮಚ್ಚೂರು, ಕಾರ್ಕಳ, ಕಡಂದಲೆ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಸಿದ್ದಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಯ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಆಯುವ ಮೂಲಕ ಹೊರಬಾಂಧವ್ಯ ಕುಟುಂಬರಚನೆ ಇವರದು. ಬಳಿಗಳ ಒಳಗಿನ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸಹೋದರು ಸಹೋದರಿಯರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರೊಳಗೆ ಮದುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಳಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಶ. ಧಾರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಯಬಾಡಿಯಾದವನು ವಧೂವರರ ಬಳಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕು. ಕುಡುಬಿಯರು ಪಿತ್ಯಪ್ರಧಾನ, ಪಿತ್ಯಮೂಲೀಯ ಹಾಗೂ ಪಿತ್ಯವಂಶೀಯ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಡುಬಿಯರ ಮೂಲ

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿ ದಂಪತಿ

ಕುಡುಬಿಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಮೂಲತಃ ಗೋವೆಯವರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ಬಲವಂತದ ಮತಾಂತರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದವರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೋಣಿ ಮೂಲಕ ಬಂದು ಸೀತಾನದಿ, ನೇತ್ರಾವತಿ ದಡಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನೆಲೆಯಾದೆವೆಂದು ಕುಡುಬಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಕೊಕ್ಕರ್ಣೆಯ ಸಮೀಪದ ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಪುರ್ಸ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಗೋಂಟ್ ನಾಯಕರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಹೀಗೆ ನೆನಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. : “ಇದೀಗ ಗೋಂಟ್ ನಾಯಕರು ತೀರಿಕೊಂಡು ಆರು ವರ್ಷಗಳಾದುವು. ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಕಡ್ಡಾರ ಬಳಿ (ಗೋತ್ರ)ಯ ನಾನು ಗೋವಾದಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿರುವ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ತಲೆಮಾರಿನವನು. ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗೋವಾದಿಂದ ಬಂದು ಸೀತಾನದಿಯ ಮೂಲಕ ಬಾಕೂರು ತಲಪಿದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ನದಿಯ ಎರಡೂ ದಡಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ನೆಲೆ ನಿಂತರು. ಸುರಾಲಿನ (ಜೈನ) ತೊಳಹಾರ ಅರಸ (ಸಿ)ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕುಸುಮಂತಿ ತೋಳಾತಿಯವರು ನಮಗೆ ನೂರು ಎಕ್ರೆ ಕಾಡನ್ನು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದು ನಾವು ಗದ್ದೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಇಂದು ನಮ್ಮವರು ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿ ೧೯೭೪ ರ ಭೂಮಸೂದೆ ಕಾಯ್ದೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಸುರಾಲ ಅರಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ನಾವು ಅವರ ಒಕ್ಕಲಾಗಿದ್ದೆವು. ಕಳೆದ ತಲೆಮಾರಿನ ತನಕವೂ ಅರಮನೆಗೆ, ಸುರಾಲ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮವರು ಬಿಟ್ಟ ಚಾಕರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು.” (ಪುರ್ಸ ನಾಯಕ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ೧೨-೦೫-೯೨) ಕಾಡು ಕಡಿದು ನೆಲೆ ನಿಂತ ಇವರನ್ನು ಇತರರು ‘ಕಾಡು ಕುಡುಬಿ’ ಎಂದು ಕರೆದಿರಬೇಕು.

ಮಂಗಳೂರು, ಬಜಪೆ ಸಮೀಪದ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಗಳ ಮೂಲದ ಬಗೆಗೆ ಎಡಪದವಿನ ಶ್ರೀ ಎಂ.ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :

“ಗೋವಾದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಬಲವಂತಿಕೆಗೆ ನೊಂದು ಓಡಿಬಂದ ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತಳು. ನಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಹಲವರು ರಾಣಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಮೂಲತಃ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವೈರತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಬಗೆಗೆ ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ನಮ್ಮವರನ್ನು ತುಂಬ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಳು. ಉಂಬಳಿ ಗದ್ದೆ ನೀಡಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ದಡವಾದ ಅಡ್ಯಾರ್, ಕೊಣಾಚಿ, ಕುತ್ತಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರ ತಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು (ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಭಾಷಣೆ ೨೬-೦೮-೯೨)

ಕುಡುಬಿ ಎನ್ನುವ ಪದದ ಬಗೆಗೆ ಆ ಜನವರ್ಗ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಎ.ಎ.ಡಿ. ಲೂವಿಸ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕುಡುಬಿ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯ ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಗಜೆಟಿಯರ್ (೧೯೭೩) ನ ಸಂಪಾದಕರೂ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಭಾಷಾ ಮೂಲವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ.

ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ

ಕುಡುಬಿಯರು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳು. ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಆಡು, ಕುರಿ, ಕೋಳಿ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋಳಿ ಇವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧ. ಅದನ್ನು ಸಾಕುವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಯ ಕೋಳಿ ಇವರ ಮಡಿಕೆ, ಕುಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬಳಸದೆ ಒಡೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಬೇಟೆಯಾಡಿ ತಂದ ಮೊಲ, ಕಣೆಹಂದಿಯ ಮಾಂಸ, ನದಿ ತೋಡುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆವ ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಮೀನು ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಪೂರಕ ಆಹಾರ. ಕುಚ್ಚಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಘಟಕ. ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಂಡೆ, ಅಲಸಂದೆ ಮುಂತಾದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದನಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪಗಳ ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಾ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಲು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು, ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ತಂಗಳು ಊಟ ಮಾಡಿದರೆ ಗಂಡಸರು ಸಮೀಪದ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಚಾ ಕುಡಿದು ಬರುವುದು ರೂಢಿ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗಂಜಿ ಊಟ. ರಾತ್ರಿಗೆ ಮೀನು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ಅನ್ನ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಸು, ಮಾವು, ಬಾಳೆ ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ವೀಳ್ಯ ಮತ್ತು ಬೀಡಿ ಸಮಸಮವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ವೀಳ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತಂಬಾಕು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದ್ಯಪಾನ ಗಂಡಸರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಲುಮಿನಿಯಂ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ತೊಡಗಿವೆ. ಸ್ಪೀಲ್ ಪಾತ್ರೆ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ.

ಹುಟ್ಟು, ಮದುವೆಯ ಸಮ್ಮಾನದೂಟ, ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬ (ಓತ್ಯ ಆರಾಧನೆ)ಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು, ಹಂದಿ, ಮೊಲದ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಗಡ್ಡೆಗೆಣಸು ಇವರ ನಡುವೆ ಜನಪ್ರಿಯ ಆಹಾರ ವಸ್ತು. ಕುಡುಬಿಯರು ಮಾತ್ರ ಬೆಳಸಿ ಊರಿಗೆಲ್ಲ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಗೋವೆ ಕೆಸುವಿನ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಇವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈತುಂಬ ಕಾಸು ತರುವ ಇದನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು, ಬುಟ್ಟಿ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಇವರು ಹೊಸ್ಟ್ ಹಬ್ಬ (ನವಾನ್ನು ಭೋಜನ)ದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಸುಬು

ಬತ್ತದ ಬೇಸಾಯ ಕುಡುಬಿಯರ ಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿ. ಭೂಮಿಸೂದೆ (೧೯೭೪) ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಗಡ್ಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಬಹುಮಂದಿ ಕುಡುಬಿಗಳು ಸಣ್ಣ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಬತ್ತದ ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬೆಳೆ (ಕ್ಯಾಥಿಯಾ ಏಣೆಲ್) ಹಾಗೂ ಮೂರನೆ ಬೆಳೆ (ಕೊಳಕೆ) ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆ ಬೆಳೆ (ಸುಗ್ಗಿ) ಯ ಬದಲು ಉದ್ದು, ಹೆಸರು, ಅವರೆ ಮುಂತಾದ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಮೆಣಸು, ಅಲಸಂದೆ, ಹಾಗಲಕಾಯಿ, ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಗೋವೆ ಕೆಸು' ಕೃಷಿ ಇವರ ಜಾತಿಗೆ ಅಂಟಿದ ಕುಲ ಕಸುಬು. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 'ಬಂಗಾರ' ತರುವ ಬೆಳೆ ಅದು. ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ನೀರೆರೆದು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಸುರಿದು ಬೆಳೆವ ಗೋವೆ ಕೆಸುವಿನ ಕೃಷಿ ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರ

ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲ. ಅವರ ಶ್ರಮಿಕ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ. ಇವರ ಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತರಕಾರಿ, ಗೋವೆಕೆಸುಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಿಪಾಟು ಇಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರೇ ಬುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಊರುಗಳ ಸಂತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾರಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಣೆವ ಚಾಪೆ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಉಪ ಕಸುಬು. ಅವರದು ತಾಳಿಕೆ ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ಚಾಪೆ. ಅವರು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಈಚಲ 'ಒಲಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ದೋರೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೆಣೆಯುವಂತಹದು. ದೂರದ ಕಾಡುಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದು ಚಾಪೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಮೂಲವಸ್ತುವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಹೆಣೆದ ಚಾಪೆಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರೇ ಊರ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ಗದ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯ ಕಸುಬು. ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಾದ ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತೋಟ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿನದ ಬಹುಪಾಲು ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಉಳಿದ ಬಿಡುವಿನ ಕೊಂಚ ಕಾಲ ಚಾಪೆಯ 'ಪಟ್ಟಿ' ಹೆಣೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ದೋರೆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮುಂಜಾನೆ ದೂರದ ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಬುಡ ಸವರಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಈಚಲ ಮರದ 'ಒಲಿ (ಒಲೆ) ತರುವುದಕ್ಕೆ ಗಂಡಸರ ನೆರವು ಬೇಕು. ತಂದ 'ಒಲೆಯ ತುದಿ ಬುಡವನ್ನು ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹದವಾಗಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಿಸಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದುದನ್ನು ಬಿಡುವಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಕುಳಿತು ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಕಾಲಾವಧಿಯ ದುಡಿಮೆ ಅಲ್ಲ. ಹವ್ಯಾಸ ಮಾತ್ರ. ಹಲವು ದಿವಸಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ

ಈಚಲ ಒಲಿಯಿಂದ ಚಾಪೆ
ಹೆಣೆಯುತ್ತಿರುವುದು.

ಮೂಡಿ ಬಂದ ಅಂಕಣ ಚಾಪೆ' ಗೆ (೬' x ೩') ಸಿಗುವುದು ಏಳೆಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಇದೀಗ ಯಂತ್ರ ನಿರ್ಮಿತ ನುಣುಪಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚಾಪೆಗಳು ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದು ಕುಡುಬಿಯರ ಚಾಪೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಚಾಪೆ ನೇಯುವ ಅವರ ಕೈಗಳಿಗೆ ವಿರಾಮ.

ಕೃಷಿಕಾಯಕದ ಕುಡುಬಿಯರ ಹೆಚ್ಚಿ ತುಂಬ ಜಾನುವಾರುಗಳು. ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ದನ, ಹೋರಿ, ಕೋಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಎಮ್ಮೆ ಸಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ನಿಷೇಧ. ಕೋಣಗಳೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಇಷ್ಟ. ಕಂಬಳದ ಕೋಣಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹವ್ಯಾಸ. ಮರ ಕಡಿಯುವುದು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಅಕ್ಕಿಮುಡಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಬಳದ ಕೋಣ ಸಾಕುವುದು, ಕೋಣ ಓಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಪರಿಣತರು.

ಕುಡುಬಿಯರನ್ನು ಕುಮರಿ ಕುಡುಬಿಯರೆಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಅವರು ಮೂಲತಃ ಕುಮರಿ ಬೇಸಾಯಗಾರರು. ಕುಮರಿ ಬೇಸಾಯವೆಂದರೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಗುಡ್ಡಗಳ ಮರಗಿಡ ಪೊದೆ ಸವರಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು. ಮಳೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಣ್ಣು ಸವಕಳಿ ಆಗಿ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬಾರದೆ ಹೋದಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ನೆಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದು. ಇದು ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ. ಇಂದು ಕುಡುಬಿಯರು ಕುಮರಿಯನ್ನು ಮರೆತು ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆ

ಕಾಚು ತಯಾರಿ

ಕಾಚು (Acacia catechu) ತಯಾರಿ ಕುಡುಬಿಯರ ಕುಲ ಕಸುಬು. ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ವಂಡ್ಲೆ, ಕೊಲ್ಲೂರು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಚು ಮರ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಅ ಮರದ ಸಾಂದ್ರತೆ ತೆಳುವಾಗಿದ್ದು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಕಾಚು ಸಾರ ತೆಗೆವ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಕಾಚು ಸಾರ ತೆಗೆವ ಕೆಲಸ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜರಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೆಲಸ ಆ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕನಿಷ್ಠ ಆರು ಅಂಗುಲದಷ್ಟು ವ್ಯಾಸವಿರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಾರ ತೆಗೆವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೆಲಸದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕುಡುಬಿಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಕಾಚು ಬೇಯಿಸುವ ಒಲೆ ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಸುಲಭವಾಗಿ ನೀರು, ಕಟ್ಟಿಗೆ ದೊರಕದ ಜಾಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗದ್ದೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಈ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಿಗುವ ಬೂದಿ ಗದ್ದೆಗೆ ಬೀಳಲಿ ಎಂಬ ಇರಾದೆಯಿಂದ. ಕಾಚು ಬೇಯಿಸುವ ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನೆಲಸಲು ತೆಂಗಿನ ಗರಿಯ ಗುಡಿಸಲುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುಡಿಯ ಇದಿರೇ ಒಲೆ ಅಥವಾ ಒಲೆಗಳ ಸಾಲು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ಗುಡಿಸಲ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಒಲೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಲೆ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಅಡಿಯಷ್ಟು ಎತ್ತರವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದ ಮೂರು ಅಡಿ, ಅಗಲ ಎರಡು ಅಡಿ. ಒಲೆಯ ಬಾಯಿ ದೊಡ್ಡ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆ ಇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ತೋರಿಸಿದ ಕಾಚು ಮರವನ್ನು ಕುಡುಬಿ ಕಡಿದು ಅದರ ಮೇಲಿನ ತೊಗಟೆ ಕೆರೆಸಿ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಮೊದಲು ಅರಣ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಕಾಂಡದ ಉದ್ದ, ಬುಡದ ವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ತೂಕವನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ ಕುಡುಬಿ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಿಷ್ಟು ಕುಡುಬಿ ಗಂಡಸಿನ ಕೆಲಸ. ಕುಡುಬಿ ಹೆಂಗಸರು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಕಾಚು ಮರದ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಬೃಹತ್ ಗುಡಾಣಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿ ನೀರು ಹಾಕಿ, ಗುಡಾಣದ ಬಾಯಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಸಟ್ಟುಗ ಇಟ್ಟು ಒಲೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಒಟ್ಟುತ್ತಾಳೆ. ನೀರು ಕುದಿದು ತೊಗಟೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಸಮೀಪದ ಮರದ ಮರಿಗೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೆ ಆ ಚಿಕ್ಕ ಚೂರುಗಳನ್ನೇ ಗುಡಾಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಿ ನೀರೆರೆದು ಬೇಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ನಡೆದು ಮರದ ಸಾರ ಸಕ್ಕದ ಮರದ ಮರಿಗೆಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುವ ತನಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾಕ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಈ ಸಾರವನ್ನು ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲದ ಅಗಲವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿಟ್ಟು ತಣೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.

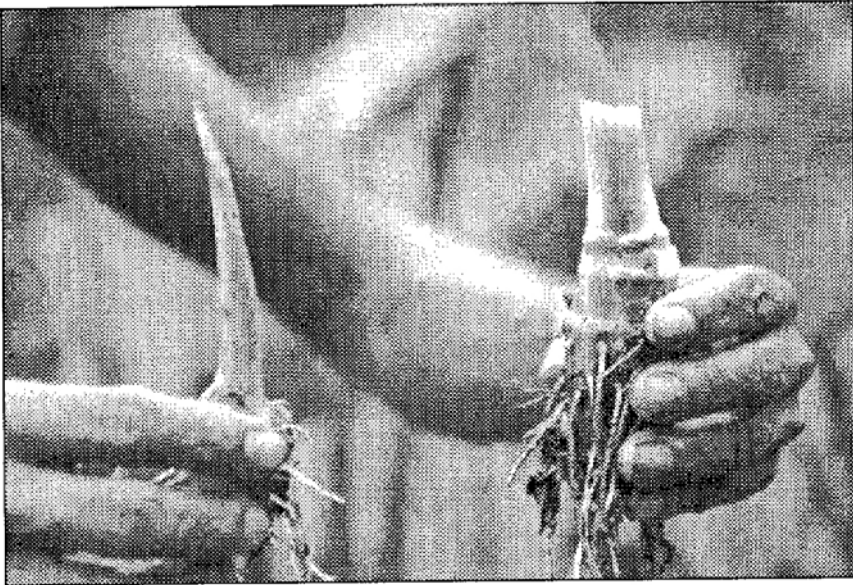
ಈ ಕಾಚು ಸಾರ ತೆಗೆವ ಕೆಲಸ ತಮಗೆ ತಲತಲಾಂತರದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈ ಕಸುಬಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಅರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದ ಮೊದಲು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕತ್ತಿ, ಕೊಡಲಿ, ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಕತ್ತಿಯಿಡುವ ಮುನ್ನ ಮರಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ ಧೂಪ ದೀಪ ತೋರಿ ಆರತಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧದೇವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾರ ಇಳಿದು ಬರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾರ ತೆಗೆವ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಮಾಂಸಾಹಾರದ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುವುದಿದೆ.

ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆ

ಕುಡುಬಿಯರ ಮೈಕಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದು ಅಕರ್ಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಣ್ಣ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಪ್ಪು. ರೋಮವಿಲ್ಲದ ಹರವಾದ ಎದೆ, ದಪ್ಪ ತುಟಿ, ಮೊಂಡು ಮೂಗು, ಅಗಲವಾದ ಹಣೆ ಕಳೆದ ತಲೆಮಾರಿನ ತನಕ ಗಂಡಸರು ಕೂಡಾ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ಉದ್ದ ತಲೆ ಕೂದಲು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರು ಕಿವಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಒಂಟಿ ಮುರವು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲಸದ ವೇಳೆ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಬಟ್ಟೆ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಗೆ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಉಡುಪುಗಳಿಂದ ಕುಡುಬಿಯರೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕೆಂಪು, ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಚೌಕುಳಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬಲಬದಿಯ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಭುಜದ ಬಳಿ ಗಂಟು ಬರುವಂತೆ ಮೇಲು ಹೊದಿಕೆಯಾಗಿ ಉಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಾಲ ಮೊಣಗಂಟಿನ ತನಕ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ 'ಗೇಂಟಿ' ಹಾಕಿ ಉಡುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಎಳೆಯ ಹರೆಯದ ಯುವತಿಯರು ಸೀರೆ ರವಿಕೆ ಉಡಲು ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ 'ಗೇಂಟಿ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಸೀರೆ ರವಿಕೆ ತೊಡುವ ವಿರುದ್ಧ ನೆರೆಗ್ರಾಮದವರು ಕುಂದಾಪುರ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಹೂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇದು ಖಾಸಗಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದೂ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುವುದು ಆ ಸಮಾಜದೊಳಗೆ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹೊಸದಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ ಸಹಜ.

ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮದುವೆಯ ದಿನ ಮಾತ್ರ ರವಿಕೆ ತೊಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ರವಿಕೆ ತೊಡುವುದು ಆಕೆಗೆ ಅದುವೇ ಮೊದಲು ಅದುವೇ ಕೊನೆ. ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವರು ಗೋವೆಯ ಅಮ್ಮ ರವಿಕೆ ತೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಆಕೆಯಂತೆ ತೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆ ನೀಡುವ

ಗೋವಿ ಕೆಸುವಿನ ಗಡ್ಡೆ

ವಿವರಣೆ. ಮುದುವೆಯ ದಿನ ಮದುಮಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವಿಯೇ ಆಗುವುದರಿಂದ ರವಕೆ ತೊಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಸಮಾಧಾನ.

ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರಾಭರಣೆಯರು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ನೂಲಲ್ಲಿ ಕೋದ ಕರಿಮಣಿ ಸರ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೈಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗಾಜಿನ ಬಳೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಿಯರು. ತಲೆಗೆ ದಿನಾ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಬಾಚಿ ತಲೆ ತುಂಬಾ ಹೂವು ಮುಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಅಬ್ಬಲಿಗೆ (ಕನಕಾಂಬರ) ಹೂವನ್ನು ವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆ ಮಾತ್ರ ಮುಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಾಲಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಲುಂಗುರ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊರಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆವ ಮಣಿಸರಕಿನ ಸರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 'ಹಿತ್ತಲ ಕಾಯಿ ಸರ' (ತರಕಾರಿ ಸರ) ಅವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಂಕೇತ. ಬಂಗಾರದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ವಿವಿಧ ನಮೂನೆಯ ಬೆಂಡೆಕೋಡು, ಚೌಳಿಕೋಡು, ಹಾಗಲಕಾಯಿ, ಅಲಸಂಡೆ ಮುಂತಾದ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸರ ಮನೆಗೊಂದರಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮುದುವೆಯ ದಿನ ಮದುಮಗಳು, ಅವಳ ತಾಯಿ, 'ಯಜಮಾನ' ನ ಹೆಂಡತಿ, ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಿವಿಗೆ ಬೆಂಡೋಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ತಾಳೆ ಓಲೆಯನ್ನೆ ಸುತ್ತಿ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ.

ವಸತಿ - ಮನೆ - ವಾಸಸ್ಥಾನ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನೀರಿನ ಆಶ್ರಯವಿರುವ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಯರ ಮನೆಗಳು ದಟ್ಟಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಅವರಿಗೆ ಜಲಾಶ್ರಯ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕುರುಚಲು ಕಾಡಿನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಏರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮನೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವರ ಮನೆಗಳು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿರದೆ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಲವರು ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಬದುಕುವುದು ನಿನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯ ತನಕ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಕವಲುಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಕಂಡು ಬಂದಂತೆ ಬದಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಕುಟುಂಬ ಒಂಟಿ ಕುಟುಂಬದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯತೊಡಗಿತು. ಅಂದರೆ ಒಂದೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಒಂದೇ ಪಾತ್ರೆಯ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದವರು ಇದೀಗ ಬದಲಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಿಡಾರ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಏರ್ಪಡುವ ಒಂಟಿ ಕುಟುಂಬವನ್ನು 'ಅಡುಗೆ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕುಡುಬಿಯರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ, ಮುಳಿಹುಲ್ಲಿನ ಛಾವಣಿ. ಇಂದು ಕೆಲವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಹಂಚು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಕುಡುಬಿಯರ ಮನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಅಂಕಣದವು. ನಡುವೆ ಅಂಗಳ. ಅಂಗಳದ ನಡುವೆ ತುಳಿಸಿಕಟ್ಟೆ. ಒಳಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಊಟದ ಮನೆ ಎಂದೆರಡು ವಿಭಾಗವಿರುತ್ತದೆ. ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. 'ಯಜಮಾನ'ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ 'ಗೋವೆ' ದೇವರ ಆರಾಧನೆ ಜರಗುತ್ತದೆ. ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೋಣೆಯಾಗಲೀ, ಗೂಡಾಗಲೀ, ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮರದ ಮಣೆ (Plank) ಯಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ದೇವರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕ ಸೊಡರು ದೀಪ ಇರಿಸಿದಾಗ ದೇವರ

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ದೇವರ ದುಡ್ಡಿನ ಡಬ್ಬ ಇರಿಸುವುದುಂಟು. ಅದುವೇ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ದೇವರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊರಜಗಲಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಒಳಗಿನ ಊಟದ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯರಾದ ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳು, ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಸ್ಯಾಮಿ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ದೇವಾಲಯದ ಚಿತ್ರ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿವೆ.

ಊಟದ ಮನೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ಅಥವಾ ಚೀಲಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಮತ್ತು ಊಟದ ಮನೆಗೆ ತಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಅಡಿ ಅಗಲದ ಬಿಡುಜಾಗವೇ ಜಗಲಿ. ಈ ಜಗಲಿ ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಾತುಕತೆಗಳು - ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯ, ಗಾಡಿಗ (ಜೋತಿಷಿ)ನಿಂದ ನಿಮಿತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಬೀಜ ಹಾಕುವ, ಕೊಲೆಹಬ್ಬ ಮಾಡುವ, ಬೇಟೆ ನಡೆಸುವ, ಆಸಾಡಿ(ಆಷಾಢ) ಹಬ್ಬ ಮಾಡುವ ದಿನ ನಿರ್ಧಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಜಗಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಗಳು ಜರಗುತ್ತವೆ. ಮದುವೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಬಂಧುಗಳಲ್ಲದ ಪರಕೀಯರು ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಕುಳಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಗಲಿ ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಕಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ. ತುಳಸಿ ಗಿಡದ ಜತೆಗೆ ಒಂದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನು ಹುಗಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅಲ್ಲೇ ಮೊಳೆತು ಗಿಡವಾದಾಗ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮೆಗಳು ಇಳಿಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ಜತೆಗೆ ಬೇಟೆಯ ಸಾಧನಗಳಾದ ಈಟಿ, ಬಲೆ, ದೊಣ್ಣೆ ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೋಡೆಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾವಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅರೆದು ನುಣುಪು ಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನೆಲಕ್ಕೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಹಾಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ನೀರಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಕಲ್ಲಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ನಯಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂಲಮನೆಗೆ ತಾಗಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿವಿಧ 'ಅಡುಗೆ' ಗಳ ಸದಸ್ಯರು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಒಂಟಿ ಕುಟುಂಬ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಒಂಟಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಬಚ್ಚಲನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡಸರು ತೆಂಗಿನ ಮರ ಅಥವಾ ಬಸಳೆ ಚಿಪ್ಪರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದೇ ರೂಢಿ. ಮನೆಗೊಂದರಂತೆ ಬಾವಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕಾರು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಆವರಣ ಇಲ್ಲದ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿದ ಆಳವಾದ ಹೊಂಡದಂತಿರುವ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಜಾನುವಾರು ಹಟ್ಟಿ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕುಡುಬಿಯರದು ಪಿತೃವಂಶೀಯ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅವರದು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ರಚನೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯದ ಫಲವಾಗಿ ಮದುವೆ ಯಾದ ಮೇಲೆ ಗಂಡು ಮಗ ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವಾಸ

ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನೇ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ 'ಬೇರೆ ಅಡುಗೆ' ಎಂದು ಅವರು ಕರೆಯುವುದು. ಹೀಗೆ 'ಬೇರೆ ಅಡುಗೆ' ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದವನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆತ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ಜತೆ ಸಮಷ್ಟಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ 'ಹಿರಿಯ' (ಬುದ್ಧಂತನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಲ್ಲ ಮದುವೆ ಆದ ಬಳಿಕ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ಸಾವಿನ ಬಳಿಕ ಸಹೋದರರು ಆಸ್ತಿ ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಪ್ಪನ ಕುಟುಂಬದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಪಡೆವ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮಕ್ಕಳು ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬದ ಮೂಲ ಘಟಕಗಳು. ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕು ತಂದೆಯಿಂದ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯತನ (ಬುದ್ಧಂತ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರ ಗೌರವ)ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಕವಲಿನವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂಶ ಗಮನಾರ್ಹವಲ್ಲ. ಇದು ಆನುವಂಶಿಕ ಹಕ್ಕು. ಈ ಬುದ್ಧಂತನಿಗೆ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ 'ಹಿರಿಯ' ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಸಮಾರಂಭ ಜರಗಿದ ಬಳಿಕವೇ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಜರಗಬೇಕು, ಗದ್ದೆಗೆ ಬೀಜ ಹಾಕುವ 'ಬೀಜ ಮುಹೂರ್ತ' ಅವನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ಇತರರು ತಮ್ಮ ಗದ್ದೆ ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕು. 'ಹಿರಿಯ' ನಾದವನು 'ತೊಂಡೆ ಮುಹೂರ್ತ' ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ಇತರರು ತಮ್ಮ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗೆ ಬೀಜ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಸಾಡಿ ಹಬ್ಬ, ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬ, ಹೊಸ, ಬೇಟೆ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಈತನೇ ದಿನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಜನನ, ಮದುವೆ, ಸಾವು, ಕೃಷಿ ಕರ್ಮ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಎಲ್ಲವೂ - ಇವನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಜರಗಬೇಕು.

ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಹಿರಿಯತನಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೌರವನೀಡಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಗಳು ತಮ್ಮ ತಂದೆ, ಮಾವ, ಅಣ್ಣ, ಭಾವಂದಿಗರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರ, ಹಾಗೂ ಭಾವಂದಿರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯರ ಸಂಬಂಧ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕುಡುಬಿಯರು ಮಾತನಾಡುವ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧುತ್ವದ ಮೂರು ತಲೆಮಾರು ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳಿದ್ದು ಮೂರನೆ ತಲೆಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡು - ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂಕೇತಿಸುವ ಪದಗಳಿವೆ. ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿತನ, ಕಿರಿತನಗಳನ್ನು 'ಒಳ್' ಮತ್ತು 'ಇದ್ದಾ' ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಿತಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ದಿನ ತಾಯಿ ಮನೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ ಹಕ್ಕು, ಅಧಿಕಾರ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಆಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಒಳಿತು ಕೆಡುಕುಗಳಿಗೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯೇ ಗತಿ. ಮೊದಲ ಹೆರಿಗೆಗೂ ತಾಯಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ರೂಢಿ ಇಲ್ಲ. ತಾಯಿಯಾದವಳು ಮಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮಗಳ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆ - ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣು ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ನಿಷಿದ್ಧ. ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ತವರು ಮನೆ ಸೇರದೆ ಗಂಡನ ಮನೆಯ ಬಂಧುಗಳ ಜೊತೆಯೇ ಬದುಕಬೇಕು. ಸೋದರ ಮಾವನ

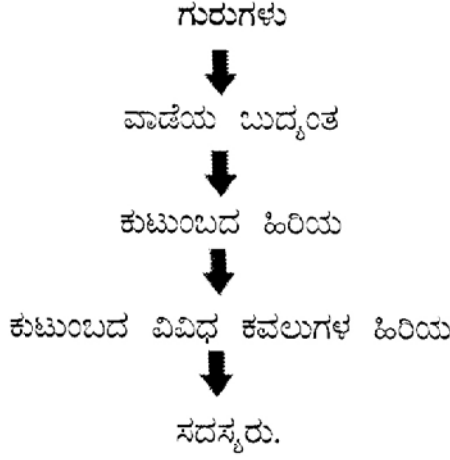
ಮಗನನ್ನು, ಸೋದರ ಅತ್ತೆಯ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುವ ಬಂಧುತ್ವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದರೂ ಆಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನ್ನ ಜಾತಿಗಾಗಿಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕತೆಯ ಪಾವಿತ್ರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವವಿದೆ. ಮದುವೆ ಆಗದ ಹೆಣ್ಣು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಸುರಿಯಾದರೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕ (ಗುರು)ರ ಮೂಲಕ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಗಂಡಸು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿದಾಗಲೂ ಅತನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. ಹಟ್ಟಿಗೆ ದರಗಲೆ ತರುವುದು, ಕಾಡಿನಿಂದ ಸೊಪ್ಪು ತರುವುದು, ತರಕಾರಿ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುವುದು, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇಜಿ ನೆಡುವುದು, ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು, ಪೈರಿನಿಂದ ಕಾಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು- ಮುಂತಾದ ಮನೆಯ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಚೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ - ಪಾಲನೆಯೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ. ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಬಂದುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲುಖಚಿಫಾಗಿ.

ಕುಡುಬಿ ಹೆಣ್ಣು ಕುಟುಂಬದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಹಬ್ಬಗಳಾದ ತುಳಸಿ ಹಬ್ಬ, ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬ, ಆಸಾಡಿ ಹಬ್ಬ - ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಆಕೆ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಅಂದರೆ ವಾರ್ಷಿಕಾವೃತ್ತ, ಜೀವನಾವೃತ್ತಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ (ಮದುವೆಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಗಂಡಸರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೊರತು ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಜನಪದ ಹಾಡು ಕುಣಿತ, ಕಥೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಮುಖ ಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ.

ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಮರುಮದುವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಪ್ರಚಲಿತವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಷೇಧವಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿದ್ದ ವಿಧವಾ - ಸ್ತ್ರೀ ಮರು ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗಂಡಸು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಾಗ ಅಥವಾ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದಾಗ ಎರಡನೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಆಗ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಜತೆಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಅವರದೇ ಆದ ಒಳಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಗಾಳಿ ಬಲವಾಗಿ ಬೀಸಿದ್ದರೂ ಒಳಾಡಳಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕುಸಿದಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವಣ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ, ಆಸ್ತಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ಕಲಹ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನೇ ಪರಿಹಾರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಕೈಮೀರಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಧಂತ ತೀರ್ಮಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ 'ಗುರುಗಳು' ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂದು ಗುರುಗಳ ಸ್ಥಾನ ತೆರವಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ಮಾತೇ ಕೊನೆಯದು. ಕೋರ್ಟು ಕಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿದ ಉದಾಹರಣೆ ಗಳಿಲ್ಲ. ಅವರ ಒಳಾಡಳಿತದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಶ್ರೇಣೀಕರಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.

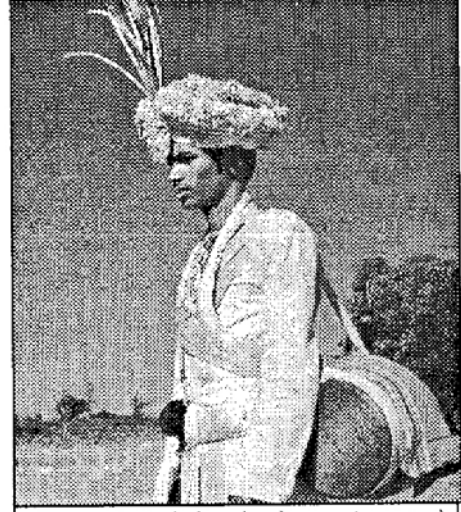

ಹಿಂದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಶುದ್ಧೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯ ಗುರುಗಳೇ ಬರಬೇಕು. ಗುರುಗಳನ್ನು ಮಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ಅವಮಾನದ ಪ್ರಸಂಗ ನಡೆದಾಗ (ಚಪ್ಪಲಿಯೇಟು, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ ನಿಮ್ಮ ವರ್ಗದವರೊಂದಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ) ಗುರುಗಳಿಗೆ ದೂರ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೊಕ್ಕರ್ನೆಯ ಸಮೀಪ ಮುಂಡಾನಗುಂಡಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಸೀಮೆಯ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರ ಸಭೆ ಗುರುಗಳ ಸಮಕ್ಷಮ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಧ್ಯರು. ಅವರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಎಂದರೆ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಇಂತಹ ಪಂಚಾತಿಕಿ ನಡೆದು ಜಾತಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನ ನಡೆದಿದೆಯಂತೆ. ಇಂತಹ ತೀರ್ಮಾನ ನಡೆದಾಗ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಆಕೆ ಊರ ಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಗಂಡನನ್ನು / ಗಂಡಸನ್ನು ಗುರುಗಳು ತೀರ್ಥ ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಗಂಡಸರಿಗೆ ತಲೆ ಕೂದಲು ಬೋಳಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವೊಂದು ಕುಡುಬಿ ಕೂಡುಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಮಾನಸಿಕ ಹದ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಾತಿ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದೆ. ಚಪ್ಪಲಿಯೇಟು, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮುಂತಾದ ಅವಮಾನಕರ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗುರುಗಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವುದಿದೆ.

ವಾರ್ಷಿಕಾವೃತ್ತ ಆಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆವ 'ಮೇಳದ ಮನೆ' ಅಥವಾ 'ಗರದ ಮನೆ' ಯಜಮಾನ (ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಧಂತ)ನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವಿದೆ. ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದೊಳಗಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು, ಮದುವೆ, ಸಾವು, ಹೋಳಿಹಬ್ಬ, ಏನೇ ನಡೆಯಲಿ ಇವನ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಮದುವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ತೋರಣ ಕಟ್ಟುವವನು ಅವನು. ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುವ ದಿನ, ಬಲೆ, ದೊಣ್ಣೆ, ಬೆತ್ತಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಡುವವನೂ ಇವನೇ. ಕೂಡಾವಳಿಯ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ನಡೆದಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ಆಮಂತ್ರಣ ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಅವನ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನ ಸದಸ್ಯರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜರಗುವ ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಆತನೇ ನಡೆಸಬೇಕು. ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಕುಟುಂಬದ ಏಣಿಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ

ನಡೆದ ಬಳಿಕವೇ ಕಿರಿಯನ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣವನ್ನು 'ಕೂಡುಕಟ್ಟು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪದ. ಈ ಕೂಡುಕಟ್ಟು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು 'ಗುರ್ಕಾರ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವನ ಸಹಾಯಕನನ್ನು 'ರಾಯಭಾರಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇವರಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

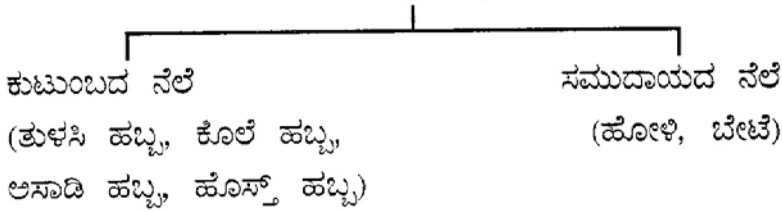

ಹೋಳಿಕುಣಿತದ ಗುಮ್ಮಾ ಕಲಾವಿದ

ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಒಳಾಡಳಿತದಂತೆ ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ ಅವರದೇ ಆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳ ಗುಂಪು - ವಾಡೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕುಡುಬಿಯರ ಕುಲ ದೈವ. ಆ ದೈವವನ್ನು ಅವರು ಕರೆಯುವುದು 'ಗೋಂಯ್ ದೇವರು' ಎಂಬುದಾಗಿ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನೆಂಜಾರಿನ ಸಮೀಪದ ಕಲ್ಮನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ಅವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬ ಸಮುದಾಯ ಯಜಮಾನ - ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಧಂತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಂಯ್ ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ದೇವರೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಮೂರ್ತಿ, ಆಯುಧ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಒಲೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಮರದ ಮಣೆಯೇ ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮರದ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ದೀಪ ಇರಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಅದುವೇ ಗೋವೆ ದೇವರು. ಇದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಪೂಜೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆಯೆಂದೂ ಮಾನವರೂಪಾರೋಪಣೆ ಅಪರೂಪವೆಂದೂ ಎರಿಯರ್ ಎಲ್ವಿನ್ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಎಲ್ವಿನ್ ೧೯೫೫ ಪು. ೧೭೮ ಉದ್ಧೃತ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ೧೯೮೨ ಪು ೩೩) ಕುಡುಬಿಯರ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅವರವರ ಬಳಿಯವರು ಗೋವಾದಿಂದ ಗೋವೆ ದೇವರನ್ನು ತಂದು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವುದಿದೆ. ಆ ದಿನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಊಟ ಹಾಕಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ ಶುಭ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಯಿಲೆ ಕಸಾಲೆಗಳ

ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವೆ ದೇವರಿಗೆಂದು ತಲೆ ಮೇಲೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗೋವೆಯಿಂದ ಬಂದ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಕುಲದೇವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯ ಉಳ್ಳವರು ಗೋವೆಯ ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವರ ಗುಡಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದುಂಟು.

ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 'ತುಳಸಿ ಮಾಯಿ' ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಳಸಿ ಮಾಯಿಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ತುಳಸಿ ಮಾಯಿ ಸ್ತ್ರೀದೇವತೆಯಾದರೂ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುವವರು ಗಂಡಸರು. ಹೆಂಗಸರು ಭೋಜನದ ವಿಷಾಣು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹರು. ಕುಡುಬಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಇತರರಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ತುಳಸಿ ಗಿಡಕ್ಕೆ ನೀರು ಎರೆಯುವುದಕ್ಕೂ ನಿಷಿದ್ಧರು.

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅಸಾಡಿ ಹಬ್ಬ (ಆಷಾಢ) ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಹಬ್ಬ. ಜೋ ಜೋ ಎಂದು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಬತ್ತದ ಕಣಜಗಳೆಲ್ಲಾ

ಹೋಳಿಹಬ್ಬ - ಬುದ್ಧಂತನ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಗುಮ್ಮಾ ತಂಡ

ಬರಿದಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜರಗುವ ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೆಳೆಯುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ; ಕುಡುಬಿಯವರ ಕುಲ ಕಸುಬಾಗಿರುವ ಗೋವೆ ಕೆಸುವನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ಆಗಬೇಕು. ಆಷಾಢಮಾಸದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟದಿನ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ಗೋವೆ ಕೆಸುವಿನ ದಂಟಿನಿಂದ ಪದಾರ್ಥ ಮಾಡಿ ಗೋವೆ ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನದಿಂದ ಗೋವೆ ಕೆಸುವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಅದರ ಗಡ್ಡೆಯನ್ನು (ಜೂನ್ - ಜತಿಲ್ಯಾ) ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದರೂ ಮನೆ ಮಂದಿ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕಾದರೆ ಹೊಸ್ತ್ (ನವಾನ್ನ ಭೋಜನ) ದಿನದ ತನಕ ಕಾಯಬೇಕು (ಒಕ್ಕೋಬರ್). ಈ ಸ್ವಯಂ ಆರೋಪಿತ ನಿಯಮದಿಂದಾಗಿ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಗೋವೆ ಕೆಸುವಿನ ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬ ಕುಡುಬಿಯರ ಮಹತ್ವದ ವಾರ್ಷಿಕಾಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಗೋವೆ ದೇವರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುವ ಹಬ್ಬ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕುಡುಬಿ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಾದ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿ ಹಾಗೂ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರ ಹೋಳಿಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಂದ ಒತ್ತಡದ ಫಲ ಇದಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಊರಿನ ಹಲವು ಕುಡುಬಿ 'ಹೊಂಡ'ಗಳವರು ಗರದ ಮನೆ (ವಾಡೆ) ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಯಂತ ಅಥವಾ ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಹಬ್ಬದ ಏರ್ಪಾಟು ಪೂರ್ತಿ ಅವನದೇ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟು ಯಜಮಾನನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚಂದಾ ಎತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆಯ ಕುಣಿತದ ಗುಂಪನ್ನು ಮೇಳ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರರಿಂದ ಮುನ್ನೂರು ಜನ ಭಾಗಾಳುಗಳು ಇರುವುದುಂಟು. ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕರಿಂದ ತೊಡಗಿ ೭೦-೮೦ ವಯಸ್ಸಿನ ಮುದುಕರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲಕರ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಗಾತ್ರದ ಗುಮ್ಮಟೆ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂಡಾಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಟ್ಟಿ ಮುದ್ದೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗರಿಗಳು ಅವರವರ ಬೇತೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನೈಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಂಡ್ಯಾರ ತನ್ನ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ಕುಟುಂಬದ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಹೋಳಿ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಿ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೇಳ ಏರುವ ಎಂಟು ದಿನ ಮೊದಲಿಂದ ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಯ ಎದುರಿನ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಗೂಟಗಳನ್ನು ಊರಿ ಕೋಲಾಟಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ. ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗೆ ಮುನ್ನ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಕುಣಿಯಲು ಉತ್ಸಾಹ ಉಳ್ಳವರು ಜೊತೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಾರಿಕೆ ಬಲ್ಲ ಉತ್ಸಾಹಿ ಗಂಡಸರು ಮಿಂದು ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಗಂಟಿನೊಂದಿಗೆ ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಹೋಳಿ ವೇಷ ಧರಿಸಿಯೇ ಗುಮಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುವುದಿದೆ.

ಈ ಐದು ದಿನ ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು ಮಾಂಸ ನಿಷಿದ್ಧ.

ಈ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ.

೧. ಮಂಡ್ಯಾರ (ಬುದ್ಯಂತ) - ಇಡೀ ಆಚರಣೆಯ ನಿಯಂತ್ರಕ
೨. ಗುಮ್ಮೆ ಯಜಮಾನ - ಗುಮ್ಮೆ ಕುಣಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು. ಮೊದಲ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಗುಮ್ಮೆ ನುಡಿತ ಇವನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು.
೩. ಕೋಲ್ ಗುರ್ಕಾರ - ಕೋಲಾಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು
೪. ಖೇಲ್ತ ಗುರು - ಹಾಡು, ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು ಹಾಡಿನ ಮೊದಲ ಸೊಲ್ಲನ್ನು ಇವನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ ಉಳಿದವರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ಗುಮ್ಮಾ ಕುಣಿತ

ಮೇಳದ ಭಾಗಿಗಳು ಮಂಡ್ಯ (ಬುದ್ಯಂತ)ನ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ (ಗಗ್ಗರ) ಕಟ್ಟಿ, ಸೊಂಟದ ಕೆಳಗೆ ಕೆಂಪು ಅಥವಾ ನೀಲಿಬಣ್ಣದ ಜರಿಸೀರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಉಡುವರು. 'ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ರವಕೆ-ನೆಯಂಗಿ, ಕೊರಳಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನೇಪಳ (ಮೂಂಜೆ ಸರ) ಬಿಳಿಯ ನೆಯಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತರಿಯಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೆಂಪು ಶಾಲು, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಡ್ಡ ಶಾಲು, ಕೈಗೆ ತಾಮ್ರದ ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬಳೆ, ತಲೆಗೆ ಬಿಳಿ ಧೋತಿಯನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುಂಡಾಸು, ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಜರಿಪಟ್ಟಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕನಕಾಂಬರ ಹೂವಿನ ದಂಡೆ, ಮುಂಡಾಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟು, ಇಂಚು ಉದ್ದದ ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಗರಿ (ಹಟ್ಟಿ ಮುದ್ದ ಗರಿಯನ್ನು ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯವರು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನನ್ಯತೆಯ ಮೂಲಕ ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯವರನ್ನು ಇತರ ಕುಡುಬಿ ಪ್ರವರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ) ಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವಿಷ್ಟು ಅವರ ಅಲಂಕಾರ.

ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದ ಕರಾವಳಿಯ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಗುವ 'ಪೆಕ್ ಪೆಕ್' ಎಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುವ ಚಿಕ್ಕ ಹಕ್ಕಿ. ಈ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಾಲದಂಡೆ ಹಕ್ಕಿ (ಪ್ಯಾರಡೈಸ್ ಫೈಕ್ಯಾಚಿರ್) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಹಕ್ಕಿ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರೂ ಇದೆ. ಗಂಡು ಹಕ್ಕಿಯ ಬಾಲದ ಪುಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ನೀಳವಾದ ಪುಕ್ಕಗಳು ಪಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ಒಂದೊಂದೆ ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಚೊಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಬಿಳಿ ರೆಕ್ಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಮಚ್ಚಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಅರಣ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಕ್ಕಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು Terpsiphone Paradisi ಎಂದಾಗಿದೆ. ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗರಿಗಳಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಇದ್ದ ಗರಿಗಳು ಬಣ್ಣಗೆಟ್ಟಿವೆಯೋ ಅವರು

ಗುಂಪಾಗಿ ಹೋಳಿಗೆ ಮುನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಕಾಡೊಳಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ, ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆಡೆಯಿಂದ ಅದರ ಬಾಲದ ಗರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಳ್ಳ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಕಾಡೊಳಗೆ ನಡೆದಾಡುವ, ಮರ ಏರುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿ ಕುಳಿತಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಣ್ಣು ಅವಶ್ಯ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಮಯಣ ಹಚ್ಚಿ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಾಗ ಗರಿಗಳು ಆ ಮಯಣಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮರೆಕೋಲು ಬೇಟೆ ವಿಧಾನ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆಯ ಬಳಿಕ ಗರಿಗಳನ್ನು ಬಿದಿರಿನ ಅಂಡೆಯೊಳಗೆ, ಗಾಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ತನಕ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಬಂದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರ ವೇಷಾಲಂಕಾರ ಆದೊಡನೆ ಮಂಡ್ಯಾರ ಪೊನೆ ಇದಿರಿನ ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟೆಯ ಮುಂದೆ ಗೋವೆ ದೇವರನ್ನು ಇರಿಸಿ (ಮರದ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಉರಿವ ಸೊಡರು) 'ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ' ಮಾಡಿ ಆರತಿ ಬೆಳೆಗುತ್ತಾನೆ. ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಹೋಳಿ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಕೊರಳಿಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಗುಮ್ಮೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಕೈಯಲ್ಲೂ ಕಾಡು ಸುರಗಿ ಮರದ ಎರಡು ಕೋಲಾಟದ ಕೋಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗುಮ್ಮೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಹಾಡಿಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಮೊದ ಮೊದಲ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನವರ ಸ್ತುತಿ, ಪ್ರಪಂಚದ ಉದಯ, ಮನುಷ್ಯ ಸಂತಾನದ ವಿಕಾಸ, ಹಾಡಿನ ವಸ್ತು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಕುಲ ದೇವರು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂದರ್ತಿಯ ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಸುರಾಲಿನ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವರನ್ನು ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಂದಿಸಿ ಆ ಬಳಿಕ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ಆಖ್ಯಾನಗಳುಳ್ಳ ಸುದೀರ್ಘ ಕಥನ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾಟ ಹಾಗೂ ಗುಮ್ಮೆ ಕುಣಿತ ಒಂದಾದ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಕೋಲ್ ಗುರ್ಕಾರ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಾಡಿನ ಒಂದು ಸೊಲ್ಲು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮೇಳದ ಕಲಾವಿದರು ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂದು ಸುತ್ತು, ಹೊರಗೊಂದು ಸುತ್ತು ಎದುರುಬದುರಾಗಿ ನಿಂತು ಹಾಡನ್ನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಕೋಲು ಹೊಯ್ಯುವರು. ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿದಂತೆ, ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶ ಅಬ್ಬರ ಏರಿದಂತೆ ಗತಿ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೋಲಿನ ಬಡಿತದ ತೀವ್ರತೆ ಏರುತ್ತದೆ.

ಕೋಲಾಟದ ಬಳಿಕ ಅವರವರ ಗುಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಬಡಿಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಗುಮ್ಮೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಜೋತು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಗುಮ್ಮೆ ಗುರ್ಕಾರ ಮೊದಲ ನುಡಿತ ಬಾರಿಸಿ ಹಾಡಿಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದವರು ಅದನ್ನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಗುಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾಲು ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ. 'ಗೋವೆ ದೇವರು' ಗುಮ್ಮೆ ಗುರ್ಕಾರನ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂದು ನಡೆಸಿದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು 'ಗೋವೆ ದೇವರ ಗಣ' ಬರುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ತನಕ ಈ ಹಾಡು-ಕುಣಿತಗಳ ಆರಾಧನೆ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಮೇಳ ಊರು ಊರು ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಹೋಳಿಯ ದಿನ ಸಂಜೆ ಅದೇ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೊರಟ ಮೇಳ ಸುಮಾರು ಹತ್ತರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೈಲು ಫಾಸಲೆಯೊಳಗೆ ಜಾತಿ ಬಾಂಧವರ

ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಸೇವೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಜಾತಿ ಬಾಂಧವರು ಬಂದಾಗ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ ಜೋಡು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಒಂದು ಸೇರು ಅಕ್ಕಿ ಆ ಮೇಳಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಹೊರಟವರು ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ತನಕ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಳ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಐದು ದಿನ ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವಿನ ಹೊಲೆ ಕೂಡಾ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಮೇಳ ಇಳಿಯುವ ದಿನ. ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೇಳದ ಸದಸ್ಯರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಮಂಡ್ಯಾರ ಅಥವಾ ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಯಂತನ ಮನೆಯ ಸಮೀಪ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಮಂಡ್ಯಾರ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 'ಗೋವೆ ದೇವರ' ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮೇಳದವರಿಗೆ ಹಂಚಿ ತನ್ನ ವಾಡೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ತಾನೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಮೇಳವನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಗುಮ್ಮಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಮೇಳದ ಮನೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಲೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಾಡೆಯ ಬುದ್ಯಂತನ ಹೆಂಡತಿ ಮೇಳದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬೆಲ್ಲ ನೀರಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೊಂಚ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿರಾಮದ ಬಳಿಕ ಖೇಲ್ತು ಗುರುವಿನ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮೆ ಕುಣಿತ ಹಾಗೂ ಕೋಲಾಟ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ವಾಡೆಯ ಹಾಗೂ ಮೇಳದ ಭಾಗಾಳುಗಳ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ರಾತ್ರಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ತನಕ ಗುಮ್ಮಟೆಯ ನುಡಿತ ಹಾಗೂ ಕೋಲಾಟದ ಕುಣಿತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಗಣವನ್ನು ಹೋಲುವ ಕೆಲವು ವೇಷಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ಆರರಿಂದ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಗುಮ್ಮಟೆ ಕುಣಿತ ಹಾಗೂ ಕೋಲಾಟದ ನಡುವೆ ಅದರ ಏಕತಾನತೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಬಹು

ಊರಾಡಿ ಮರಳಿ ಬುದ್ಯಂತನ ಮನೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು

ಬಗೆಯ ವೇಷಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ವೇಷಭೂಷಣ ಧರಿಸಿದ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಕುಣಿತಗಳ ಅನುಕರಣೆ, ಬೇಟೆಯ ಅಭಿನಯಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ವೇಷಗಳು ಇಂತಹವೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹೋಳಿ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ವೇಷಗಳು, ವೇಷಧಾರಿಗಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಹಗಣವೇಷಗಳು ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಯ ಅಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಕುಣಿತಗಾರರ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡ ತೊಡಗಿದರು. ಹಗಣವನ್ನು ಹೋಲುವ ಈ ವೇಷಗಳು ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಈಚೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡವಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತೆಂಬುದಾಗಿ ಆ ಸಮುದಾಯದ ವಯಸ್ಸಾದ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು. ಕುಣಿತದ ಬಳಿಕ ಭಾಗಾಳುಗಳು ತಮ್ಮ ವೇಷ ಕಳಚಿ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಳಚಿದ ತನ್ನ ವೇಷ ಭೂಷಣದ ಇದಿರು ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಒಡೆದು ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆಗೆ ವಂದಿಸಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಮನೆ ಮಂದಿಯ ಜತೆಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮತ್ತೆ ಗುಮ್ಮಟಿಯ ದನಿ ಕೇಳಬೇಕಾದರೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಯಬೇಕು.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆ

ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಂತನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬ ಆಚರಿಸಿದರೆ ಮಂಗಳೂರು, ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕುಗಳ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಬಜ್ಜಿ (ಮಂಗಳೂರಿಂದ ೧೬ ಕಿಮೀ) ಯ ಸಮೀಪದ ಕೊಂಪದವು ಗ್ರಾಮದ

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ ಗುಮ್ಮಾ ಕಲಾವಿದರು

ಗುರಿಕಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೋಳಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆ ದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನವರು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕು. ಹೋಳಿಗೆ ಮುನ್ನ ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ದಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಗುರ್ಕಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುರ್ಕಾರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಐದು ಮಂದಿ ಮಾಗಣೆದಾರರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಯಾರ ತೋಟದಿಂದ ಅಡಿಕೆಮರ ಕಡಿಯುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ತೋಟದ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಆಯ್ಕೆ ಆದಾಗ ಅದನ್ನು ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ೧೨ ಕೂಡುಕಟ್ಟಿನವರು ಹೋಳಿಯಂದು ಕತ್ತಲೆಗೆ ಕೊಂಪದವಿನ ಈ ಗುರ್ಕಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಗುರ್ಕಾರ, ಮಾಗಣೆದಾರರು, ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹಿ ಯುವಕರು ಆಯ್ಕೆಯಾದ ತೋಟದಿಂದ ಅಡಿಕೆ ಮರ (ಸುಮಾರು ೨೫ ಅಡಿ ಉದ್ದ) ಕಡಿಯಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪೂಜೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಪೂಜಾರಿ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಒಂದು ಏಟು ಹಾಕಿ ಮುಂದೆ ಗುರ್ಕಾರ, ಮಾಗಣೆದಾರರು, ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಗೌರವಸ್ಥ ಮಂದಿ ಒಂದೊಂದು ಏಟು ಹಾಕಿ ಮರವನ್ನು ಉರುಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡಿದ ಮರ ನೆಲಕ್ಕೆ ಒರಗದಂತೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡೋಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಾರು ಡೋಲುಗಳು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು 'ನೊಮಣ್' (<ನಮನ) ಎನ್ನುವ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತಂದ ಮರವನ್ನು ಗುರ್ಕಾರರ ಮನೆಮುಂದಿನ ಬಾಕಿಮಾರು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಊರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಊರಿನ ಗುತ್ತಿನ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು, ಭೂತಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಬಂದು ಈ ಅಡಿಕೆ ಮರಕ್ಕೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಕೆ ಮರವನ್ನು ಅಬ್ಬಲ್ಲಿಗೆ(ಕನಕಾಂಬರ) ಹೂವಿನಿಂದ ಸಿಂಗರಿಸಿ, ಕಾಂಡಕ್ಕೆ

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ ಕೋಲಾಟ

ಒಣಮುಳಿಹುಲ್ಲು ಸುತ್ತಿ, ಮರದ ಬರಲುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಬೆಂಕಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು, ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಡೋಲು, ಗುಮ್ಮಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ 'ನೊಮಣ್' ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ 'ಕಾಮದಹನ' ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಹನದ ಬೂದಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಸಾದವಾಗಿ ಕೊಡುಕಟ್ಟಿನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಸಾದ ಹಿಡಿದ ಜನ ಮುಂದೆ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಿನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೋ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಐದು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಆಚರಣೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಅವರವರ ನಿತ್ಯ ಉಡುಪಿನಲ್ಲೇ ಕೋಲಾಟವಾಡುತ್ತಾ ಗುಮ್ಮಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ನೃತ್ಯ ಸೇವೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೊನೆಯ ದಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ವೇಷ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಗೆ ಬಿಳಿ ಮುಂಡಾಸು. ಅದರ ಸುತ್ತ ಕನಕಾಂಬರ ಹೂವನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಸುರಗಿ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಿಂದ ಇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸೊಂಟದಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಉಟ್ಟು ಬಿಳಿಪಂಚೆ, ಮೈಗೆ ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ, ಕೋಲಾಟ ಹಾಗೂ ಗುಮ್ಮಟೆ ವಾದನದೊಂದಿಗೆ ಆವರ್ತನವು ಸತತವಾಗಿ ಐದಾರು ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೊಮ್ಮುವ ಜನಪದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಆಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕುಡುಬಿಯರ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪ್ರವರ್ಗದವರು ಹಾಡುವ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೇ ಪ್ರವರ್ಗದವರ ನಡುವೆಯೂ ದೊರೆವ ಹಾಡುಗಳು ಏಕರೂಪದವಾಗಿರದೆ ಭಿನ್ನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಹೋಳಿ ಕುಣಿತದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಣವನ್ನು ಹೋಲುವ ಕೆಲವೊಂದು ವೇಷಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ರಾವಣನನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಯಿಸಿದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಆಡಿತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿ ಜಡೆ ಕೋಲಾಟ

ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ವೇಷ ತೊಡಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಸೀತಾಮಾತೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಸ್ತಸೇತುವೆಯ ಮೂಲಕ ಹಾಯಿಸಿ ಸೇತುಬಂಧವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಸೇತುವೆಯ ಮೂಲಕ ಕರೆತಂದ 'ಸೋಗಿನ' ವಿಜಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಸಂಭ್ರಮ ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕೋಲಾಟ ಕೊನೆಗೊಂಡ ಬಳಿಕ ಭಾಗಾಳುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸಮೀಪದ ಹರಿವ ನೀರಿರುವ ಎಡೆಗೆ 'ಧಿಮ್ಮಿಸ್ಸಾಲಿ' ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಜಳಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯುವಕರು 'ತಪ್ಪಂಗಾಯಿ' ಆಡುತ್ತಾರೆ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ತಾವು ಬರುವಾಗ ತಂದ ಬೆಲ್ಲ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಹೋಳುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಳಿ ಆಚರಣೆ ನಡೆದ ಮನೆಗೆ ಮರುಳುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಕುತ್ತಾರ್ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಹೋಳಿ ತೀರಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧ. ಹೋಳಿಯಂದು ಕೋಲಾಟವಾಡಿದವರೆಲ್ಲ ನಿಗಿನಿಗಿ ಕೆಂಡದ ರಾಶಿಗೆ ನೆಗೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿ. ಕೊಂಕಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮಂಗಳೂರು ಸಮೀಪದ ಬೊಂಟ್ಲ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಭೂತ (ತುಳು)ಕ್ಕೆ ನೇಮ ಕೊಡುವುದಿದೆ. ಇವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಮಿಶ್ರಣದ ಫಲಗಳು.

ಕುಡುಬಿಯರು ಬಳಸುವ ಮಣ್ಣಿನ ಚರ್ಮವಾದ್ಯ ಗುಮ್ಮಟೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕೊಂಚ ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ವಿಭಿನ್ನ ಒಳವಿಭಾಗಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವಿರುವಂತೆ ಅವರು ನುಡಿಸುವ ಗುಮ್ಮಟ್ ಅಥವಾ ಗುಮ್ಮಟೆಯ ಆಕಾರದಲ್ಲೂ ವೈತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಗುಮ್ಮಟೆಯ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಕುಂಬಾರರು ಕುಡುಬಿಯರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ತಯಾರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಡಕೆ ಹಸಿಯಿರುವಾಗ ಗಾಜಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಅದರ ಶ್ರುತಿ ಏರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಡಕೆಯ ಒಂದೆಡೆ ಅಗಲವೂ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕಿರಿದೂ ಆದ ಬಾಯಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಗಲ ಬಾಯಿ ಇರುವೆಡೆ ಉಡ(iguana)ದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯ ಸಣ್ಣ ಬಾಯಿ ಗಾಳಿಯ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಆ ಮೂಲಕ ಧ್ವನಿಯ ತರಂಗಿತತೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಭೂತಾರಾಧಕರಾಗಿ ಕುಡುಬಿಯರು

ಗೋವೆಯ ನೆಲದಿಂದ ವಲಸೆಬಂದ ಕುಡುಬಿಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಖಿಲಭಾರತೀಯ (pan indian)ದೇವ ದೇವರಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಆರಾಧನೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ರೋಗರುಜನಗಳಿಗೆ ಭೂತಗಳ ಕಾಟವೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭೂತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ದೇವರು ಉಪಕಾರಿಯೆಂದೂ ಭೂತಗಳು ಅಪಕಾರಿಗಳೆಂದೂ ಆ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ಕೋಳಿ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ತಾವು ನಂಬುವ ಶಿವರಾಯ, ರಾಹು, ಗುಳಿಗ, ಕೆಂಪಣ್ಣ, ಅಬ್ರಿಭೂಗಳಿಗೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಬಲಿಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ, ಸೇರಿ ಹಿರಿಯನ ಮೂಲಕ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಉಪಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂತಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸರಹದ್ದಿನೊಳಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸದೆ ಹೊರಗೆ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾವು ನಂಬಿದ ಭೂತಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಅನಿಷ್ಟಶಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ಕಾವಲು ಕಾಯುವುದಾಗಿ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಡಿಗೆ ಅವರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆತ ಮಾಟಮಂತ್ರಗಳ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಲ್ಲವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತಂಕದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅವನಿಂದ

ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರಜಗಲಿಯ ಮೇಲಿನ ಮಾಡಿಗೆ ತೂಗಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಗಾಡಿಗನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಬೇಟೆ : ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ

ಬೇಟೆ ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸುವ ಆಚರಣೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆ. ಕೃಷಿಗೆ ಕೀಟಲೆ ಕೊಡುವ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ಕಾಡುಹಂದಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಬೇಟೆಗೆ ಮುಂದೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಸ್ವರೂಪ ಬಂದಿರಬೇಕು. ಕುಟುಂಬ ಸಮುದಾಯದ ಯಜಮಾನ ಮಂಡ್ಯಾರನೇ ಬೇಟೆಯ ನಾಯಕ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಬೇಟೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಬಿತ್ತನೆ, ನಾಟಿ ಮುಗಿದೊಡನೆ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು, ಹೋಳಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಬಳಿಕ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನದ ಸಲುವಾಗಿ ಜಾತಿ ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೇಟೆಗೆ ದಿನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಜಾತಿಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಂಡ್ಯಾರನಿಂದ ಆಮಂತ್ರಣ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಭಾಗವಹಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಮಂದಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಈಟಿ, ದೊಣ್ಣೆ, ಬಲೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯ ಹಿನ್ನಾದಿನವೇ ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಗೆ ತಂದಿರಬೇಕು. ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಮಂಡ್ಯಾರ ಬೇಟೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಆರತಿ ಬೆಳಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಅವರವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯ ಉಪಕರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಕಾಡಿನಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಂಟ ಬಲೆ, ಅಟ್ಟ ಬಲೆ, ಬೀಸುಬಲೆ, ಗೋರುಬಲೆ- ಇವು ಅವರು ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಬಲೆಗಳು. ಕಾಡು ಹಂದಿ, ಕಣೆಹಂದಿ, ಹಾಗೂ ಮೊಲ-ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಬೇಟೆಪ್ರಾಣಿಗಳು. ಕಾಡು ಹಂದಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತು ಹಾಗೂ ಕಣೆ ಹಂದಿಯ ಮೈಯಿಂದ ಉದುರಿದ ಕಣೆ(ಮುಳ್ಳು)ಗಳ ಗುರುತಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚಲನವಲನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊಲಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳು ಅವಿತಿರುವ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊಲ ಅವಿತಿರಬಹುದಾದ ನೆಲೆಯ ಇದಿರು ಬಲೆಕಟ್ಟಿ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸದ್ದುಮಾಡುತ್ತಾ ಸೋವುತ್ತಾರೆ. ಬೆದರಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ನೆಲೆಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹರವಿದ ಬಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತವೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಓಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳತ್ತ ಈಟಿ ಎಸೆದು ಕೊಲ್ಲುವ ಗುರಿಗಾಹಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಯ ರಕ್ತವನ್ನು ಅಡಿಕೆಮರದ ಸೋಗೆಯಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ತಿವಿದ ಈಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೈಗೆ ಒರಗಿಸಿ ಇಟ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಈಟಿಗೆ ಸವರುವರು. ತಾವು ನಂಬುವ ಬೇಟೆದೇವರ ಅಮಾಯಕ ಶಕ್ತಿ ಈ ಆಯುಧದಲ್ಲಿಯೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ರಕ್ತಬಲಿ ನೀಡಿದಾಗ ಸಂತ್ಯಕ್ತಿಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮಂಡ್ಯಾರನ ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಭಾಗಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಮಪಾಲು ಮಾಡಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಒಂದೇ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಟ್ಟು ಉಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವಾಹದ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿ ಗಂಡಿನವರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳಲು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹುಡುಗನ ಅಪ್ಪ, ಸೋದರಮಾವ, ಊರ ಬುದ್ಯಂತ, ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ, ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಬಂಧು-ಹೀಗೆ ಐದು ಜನ ಹೋಗುವವರು. ಸೋದರಿಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದರೆ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಿಂದೆ ಸೋದರಿಕೆ ವಿವಾಹ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು ಈಗಲೂ ಈ ಬಗೆಯ ವಿವಾಹಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದವರ 'ಮಾತುಕತೆ' ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆ ದಪ್ಪಪುಷ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದುಡಿಯಬಲ್ಲಳೇ ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ಜಾತಕ, ಪ್ರಸಾದ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣುಗಂಡಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲ. ದುಡಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೋದರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ 'ಹೊರಬಳಿ' (ಹೊರ ಬಾಂಧವ್ಯ) ಯಿಂದಲೇ ಸಂಬಂಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡಿಗೆ ತನ್ನ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರದೇ ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನ. ಮದುವೆಯಾಗುವ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವಿವಾಹದ ಮುನ್ನ ಪರಸ್ಪರ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ. ಊರ ಬುದ್ಯಂತನ ಸಮಕ್ಷಮ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊಡು-ಕೊಳೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ವಧುವಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 'ತೆರ'ದ ನಿಶ್ಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ವರಹ (ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ) ತೆರ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದ್ದಿತ್ತು. ಇಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತೆರದ ಪ್ರಮಾಣ ನೂರುರೂಪಾಯಿಗಳು. ತೆರದ ನಿಶ್ಚಯದಂದೇ ಮದುವೆಯಾದಿನ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಕ್ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ದಿನದಲ್ಲೆ ಮದುವೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ಯಾಸಿ(ವೈಶಾಖ) ತಿಂಗಳ (ಮೇ-ಜೂನ್) ಹೊರತು ಇನ್ನಾವ ತಿಂಗಳಲ್ಲೂ ಇವರ ಮದುವೆ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಲ್ಲೂ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆದ ಬಳಿಕವೇ ಕಿರಿ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದೊಡನೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವನೊಬ್ಬನನ್ನು 'ರಾಯಬಾಡಿ'ಯಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮದುವೆಯ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ನಡೆಸುವ ರಾಯಬಾಡಿಗೆ ಇತುವಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ರಾಯಬಾಡಿ ಆಗುವ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ಐದು ದಿನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ 'ಚಪ್ಪರ'ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ಷೌರಿಕ ಬಂದು ಮದುಮಗನಿಗೆ ಕ್ಷೌರಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಬಳಿಕ ವರನಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ, ಸೀಗೆಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಊಟವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಚಪ್ಪರ'ದಂದು ಮುಸ್ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹುಡುಗನ ತಂದೆ, ಊರ ಬುದ್ಯಂತ, ರಾಯಬಾಡಿ, ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಹಿರಿಯ ಗಂಡಸರು-ಹೀಗೆ ಬೆಸಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವರು. ಹೋಗುವಾಗ ಮದುಮಗಳಿಗೆ ೫ ಸೀರೆ, ಕಟ್ ಕರಿಮಣಿ, ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಸುಣ್ಣ, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು, ಕಿವಿಗೆ ಓಲೆ, ಬಾಚಣಿಗೆ, ಹೂ, ಕುಂಕುಮ-ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನಿಯಮ. ಇದನ್ನು

ವಧುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದು ಬಾಳೆಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ.

ಮದುಮಗ ಕಚ್ಚೆಪಂಚೆ, ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ತಲೆಗೆ ಮುಂಡಾಸು (ಪೇಟ), ಕೈಗೆ ಬಳೆ, ಬೆರಳಿಗೆ ಉಂಗುರ, ಕಾಲಿಗೆ ಉರಿಗೆಚ್ಚೆ, ಕೊರಳಿಗೆ ಗುಂಡುಮಣಿಸರ, ಹಿತ್ಲಾ ಕಾಯಿಸರ, ಗೆಜ್ಜೆಟಿಕೆ, ಕಿವಿಗೆ ಗಾಲ್ ಒಂಟಿ, ಎದೆಗೆ ಅಂಗಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಂಪು ಕತ್ತಿಶಾಲು ತೊಟ್ಟು ಅಲಂಕೃತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಾಳೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ್ನು ಅಕ್ಕಿಮುಡಿಯ ಮೇಲೆ, ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಬತ್ತದ ಮುಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಸುರುಮಾವಿನ ವಧೂವರರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ವರನ ಕಾಲಮೂಲಕ ಹಾದು ಇಬ್ಬರ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಬಂದ ದಾರ ವಧುವಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವಂತೆ ಒಂದು ನೂಲನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು 'ನೂಲುಡಿಕೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನೆರೆದ ಮಹಿಳೆಯರು ಗೋಂಯೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಾನೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟುವರು.

ಇವರ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ವಧುವಿನ ತಾಯಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಮದುವೆಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಧಾರೆ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದರೂ ಧಾರೆ ಎರೆಯುವುದು ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರಲ್ಲ. ವರನ ತಂದೆಯೇ, ಧಾರೆಹೊಯ್ದು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮನೆತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಯಬಾಡಿ ನೆರೆದ ಸಭಿಕ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಧಾರೆ ಹೊಯ್ಯಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಭಿಕರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡಿನ ಕೈಯ ಮೇಲೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಗಂಡಿನ ತಂದೆ ಕಲಶದಿಂದ ನೀರು ಎರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕುಡುಬಿ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರದೇ ಓಡಾಟ, ಪಾರುಪತ್ಯ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವವಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯವರು ಹುಡುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು, ಹುಡುಗನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಿವಾಹ ನಡೆಯುವುದು, ಧಾರೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಹುಡುಗನ ಮನೆಯ ಕರಿಮಣಿ ಕಟ್ಟುವುದು, ಹುಡುಗನ ತಂದೆತಾಯಿಯರೇ ಧಾರೆ ಹೊಯ್ಯುವುದು, ದಿಬ್ಬಣವನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನೇ ಬಂದು ಹುಡುಗಿಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಬಾಳೆ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವುದು, ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿ ಮದುವೆಗೆ ಬಾರದಿರುವುದು. ಈ ಅಂಶಗಳು 'ಅಪಹರಣ ವಿವಾಹ' ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಗೋಧೂಳಿ ಮುಹೂರ್ತ, ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿವಾಹ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈಗ ಹಗಲಲ್ಲೇ ಮದುವೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಒಂದು ಜೋಡಿ ವಿವಾಹ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಜೋಡಿಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹವೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಗುಂಪು ಜೀವನ, ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯ ಸೂಚಕಗಳು. ಇದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಉಳಿತಾಯವೂ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮದುವೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಗಂಡಿನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ವಧುವಿನ ಬಳಗದವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ 'ಮರುಸೇನೆ' ಶಾಸ್ತ್ರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮದುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಮುಯ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ, ಸೀರೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಧುವಿನ ಜತೆ ಬಂದ 'ದೆಡ್ಡಿ'ಗೆ ಬಿಳಿ ಪಂಚೆಯನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

'ಮರುಸೇನೆ' ಯ ರಾತ್ರಿ ಅನೇಕ ಹಾಸ್ಯದ ನಗುವಿನ ಮನರಂಜನೆಯ ಆಚರಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಮರದ ಮರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾಣೆ ಎಂಬ ಜಾತಿಯ ಮೀನನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಮದುವೆಗಳು ಕೈ ಹಾಕಿ ಆ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಹಿಡಿದು ನೀರೊಳಗೆ ಬಿಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು 'ಮೀನು ಹಿಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಳಿಕ ನೀರೊಳಗೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಮೀನಿನ ಸಂತಾನ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಆಶಯ ಇದಾಗಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಮೀನು ಅತಿ ಸಂತಾನದ ಸಂಕೇತವೂ ಹೌದು. ಮೀನಿಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಚೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಮೀನಿನ ಸಂತಾನ ವೃದ್ಧಿಯಾದಂತೆ ನವವಿವಾಹಿತ ವಧೂವರರ ಫಲವಂತಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಂತಾನ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಬಯಕೆ ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಈ ಬಳಿಕ ನೀರಿರುವ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಉಂಗುರ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ವಧೂವರರು ಕೈಹಾಕಿ ಹುಡುಕುವ 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಪರಿಚಿತ ಹೆಣ್ಣುಗಂಡುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಾಚಿಕೆ ಅಳಿದು ಸಲುಗೆ ಏರ್ಪಡುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ, ಮನರಂಜನೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ನಡೆಯುವುದಾಗಿ ಆ ಚಾತಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಳಿಕ ವಧೂವರರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸಿದ್ಧ(ಅಳತೆಯ ಮಾನ)ಗೆ ಅಕ್ಕಿ ತುಂಬಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಮೂರು ಬಾರಿ ಅಳಿಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆತನದ ಸಮೃದ್ಧಿ-ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚಲಿ ಎನ್ನುವುದು ಆಶಯವಿರಬೇಕು.

ಮೂರನೆ ದಿನ ಸಮ್ಮಾನದೂಟ. ಅಂದು ವಧುವಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ ಧಾರಿಸೀರೆಯನ್ನು ಗೇಂಟಿ ಹಾಕಿ ಉಡಿಸಲಾಗುವುದು. ಮತ್ತಾಕೆ ಎಂದೂ ರವಕೆ ತೊಡುವಂತಿಲ್ಲ. ರವಕೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಿಸಲು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಕಾದಿಡಲಾಗುವುದು. ಈ ದಿನ ಹುಡುಗಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ೫ ಮಂದಿ ಗಂಡಸರು ಗಂಡಿನ ಮನೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕರೆಯಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬಂದವರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಕಾಯಿ ಸ್ನಾನವಾಗಬೇಕು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಮ್ಮಾನದೂಟ. ಆ ಸಂಜೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತವರು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯ ೭ ಜನ ಗಂಡಸರು ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ವಧುವಿನ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲೂ ಹೋದವರಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಸೀಗೆಕಾಯಿಯ ಸ್ನಾನ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆ ಬಳಿಕ ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾಯಿ ಸೇಸೆ ಹಾಕಿ ಮಗಳು-ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೀರೆ, ಪಂಚೆ ಉಡುಗೊರೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮದುವೆಗಳ ತಾಯಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಗಳ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮರುದಿನ ಹುಡುಗನ ಮನೆಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮದುವೆ ಆಚರಣೆ ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲಪಿದಂತಾಯಿತು. ಸ್ವತಃ ಬೇಟೆಗಾರರಾದರೂ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯ ೫ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಂಸದಡುಗೆ ನಿಷಿದ್ಧ.

ಧಾರೆ ಆಗಿ ಮನೆತುಂಬಿಕೊಂಡಾಕ್ಷಣ ಇವರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣುಕೂಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಂಡಾರು ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ಮದುವೆಗಳು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಕೋಣ ಓಡಿಸಿ ಬಂದ ಬಳಿಕವೇ ನಿಷೇಕಪ್ರಸ್ತ ಸಮಾರಂಭ. ಕಂಬಳದ ಗದ್ದೆಗೆ ಇಳಿವ ಮುನ್ನ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಮದುವೆಗಳು ವಂಡಾರು ಕಂಬಳದ ಗದ್ದೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕು. ಕಂಬಳದ ಬರಿಯ ಓಟದ ಕೋಣಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಧಿ ಆಚರಣೆ. ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿ ಆಚರಣೆ, ಜಾನುವಾರು, ಮಕ್ಕಳು ಮುಂತಾದ ಸುಲಭಭೇದ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನಿಷ್ಟಪರಿಹಾರಕ ವಿಧಿ ಆಚರಣೆಯೂ ಹೌದು. ಹೀಗಾಗಿ ಮದುವೆಗ ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿ ಜತೆ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವ ಮೊದಲು ಕಂಬಳದ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಅನಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ದಂಪತಿಗಳು ಕಂಬಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಬಳಿಕವೇ ಗಂಡಿನ ತಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಚಾಪೆ ಹಾಕಿಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಕೂಡಿ (ಜನವರಿ/ಫೆಬ್ರವರಿ) ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗನ

ಮನೆಯವರು ಕರೆದ ದಿನ ಐದು ಮಂದಿ ಹೆಂಗಸರು, ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮ ಬಂಧುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಧುವಿನ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲ ಪ್ರವೇಶ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಊಟೋಪಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು 'ತೊಡಮನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದು ಮದುಮಗಳ ತಾಯಿಗೆ ಸೀರೆ ಉಡುಗೊರೆ ಆಗಬೇಕು.

ಸಾವಿನ ಆಚರಣೆ

ಕುಡುಬಿಯರ ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಹಿಂದೆ ದಫನದ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಹನವೇ ಹೆಚ್ಚು ರೂಢಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಸುರಿ, ಬಾಣಂತಿ ಚರ್ಮ ರೋಗಿಗಳು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ದಫನ ಕಡ್ಡಾಯ. ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ದಿನದ ಹೊಲೆ ಆಚರಣೆ ಇದೆ. ಶವದ ಮೈಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುಮಗಳಂತೆ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಹೆಣದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಲಾಗುವುದು. ಬಂಗಾರದ ಒಡವೆ ಮೈಮೇಲಿದ್ದರೆ ಸುಡುವ ಮೊದಲು ತೆಗೆಯಲಾಗುವುದು. ಚಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ಹೆಣವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಾಗ ಬತ್ತ, ರಾಗಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ ಸುಡುವ ಮೊದಲು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಒಂದಷ್ಟು ಅಲಸಂಡೆಯನ್ನು ಬೀಜ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಜೀವದ ಮರುಹುಟ್ಟನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಹೆಣ ಸುಟ್ಟು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಬಂಧುಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಗಂಜಿಯೂಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಸಾವಿನ ಗಂಜಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೂತಕದ ಬಾಣಂತಿ ಸತ್ತರೆ ಹೆಣವನ್ನು ಶ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಾಗ ಹುರಿದ ರಾಗಿಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ರಾಗಿ ಮೊಳಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಆಕೆಗೆ ಪಿತೃಸ್ಥಾನ ನೀಡುವ ಆಚರಣೆ! ಅಂದರೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ತೀರಿಹೋದ ಪಿತೃಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಗೆಗಿನ ಅನೌದಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಜ್ವಲಂತ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಸತ್ತ ಹೊಲೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ. ತರಕಾರಿಯ ವಿವಿಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ದಿನ ಕಡುಬು (ಸಿಬ್ಬಿಟ್ಟು), ಮಾಡಿ ಬಾಳೆಯೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಅದು ಸತ್ತ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸಂದಿತೆಂದು ಸಂತ್ಯಪ್ತಿಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯಿಂದ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ತಂದು ಮನೆ, ಹಟ್ಟಿಗೆಲ್ಲ ಚಿಮುಕಿಸಿದಾಗ ಶುದ್ಧವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಲೆಹಬ್ಬ

ಕೊಲೆ ಎಂದರೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯದ ಸತ್ತ ಜೀವಾತ್ಮ ಎಂದರ್ಥ. ಸತ್ತು 'ಬಿಡುಗಡೆ' ಪಡೆಯದ ಜೀವಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂದುಹೋದ ಪಿತೃಗಳ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಆಚರಣೆಯೇ ಕೊಲೆಹಬ್ಬ. 'ಕೊಲೆಬೂತ ಮಾಡುವುದು', 'ಜಕ್ಕಿನ ಒಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು', 'ಜಕ್ಕಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀರು ಕೊಡುವುದು', 'ಮೀಸಲ್ ಬಳಸುವುದು' ಇವು ಕುಡುಬಿಯರ ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕಿರುವ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳು. ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ಬಳಿಕ ಬೇಸೆ (<ಸಂ.ವೈಶಾಖ) ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಬ್ಬ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಗಾಡಿಗನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಲೆಹಬ್ಬ ಮಾಡುವ ದಿನವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಬ್ಬ ಕುಟುಂಬದ

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕವಲು ಅಥವಾ ಬುಡದ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ತೀರಿಹೋದ ಎರಡು ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಈ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಉಪಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಮೀಸಲು ಎಡೆಯಿಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ.

ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕಾಗಿ ದಿನ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ವಿಧಿ ಗಾಡಿಗನಿಂದ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತೇ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಾಸ್ತವವೆಂದು ನಾವು ಗುರುತಿಸುವ ಜೀವಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಆರಾಧಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಹಗಲಿಗೆ ವೈರುಧ್ಯವಾಗಿರುವ ರಾತ್ರಿಗೆ ಸಹಜ. ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಅವಾಸ್ತವವಾದುದು ರಾತ್ರಿಗೆ ಸಹಜವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಆಚರಣೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾತ್ರಿಯೇ ಜರಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ವಿವಿಧ ಕವಲುಗಳ ಹಿರಿಯನ ಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಮರದ ಮಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಕಾಳನ್ನು ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಗಂಡಸರು, ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಎದುರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮನೆಯೊಳಗೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಗಾಡಿಗ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಗುಣುಗುಣಿಸುತ್ತಾ ಹರಿತವಾದ ಚಾಕುವಿನಿಂದ ಅಕ್ಕಿಕಾಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅಕ್ಕಿ ತುಂಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಆದರೆ ಪಿತ್ಯಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರದ 'ಪತಿತ' ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನು ಗಾಡಿಗನ ಚೊತೆ ಕುಟುಂಬದ ಪರವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆ ಜರಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತು 'ಅನ್ನನಿರು' ಸಿಗದೆ ಹೋದ ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಉಪಚರಿಸಲಾಗುವುದೆಂಬ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕುಟುಂಬದ ಯಜಮಾನ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ದಿನ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊಲೆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಗಾಡಿಗ ಮರುದಿನವೇ ದಿನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಯು ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಕೊಲೆಹಬ್ಬ ಆಚರಣೆಯ ಹಿನ್ನಾ ದಿನ ಒಳಗಿನ ಜಾವ ಗಾಡಿಗನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು 'ಹಿರಿಯ'ನೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದ ಕಾಡಿಗ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಕುನ ನೋಡಲು ಹೋಗುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶಕುನ ನೋಡಲು ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಅಡುಸೋಗೆಕಾಯಿ, ಅಡಿಕೆಮರದ ಸಿಂಗಾರ - ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ತಮ್ಮ ಜತೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಮರವೊಂದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಾಡಿಗನು 'ಓ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ, ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಕುನ ನೀಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮರಕುಟಿಗೆ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ. ಆ ಹಕ್ಕಿ ಕೂಗಿದಾಗ, ಕೂಗುಕೇಳಿಬಂದ ದಿಕ್ಕು ಕೂಗಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮರುದಿನದ 'ಕೊಲೆಹಬ್ಬ'ದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆವ ಬಗ್ಗೆ ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಕುನ ದೊರೆತ ಬಳಿಕ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮೇಲೆ ಸಿಂಗಾರದ ಹೂ ಇರಿಸಿ ಪಿತ್ಯಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರದ ಆತ್ಮ (ಸದ್ಗತಿ ದೊರೆಯದ ಆತ್ಮ)- ಜಕ್ಕಿಣಿಯರನ್ನು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮೇಲೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಕ್ಕಿಣಿ ಅಥವಾ ಜಕ್ಕಿಣಿಯರ ಸಮೂಹ ನೆರೆದಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮೈದುಂಬಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲಾ 'ಹಿರಿಯ'ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ದೇವರಮಣೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನಿರಿಸಿದಾಗ ಜಕ್ಕಿಣಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು ಎಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಶಕುನ ನಿರ್ಧಾರದ ಮರುದಿನವೆ ಕೊಲೆಹಬ್ಬ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಿನ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಸಿ 'ಬ್ರಹ್ಮಪಡಿ' ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ಗೌರವಪೂರ್ವಕ ನೀಡುವ ಕಾಣಿಕೆ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ತರಕಾರಿ ಇರಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಿನ ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದಲೇ ಕೊಲೆಹಬ್ಬ ನಡೆವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆ, ಸಂಭ್ರಮ. ಕುಟುಂಬದ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಗಸರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಅಡುಗೆಗೆ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ ಕುಟುಂಬದ ಕವಲಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ (ಎರಡು ತಲೆಮಾರು) ಎಂಬುದನ್ನು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಂದ ನೆಂಟರಲ್ಲೇ ತೀರಿಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾಯ, ಗುಣ, ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಹೋಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಯ್ದು 'ಕೊಲೆ'ಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ನೋಡಿದ ನಿಂಜೂರ ಬೆಟ್ಟು 'ನಡುವನೇ: ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ 'ಕೊಲೆ'ಗೆ ೨೩ ಮಂದಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಆಯ್ದು ಗಂಡು, ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆಯಿಸಿ ಸಾಲಾಗಿ ಮಣೆಮೇಲೆ ಕುಳಿರಿಸಲಾಗುವುದು. ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆ ಆದುದರಿಂದ ಮನೆಯ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ತಾಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಗಂಡಸರ ಹಣೆಗೆ ಗಂಧವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಕೈಗೆ ವೀಳೆಯದೆಲೆ ಅಡಿಕೆಹೋಳು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸು ಸ್ತ್ರೀಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ, ತಲೆಗೆ ಹೂ ಮುಡಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಬಾಳೆಯೆಲೆ ಹಾಸಿ ಆದಿನ ಅಟ್ಟ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಾಳೆಯೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಳಸಿ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನು ಎತ್ತಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕಾಗೆ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸಂತೃಪ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬಳಿಕವೇ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಊಟ. ಆ ದಿನ ಉದ್ದಿನ ಕಡುಬು, ಹೊಳೆಮೀನಿನ, ಹಾಗು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿಟ್ಟ ಮೊಲದ ಬೆನ್ನಿನ ಮಾಂಸದ ಅಡುಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನೆಲೆಸಿಗದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತಾಗ ಬದುಕಿದ್ದ ಗಂಡ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ 'ಮೀಸಲು' ಇಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ತಂದೆ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಮಕ್ಕಳೂ ತಾಯಿಗೆ 'ಎಡೆಯಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಮುತ್ತದೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಆಕೆ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಅನ್ನನೀರಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಅವಳ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಆಕೆಯ ಕುಟುಂಬದವರು ಮೀಸಲು ಇಡಬಹುದು. ಗಂಡ ಇದ್ದಾಗ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಮೊರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಪದಾರ್ಥ ಇರಿಸಿ ಹಟ್ಟಿಯ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವಾಗ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಆತನಿಗೆ 'ಮೀಸಲು' ಇರಿಸಬೇಕು. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇದೊಂದು ನಿದರ್ಶನ.

ಹೊಸ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವರನ್ನು ಸರಕಾರ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಯಾದಿಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ (೧೯೬೩) ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ ಪ್ರವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಫಲವಾಗಿ ಅವರ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ದೊಡ್ಡ

ತೊಡರುಗಾಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಸವಲತ್ತುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿ ದೈಹಿಕ ದುಡಿಮೆಯೊಂದನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೭೪ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಭೂಮಸೂದೆಯು ಕುಡುಬಿಯರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ತಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ಧನಿಗಳ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿ, ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವರು, ಭೂಮಸೂದೆಯ ಬಳಿಕ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಾದರು. ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅರ್ಥಿಕ ಫಲ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಲಾರಂಭವಾಯಿತು. ನಾನು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಯಿಂದ ತೊಡಗಿ ಐದೂವರೆ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿದವರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಜಮೀನಿನ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಲೆಗೆ ದೊರಕುವ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಸ್ಸೀಮರು. ನಾನು ನೋಡಿದ ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಕುಡುಬಿಯರ ಕೃಷಿಭೂಮಿಗೆ ತಾಗಿಯೇ ಸುವರ್ಣಾನದಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೀರಿನ ಆಶ್ರಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅವರು ಈ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೊದಲ ಬೆಳೆ (ಬತ್ತ) ಹಾಗೂ ಮೂರನೆ ಬೆಳೆ (ಬತ್ತ) ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಡುವಿನ ಸುಗ್ಗಿ ಬೆಳೆಯ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದು, ಹೆಸರು ಮುಂತಾದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮೊದಲ ಬೆಳೆಯಾದೊಡನೆ ಮೆಣಸು, ಹಾಗಲ ಕಾಯಿ, ಅಲಸಂದೆ, ಮುಂತಾದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಲಾಭ ತರುವ ಬೆಳೆ ಇದು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ.

ನಿಂಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬದ ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ:೨೪೧. (೬೧ ಅಡುಗೆ) ನಾಲ್ಕು ಕವಲುಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿ ೧೦ ಆಶ್ವಶಕ್ತಿಯ ಎರಡು ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್, ಹಾಗೂ ೫ ಆಶ್ವಶಕ್ತಿಯ ಒಂದು ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ನ್ನು ಸುವರ್ಣಾನ ನದಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಸುಮಾರು ೩೦ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹೂಡಿದ್ದು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಯಿಲ್ಲ. ಬಂಧುವರ್ಗದ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯನ ನಿಯಂತ್ರಣದ

ಕುಡುಬಿಯರ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸಾಯ ಗೋವೆ ಕೆಸು

ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ನೀರಿನ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ಏರ್ಪಡುವುದುಂಟು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ನಿಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಈ ಕುಡುಬಿ ರೈತರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಆ ಊರ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ರೈತ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂದಾಗಲಿ, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂದಾಗಲಿ ಸಾಲ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಮೀಪದ ಇನ್ನೊಂದು ಕುಡುಬಿ ಹೊಂಡ ಒಳಬೈಲಿನ ರೈತರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಒಳಬೈಲು ಹಾಗೂ ನಿಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಕುಡುಬಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ನಿರಖು ಠೇವಣಾತಿ ಇರಿಸಿದ್ದಿದೆ.

ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಹಲವು ಒಂಟಿಕುಟುಂಬಗಳು ಬದುಕುವುದರಿಂದ ಮನೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಾಗಿ ಕಟ್ಟಲು ಯಾರಿಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಛಾವಣಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆ. ತೀರಾ ಅರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಇರುವವರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯ ವಾಸದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಮನೆಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಹೆಣ್ಣು, ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಲ್ಲಾ ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಾಲುವುದಕ್ಕಿಂತ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾವುದೇ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿರಿಯನ ಸಮಕ್ಷಮ ಬಾಯಿಮಾತಲ್ಲೇ ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕುಡುಬಿಯರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ತಡೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ೭ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓದಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಕಂಡವರೇ ಇಲ್ಲ. ೨೬೦ ಜನರಿರುವ ನಿಜೂರು ಬೆಟ್ಟು ಹೊಂಡದಲ್ಲೆ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಓದಿದ್ದಾನೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ, ನೈರ್ಮಲ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾಳಜಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ೨೬೦ ಜನರಿರುವ ಈ ಕುಡುಬಿ ಸಂಕೀರ್ಣಕ್ಕಿರುವುದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾವಿ. ಆ ಬಾವಿಗೆ ಅವರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಅಂಥಶ್ರದ್ಧೆ, ಅವೈಚಾರಿಕತೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಗಾಢಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದು ಅದರ ಬಿಗಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಓದಿದರೂ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗುವ ಭರವಸೆ ಇರದ ಅವರು ಕೃಷಿಗೇ ಆತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಯುವ ತಲೆಮಾರಿನ ಕೆಲವರು ನಗರದ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜೂರುಬೆಟ್ಟಿನ ಕೆಲವು ಯುವಕರು ಕೃಷಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹೇಳಿ ಗಾರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಇದರಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ೪೦ ರಿಂದ ೫೦ ರೂಪಾಯಿ ವರೆಗೆ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯೋ ಅವರನ್ನು ತಲಪಿದೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಜೂರು ಬೆಟ್ಟಿನ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಇತರ ಜಾತಿಯವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಟಿ.ವಿ.ಯಿಂದಾಗಿ ಯುವಕರು ತಮ್ಮ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಟಿ.ವಿ.ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರೇಡಿಯೋ ಮೂಲೆ ಸೇರಿದೆ.

ಕುಡುಬಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಧೋರಣೆ ಮೂಡಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕೊಕರ್ಣೆ, ಹಾಲಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯತು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಯೋಜನೆಗೆ ಅವರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಬಾರ್ಕೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಉಡುಪಿ ಸಂತೆಗಳಿಗೆ ತಾವು ಬೆಳೆದ ತರಕಾರಿ, ಗೋವೆ ಕೆಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಇವರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ವಾಹನತಂದು ಬೆಳೆದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ದುಡಿಮೆಯ ಲಾಭಾಂಶದ

ಬಹುಪಾಲು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಕೈಸೇರುತ್ತದೆ.

ವಾರ್ತಾಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇನ್ನೂ ಮೂಡಿಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಳರಚನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಡುಬಿ ಜನವರ್ಗ ಸುತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದ್ವೀಪವಾಸಿಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೋಟೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಲಗ್ನ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರು ಹೋಳಿ ಕುಣಿತವನ್ನು ಆ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಹೊರತು ಇನ್ನಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೋಳಿ ಕುಣಿತದ ಕುಡುಬಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಾಗಲೂ 'ಧರ್ಮ ಭೀರು'ಗಳಾದ ಅವರು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಕುಡುಬಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ದುಡಿಯುವಳಾದರೂ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಬದುಕುವ ಇಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುಡುಬಿ ಸಮಾಜ ಬಡತನ, ಅನಕೂಲತೆ, ಮೌಢ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಇತರ ಜನವರ್ಗದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಬಹುಮಂದಿ ಕೃಷಿಕರ್ಮ ನಿರತರು. ಸರಕಾರದ ಹೊಸಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಿಗುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಇವರು ವಂಚಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹು ಮಂದಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕುಡುಬಿಯರ ಆಡುಮಾತು ಕೊಂಕಣಿಯ ಉಪಭಾಷೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಗೋಂಯ್ ಭಾಷೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಗೌಡಸಾರಸ್ವತ ಹಾಗೂ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಜನರು ಆಡುವ ಕೊಂಕಣಿಭಾಷೆಗಿಂತ ಪದಕೋಶ ಹಾಗೂ ಸ್ವರಭಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾದ ಆಡುಮಾತು ಇವರದು. ಆದರೆ ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರ ಆಡುಮಾತನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರ ಮಾತಿನೊಳಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಗಳು ನುಸುಳಿದ್ದರೆ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರ ಆಡುಮಾತಿನೊಳಗೆ ತುಳುಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಗೋವೆ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಂಗಳೂರು ಪರಿಸರದ ಕೊಡಿಯಾಲ್ ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯದೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಈಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ.

ಇಡೀ ಕುಡುಬಿ ಸಮಾಜವೇ ಅಂತರ್ಮುಖಿ ಸ್ವಭಾವದ್ದು. ಅವರು ಸಂಕೋಚಶೀಲರು. ನಾಗರಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಅವರ ಜೀವನಾವರ್ತನ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕಾವರ್ತನ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಜಾತೀಯರು ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇರುವುದು ಹಾಗೂ ತಾವು ಇತರರ ಜತೆ 'ಅನ್ಯ' ರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುವುದನ್ನು ಬಯಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಲಾಂಶಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಸಮೃದ್ಧ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಾಖಲಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಭೂಮಿರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ ಹಾಗೂ 'ಅಕ್ಷರ' ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಚಿಂತನೆಯ ಹರಿವುಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾಖಲಾತಿ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯದೆ ಹೋದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಸಾಲೂ ಸಂಗ್ರಹಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಚಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯ ಕಡೆಗೆ ಊರ ಗಮನವೂ ಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಭೌತಿಕ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ ವಿದೇಶಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಕೊಂಚ ಬೆಳಕು ಹಾಯಿಸಿದ್ದರೂ ಮೌಖಿಕಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಳ್ಳುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಾವಿಂದು ಮತ್ತೆ ಪುನರ್ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತರಾಗಿರುವ ಜನರ ಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕುಡುಬಿಯರಲ್ಲಿ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಟವಾಡುತ್ತಾ, ಗುಮ್ಮಟೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಹಾಡುವ ಸುದೀರ್ಘ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದ ಹಾಡುಗಳು, ಮದುವೆ ಮುಂತಾದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಗೀತೆಗಳು, ಜನಪದಕತೆಗಳೂ, ಗಾದೆಗಳೂ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಡುಬಿಯರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಹೊರಬಿಗರಾದ ಅವರು ತನ್ನದಲ್ಲದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು ಅದನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ಪುನಾರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಅವರಿಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಜಾನಾಂಗಿಕ ನೆನಪಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ನೆರಳಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂತೋ ಅಂತೆಯೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಇಂದೂ ಬೇಟೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಈಟಿ, ಕತ್ತಿ, ಬಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೋಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮ ಹಿಡಿದು ಮತಾಚಾರದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಬೇಟೆ ಕೂಡಾ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಭಾಗ. ಗೋವಾ ಕುಡುಬಿಯರು

ತಮ್ಮ ಮುಂಡಾಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದನ ದೀರ್ಘ ಗರಿಯ ಮೂಲಕವೇ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದನ ಗರಿ ಪಡೆವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಅವರು ನಡೆಸುವ ಮರೆ (ಮಯಣ) ಬೇಟೆಯ ವಿವರ ಅವರ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಬೇಕು.

ಹೋಳಿಹುಣ್ಣೆಮೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ, ಕೋಲಾಟವಾಡುತ್ತಾ ಹಾಡುವ ಇಲ್ಲಿನ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಡುಬಿಯರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಹಾಡುವ ರಾಮಾಯಣ, ಭಾಗವತ, ಶಿವ - ಗಣೇಶರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಶಿಷ್ಟ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ರಾಮಾಯಣ, ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾಚಲನೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಬೆರಗಾಗುತ್ತೇವೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯದವರು ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಓದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಮೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಕಥೆಯ ನಡೆಯ ನೆರಳು ಬಿದ್ದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಜನಪದ ರಾಮಾಯಣದ ವಸ್ತು ಮುಂದೆ ಬರವಣಿಗೆಯ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರಬಹುದೆ?

ಭಾರತದ ಆದ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾರಣ ಕವಿಗಳ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಲಿಖಿತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದುವು ಎನ್ನುವ ಮಾತಿದೆಯಲ್ಲ! ಹೋಮರನ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದವು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ಕವಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕುಡುಬಿಯರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ನದಿ, ಕಾಡು, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವು ಅವರಿಗೆ ಆಗಂತುಕಗಳಾಗಿರದೆ ಬದುಕಿನ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ರೂರಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ಹುಲಿ, ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಚರ್ಮಕಾರನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಂದ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಗುಮ್ಮೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕೋಲಾಟಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕೋಲಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಮರದ ಗೆಲ್ಲು ಕಡಿದು ಬಡಗಿಯಿಂದ ಕೋಲು ಮಾಡಿಸುವುದು, ಹೋಳಿ ಕುಣಿತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂಡಾಸಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಕ್ಕುದಾದ ಗರಿ ಪಡೆಯಲು ಇರುಳೆಲ್ಲಾ ಹಟ್ಟಿಮುದ್ದನಿಗಾಗಿ ಕಾದು ಮರೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಗರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆ ಅವರದು.

ಕುಡುಬಿ ಸಮುದಾಯವರು ಹಾಡಿದ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿ ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು, ನೀರು, ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಕೈವಾಡವನ್ನೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಕೆಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಶಕ್ತಿಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೈವಶಕ್ತಿಯ ಅತೀತತೆಯನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

'ಕುಡುಬಿಯರ ರಾಮಾಯಣ' ಓದಿದಾಗ ಜೈನ ರಾಮಾಯಣದ ಚಹರೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಿವಧನುಸ್ಸಿನ ಭಂಗ ಮಾಡುವವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಸೀತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹಾರ ಹಾಕಲು ಬಂದಾಗ ಆತ ರಾಮನಿಗೆ ಹಾರ ಹಾಕುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೀತಾ ವಿರಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರೋವರವೊಂದರ ತಾವರೆ ಹೂವಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಮ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದ ಪ್ರಸಂಗ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಣ್ಣೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಆನಂದ ರಾಮಾಯಣದ ಅಹಿರಾವಣ ಮಹಿರಾವಣರ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪುರಾಣ ಕತೆಯೊಂದು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸ್ಥಳೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ಹಾಡುಗಳು

ಗುಮ್ಮಟೆ ಪದಗಳು

ಹೋಳಿಹಬ್ಬದ ದಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗುಮ್ಮಟೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾ ಕುಣಿತ ಆರಂಭಮಾಡುವುದು ಮೊಳೆಗನೆ ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ. ಈ ಹಾಡು ಹೇಳುವಾಗ ಕಾಲುಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಉಚ್ಚದನಿಯಲ್ಲಿ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮೊಳೆಗನೆ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪದ ನಾಂದೀಗೀತ. ಬೆವರಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ, ಮುಂದೆ ಜೀವರಾಶಿಯ ಉಗಮ, ಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹಾಶೇಷನನ್ನಿರಿಸಿ ಅವನ ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಚಲನಶೀಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದ ವಿವರಣೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮೊಳೆಂ ಗನೆ

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

ಗ ಯಾದಿಂ ಆಸ್‌ಲೆಂ ಓ ಜಳ್ | ದೇವಾನಿ ಥಾಳಾಬಾ ರೋಚಲಾಂ
ಗ ದೇವು ಉಬುಜಾಲೇ....
ಗ ದೇವು ಉಬುಜಾಲೇ ಸೊವುಂಸಾರೆ | ದೇವಾನಿ ಕಾಯಿವೋ ರೋಚೇಲಾಂ|
ಗ ದೇವಾನಿ ಕಾಯಿವೋ ರೋಚೇಲಂ | ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರೆಥೆಮು ರೋಚೆಲ್ಯಾ|
ಗ ಅಷ್ಟ್ ದೀಕಾಂ ಓ....
ಗ ಅಷ್ಟ್ ದೀಕಾಂಗಾ ರೋಚೊನಿ | ದೇವಾನಿ ಆಕಾಸ್ ರೋಚೇಲಾ.
ಗ ದೇವಾನಿ ಆಕಾಸಾಯಿ ರೋಚೊನಿ | ಆಕಾಸೆರ್ ಚಂದಾರ್ ಸೂರ್ಯ ರೋಚೆಲ್ಯಾ
ಗ ಆಕಾಸೆರ್ ಚಂದಾರ್ ಸೂರ್ಯ ರೋಚೊನಿ | ಪಿರೆಥೆಮೆರ್ ಉಜಾಡ್ ಕ್‌ರೀಲ
ಗ ಪ್ರಥಿಮೆರ್ ಉಜಾಡಾಯಿ ಕೋರುನಿ | ಅಟ್ರಾಕೋಟು ಜೀವಾದ್ ರೋಚೇಲ್ಯಾ
ಗ ತೀಂಚೋ ಹಾರ್ ಓ....
ಗ ತೀಂಚೋ ಹಾರ್ ತೀಂಕಂ ರೋಚೊನಿ | ದೇವು ಸಾಲಾಲೆಗಾ ಪಾತಾಳಾ
ಗ ಯಾಂರೇ ಪಾತಾಳಾಸಿಂ ಜಾವುನಿ | ದೇವಾನಿ ಕೂರುಮಾ ರೋಚೇಲಾ
ಗ ಕುರುಮಾ ಪೊರ್‌ಷ್ಟಳಿಂ....
ಗ ಯಾಂರೇ ಕೂರುಮಾಚ ಪೊರ್‌ಷ್ಟಳಿಂ | ದೇವಾನಿ ಷೇಕ್ ರೋಚೇಲಾ
ಗ ಷೇಕ ಮೊಸ್ತುಕೇ ಓ...
ಗ ಯಾಂರೇ ಷೇಕಾಟಾ ಮೊಸ್ತುಕೇ | ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರೆಥೆಮು ವಾವೋಯ್ಲ್ಯಾ
ಗ ಯಾಂರೇ ಷೇಕಾಟಾ ಮೊಸ್ತುಕೇ | ಬಾರಾಖಂಡ್ ಸಾಗೋರು ವಾವೋಯ್ಲ್ಯಾ
ಗ ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರೆಥೆಮು ವಾವೊನಿಂ | ದೇವಾಂಲೋ ಪುರಾಣ್ ಜಾಲ್‌ಲ
ಉಡ್ತೆಂ:-

ಹಲೊಂದೀರೆ ಪಾಳನ್ಯಾ ಲಗೊಂದೀರೆ ದೋಲಾ
ಗುಣಾಂಚೊ ಪುರಾಣ್ ದೇವಾಲೊ ದಾಲ್‌ವೀಲೋ
ಹರೇ ಪೂಜಾ ಓಡ್ ದೇವಾ ನಾರಾಯಣಾ
ಶಿವಾ ಪೂಜಾ ಓಡ್ ದೇವಾ ಈಶ್‌ಪೋರಾ

ಮೊದಲಗಾನ

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ದೇವರು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದೇವರು ಜನಿಸಿದರು.

ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದೇವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?

ದೇವರು ಏನು ಮಾಡಿದರೆಂದರೆ, ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳುಳ್ಳ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದರು

ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೇವರು ಆಕಾಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಹದಿನೆಂಟು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರು.

ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು

ಈ ಹದಿನೆಂಟು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗಲ್ಲ ಅದರದರ ಆಹಾರ ಅದಕ್ಕದಕ್ಕೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

(ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ) ಹೀಗೆ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದ ದೇವರು ಪಾತಾಳದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೈಗೊಂಡರು. ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದ ದೇವರು ಕೂರ್ಮಾವತಾರದ ಕೂರ್ಮನನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರು.

ಕೂರ್ಮನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಆದಿಶೇಷನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

ಈ ಆದಿಶೇಷನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದರು.

ಆದಿಶೇಷನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂಬತ್ತು ಭೂಖಂಡಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಗರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದರು.

ಆದಿಶೇಷನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿಸಿದ ಭೂಮಿ ದೇವರ ಪುರಾಣ ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಭೂಮಿ ಉಯ್ಯಾಲೆ ತೂಗಿದಂತೆ ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಸಾಗರ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗಿದಂತೆ ತೂಗುತ್ತಿತ್ತು.

(ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ) ನಾರಾಯಣ ದೇವರ ಮಹಿಮೆ ದೊಡ್ಡದು.

(ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ) ಈಶ್ವರ ದೇವರ ಮಹಿಮೆ ದೊಡ್ಡದು.

(ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ) ಇಂತಹ ದೇವರನ್ನು ವಂದಿಸುವ.

ನೊಮೊನ್

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

ಗ ಪಿರೆಫೊಮು ನೊಮೊನ್ ಭೂಮಿಗೆ | ಮಾಯೆ ತುಜೆ ಧಾರಿನ್ ಚರಣ್ ಪಾಯೆ

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓ....

ಗ ಸಿಗ್‌ಮೊ ಮಾಸ್ ಓನೊಂದು ದಲಾ | ಸೊಭಾಗ್ಯೆ ಖೆಳುರೆ ಖೇಳು ದೇಂವಲ

ಗ ಖೇಳೆ ಯಾಲೇ ಓ...

ಗ ಖೇಳೇ ಯಲೇ ತೂಮೂಚಾ ನ್‌ಯಂ | ಖೇಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪು ಯೇಕ್ ದಿಯಾಂ

ಗ ಖೇಳೆಯಾಂ ನಿರೂಪು ಯೇಕ್ ದಿಯಾಂ | ಆನೊಂದು ಸಿಗ್‌ಮೊ ಖೇಳೆಯಂ

ಉಡ್ತೆ:- ಗಾಟ್ ದೊಂಗುರೊ ಗಾಲುನು ಯಾಲೇ ತುಮುಚಾ ಗಾಂವಾಂ

ಸೊಭಾಗ್ಯಾನಿಂ ದಾನ್ ದಿಲಾ ದೆವಾಂಚಾ ನಾಂವಾಂ

ತಿನಿಂ ದಿಲೊ ದಾನ್ ಮುನು ಪುಡಾಂ ವೇಲೂ ಹಾತ್

ತಿಂಕಾಂ ಪೊರ್‌ಸನ್ ದಾಂವೂಂ ದೇವೂ ಕುಳಾ.

ನಮನ

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಓ ಭೂಮಿ ತಾಯಿ, ಮೊದಲಿಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸ (ಸಿಗೊಮಾಸ) ಆರಂಭವಾಗುವ ಈ ಶುಭ ದಿನ ನಮ್ಮ ಈ ಆಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಮಸ್ತ ಆಟಗಾರರು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಸು, ಸಿಗೊ ಆಟ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡು ತಾಯಿ.

ಬೆಟ್ಟ, ಗುಡ್ಡ, ಊರುಕೇರಿ ಸುತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರು ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ದಾನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ದಾನವನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪಡೆದು, ದೇವರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ಕುಡುಬಿ ರಾಮಾಯಣ್

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

೧. ಗ ಯಾಂರೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಚಿ ಓ ಪುರೇ | ದೊಸೊರೊತು ರಾಯಿ ರಾಜ್ ಕಾರೆ

ಗ ದೊಸೊರೊತು ರಾಯಿ ರಾಜ್ ಓ ಕಾರೆ, ತಾಕಾಬಾ ತೀಗ್ ದಾನಿ ವುಸ್ತುರ್ಯೊ

ಗ ತೀಗಾಂ ವುಸ್ತುರಾಂಚಾ...

ಗ ತೀಗಾಂ ವುಸ್ತುರಾಂಚಿ ಊದರಾ | ಧೊಸೊರೊಂತಾಕ್ ಪುತುರಂ ಬಾಳ್ ಜಾಲ್‌ಮೊನೆಂ

ಗ ರುಷಿಯಾಲೇ ಓ...

ಗ ರುಷಿಯಲೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಾಪುರೇ ದೊಸೊರೊಂತ ರಾಯನ್ ಧೊರುಮು ಕಾರೆ

ಗ ದೊಸೊರೊಂತ ರಾಯನ್ ಧೊರುಮುಕಾರೆ | ರುಷೀನಿ ಕಾರೀಲ ತಿರಸ್ಕಾರ್

ಗ ರುಷೀನಿ ಕಾರೀಲಾ ತಿರಸ್ಕಾರ್ | ದೊಸೊರೊಂತಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಾ,

ಗ ಆಯಿಕಯ ದೊಸೊರೊಂತಾ..

ಗ ಅಯಿಕಯ ದೊಸೊರೊಂತರೇ ವೀರಾ, ತುಕಾಂಬಾ ಪುತುರು ಬಾಳ್‌ಯಿನಾ

ಗ ತುಕಾಂಬಾ ಪುತುರು ಬಾಳ್ ನಾಂತ್ ರ್ | ಧೋರುಮು ಯಮಿ ಗೇವೊಚಿ ದಾಯೀನಾ

ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಲಾಗ್‌ಲೊ ಓ....

ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಲಾಗ್‌ಲೊ ರುಷಿ ಚರಣಂ | ಪುತುರಂ ಬಾಳ್ ಗೋಣೀತ್ ಇಸರಿಲಂ

ಉಡ್ತೆ:- ನಿರಾಂಗ್‌ನಿ ವೊನಾಂತ್ ಪಾನೋಳೆ ರಾಕೋಕಾ

ಗ ಮುರುಗು ಮುನುನಿಯಾಂ...

ಗ ಮುರುಗು ಮುನುನಿಯ ದೊಸೊರೊಂತಾ| ರಾಯಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಂದಾನ್ ಕೇಲಾ.

ಗ ರಾಯಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಂದಾನ್ ಕೇಲಾ| ಸರ್‌ವೋಣ ವೂರೊಧಿಂ ಬಾಣ್ ಭೇದಲ

ಗ ಸರ್‌ವೋಣು ವೂರೊಧಿ ಬಾಣ್ ಭೇದಲ| ಸರ್‌ವೋಣ ಕಂತಾಸಿ ಭೇದಲ

ಗ ಸರ್‌ವೋಣ ಕಂತಾಸಿ ಭೇದಲ| ಸರ್‌ವೋಣು ಭೂಮಿ ವುಯಿರ್ ಪೋಡಲ

ಗ ಸರ್‌ವೋಣು ಭೂಮಿ ವುಯಿರ್ ಪೋಡಲ| ಸರ್‌ವೋಣು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ

ಗ ಸರ್‌ವೋಣು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ| ದೊಸೊರೊಂತ ಕಾನಿಂ ಸೊಬುದು ಪೋಡಲ.

ಗ ದೊಸೊರೊಂತಾ ಕಾನಿಂ ಸುಬುದು ಪೋಡಲ| ದೊಸೊರೊಂತು ದಂವೂನೂಂತು ಯಾಲಾ

ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ದಾಂವುನೂಂತುರೇಯಾಲಾ| ರೆ ಬಚ್ಚಾ ಸರ್‌ವೋಣ ವಾಳಕಲ

ಗ ಬಾಚ್ಚ ಸರ್‌ವೋಣಾಕ್‌ವಾಳಕಲ| ಹಾತ್ ದೀವುನಿಗಾ ಊಟವೇಲ

ಉಡ್ತೆ:- ದೊಸೊರೊಂತಾ ಮಮಾ ತುಜೊ ಬಾಣ್ ಲಗ್ನೊ ಯಮ್ಮಾ

ಮಾಜಾ ಚಾತುಕಾಂಚಿ ಹತ್ಯಾವೋಡ್ ಲಗಲೀ ತೂಮಾ

ಮಾಜಿಂ ಚಾತುಕಂ ಹಾಯಿ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವೋನಾಂ

ಮಾಜಂ ಚಾತುಕಂ ತೇವೊನು ಯಲಾ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವೋನಾಂ

ಕಾಡ್ ಶರ್ ಬಾಣ್ ಜಾವೊಂದಿ ಪಿರಾಣ್

ವೊಡ್ಲೊ ಶರ್ ಬಾಣ್ ಕೊರಲೊ ಪಿರಾಣ್

೪. ಗ ಹಾತ್ತಿಂಗೇತಿಲಿ ಬೇಲ್ ಕಮಂಡೊಳಿ| ಖಾಂದಿ ವಾವೊಯ್ಲ ಬಚ್ಚ ಸರ್ ರ್ ವೋಣ

ಗ ಖಾಂದಿ ವಾವೊಯ್ಲ ಬಚ್ಚ ಸರ್‌ವೋಣ| ದೊಸೊರೊಂತು ಪವುಲ ವ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವೋನಾಂ

ಗ ದೊಸೊರೊಂತು ಪವುಲ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವೋನಾ| ಚಾತುಕಾಂಕ್ ಪಾನಿಂಬಾ ದೀವೇತಾ

ಗ ಚಾತುಕಾಂಕ್ ಪಾನಿಂಬಾ ದೀವೇತಾ| ಚಾತುಕಾಂ ಯಂಗುಳುನು ಸಾಯಿತಾ,

ಗ ಚಾತುಕಂ ಯಂಗುಳುನು ಸಾಯಿತ| ವೀರಾ ತೂಂ ಕೊನು ಮುನು ಯಿಸರೀತ

ಗ ಅಯಿಕಯಂ ಆಂದೊಡ್ಯಂದೊ...

ಗ ಅಯಿಕಯ ಆಂದೊಡ್ಯಂ ಚಾತುಕಾಂದೋ| ಯಪುನು ಅಯೋಧ್ಯೆಚೊ ದೊಸೊರೊಂತು

ಗ ವೋನಾ ಮೊದೆಂ ರಾಕ್‌ತೊ ಓ...

ಗ ವೋನಾ ಮೊದೆಂ ರಾಕ್‌ತೊ ಪಾನೋಳಿ| ಘಳ್ ಬಳ್ ಸೊಬುದು ಪೋಡ್ ಲೊ ತೋಂವುಳಿಂ

ಗ ಮುರುಗು ಮುನುನಿಯಾಂ...

ಗ ಮುರುಗು ಮುನುನೀಬ ಚೀಂತುನಿ | ಯಪುನಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಾಂಧಾನ್ ಕೇಲಾ

ಗಯಪುನಾಲೊ ಬಾಣ್ ಸಾಂಧಾನ್ ಕೇಲಾ| ಸರ್‌ವೋಣ ಪಿರಾಣ್ ರುಂಟಾಬಾಲ

ಉಡ್ತೆ:- ಸಿರಾಪು ದೀವೆಲೊ ದೊಸೊರೊಂತ ರಾಯಾಕ್

ತಪುಲೆಲ್ಯಾ ದುರುಲಂ ಪೊಡುನು ಲೊಳೊಂ ಲಾಗ್‌ಲಿಂ

ತಪುಲೆಲ್ಯಾ ದುರುಲಂ ಪೊಡನು ಪಿರಾಣ್ ಸೋಡಿಲಿಂ

ಅಂಬ್ಯಾ ಜಾಂಬ್ಯಾ ವಿರ್‌ಸಂ ತಾನಿಂ ಕಾತ್‌ರೀಲಿಂ

ವಿರ್‌ಸಂ ಕತುರುನಿ ರಾಯಾನ್ ಸರ್‌ನ್ ದಾಳಿಲೆಂ

ಚಾತುಕಂ ಸರ್‌ವೋಣ ತೇಗೈಂ ಆಗ್‌ನಿ ಪಾವಿಲೆಂ.

೫. ಗ ಸೊಪೊತ್ ರುಷೀ ದೇವು ಮೇಳುನಿ| ದೊಸೊರೊಂತಾ ಬೋಧೆಬಾಕ್‌ರೀತಾ

ಗ ಪುತ್ರ ಕಾಮೇಷ್ಟ್ರ ಓ...

ಗ ಪುತ್ರ ಕಾಮೇಷ್ಟ್ರ ಯಾಗ್ ವೋರಾಯಾ| ಸಾರಾಯು ತೀರೇಗಾ ಮಾಂಡಲಾ

ಗ ಯಾಗ್‌ನೀ ಪಿಂಡ್ ಓ...

ಗ ಯಾಗ್‌ನೀ ಪಿಂಡ್ ಗಾ, ದೀವೇಲಾ| ಕೈಕಾವೊಂತಿ ಪಿಂಡ್‌ಗಾ ಗೀವೇಲಾ

ಗ ಪಿಂಡ್ ಗೇವೊನಿಯಾ..

ಗ ಪಿಂಡ್ ಗೇವೊನಿ ತ್‌ಳಾಟಾ ವುಯಿರ್ | ಕೈಕಾವೊಂತ ದಂವೊನೊಂತು ಯಾಲ್ಯಾ

ಉಡ್ತೆಂ:- ತ್‌ಳಾಪು ಮಾರಿಲಂ ಗಾರೇ ಗೊನಿನ್

ತ್‌ಳಾಪು ಮಾರುನಿಂ ಪಿಂಡ್ ಗೆವುನು ಗೇಲೊ

ತೋ ಪಿಂಡ್ ವೊರುನು ಗಾಲ್ಲೊ ಲೆಂಕೇ ವುಯಿರ್

ದೋಗಾಂ ನಾರೇನಿ ದೀಲೊ ಹ್‌ರ್‌ದೊ ಕೈಕಾವೊಂತೀ

೭. ಗ ಯಮುಚೆಂ ನೊಮೊನ್ ಸೂರುಯಾ ವಂಶೇ| ರಾಮು ಜೊಲುಮೊಲ್ಯೆ ಕೌಸಲಾಕೊಸೇ

ಗ ನಾರೇ ಸೊವೊಂದ್‌ರೇಚಾ ಕೋಸೇ ದೇವು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿ ಮೀನ್ ಜೊಲುಮೊಲಾ

ಗ ದೇವೇ ಕೈಕೇಚಾ ಊದರ| ಭರೊತಂ ಶ್‌ರೋತು ಜೊಲುಮೋಲ್ಯಾ

ಗ ರಾಯಾ ದೊಸೋರೊಂತಲೇ ಕುಳೆ, ಸೂಗು ವೀರ್ ಪುತರು ಜೊಲುವೋಲ್ಯಾ

ಗ ವೊರ್‌ತಾಂ ಅಯಿ ಕೊನಿಯಾ.

ಗ ವೊರ್‌ತಾಂ ಅಯಿ ಕೋನಿ ಸ್‌ಗ್‌ಳೇಕಾ ರೂಷಿ ದೇವೊಗಾ ಓನೊಂದಾಲ್ಯಾ

ಗ ತೇತ್ತೀಸ್ ಕೋಟೇ ಓ...

ಗ ತೇತ್ತೀಸ್ ಕೋಟೇರೆ ದೇವಾಗ್‌ಣ| ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಭರ್‌ಷಾಕ್ ಯಾಲ್ಯಾಂ

ಗ ರಾಮನ್ ಭಾವೆಂ ಓ....

ಗ ರಾಮನ್ ಭಾವೆಂ ಪೋಸ್ ಲ್ಯಾ ವುಯಿಕ್ ಭೇಟೊಂ ಯಲೆಗಾ ದೊಸೊರೊಂತಾ

ಉಡ್ತೆಂ:- ರಾಮು ಜೊಲ್ ಮೊಲ್ಯೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ನಗಾರಾ

ದ್‌ಯಿತ್ಯಾಂ ವೊಧೆಯೇಂಚಾ ರಾಮು ಜೊಲುಮೊಯಾಲೇ

೭. ಗ ಯಮುಚೆಂ ನೊಮೊನ್ ಓರೊಂ ವರಾ| ನೊಮೊನ್ ಕೌಸಲ್ಯೇಚ್ ಭರತರಂ|

ಗ ರುಷಿಯಾಲೇ ಓ...

ಗ ರುಷಿ ಯಾಲೇರೇ ಸೊವೊಂದ್‌ರಾ| ರಾಯಾನ್ ಸ್‌ಲ್‌ಮಾನ್ ಕೇಲಾ

ಗ ಪೆಹಲ್ಯಾ ವಂಚ್‌ನಾಚಿ ನಿರ್ ದಳು| ಬೊಲಿವಿಲ ವಿಶ್ವಾಮಿತುರು ಗುರು

ಗ ರಾಮು ಲಾಗ್‌ಲೋ ಓ..

ಗ ರಾಮು ಲಾಗ್‌ಲೋ ರುಷಿ ಚರಣಂ| ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಕೊರುಂ ಸೇವಾ ದಗ್‌ಸಿನಂ

ಗ ರಾಯಾ ರಾಮಾ ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ ದೊಗೈಂ| ಪುತೂರಾಂ ದೀವೇಗಾ ಮ್ಹಾಚೆ

ಉಡ್ತೆಂ:- ದೋಗೈಂ ಪುತೂರಾಂ ದೀಂದಾಲ್ಯೆ ರಾಯಾ ರುಷೀ

ರಾಯಿ ಶರಣಿ ಬೋಲ್‌ಲ ದೊಸೊರೊಂತು

೮. ಗ ರಾಯೀ ರುಷೀ| ಸಾಲ್‌ತೇ ಪುಡಾಂ| ಸಿರೇ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನ್ ಮಾಗಾ

ಗ ಮಾರ್‌ಗ್ ರುಂದಾವುನೀ...

ಗ ಮಾರ್‌ಗ್ ರುಂದಾವುನಿ ದೇಕೊನಿ| ಕೋನಾಗಿ ರಾಮಾಚಿ ಸ್ವಾಮಿ

ಗ ರುಷಿ ಸಾಂಗ್‌ತೇ ಓ....

ಗ ರುಷಿ ಸಾಂಗ್‌ತೇರೆ ವೊರ್‌ತ್ ವೊನ್ | ಪಡ್‌ವಲ್ಯ ಮಾರ್‌ಗಾಂಚಿ ಖೊಬೊರ್
 ಗ ಯಾ ಮಾರ್‌ಗೇ ಓ...
 ಗ ಯಾ ಮಾರ್ ಸೀ ಲೋಕು ಸಾಂಗೋ | ರಾಮಾ ಪೊಡಾಂ ತಾಟ್ ಕೇಚಿಂ ಬೀರಾಂ
 ಗ ಯಮಿ ಚಲ್‌ಮೊಲ್ಯಾ ಓ...
 ಗ ಯಮಿ ಚಲ್‌ಮೊಲ್ಯಾ ಸೂರುಯಾ ವೀರ್ | ತಾಟ್‌ಕಿಯಿ ಕ್‌ಸಿಂ ಹಾಯ್ ಪೊಳೊಯಂ
 ಗ ಕ್‌ರ್‌ಗ್ ಉಂಚಾಳೆತೇ..
 ಗ ಕ್‌ರ್‌ಗಾ ಉಂಚಾಳೆತ ಚಿಂದ್‌ನಾ | ಸೂರುಯ ದೇವುಗಾ ಝಂಕ್‌ಳೇಲಾ
 ಉಡ್ತೆ:- ಪೂಡಾಂ ತೇವೆಯಲ್ಯೆ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮೀನ್
 ರುಷಿ ಸರ್‌ಲೆ ಕಾಯಿ ಮಾಗಾ ರೊಂದಾ
 ೯. ಗ ದೇಕುನಿ ರಾಮಾರೆ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನಾ | ಓನೊಂದು ದಾಲೊ ತಾಟ್‌ಕೇ ಮೊನಾಂ
 ಗ ಯವನಾಂ ಗಾಸೊನಿಯಾಂ... ಗ ಯವಡಾ ಕಾಂತೊನಿಗಾ
 ಗ ಯವನಾಂ ಗಾಸೋನಿ ರಾವುಲ್ಯಾ | ತಾಟ್‌ಕಿ ಓನಿಂಚಾ ಮಾರ್‌ಗೆ
 ಗ ಯವಡಾಂ ಕಾಂತೋನಿ ರಾವುಲ್ಯಾ | ತಾಟ್‌ಕೇ ಓನಿಂಚಾ ಮಾರ್‌ಗೆ
 ಗ ಯೇಕ್ ದ್‌ಡ್ ಲಾವೆಲಂ ಓ....
 ಗ ಯೇಕ್ ದ್‌ಡ್ ಲಾವೆಲಂ ಆಗಸ ? ಯೇಕ್ ದ್‌ಡ್ ಲಾದೇಲಾಂ ಪಾತಾಳ
 ಗ ತಾಟ್‌ಕೇ ಇಸಾರುನೀ...
 ಗ ತಾಟ್‌ಕೇ ಇಸಾರುನಿ ರಾಮಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಂಧಾನ್ ಕೇಲಾ.
 ಗಾ ಬಾಣ್ ಝೊಂಬಾಲ ಓ...
 ಗ ಬಾಣ್ ಝೊಂಬಾಲ ಹ್‌ರ್‌ದೆ ಕೊಂಬಾಡೆ | ತಾಟ್‌ಕಿ ರಣಾಭೂಮಿ ಪೋಡ್‌ಲ್ಯಾ
 ಗ ತಾಟ್‌ಕಿ ರಣಾ ಭೂಮಿ ಪೋಡಲ್ಯಾ | ಗ ತಾಡ್ ಮಾಡ್‌ಗಾ ವಿಸ್ತಾರಲ್ಯಾ.
 ಗ ಹುಮುತೀ ಗಾಲುನಿಯಾಂ...
 ಗ ಹು ಮುತೀ ಗಾಲುನಿ ತಾಟ್‌ಕೆಕ್ | ಫಾಟೀ ವುಯಿರ್ ಬೊರೊಪು ಬೊರಿವೇಲಂ
 ಉಡ್ತೆ:- ರಾಮನ್ ತಾಟ್‌ಕೆ ವೊಧೆಲಂ ಯೇಕಾ ಬಾಣೇ
 ತಾಟ್‌ಕಿ ಗೊರೊರಝಂ ಸೋಡಿಲ ತೇರೆ ಭೊವೊನೀ
 ೧೦. ಗ ರಾಯೀ ರುಷಿ ದೆವು ಮೆಳುನಿ | ಸಲ್‌ಲ್ಯಾ ಮಾಮ್ಮೆರು ಪೊವೊರ್ತಾ
 ಗ ಸಲ್‌ಲ್ಯಾ ಮಾಮ್ಮೆರು ಪೊವೊರ್ತಾ | ಗೀರಿ ಪೊರ್ ಪೊತಾರ್ ಇಸವೊಲ್ಯಾ
 ಗ ಚಂದ್‌ನ್ ಭವೊನ್ ಓ...
 ಗ ಚಂದ್‌ನ್ ಭವೊನ್ ವಿರಸ್ ಹಾಡುನಿ | ರುಷಿನಿ ಗೋಪಾಗಾ ಬಾಂದೀಲ್ಯಾ
 ಗ ರುಷಿನಿ ಗೋಪಾಗಾ ಬಾಂದೀಲ್ಯಾ | ಸಲ್‌ಲ್ಯಾ ಗೋಪೊಯಾ ಭೀತರ್
 ಗ ಸಲ್‌ಲ್ಯಾ ಗೋಪೊಯಾಂ ಭೀತರ್ | ಗುರೂಲ್ಯಾ ಮೊಡಾಂತ್ ಇಸವೊಲ್ಯಾ
 ಗ ಉತ್ತರ ದಿಕನ್ ಓ... ಗದ್‌ಗಣ್ಯ ದೀಕ್‌ನ್‌ಗಾ...
 ಗ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಯನ್ ಓ.....
 ಗ ಉತ್ತರ ದಿಕನ್ ಗೋಪೆ ಧ್‌ರ್‌ವೊಂಚ್ಯಾ | ಗ ದೇವು ರೊಘೂರಾಮು ಚೋಯಿಸಾಲಾ
 ಗದ್‌ಗಣ್ಯ ದಿಕನ್ ಗೋಪೆ ಧ್‌ರ್‌ವೊಂಚ್ಯಾ | ಗದೇವು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ಬೊಯಿಸಲಾ
 ಗ ವಿಸ್ವಾಮಿತುರು ಓ...

ಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಗುರುಗಾದೇವು| ಮೊಠಾಮೊದೆಂ ಹೂಮಾಕ್ ಬೊಯಿಸ್ಲ
 ಗ ಹುಮಾಚೊ ಪೊರುಮೊಳು ಓ...
 ಗ ಹೂಮಚೊ ಪೊರುಮೊಳು ಸೂಟಲ| ನೊವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್ತ್‌ಮು ಬೊರಲ
 ಗ ಹುಮಾಚೊ ಪೊರುಮೊಳು ಸೂಟಲ| ಬಾರಾ ಖಂಡ್ ಸಾಗೋರು ಬೊರಲ
 ಗ ನೊವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್ ತಮು ಬೊರಲ| ದ್‌ಯಿತ್ ರಾಕ್‌ಸ್ ದಾಂವುನು ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ಬಾರಖಂಡ್ ಸಾಗೋರು ಬೊರಲ| ದ್‌ಯಿತ್ ರಾಕ್‌ಸ್ ದಾಂವುನು ಯಾಲ್ಯಾ
 ಉಡ್ತೆಂ: ದ್‌ಯಿತ್ಯಾಂ ರಾಕೇಸಂ ಸಂವಾರೇಲೆ| ಓ ರಾಮನ್
 ಅಬೊಕ್ಯಾ ದ್‌ಯಿತ್ಯಾಂ ಸಂವಾರೇಲೆ| ಓ ದೇವಾಂನಿ
 ರುಷಿ ದೇವಾಂಲೊ ಹೂಮು ಸಾಜ್ ಕೇಲೊ...

೧೧.ಗ ತೇಗ್ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲ್ಯಾ| ಗೊವುತಮ ತಿರ್ತ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಪಾವುಲ್ಯ.
 ಗ ಗೊವುತಮ ತಿರ್ತಲಾಗ್ಗಿಂ ಪಾವುಲ್ಯ| ಗೊವುತೊಮು ತಿರ್ತ್ ನಾವುಲ್ಯ.
 ಗ ಗೊವುತಮು ತಿರ್ತ್ ನಾವುನಿ| ತಫಾನ್ ಸಿಳೇ ವುಯಿರ್ ಸ್ ಡ್ ಲ್ಯ
 ಗ ತಫಾನ್ ಸಿಳೇ ವುಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ್ಯ| ತೀಂಚಿಂ ಚರಣಂ ಸಿಳೇ ರೊಂಬೊಲ್ಯಾಂ
 ಗ ತಫಾನ್ ಸಿಳೇ ವುಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ್ಯ| ರಾಮ ಚರಣಂ ಸಿಳೇ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಂ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಚರಣಂ ಲಾಗುನಿ ವಿಪರೀತ ದಾಲೆಂ| ಓ ದೇವಾಂನಿ..

ಸಿಳೇಚಂ ಮೋನಿಸ್ ಕೇಲೆಂಗಾ|
 ಗೊವುತೊಮು ರುಷಿನಿ ಅಹಲ್ಯೆ ಬೊಲಿವೀಲೊ
 ದೇವಾಂನಿ ತಿಂಕಾಂ ದೋಗ್ಯೆಂ ಇಶಾವೊರು ಕೇಲೊ.

೧೨.ಗ ರಾಯಾ ದೊಸೊರೊಂತಾಲೇ ಕುಳೇ| ಸಿರೇ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನ್ ಬೊಳೇ
 ಗ ಸಿರೇ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನ್ ಓ ಬೊಳೇ| ಖೇಳು ಮಾಂಡಲೊ ಸಾಗ್‌ರಾ ತೇರೆ
 ಗ ಖೇಳು ಮಾಂಡಲೊ ಸಾಗ್‌ರಾತೇರೆ| ಖೇಳೇ ಬಾಳ್ ಸಾಗೊರು ಖೇಳ್ ತೇರೇ
 ಗ ಸಾಗೊರು ಉತಾಂಬೊರೇ...

ಗ ಸಾಗೊರು ಉತಾಂ ಬೊರೇಲಾ ಬೊರೇ| ರೊಘುರಾಮ ಕೊಪೊ ಈವಿಲಾ ವೋಡ್
 ಗ ರೊಘುರಾಮ ಕೊಪೊ ಈವಿಲಾ ವೋಡ್ | ಧೊನುಸ್ಪಾ ಹಾತ್ ಗಾಲೀಲಾ
 ಗ ಸಾಗೊರು ಯೊಸೊನಿ ಯಾಂ....

ಗ ಸಾಗೊರು ಯೊಸೊನಿ ಬೀರಾವೊನು| ರಾಮಾಚಿ ಚರಣಾಂ ಲಾಗ್‌ಲ
 ಗ ರಾಮಾಚಾ ಚರಣಂ ಲಾಗುನಿ| ಬೀರಾವೊನು ಮೊದುರೂಕ ಸಾಂಗತೊ
 ಗ ಯೋಕು ಯೋಳು ಸ್ಥೀರೈ ಓ... ಗ ದೋನು ಯೊಳು ನೀವೈಗಾ...
 ಗ ಯೋಕು ಯೋಳು ಸ್ಥೀರೈ ರಾಮಾ ತುಜೊ ಬಾಣ್ ಯಾಮ್ನಿ ಸ್‌ಗ್‌ಳೆ ದಾನ್ ನೀವೈ
 ಗ ದೋನು ಯೋಳು ನೀವೈ ರಾಮಾ ತುಜೊ ಬಾಣ್ ಯಾಮ್ನಿ ಸ್‌ಗ್‌ಳೆ ದಾನ್ ನೀವೈ
 ಗ ಯಾಂ ವೋ ಮುಚ್ಚೇ ಕುಳಾಂ...

ಗ ಯಾಂವೋ ಮುಚ್ಚೇ ಕೂಳಾಂಚಿ| ಹತ್ಯಾಗೋಳು ಗಿಯಿನಕಂ ರೊಘುರಾಮಾ
 ಗ ಸಾಗೊರು ಯತಾಂಭರಾ..

ಗ ಸಾಗೊರು ಯತಾಂಭೋರ್‌ಲಾ ಬೊರೇ| ರೊಘುರಾಮ ಕೊಪೋ ನೀವಲಾ ವೋಡ್
 ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಮು ಲಗ್ ಯಲೊ ಸಾಗೋರು ಖೆಳೋಂ ವೋಡ್

ದೇವಾನಿ ಮರ್ಯಾಲೇಜ್ (ಲ್ ಫಾಂ) ಮೊದಂ ಉಡೇ
 ದೇವು ಉತರಲೆ ಅಲ್ತಡಿ ವೊಲ್ತಡಿ | ಓ ದೇವು| ಉತರಲೈ ಪುಯಿಲ್ಯದ್ಡೀ.
 ೧೩.ಗ ಸಾತ್ತ್ಯಂ ಸೊಮುದೀರಂಚೇ ತೇರೆ| ರುಷೀನಿ ಹೂಮುಗಾ ಮಾಂಡೇಲಾ
 ಗ ಹೂಮುಚೊ ಧೋರುಮು ಓ....
 ಗ ಹೂಮುಚೊ ಧೋರುಮು ಕೋರುಚಿ ವೆಳೇ| ರುಷೀಲೆಂ ಯಾಂಗೂಳು ಚೀರಲಂ
 ಗ ರುಷೀಲೆಂ ಯಾಂಗೂಳು ಚೀರಲಂ| ರಗ್ತ್ ದೇವುಲೆಂಗಾ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್
 ಗ ತ್ತಳಾ ದೊರುನಿಯಾ...
 ಗ ತ್ತಳಾ ದೊರುನಿಂ ಬೇಳ್ ಕಮಂಡೊಳಿ| ರಗ್ತ್ ಭೋರ್ ರೆಂಗಾ ವುಯಿಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್
 (ಲಕಾರ)
 ಗ ಚಂದ್ನ್ ಭವೊನ್ ಓ....
 ಗ ಸ್ಂದ್ನ್ ಭವೊನ್ ವಿರಸ್ ಹಾಡುನಿ| ಗ್ಡೀಲ್ಯಾ ಸ್ಂದ್ನ್ನಾಚಿ ವೋ ಪೇಟ್
 ಗ ಗ್ಡೀಲ್ಯಾ ಸ್ಂದ್ನ್ ನಾಂಚಿ ಓ ಪೇಟ್| ಪೇಟ್ ತೇವೆಲ್ಯ ಬೇಳ್ ಕಮಂಡೊಳಿ
 ಗ ಪೆಟರೇ ದಕ್ನೇ ಓ...
 ಗ ಪೆಟರೇ ದಕ್ನೇ ದಾಕುನಿ| ತಾಜಾ ವುಯಿರ್ ಖಿಳಿಯೋ ಚೋಡೇಲ್ಯಾ
 ಗ ಉತಳುನಿ ಗೇವೊನಿಯಾಂ..
 ಗ ಉತಳುನಿ ಗೇವೊನಿ ಖಾಂದಾ ವುಯಿರ್ (ಮೊಸ್ತಕಾರ್)| ಸ್ಲಾಲ ಸೊಮುದೀರಚೇ ತೇರೆ
 ಗ ಸ್ಲಾಲ ಸೊಮುದೀರಚೇ ತೇರೆ| ಪೇಟ್ ಸೋಡಿಲ್ಯ ಸೊಪ್ತ ಸಾಗರೇ.
 ಉಡ್ತಂ: ಓ ಪೇಟ್ ಸೋಡಿಲಿ ಸೊಪ್ತಾ ಸಾಗರೇ
 ಪೇಟ್ ಸೋಡುನಿ ಮಾಗಾ ಪೊರತೋಲೊ
 ೧೪.ಗ ಹರ ಹರ ಬಾರರೇ ವೊರುಸಂ| ಕ್ಕರ್ಯೊ ಜಾಳ್ ಓಳ್ತೊ ಘರೇ
 ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಓ...
 ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಬೋರ್ಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್ | ಕ್ಕರ್ಯಾಲೆಂ ಜಾಳ್ ಸುಪುರಣ್ ದಾಲಂ
 ಗ ವುಂಚೆಳುನಿ ಗೇವೊನಿಯಾ...
 ಗ ವುಂಚೆಳುನಿ ಗೇವೊನಿ ಖಾಂದಾ ವುಯಿರ್ | ಸ್ಲಾಲ ಸೊಮುದೀರಚೇ ತೇರೆ
 ಗ ಸ್ಲಾಲ ಸೊಮುದೀರಚೇ ತೇರೆ| ಜಾಳ್ ತೇವೆಲಂ ದೋಣೆ ಭೀತರ್
 ಗ ದೋಣಿಕಾರ್ ಸೊಡುನಿಯಾಂ..
 ಗ ದೋಣಿಕಾರ್ ಸೊನಿ ದೋಣಿ ವುಯಿರ್ | ದೋಣು ಸೋಡಿಲ್ಯ ಸೊಪ್ತ ಸಾಗರೇ
 ಗ ಜಾಳ್ ಮಾರಲಂ ಓ...
 ಗ ಜಾಳ್ ಮಾರಲಂ ಸೊಪೆತ ಸಾಗರೇ| ರೆ ಪಾಗತ್ ಯೆತ್ ಮೈಂ ಯಪುನಾ ಘರೇ|
 ಗ ವೋಡಿರ್ ಕಡೂನಿಯಾ...
 ಗ ವೋಡಿರ್ ಕಡೂನಿ ಜಾಳ್ ಮಾರಲಂ | ರೆ ಜಾಳ್ ಜ್ಡ್ ಜ್ಡ್ ಲಾಗಲಂ.
 ಗ ಜಾಳ್ ಜ್ಡ್ ಜ್ಡ್ ಲಾಗ್ ಲಂ| ಜಾಳ್ ಓಡಿಲಂ ದೋನಿ ಭೀತರ್
 ಗ ಜಾಳ್ ಒಡೂನಿಯಂ....
 ಗ ಜಾಳ್ ಓಡೂನೂಂತುರೇ ಪೊಳೇ| ತತುಂ ಅಸ ಸ್ಂದ್ನ್ ನಾಚಿ ವೋಪೇಟ್
 ಗ ಈಬಾ ಸ್ಂದ್ನ್ ನಾಚಿ ವೋಪೇಟ್ | ಯಮುಕಾಂ ಕಾಯಿಬಾ ಕೋರುಚಿ

ಗ ಈ ಬಾ ಸ್ಕಾಂಡ್ ನಾಚಿ ವೋಪೇಟ್ | ಜಾನಕ ರಾಯಾಕ್ ಪೇಟೋಚಿ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಪೇಟ್ ಪೇಟ್‌ಯಿಲಿ ಜಾನಕ ರಾಯಾ
 ಪೇಟ್ ಪೇಟೊನಿ ಮಾಗಾ ಪೂರ್ತೊಲೊ
 ೧೫.೧ ಪೆಟರೇ ದಕ್‌ನೇ ಓ...
 ಗ ಪೆಟರೇ ದಕ್‌ನೇ ಕಾಡುನು ಪೊಳೇ| ತತ್ತೊಂ ಅಸ ರತನ್ ಸಾರೆಚಿ ಕನ್ಯಾ
 ಗ ಜಾನೊಕು ನೃಪೊದೊರೇ...
 ಗ ಜಾನೊಕು ನನ್ನಪೊದೊರೇಚಾ ಘರೇ| ದೇವಾಂಣಿ ಕನ್ಯಾಗಾ ದೀವೇಲ್ಯಾ
 ಗ ದಾವುನಿಂ ಬಿರಾಮೊನಾ
 ಗ ದಾವಿನಿಂ ಬಿರಾಮೊನಚೇ ಘರೇ| ನಾರೇಲೆಂ ಜಾತೊಕು ವಾಸೆಲಂ
 ಗ ನಾರೇಲೆಂ ಜಾತೊಕು ವಾಸೊನಿಂ| ನಾವುಂ ತೇವೆಲಾಂ ಸೀತಾ ಸೊವೊಂದ್‌ರೇ
 ಉಡ್ತೆಂ: ತೋರೊ ಸೀತಾ ಚೊಲುಮೊಲಿ ಲೆಂಕೇಯಲೋ ಕಾಳ್
 ಅಸುರ್ಮ ದ್‌ಯಿತಾಂಚೊ ದಾಯೀತ್ ಸಂಹಾರ್
 ಅಬೊಕ್ಯಾ ದ್‌ಯಿತಾಂಚೊ ದಾಯೀತ್ ಸಂಹಾರ್
 ೧೬.೧ ರಾಯಾ ದೊಸೊರೊಂತಲೇ ಬಾಳ್ | ಪಿರಾತೆಮೇರ್ ಖೆಳೊಂಗೆಲ್ಯ ಗೋಪಾಳ್
 ಗ ಅನಿಯಕ್ ನೊವೊಲ್ ವೋ...
 ಗ ಅನಿಯಕ್ ನೊವೊಲಾಚಿ ವೋ| ಪುರೇ| ರಾಯಾ ಜಾನಕಚೆಘರೇ
 ಗ ರಾಯಾ ಜಾನಕಚೇ ಘರೇ| ಸಿಂತೇ ಮಯೆ ಸ್ವಯಂವರ್ ಮಾಂಡೆಲಂ
 ಗ ಸಿಂತೇ ಮಾಯೆ ಸ್ವಯಂವರ್ ಮಾಂಡೆಲಂ| ನೋವು ಖಂಡಂ ದೊಂಗುರೊ ದಿವೇಲಾ
 ಗ ಯಾಂ ರೇ ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರ್| ದೊಸೊಗುರು ಧೋನುಸೊ ಪೂಜೇಲಾ
 ಗ ಜಾನ್ನ್ ಲೋಕೂ ಓ....
 ಗ ಜಾನ್ನ್ ಲೋಕೂಗಾ ಮೇಳುನಿ | ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ದೇವಾ ಕುಳುಯೇಚೇ ಓ...
 ಗ ದೇವಾ ಕುಳುಯೇಚೇ ದೇವುಗಾರಾಯೀ. ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂ ಮಾರ್ ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ..
 ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿ ಮೀನ್ ಓ ರುಷಿ| ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ಲೆಂಕೆಚೊ ರಾವೊಣು ಓ....
 ಗ ಲೆಂಕೆಚೊ ರಾವೊಣು ದ್‌ಯಿತ್ ಮೇಳುನಿ | ಸೀತೆಲ್ಯಾ ಸ್ವಯಂವರಾಕ್ ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ರವಣನ್ ಬಹಳ್ ಓ...
 ಗ ರವಣನ್ ಬಹಳ್‌ರೆ ಸ್‌ಗ್‌ತೇನ್ | ದೊಸೋಗುರು ಧೋನುಸೊ ಉಂಚೆಳಿಲ
 ಗ ಹೊರೊದೆಂ ಪೊಡೂನಿಯಾಂ... ಗ ಇರ್ ಧ್ಯಾರ್ ಪೊಡುನಿಗಾ.
 ಗ ಹೊರೊದೆಂ ಪೊಡುನಿ ವೇಲ ಧೂನು ಸೊ ಪಿರಾಣ್ ಜಾತೊ ವೈಕುಂಠ
 ಗ ಇರ್‌ದ್ಯಾರ್ ಪೊಡನು ವೇಲ ಧೂನುಸೊ ಪಿರಾಣ್ ಜಾತೊ ವೈಕುಂಠ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಕಡಾಂ ವೋಡ್ಯಾಂ ಧೂನುಸೊ ಬಾಣ್ ರಾವೊನು ಮೊರ್‌ತೋ
 ದೇವಾಂಲ್ಯಾ ಸೊಭೇ ಮೊದೆಂ ರಾವೊಣು ಮೋರ್‌ತೊ
 ಮೋರ್ ವಿಂಡ್ಯಾ ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವಣ| ಓ ತೂಯಿ

ಮೋರ್ ವಿಂಡ್ಯಾ ಪಾವೆಯ ರಾವಣ|
 ರಾವಣಾಲ್ಯ ದಾಯೀ ಸೀರಾಂ ರಗ್ತಂ ವಾಂವೊಲಿಂ
 ತಾಚಾ ರ್ಗ್ತಾಚಿ ದಾರಾ ಸೂಟಾಲಿ| ಓ ತಾಚಾ
 ರೂಢೀರಾಂಚಿ ನೀಡ್ಯೊ ಲೂಟಾಲೀ ಗಾ..
 ೧೨. ಗ ಅಚಿಕೆಯ ಬೊಂದೇವಾ ಲ್ಗ್ಸೀ ಮಿನಾ| ಸೊಭೇ ಮೊದೆಂ ಅಪೋ ಮಾನ್ ಯಾಲಾ
 ಗ ದೇವ ಸೋಬೇಚೊ ಓ....
 ಗ ದೇವ ಸೋಬೇಚೊ ಊಟಲಾ ವೀರ್| ರಾಮ ಬೊಂದೇವುಗಾ ಲ್ಗ್ಸೀಮಿನ್
 ಗ ರಾಮ ಬೊಂದೇವುಗ ಲ್ಗ್ಸೀಮಿನ್ | ಧೊನುಸ್ಸಾ ಲಗಿಂಬಾ ಸಾಲ್‌ಲ (ಪಾವುಲ)
 ಗ ದಯ ಪಾಯ ಯಾಂಗುಳು ಓ...
 ಗ ದಯ ಪಾಯ ಯಾಂಗುಳು ಲಾವುನಿ| ದೊಸೊಗುರು ಧೊನುಸೊ ವುಂಱಳಿಲ
 ಗ ದೊಸೊಗುರು ಧೊನುಸ್ಸೊ ವುಂಱಳಿಲ| ದೊನುಸೊ ಗ್ಗ್ನಾಸಿಂದ್‌ಲೊಲ
 ಗ ದೊನುಸೊ ಗ್ಗ್ನಾಸಿಂದ್‌ಲೊಲ| ಸೂರುಯ ಮಂಡಳಾಸಿಂ ಗೇಲಾ
 ಗ ಸೂರುಯ ಮಂಡಳಾಸಿ ವೋಗೇಲಾ| ಓಡ್‌ತೊ ಕಾಕಾಸೂರ ವೋಢೆಲ
 ಗ ವೋಡುತೊ ಕಾಕಾಸೂರ ವೋಢೆಲ| ಕ್ಡೆಂತ್‌ಕೆಂತ್‌ಣಂಪಡ್‌ವೇಲಂ
 ಗ ಕ್ಡೆಂತ್‌ಕೆಂತ್‌ಣಂಪಡ್‌ವೇಲಂ| ಸೀಂತೇ ಮಯ ಸ್ವಯಂವರ್ ವ್‌ಳಕಲ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಸೀಂತಾ ಗೆವುನು ಯಾಲೀ ಸ್ವಯಂವರಾಚಿ ಮಾಳಾ
 ತೀಮಾಳಾ ಗೆವುನು ಯಾಲೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಪೂಡಾಂ
 ಢೀರ್ ಕೊರುನು ರಾವುಗೆ ಮಾಯೆ ಜಾನ್‌ಕೇ ಸೀಂತಾ
 ಮಾಜಾನ್ ಓಡ್ ಬೊಂದೇವು ಹಾಯಿಗೇ ಮಾಯೆ
 ಮಾಗಾ ಸಿರಾಪು ದೀಲೊ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ ಪೂಡಾಂ
 ತೀ ಮಾಳಾ ಗಾಲ್‌ಲೀ ರಾಮಾಗ್‌ಳ್ಯಾ
 ಇಶಾವೊರು ನಾವುಲೋ ದೇವು ಜಾನುಕಾ ಪುರ
 ಸೀಂತಾ ಗೆವುನು ಯಾಲೇ ಅಯೋದ್ಯಯ ನಗಾರಾ
 ೧೩.ಗ ಸೀಂತಾ ದೇವೆ ಸ್ವಯಂ ವರ್ ದಾವುನಿ| ತೇಗೀ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತು ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ತೇಗಿ ವೀರ್ ಸವಾನೂಂತುರೇ ಯಲ್ಯಾ| ಪೂಂತಾ ಮಾರ್‌ಗೆಬಾ ಪಾವುಲ್ಯ
 ಗ ಭಾರ್ಗವು ಅವೊತಾರೀ ಓ.... ಗ ಭಾರ್ಗವತಾರೀ ಗಾ....
 ಗ ಭಾರ್ಗವೊತಾರೀ ಪರುಶುರಾಮು| ಗ ರೋಘೂ ರಾಮು ಭೇಟಲ್ಯ
 ಗ ರೋಘೂ ರಾಮಾ ಓ...
 ಗ ರೋಘೂ ರಾಮರೆ ಪರುಶುರಾಮಾ| ದೊಗ್ಡಾಂ ವೀರಾಂ ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಂ
 ಗ ವೈಷ್ಣೊ ಧೊನುಸೊ ಓ.....
 ಗ ವೈಷ್ಣೊ ಧೊನುಸೊ ಪರುಶುರಾಮನ್ | ರೋಘೂರಾಮ ವುಯಿರ್ ಸೋಡಲಾ
 ಗ ಸ್‌ಕತೀ ಲಾವುನಿಯಾಂ...
 ಗ ಸ್‌ಕತೀ ಲಾವುನಿ ರೋಘೂರಾಮನ್ | ದೊನುಸೊದವ್ಯಾಮೂಟಿ ಧ್‌ರಿಲ
 ಗ ದೊನುಸೊ ದವ್ಯಾ ಮೂಟಿ ಧ್‌ರಿಲ| ಸೂರುಯ ದೇವುಗಾ ಝಂಕ್‌ಳೇಲ್ಯಾ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಪರುಶುರಾಮಾಲೊ ಅವೊತಾರ್ ಸಾರೇಲೋ

ರೋಘೂ ರಾಮಾಲೋ ಅವೋತಾರ್ ಧೋರೋ

೧೯.ಗ ಯಾರೇ ದೊಸೊರೊಂತು ಓ ರಾಯ| ರುಷಿ ದೇವು ಬೊಧಂಗಾ ಕೋರೀತಾ
ಗ ರೋಘು ರಾಮಾಕ್ ಓ...

ಗ ರೋಘು ರಾಮಾಕ್ ಪಾಟ್ ಬಾಂದುಕ| ಧೊರುಮುಯಿ ರಾಚ್ ಕೋರುಕಾ
ಗ ವೊರ್ತಾಂ ಪಾವಲಿಂ ಓ...

ಗ ವೊರ್ ತಾಂ ಪಾವಲಿಂ ಮಂಥರೇ ನಾರೇ| ಕಯಿಕೆಕ್ ಪಟುವನು ದೀವೆಲ್ಯ
ಗ ಮಣಿಯರ್ ಗಾಲೂನಿ ಯಾ...

ಗ ಮಣಿಯರ್ ಗಾಲೂನಿ ಕೇಸಾಂ ರಾಸ್ | ಕಯಿಕೇ ಸಲೂನೂಂತು ರೇ ಗೆಲ್ಯಾ|
ಗ ಕಯಿಕೇ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೆಲ್ಯಾ| ದೊಸೊರೊಂತಾ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್ಲ್ಯಾ|

ಗ ಅಯಿಕಯಂ ಪತೀ ಓ...

ಗ ಅಯಿಕಯಂ ಪತಿರಾಯ ಭರತರೊಂದೊ| ಪ್ರತೂರಾಕ್ (ಭರತ್ ಕ್) ಪಾಟ್ ಬಾಂದೂಕ
ಗ ಪ್ರತರಾಕ್ (ಭರತಾಕ್) ಪಾಟ್‌ಗಾ ಬಾಂದುಕ| ರೋಘುರಾಮ ವೊನ್‌ವೊಸಾಕ್ ದಾಡುತ
ಗ ಕೈಯಿಕಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ....

ಗ ಕೈಯಿಕಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ| ದೊಸೊರೊಂತು ಮಚಾಕೊವೊಂತ್ ದಾಲಾ
ಉಡ್ತೆಂ: ದೊಸೊರೊಂತು ಪೋಡ್‌ಲ ಧಾರ್‌ನೀ ಊಯೀರ್

ಹಾತ್ ದೀವನಿ (ಲಾವನಿ) ರಾಮನ್ ಊಟವೇಲಾ

೨೦. ಗ ರಾಮು ನಮೋ ಅಯೋಧ್ಯೆ ಖಿಂಡೇಚೊ| ಬಾರಾಮು ದಿಕಾಂಕ್ ಲಾಗ್‌ಲಂಖಾಂತ್
ಗ ರಾಮು ಚಾತೋ ಓ...

ಗ ರಾಮು ಚಾತೋರೆ ವೊನಾಂ ತೇರೆ| ಕೊಸಲ್ಯೇ ಮಯಾಂ ಚಿಂತ್‌ನಾಂ ಕೋರೆ
ಗ ಮಾಚಾ ರಾಮಾ ಓ...

ಗ ಮಾಚಾ ರಾಮಾ ಗೂಣಾನಿ ದಾನ್ |ದೋಳ್ಕಾನಿಂ ಕೆದೆಂಬಾ ದೇಖೊಂಚೇ
ಗ ಬಾರಾ ವೊರುಸಾಂ ಓ....

ಗ ಬಾರಾ ವೊರುಸಂ ಬೋರ್‌ಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್ | ವೊರುತುನು ಯೆತ್ ಮಯಂ ರಾಜಾಯಂ
ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಚ್ ದೀಲೈತ್ಯೆ ಭರತ ಶತ್ರುಗುನಾ

ರಾಮು ಸಾಲ್‌ಲೈ ಸೂರ್ಯವೀರ್ ವೋನಾ

೨೧.ಗ ರಾಮು ಲಾಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ಓ| ಸೀತಾ ತೀಂ ತೇಗಾಂ ಸಾಲ್‌ಲಿಂ ವೊನ್‌ವಾಸಾ
ಗ ಪಂಚವಟಿ ಚಾವುನಿಯಾಲ...

ಗ ಯಾರೇ ಪಂಚವಟಿ ಚಾವುನಿ ರಾಮನ್ ಬಂದ್ ಯಾಲಿ ಗೋಪಾ

ಗ ರಾಮನ್ ಬಂದ್ ಯಾಲಿ ಓ ಗೋಪಾ| ಗೋಪೆ ತವೆಯಲೀ ಸೀತಾ ಸೊಂಪ್‌ದರೇ
ಉಡ್ತೆಂ: ಗೋಪೇ ಮಂಡ್‌ಯಾಲೊ ಸುರುಪುಟ್ಯಾಂಸೊ ಖೇಳು

ಗೋಪೇ ಮಂಡ್ ಯಾಲೊ ಪುಗ್‌ಡ್ಯೆ ಪಕ್ಷಿ ಖೇಳು

ಗೋಪೇ ಹಸ್‌ತ ಖೇಳುತ ದೋಗೈಂ ದಾನಾಂ

೨೨.ಗ ಗೇವುನಿ ರೂಪೊಯಾಂಚಿ ತೇಂಕೊಡಿ| ಲಾಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ಬ್ಯಾರ್ ಸ್ ರ್ ಲ

ಗ ಗೇವುನಿ ಸುಮರ್ಣಾಚಿ ಕುರುಂಡೋಳಿ| ಲಾಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ಬ್ಯಾರ್ ಸ್‌ರಲ

ಗ ಲಾಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ಬಾಯಿರ್ ಸ್‌ರಲ್| ಪವುಲ ವೋನಾಚೇ ಓ ತೇರೆ

ಗ ವೊನನ್ ವೋನ್ ಓ....

ಗ ವೊನನ್ ವೋನ್ ವೀಂಡೂಚೇ ಎಳೇ| ದೇಕ್ಲ ವೋನಿಂಚಿಂ ವೊನ್ ಪೊಳಂ

ಗ ತೆಂಕೊಡಿ ಗಾಲೂನಿಯಾಂ...

ಗ ತೆಂಕೊಡಿ ಗಾಲೂನಿ ವೀರ್ಸಾತ್‌ಳಾ| ತೊರೋಲೊ ವಿರಸ್ ಬಗ್‌ವೇಲಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಖೂಟೇತೊ ವೊನಿಂಚಿಂ ವೊನ್‌ಪೊಳಾಂ

ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ ಭೋರ್‌ಲಿ ಸುವರ್ಣ್ ಕುರುಂಡೊಳಿ

೨೩.ಗ ದೇಕುನಿ ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ ವೀರಾಕ್ | ಸುಂಬಾಸುರು ಕೋಪಾಕಿರೊಧು ದಾಲಾ

ಗ ಕರ್‌ಗ್ ಮೊಂತೊರೊಸಿಲಾಂ...

ಗ ಕರ್‌ಗ್ ಮೊಂತೊರೊಸೂನು ದಾಡಿಲಂ| ಕರ್‌ಗ್ ಗ್‌ರ್‌ಚ್‌ತ್ ಯಾಲಾಂ

ಗ ಕರ್‌ಗ್ ಗ್‌ರ್‌ಚ್‌ತ್ ವೋಯಲಾಂ| ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ ಲಗ್ಗಿಂಗಾ ಪಾವುಲಂ

ಗ ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ ಲಗ್ಗಿಂ ಪಾವುಚ್ಚೆ ಎಳೇ| ಬೊಂದೇವಾ ರಗ್‌ಕ್ಲಾ ಗಾಲೀಲ್ಯ

ಗ ಬೊಂದೇವಾ ರಗ್‌ಕ್ಲಾ ಗಾಲೂನಿ| ಕರ್‌ಗ್ ದವ್ಯಾ ಮೂಟಂ ಧ್‌ರಿಲಂ

ಗ ಚಾರ್ ಗಾಂವೂಂ ಓಡ್ ವಿರ್‌ಸಾರ್ | ಕ್‌ನಿಕೇ ಪಿಂಡ್‌ಗಾ ತೊರೊಬೇಲಂ

ಗ ಚಾರ್ ದಿಕಾಂ ಓಡ್ ವಿರ್‌ಸಾರ್ | ಕ್‌ನಿಕೇ ಪಿಂಡ್‌ಗಾ ತೊರೊಬೇಲಂ

ಗ ವೋಡಿ ಕಡೂನಿಯಾಂ...

ಗ ವೋಡಿ ಕಡುನಿ ಕರ್‌ಗ್ ಮಾರಿಲಂ | ಕ್‌ನಿಕೇ ಪಿಂಡ್‌ಗಾ ಲಾಸೇಲಾಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ತೋರೊ ದಾಯಿತ್ಯಾ ವೋಧೆಲೊ ಸುಂಬಾಸುರಾ

ತಾಚಾ ರಗ್‌ತಾಚೊ ಧಾರಾಂ ಸೂಟಾಲ್ಯೊ| ಓ ತಾಚಾ

ರೂಧಿರಾಂಚೊ ನೀಧ್ಯೊ ಲೂಟಾಲ್ಯೊಗಾ

೨೪.ಗ ಕೋನಾಂ ರಾಯಾಂ ರುಪಿ ವೋಧೋನಿ| ಯಪ್ರಲ್ಯ ಉದರ ಲಾಗ್‌ಲೋ ದೋಸ್

ಗ ಕುದೊಳೊಯೊ ಬಾಣ್ ಓ...

ಗ ಕುದೊಳೊಯೊ ಬಾಣ್ ರೆ ಕೋರುನಿ| ವೊನಾಂ ವೊದೆಂ ಖಾಂನಿಬಾ ಖೋಂಡೇಲ್ಯ

ಗ ಕತ್‌ರೊಯೊ ಬಾಣ್ ಓ...

ಗ ಕತ್‌ರೊಯೊ ಬಾಣ್ ರೆ ಕೋರುನಿ| ಚಾಂದ್‌ನ್ ವಿರಸ್ ಕತ್‌ರೇಲಾಂ

ಗ ವಟೊಳೊಯೊ ಬಾಣ್ ಓ...

ಗ ವಟೊಳೊಯೊ ಬಾಣ್ ರೆ ಕೋರುನಿ| ಚಾಂದ್‌ನ್ ಭವೊನ್ ಪುಂದು ವೇಲಂ

ಗ ಚಾಂದ್‌ನ್ ಭವೊನ್ ಪುಂದೊವುನಿ| ಖಾನೀ ಮೊದೆಂ ಅಗ್‌ನೀ ಚ್‌ಳಲ್ಯಾ

ಗ ಖಿನಿಮೊದೆಂ ಅಗ್ ನಿ ಚ್‌ಳುನಿ| ತಾಚಾವುಂಜರ್ ಧೋರುಮು ಸಾಳ್ ಬಾಂದಿಲ್ಯ

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿಯಾಂ...

ಗ ಹಾಲೆಂತ್ ಗೇವುನಿ ಹಾರೆತೋ ಲಿಂಬು| ಧೋರುಮು ಸಾಳೇ ವುಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ

ಗ ಧೋರುಮು ಸಾಳೇ ವುಯಿರ್ ಸೋಡುನಿ| ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಪಿರಾಣ್ ಲಾಸ್‌ಯಿತಾ

ಗ ಗಿಂಡ್ಯಾನ್ ದಾಲಾಂ ಓ...

ಗ ಗಿಂಡ್ಯಾನ್ ದಾಲಾಂ ಚಾನ್‌ಕೇ | ಸೀಂತೇ ಖೇಳು ಖೆಳೊಂಕು ವಿಸರೇಲ್ಯಾ

ಗ ಗಿಂಡ್ಯಾನ್ ದಾಲಾಂ ಚಾನ್‌ಕೇ | ಸೀಂತೇ ಪುಗುಡ್ಯೆ ಉಡೊಂಕು ವಿಸರಲ್ಯ

ಗ ಕೋನಾಂ ಲೂಬೊದೊನೀ.... ಗ ಕೋನಾ ಯೆಗುಸುನೀ...

ಗ ಕೋನಾಂ ರಾಯ ರುಷಿ ಯೆಗುಸುನಿ| ರೇ ಖೇಳು ಖೆಳೊಂಕು ವಿರಸರೇಲ್ಯಾ
ಗ ಕೋನಾಂ ರಾಯ ರುಷಿ ಲುಬೊದೊನಿ| ಪುಗುಡ್ಕೆ ಉಡೊಂಕು ವಿಸರೇಲ್ಯಾ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಪತೀ ಓ...

ಗ ಅಯಿಕಯ ಪತಿರಾಯ ಭರತರಂದೊ| ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಂ ದೇಕ್ಲಿಂ ಹುನಾಂ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಅಳೆರಾಯ ಭರತರಂದೊ| ಹಾಂವ್ ಸಾಂಗ್ತಂ ಅಕ್ಲಿಂ ಹುನಾಂ
ಗ ಊಟಾಂ ಊಟೆ ಓ....

ಗ ಊಟಾಂ ಊಟೇ ತೂಮಿ ಗೇಲ್ಯಾರ್ | ತುಮಾಚೊ ಬೊಂದೇವು ಮೇಳತ್
ಗ ತುಮುಚೊ ಬೊಂದೇವು ಮೇಳತ್ | ನ್ಹಯಿತೆರ್ ಪಿರಾಣ್ ಲಾಸ್ಯಾತ್
ಉಡ್ತೆಂ: ದೇವು ಸಾಲ್ತೊ ಬೊಂದೇವಾ ಸೊದೇಕ್ | ಓ ರಾಮು
ದೇವು ಭೇಟಲ ಬೊಂದೇವ ಲ್ಹಾಗ್ಸಿಮಿನಾ | ಓ ರಾಮು
ದೇವಾಂನಿ ಅಗ್ನಿ ವುಯಿಲೊ ಭೂಮಿರ್ ಉತ್ ರೀಲೊ | ಓ ಬೊಂದೇವಾ
ಸಾಂದ್ ನಾ ಕಟಾರ್ ತೀನಿಂ ಬೊಸ್ ಕಾರ್ ಕೇಲೊ

೨೫.ಗ ಬಾರಾ ಖಾಂಡ್‌ಯಾಂಚಿಂ ಓ ಅನ್ನ್ ತೇರಾ ಖಾಂಡ್‌ಯಾಂಚಿಂ ತೇವೊಳ್
ಗ ಇತ್ಲೆಂ ಗೇವೊನಿಯಾಂ....

ಗ ಇತ್ಲೆಂ ಗೇವೊನಿ ಸೂಪಾಳಿನಿ| ತಿಯೀ ನಾರ್ ಬ್ವಾರ್ ಸಾರ್ಲ್ಯಾ
ಗ ತಿಯಿ ನಾರ್ ಬಾಯಿರ್ ಸಾರ್ಲ್ಯಾ| ಸಲ್ ಲ್ಯಾ ವೊನಾಚೀ ವೋ ತೇರೇ
ಗ ಸಲ್ಲ್ಯಾ ಓನಾಚೀ ವೋತೇರೆ | ವೊನಾನ್ ವೊನ್‌ಗಾ ವಿಂಡ್‌ತಾ
ಗ ವೊನಾನ್ ವೋನ್ ವಿಂಡೊಚೀ ವೆಳ್ಳೆ| ದೇಕ್ಲ್ಯಾ ರಗ್ತಾಂಚಿಂ (ರುಧಿರಾಂಚಿಂ) ಕೋಂಡಾಂ
ಗ ದೇಕ್ಲ್ಯಾ ರಗ್ತಾಂಚಿಂ (ರುಧಿರಾಂಚಿಂ) ಓ ಕೊಂಡಾಂ| ಸೂಪಾಳಿನಿ ಮೊನ್‌ಗಾ

ಓನೊಂದಾಲಂ

ಗ ದಿಂಬಿಯೋ ಗಾಲೂನಿಯಾಂ...

ಗ ದಿಂಬಿಯೋ ಗಾಲೂನಿ ಸೂಪಾಳಿನಿ| ರಗ್ತಾಂ ಗೊಟ್‌ಲೆಂಗಾ ಗೋಟಾಂಗೋಟಿ
ಗ ಕೋನಾಂ ರಾಯ ರುಷಿ ರಗ್ತಾಂಬಾ| ರೆಗೋಡ್ ಗೋಡ್ ಲಾಗೇತ
ಗ ವೊರುಸ್ಯೆ ದ್ವಿಷ್ಟನ್ ಓ...

ಗ ವೊರುಸ್ಯೆ ದ್ವಿಷ್ಟನ್ ವುಯಿರ್ ಸಾಯಿತನಾಂ| ಸಿರೇ ರಾಮು ಲ್ಹಾಗ್ಸಿಮೀನ್
ಬೊಯಿಸಾಲ್ಯಾ

ಗ ಸೀರೆ ರಾಮು ಲ್ಹಾಗ್ಸಿಮೀನ್ ಬೊಯಿಸಾಲ್ಯಾ| ಪುತುರು ಸುಂಬಾಸುರು ದೀಸನಂ
ಉಡ್ತೆಂ: ಬೋಬುಗೆವುನು ದಾಂವ್ಲಿ ನಾರ್ ಸೂಪಾಳಿನ್ (ಜನಸ್ಥಾನಾಂ)

ದೂರಾಂ ಸಾಂಗ್ತೀ ಖರದೂಷಣ ತ್ರಿಶಿರಾಡೇ

ಖರದೂಷಣಂ ತ್ರಿಶಿರಾನಿಂ ಯೆವುದಾಂ ಕೇಲಿಂ

ದಾಯಿತ್ಯಾಂ ತೀಗ್ಕೆಂ ದೇವಾಂನಿ ವೊಧೆಯಾಲಿಂ

೨೬.ಗ ಖ್ ಘವೊಂಟೀ ಕಾರ್ಗ್ ಓ....

ಗ ಖ್‌ಘವೊಂಟೀ ಕಾರ್ಗ್ ಗಾಲೂನಿ| ಬಾರ ವೊರುಸಾಂಚಿ ಕನ್ಯ ರೋಚೆಲ್ಯಾ

ಗ ಬಾರ ವೊರುಸಂಟಿ ಕನ್ಯ ರೋಚೆಲ್ಯಾ| ಸೂಪಾಳಿನಿ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಯಲ್ಯಾ

ಗ ಸೂಪಾಳಿನಿ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಯಲ್ಯಾ| ಪವುಲ್ಯಾ ರೋಘುರಾಮಲೇ ಗೋಪೇ

ಗ ಪವೃಲ್ಯ ರೋಘುರಾಮಲೇ ಗೋಪೇ| ರಾಮಾಚೇ ಸಂತೇಗಾ ದೇಖಿಲ್ಯ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ರೋಘು ರಾಮಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ರೋಘುರಾಮ ಗಾ ದೇವಾ| ಯಪುನಾಕ್ ಇಶಾವೋರು ದಾವುಕ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಸೂಪಾಳಿನೀ....
 ಗ ಅಯಿಕ್ಯಯ್ ಸೂಪಾಳಿನಿಗೇ ನಾರೇ| ಯಪುನಾಕ್ (ಸೀತಾದೇವಿ) ಇಶಾವೋರು ದಾಲಾ
 ಗ ದಾಡುನು ದೀಲೀ ಓ....
 ಗ ದಾಡುನು ದೀಲೀತಿ ಸೂಪಾಳಿನಿ| ಬೊಂದೇವಾ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನಲೇ ಗೋಪೇ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಲ್ಗ್‌ಸೀಮಿನಾ...
 ಅಯಿಕಯ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನಗಾ ದೇವಾ| ದಾಡುನು ದಿಲ್ಯಾ ರೋಘುರಾಮನ್
 ಗ ಅಯಿಕಯ ನಾರೇಗೆ ಸೊವೊದಾರೇ| ರಾಮಾಲೊ ಗುರುತೂ ಹಾಡೂಕಾ
 ಗ ಮಾಗಾ ಈವೀಲ್ಯಾ ಓ...
 ಗ ಮಾಗಾ ಈವಿಲ್ಯಾತಿ ಸೂಪಾಳಿನ್ | ರಾಮಾಲೊ ಗುರುತು ಇಸರಿಲ
 ಗ ಘಟಿ ವುಯಿಲೊ ಪಾಲೋವೊ...
 ಗ ಘಟಿ ವುಯಿಲೊ ಪಾಲೋವೂ ಕಾಡುನಿ| ಬೊರೊಪು ಅಗ್‌ಕ್ಷೇರ್ ಬೊರಿವೇಲಾ
 ಗ ಯೆಂಬಾ ಬೊರೊಪು ಅಗ್‌ಕ್ಷೇರ್ | ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ ಮೊನಿಗಾ ವಾಸೋಕ
 ಗ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಝಗ್‌ರಾ ಓ...
 ಗ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಝಗ್‌ರಾ ನಿದೆರ್ ನೀದಾಲಾ| ನಾರೇನ್ ಕರ್‌ಗ್ ಕಾಡಿಲಂ
 ಗ ಕರ್‌ಗ್ ಝಗೇ ಝಗೇ...
 ಗ ಕರ್‌ಗ್ ಝಗೇ ಝಗೇ ದಾವೆಲಂ| ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಗ್‌ಡ್ ಬೊಡ್ಯಂ ಊಟಲ
 ಗ ಲ್ ಗ್ ಸಿಮಿನ್ ಗ್ ಡ್ ಬೊಡ್ಯಂ ಊಟಲ| ನಾರೇಲ್ಯ ತುರುಬಾಕ್ ಧಾರಿಲಂ
 ಗ ನಾರೇಲ್ಯ ತುರುಬಾಕ್ ಧಾರಿಲಂ| ಫಾಟೀ ವುಯಿಲೆಂ ಬೊರೊಪು ವಾಸೇಲಂ
 ಉಡ್ತೆ:- ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನನ್ ಕತಾರಿಲೆಂ ನಾಕ್ ಓಟ್ ಧಾಂ| ಓನಾರಲೆಂ
 ಬೋಬು ಗೇವು ದಾಂವ್ಲಿ ನಾರ್ ಸೂಪಾಳಿನ್ (ಲೆಂಕೇ ವುಯಿರ್)
 ದೂರಾಂ ಸಾಂಗೇತಾ ಲೇಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಾ (ಬೊಂದೇವಾ ರಾವುಣಾ)
 ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧು ದಾಲೊ ಲೆಂಕೇಚೊ ರಾವೋಣು
 ೨೨.ಗ ಅಯಿಕಯ ಮಾವಾಗಾ ಮಾರೀಚಾ| ರಾಮ ಬೊಂದೇವಾ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನನ್
 ಗ ರಾಮ ಬೊಂದೇವಾ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನನ್ | ಸೂಪಾಳಿನಿ ಅಪೋಮಾನ್ ಕೇಲಂ
 ಗ ತುಂಯೇಕ್ ಮುರುಗೂಂ ಓ...
 ಗ ತುಂಯೇಕ್ ಮುರುಗೂಂ ದಾವುನೀ ಸಂತೇಲ್ಯ ಪುಡಾಂಬಾ ನಾ ಸೋಕಾ
 ಗ ಸಂತೇಲ್ಯಾ ಪುಡಾಂಬಾ ನಾಸೂಕಾ| ರಾಮಾಚೀ ಸಂತಾ ಬಾ ದೇಖೋಕಾ
 ಉಡ್ತೆ: ಮಾರೀಚಾ ದಾಲೋತೊ ಮಾಯೇಚೆಂ ಮುರುಗುಂ
 ಮಾರೀಚಾ ದಾಲೋತೊ ಸುವಣ್ ಮುರುಗುಂ
 ೨೩.ಅರೆ ಓ ರಾಮು ಸೀಂತಾ ದೋಗ್ಯೆಂದಾನಾ ಖಿಳ್ ತಿಂ ಉತ್ತಮ ರೇಗ್‌ರಾಂ
 ಓ ಖಿಳ್ ತಿಂ ಉತ್ತಮು ರೇಗ್‌ರಾಂ
 ಮಾಯೇಚೆಂ ಮುರುಗು ಯಾಲಾಂ ಗೋಪೇ ಚಿಂದುವಾಲಾಂ

ಗ ಯೆಕ್ಲೇ ಸೊಡೂನೂಂತು ಗೇಲ್ಯಾರ್ | ಯಮ್ಮಾ ವುಯಿರ್ ಬೊಂದೇವು ಕೋಪೋತ್
ಗ ಕೊರೊತೆಂ ವಂಚನ್ ಓ...

ಗ ಕೊರೆತೆಂ ವಂಚನ್ ಸೀಂತ ಬೊಲ್ಲ್ಯ | ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ
ಗ ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ | ಯಪುಲೊ ಧೊನುಸೊ ಬಾಣ್ ಗೀವೆಲಾ

ಗ ಯಪುಲೊ ಧೊನುಸೊ ಬಾಣ್ ಗೇವೆಲ | ಧ್‌ರ್‌ವೊಂಟ್ಯಾ ಪೂಡಾಂಬಾ ರಾವೂಲ
ಗ ರಗ್‌ಶಾ ಗಲೂನಿಯಾಂ

ಗ ರಗ್‌ಶಾ ಗಲೂನಿ ಗೋಪೆ ಧ್‌ರ್‌ವೊಂಟ್ಯಾ | ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಬ್ಯಾರ್ ಸ್‌ರ್‌ಲ
ಉಡ್ತೆಂ: ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ದಾಂವೂಲ ಬೊಂದೇವಾ ಸೋದೇಕ್

ಲ್ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ ಮೇಳ್‌ಲ ಯಪುಲೊ ಬೊಂದೇವು
(ದೇವಾಂನಿ ಕಡ್ ಯಾಲಿ ಮುರ್ಗುಸಾಚಿ ಕಾಂತೀ

ದೊನುಸ್ಸಾ ಎಡೆಯಾಲಿ ಏಳ್‌ವ್ಯಾಚಿ ಕಾಂತೀ)

೩೧.ಗ ಕುರುಟಿ ನೇಸ್‌ಲೊ ಕಾವಿ ವುಸ್ತುರು | ಹಾತಿಂತ್ ಕಮಂಡೊಳಿ ಗೇವೆಲ್ಯಾ

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಕಮಂಡೊಳಿ ಗೇವುನಿ | ರಾವೋಣು ವೊನೀಯಾಲ ಗೋಪೆಕ್

ಗ ಧೊರುಮು ಮುನುನಿಯಾ

ಗ ಧೊರುಮು ಮುನುನಿ ಸಾಚ್ ವೋಕೆಲಾ | ಸಿಂತಾ ದೆವೆ ಕಾನೀ ಸೊಬುದು ಪೋಡ್‌ಲ

ಗ ಯಾಮ್ನಿ ಖಾತಿಂ ಓ...

ಗ ಯಾಮ್ನಿ ಖಾತಿಂತಿಂ ಕಂದಾ ಮೂಲಂ | ತೂಮೂಕಾಂ ಕಾಯಿಬಾ ವಾಡೂಚಿಂ

ಗ ತೀಂತ್ ಕಂದಾ ಮೂಲಾಂ...

ಗ ತೀಂತ್ ಕಂದಾ ಮೂಲಂ ಹಾಡ್‌ಗೇ | ನಾಂಯೀತ್‌ರೇ ಸಿರಾಪುದಿವೇನ್

ಗ ಸಿರಾಪಾ ಕಾರಾಣ್ ಓ....

ಗ ಸಿರಾಪಾ ಕಾರಾಣ್ ಓ ಸಿಂತಾ | ಧೊರುಮು ಗೆವುನು ಬಾಯಿರ್ ಯಲ್ಯಾ

ಗ ಧೊರುಮು ಗೆವುನು ಬಾಯಿರ್ ಯಲ್ಯಾ | ಗೋಪೆ ಧ್‌ರ್‌ವೊಂಟ್ಯಾರ್ ಉತೊರೇಲ್ಯಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಧ್‌ರ್‌ತಾರಿ ಸೋಮೆತ್

ರವಣನ್ ಕಾತ್‌ರೀಲ್ಯ |

ಪಾಟಿಯ ರಾವಣನ್

ರೊತಾರ್ ಗಾಲೀಲ್ಯ ||

೩೨.ಗ ರಾಮಚೇ ಸಿಂತೇಕ್ ರೂತಾರ್ ಗಾಲೂನಿ | ರಾವಣನ್ ರೋತುಗಾ ಸೋಡಿಲಾ

ಗ ಪೊಂತಾ ಮಾರ್ ಗೆ ಓ...

ಗ ಯಾಂರೇ ಪೊಂತಾಯಿ ಮಾರ್‌ಗೇ | ವಿಂಡಾ ಚೊ ಚನಿಯೊ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ

ಗ ವಿಂಡಾ ಚೊ ಚನಿಯೊ ಮೆಳ್‌ಲ್ಯಾ | ರಾವಣಲೊ ರೋತುಗಾ ತ್‌ಡ್‌ಸೀಲಾ

ಗ ಸೋಮು ಸ್‌ಗ್‌ತ್ಯೋ ಓ...

ಗ ಸೋಮೂ ಸ್‌ಗ್‌ತ್ಯೋ ಯುಗುತ್ಯೊ ದಾವುನಿ | ಚಾನ್‌ಯಲಿಂ ಕುರುಟಾಂ ಮೋಡಿಲ್ಯಂ

ಉಡ್ತೆಂ : ಚನಿಯೊ ವೋಡ್‌ಲ್ಯ ಧ್‌ರ್‌ನೀ ಊಯಿರ್

ಚನಿಯೊ ಲ್‌ಳ್‌ತ ಧ್‌ರ್‌ನೀ ವುಯಿರ್

ವೊರು ದಿಂದಾಲೊ ಚಾನಕೆ ಸಿಂತೇನ್

ವೊರ್ತಂ ಸಾಂಗೋಕಾ ರಾಮು ಲ್ಗ್‌ಸಿ ಮಿನಾಂ

೩೩.ಗ ರಾವೊಣು ಕೊಪಾ ಕಿರೂಧು ದಾವುನಿ| ಯಪುಲೊ ರೋತುಗಾ ಸೋಡೀಲಾ
ಗ ದುಃಖಿ ಪಾವುಲಿ ಓ... ಗ ಸುಖೀ ಪಾವುಲಿಗಾ..

ಗ ದುಃಖಿ ಸುಖೀಗಾ ಪಾವುಲಿ| ಸೀತಾ ದೇವಿ ಖಿದೀ ಖಿದಿ ರ್‌ಡ್‌ತ

ಗ ಸೀಂತಾ ದೇವಿ ಖಿದಿ ಖಿದಿ ರ್‌ ಡ್‌ ತ| ಜತ್ಯಾವೀರ್ ಪೊಕೊಯೊ ಅಯಿಕ್ಕಲ

ಗ ಜಾತ್ಯಾ ವೀರ್ ಪೊಕೊಯೊ ಅಯಿಕ್ಕಲ| ರಾವುಣಾಲೊ ರೋತುಗಾ ತ್‌ಡ್‌ಸೀಲಾ

ಗ ಸೋಮೂ ಸ್‌ಗ್‌ತ್ಯೋ ಓ.... ಗ ಸೋಮೂ ಯುಗುತ್ಯೋಗಾ

ಗ ಸೋಮೂ ಸ್‌ಗ್‌ತ್ಯೋ ಯುಗುತ್ಯೋ ದಾವುನಿ| ರಾವೊಣು ಸೊಲ್‌ವೊಸೊ ದಾಲಾ

ಗ ರವುಣನ್ ಕಪಟ್ ಓ...

ಗ ರವುಣನ್ ಕಪಟ್ ನಾಟ್ ಕೋರುನಿ| ಚಾಠಾಯಿಲೆಂ ಮೊರಣ್ ಇಸರಿಲಂ

ಗ ತೂಚೆಂ ಮೊರಣ್ ಸತ್ಯಂ ಸಾಂಗೊಕಾ| ಮಾಚೆಂ ಮೊರಣ್ ಹಾಂವುಂ ಸಾಂಗ್ ತಂ

ಗ ಮಚೆಂ ಮೊರಣ್ ಹಾಂವುಂ ಸಾಂಗ್ ತಂ| ದವ್ಯಾ ಪಾಯ ಉಂಗುಷ್ಟ ಉಯಿರ್

ಗ ಜಠಾಯಿನ್ ಮೊರಣ್ ಓ....

ಗ ಜಠಾಯಿನ್ ಮೊರಣ್ ಸ್‌ತ್ಯೆಂ ಸಾಂಗ್‌ಲಂ| ಗ ದೋನಿ ರಚೆಗಾ ಮೋಡುಕಾ

ಗ ರವುಣನ್ ಪಾಯೋ ಓ....

ಗ ರವುಣನ್ ಪಾಯೋಗಾ ದೋರಿಲ| ಜಠಾಯಿನ್ ಸೋಸುಗಾ ಮಾರಿಲ್ಯು

ಗ ಜಠಾಯಿನ್ ಸೋಸುಗಾ ಮಾರಿಲ್ಯು| ರಾವುಣನ್ ಉಂಗುಷ್ಟ ಸುಕಿವೇಲಾಂ

ಗ ಸೋಸು ರೈಂಬೋಲಿ ಓ...

ಗ ಸೋಸು ರೈಂಬೋಲಿ ಧರ್‌ನಿ ಭೀತರ್ | ಫಾಟಿ ವುಯಿರ್ ಪಾಯೋಗಾ ದೋರೀಲಾ

ಗ ಫಾಟೀ ವುಯಿರ್ ವಾಯೋಗಾ ದೋರಿಲ| ಜಠಾಯಿಲ್ಯೆ ರಚೆಗಾ ಮೋಡಿಲ್ಯು

ಉಡ್ತೆಂ : ಜಠಾಯಿನ್ ಉಡನ್ ಕೇಲಂ ಆಕಾಸಾ ಪಾತಾಳಾ

ಜಠಾಯಿ ಪೋಡ್‌ಲ ಧರ್‌ನೀ ಉಯಿರ್

ವೋರು ದಿಂದಾಲ ಜಾನ್‌ಕೇ ಸೀಂತೇನ್

ವೊರ್ತಾಂ ಸಾಂಗೋಕ ರಾಮು ಲ್ಗ್‌ಸೀ ಮೀನಾಂ

೩೪.ಗ ಜಠಾಯಿಕ್ ಸಂವಾರಣ್ ಕೋರುನಿ| ರವುಣಾನ್ ರೋತುಗಾ ಸೋಡೀಲ

ಗ ರವುಣನ್ ರೋತುಗಾ ಸೋಡಿಲ| ಪವುಲ ಪೊಂತಾಯಿ ಮಾರೇಗೆ

ಗ ಸೀಂತೆನ್ ಯಭರಣಂ...

ಗ ಸೀಂತೆನ್ ಯಭರಣಂ ಕಾಡುನಿ| ಪಾಲ್‌ವ್ಯ ವುಸ್ತುರಾಂತ್ ಬಾಂದಿಲ್ಯಂ

ಗ ಪಾಲ್ ವ್ಯ ವುಸ್ತುರಾಂತ್ ಬಾಂದುನಿ| ರುಷಿಮುಕಿ ಪೂರ್ವೊತಾರ್ ಗಾಲೀಲ್ಯಂ

ಗ ತೀಂಭಾ ಸೀಂತೇಲಿಂ ಯಭರಣಂ| ವಾಸರ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಮೇಳಲ್ಯಂ

ಗ ಸಾಗೊರು ಉತೊರೊನೀ

ಗ ಸಾಗೊರು ಉತೊರೊನಿ ರಾವೊಣು| ಪವುಲ ಸುವರ್ಣಚಿ ಲೆಂಕೇರ್

ಗ ಪವುಲ ಸುವರ್ಣಚಿ ಲೆಂಕೇರ್ | ರಾವುಣಾನ್ ರೋತುಗಾ ದೇಂವೊಯ್ಲು

ಗ ರವುಣಾನ್ ರೋತುಗಾ ದೇಂವೊಯ್ಲು| ಆಶೋಕೇ ವೊನಾಂತ್ ರಾವೊಯ್ಲು

ಉಡ್ತೆಂ: ಸೀಂತಾ ಬೊಯಿಸಾಲ್ಯ ಸ್‌ಂದ್‌ನಾ ಕಾಟ್ಕಾರ್

ಸೀಂತಾ ಸಂವರತ ರಾಮು ರೋಘುನಾಥಾ

೩೫. ಗ ಸೋರುನು ವೇಲಿ ಓ...

ಗ ಸೋರುನು ವೇಲೀ ರಾಮಚೇ ಸಿಂತಾ| ಸೊಮುಸೇವು ಪೊಡ್ಲಾ ರೋಘುನಾಥಾ

ಗ ದೋಗಿ ವೀರ್ ಬೊಂದೇವೂ...

ಗ ದೋಗಿ ವೀರ್ ಬೊಂದವು ಮಗಾ ಈವಿಲ್ಯ| ರಾಜ್ ಯಂಗ್‌ನಂತ್‌ಗಾ ರಾವೊಲ್ಯ

ಗ ರಾಜ್ ಯಂಗ್‌ನಂತ್ ರಾವೊಲ್ಯ| ರೊವೊಳಾರ್ ಸಿಂತಾಗಾ ದೀಸನಾಂ

ಗ ಅಯಿಕಯ ಬೊಂದೇವಾ ಓ...

ಗ ಅಯಿಕಯ ಬೊಂದೇವಾ ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ| ಪಲ್ ವೆಲೊ ದಿವೊಗಾ ಪರ್ದಾಳುಕಾ

ಗ ಪಲ್ ವೆಲೊ ದಿವೊಗಾ ಪರ್ಜಾಳುನಿ| ರಾಜ್ ರೊವೊಳಾರ್‌ಗಾ ಸೋದುಕಾ

ಗ ರಾಜ್ ರೊವೊಳಾರ್ ಸೋದಿತಾ| ರೊವೊಳಾರ್ ಸಿಂತಾಗಾ ದೀಸನ

ಗ ಸೀಂತಾ ಮನುನಿಯಾಂ

ಗ ಸೀಂತಾ ಮನುನಿ ದೋಗಿ ವಿರ್ | ಸ್‌ಲ್‌ಲ್ಯ ಪೊಂತಾಯಿ ಮಾರ್‌ಗೇ

ಗ ಯಾರೇ ಪೊಂತಾಯಿ ಮಾರ್‌ಗೇ | ವಿಂಡಾಚೊ ಚನಿಯೊ ಮೇಳ್‌ಲ್ಯ

ಗ ವಿಂಡಾಚೊ ಚನಿಯೊ ಮೇಳ್‌ಲ್ಯ| ಚನಿಯೊ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ್ಯ

ಗ ಚನಿಯೊ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ್ಯ| ಸೀಂತೇಲೆಂ ವೊರ್‌ತಮೊನ್ ಸಾಂಗ್‌ಲಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ಚಾನ್‌ಯೆ ಚಾನ್‌ಯೆ ಖಾಯಿಂಗೇ ವಾಟ್

ರಾವೊಣ್ ಸಿಂತಾ ವೇಲ್ಯ ಈತಗಾ ವಾಟ್

ತುಕಾಂದೀತಾ ಚಾನ್‌ಯೆ ಸುವರ್ಣ ಪಾಟ್

ನಾಕಾಂಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯ ಸುವರ್ಣ ಪಾಟ್

ಗೊರುವಂ ಈಕ್ಲೆ ರಕ್ಲೆ ರ್ಘುಂಗ್‌ಳೆ ಚೆಡ್ಕೆ ಯೆವುದಂ ಕಾಡೀತ್

ಗೊರುವಂ ರಕ್ಲೆ ರ್ಘುಂಗ್‌ಳೆ ಚೆಡ್ಕೆ ಬೊಡೊನು ಮಾರೀತ್

ಮಕಾಂ ದೀಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕಂಬುಳೇ ಪಾಟ್

ತುಕಾಂ ದೀತಾ ಚಾನ್‌ಯೆ ಕಂಬುಳೇ ಪಾಟ್

ಈತ್ ಗಾ ಸ್ವಾಮಿಯ ಲೆಂಕೇರ್ ವಾಟ್

೩೬. ಗ ಚನಿಯಲೆಂ ವೊರ್‌ತಮೊನ್ ಅಯಿಕೋನಿ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಾಲೂನೂಂತು ಗೆಲ್ಯಾ

ಗ ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಾಲೂನೂಂತುರೇ ಗೆಲ್ಯಾ| ಗ ರಾಮು ರಾಮು ಸೊಬುದು ಅಯಿಕಲ್ಯ

ಗ ರಾಮುರಾಮು ಸೊಬುದು ಅಯಿಕಲ್ಯ| ಜಠಾಯಿವೀರ್ ಪೊಕೊಯೊ ದೇಖ್‌ಲ

ಗ ಕೋನಾ ಕಾರಣ್ ಓ...

ಗ ಕೋನಾ ಕಾರಣ್ ಪೊಕೊಯೊ | ಜಠಾಯಿ ವೀರ್ ಧರ್‌ನೀರ್ ಪೋಡಲ

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ...

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ| ಜಠಾಯಿ ವೀರ್ ಖಿದೀ ಖಿದಿ ರ್‌ಡ್‌ತ

ಗ ಜಠಾಯಿವೀರ್ ಖಿದೀ ಖಿದಿ ರ್‌ ಡ್‌ ತ| ಸೀಂತೇಲೆಂ ವೊರ್‌ತಮೊನ್ ಸಾಂಗ್‌ತ

ಗ ರವೊಣ್ ಕಪಟ್ ಓ....

ಗ ರವೊಣ್ ಕಪಟ್ ನಾಟ್ ಕೋರುನಿ| ಯಪುನಲ್ಯೆ ರಟೆಗಾ ಮೋಡಿಲ್ಯ

ಗ ಯಾಪುನು ಭೂಮಿರ್ ಓ...

ಗ ಯಾಪುನು ಭೂಮಿರ್ ಪೋಡುಚೇ ವೆಳ್ಳೇ ಸಿಂತೇನ್ ವೋರು ದಿಂದಾಲೊ
ಗರಮಚಿಂ ಚರಣಂ ಓ...

ಗ ರಮಚಿಂ ಚರಣಂ ಸೌಯಿಲ್ಯಾ(ದೇಖ್ಲಿ)ವ್ವಯಿರ್ ಯಪುನಲೆಂ ವೊರ್ತಮೊನ್ ಸಾಂಗೊಕಾ
ಗ ಜತಾಯಿಲೆಂ ವೊರ್ತಮೊನ್ ಅಯಿಕ್ಕೊನಿ| ರೊಗೂರಾಮ ಮೊನಾಂ ಶೋಕು ಲಾಗ್ಲ
ಗ ರೊಘೂರಾಮ ಮೊನಾಂ ಶೋಕು ಲಾಗ್ಲ| ಜತಾಯಿಲೊ ಪಿರಾಣ್ ಝುಂಬಾಲ
ಉಡ್ತೆಂ: ಸ್ವರ್ನ್ ದಾಳಿಲೆಂ ತ್ವೆಟ್ತಾ ವ್ವಯಿರ್ - ಓ
ಜತಾಯಿಲೊ ಹೂಮು ದಾಹನ್ ಕೇಲೆಂ- ಓ

೩೭. ಗ ಜತಾಯಿಕ್ ಅಗ್ನಿಕ್ ಪಾವೊನಿ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತು ಗೇಲ್ಯಾ
ಗ ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲ್ಯಾ| ಶಬರೀ ನಾರ್‌ಗಾ ಮೇಳಲ್ಯ
ಗ ಶಬರಿ ನಾರ್ ಗಾ ಮೇಳಲ್ಯ| ರಾಮಾಚಾ ಚರಣಂ ಲಾಗ್ಲಲ್ಯಾ
ಗ ವೊನಿಂಚಿಂ ವೊನ್ ಫೊಳಾಂ...

ಗ ವೊನಿಂಚಿಂ ವೊನ್ ಫೊಳಂ ಪಾವೊನಿ| ನಾರೇನ್ ಸಲ್‌ಮಾನ್ ಕೇಲಾ
ಗ ನಾರೇನ್ ಸಲ್‌ಮಾನ್ ಕೋರುನಿ| ಗ ಪಂಪಾ ತೇರೇ ವಾಟ್ ದಕ್‌ವೇಲ್ಯ
ಗ ಪಂಪಾತೇರೇ ವಾಟ್ ದಕ್ ವೇಲ್ಯ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತು ಗೇಲ್ಯಾ
ಗ ಪಂಪಾ ಸರೊವರಾಂ...

ಗ ಪಂಪಾ ಸರೊವರಾ ಲಾಗ್ಲಿಂ ಪಾವೊನಿ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ತ್ವೆಟ್ತಾ ದೇಂವಲ್ಯ
ಗ ಕಮಲ ಪುಲಾಕ್ ಓ...

ಗ ಕಮಲ ಪುಲಾಕ್ ಸೊವ್ವನಿ| ರೋಘೂರಾವ ಮೊನ್‌ಬಾ ಚಿಂತವೊಲ
ಗ ಸೀಂತಾ ಮುನುನಿಯಂ

ಗ ಸೀಂತಾ ಮುನುನಿ ರೋಘೂರಾಮು| ರೋಘೂರಾಮು ಪೊಡ್‌ಲ ಧಾರನೀ ವ್ವಯಿರ್
ಉಡ್ತೆಂ: ಪಾನೀ ಕಾಡುನಿ ದೊಳಿಂಕ್ ಲಾವೀತಾಲೋ|
ಸ್ವಂದಾನಾಚಾ ಕಟ್ಟಾರ್ ತೀನಿ ಬೊಸ್‌ಕಾರ್ ಕೇಲೊ

೩೮. ಗ ರುಷಿ ಮುಕಿ ಪೊರ್ವೂತಾರ್ ಸಾಕುನು| ಸುಗುರವು ಸೌಯಿಲ ರಾಮು ಲ್ಲಕ್ವಿಮಿನಾ
ಗ ಸುಗುರೇವು ಸೌಯಿಲ ರಾಮು ಲ್ಲಕ್ವಿಮಿನಾ| ವೀರಾ ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲಿವಿಲ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ..

ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ತುಜೊ ನಿಜ್ ರೂಘೂಗಾ ಸೋಡೂಕಾ
ಗ ತುಜೊ ನಿಜ್ ರುಘೂಗಾ ಸೋಡೂಕಾ| ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ ವೇಸುಗಾ ದೋರುಕಾ
ಗ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ ವೇಸೂಗಾಧೋರುಕ | ಪಂಪಾ ಸರೋವರ ತೀರೇ ಸಾಲೊಕಾ
ಗ ಸ್ವಂದಾನಾ ಕಟ್ಟಾರ್ ಓ...

ಗ ಯಾರೇ ಸ್ವಂದಾನಾಚ ಕಟ್ಟಾರ್ | ದೋಗು ವೀರ್ ದೇವುಗಾ ಬೊಯಿಸಲ್ಯ
ಗ ದೋಗುವೀರ್ ದೇವುಗಾ ಬೊಯಿಸಲ್ಯಾ| ದೋಗಾಂ ವೀರಾಂ ಚರಣ ಲಾಗೊಕಾ
ಗ ದೋಗಂ ವೀರಾಂ ಚರಣಂ ಲಾಗೊಕಾ| ಸೊಭಾಗ್ಯೆಲೆಂ ಯಾದಿಂ ಪೂರ ಇಸರುಕ
ಗ ಸೊಭಾಗ್ಯೆಲೆಂ ಯಾದಿಂ ಪೂರಾ ಇಸರುಕ | ಸೊಭಾಗ್ಯಾಂಕ್ ಬೊಲೊನು ಹಾಡೂಕ
ಉಡ್ತೆಂ: ಹೊನ್ನೊತನ್ ಸೋಡಲೊ ನಿಜ್ ರೂಪು ವೇಸು
ಹೊನ್ನೊತನ್ ಧಾರಿಲೊ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ ವೇಸು

೩೯.ಗ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ ವೇಸೂಗಾ ದೋರುನಿ| ಹೊನುಮೊತು ಸಲೂನೂಂತು ಗೇಲಾ
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಸವಾನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ| ಪಂಪಾಸಾರ್ ತ್ತಳಿಯೆ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಪಾವುಲ
 ಗ ಪಂಪಾಸಾರ್ ತ್ತಳಿಯೆ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಪಾವುಲ | ರಾಮಾಚ ಚರಣಂ ಲಾಗೇಲಾ
 ಗ ರಾಮಾಚ ಚರಣಂ ಲಾಗುನಿ| ದೇವಾಂಲೆಂ ಯಾದಿಂ ಪೂರ ಇಸರಿಲಂ
 ಗ ಸೂರುಯ ವಂಶಾಚೇ...

ಗ ಸೂರುಯ ವಂಶಾಚೇ ಕುವೊರ್ | ಅಯೋಧ್ಯಚ ದೊಸೊರೊಂತಾಲೆ ಪುತುರು
 ಗ ಅಯೋಧ್ಯಂತ ದೊಸೊರೊಂತಾಲೆ ಪುತುರು| ಪಿರ್ತಮೆರ್ ರಾಮು ಲ್ಗ್ಸೀಮಿನ್
 ಗ ವೀರಾ ತೂಂ ಕೋನಾಚೋ ಬಾ ಕೋನೂ....

ಗ ಹಂವುಂಬಾ ಅಂಜನೆ ಮಾಯೆ ಪುತುರು| ಜ್ಲಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊ ಸುತು
 ಗ ಜ್ ಲ್ ಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊ ಸುತು| ಪಿರ್ತಮೆರ್ ವೀರ್ಗಾ ಹೊನುಮೊತು.
 ಉಡ್ತೆಂ: ರೂಪೂ ಪೊಲೋಚೊನಿ ನಿಜ್ ರೂಪೂ ದಾಲೋ

ವಾನರ ಸುಗುರೆವಾಲಿಂ ವೊರ್ತಾಂಸಾಂಗ್ ಲೊ
 ಖಿಂದರ್ ಬೊಯಿಸೀಲೊ ರಾಮು ಲ್ಗ್ಸೀಮಿನಾ
 ದೇಂವಾಂ ಗೆವುನುಯಲೊ ರುಷಿ ಮುಕಿ ಪೊವೊತಾ| ಓ ದೋಗ್ಯೆಂ|
 ಸುಗುರೆವು ಲಾಗ್ಲೊ ರಾಮಾಚ ಚರಣಂ

೪೦.ಗ ಕ್ನಿ ಕನೀರೆ ಪೇಕಾಂದರ | ರತನ್ ಸೇಸೆಲೆಂಗಾ ಮನೋಹರ
 ಗ ಚಾರ್ ವಿಧಿಯೆಚಾ...

ಗ ಚಾರ್ ವಿಧಿಯೆಚ ಸಾಗ್ರಾ| ರೆ ತೂಂ ಸೊವುದ್ಧಾರಾ ಯೇಕ್ ದೂರ್
 ಗ ಸಾಗ್ರಾ ಮೊಂಚೊಪು ಓ....

ಗ ಸಾಗ್ರಾ ಮೊಂಚೊಪು ಗಾಲುನಿ| ಗುವಾಳೀ ರಾಯಿ ರಾಜ್ ಕರೇ
 ಗ ವಾಳೀ ರಾಯಿ ರಾಜ್ ವೋ ಕರೇ| ಭೋಗ್ತೊ ಸುಗುರೆವಾಲಿ ವುಸ್ತರಿ
 ಗ ಭೋಗಂತೊ ಸುಗುರೆವಾಲಿ ವುಸ್ತರಿ| ರುಮೇಕ್ ಹಾಡುನುಂತು ದೀಯಾಂ
 ಗ ರುಮೇಕ್ ಹಾಡುನುಂತು ದೀಲ್ಯಾರ್ | ತುಮೂಕಾಂ ಸ್ ಕೀ ಸಾಯಿ ಮೇಳ್ತಂ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಭಿಯೊ ನಾಕಾಂ ತೂಂ ಸುಗುರೀವ ವಾನಾರಾ

ಸುಗುರೆವು ಮೇಳ್ಲೊ ರಾಮಾಲ್ಯ ಪೈವಾರಾ
 ೪೧.ಗ ಅಯಿಕಯ ರೊಘುರಾಮಗಾ ದೆವಾ| ತುಗೇಲ್ಯೊ ಸೊಗುತ್ಯೋ ಸೂವುಕಾ
 ಗ ದುಂದುಭಿ ದಯಿತ್ಯಾಲೊ...

ಗ ದುಂದುಭಿ ದಯಿತ್ಯಾಲೊ ಓ ಗೂಡು| ವಾಳಿರಾಯ ಅರಾಕೋಳು ವುಂಫಳಿತೊ
 ಗ ದುಂದುಭಿ ದಯಿತ್ಯಾಲೊ ಓ ಗೂಡು| ವಾಳಿರಾಯಿ ಸ್ ದಾಕಾಲ್ ವುಂಫಳಿತೊ
 ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಮನ್ ಲಾವೇಲೊ ದವ್ಯ ಪಾಯ ಉಂಗುಷ್ಟು, ಓ ರಾಮನ್
 ಲಾವೇಲೊ ಪಾಯಚೊ ಉಂಗುಷ್ಟು

ಗೂಡು ಉಂಫಳಿತೊ ಎಕ್ಸಿಸಾಂ ಯೋಜನಾ | ಓ ಗೂಡಂ
 ಪೋಡ್ಲ ಸೊಮ್ ದಿರ ಬಾಯಿರ್ ಗಾ.

೪೨.ಗ ಸಾತ್ ತಾಡ್ ಓ... ಗ ಸಾತ್ ಮಾಡ್ಲೆಗಾ
 ಗ ಸಾತ್ ತಾಡ್ ಮಾಡ್ ರಾಮಾನ್ ಯೇಕಾ ಬಾಣಿಗಾ ಕತ್ ರೇಲ್ಯಾ

ಗ ಸ್‌ಗ್‌ತ್ ಸೋವುನಿಯಾ...

ಗ ಸ್‌ಗ್‌ತ್ ಸೋವುನಿ ರೊಘುರಾಮಲಿ| ಸುಗುರೇವಾ ಮೊನ್‌ಗಾ ಓನೊಂದಲಂ
ಗ ಸೀಂತೆಲಿಂ ಯಭರಣಂ...

ಗ ಸೀಂತೆಲಿಂ ಯಭರಣಂ ಹಾಡುನಿ| ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿ ಮಿನಾಂಕ್ ದಕೆವೀಲ್ಯಂ
ಗ ಯಾಂರೇ ಸೀಂತೆಲಿಂ ಯಾಭರಣಂತ್ | ಚೂಡಾಮಣಿ ಯೋಕುಗಾ ದೀಸನ
ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀ ಮೀನ್ ದೋಗಿ ಸೂರುಯಾವೀರ್

ಸುಗುರೇವು ಹೊನುಮೊಂತು ವಾನಾರಾ ವೀರ್

ಸೀಂತೇ ಸೊದ್ಯೊ ಕೋರುಕಾ ಲೆಂಕೇ ಉಯಿರ್

೪೩.ಗ ಅರೆವೊ ಸುಗುರೇವ ವಾನರ| ವಾಳಿರಾಯ ರಣಾಗ್ರಾಕ್ ಬೊಲೊವುಕಾ
ಗ ಭಾಸ್ ದೀವುನಿಯಾಂ...

ಗ ಭಾಸ್ ದೀವುನಿ ರೊಘುರಾಮನ್ | ಸುಗುರೇವಾಕ್ ದಾಡುನು ದೀವೇಲಾ

ಗ ಸುಗುರೇವಾಕ್ ದಡುನೂಂತು ದೀವೆಲ| ಸುಗುರೇವು ದಂವೊನೂಂತುಗೇಲಾ

ಗ ಸುಗುರೇವು ದಂವೂನೂಂತು ರೇ ಗೇಲಾ| ಗ ವಾಳಿಲ್ಯ ರೊವುಳಾರ್ ಪಾವುಲ (ರಾವುಲ)

ಗ ಅಯಿಕ್‌ಯ್ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ ಓ...

ಗ ಅಯಿಕ್‌ಯ್ ಅಣ್ಣಯ್ಯಾ ವಾಳೀ ರಾಯ|| ರುಮೇಕ್ ದಾಡೂನೂಂತು ದೀಯಾಂ

ಗ ರುಮೇಕ್ ದಾಡೂನೂಂತು ಬಾ ದೀಯಾಂ | ನ್‌ಯೀತ್‌ರ್ ಯೆವುದಾಂ ಕಾಡೇಯಾ
(ಹಾಡೇಯಾ)

ಉಡ್ತೆಂ: ಕೋಪಾಕಿರೊಧಂ ದಾಲೋ ವಾಳೀ ವಾನೊರು

ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲಿಂ ವಾಳಿ ಸುಗುರೇವಾ

ಸುಗುರೇವು ಪೋಡ್‌ಲ ಧರ್‌ನೀ ಊಯಿರ್

ಮಾಗಾಂ ಸಾಲ್‌ಲೊ ವಾಳಿ ವಾನೊರು

ಸುಗುರೇವು ದಂವುನು ಯಲೊ ರುಷಿ ಮೂಕಿ ಪೊವೂತಾ

ಸುಗುರೇವು ದುಸ್ವಾನೀತ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನಾ

೪೪. ಗ ಅಯಿಕ್‌ಯು ಸುಗುರೇವ ವಾನರ| ರೇ ವಾಳಿಲೊ ಗುರುತೂ ಕೋಳೋನೆ (ಮೇಳೋನೆ)

ಗ ಗುರುತಾಕ್ ಗಾಲೂನಿ ಯಾಂ...

ಗ ಗುರುತಾಕ್ ಗಾಲೂನಿ ಫೂಲಾಂಚಿ ಮಾಳ|| ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ರಣಾಗ್ರಾಕಾ ದಾಡೀಲ

ಗ ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ರಣಾಗ್ರಾಕ್ ದಾಡೀಲ|| ಬೊಂದೆವಾ ರಾಣಾಗ್ರಾಕ್ ಬೊಲಿವಿತ

ಗ ಗೋದಾ ಗೇವುನಿಯಾಂ...

ಗ ಗೋದಾ ಗೇವುನಿ ಖಾಂದವುಯಿರ್ || ಬ್ಯಾರ್ ಸ್‌ರ್‌ಲ ವಾಳಿ ವಾನೊರು

ಗ ದಾಂವುನು ಯಾಲ್ಯಾ ಓ....

ಗ ದಾಂವುನು ಯಲ್ಯಾ ತಾರೆಗೇ ನಾರ್ | ಧರ್‌ವೊಂಟ್ಸ್ ಅಡ್‌ಗಾ ರಾಬೂಲ್ಯ

ಗ ಧರ್‌ವೊಂಟ್ಸ್ ಅಡ್‌ಗಾ ರಾಬೂಲ್ಯ| ರೆ ತಾರೆ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್ ಲ್ಯ|

ಗ ಅಯಿಕ್‌ಯಂ ಪತೀ ಓ....

ಗ ಅಯಿಕ್‌ಯಂ ಪತಿರಾಯ ಭರತರಂದೊ | ಸುಗ್ರೀವಾಡೆ ರಣಾಗ್ರಾಣ್ ನಾಕಾಂ

ಗ ಸುಗ್ರೀವಾಡೆ ರಣಾಗ್ರಾಣ್ ಯೀ ನಾಕಾಂ| ರುಮೇಕ್ ದಾಡೂನೂಂತು ದೀವುಕಾ

ಗ ಸೂರುಯಾ ವೀರ್ ಓ...

ಗ ಸೂರುಯಾ ವೀರ್ ರೋಘುರಾಮನ್ | ಸುಗ್ರೀವಾಕ್ ಭಾಸ್ ಬಾ ದೀವೇಲ್ಯ.

ಉಡ್ತೆಂ: ಭೀಯಾಂ ನಾಕಾಂ ತೂಂ ತಾರೇ ವೋ ನಾರೇ

ಸೋಮೊದಾತ್ ಸಾಂಗ್ತೊ (ಕ್ ರೀತೊ) ವಾಳಿ ವುಸ್ತುರೇ

೪೫.ಗ ತಾರೆಕ್ ಸೋಮೊದಾತ್ ಸಾಂಗುನಿ| ಬ್ಹಾರ್ ಸ್‌ರಾಲ ವಾಳಿ ವಾನೊರು

ಗ ಬ್ಹಾರ್ ಸ್‌ರಾಲ ವಾಳಿ ವಾನೊರು| ರಣರಂಗ ಭೂಮಿ ಉಯಿರ್ ಪಾವುಲ

ಗ ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲಿಂ ಓ...

ಗ ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲಿಂ ವಾಳಿ ಸುಗರೇವಾ| ಸೂಗುರೇವು ಸೊಲುವೊಸೊ ದಾಲಾ

ಗ ಸುಗುರೇವು ಸೊಲುವೊಸೊಲೊ ದಾಲಾ| ರೋಘುರಾಮು ಬಾಣ್ ಸಂಧಾನ್ ಕೇಲಾಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಮನ್ ಸೋಡೇಲೊ ಆಡ್‌ಸೊಯೊ ಬಾಣ್

ಬಾಣ್ ಲೀಕ್‌ಲೊ ವಾಳಿಲ್ಯ ಯೀದ್ಯಾಕ್

ವಾಳಿ ಪೊಡ್‌ಲೊ ಧರ್‌ನೀ ಊಯಿರ್

ವಾಳಿ ದುಸ್ವಾಸಿತಾ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನಾ

ಮಾಗ್‌ಲೊ ಬಾಣ್ ಕಾಡಿನ್ ಕ್‌ಳೇಂ ನ್‌ಯಿರೇ

ವಾಳಿ ಮಾಗ್‌ತೆ ಮೊಕ್‌ಷಜೂ ಬಾಣ್

ರಾಮನ್ ಸೋಡಿಲೊ ಮೋಕ್‌ಷಚೊಬಾಣ್

ಬೋಬು ಗೆವುನು ದಂವುನಯಲೀ ತಾರಾದೆವಿ

ನಾರ್ ಪೋಡ್‌ಲ್ಯ ವಾಳಿಲ್ಯ ಯಾಂಗಾರ್ | ಓ ನಾರ್

ಲ್‌ಳ್‌ತ ವಾಳಿಲ್ಯ ಯಾಂಗಾರ್

ಸೋಮೊದಾತ್ ಸಾಂಗ್‌ತೊ ಸುಗುರೇವು ವಾನೊರು

ವಾಳಿಲೆಂ ಹೂಮು ದಾಡನ್ ಕ್‌ರ್‌ಯಾಲೆಂ

ವಾಳಿಲೆಂ ಉತ್ರಕ್ರಿಯೆಂ ಕ್‌ರ್‌ಯಾಲೆಂ

ಪಾಟ್ ಬಾಂದಿಲೊ ಸುಗುರೇವಾ ವಾನ್‌ರಾ| ಓ ಪಾಟ್

ಬಾಂದಿಲೊ ಅಂಗದ ಬಾಳಾ

೪೬.ಗ ರೋಘುರಾಮಲೆ ಸ್‌ಯಿನೆಂ ತೊರೊ| ಮೆಳ್‌ಲಂ ವಾನರಾಲೆಂಗಾ ದ್‌ಳ್

ಗ ಮೆಳ್‌ಲಂ ವಾನ್‌ರಾಲೆಂಗಾ ದ್‌ಳ್| ಅಟ್‌ರಾ ಪೊದ್‌ಮೆ ವಾನರಾ ದೂತ್

ಗ ಯೇಬಾ ಅಟ್‌ರ ಪೊದ್‌ಮೆಂ ವಾನರಾಂ| ತೂಮಿ ದಾಂವುಂಚೆಗಾ ಲೆಂಕೇ ವುಯಿರ್

ಗ ತೂಮಿ ದಾಂವುಂಚೆಂಗೆ ಲೆಂಕೇವುಯಿರ್ | ಸೀಂತೇಲ್ಯೊ ಸೊಡ್ಯೊಬಾ ಕೋರುಕಾ

ಗ ಯಿತಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ....

ಗ ಯಿತಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಕೊನಿ| ವಾನರ್ ಉಡೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ

ಗ ಯೆಕ್‌ಲೊ ಉಡೊಲೊ ಓ.... ಗ ದುಸುರೋ ಉಡೊಲೊ ಗಾ

ಗ ಯೆಕ್‌ಲೊ ಉಡೊಲೊ ದೋನು ಗಿರಿ | ದುಸುರೋ ಉಡೊಲೊ ಚಾರ್ ಗಿರಿ

ಗ ತೀಸ್‌ರೊ ಉಡೊಲೊ ಸೋಯಿ ಗಿರಿ| ಯೆಕ್‌ಲೊ ಉಡೊಲೊ ಆಟ್‌ಗಿರಿ

ಗ ಯೆಂಬಾ ನೋವು ಗಿರಿ ಪೊರ್ವೊತ್ | ಕೋನು ವೀರ್ ಉಡಲೊ ನಾಂಹಿಂತ್

ಉಡ್ತೆಂ: ಯೆಂಬ್ಯಾ ತುಜೊಂ ಸಾಂವೊಳೀ ತೀಂಚೆ ವುಯಿರ್

ಗ ಮಂಡೋಧರೆನ್ ಓ....

ಗ ಮಂಡೋಧರೆನ್ ಕಾಯಿವೊ ಕೇಲಂ| ಪಳ್‌ವೇಲೊ ದಿವೊಗಾ ಪರ್ಜಾಳಿಂಲ

ಗ ಪಳ್‌ ವೆಲೊ ದಿವೊಗಾ ಪರ್ಜಾಳುನ| ಭೊಂವರ್ ಫಲಾಂಗ್ ಅಸಾಳಿಲ್ಯ

ಗ ಭೊಂವರ್ ಫಲಾಂಗ್ ಅಸಾಳೂನಿ| ಗತೀಂ ದೋಗ್ಯೆಂ ನಿದೇಕ್ ಪೊರ್‌ಬಾಲ್ಯಾಂ

ಗ ಸೊಪಣ್ ದಾಲಾಂ ಓ...

ಗ ಸೊಪಣ್ ದಾಲುಂರೆ ಮಂಡೋಧರೇ| ರವಣಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗೇಲ್ಯಾ

ಗ ಅಯಿಕ್ಯ ಪತೀ ಓ....

ಗ ಅಯಿಕ್ಯ ಪತಿರಾಯ ಭರತರಂದೊ| ಲಂಕಾ ವಿಂಡ್‌ಲೆಗಾ ವಾಂದ್‌ರಾಂ

ಗ ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೇಕ್ ಓ...

ಗ ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೇಕ್ ಪಾಟುನು ದಿಯು| ಧೊರುಮುಯಿ ರಾಜ್ ಕೊರಿಯಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧು ದಾಲೋ ಲೆಂಕೇಚೊ ರಾವೊಣು

ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧಾನಿಂ ಉಟಲ ರಾವೊಣು

ಮಾರ್ ಕೆಲೊ ತಾನಿಂ ನಾರೆ ಮಂಡೋಧರೆ

೫೦. ಗ ರಾವೊಣು ಗೇಲೊ ಆಸೊಕೇ ವೊನೀ| ತಾಜ ಮಾಗ್‌ಗೊಸಿಂ ಗೇಲ ಹೊನುಮೊತು

ಗ ತಾಜ ಮಾಗ್‌ಗೊಸಿಂ ಗೆಲ ಹೊನುಮೊತು| ಚೊಂದ್‌ನಾ ವಿರ್‌ಸಾರ್ ಬೊಯಿಸಲ

ಗ ತ್ಯಾವೊ ಚೊಂದ್‌ನಾಚೆ ಓಮುಳೇ| ಸೀಂತೇ ಮಾಯನ್ ಹ್ಯದನ್ ಮಾಂಡೇಲಂ

ಗ ದೋನಿ ಹಾತ್ ಕೊಂದೊಳೊಯಂ...

ಗ ದೋನಿ ಹಾತ್ ಕೊಂದೊಳೊಯಂ ಚೋಡೂನಿ ಅಟ್‌ವನ್ ಕೊರ್‌ತಾಲಿ ರಾಮಾಲಿ

ಗ ಕೊರೊತೆಂ ವಂಚನ್ ಓ....

ಗ ಕೊರೊತೆಂ ವಂಚನ ರಾವೊಣು ಬೊಲಲ| ಸೀಂತಾ ದೇವಿ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ್ಯ

ಗ ಸೀಂತಾ ದೇವಿ ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ್ಯ| ರಾವೊಣು ಕೋಪಾಕಿರೊಧು ದಾಲಾ

ಗ ರಾವೊಣು ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧು ದಾವುನಿ| ಸಾಲ್‌ಲ ಸುವನಚೆ ಲೆಂಕೇರ್

ಉಡ್ತೆಂ: ಸೀಂತಾ ಸಂವರತ ರಾಮು ರೊಘುನಾಥಾ

ಸೊಮದಾನ್ ಕೊರಿತಾ ರಾಕ್‌ಣ್ಯಾಚೆ ನಾರೆ

೫೧. ಗ ಹೊನ್ನೊತಾನ್ ಬಾಲ್ ಗಾ ವಾಡೆಲ| ಬಾಲಾ ವಯಿರ್ ಮುದುರುಕ ಸೋಡಿಲ್ಯ

ಗ ಬಾಲಾ ವಯಿರ್ ಮುದುರುಕ ಸೋಡಿಲ್ಯ| ಸೀಂತೆಲ್ಯ ಕೊಂದೊಳೊಯಂ ಪೋಡ್‌ಲ್ಯ

ಗ ಸೀಂತೆಲ್ಯ ಕೊಂದೊಳೊಯಂ ಪೋಡ್‌ಲ್ಯ| ಸೀಂತಾ ದೇವಿ ಮುದುರುಕ ವ್‌ಳಕಲ್ಯ

ಗ ಯಪ್ರನಲ್ಯ ಭರತಂರಾಲಿ ಮುದುರುಕ | ಕೋನಿಂಬಾ ವಿರಾನ್ ಹಡ್‌ಯಾಲಿ

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ...

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕ್ೊನಿ| ಹೊನುಮೊತು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ

ಗ ಹೊನು ಮೊತು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ| ಸೊಂದ್‌ನಾ ವಿರ್‌ಸಾಯ್ಲೊ ದೇಂವಲ

ಗ ಸೊಂದ್‌ನಾ ವಿರ್‌ಸಾಯ್ಲೊ ದೇಂವಲ| ಸೀಂತೆಲ್ಯಾ ಚರಣಂ ಲಾಗ್‌ಲ

ಗ ವಿರಾತೂಂ ಕೋನಾಚೋಬಾ ಕೋನೂ...

ಗ ಹಂವುಂಬಾ ಅಂಜನೆ ಮಾಯೆ ಪುತುರು| ಜೊಲುಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊ ಸುತು

ಗ ಜೊಲುಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊ ಸುತು| ರಾಮುತು ಸ್ವಾಮಿಯಲೊ ಸೇವೊಕ್

ಗ ಸೀಂತೆಲ್ಯೆ ಸೊದೇಕ್ ಓ...

ಗ ಸೀಂತೆಲ್ಯೆ ಸೊದೇಕ್ ಲೆಂಕೇ ಉಯಿರ್ | ರಾಮೂತ್ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ ದಾಡಿಲೊ

ಗ ಹೊನ್ನತಾಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ...

ಗ ಹೊನ್ನತಾಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕ್ಕೊನಿ| ಸೀಂತೇನ್ ಚೂಡಾಮಣಿ ದೀಂದಾಲ್ಯಾ

ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ...

ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ಚೂಡಾಮಣಿ ಭೊರೊತರಾಂಕ್ ಪಾವೊಕ

ಗ ಚೂಡಾಮಣಿ ಭೊರೊತರಾಂಕ್ ಪಾವೊಕಾ| ಲೆಂಕೇಚೊ ನೀತ್ಯೊ ಬಾ ಸಾಂಗೋಕಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಭೂಕು ಲಾಗ್ ತಾಗೆ ಮಾಯೆ ಕೈಗೇ ಕೊರುಂ

ದಿಸಾಯೇತಾ ರಾವುಣ ತಾಟ್ ದೋಗ್ವಾಂ ಖಾಯಾ

ರತ್ತೀ ಯೇತಾ ಅಗ್ನಿ ಬಾನೆ ಪಟುನು ಖಾಯಾ

ಅಗ್ನೀಚೆಂ ಅನ್ನ್ ಮಾಯೆ ಖಿಯಿನಾಂ ಹಾಂವುಂ

ಅಗ್ನೀಚೆಂ ಉಷ್ಣೆಂ ಮಾಯೆ ಖಿಯಿನಾಂ ಹಾಂವುಂ

ದೀಗೆ ಮಾಯೆ ನಿರೂಪು ದಯಿನೆ ವೊನಾಂತ್

ದೀಗೆ ಮಾಯೆ ನಿರೂಪು ಅಶೋಕ್ ವೊನಾಂತ್

ಮಯೆನ್ ದೀಲಾಂ ನಿರೂಪು ಉಡ್ಲ ಹೊನುಮೊತು

ಅಶೋಕೇಚೆಂ ವೊನ್ ತಾನಿಂ ನಿರ್ ದಾಳಿಲಂ

೫೨. ಗ ಹೊನುಮೊತು ಗೆಲಾ ಆಶೋಕೇ ವೊನಾಂ| ಆಶೋಕೇ ವೊನ್‌ಗಾ ನಿರ್‌ದಾಳಿಲಂ

ಗ ಬೊಂದ್ ರಾಕ್‌ಣೆಂ ಓ....

ಗ ಬೊಂದ್ ರಾಕ್‌ಣೆಂ ದಾಂವುನು ಯಲಾಂ| ಗ ದಾಂಡ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ಯಾನಿಂ ಮಾರ್‌ತ

ಗ ದಾಂಡ್ಯಾ ಗೂಂಡ್ಯಾನಿಂ ಮಾರ್‌ತ| ವಾನರ ಮೊರಣ್ ನೈಂ ಮುನತ

ಗ ದಾಂವುನು ಗೇಲಾಂ ಓ....

ಗ ದಾಂವುನು ಗೇಲಂ ಬೊಂದ್ ರಾಕ್‌ಣೆಂ | ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಡೆ ಸಾಂಗ್‌ತ

ಗ ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಡೆ ಸಾಂಗ್‌ಲಂ| ರಾವೊಣು ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧು ದಾಲಾ

ಗ ಪುತುರಾ ಇಂದ್ರಜೀತಾ...

ಗ ಪುತುರಾ ಇಂದ್ರಜೀತಾ ಬೊಲೊವುನಿ| ರಾವುಣನ್ ದಾಡುನುಂತು ದೀಲಾ

ಗ ಇಂದುರುಜೀತಾನ್ ಓ...

ಗ ಇಂದುರುಜೀತಾನ್ ಕಾಯಿ ವೋಕೆಲಾಂ| ಬೊನಾಕ್ ಬೊವುಂತ್ಯೆ ಪಾಸ್ ಮಾಂಡೆಲ್ಯಾ

ಗ ಬೊನಾಕ್ ಬೊವುಂತ್ಯೆ ಪಾಸ್ ಮಾಂಡೆಲ್ಯಾ| ಪಾಸಾಂತ್ ವಾನೊರು ಸಪ್ ಡಾನಾಂ

ಗ ವಾನೊರು ಸಪ್‌ಡಾನ ಮುನುನಿ| ಭರ್ ಮ ಪಾಸ್‌ಗಾ ಮಾಂಡೆಲ (ಮೊಂತುರೊಸಿಲಾ)

ಗ ಭರ್‌ಮ ಪಾಸ್‌ಗಾ ಮೊಂತ್ರೊಸುನಿ| ಇಂದುರು ಜೀತಾನ್ ಸೋಡೀಲಾ

ಗ ಭರ್‌ಮ ಪಾಸಾಕ್ ಓ...

ಗ ಭರ್‌ಮ ಪಾಸಾಕ್ ಹಾತ್ ಜೊಡೊನಿ| ಹೊನುಮೊತನ್ ಖೊಳ್‌ವೊಂಟಿ ಬಾಂದಿಲ

ಗ ಹೊನ್ನೊತಾನ್ ಖೊಳ್‌ವೊಂಟಿ ಬಾಂದುನಿ | ತೋಯಿ ವೀರ್ ಶರಣಂ ಪೋಡಲ

ಉಡ್ತೆಂ: ವಾನರ ಧೊರಿಲ ಇಂದುರು ಜೀತಾನ್

ಹೊನ್ನೊತಾ ಗೆವುನು ಗೇಲೊ ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇರ್

ಹೊನುಮೊತು ಬೊಯಿಸಲ ರಾವಣ ಮುಕಾರ್

೫೩.ಗ ಅರೆತೂಂ ಪಾಪೇಯ ವಾನರ| ತೂಜೆಂ ಮೊರಣ್ ಸತ್ಯೆಂ ಸಾಂಗೊಕಾ
ಗ ಮಾಜೆಂ ಮೊರಣ್ ಓ...

ಗ ಮಾಜೆಂ ಮೊರಣ್ ಸತ್ಯೆಂಸಾಂಗ್ತಂ| ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಯೇಡುಕ

ಗ ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಯೇಡುಕ| ಗ ತೇಲ್ ತೂಪು ರೊಕೂವುಕ

ಗ ತೇಲ್ ತೂಪೂಗಾ ರೊಕೂವುಕ| ಬಾಲಾಕ್ ಹಾಗ್ ಪೆಟೊವುಕ

ಗ ಬಾಲಾಕ್ ಹಾಗ್‌ಗಾ ಪೆಟೊವುಕ| ಯಪುನಾಕ್ ಸಾಗ್‌ರಾಂತ್ ಲೊಕೂವುಕ

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಓ....

ಗ ಇತ್‌ಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ| ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಯೇಡ್‌ಲ್ಯ

ಗ ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಯೊಡ್ ಲ್ಯ| ಹೊನುಮೊತಾನ್ ಬಾಲ್ ಗಾ ವಾಡೆಲಾ

ಗ ಹೊನೊತಾನ್ ಬಾಲ್‌ಗಾ ವಾಡೆಲ| ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಪಾವೊನೆ

ಗ ಬಾಲಾಕ್ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಪಾವೊನೆ| ಮುನುನು (ಲೆಂಕೇಚ) ರಾವಣಡೆ ಸಾಂಗ್‌ಲಂ

ಗ ಸಿಂತೆಲ್ಯೊ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಓ....

ಗ ಸಿಂತೆಲ್ಯೊ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಹಾಡುನಿ| ಹೊನುಮೊತಾಲ್ಯ ಬಾಲಾಕ್ ಯೇಡುಕಾ

ಗ ಸಿಂತೆಲ್ಯೊ ಯಾಂಗೊಟ್ಯೊ ಮುನುನು| ಹೊನುಮೊತು ಶರಣಾ ಪೋಡ್‌ಲ

ಗ ತೇಲ್ ತೂಪೂ ಓ...

ಗ ತೇಲ್ ತೂಪೂಗಾ ಓತೊನಿ| ಬಾಲಾಕ್ ಹಾಗ್ ಪೆಟೆವೀಲಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಹೊನುಮೊತು ಉಡಲ ರಾವಣ ಬೋಡಾರ್

ರಾವಣಲೆಂ ಖಾಡ್ ಬೊಡ್ ಲಾಸ್‌ಯಾಲೆಂ

ಹೊನುಮೊತು ಉಡ್‌ಲ ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇರ್

ಸುವರ್ಣ ಲಂಕಾಯಿ ತಾನೀ ಲಾಸ್‌ಯಾಲೀ

ಹೊನುಮೊತು ದಾಂವೊಲ ಸಾಗ್‌ರಾಚೆ ತೇರೇ

೫೪.ಗ ಹೊನುಮೊತು ಗೇಲಾ ಸಾಗ್‌ರಾ ತೇರೆ| ಗ ಸಾಗೊರು ಮಾಗಾಂಗಾ ಸ್‌ರಾಲ

ಗ ಸಾಗೊರು ಮಾಗಾಂಗಾ ಸ್‌ರಾಲ| ಹೊನುಮೊತು ರಾಮು ರಾಮು ಸೊಂವರಲ

ಗ ಹೊನುಮೊತು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ| ಗ ಸಾಗೊರು ಘುಡಾಂಗಾ ಈವಿಲ

ಗ ಹೊನೊತಾನ್ ಬಾಲ್ ಓ...

ಗ ಹೊನೊತಾನ್ ಬಾಲ್ ಗಾ ಬುಡುವೇಲ| ಬಾಲಾಚೊ ಹಾಗ್ ಪಳ್‌ವೇಲಾ

ಗ ಬಾಲಾಚೊ ಹಾಗೇಗಾ ಪಳ್‌ವೇಲಾ| ಬಾಲಾಚೆಂ ಅರ್‌ವೆಂ ರ್ಘಾಡಲಂ.

ಉಡ್ತೆಂ: ಅರ್ ವೆಂ ಗೀಳೇಲಂ ಮೊರ್‌ಯೆ ಮಸ್‌ಳೇನ್

ಗೊರುಬು ರ್ಘೂಂಬಾಲ ಮೊರ್‌ಯೆ ಮಸ್‌ಳೇಕ್

ಚೊಲುಮೊ ಯಾಲೊತೊ ವೀರಾ ಮೊಕೊರುಧ್ವಜು

೫೫.ಗ ಸುವರ್ಣ ಲಂಕಾಗಾ ಲಾಸುನಿ| ಹೊನುಮೊತು ಮಾಗಾಂಗಾ ಈವೀಲಾ

ಗ ಹೊನುಮೊತು ಮಾಗಾಂಗಾ ಈವಿಲ| ಪವುಲ ರುಷಿಮುಕಿ ಪೊರ್‌ವೊತಾ

ಗ ಪವುಲ ರುಷಿ ಮುಕಿ ಪೊರ್‌ವೊತಾ| ರಾಮಾಚಾ ಚರಣಂ ಲಾಗ್‌ಲ

ಗ ಸಿಂತೆಲಂ ವೊರ್‌ತಂ ಓ....

ಗ ನಳಕಪಿ ನಾಯಕಾನ್ ಗೇವುನಿ| ತೀಸ್ ಯೋಜನಂ ಸೇತು ಬಾಂದಿಲ
 ಗ ತೀಸ್ ಯೋಜನಂ ಸೇತು ಬಾಂದುನಿ| ವಾನರ್ ಸೊಲುವೊನು ಪೋಡ್ಲ್ಯ
 ಗ ಸುಗುರೇವು ಉಡ್ಲೋ ಓ....
 ಗ ಸುಗುರೇವು ಉಡೂನೂಂತರೇ ಗೇಲಾ | ಪವುಲ ಉದಯಾದ್ರಿ ಪೋವೊತಾ
 ಗ ಪವುಲ ಉದಯಾದ್ರಿ ಪೋವೊತಾ| ಉದಯಾದ್ರಿ ಪೊರುವೊತು ಉಂವಳಿಲ
 ಗ ಉದಯಾದ್ರಿ ಪೊರುವೊತು ಉಂಭಲುನಿ| ಉಡ್ಲ ಅಸ್ತಾದ್ರಿ ಪೊರ್ವೊತಾ
 ಗ ಉಡ್ಲ ಅಸ್ತಾದ್ರಿ ಪೊರ್ವೊತಾ| ಅಸ್ತಾದ್ರಿ ಪೊರ್ವೊತು ಉಂಭಳಿಲ
 ಗ ಉದಯಾದ್ರಿ ಅಸ್ತಾದ್ರಿ ಪೊರ್ವೊತ್ | ಸುಗುರೇವು ಗೇವುನೂಂತುರೇಯಲಾ
 ಗ ಸುಗುರೇವು ಗೇವುನೂಂತುರೇ ಯಲಾ| ನಳಕಪಿ ನಾಯಕಡೆ ದಿಂದಾಲಾ
 ಗ ನಳಕಪಿ ನಾಯಕನ್ ಗೇವುನಿ| ಸಾಗ್‌ರಾ ಸೇತುಗಾ ಬಾಂದಿಲ
 ಗ ಅಂಗೊದು ಉಡ್ಲೋ ಓ....
 ಗ ಅಂಗೊದು ವುಡುನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ ಪವುಲ ಕೈಲಾಸ ಪೊರ್ವೊತಾ
 ಗ ಪವುಲ ಕೈಲಾಸ ಪೋವೊತಾ| ಶಿವಾಲೊ ಪೊರುವೊತು ಉಂಭಳಿಲ
 ಗ ಶಿವಾಲೊ ಪೊರುವೊತು ಉಂಭಳುನಿ| ಗೇವುನು ದಂವೂನುಂತು ಯಾಲಾ
 ಗ ಗೇವುನಿ ದಾಂವೂನೂಂತುರೇ ಯಲಾ| ನಳಕಪಿ ನಾಯಕಡೆ ದಿಂದಾಲಾ
 ಗ ನಳ ಕಪಿ ನಾಯಕನ್ ಗೇವುನಿ| ಸಾಗ್‌ರಾ ಸೇತುಗಾ ಬಾಂದಿಲ
 ಗ ಝೂಂಬೊವು ಉಡ್ಲೋ ಓ...
 ಗ ಝೂಂಬೊವು ಉಡೂನೂಂತರೇ ಗೇಲ| ಹಿಮಾವಂತ್ ಪೋವೊತಾರ್ ಪಾವುಲ
 ಗ ಸೋವೀಸ್ ಪೊರ್ ವೊತ್
 ಗ ಸೋವೀಸ್ ಪೊರ್ ವೊತ್ ಉಂಭಳುನಿ| ಗ ಝೂಂಬೊವು ಗೇವುನೂಂತುರೇಯಾಲಾ
 ಗ ಝೂಂಬೊವು ಗೇವುನೂಂತರೇ ಯಲ| ನಳಕಪಿ ನಾಯಕಡೆ ದಿಂದಾಲ
 ಗ ನಳಕಪಿ ನಾಯಕನ್ ಗೇವುನಿ| ಸಾರ್ ಯೋಜನಂ ಸೇತು ಬಾಂದಿಲ
 ಗ ಸಾರ್ ಯೋಜನಂ ಸೇತು ಬಾಂದುನಿ | ಕಪಿ ವೀರ್ ಸೊಲುವೊನು ಪೋಡ್ಲ್ಯ
 ಗ ಕಪಿ ವೀರ್ ಸೊಲುವೊನು ಪೋಡ್ಲ್ಯ | ರೊಘುರಾಮ ಮೊನಾಂ ಶೋಕು ಲಾಗ್‌ಲ
 ಗ ರೊಘುರಾಮ ಮೊನಾಂ ಶೋಕು ಲಾಗ್‌ಲ| ವೀರಾ ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲಿವೇಲಾ
 ಗ ದಫನೇ ಉಡ್ಲೋ ಓ....
 ಗ ದಫನೇ ಉಡ್ಲೋತೊ ಹೊನುಮೊತು | ಮೇರು ಪೊರ್ವೊತಾರ್ ಪಾವುಲ
 ಗ ಹೊನೊತನ್ ಬಾಲ್ ಓ....
 ಗ ಹೊನೊತನ್ ಬಾಲ್‌ಗಾ ವಾಡೊನಿ| ಬಾಲಾನ್ ಪೊರ್ ವೊತು ಯೇಡ್ಲ
 ಗ ಬಾಲಾನ್ ಪೊರುವೊತು ಯೇಡ್ಲ| ಹೊನುಮೊತು ಪೊರುವೊತು ಉಂಭಳಿತಾ
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಪೊರುವೊತು ಉಂಭಳಿತಾ| ಸ್‌ಗಳೇ ಲೋಕುಗಾ ದ್‌ಲ್ಲ್ಯ
 ಗ ಸ್‌ತ್ಯಾ ಲೋಕಾಂತ್ ಓ....
 ಗ ಸ್‌ತ್ಯಾ ಲೋಕಾಂತ್ ಭಾರ್‌ಮಾ ದೇವು| ಸಿಂಹಾಸನ್ ಸೋಮೊತ್ ಪೋಡ್ಲ
 ಗ ಭಾರಮ ದೇವು ಯಾಲೋ ಓ....
 ಗ ಭಾರಮ ದೇವು ಯಾಲೋ ಮೇರು ಪೋವೊತಾ| ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್ ಲ

ಗ ವೀರಾತೂಂ ಕೊನಾಚೊಬಾ ಕೋನೂ...
 ಗ ಹಂವುಂಬಾ ಅಂಜನೆ ಮಾಯೆ ಪುತುರು | ಜ್ಞಲ್ಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊಸುತು
 ಗ ಜ್ಞಲ್ಮೊಲ ವಾಯು ದೇವಲೊಸುತು| ರಾಮೂತ್ ಸ್ವಾಮಿಯಲೊ ಸೇವೊರ್
 ಗ ಅರೆವೋ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಸೇವೊಕಾ| ರೇಯೋ ಯೋಕು ಪೊರುವೊತು ಸೋಡುಕಾ
 ಗ ಯಿತಲೇ ವಂಚನ್ ಓ....
 ಗ ಯಿತಲೆಂ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ| ಹೊನುಮೊತು ಕೋಪಾ ಕಿರೋಧು ದಾಲಾ
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಕೋಪಾ ಕಿರೋಧು ದಾವುನಿ| ದೋಗಾಂ ವೀರಾಂ ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್ಲಾಂ
 ಗ ಗೀಂಡ್ಯಾನ್ ದಾಲಾಂ ಓ...
 ಗ ಗೀಂಡ್ಯಾನ್ ದಾಲಾಂ ಭರ್ತಮ ದೇವಕ್ | ಗ ರಾಮು ಲ್ಗಸ್ಸಿಮಿನ್ ಈವಿಲ್ಯ
 ಗ ರಾಮು ಲ್ಗಸ್ಸಿಮಿನ್ ಯೇವುನಿ| ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊದೆಬಾ ಸಾಂಗ್ತಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ....
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ಗ ಯೋ ಯೋಕು ಪೊರುವೊತು ಸೋಡುಕ
 ಗ ಯಾಚೋ ಕಿನಾರ್ಯೋ ಓ....
 ಗ ಯಾಚೋ ಕಿನಾರ್ಯೋ ಕಾಡುನಿ| ತುಂಯೆಂಬಾ ಗೇವೊನೂಂತು ಈವುಕಾ
 ಗ ಪೊವೊತಾ ಕಿನಾರ್ಯೋ ಓ...
 ಗ ಪೊವೊತಾ ಕಿನಾರ್ಯೋ ಕಾಡುನಿ| ಹೊನುಮಾತು ಗೇವುನುಂತು ಯಾಲಾ
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಗೇವುನೂಂತುರೇಯಲಾ| ನಳಕಪಿ ನಾಯಕಡೆ ದೀಂದಾಲ
 ಗ ದೋನಿ ಹಾತಿನಿ ಓ....
 ಗ ದೋನಿ ಹಾತಿನಿ ಗೇವುನಿ ನಳಾ| ಸಾಗ್‌ರಾ ಸೇತುಗಾ ಬಾಂದೀಲೊ
 ಗ ಸಾಗ್‌ರಾ ಸೇತೂಗಾ ಬಾಂದುನಿ | ನಳಕಪಿ ಉಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ
 ಗ ನಳಕಪಿ ಉಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ | ವಾನರ್ ಲಾಗ್ಲಾ ರಾಮ ಚರಣಂ
 ಗ ವಾನರ್ ಲಾಗ್ಲಾ ರಾಮ ಚರಣಂ| ಯಮಿ ಬಾಂದ್‌ಲೊ ಸೇತು ದೇಖೊಂಯಾಂ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಸೇತು ದಾವುನಿ ನಳಾ ವುಯಿರ್ ಸ್‌ಡ್‌ಲ
 ದೇವು ಉತ್‌ರಲೆ ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇರ್
 ತುಂಬು ಮಾರೇಲೊ ಸುವೇಲಾದ್ರಿ ತೇರೇ
 ರಾಮನ್ ಅಕ್ಯಾಲೊ ದ್‌ಳ್ ಖೊಳಾಂ ವುಯಿರ್
 ಜಿ.ಗ ಯವುಚಲ್ ನಿರ್ ಪತ್ ಗುಣಾ- ನಿಧೇ ನಿಧೇ ಯೆತೇಗಿ ಯದಿಯಾಂಚೆ
 ಗ ಕ್‌ಲ್ಯೇ ಲವೇತು ಓ...
 ಗ ಕ್‌ಲ್ಯೇ ಲವೇತು ನಾರಾಯಣ್ | ಗ ವಿದ್ಯೆ ಸಿದ್ಧೆಗೋ ನಾರೇಕ್
 ಗ ಅಯಿಕಯ ವಿದ್ಯೇ ಓ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ ವಿದ್ಯೇ ಸಿದ್ಧೆಗೇ ನಾರ್ | ಯೆಗ್‌ಸಿಲ್ಲೆಂ ಕಾರ್ಯೇ ಸಾದ್ರುಸುಕಾ
 ಗ ವೀದ್ಯೆನ್ ಕೇಲಾಂ ಓ....
 ಗ ವೀದ್ಯೆನ್ ಕೇಲಾಂ ಯೇಕ್ ಮನೋಭಾವೆಂ| ಸಲ್‌ಲ್ಯ ಸುವರ್ಣಾಚೆ ಲೆಂಕೇರ್
 ಗ ಸಲ್‌ಲ್ಯ ಸವರ್ನಾಚೆ ಲೆಂಕೇರ್ | ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಕ್ ಭೇಟಲ್ಯಂ
 ಗ ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಕ್ ಭೇಟೊನಿ | ರಾವುಣ ಕೊಪ್‌ಲಾಸಿಂ ಭೇಡಲ್ಯ

ಗ ರಾಯಾ ಅಳೇ ನಿಳೇ...

ಗ ರಾಯಾ ಅಳೇ ನೀಳ ಸಣ್ ಸಳೇ | ರಾವುಣ ಝೂಂಚೊಯೊ ವುರುಗೇಲ್ಯ

ಉಡ್ತೆಂ: ದ್‌ಡ್‌ವ್ಯಂ ದೂವ್ಯಾಚೊ ರಾವೊಣು ದಾನ್ ಸಾಂಗ್‌ತೊ

ಪೊಂಡೊರ್ಯಾ ದೂವ್ಯಾಚೊ ರಾವೊಣು ಧ್‌ರ್‌ಮು ಕ್‌ರೀತೊ

೫೯.ಗ ಸತ್ಯಾ ನಾರೇಗೆ ಮಂಡೋಧರೇ| ಭೋಗ್‌ತೊ ವೀರ್‌ಗಾ ವಿಭೀಷೊಣು

ಗ ಲಲರ್ ಗೊಡೊನಿಯಾ.....

ಗ ಲಲಕೇ ಗೊಡೊವುನಿ ಗೇವುನು ಗೇಲಾ| ಸುವರ್ಣಾಚೆ ಲೆಂಕೇರ್

ಗ ಲಲಕೇ ಪೆಚೊನಿಯಾ...

ಗ ಲಲಕೇ ಪೆಚೊನಿ ಲೆಂಕೆ ರಾವುಣ| ವಿಭೀಷೊಣು ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್ ಲ

ಗ ಎತ್‌ವೊನು ಪುವುಲೇ ಓ...

ಗ ಎತ್‌ವೊನು ಪುವುಲೆ ಸೂರುಯ ವೀರ್ |ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೆಕ್ ಪಾಟುನು ದಿಯಾಂ

ಗ ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೆಕ್ ಪಾಟುನು ದಿಯಾಂ| ಧೊರುಮುಯಿ ರಾಜ್ ಕ್‌ರ್‌ಯಾಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧಂ ದಾಲೋ ಲೆಂಕೇಚೊ ರಾವೊಣು

ಓ ಕೋಪಾ ಕಿರ್‌ಧಾನಿ ಉಟಲ ರಾವೊಣು

ಮಾರ್ ಕೆಲೋ ತಾನಿ ಭೋಗ್‌ತ ವಿಭೀಷಣ

ಓ ಮಾರ್ ಕೆಲೋ ತಾನಿ ವೀರಾ ವಿಭೀಷಣ

೬೦.ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಆವೂಸೂಗೆ ಕೈಕಸೇ| ಅಣ್ಣಯಾ ಬೊಧೆಗಾ ಸಾಂಗೋಕಾ

ಗ ಕೈಕಸೆ ಗೇಲ್ಯಾ ಓ...

ಗ ಕೈಕಸೆ ಗೇಲ್ಯಾ ರಾವುಣಾ ಪುರೇ| ರಾವುಣಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ

ಗ ಅಯಿಕಯ ರಾವುಣ ಓ....

ಗ ಅಯಿಕಯ ಹಿರಿಯಪುತುರ ರಾವೊಣ| ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇ ವುಯಿರ್

ಗ ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇಚಾ ವುಯಿರ್ | ಯೆತ್‌ವೊನು ಪುವುಲೆ ಸೂರುಯ ವೀರ್

ಗ ಯೆತ್‌ವೊನಂ ಪುವುಲೆ ಸೂರುಯಾ ವೀರ್ | ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೆಕ್ ಪಾಟುನು ದಿಯಾಂ

ಗ ರಾಮಾಚೆ ಸಿಂತೆಕ್ ಪಾಟುನು ದಿಯಾಂ| ಧೊರುಮುಯಿ ರಾಜ್ ಕ್‌ರ್‌ಯಾಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ಭೀಯೊಂ ನಾಕಾಂ ತೂಂ ಮಾಯಾಂ ಕೈಕಸೇ

ಓ ಮಾಯೆ (ಮಾಕಾಂ) ಮೊರ್‌ಣ್ ನಾ ಮುನು ದೀಲ್ಯಾ ಭಾಸೇ

೬೧.ಗ ವಿಭೀಷೊಣು ರಾಮು ರಾಮು ಸಂವರಲ | ಸಲ್‌ಲ ರಾಮಾಲ್ಯಾ ಪೈವಾರ

ಗ ಶರಣ್ ಮುನುನಿಯಾಂ...

ಗ ಶರಣ್ ಮುನುನಿ ವೀರ್ ವಿಭೀಷೊಣು| ರೊಘುರಾಮ ಚರಣಂ ಲಾಗ್‌ಲ

ಗ ವೀರತೂಂ ಕೋನಾಚೊ ಬಾ ಕೋನೂ...

ಗ ಪಿಂಡವರಾಚೊ ಯಾಪುನು ಹರೇ | ಭೋಗ್‌ತೊ ವೀರ್‌ಬಾ ವಿಭೀಷೊಣು

ಗ ಭೋಗ್‌ತೊ ವೀರ್‌ಬಾ ವಿಭೀಷೊಣು| ಲೆಂಕೇಚಾ ರಾವುಣಾಲೊ ಬೊಂದೇವು

ಗ ಯಪುಲೋ ಬೊಂದೇವು ಓ....

ಗ ಯಪುಲೋ ಬೊಂದೇವು ಮುನುನು| ರಾಮಾನ್ (ವಿಭೀಷಣ) ಪಳ್ ಸೋನು ಗೀವೆಲ

ಗ ವಿಭೀಷೊಣು ಗುಣ ರತ್‌ನಾ ಸಾಗೊರು ಓ...

ಗ ವಿಭೀಷಣು ಗುಣರತ್ನನಾ ಸಾಗೋರು | ಲೆಂಕೇಚೊ ನೀತ್ ಬಾ ಸಾಂಗ್ತೊ

ಉಡ್ತೆಂ: ಪೂಡಾಂ ಕೈಕೇಕ್ ದೀವೆಲೊ ಯೋಕು ಪಿಂಡ್

ತ್‌ಳ್‌ಪು ಮಾರಿಲಂ ಗಾರೇ ಗೊನಿನ್

ತ್‌ಳ್‌ಪು ಮಾರುನಿಂ ಪಿಂಡ್ ಗೆವುನು ಗೇಲಾ

ಪಿಂಡ್ ಗಾಲೀಲೊ ಸುವರ್ಣ ಲೆಂಕೇರ್

ಪಿಂಡಾ ಚೊಲುಮೊಲಾ ವೀರಾ ವಿಭೀಷಣು

೩೨.ಗ ಲಂಕಾ ಸ್‌ನಿಹಾಂಚೆ ನಗ್‌ರೇ| ರಾವ್ಣೆಣು ಲೆಂಕೇರ್ ರಾಜ್ ಕ್‌ರೇ

ಗ ತಾಚೊ ಪುತುರು ಓ....

ಗ ತಾಚೊ ಪುತುರು ಇಂದುರುಜೀತು| ನಿ ಕಾಂಬಿಳೆ ಹೂಮಾಕ್ ಬೊಯಿಸಲ

ಗ ಸ್‌ಂಗ್‌ತ್ಯೊ ಕ್‌ಳ್‌ಲ್ಯೊ ಓ...

ಗ ಸ್‌ಂಗ್‌ತ್ಯೊ ಕ್‌ಳ್‌ಲ್ಯೊ ವೀರ ವಿಭೀಷಣ| ತನೀಂಬಾ ಝಗಿವೆಲಂ ರಾಮಾ

ಗ ರಾಮನ್ ಹೊನುಮಾತಾ....

ಗ ರಾಮನ್ ಹೊನುಮೊತಾ ಪಾಟೇವಿಲಂ| ಇಂದ್ರಜೀತ ಹೂ ಮುಗಾ ಯದ್ವಾಸಂಚಿ

ಉಡ್ತೆಂ: ಉಡ್ಲ ಅಂತರ್ ಕಾಳೇ ಹೊನ್ನೊತನ್ ಉಡನ್ ಮಾರೇ

ಇಂದುರು ಜೀತಾ ಹೂಮು ತಾನಿ ಯದ್ವಾಸಿಲಾ (ಭಷ್ಪ್ ಕೇಲಾ)

೩೩.ಗ ಸೂಗಾಂ ಪುತುರಾಂಚಿ ಸ್‌ಂಗ್ ರಾಮೆ| ಯವದ್ ಮಾಂಡಲೆಂಗಾ ಕಾರಾಣೆ

ಗ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನಾ ಓ...

ಗ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನಾರೆ ಇಂದುರುಜೀತಾ| ಗ ಭೇಟ್ ದಾಲೀ ದೋಗ್ಯೆಂ ದಾನಾಂ

ಗ ಸೊಕುತೀ ದಾಡುನಿಯಾಂ...

ಗ ಸೊಕುತೀ ದಾಡೂನಿ ಇಂದುರುಜೀತಾ| ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನ್ ಮಚಾಕೊವೊಂತ್ ದಾಲಾ

ಗ ಸೊಂಗೊತ್ಯೊ ಕ್‌ಳ್‌ಲ್ಯೊ ಓ...

ಗ ಸೊಂಗೊತ್ಯೊ ಕ್‌ಳ್‌ಲ್ಯೊ ವಿಭೀಷಣ| ತನೀಂಬಾ ಝಗಿವೆಲಂ ರಾಮಾ

ಗ ರಾಮನ್ ಹೊನುಮೊತಾ...

ಗ ರಾಮನ್ ಹೊನುಮೊತ ಪಾಟೇವಿಲಂ| ಸಂಜೀವನ ಗಿರಿ ಪೊರ್ ವೊತಾ ವುಯಿರ್

ಗ ವ್ಹೊಕ್‌ದ್ ಹಾಡುನಿಯಾಂ

ಗ ವ್ಹೊಕ್‌ದ್ ಹಾಡುನಿ ದೋಡೊನಿ| ಗ ಸಂಧಾಂ ಬುಂಧಾಂಗಾ ಪೂಸೀಲಾಂ

ಗ ಊಟವೆಲೋ ಓ...

ಗ ಊಟವೆಲೋ ದೊಸೊರೊಂತಾ ಬಾಳ್ | ಓನೊಂದು ದಾಲೋ ಸ್‌ಗ್‌ಳೆಕಾ ಮೊನಾಂ

ಗ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನಾ ಓ...

ಗ ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನಾರೆ ಇಂದುರು ಜೀತಾ| ಗ ಭೇಟ್ ದಾಲೀ ದೋಗ್ಯೆಂ ದಾನಾಂ

ಉಡ್ತೆಂ: ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮೀನಾ ಇಂದ್ರಜೀತಾ ಯವುದಾಂ ದಾಲಿಂ

ಲ್‌ಗ್‌ಸೀಮಿನಾನ್ ಇಂದ್ರಜೀತಾ ವೋಧೇಯಾಲೊ

ರುಂಡು ಉಂಫಳಿಲ ಅಂತರ ಮಾರೇಗೆ

ಬೊಂಝ್ ಪೋಡ್ ಲ ಧ್ ರ್ ನೀ ವುಯಿರ್

೩೪.ಗ ಕ್ಯಾಸ್ ಬೊಂದೆವು ರಾಜ್ ಯಾಂಗ್‌ನಿ| ದಾಲಿಂಬಾ ರುಧಿರಾಂಚಿಂ ಕೊಂಡಾಂ

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವೂನಿಯಾಂ

ಗ ಹಾಲೆಂತ್ ಗೇವುನಿ ತೀಳ್ ತಾಂದೂಳು| ಸುಲೋಚನಿ ಬ್ಯಾರ್ ಸ್ಕಾರ್ಲ್ಯ

ಗ ಸುಲೋಚನಿ ಬಾಯೀರ್ ಸ್ಕಾರಲ್ಯ| ಭರತರ ಲ್ಯಂ ಸಿರಾಂ ಲಾಗ್ಗೀ ಪಾವುಲ್ಯ

ಉಡ್ತೆಂ: ತೀಳ್ ತಾಂದೂಳು ತಿಯೆನ್ ಭೋವೊ ಸೇಸ್‌ಯಿಲೊ

ಭರತರಾಂಲಿಂ ಸಿರಾಂ ಭೂಮಿರ್ ಉತ್‌ರೀಲೊ

೬೫. ಗ ಭುಜಲಗಿಂ ಗೇವುನಿ ಸೋಡಿಚೊ ಕಾಟೋ| ಬೊರೊಪ್ರ ಅಗ್ ಸೆರ್ ಬೊರಿವೇಲಂ

ಗ ಯೇಂಬಾ ಬೊರೊಪ್ರ ಅಗ್‌ಸೆರ್ | ಗ ನಾರೇ ಸುಲೋಚನಿ ವಾಸೆಲಂ

ಗ ರಾಮಾ ಬೊಂದೇವು ಓ...

ಗ ರಾಮಾ ಬೊಂದೇವು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನನ್ | ಇಂದ್ರಜೀತಾ ರಣಾಭೂಮಿ ಪೋಡೆಲ

ಗ ಇಂದ್ರಜೀತಾ ರಣಾಭೂಮಿ ಪೋಡೆಲ | ಸುಲೋಚನಿ ರಂಡ್ ರೊವೊಳ್ ಕೇಲ್ಯಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಬೋಬು ಗೆವುನು ದಾಂವ್ಲಿ ನಾರ್ ಸುಲೋಚನ್

ವೊಸೊನು ಲಾಗ್‌ಲಿ ರಾಮಾ ಚರಣಂ

ನಾರ್ ಸೀರ್‌ದಿ ಮುನು ವಿಂಡೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲಿ

ಸಿರಾದಾಲಿ ವೊಶಾನಾರ್ ಪೊದಂ ಬೋಲಲ್ಯ

ಹೊನ್ನೊ ತಾನ್ ಧಾರೀಲ ಗೊರುಡಾ ಅವೊತಾರ್

ಹೊನ್ನೊ ತಾನ್ ಧಾರಿಲಂ ಗಾರೆ ಗೊನಿಚೆಂ ರೂಪೂ

ತ್‌ಳ್‌ಪು ಮಾರುನಿ ಸೀರ್ ಗೇವುನು ಗೇಲೊ

ಸೀರ್ ಗಾಲೀಲೊ ಸೊಮುದಿರ ಬಾಯೀರ್

೬೬. ಗ ರಾವಣಾ ಬೊಂದೇವು ಕುಂಭಕರ್ಣ| ಸೋಯಿ ಮಾಸ್ ನಿದ್‌ರಾ ನೀದಲ

ಗ ನಿದೇಚಾ ಊಟವೆಲಾ....

ಗ ನಿದೇಚಾ ಊಟವೆಲ ಕುಂಭಕರ್ಣ| ರಾವೊಣು ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲಾ

ಗ ಅಯಿಕಯ ಬೊಂದೆವಾ ಓ....

ಗ ಅಯಿಕಯ ಬೊಂದೆವಾ ಕುಂಭಕರ್ಣ | ಪುತುರಾ ಇಂದ್ರಜೀತ ವೋಡೆಲ

ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ..

ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾ ದೋಗ್ಯೆಂ| ತುಂವೆಂಬಾ ಸಂವಾರಣ್ ಕೋರುಕಾ

ಗ ವೀಡೊ ಗೇವೂನಿಯಾಂ...

ಗ ವೀಡೊ ಗೇವೂನಿ ಕುಂಭಕರ್ಣ| ತೋಯಿ| ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತು ಗೇಲಾ

ಗ ತೋಯಿ ವೀರ್ ಸಲೂನೂಂತುರೇ ಗೇಲಾ| ರಣರಂಗ ಭೂಮಿ ವುಯಿರ್ ಪಾವುಲ

ಗ ಯಾಂರೇ ರಣರಂಗ ಭೂಮಿರ್ | ವಾನರ ಸುಗುರೇವಾನ್ ತ್‌ಡ್‌ಸೀಲ

ಗ ವಾನಾರಾ ಸುಗುರೇವಾನ್ ತ್‌ಡ್‌ಸೀಲ| ದೊಗಾಂ ವೀರಾಂ ಯವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಂ

ಗ ಖಾಕಿಂತ್ ಗೇವೂನಿಯಾಂ ಗಖಾಕೆಂ ಮಾರೂನಿಗಾ..

ಗ ಖಾಕಿಂತ್ ಗೇವುನಿ ಸುಗುರೇವಾಕ್ | ಕುಂಭಕರ್ಣ ಗೆವುನು ಗೇಲ ಲೆಂಕೇರ್

ಗ ಖಾಕೆಂ ಮರುನಿ ಸುಗುರೇವಾಕ್ | ಕುಂಭಕರ್ಣ ಗೆವುನು ಗೇಲ ಲೆಂಕೇರ್

ಗ ಸುಗುರೇವ ವಾನರನ್ ...

ಗ ಸುಗುರೇವ ವಾನರನ್ ದಾಯಿತ್ಯಾಲೆ| ದೊನೀ ಕಾನ್ ನಾಕ್‌ಗಾ ಸಾಬೊಲ್ಯ
 ಗ ದೋನಿಕಾನ್ ನಾಕ್‌ಗಾ ಸಾಬುನಿ| ಸುಗುರೇವು ದಂವೂನೂಂತು ಯಾಲಾ
 ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್ ಧಾನಿ|
 ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್ ಧಾನಿ ಕುಂಭಕರ್ಣ| ರಣಭೂಮಿ ವಯಿರ್ ದಾಂವುನು ಯಲಾ
 ಗ ಯಾಂರೇ ರಣಾಭೂಮಿ ಊಯಿರ್ | ರೆ ರೋಘು ರಾಮಾನ್ ತ್‌ಡ್‌ಸೀಲಾ
 ಗ ರೋಘು ರಾಮಾಂ ಕುಂಭಕರ್ಣ | ದೊಗಾಂ ವೀರಾಂ ಯೆವುದಾಂ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯಂ
 ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಮಾನ್ ಸೋಡಿಲೊ ವೈಷ್ಣವಯೊ ಬಾಣ್
 ಬಾಣ್ ಲಾಗ್‌ಲೊ ಕುಂಭಕರ್ಣಕ್
 ಪಿರಾಣ್ ಸೋಡಿಲೊ ಕುಂಭಕರ್ಣನ್
 ಸೀರ್ ಪೋಡ್‌ಲ ಧ್‌ರ್‌ನಿ ಉಯಿರ್
 ಬೊಬು ಗೆವುನು ದಾಂವ್ಲಿ ನಾರ್ ಜ್ವಾಲೆ|| ಓ ಲೆಂಕೆರ್
 ೬೨.ಗ ಅರೆತೊ ರಾಕ್‌ಸೊ ರಾವೊಣು| ತಾಜೋ ಬೊಂದೇವು ಕುಂಭಕರೋಣು
 ಗ ತಾಚೊ ಬೊಂದೇವು ಕುಂಭಕರೋಣು| ಪಾತಾಳ ಐರೊವೊಣು ಮೈರಾವೊಣು
 ಗ ಪಾತಾಳ ಐರೊವೊಣು ಮೈರಾವೊಣು| ಕಾಳ್‌ಕೆಲೆಂ ಗ್ಯಾನ್‌ಬಾ ಕ್‌ರೀತಾ
 ಗ ಬಾರಾ ವೊರುಸಾಂ ಓ...
 ಗ ಬಾರಾ ವೊರುಸಂ ಭೋರಲ್ಯಾ ವಯಿರ್ | ಕಾಳ್‌ಕೆನ್ ದಿಲಾ ಯೋಕು ಉಪದೇಸು
 ಗ ಕಾಳ್‌ಕೆಲೊ ವೋರು ಓ...
 ಗ ಕಾಳ್‌ ಕೆಲೊ ವೋರು ಬಾ ಗೇವುನಿ | ದಾಯಿತ್ ದೋಗಿ ಬ್ಯಾರ್ ಸ್‌ರ್‌ಲ್ಯ
 ಗ ದಾಯಿತ್ ದೋಗಿ ಬಾಯಿರ್ ಸ್‌ರ್‌ಲ್ಯ| ಸಲ್‌ಲ್ಯ ಸುವರ್ಣ ಚೆ ಲೆಂಕೇರ್
 ಗ ಸಲ್‌ ಲ್ಯ ಸುವರ್ಣಚೆ ಲೆಂಕೇರ್ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾಂಕ್ ಸೋದೀತಾ
 ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಂ ಸೊದಿತ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ದೇವುಗಾ ದೀಸವ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಹೊನ್ನೊತಾನ್ ಯೇಡ್‌ಲಂ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂ
 ಓ ಹೊನ್ನೊತಾನ್ ಬಾಂದ್‌ಲಂ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂ
 ಹೊನ್ನೊತು ಬೋಸ್‌ಲ ಕೊಟ್ಯಾಕ್ ಕೊಳೊಸು|
 (ಹೊನ್ನೊತು ಬೋಸ್‌ ಲ ಕೋಟ್ಯಾ ವುಯಿರ್)
 ಹೊನ್ನೊತು ರಾಕ್ ತೊ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸೀ ಮಿನಾಂ
 ೬೩. ಗ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂಬಾ ಸೋವುನು| ಸೊಮುಸೆವು ಪೊಡ್‌ಲ ಅಹಿರಾವೊಣಾ
 ಗ ಬಾಣ್ ಮಾರೇಲೊ ಓ...
 ಗ ಬಾಣ್ ಮಾರೇಲೋ ಅಹಿರಾವೊಣನ್ | ಸೊರುವುಯಿ ಬಾಣ್‌ಗಾ ಮೋಡ್‌ಲ್ಯ
 ಗ ರೂಪು ಪೊಲೋಟುನೀ...
 ಗ ರೂಪು ಪೊಲೊಟುನಿ ಐರಾವೊಣು| ವಿಭೀಷಣ ವೇಸುಗಾ ಧ್‌ರಿಲ
 ಗ ವಿಭೀಷಣ ವೇಸೂಗಾ ದೋರುನಿ | ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತ ರೇ ವೀರಾ| ಐರಾವೊಣು ಮೈರಾವೊಣು ಯೇತಲೆ

ಗ ಅಯಿರಾವೋಣು ಮೈರಾವೋಣು ಯೇತಲೇ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂಬಾ ಸೊಡುಕಾ
ಗ ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂಬಾ ಸೊಡುಕಾ| ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾಂಕ್ ರಾಕೋಕಾ (ಚೋಕೋಕಾ)
ಗ ವಿಭೀಷಣ ವಂಚನ್ ಓ...

ಗ ವಿಭೀಷಣ ವಂಚನ್ ಅಯಿಕೊನಿ| ಹೊನ್ನೊತಾನ್ ಕೊಟೆಂಬಾ ಸೊಡಿಲಾಂ
ಉಡ್ತೆಂ: ಅಹಿರಾವೋಣನ್ ಮುಚ್ಚಿ ಸೊಮೆತ್ ಉಂಫಳಿಲೈ|| ಓ ದೇಂವಾಲೈ
ಮುಚ್ಚಿ ಸೊಮೆತ್ ಉಂಫಳಿಲೈಗಾ
ಪಾತಾಳೇ ಗೆವುನುಗುಲೈ ರಾಮುಲ್‌ಗ್‌ ಸಿಮಿನಾ
(ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನಾಂ ಪಾತಾಳೇ ವಾಂದೇಲೈ)

೨೯. ಗ ನಿಜ್ ರೂಪು ವಿಭೀಷೋಣು ಯೇತನಂ| ಬಾಲಾಚೆಂ ಕೋಟೆಂಬಾ ದೀಸನಂ
ಗ ನಿಜ್ ರೂಪು ವಿಭೀಷೋಣು ಯೇತನಂ| ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ದೀಸನಂ
ಗ ರಾಮು ಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮೀನ್ ದೀಸನಂ| ವಿಭೀಷೋಣು ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲಿವಿತ
ಗ ವಿಭೀಷೋಣು ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಬೊಲಿವಿತ| ಸೊರುವುಯಿ ದೇವಾಂಕ್ ಸೋದೀತಾ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ಯಪುನುಂ ಅಹಿರಾವೋಣು ದಾವಿತಂ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ಯಪುನು ಮಹಿರಾವೋಣು ದಾವಿತಂ
ಗ ಅಹಿರಾವೋಣನ್ ಕಪಟ್ ಓ...

ಗ ಅಹಿರಾವೋಣನ್ ಕಪಟ್ ನಾಟ್ ಕೋರುನಿ| ದೇವಾ ದೋಗೈಂ ಪಾತಾಳಾಸಿಂ ವೋರ್‌ಲ್ಯ
ಗ ದೇವಾಂ ದೋಗೈಂ ಪಾತಾಳಾಸಿಂ ವೋರ್‌ಲ್ಯ| ಕಾಳ್ ಕೆಕ್ ಹಾವಾರ್ ಕೋರುಚಾ
ಉಡ್ತೆಂ: ಕೋಪಾ ಕಿರೊಧು ದಾಲೋ ವೀರಾ ಹೊನುಮೊತು
ಹೊನುಮೊತು ದಾಂವೊಲ ಪಾತಾಳೆ ಭೊವನ
ಹೊನುಮೊತಾ ಮೇಳ್‌ಲ್ಯ ದುಧುಂಡಿ ನಾರ್

೨೦. ಗ ಪಾತಾಳೇ ತೀರ್‌ತ್ ವೋರ್‌ತಾ| ದುಧುಂಡಿ ಮೆಳ್‌ ಲ್ಯ ಹೊನುಮೊತಾ
ಗ ಅಯಿಕ್ ಯ ದುಧುಂಡಿ
ಗ ಅಯಿಕಯ್ ದುರುಧುಂಡಿ ಅಯಿಗೈ| ಯವುನಾಕ್ ಪಾತಾಳಾಸಿಂ ವೋರೋಕಾ
ಗ ಅಯಿಕಯ್ ದುರುಧುಂಡಿ ಅಯಿಗೈ| ಪಾತಾಳೇ ಭೊವೊನಾಸಿಂ ದೇಕೋಕಾ
ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮಾತಾ...

ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ಹಾತಿಂ ಗೇವಲಂ ಕಾಂಡೆಂ ಕ್‌ರ್‌ಗ್
ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿ ಕಾಂಡೆಂ ಕ್‌ರ್‌ಗ್ | ಮೊಕೊರು ಧ್ವಜೊ ಪಾರ್ಯಾಕ್ ಬೊಯಿಸಾಲ
ಗ ಕಾವೊಡು ದೊರೊನಿಯಾಂ
ಗ ಕಾವೊಡು ದೊರುನಿ ಸಾತ್ ದೊಂವಾರೆರ್ | ತೀರ್‌ತಾ ಗಿಂಡಿಬಾ ತೂಕುತಾ
ಗ ಯಪುಲೆಂ ರೂಪು ಓ...

ಗ ಯಪುಲೆಂ ರೂಪುಗಾ ಪೊಲೊಟುನಿ| ಧ್‌ರೀಲ್ಯಾ ಮೂಸಾಚಿ ಯೇವೊನಿ
ಗ ಧ್‌ ರಿಲ್ಯ ಮೂಸಾಚಿ ಯೇವೊನಿ| ಹೊನುಮೊತು ಗಿಂಡ್‌ಯೆಂತ್ ಬೋಸಲ
ಗ ತೀರ್ ತಾ ಗಿಂಡಿ ಓ....

ಗ ಚಾರ್ ಪಾಂಸ್ ಅಹಿರಾವೊಣ್ ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲ್ಯಾ| ರೊಘುರಾಮ ಮೊನಾಂ ಶೋಕು ಲಾಗ್‌ಲ
 ಉಡ್ತೆಂ: ವೊರು ನಿಜ್‌ದಾಲೊ ಭಾರ್‌ಮಾ ದೇವಾಲೊ|
 ರಾಮುಲ್‌ಗೇಸಿಮಿನಾ ದೊಗ್ಯೆಂ ಸೊಮುಸೆವು ದಾಲೊ||
 ೭೪.ಗ ಅಸುರ್ಯಾ ಅಹಿರಾವೊಣಲ್ಯೆ ಪುರೇ| ಅಹಿರಾವೊಣ ವುಸ್ತುರಿ ಚಂದ್ರಾಸೇನೆ
 ಗ ನಾರೆಲೆಂ ಮೋನ್ ಓ....
 ಗ ನಾರೆಲೆಂ ಮೋನ್ ನಾರೆಲೆಂಗ್ಯಾನ್ , ರೊಘುರಾಮ ವುಯಿರ್ ಥಿರ್‌ಂ ಬೊಲಂ
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಗೇಲಾ ಓ....
 ಗ ಹೊನುಮೊತು ಗೇಲಾ ನಾರೆಲ್ಯಾ ಪುರೇ| ಚಂದ್ರಾಸೇನೆ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತಾ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ರೊಘುರಾಮ ಬೊಲೊನು ಹಾಡುಕ
 ಗ ರೊಘುರಾಮ ಬೊಲೊವುನು ಹಾಡುಕ| ಪತಿರಾಯ ಭರತರಾಂಕ್ ವೋಧೊಕಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ನಾರೇ ಓ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ ನಾರೇಗೆ ಚಂದ್‌ರಸೇನೆ| ರಾಮಾಕ್ ಯಾಪುನು ಹಾಡಿತಂ
 ಗ ರಾಮಾಕ್ ಯಾಪುನು ಹಾಡಿತಂ| ಅಹಿರಾವೊಣ ಮೊರಣ್ ಕ್‌ಸ್ಯೆಂ ಸಾಂಗೊಕಾ
 ಗ ಅಹಿರಾವೊಣಲೊ ಓ...
 ಗ ಅಹಿರಾವೊಣಲೊ ಉಮುರುತಾ ಕೊಳೊಸು ರೊಘುರಾಮನ್ ಯದ್ಯಾಸುಕಾ
 ಗ ಉಮುರುತಾ ಕೊಳೊಸು ಯದ್‌ವಾಸುಕಾ| ಅಹಿರಾವೊಣಾಕ್ ಸಂವಾರುಕ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಅಹಿರಾವೊಣಾ ರೊಘುರಾಮಾಕ್ ಯೊವುದಾಂ ದಾಲಿಂ
 ರಾಮಾನ್ ಯದ್ಯಾಸೀಲಾ ಉಮುರುತಾ ಕೊಳೊಸು
 ಅಹಿರಾವೊಣು ಪೋಡ್‌ಲ ಧರ್‌ ನೀ ಉಯಿರ್
 ೭೫.ಗ ಅಹಿರಾವೊಣಾ ಸಂವಾರುನೀ
 ಗ ಅಹಿರಾವೊಣಾ ಸಂವಾರುನು ತೀಗಿ ವೀರ್, ಸಲ್ ಲ್ಯ ಚಂದ್ರಾ ಸೇನೆಲ್ಯಾಪುರೇ
 ಗ ಓನೊಂದು ದಾಲೀ ನಾರೇ...
 ಗ ಓನೊಂದು ದಾಲೀ ನಾರ್ ಚಂದ್ರಾಸೇನೆ | ಫಲಾಂಗ್ ಮಚೆಗಾ ಸುರುಂಗಾರಿಲ್ಯ
 ಗ ಪಾಲಂಗಚೊ ಪಾಯೊ ಓ....
 ಗ ಯಾಂ ರೇ ಪಾಲಂಗಾಚೊಯೊ ಪಾಯೊ| ಹೊನುಮೊತಾನ್ ಹ್ ರ್ ದ್ಯಾರ್ ಗ್ ಡಿಲ
 ಗ ಬೋಸ್‌ಕಾರ್ ಕೇಲೊ ಓ...
 ಗ ಬೋಸ್‌ಕಾರ್ ಕೆಲೊ ರೊಘುರಾಮನ್ , ಫಲಾಂಗ್ ಮಚೊಗಾ ಗ್‌ಡ್ ಭಾಡಲ
 ಗ ಫಲಾಂಗ್ ಮಚೊಗಾ ಗ್‌ಡ್ ಭಾಡಲ| ರಾಮುಲ್ ಗ್‌ಸಿಮಿನ್‌ಗಾ ಫೊಡ್ ಫೋಡಲ್ಯ
 ಗ ರಾಮುಲ್‌ಗ್‌ಸಿಮಿನ್‌ಗಾ ಫೊಡ್ ಫೋಡಲ್ಯ| ಚಂದ್ರಾಸೇನೆ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ರೊಘುರಾಮಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ರೊಘುರಾಮಾಗಾ ದೆವಾ| ಯಪುನಾಕ್ ಇಸಾವೊರು ದಾವುಕಾ
 ಗ ಯಪುನಾಕ್ ಇಸಾವೊರು ದಾವುಕ| ಮುನುಂ ನಾರ್ ಚರ್‌ಣಾಂಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ
 ಉಡ್ತೆಂ: ವೊರು ದಿಲೊ ರಾಮನ್ ನಾರೇ ಕುರುಟಾಂವರಾ
 ಪಾಟ್ ಬಾಂದಿಲೊ ಮೊಕೊರು ಧ್ವಜ ವೀರಾ

ಕುಡುಬಿ ರಾಮಾಯಣ

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಜನಕರಾಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸಭಾಸದರ ಎದುರು ಅ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಾಯಿಯನ್ನೊಡೆದು ನೋಡಿದರೆ ಅದರೊಳಗೆ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆಯಂತಹ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಜನಕರಾಯನಿಗೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದವಾಯಿತು. ದೇವರೇ ತನಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉತ್ಸವಾಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಮಗುವಿನ ಜಾತಕ ತಯಾರಿಸ ಹೇಳಿದನು. ಆಕೆಗೆ ಸೀತೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಸೀತೆಯ ಜನನ ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿತು. ರಾವಣಾದಿಗಳ ನಾಶಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತೆಂದು ಜನ ಭಾವಿಸಿದರು.

ಜನಕರಾಯನ ಪುರ ಜಾನಕಾಪುರ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಅರಮನೆ. ಜನಕರಾಯ ತನ್ನ ಮಗಳು ಸೀತಾದೇವಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಅರಮನೆಯ ಶಿವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುರಿದವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಶರ್ತಮಾಡಿದ. ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಊರುಗಳ ರಾಜಪುತ್ರರು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು ನೆರೆದರು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೊಂದಿಗೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೂ ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಜಾನಕಾಪುರ ತಲುಪಿದರು. ಲಂಕೆಯ ರಾವಣನೂ ಬಂದು ತಲುಪಿದ. ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಮೊದಲು ರಾವಣೇಶ್ವರನು ಶಿವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಎತ್ತಿ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿ ತನ್ನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಭಾರವಾದ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದನು. ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ ಎದ್ದು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಬಂದು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತುವುದಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಬಿದ್ದ ರಾವಣನ ತಲೆಯ ಎಡಭಾಗದಿಂದ ರಕ್ತ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯಿತು. ರಕ್ತ ಜನಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಹರಿಯಿತು.

ಋಷಿಗಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಲು ಹೋಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಮರಳಿದ. ಅಣ್ಣ ರಾಮಚಂದ್ರ ತಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲು ಎದ್ದುನಿಂತ. ರಾಮಚಂದ್ರ ತನ್ನ ಎಡಗಾಲನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಚಲನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಲಿತನಾದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬಾಗಿಸಲು ಅದು ಮುರಿಯಿತು. ಸೀತೆಯು ಸ್ವಯಂವರ ಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಡೆಗೆ ಬಂದಳು. ತನಗೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟವನು ಅಣ್ಣನೆಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ತೋರಿದನು. ಆಕೆ ರಾಮನೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ಜಾನಕಾಪುರವೆಲ್ಲ ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಸಂತಸಪಟ್ಟಿತು. ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಮಾರ್ಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಪರಶುರಾಮನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯನ್ನು ತಲಪಿದನು.

ಮಂಥರೆಯ ಚಿತಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆಯರು ಪಂಚವಟಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಒಂದು

ದಿನ ಕೆರೆಯದಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದ ಒಡೆಯ ಶಂಭಾಸುರನು. ಶಂಭಾಸುರನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕೆರಳಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹರಿತವಾದ ಬಾಣದಿಂದ ಅವನ ಕತ್ತು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ರಕ್ತದ ಹೊಳೆ ಹರಿಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಭಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪಕ್ಕಾದನು.

ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಸೀತೆ ನುಣುಪಾದ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಪಗಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗುಳಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆಗೆ ಥಟ್ಟನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ನೆನಪಾಯಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಕರೆತರುವಂತೆ ಗಂಡನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಳು. ರಾಮ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಅರಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಾಣ ಸಿಕ್ಕಿದ. ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಶಂಭಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ಚಂದನದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಜಿತೆ ಮಾಡಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಿವರಿಸಿದ.

ಸೀತೆಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡ ಮಾಯಾ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡಳು. ರಾಮ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆಕೆಯ ಮೂಗು ತುಟಿ ಕೊಯ್ಪಿ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಳಾದ ಶೂರ್ಪನಖಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಲಂಕೇಶನಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ತರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವಳು.

ರಾವಣನ ಒತ್ತಾಯದಂತೆ ಮಾರೀಚನು ಸುವರ್ಣ ಚಿಂಕೆಯ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಸೀತೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದಾಡಿದನು. ಸೀತೆಯ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ರಾಮನು ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುವರ್ಣ ಚಿಂಕೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಚಿಂಕೆ ಬಹುದೂರಕ್ಕೆ - ಕಡಲ ತಡಿ ತನಕ ಓಡಿ ಹೋಯಿತು. ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋದ ರಾಮ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಬಾಣ ಹೂಡಿದಾಗ ಅದು 'ಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಹಾ ಸೀತಾ' ಎಂದು ಆರ್ತನಾದ ಮಾಡಿ ಸತ್ತುಹೋಯಿತು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸೀತೆ ರಾಮನಿಗೆ ಏನೋ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಹೋಗುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಮೂರುಗೆರೆ ಎಳೆದು ಕಾಲು ಹೊರಗೆ ಇಡದಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.

ಕಪಟಿ ರಾವಣ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಸೀತೆಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆ ಎದುರು ಬಂದು ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡುವನು. ಕಂದಮೂಲ ಹೊರತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲು ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಸೀತೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದನ್ನೇ ಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ಕೊಡದೆ ಹೋದರೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆ ಒಡ್ಡುತ್ತಾನೆ. ಸೀತೆ ಕಂದ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣರೇಖೆ ದಾಟಿ ಮಾಯಾ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಲು ಆತ ಸೀತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕದ್ದೊಯ್ಯನು.

ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಕದ್ದೊಯ್ಯಾಗ ಮೊದಲು ವಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದವು ಅಳಿಲುಗಳ ಸಮೂಹ. ಸಾವಿರಾರು ಅಳಿಲುಗಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಾವಣನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದವು. ರಾವಣನು ಮೋಸದಿಂದ ಆ ಅಳಿಲಿನ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಬರುವ ತನಕ ಜೀವದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನನ್ನು ರಾವಣ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ವಿಷಯ ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತೆ ವರವೀಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಅಳಿಲುಗಳು ರಾಮಾಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಗುಟ್ಟುಕು ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಬಂದಾಗ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು

ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದವು. ಈ ಅಳಿಲುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ವರ ಬೇಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. “ನಿಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಯ ರೂಪ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲೇ?” ಎಂದು ರಾಮ ಕೇಳಿದಾಗ ಅಳಿಲುಗಳು “ಸ್ವಾಮಿ, ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಮೈ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯವರನ್ನು ದನ ಮೇಯಿಸುವ ಹುಡುಗರು ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಯ ಆಸೆಯಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕಂಬಳಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂತೋಷಿತನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಳಿಲೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅದರ ಮೈ ಸವರಿದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಅಳಿಲುಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಕಂಬಳಿ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಶ್ರೀ ರಾಮನ ದಯೆಯಿಂದ ಮೂಡಿದವು.

ಸೀತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ರಾವಣನು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರಲು ಸೀತೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಮೃಗ, ಪಕ್ಷಿ, ಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಕರೆದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಸೀತೆಯ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜಟಾಯು ಪಕ್ಷಿ ರಾವಣನನ್ನು ತಡೆದು ಹೋರಾಡುತ್ತದೆ. ಜಟಾಯುವಿನ ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಾಳಲಾರದ ರಾವಣ ಇದನ್ನು ಉಪಾಯಾಂತರದಿಂದಲೇ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಾನೆ. “ಅಯ್ಯಾ ಜಟಾಯುವೇ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸಮಬಲರು. ಹೀಗಾದರೆ ನಾವಿಬ್ಬರು ಬಹಳ ಕಾಲ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನನ್ನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು” ಎನ್ನಲು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ರಾವಣನ ಮೋಸವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. “ನೋಡು ಜಟಾಯು, ನನ್ನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನ ನನ್ನ ಎಡಗಾಲ ಉಂಗುಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆ” ಎಂದ ರಾವಣ. ಇದನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿದ ಜಟಾಯು “ನನ್ನ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನ ಈ ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳು” ಎಂದಿತು. ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಹೊಡೆತ ನೀಡುವ ಮೊದಲ ಅವಕಾಶ ಜಟಾಯುವಿಗೆ, ರಾವಣ ತನ್ನ ಎಡಕಾಲನ್ನು ಉಂಗುಷ್ಟ ಕಾಣುವಂತೆ ಮುಂದಿರಿಸಿದ. ಜಟಾಯು ಬಲವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕನ್ನು ಬೀಸಿ ಹೊಡೆದ. ಮೋಸಗಾರ ರಾವಣ ಉಂಗುಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ. ಜಟಾಯುವಿನ ಕೊಕ್ಕು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು. ಹಿಂದೆ ತೆಗೆಯಲು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ರಾವಣ ಬಲಗಾಲನ್ನು ಜಟಾಯುವಿನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿರಿಸಿದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ರೆಕ್ಕೆಗಳೆರಡನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಜಟಾಯು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿತು. ರಾಮ ಬರುವ ತನಕ ಜೀವದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನನ್ನು ರಾವಣ ಅಪಹರಿಸಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಸೀತೆ ವರವೀಯುತ್ತಾಳೆ. ರಾವಣ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.

ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾವಣ ಹೊತ್ತೊಯ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಮೊದಲಿಗೆ ಅಳಿಲುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಕೆಗೆ ದಾರಿ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸಾಗತೊಡಗಿದರು. ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಣ್ಣೀರುಗರೆಯುತ್ತಾ ಕಂಡ ಕಂಡ ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಂಡಿರಾ, ನೀವು ಕಂಡಿರಾ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾನೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಜಟಾಯುವಿನ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ರಾವಣ ಕದ್ದೊಯ್ದ ವಿವರ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಶಬರಿಯಿಂದ ಕಾಡು ಹಣ್ಣುಗಳ ಉಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾರಿ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಕಮಲವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಭಾವಪರವಶನಾದ ರಾಮ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತಂಪಾದ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಅಣ್ಣನ

ಮುಖಕ್ಕೆ ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಪಂಪಾ ಸರೋವರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಂಡ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕರೆದು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಆ ವೀರರನ್ನು ಕರೆ ತರುವಂತೆ ಹೇಳಿದ. ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಮರೆಸಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ವೇಷದಲ್ಲಿ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಮನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ತನ್ನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಬಯಲಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಋಷ್ಯಮೂಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳ ಸಖ್ಯವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಗ್ರೀವನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಯುದ್ಧದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವಾಲಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ರಾಮನಿಂದ ವಾಲಿಯ ವಧೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವಾಯುಪುತ್ರ ಹನುಮಂತ ಸೀತಾನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಲಂಕೆ ನಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹನುಮಂತ ರಾವಣನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಂಡೋದರಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ರಾವಣ ಅಶೋಕವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ರಾಮಚಂದ್ರ ನಿಧನನಾದನೆಂಬ ಹುಸಿ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಸೀತೆಯೆದುರು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೀತೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಹನುಮಂತ ಆಕೆಗೆ ರಾಮ ಕೊಟ್ಟ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ಅಭಿಷ್ಠಾನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿರುವ ಹನುಮಂತನನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ರಾವಣ ತನ್ನ ಮಗ ಇಂದ್ರಜಿತುವಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂದ್ರಜಿತು ಹನುಮಂತನ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಹನುಮಂತನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ರಾವಣನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಹನುಮಂತನ ಬಾಲಕ್ಕೆ ರಾವಣ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿದಾಗ ಪಶ್ಚಿಮ ಕಡಲಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಅದ್ದಿ ನಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಅಂಗಧನ ಸಂಧಾನ ಪ್ರಯತ್ನ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ವಾನರ ಸೇನೆ ಕಡಲಿಗೆ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತದೆ. ವಾನರವೀರ ನಳನ ನೇತ್ರತ್ವದಲ್ಲಿ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಹನುಮಂತ ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಲದಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಕಿತ್ತು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಭರಮ್ (ಬ್ರಹ್ಮ) ದೇವರು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಮನಿಗಾಗಿ ತಾನು ಸೇತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಭರಮ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾದಾಟ ಏರ್ಪಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಜಗಳ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೇರುವಿನಷ್ಟೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪರ್ವತ ತಂದು ಹನುಮಂತ ಸೇತು ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮನ ಸೈನ್ಯ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಭ್ರಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ತಾನು ದಶರಥನ ಯಜ್ಞದ ಫಲಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾಯಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ ವಿಭೀಷಣ ರಾಮಚಂದ್ರ ತನಗೆ ಸಹೋದರನಾಗಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ರಾವಣನಿಗೆ, ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಧರ್ಮವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾಯಿ ಕೈಕಸೆ, ಸತಿ ಮಂಡೋದರಿ ಬಂದು ಬುದ್ಧಿಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ನಿರಾಕರಿಸಿದ ರಾವಣ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಜಿತು, ಕುಂಭಕರ್ಣರು ಸೋತು, ಮರಣಪಟ್ಟಾಗ ರಾವಣನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಪಾತಾಳರಾಜ್ಯದ ಅಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣರ ಸಹಾಯ ಕೇಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ವಿಭೀಷಣ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹನುಮಂತ ತನ್ನ

ಬಾಲದಿಂದಲೇ ಕೋಟೆ ರಚಿಸಿ ಅದರ ಮಧ್ಯೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನಿರಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣರು ಎಷ್ಟೇ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ, ಬಲಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದರೂ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕಪಟ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮಹಿರಾವಣ ವಿಭೀಷಣನ ರೂಪ ತಾಳಿ ಹನುಮಂತನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. “ಅಯ್ಯ, ಹನುಮಂತ, ಅಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣರು ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಾಲದ ಕೋಟೆ ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ಕಾದು ಕುಳಿತು ನೀನು ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸು”. ಹನುಮಂತ ಈ ಕಪಟತನವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬಾಲದ ಕೋಟೆ ಬಿಟ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಕೂಡಲೇ ಅಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣರು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಮಲಗಿದ ಪಲ್ಲಂಗ ಸಹಿತ ಕಪಟತನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಾತಾಳ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕದ್ದೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

ವಿಭೀಷಣ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಬಾಲದ ಕೋಟೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೂ ಇಲ್ಲ. ಹನುಮಂತನನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. “ನೀನೇ ಬಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಕೋಟೆ ಬಿಟ್ಟು ದೂರ ನಿಂತು ಕಾಯಬೇಕಂತ, ಈಗ ನನ್ನನ್ನೇ ಆರೋಪಿಸಿ ಆಡುತ್ತಿಲ್ಲ; ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹನುಮಂತ ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವಾಗ್ವಾದ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹನುಮಂತನಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೋಪಗೊಂಡ ಹನುಮಂತ ಪಾತಾಳ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಹನುಮಂತ ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪಾತಾಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರರಿದ್ದರು. ಪಾತಾಳದ ಕಾಳಿಕಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಬಂಧನಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಭವನಕ್ಕೆ ಮಕರಧ್ವಜ - ದುರ್ಧಂಡಿಯ ಸಾಕುಮಗ ಕಾವಲಾಗಿದ್ದ. ಇಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿಯಿಟ್ಟು ತೂಗಿಯೇ ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಳಿಕಾಲಯದ ಪರಿಚಾರಕಿ ದುರ್ಧಂಡಿಗೆ ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಹನುಮಂತ ದುರ್ಧಂಡಿಯ ಸಖ್ಯೆ ಬೆಳೆಸಿದ. ಕಾಳಿಕಾ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಡಿಯಿಟ್ಟು ತೂಗುವಾಗ ಹನುಮಂತ ದುಂಬಿಯಾಗಿ ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲಿನ ಚಿಂಬಿನೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಳ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸಂಶಯ ಬಂದು ಮಕರಧ್ವಜ ಒಳ ಹೋದಾಗ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾದಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಸೋಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೂಡಲೇ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಈತ ತನ್ನ ಮಗನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೊಲೆಯುತ್ತದೆ. ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಮಗನಿಂದ ಸೋಲು ಎಂಬುದಾಗಿ ವರವಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪ ತೋರುತ್ತಾನೆ. ಮಕರಧ್ವಜ ಹನುಮಂತನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಶರಣಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾಳಿಕಾಲಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಾಳಿಕಾಲಯದ ಎದುರಿನ ಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಬಂಧನಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಹಿರಾವಣ, ಮಹಿರಾವಣ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಕ್ಷಸರು ಬಂದು ರಾಮನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ರಾಮಾ ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರು ಯಾರು?” ಎಂದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಮ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಹನುಮಂತ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ವೇಷದಿಂದ ಕಾಳಿಕಾಲಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಹನುಮಂತ ಕಾಳಿಕಾದೇವಿಯ ಮೂರ್ತಿಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ರಾಕ್ಷಸ-ರಾಮರ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. “ಎಲಾ ದೈತ್ಯರೇ ಕೇಳಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಈ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ನನಗೆ ಬಲಿಕೊಡಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದರಂತೆ ಬಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ತರಲು ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲಾ ತೆರಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹನುಮಂತ

ಬಲಿಸ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಾನೆ. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಕಟ್ಟುಗಳು ಪಟಪಟನೆ ತುಂಡಾಗುತ್ತವೆ. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹನುಮಂತರು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆದುರಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹನುಮಂತ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕಾಳಿಕಾಲಯದ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಒಳಬರುವವರೆಲ್ಲ ಇವರ ಕಾಲಿನಡಿಯಿಂದ ಹೊಕ್ಕು ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಒಳಗೆ ಬರುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲಾ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಿರಾವಣ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಿರಾವಣನ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಅಹಿರಾವಣ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅಹಿರಾವಣನಿಗೂ ರಾಮನಿಗೂ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮನ ಬಾಣ ತಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಹಿರಾವಣನ ನೆತ್ತರಿನಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಅಹಿರಾವಣರು ಜನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮನಿಗೆ ಇದು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಒಗಟಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಅಹಿರಾವಣನ ಮಡದಿ ಚಂದ್ರಸೇನೆ, ರಾಮನ ಶೌರ್ಯ, ದೈವತ್ವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ರಾಮನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿ ಪಾತಾಳ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದಾಗಿನಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ರಾಮನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಚಂದ್ರಸೇನೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಈ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದ ಹನುಮಂತ ಅಹಿರಾವಣನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಚಂದ್ರಸೇನೆಯನ್ನು ಸಂಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಚಂದ್ರಸೇನೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. “ ನೀನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ರಾಮನನ್ನು ನನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಹಿರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.” ಅದಕ್ಕೆ ಹನುಮಂತ “ರಾಮನನ್ನು ಕರೆತರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನನ್ನದು. ಆದರೆ ದೇವರಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುವಂತಹದೇನೂ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಾರದು” ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ಚಂದ್ರಸೇನೆ “ಅಹಿರಾವಣನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಅಮೃತಕಲಶ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಅಮೃತಕಲಶ ಇರುವವರೆಗೆ ಆತನಿಗೆ ಮರಣವಿಲ್ಲ. ರಾಮನು ಈ ಅಮೃತಕಲಶವನ್ನು ಭೇದಿಸಿದರೆ ಅಹಿರಾವಣನಿಗೆ ಮರಣ” ಎನ್ನುವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಹನುಮಂತ ರಾಮನಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಮ ಅಹಿರಾವಣರ ಯುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಮ ಅಹಿರಾವಣನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಮೃತಕಲಶಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿರಾವಣ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತಾನೆ.

ಆಡಿದ ಕರಾರಿನಂತೆ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಹನುಮಂತನೊಂದಿಗೆ ಚಂದ್ರಸೇನೆಯ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವರು. ಚಂದ್ರಸೇನೆ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪಲ್ಲಂಗವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಇರಿಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಆ ಪಲ್ಲಂಗದ ಕಾಲು ಗೆದ್ದಲು ತಿಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಹನುಮಂತ ಗಮನಿಸಿ ಕೂಡಲೇ ಕೋಳಿಯ ರೂಪ ತಾಳಿ ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದ. ಪಲ್ಲಂಗದ ಕಾಲು ಮುರಿದು ಬಿತ್ತು. ಇದು ರಾಮನಿಗೆ ಅಪಶಕುನವಾಯಿತು. ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಲು ಅಣಿಯಾದರು. ಚಂದ್ರಸೇನೆ ರಾಮನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ತನ್ನನ್ನು ವರಿಸುವಂತೆ ಬೇಡಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಮ ಚಂದ್ರಸೇನೆ, ನಾನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಏಕಪತ್ನೀ ವ್ರತಸ್ಥ. ಸೀತೆ ಹೊರತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನನಗೆ ತಾಯಿಯ ಸಮಾನರು. ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮಡದಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. (ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಚಂದ್ರಸೇನೆ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಮಗಳು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿಯಾದಳೆಂದು ಕಥೆ) ಎಂದು ಆಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಪಾತಾಳ ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಕರಧ್ವಜನಿಗೆ ವಹಿಸಿ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿದರು.

ಕುಡುಬಿ ಭಾಗವೊತ್

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಗ ಮಧುರಾ ಪುರಾಂತ್ ಓ....
 ಗ ಯಾಂರೇ ಮಧುರಾಂಚ ಓಪುರೇ | ಕೊವುಂಸೊ ಸೊವುಕೆನ್ ರಾಜ್ ಕರೇ
 ಗ ತಾಗಾಲಿ ಬೊಯಿನ್ ಓ...
 ಗ ತಾಗೆಲಿ ಬೊಯಿನ್ ದೇವಕಿ ದೇವೀ ಪಿರಾಯಿ ಯವನಾ ಬೋರ್ಲಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಬೊಯಿನೀ ಓ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಬೊಯಿನಿ ದೇವಕಿ ದೇವಿ| ತುಕಾಂಬಾ ಇಸಾವೊರು ಕೋರುಕಾ (ದಾವುತಾ)ಕ
 ಗ ದೊಂಗುರೊ ದೀಲೊ ಓ...
 ಗ ದೊಂಗುರೊ ದೀಲೊ ಕೊವುಂಸ ರಾಯನ್ | ಮೊಳ್ ಮೊಂಚೋಪ್‌ಗಾ ಗಾಲೀಲ್ಯ
 ಗ ನಂದಾಪುರಾಚ ಓ...
 ಗ ನಂದಾಪುರಾಚ ವಾಸುಗಾದೇವಾ| ಕೊವುಂರಸನ್ ಬೊಲೊವುನು ಹಾಡಿಲ
 ಗ ಕೊವುಂಸನ್ ಬೊಲೊವುನು ಹಾಡುನಿ| ದೇವಾಕಿಕ್ ವರನ್ ಕರಿಲಂ
 ಗ ದೇವಾಕಿಕ್ ವರನ್ಯು ಕೋರುನಿ| ತಿಂಕಾಂ ದೊಗೈಂ ಮೆರವೊಣಿಗ್ ಕರೀಕ
 ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಖೂಳಾ ಓ...
 ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಖೂಳಾರೇ ಕೊವುಂಸ| ದೇವಾಕಿಲ್ಯ ಆಟ್‌ವ್ಯ ಗೊರುಬಾವುಯಿರ್
 ಗ ದೇವಾಕಿಲ್ಯ ಆಟ್‌ವ್ಯ ಗೊರುಬಾವುಯಿರ್ | ಕವುಂಸಕ್ ಮೊರಣ್ ಬೊರಿವೇಲಾಂ
 ಗ ಗ್‌ಗ್‌ನಾ ವಗ್‌ಶಾ ಓ....
 ಗ ಗ್‌ಗ್‌ನಾ ವಗ್‌ಶಾ ಅಯಿಕೊನೀ ಕೊವುಂಸೊ ಮಚಾ ಕೊವೊಂತ್ ದಾಲಾ
 ಗ ಕೊವುಂಸೊ ಮಚಾ ಕೊವೊಂತ್ ದಾಲಾ| ತೋಯಿವೀರ್ ಧ್‌ರ್‌ನೀರ್ ಪೋಡ್‌ಲ
 ಗ ತೋಯಿವೀರ್ ಧ್‌ ರ್ ನೀರ್ ಪೊಡಲ| ಕೊವುಂಸೊ ಗ್‌ಥ್ ಬೊಡ್ಡಂ ಉಟಲ
 ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್ ಧಾನಿಂ..
 ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್‌ಧಾನಿಂ ಕೊವುಂಸೊ| ಯೆಪುಲೆಂ ಕರ್‌ಗ್ ಕಾಡಿಲಂ
 ಗ ಯಪುಲೆಂ ಕರ್‌ಗ್‌ಯಿ ಕಾಡುನಿ| ದೇವಾಕಿಲ್ಯ ತೂರುಬಾಕ್ ಧ್‌ರಿಲಂ
 ಗ ದೇವಾಕಿಲ್ಯ ತುರುಬಾಕ್ ಧ್‌ರಿಲಂ| ದೇವಾಕಿಲೆಂ ಸಿರಸ್ ಕುತುರೂಚಾ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಓ ಕೊವುಂಸಾ ದೇವಾಕಿ ದೇವಿಕ್ ಕತ್ರಿನಾಕಾಂ
 ಓ ಕೊವುಂಸಾ ದೇವಾಕಿಲೊ ಗೋಳು ಹತ್ಯಾ ಗೀಯಿನಾಕಾಂ
 ೨. ಗ ದೇವಾಕಿಯಾನೀ ಓ....
 ಗ ದೇವಾಕಿಯಾನೀ ವಾಸುಗಾ ದೇವಾ| ದೋಗೈಂದಾನಾ ಸೊಂಕೊಳ್ಳೊ ಬೋಡೇಲ್ಯಾ
 ಗ ದೇವಕಿಯಾನಿ ವಾಸುಗಾ ದೇವಾ| ಬಾರಾಮೊನಾಂ ಸೊಂಕೊಳ್ಳೊ ಬೋಡೇಲ್ಯಾ
 ಗ ದೋಗೈಂದಾನಾಂ ಸೊಂಕೊಳ್ಳೋ ಬೋಡೊನಿ| ತಿಂಕಾಂ ದೊಗೈಂ ಬೊಂಧ್‌ನಾಂತ್
 ದೋರಿಲಂ
 ಗ ಬಾರಾವೊನಾಂ ಸೊಂಕೊಳ್ಳೊ ಬೋಡೊನಿ| ರೆ ಬೊಂದ್ ರಾಕೆಣೆಂ ದೋರಿಲಂ

ಗ ದುಃಖೀ ಪಾವುಲಿ ಓ... ಗ ಸುಃಖೀ ಪಾವುಲಿಗಾ...

ಗ ದುಃಖೀ ಸುಖೀಗಾ ಪಾವುಲಿ| ದೇವಾಕಿ ದೇವಿ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್‌ಲ್ಯ

ಗ ಯಪುನಲ್ಯ ಪೊಟೆಂತ್ ಓ...

ಗ ಯಪುನಲ್ಯ ಪೊಟೆಂತ್ ಬಾಳ್ ಕು| ವೊರ ಧೆಯಾಂ ಹೂಂಕಾರ್ ರೋಚೇತಾ

ಗ ಚೊಲುವೋ ಯಾಲೋ ಓ....

ಗ ಚೊಲುವೋ ಯಾಲೋ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ದೇವು| ದೇವಾಕಿಲೈ ಬೊಂದ್ ಪಾಸ್ ಸೂಟಿಲ್ಯ

ಗ ದೇವಾಕಿಲೈ ಬೊಂದ್ ಪಾಸ್ ಸೂಟಿಲ್ಯ| ದೇವಾಕಿ ಖಿದೀ ಖಿದಿ ರಾಡ್‌ತ

ಗ ಅಯಿಕಯ್ ತಾತಾ ಓ... ಗ ಅಯಿಕಯ್ ಮಾತಾಗಾ

ಗ ಅಯಿಕಯ್ ತಾತಾಗಾ ಮಾತಾಯೇ| ಯಾಪುನಕ್ ಗೋಕುಳಂತ್ ವೋರೊಕಾ

ಗ ಯಪುನತ್ ಗೋಕುಳಂತ್ ವೋರೊಕಾ| ಯಶೋದೆಲ್ಯ ಬಳುಕಾಕ್ ಹಾಡುಕ್|

ಉಡ್ತೆಂ: ದೇವಾಕಿ ದೇವಾಂಕೆರೇ ಓನೊಂದು ದಾಲೋ

ಓನೊಂದು ಖೇಳೆತ ದೇವು ನಾರಾಯಣ್

೩. ಗ ಯೊಬಾಳ್ ಲಾಗ್‌ಲೊ ಮೊಜಗಾ ಚೀವಾ| ದೂವಾರ್ ದೊಡ್ಡಳ್ ಬಾಂದ್‌ಗಾ

ದೇವಾ

ಗ ದೂವಾರ್ ದೊಡ್ಡಾಳ್ ಬಾಂದ್ ಗಾ ದೇವಾ| ಗ್‌ಗ್‌ನಾ ಹೂಬೆಂ ಚೇತ್‌ಳ್

ಗ ದುಳ್ಳಲ್ಯಾರೆ ಬೊಸೊನಿಯಾ....

ಗ ದುಳ್ಳಲ್ಯಾರ್ ಬೊಸೊನಿ ಸ್‌ಲ್‌ಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್ | ಯಪುಲ್ಯ ಮಾಯೆ ಬಾಪ್ಸ್ ವಿಸರಲ

ಉಡ್ತೆಂ: ಯಶೋದೆ ರಾನಿ ದೇವಿ ಓರು ಮಾಗ್ ತಾ

ಯಶೋದೆ ಪುತುರ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಓರು ಮಾಗ್ ತಾ

೪. ಗ ಕುರುಷ್ಟು ಅಸ್‌ಲೊ ಲಾನ್ ಪೊನಿ| ಅತನ್ ದೇವು ದಲೋ ಮುತ್ತು ರತೊನಿ

ಗ ದೇವು ದಲೋ ಮುತ್ತು ರತೊನಿ| ಕೊವುಂಸನ್ ದಡೂಂದೀಲ್ಯ ಪೊತೊನಿ

ಗ ರೂಪೂ ಸೊಡೂನಿಯಾ...

ಗ ರೂಪೂ ಸೊಡೂನಿಯ ಪೂತೊನಿ| ದಾಲೀತಿ ಸೊಭಾಗ್ಯಾಚಿ ಗೊವುಳೊನಿ

ಗ ತೀ ದಾಲಿ ಸೊಭಾಗ್ಯಾಚಿ ಗೊವುಳೊನಿ| ಸಲ್‌ಲ್ಯ ನಾರ್ ನಂದ ಗೋಕುಳೆ

ಗ ಸಲ್‌ಲ್ಯ ನಾರ್ ನಂದ ಗೋಕುಳೆ| ಪವುಲ್ಯ ಯಶೋದೇಲ್ಯ ಓಪುರೇ

ಗ ಕುರುಷ್ಟು ಖೆಳೊನಿಯಾ...

ಗ ಕುರುಷ್ಟು ಖೆಳೊನಿಯ ಗೋಕುಳ | ಥಾನ್ ದೀವೆಲೆಂಗಾ ಕುರುಷ್ಟು ಬಾಳಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಥಾನ್ ದೀವೆಲೆಂ ಕುರುಷ್ಟು ಬಾಳಾ|

ಪೀರಾಣ್ ಸೋಡಿಲೊ ನಾರೇ ಗೋಕುಳಾ||

೫. ಗ ಅಷ್ಟಮು ತೀಥೇ, ಸೋಮರಾ ದಿಸಾ, ರೋಹಿಣಿ ನ್‌ಗ್‌ತಿರಾ ಕುರುಷ್ಟು ದೇವು

ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲ ಗೋಕುಳೇ

ಗ ಕುರುಷ್ಟು ದೇವು ಜ್‌ಲ್‌ಮೊಲ ಗೋಕುಳೇ| ಓನೊಂದು ದಾಲಾ ತೇರೆ ಭೊವನಾ

ಗ ತೇರೆ ಭೊವೊನಿಚಾ ಓ...

ಗ ತೇರೆ ಭೊವೊನಿಚಾ ಕುರುಷ್ಟು ಗೋಕುಳ| ಸಾಂಗ್ ಹಾಯಿ ಸೊವುಳಾ ಸಾಸಾರ ಗೊವುಳೊನಿ

ಗ ಗೊವುಳನಿಂ ದಾಂವೂನಿಯಾಂ...

ಗ ಗೊವುಳನಿಂ ದಾಂವೂನು ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಯಾಂ ದೂರಾಂ| ಯಶೋದೇ ಇಸರೊಂಗೆಲ್ಲೆಂ ಗೋಕುಳಾಂ

ಗ ನಾಕಂ ಬಾಳಾ ಕುರುಷ್ಟಾ ಓ...

ಗ ನಾಕಂ ಬಾಳಾ ಕುರುಷ್ಟಾ ಕೊರಿನಾಕಾಂ ಖೇಳು| ನಂದಾ ಗೊವುಶೊಯಾಂಲೊ ಗೋಳು

ಗ ನಾಂಯಿಂಗೆ ಮಾಯೆ ಓ....

ಗ ನಾಂಯಿಂಗೆ ಮಾಯೆ ನೊವೊಲ್ ವಿಬಿರಿತ್ | ಗೊವುಳೊಯೊಂ ಲಾಗೇಲ್ಯಾ ಬೀರಾಂತ್

ಉಡ್ತೆಂ: ದಿಂಬೊಕಾಚಾ ಬಾಳ್ ಕರುಷ್ಟಾನ್ ಕೆಲೆಂ ಹಾಳ್

ಓ ತಿಂಚೊ ಕೊಳೊಸು ವೊರುನು ಗಾಲ್ ವ್ಹಾಳೇ

೯. ಗ ಕುರುಷ್ಟಾ ಗಂಧಾ ನೀಳ್ ಸಾಂವೊಳಾ| ದಿಸ್‌ತೊ ತಾಂಪೊಯೆ ಗೋಂವೊಳಾ

ಗ ದಿಸ್‌ತೊ ತಾಂಪೊಯೆ ಗೋಂವೊಳಾ| ಖಾಂದಿ ವುಯಿರ್ ಕಾಳಾರೇ ಕಾಂಬುಳಾ

ಗ ಖಾಂದಿ ವುಯಿರ್ ಕಾಳಾರೇ ಕಾಂಬುಳಾ| ಮಾಗ್ ಸಿಂ ಮುರೊಳೊ ವೀಣ್ ವಾರ್ಡು

ಉಡ್ತೆಂ: ಓ ಕುರುಷ್ಟಾ ವೀಣ್ ವಾರ್ಡುತ ಕೀನ್ ಭೋರು

ಓ ನಾರ್ ವೀಣಾಂಚಾ ನಾಸಾ ಬಾಳೇಲೀ

ಓ ನಾರ್ ಪಲ್‌ಂಗ ಉಯಿಲೊ ಹಾರ್ ವಿಸರೇಲೀ....

೧೦. ಗ ಮೊಲ್ ಪತ್ ಗೊವುಳ್ಯಾಂಲೆ ಓಗ್‌ರೇ | ನಂಧ್ ಬಾಳ್ ಗೋವಿಂದ್ ಚಲ್‌ಮೊಲ

ಗ ನಂದ್ ಬಾಳ್ ಗೋವಿಂದ್ ಚಲ್‌ಮೊಲಾ| ಗೆಂದ್ ಮೈರ ಪಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಭಸ್‌ವೇಲ್ಯಾ

ಗ ಗೆಂದ್ ಮೈರ ಪಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಭಸ್ ವೊನಿ| ಸೊಡೊನಿ ಯಂಬುಡುನು ಗೇಲಾ

ಗ ಸೊಡೊನಿ ಯಂಬುಡುನು ರೇ ಗೇಲಾ| ಮೊಳಗ್ ಮೈದನಾಂತ್ ಪಾವುಲ

ಗ ಕಾಂಬುಳ ಅಸಾಳುನೀ...

ಗ ಕಾಂಬುಳ ಅಸಾಳುನಿ ನಂದ್ ಬಾಳ್ | ಕಾಂಬುಳೇಚಾ ದ್‌ಡಿರ್ ಬೊಯಿಸಲ

ಗ ಖಿಂದಚೀ ಕಿಂದೋರಿ ಓ.....

ಗ ಬೆಂಡಚಿ ಮುದ್ದೊಳಿಗಾ

ಗ ಖಿಂದ ಚೀ ಕಿಂದೋರಿ ವಾಚೇತಾ | ತಿಂಬಾಂ ನಾರೇ ಕಾನೀ ಸೊಬುದು ಪೋಡ್‌ಲ

ಗ ಬೆಂಡಚಿ ಮುದ್ದೊಳಿ ವಾಚೇತಾ| ತಿಂಬಾಂ ನಾರೇ ಕಾನೀ ಸೊಬುದು ಪೋಡ್‌ಲ

ಗ ತಿಂಬಾನಾರೇ ಕಾನೀ ಸೊಬುದು ಪೋಡ್‌ಲ. ತಿಂಬಾಂ ನಾರೇ ದಾಂವೊನುಂತು ಯಾಲ್ಯಾ

ಉಡ್ತೆಂ: ಓನಾರ್ ಕಿಂದೋರೆಚಾ ನಾಸಾ ಬಾಳೇಲೀ

ಓನಾರ್ ಮುದ್ದೊಳಿಚಾ ನಾಸಾ ಬಾಳೇಲೀ...

ಓನಾರ್ ಪಲ್ ಗವುಯಿಲೊ ಹಾರ್ ವೀಸಾರೇಲೀ...

ನಾರ್‌ಯೋಕು ಸುಡೊ ನೆಸ್ತನ ಕಸ್ಕೊಲ್ಯೆ ಕೂಲೇ...

ದುಸ್ರೊ ಸುಡೊ ನೆಸ್ತನ ನಕ್‌ಡಿ ನಾಸ್‌ಯಿಲೇ

ನಕ್‌ಡಿ ನಾಸ್‌ಯಿತಾ ಕುರುಷ್ಟಾ ಘುಕುಡಂ ಗಾಲ್ ಯಿತಾ

೧೧. ಗ ಕ್ ನೀ ಕ್ ಡೀರೆ ವೊಳೆನ್ ದಾಸೀ ಪೋಡುನು ಯೆಸಿಂರೇ ಗ್‌ಗ್‌ನಾ ದೆಸಿಂ

ಗ ಸಾಸ್ ರ್ ವೀನೇ ಓ...

ಗ ಸಾಸ್‌ರ್ ವೀನೇ ಆಸ್ತಂಲೇ ಗೊಡೇ| ಜ್‌ಳ್‌ಮೆಳ ಗೊವುಳ್ಯಾಂಲೆ ವಾಡೇ

ಗ ಭಾಂಗೇ ಬೊವೊಯೊ ಓ...

ಗ ಭಾಂಗೇ ಬೊವೊಯೊ ಪೊದ್ ಮೈ ಸ್ ರ| ಗಗ್‌ರಾ ಲಿಪೊಂದ್‌ರ್ ಮಾಚೇ
ಗ ಪಾಂಸಾಂ ಮೊತಿಯಾಂಚೆ...

ಗ ಪಾಂಸಾಂ ಮೊತಿಯಾಂಚೆ ವೊ ದಾಳ್ ದಾಳ್ ಸೇಸ್‌ಗೇ ನಂದಾ ಪೋರಿ
ಗ ಕುಂಕುಮು ವೊರ್‌ನಾಚೆ...

ಗ ಕುಂಕುಮು ವೊರ್‌ನಾಚೆ ಚೇಬೋನಾ ಹೂಬಾರೆಲಿ ಕೆಂಬೊಡೆ ಥೆನಾಂ
ಗ ರಾಜಾ ಮೋನೇ ಓ...

ಗ ರಾಜಾ ಮೋನೇ ನಂದಾಚಾ ಕನಾಂ| ಕೆಂದೊಳ್ಕಾ ದೊರುನು ಪೇಳೇಲಾಂ
ಉಡ್ತೆಂ: ರಾಜಾ ಸಾಂವೊಳೆ ಖೇಳು ಖೇಳ್ಗೆ ವೊನಾ ಮಾಲೇ
ನಾರೇಚಾ ಪಾಲಂವಾ ದೊರುನಿ ಬೊವೊರ್ ಮಾರೇ| ಓ ನಾರೇಚಾ
ಚೇಬೋನಾ ದೊರುನಿ ಬೊವೊರ್ ಮಾರೇ...
ಖೇಳು ಖೇಳುತೊ ಖೇಳು ಮುರ ಹರೇ....

೧೪.ಗ ರುಕುಮಿನಿ ಸಿತ್ಯೇ ಸಂವರಣೆ ಕ್ ರೇ| ದೊಡೊಲ್ಕಾ ದೂವಾರಕೇಚಾ ಹ್ ರೇ
ಗ ದೊಂವುಳೀ ದವೊನಿಯಾಂ...

ಗ ದೊಂವುಳೀ ದವೊನಿ ತ್ಯಾರೆ ಗೋಕುಳಾ| ವೊಸೊನು ಸಾಂಗ್‌ಯ್ ಯಶೋದೇ
ಗ ಭರತ್ ದೊಡುನಿಯಾಂ...

ಗ ಭರತ್ ದೊಡುನಿ ಸಾಗ್ ರಾ ಪಾನಿ| ತೂಚೆಂ ದೊರುನುಗಾ ಪೋಗೇದ್
ಉಡ್ತೆಂ: ರುಕುಮಿನಿ ಕುರುಷ್ಟಾಂಚ ಸಾಂಗೇ ಖೇಳು ಖೇಲ್ ತಾಲೀ| ನಾರ್
ತ್ ಯ್ ಪಾವುಲ ನೊವೊಲ್ ಪುರೀ....

೧೫.ಗ ರಾಯಾ ಚಂದ್‌ರ ಸೇನಾಚೆ ಗ್‌ರೇ| ನಾರೇ ಬಾಳ್ ಚಂದ್‌ರವಾಳಿ ಸೊಂವಂದರೇ
ಗ ಫೂಲಾಂ ಮಳುನಿಯಾಂ...

ಗ ಫೂಲಾ ಮಳುನಿಯಂ ಮಾತೆಂ ಬೋರು| ಬೊವೊಂಡಿ ರೊವಿಯಾಲೆ ದೋರೆ
ಗ ರೋವಿ ತೊಟೊನಿಯಾಂ...

ಗ ರೋವಿ ತುಟೊನಿ ಪೊಡ್ ಲ್ಯಾ ಧ್‌ರ್‌ನೀರ್ | ಪಿರಾಣ್ ಚಾತೋಗೆ ಸ್ ಯಿ
ಗ ಮೆಳುನಿ ಸೋಕಿಯೋ... ಗ ಮೆಳುನಿ ಭೊಕೊಯೊ....

ಗ ಮೆಳುನಿ ಸೋಕಿಯೊ ಭೋಕಿಯೋ| ಹಾತ್ ದೀವುನಿಗಾ ಉಟವೇಲ್ಕಾ
ಗ ಹಾತ್ ದೀವುನಿಗಾ ಉಟವೇಲ್ಕಾ | ನಾರೇಚೆಂ ಮೋನ್‌ಗಾ ನಿವಾರೇಲಾ
ಉಡ್ತೆಂ: ಚಂದ್ರಾವಾಳಿ ನಾರ್ ಗೆ ಕೈಲಿ ಉಯಿಲಿ ಪೊಳೀ

ಚಂದ್‌ರವಾಳಿ ಲ್‌ಳೇ ನಾರ್ ಧ್‌ರ್‌ಲ್ಕಾ ವುಯಿರ್

೧೬.ಗ ನಾರೇ ಚಂದ್ ರವಾಳಿ ಕಾರಣೇ ಕುರುಷ್ಟ ದೇವು ದಾಲೊ ಗಾರುಡಿ
ಗ ಮೆವುನಿ ಮುನುನುಯಾ...

ಗ ಮೆವುನಿ ಮುನುನಿ ಕುರುಷ್ಟ ದೇವನಿ| ನಾರೇಚಾ ಪಾಲ್‌ವ್ಯಾ ಧ್‌ರೇಲಾ
ಗ ತೂಂತ್‌ರ್ ಮೇವುನಿ ದಾಲ್ಕಾರ್ | ಹಾಂವುಂಬಾ ಮೆವುನೊ ದಾಯಿನ್
ಗ ತೂಂತ್‌ರ್ ವೇವುನೊ ದಾಲ್ಕಾರ್ | ಹವುಂಬಾ ನಾಗಿನ್ ದಾಯಿನ್
ಗ ಹಂವುಂಬಾ ನಾಗೀನ್ ದಾವುನು| ಮೆವುನ್ಯ ದಾಸೊನು ಮಾರೀನ್

ಗ ತೂಂತ್‌ರ್ ನಾಗೀನ್ ದಾಲ್ಕರೆ| ಹಂವುಂಬಾ ಗಾರುಡಿ ದಾಯಿನ್
 ಗ ಹಂವುಂಬಾ ಗಾರುಡಿ ದಾವುನು| ಸೊರುಪಾ ಪೆಟಾರಿ ಗ್‌ಡೈನ್
 ಗ ಸೊರುಪಾ ಪೆಟಾರಿ ಗೊಡೊನು| ಪೆಟಾರೇ ಮೊದೆಂಗಾ ಬೋರೀನ್
 ಗ ಪೆಟಾರೇ ದಕುನೇ ಓ....
 ಗ ಪೆಟಾರೇ ದಾಕ್‌ನೇ ದಾಕುನಿ| ತ್ಯಾ ವುಯಿರ್ ಖಿಳಿಯೋ ಜೋಡೇನ್
 ಗ ವುಂಚುಳಿನಿ ಗೇವುನಿಯಾಂ...
 ಗ ವುಂಚುಳಿನಿ ಗೇವುನಿ ಖಾಂದಾ ವುಯಿರ್ | ಗಾಂವಾನ್ ಗಾಂವುಂಗಾ ವೀಂಡೇನ್
 ಗ ಗಾಂವಾನ್ ಗಾಂವುಂ ವೀಂಡೊಚೇ ಎಳೇ| ಹಂವುಂಬಾ ಲಿಂಬೇನ್ ದಾಯಿನ್
 ಗ ತೂಂಬಾ ಲಿಂಬೇನ್ ದಾಲ್ಕಾರ್ | ಲಿಂಬೇನಿ ಕಟೆಂಗೊ ಬಾಂದಿನ
 ಗ ಲಿಂಬೇಚೆಂ ಕಟೆಂಗಾ ಬಾಂದುನಿ| ಸೀಪುನೆ ಸೀಪೇನೆ ದೂದಾಚೆಂ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಲಿಂಬೇಚ ಜಾಡಾ ದೊಸೊಳಿಂಚೆ ರೊಚಿಯಾಲೆಂ
 ಮೆವುನೇಚೆಂ ಜೇಬೊನ ಮುನು ಭೂರುಂವೆ ಧ್‌ರ್‌ಯಾಲೆಂ
 ೧೭.ಗ ಇಸ್ ಪೊತ್ ವೊಡ್ ನಾಂಚೊ ವೊವೊರ್ಯೊ ಧೋಗೈಂ ನಿದೊಂಗೆಲ್ಯ ಭೀತರ್
 ಗ ದೀಪಕ್ ಪರ್ಜಾಳುನೀ....
 ಗ ದೀಪಕ್ ಪರ್ಜಾಳುನಿ ವೊವೊರ್ಯೊ| ಗ್‌ಂಧಾ ಧೂಪಾಚೊ ಪೊರುಮೊಳ್
 ಗ ದೀಪಕ್ ಪರ್ಜಾಳುನಿ ವೊವೊರ್ಯೊ | ಫೂಲಾಂ ಸಾಂಬೂಲಾಚೆಂ ಪೊರುಮೊಳ್
 ಗ ನಾರೊಂದು ಬೊವೊರು ಓ...
 ಗ ನಾರೊಂದು ಬೊವೊರುಯಿ ದಾವುನಿ| ಜೊಳ್‌ತೊ ದೀಪೊಗಾ ಪಳವೇಲಾ
 ಉಡ್ತೆಂ: ನಾರೇಚ ಕುಬೇರ ವುಯಿರ್ ಬೊಂವರ್ ಬೊವುಂತೇ
 ಗಗ್‌ರಮೆಳೊಂ ಗ್‌ಳಯಾಂ ಬೊಂವರ್ ಬೊವುಂತೇ
 ೧೮.ನಾರೇಗೇ ಸೊವೊಂದ್ ರೇಗೆ ತೀಬಾ| ಝಗೀ ಝಗೀ ಝಗ್ ತಿ | ಓ...
 ಧ್‌ರ್‌ವೀರ ಮುಕುಟು ಫೂಲಾಂ ಮಾಳ್‌ಲೀ ಮೊಸ್ತುಕೇ
 ಮೊಸ್ತುಕಾರ್ ಮಾಳುನಿ ಫೂಲಾಂ ಓನೊಂದೊನೊಂದಾಲೀಗೆ ನಾರ್

 ಓನೊಂದೊನೊಂದಾವುನಿ ನಾರ್ ವೊವೊರ್ ಸೊಬುತಾಲೀ | ನಾರ್
 ವೊವೊರ್ ಸೊಬುತಾಲಿ ನಾರ್ ಧ್‌ರ್‌ಯಾಲಿ ಜೇಬೋನಾ
 ಜೇಬೊನಾಕ್ ಧೋರುನಿ ನಾರ್ ಖೇಳೂರೆ ಖೇಳ್ ತಾಲಿ| ನಾರ್
 ಆಟ್ ಕೊಕುಡಾಂ ಬೊಕುಡಾಂ ಸೊರುಚೊ ಕೇಲೊ ಮೊಗು ಲಿಪೊಂದ್ ರಾಂ
 ೧೯.ಗ ರಾಮನ್ ಯವೋತಾರ್ ಸಾರೆಲ್ಯೆ| ಕುರುಷ್ಟಾನ್ ಅವೋತಾರ್ ಧ್‌ರಿಲ
 ಗ ತಾನೀ ಗೊರುಡಾ ಓ...
 ಗ ತಾನೀ ಗೊರುಡಾಕ್ ಪಾಟೆಲ| ಬೊಲೋವುನು ಹಾಡುಚ ಹೊನುಮೊತಾ
 ಗ ಗೊರುಡು ಸಲೂನಿಯಾಂ..
 ಗ ಗೊರುಡು ಸಲೂನೂಂತರೇ ಗೇಲಾ| ವೀರಾ ಹೊನುಮೊತಾಕ್ ಪಸರೇಲಾ
 ಗ ಅರೆತೂಂ ಹೊನುಮೊತಾ...

ಗ ಅರೆತೂಂ ಹೊನುಮೊತರೇ ವೀರಾ| ತೂಕಾಂ ಬೊಲಿವಿಲ ಕುರುಷ್ಟಾವೀರಾ
 ಗ ತಾಜೊ ಮೊಡ್ಲೊ ಓ....
 ಗ ತಾಜೊ ಮೊಡ್ ಲ್ಯೋ ದೋನಿ ಸೆರಾ| ತಾಗೇಲ್ಯಾ ದೇಂವಾಲ್ಯಾ ಸೊಭೇ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಕುರುಷ್ಟು ಗೊರುಡಾ ಗಾಲೇತ ವೊನಮಾಲೇ
 ಕುರುಷ್ಟಾ ದ್ ಸ್ ಗೊರುಡಾಚಿ ಸೇರಾ
 ೨೦.ಗ ಮೆಳುನಿ ಚಿತ್‌ರಕಾಂಚೆ ಪಾಟುಯಂ| ದಿವುಳುಂ ಬಾಂದ್‌ಲಂ ಇಂದುರು ರಾಯ
 ಗ ವುಂಚು ಜಾಡ್ ಓ....
 ಗ ವುಂಚು ಜಾಡ್‌ರೆ ಪಿಪುಳಚೆಂ| ಗ ತಾಳಾ ಮಾಳಿಂಗ್ ಮಾದೇವಾಂಚೆ
 ಗ ರಾಯಾ ಮೊಳೇ ವೀರಾ...
 ಗ ರಾಯಾ ಮೊಳೇ ವೀರಾಚೊ ಪಾಯೊ ಪಾಂಸ್ ಗಟೊಗಾ ರಣ್ ರುಣ್ ವಾರ್ಡು
 ಗ ರಣ್ ರುಣ್ ಸುಟಲ್ಯಾ ಓ...
 ಗ ರಣ್ ರುಣ್ ಸುಟಲ್ಯ ತೇರೆ ಭೋವನ| ಗೋಕುಳೇ ಓನೊಂದು ಜ್‌ಲಮೊಲ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಗೋಕುಳೆಕ್ ಆನೊಂದಾಲೊ ನಾರಾಯಿಣ್
 ಆನೊಂದು ಖೇಳತ ದೇವು ನಾರಾಯಿಣ್
 ೨೧.ರಾಯಿ ರುಕುವೀಯಿ ಓಡ್ ಲೊ ಬೊವೊನ್
 ಓಡ್ ಲಿ ಬೊಯಿನ್ ನಾರ್ ರುಕುಮಾವಂತ್
 ದಕ್ ಟಿ ಬೊಯಿನ್ ನಾರ್ ಚಂದ್ರಾವಳಿ
 ಚಂದ್ರಾವಳಿ ನಾರೇ ದೇಂವಾಲೊ ಬಾರೊರ್ಡು
 ರುಕ್ಮಾವಂತಿ ನಾರೇ ಕುರುಷ್ಟು ಬೊರೊರ್ಡು
 ಬಾರೊರ್ಡು ರಾಯಾಲೀ ವುಸ್ತುರ್ಯೊ ವೋಡ್
 ಯೇಕ್ ನಿರೂಪು ದೀಗ ಮಾಮ ಮೊಗ್ ರೇ ವುಯಿರ್
 ಮೊಗ್ ರೇಚಾ ಧನಿಯಕುರುಷ್ಟು ತ್ ಪ್ ಸಾಂಗ್ ಯಿನ್
 (ತುರುಬಾಂ ಫೂಲಾಂರ್ ಸುರುಂಗಾ ರೇಲೊ)
 ಧ್ಯಯಾ ದೂದಾಚೊ ಯೊಕು ತೀಳೊ ಕೇಲೊ.
 ಮಯೆ ಮಾವ ಭೊಗವಂತ್ ಯೇಸು ಹಾಡ್‌ಯಿನ್
 ಮಯೆ ಮಾವ ಸೊಭ್ಯಾಗ್ಯಾಚೊ ಯೇಸು ಹಾಡ್‌ಯಿನ್

ಪೂತನಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪೂತನಿ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಗೊಲ್ಲರ ಹೆಣ್ಣಿನ ರೂಪ ತಾಳಿ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಯಶೋದೆಯ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾಳೆ. ಬಾಲಕ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆಡಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಷಯುಕ್ತ ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣ ಅಕೆಯ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಚೀಪುತ್ತಾ ಪೂತನಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಹೀರಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

ಕೃಷ್ಣನ ಜನನದಿಂದ ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಸಂತಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜೀವ ಸಂಕುಲವೆಲ್ಲ ಚೈತನ್ಯಗೊಂಡಿದೆ. ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬಳು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಾಡಿ, ಕೆಳಗಿದಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಾಣಲು ನಂದಗೋಕುಲದ ಕುರುಡ ಜೀವಜಾತಗಳಿಗೂ ಕಣ್ಣು ಬಂದಿದೆ. ಗೋಪಿಕೆಯರ ಮನೆಯ ಹಾಲುಬೆಣ್ಣೆ ತಿಂದು ಕೃಷ್ಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶಾವತಾರಿಯಾಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನು ಬೇಗನೆ ಕಂಸನ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುವ ಕಾರಣ ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳು ಸಂತೋಷ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಳಗಾದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಬೆಣ್ಣೆ ಬೇಡುತ್ತಾನೆ. ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಪಿಕೆಯರು ಬೆಳಗಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಹಗ್ಗದ ಸಿಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕಿ ಅವನ ಕೈಗೆ ಎಟುಕದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೇ ಕದ್ದು ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದು, ಆ ಬೆಣ್ಣೆಯಿಂದಲೇ ಮುಖಕ್ಕೆ ವೇಷ ಬಳಿದು ಮೀಸೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಗೋಕುಲದ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಗೋಳಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ದಿನಾ ಯಶೋದೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ದೂರು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈ ಮರೆತು ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಎದೆ ಮೇಲಿನ ಸೆರಗು ಜಾರಿರುವುದರ ಪರಿವೆ ಕೂಡಾ ಅವರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿ ಗೆಂದ, ಮೈರ ಮುಂತಾದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಟ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದ ದನಗಳನ್ನು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿಗೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಹೊದ್ದ ಕರಿಕಂಬಳಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಓಡೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ, ಮೈ ಗಳಿಗೆ ತುರಿಕೆ ತರುವ ಗಿಡ ಪಚ್ಚರಂಗಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೈ ತುರಿಕೆ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಉಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ನಗ್ನರಾಗಿ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ ಸುರಿಸಿದ ಧಾರಾಕಾರ ಮಳೆಯಿಂದ ತನ್ನವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಅಕ್ರೂರನ ಜತೆ ಮಧುರಗೆ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣ ಕಂಸನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಂಸನ ರಕ್ತದಿಂದ ತಿಲಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾಯಿ ದೇವಕಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಣೆಯ ರಕ್ತ ತಿಲಕವು ಕಂಸನ ಸಾವಿನ ಸಂಕೇತವೆಂದು ತಿಳಿದ ದೇವಕಿ ಅಣ್ಣನ ಸಾವಿಗಾಗಿ ಮಮ್ಮಲ ಮರುಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಸ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದಾಗಲೂ ಈಕೆ ಇಷ್ಟು ಗೋಳಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಲ್ಲದ ಚಂದ್ರಾವಳಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತನ್ನವಳಾಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಟ್ಟದ್ದೇವೆ ಬಾ ಬಳೆಗಾರನೆ
 ಬಳೆಗಾರ ತೆರೆದಿಟ್ಟ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಅರಮನೆಯ ಒಳ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ.
 ತೂಗುವ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ
 ಬಳೆಗಾರನೆ ಬಳೆಗಾರನೆ - ಬಳೆಗಳ ಕ್ರಯ ಹೇಳು
 ಈ ತೆರದ ಬಳೆಗಳಿಗೆ ಏನು ಕ್ರಯವಾಗುತ್ತದೆ?
 ಆ ಬಳೆಗಳಿಗೆ ನವ ಲಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ
 ಬಳೆಗಾರನೆ - ಕಪ್ಪುನೀಲಿ ಬಳೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸು.
 ಬಳೆಗಾರ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವನು
 ಬಳೆ ತೊಡಿಸುವಾಗ ಅವರ ಎದೆ ತಾಗುತ್ತದೆ
 ಬಳೆಗಾರನೇ - ಎದೆಗೆ ಕೈ ತಾಗಿಸಬೇಡ, ನಿನಗೆ ಕೇಡಾದೀತು.
 ರಾಣಿಯರೇ-ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದಲ್ಲಾ ನೇತಾಡುವ ಖಡ್ಗ - ಅದನ್ನಾರು ಕಟ್ಟಿದರು?
 ಅದನ್ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಂಸರಾಯ ಕಟ್ಟಿಸಿದ
 ನೇತಾಡುವ ಖಡ್ಗದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ತುಂಡರಿಸಿದ
 ಖಡುಗ ಹಗ್ಗ ತುಂಡಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿತ್ತು
 ಬಿದ್ದ ಖಡುಗವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಎತ್ತಿಕೊಂಡ
 ಈ ಸುದ್ದಿ ಕಂಸನಿಗೆ ತಲುಪಿತು. ಆತ ಕೋಪಗೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದ.
 ಕಂಸ ಕೃಷ್ಣರು ಎದುರಾದರು. ಅವರಿಗೆ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವಾಯಿತು.
 ಕೃಷ್ಣ-ಕಂಸನ ಖಡ್ಗದಿಂದಲೇ ಕಂಸನ ರುಂಡ ತುಂಡರಿಸಿದ
 ಅವನ ರಕ್ತದಿಂದ ತಿಲಕವಿರಿಸಿಕೊಂಡ
 ಈ ತಿಲಕ ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತೆ ದುಃಖಿಸಿದಳು.
 ತಾಯೇ - ನಿನ್ನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತಾಗ ನೀನು ದುಃಖಿಸಲಿಲ್ಲ.
 ಈಗ ಒಬ್ಬ ಸಹೋದರ ಸತ್ತಾಗ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ?

ಗೋವುತೊಮಾಲಿಂ

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

೧ ಗ ದೇವಾ ಭಾರ್ ಮಾಲ್ಯ ಓ ಪುರೇ | ಸ್ವಯಂವರ್ ಮಾಂಡಲಂ ಅಹಲೈನಾರೇ
 ಗ ದೇವೆಂದ್ರ ಗೋವುತೊಮೂ...
 ಗ ದೇವೆಂದ್ರ ಗೋವುತೊಮೂಗಾ
 ದೇವು | ಮೆಳ್ ಲ್ಯಾ ಅಹಲೈಲ್ಯ ಸ್ವಯಂ ವರಾ
 ಗ ಮೆಳ್ ಲ್ಯಾ ಅಹಲೈಲ್ಯ ಸ್ವಯಂವರ | ಬಾರ್‌ಮದೇವು ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗ್ ಲಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ದೇವೆಂದ್ರಾ.....ಗ ಅಯಿಕಯ ಗೋವುತೊಮಾ....
 ಗ ಅಯಿಕಯ ದೇವೆಂದ್ರಾಗಾ ದೇವಾ| ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್ ತ್ತಾಮು ವೀಂಡೊಕಾ
 ಗ ಅಯಿಕಯ ಗೋವುತೊಮೂಗಾ ದೇವಾ| ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್ ತ್ತಾಮು ವೀಂಡೊಕಾ

ಗ ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರ್ ತೇಮು ಪೀಂಡೊಕಾ| ಅಹಲೈಕ್ ಇಸಾವೊರು ದಾವುಕ
 ಗ ದೇವೇಂದು ಗೇಲೋ ಓ....
 ಗ ದೇವೆಂದು ಗೇಲೋ ಬಾ ಬೊವುಂಡಿಗೇ| ನೋವು ಖಂಡ್ ಪಿರತ್ ತ್ ಮು ವಿಂಡ್ ತಾ
 ಗ ಗೊವುತಮ ರುಷಿನ್ ಓ....
 ಗ ಗೊವುತಮ ರುಷಿನ್ ಕಾಯಿವೋಕೆಲಾಂ| ಕೋಪ್ಲೇ ಗಾಯೆಕ್ ರೋಚೆಲ್ಯಾ
 ಗ ಕೊಪ್
 ಲೇ ಗಾಯೆಕ್ ರೋಚೊನಿ| ತೀನ್ ಯೊಳು ಪೊರ್ದಾನ್ ಯಾಲಾ
 ಉಡ್ತೆಂ: ಸೊಂತೊಸು ಪಾವುಲೊ ಭರ್ಲಾಮ ದೇವು
 ಇಸಾವೊರು ಕೆಲೋ ತಾನಿ ಗೊವುತಮ ಅಯಲೈಕ್
 ಕೋಪಾಕಿರೋಧು ದಾಲೋ ದೇವೇಂದು ರಾಯೀ
 ಸೊಸಥ್ ಗಾಲೀಲಂ ದೇವೇಂದ್ರ ರಾಯಾನ್
 ೨ ಗ ನಾರೊಂದು ಯೆವುನಿ ಭರ್ಲಾಮ ಗೀಂಡ್ಯಾನಿ | ಭೋಗು ಅಟ್ ವೇಲೊ ಮೊಟ್
 ಗ ನಾರೊಂದು ಗೇಲೋ ಓ....
 ಗ ನಾರೊಂದು ಗೇಲೊ ಇಂದ್ ರ ಭೂವನ| ಸೊಭೇನಾಸೊತುರೇ ದೇವಾಗಣ
 ಗ ದೇಕುನಿ ಭರ್ತ್ ಮಾಚ ನಂದನ...
 ಗ ದೇಕುನಿ ಭರ್ತ್ ಮಾಚ ನಂದನ| ಇಂದೂರಾವ್ ಕೇಲಾ ತೋರೊ ಸನ್ಮಾನ್
 ಗ ಹರ್ ದೆಂ ಸಿಂಹಾಸನ್ ...
 ಗ ಹರ್ ದೆಂ ಸಿಂಹಾಸನ್ ಸಾಂಡುನಿ| ನಾರೊಂದನ್ ಬೊಸ್ ಕಾರೆ ಕೇಲಾಂ
 ಗ ನಾರೊಂದು ಸಾಂಗ್ ಯಿ ಓ....
 ಗ ನಾರೊಂದು ಸಾಂಗೆಯ ಇಂದುರುರಾಯ| ಗೊವುತೊಮು ಗೊವುತಮಾಲಿ ಬಾರೋರೈ
 ಉಡ್ತೆಂ: ನಾರೊಂದು ಸಾಂಗ್ತೊ ನಾರೊಂದಚೀ ಕಾನೀ
 ರಾಯಾ ಕ್ಳೆ ಲೈ ಅಹಲೈ ನನ್ನಾ ಪುರೇ....
 ೩ ಗ ನಾರೊಂದು ದೇವೇಂದ್ರ ಮೇಳುನಿ| ದೋಗಿ ವೀರ್ ಸಲೂನುಂತು ಯಾಲ್ಯಾ
 ಗ ದೋಗಿವೀರ್ ಸಲೂನುಂತುರೇ ಯಾಲ್ಯಾ| ಪಾವುಲ್ಯ ಅಹಲೈಲ್ಯ ದೂವಾರೆ
 ಗ ನಾರೊಂದನ್ ಕಪಟ್ ಓ....
 ಗ ನಾರೊಂದನ್ ಕಪಟ್ ನಾಟ್ ಕೋರುನಿ| ಫತ್ಯಾಪಾರ ಕೊಂಬೊಗಾ ಸಾಜೇಲ
 ಗ ಕೊಂಬ್ಯಲೊ ಸಾಜ್ ಓ...
 ಗ ಕೊಂಬ್ಯಲೊ ಸಾಜ್ ಗಾ ಅಯಿಕೊನಿ| ಗೊವುತೊಮು ರುಗ್ ರಾಣ್ ದಾಲಾ
 ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿಯಾಂ...
 ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೇವುನಿ ತೀರ್ತಾಗಿಂಡಿ| ಗೊವುತೊಮು ಬಾರ್ ಸೈರ್ ಲ
 ಗ ಗೊವುತೊಮು ಬಾಯಿಕ್ ಸ್ ರ್ ಲ| ಸರ್ ಲ ಸೊಮುದೀರಚೇ ತೇರೇ

ಉಡ್ತೆಂ: ಗೊವುತೊಮು ಪಾವುಲ ಸೊಮ್ ದೀರಾಚೇ ತೇರೇ
 ಗೊವುತೊಮು ನಾವುತಾ ಸಾಗೊರು ಯಾತೇರೇ

೪ ಗ ಗೋವುತಮ ರುಜೀಮಾಸಿಂ ಯೈಸೂನಿ| ಲಿಕ್ ಲ ಅಹಲೈಲ್ಯ ಗೋಪೇ
ಗ ಲಿಕ್ ಲ ಅಹಲೈಲ್ಯ ಓ ಗೋಪೇ| ಭೋಗೂತೂ ಗೋವುತಮಾಲ್ಯ ಅಹಲೈಕ್
ಗ ಸಾಗೂರು ನೀದ್ ರಾ ಓ...

ಗ ಸಾಗೂರು ನೀದ್‌ರಾ ನೀದ್ ಲ| ಗೋವುತೂಮ ಸೂಮುಸೇವು ಪೋಡ್ ಲ
ಗ ಗೋವುತೂದು ಸೂಮುಸೇವು ಪೋಡ್ ಲ| ಯಪುಲೈ ಗೋಪೇ ಮಾಗಾ ಈವಿಲ
ಗ ಯಪುಲೈ ಗೋಪೇ ಮಾಗಾ ಈವಿಲ| ಬಾರೂಯ್ತು ಅಹಲೈಕ್ ಬೊಲಿವಿತ
ಗ ಬಾರೂಯ್ತು ಅಹಲೈಕ್ ಬೊಲಿವಿತ| ಗೋಪೇಚೊ ಧ್‌ರ್ ವೊಂಟೆ ಕಾಡುನೆಂ
ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್ ಧಾನೀ...

ಗ ಕೋಪಾ ಕಿರ್ ಧಾನಿಂ ಗೋವುತೂಮು | ಗೋಪೇಚೊ ಧ್‌ ರ್ ವೊಂಟೆ ಉಂಛಳಿಲ
ಗ ಗೋಪೇಚೊ ಧ್‌ ರ್ ವೊಂಟೆ ಉಂಛಳಿಲ| ಬಾರೂಯ್ತು ಅಹಲೈಕ್ ಧ್‌ ರಿಲ
ಗ ಮಾರ್ ಮಾರೀಲೊ ಓ...

ಗ ಮಾರ್ ಮಾರೀಲೋಗ ತಿರುಸುಳಂಚೊ| ಸಿರಾವು ದೀವೆಲ ತಫಾನ್ ಸೀಳೆಂಚೊ
ಉಡ್ತೆಂ: ಭೋಗು ಭೋಗುಲೊ ಇಂದುರು ರಾಯಿ
ಭೋಗು ದಾವುನಿ ಮಾಗಾ ಝಳಪೊಲೋ

ಗೌತಮನ ಹಾಡು

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ತನ್ನ ಮಗಳು ಅಹಲೈಗೆ ಸ್ವಯಂವರ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಗೌತಮಮುನಿ ವಿವಾಹಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಮೊದಲು ಈ ಸಮಸ್ತ ಭೂ ಲೋಕವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬರುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಅಹಲೈಯನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಪಣ. ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ದೇವಲೋಕದ ದೇವೇಂದ್ರ ಲೋಕ ಪರ್ಯಟನೆಗೆ ಹೊರಟ. ಆದರೆ ಬಡವನಾದ ಗೌತಮ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದ. ತನ್ನ ತಪೋ ಬಲದಿಂದ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವನ್ನು ಕಾಮಧೇನು ತನ್ನ ಒಡಲಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಗೌತಮನೇ ಪಣದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಹಲೈಯನ್ನು ಗೌತಮ ಋಷಿಗೆ ಧಾರೆವರೆದು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ದೇವೇಂದ್ರ ತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಗೌತಮನೊಂದಿಗೆ ಅಹಲೈಯ ವಿವಾಹವಾದ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವಮಾನಿತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಅಹಲೈಗೆ “ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಬಿಡೆ” ಎಂದು ಶಪಥ ಹಾಕಿ ಮರುಳುತ್ತಾನೆ.

ಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಯಾದ ನಾರದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. “ಗೌತಮ ಋಷಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಅಹಲೈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಅತಿ ಸುಂದರಿ. ನಿನಗೆ ತಕ್ಕವಳು. ಗೌತಮನಿಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಲು ಅನರ್ಹಳು. ನೀನು ಒಪ್ಪಿದರೆ ನಾನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮನಸ್ಸು ಕೆರಳಿತು.

ದೇವೇಂದ್ರ, ನಾರದ ಇಬ್ಬರೂ ಅಪರರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಗೌತಮನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿ ಬಂದರು.

ಮುಂಜಾನೆ ಕೋಳಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ಗೌತಮ ಋಷಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ವಾಗಿ ಬೆಳಗಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿತ್ಯದಂತೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ.

ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರ ಗೌತಮನ ವೇಷ ಧರಿಸಿ ಆಶ್ರಮದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಮಲಗಿದ್ದ ಅಹಲೈಯನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ತ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಳಿದ ಗೌತಮನಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ಇನ್ನೂ ಶಾಂತವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬೆಳಗಾಗದಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಏನೋ ಮೋಸವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅರ್ಧಸ್ನಾನದಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆಶ್ರಮದ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿದೆ. ಅಹಲೈಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಹಲೈ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ “ನೀನು ಯಾರು? ಗೌತಮ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ”. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ಗೌತಮ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒದ್ದು ಒಳ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ವೇಷಧಾರಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಅಹಲೈಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಗೌತಮ ಅಹಲೈಗೆ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ಹೋಗೆಂದು ಶಾಪವೀಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವೇಂದ್ರ ಕಾಮುಕನಾಗಿ ಅಹಲೈಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಯೋನಿಗಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಉಜಾಪೋದಾ

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

ಯಾದಿಂ ಕೊರುಂ ಉಜಾಪೋದಾ, ನೊಮೊನ್ ಕೊರುಂ ಸರಾಸ್ವತ್, ಸೊವುನಾ ಸ್‌ಗ್ತ್, ಭೊವೈನಾ ಭೊಗ್ತ್, ಆತಾಳ್ ನೂ ಪಾತಾಳ್, ಥಾಳ್‌ನೂ ಚೆಳ್, ತ್ಯಾ ಚೆಳ್ ಮೊದೆಂ, ವಿಷ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹೇಶ್ವರ್ ತೀನ್ ಖಂಡಾಂ ತೀಗ್ ದೇವು. ಉಬುಜ್ ವ್ ದಾಲ್ಯಾ

ತೀಗಾಂ ದೇವಾಂನಿಂ ಕಾಯಿಕೇಲಂ, ಆಟಾಂ ಗ್‌ಡಿಯಂ, ಭೀತರ್, ಕೊಪ್‌ಲೇ ಗಾಯೇಕ್ ರೊಚ್ಚ್ಯಾ, ತೆರೆಭೊವನ್ ಅಗ್ನಿ ಗಿಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯ್ ದೇವಾಂನಿಂ ತಾರಾಸೇಲಂ.”

ಥೋರ್ ದೊರ್ಲಾಂ ಹಾತೀ ತ್‌ಳಾಟಾ ವುಯಿರ್, ಸೂಕೊಯ್ಲಾಂ, ವೋಲ್‌ಯಿಲಾಂ, ಲಾಸ್‌ಲಂ, ಬಾಚ್‌ಲಂ ಮೂಟು ಭೋರು ಗೊಬೊರು ಕೇಲಾ, ತೋ ಉಡ್‌ಯಿಲಾ ಸಾತ್ತಾಂ ಜ್‌ಳಾಂ ಮೊದೆಂ”

ತ್ಯಾ ಥ್ ರ್ ತೇರೆ ಉಯಿರ್, ಮೀಟಾಚಿ ಸಾಯಿ ಪೊವುಂತೀ, ತಾಜೇರ್ ರೋಚ್ಚ್ಯಾ ಕ್‌ನ್ ಕಾ ಮಾಡೀ, ಸೂಕ್ಲ್ಯಾ ಅಗ್‌ಸೇರ್ ಜಾಯಿ ಚೇವೋ, ಸಿವುಂತ್ಯೊ ಮೊಗುರ್ಯೊ ತ್ಯಾ ದೇವಾಂನಿ ಗ್ ನೇಸ್ ಪೂಜಾ,”

ಆರಾಂ ಕೊರು, ಮೋರಾಕೊರುಂ, ವಾಗ್ ಕೊರುಂ, ಸೀಂಘ್ ಕೊರುಂ, ಚಾರ್ ದ್ ಳ್ ಕೊರುಂ, ಸ್ಯಷ್ಟಿಚೊ ಸುರುಂಗಾರ್ ಸೊರುಂ”

ನಾಗ್ ಬೊಂಧ್ ಖಾಂಕೀ ಉಯಿರ್, ದೊನುಸೊ ಬಾಣ್ ಖಾಂದೀ ಉಯಿರ್, ಬಾಣಾಂಚಿ ಬೊರೊನ್ ಸೊಡ್ಲ್ಯಾ ಘಾಟೀ ಉಯಿರ್, ಪಾರ್‌ದೇವು ಕಚ್ಚಾನೇಸ್ಲಾ ಬೊರೊ ಪಿತಾಂಬೊರು ಸೊವ್ಪಾ ಕಾಕಿಂತ್ ಗೆತ್ಲ್ಯಾ ಕ್‌ಂಗ್‌ಳ್ ಕಂಯಿತೊಖಾಂದೀ ಗಲ್ಯಾ ನ್‌ಂದ್‌ಡ್‌ಬೊಡಿ ಸಾಲುನುಗೇಲಾ ವೋನಾಮೊದೆಂ”

ವೋನಾನ್ ವೋನ್, ಪಾನಾನ್ ಪಾನ್, ಬೊಂವುಂತಾ ವಿಂಡ್‌ತಾ, ದೂರೀನ್ ದೇಕ್ಲೊ ವೊನಿಂಚೋ ವಾಗ್”

ವಾಗಾನ್ ಕೇಲಂ ತೊರೊ ಗ್‌ರಾಜ್‌ನ್, ಪಾರ್‌ದೇವಾಂನಿಂ ಕೇಲಾಂ ವೋನ್ ಮೊದನ್, ಚಿಂತ್‌ದಾಲಾ, ನ್‌ಲ ಧ್ ಡಾಲಾ, ಕಾಡ್ಲ್ಯಾ ಕುರಿಟಿಚಿ ನಂದಡ್ ಬೊಡಿ, ಮಾರ್ಲ್ಯಾ ವಾಗಾಚಾ ಇರ್ ದ್ಯಾ ಉಯಿರ್.

ವಾಗ್ ಪೊಡ್ಲಾ ಮಯೆ ಧ್‌ರತ್‌ರೇ ಉಯಿರ್, ಪ್ರಾಣ್‌ಗೇಲ್ ಅಗ್‌ಸಾಉಯಿರ್, ದಾಂವುನು ಯಾಲಾ ಪಾರ್ ದೇವು, ಯೋಕು ಪಾಯೋ ಕಾಡ್ಲೊ ವಾಗಾಚಾ ಇರ್‌ದ್ಯಾರ್ ದೊರ್ಲೊ, ಕಾಡ್ಲೊ ಖಾಂಕೀಚೊ ಕ್‌ಂ ಗ್ ಳ್ ಕುಯಿತೊ ಮಾರ್ಲೊ ವಾಗಾಚಾ ಇರ್‌ದ್ಯಾ ಉಯಿರ್

ಅತ್ ಪೀತ್ ಕಾಡ್ಲಾಂ ಪೊರ್‌ತೇಕ್ ತೇಕ್ಲಾಂ, ಕ್‌ಡ್‌ಸ್‌ನ್ ಕಾಡ್ಲಾಂ ಬೊಗ್ಲೇ ಮಾರ್ಲಾಂ, ಸೊಮ್‌ಕೊನು ಸಾಲುನು ಗೇಲಾ ಮೊಚ್ಯಾ ದಾದೂಚೇ ಗ್ ರೇ

ಅರೇ ಅರೇ ಮೋಚ್ಯಾ ದಾದೂ, ಪೊರ್ ಸಾಂ ದೇಹಾಂಚಿ, ಸಕೊಮು ಸಿವ್ರಾತ್‌ರೇ ಪಾವ್ಲೀ, ಬಾಳ್ ಗೋಪಾಳ ಖೇಳೊಂ ಯೇತಾ, ಖೇಳಾವಿನೆಂ ಖೇಳೋಕಾ, ನಾಸಾವಿನೆಂ ನಾಸೋಕಾ, ರೊಂಂಗಾವಿನೆಂ ರೊಂಂಗೋಕಾ, ಸಾಂಗ್ ಬೊರೊ ಫಾಡ್ ಗೊಡೊನು ದಿವ್ಯಾ ಗೂರೂಲಾಗ್ಲಿಂ

ಮೋಚ್ಯಾ ದಾದೂನ್, ಖೇಳಾವಿನೆಂ ಖೇಳಯಿಲಾಂ, ನಾಸಾವಿನೆಂ ನಾಸಾಯಿಲಾಂ, ರೊಂಂಗಾವಿನೆಂ ರೊಂಂಗೊಯ್ಲಾಂ, ಸಾಂಗ್ ಬೊರೊ ಫಾಡ್ ಗೊಡೊನು ದಿಲಾ ಗೂರೂ ಲಾಗ್ಲಿಂ

ತೋ ಫಾಡ್ ಗೆವುನು, ಸೊಮ್ ಕೊನು, ಸಾಲುನು ಗೇಲೊ, ದಾಂಚ್ಯಾಂಕ್ ನೆಂಚ್ಯಾಂಕ್ ಕುಸಿನ್ ಗಾಲ್ಚೊ, ಅಯಿಲ್ಯಾ ನಗ್‌ರಾ ಸಾಂಡೊನು ಪುಯಿಲ್ಯಾ ನಗ್‌ರಾ ಖೆಳಯಾ ಗೇಲೊ, ತಾಂಯಿಂಗೀನಾ ರಾಮು ಮುಂಚೇ ರಾಮ್ ದಾಲೊ, ಹೂಮ್ ಮುನ್ ತೇ ಹೂಮ್ ದಾಲೊ, ಸಿಂತೇಚೊ ಬಾರ್ ಕೊನೀ ಧರ್ಲೇ, ಕಾಪೊನ್ ಧರ್ಲೆ

ಕಾಪುಸ್ ಮುಂಡ್ಲೆಲಿ ಕೋನ್‌ತೀ, ರಾಯಾಂಗ್ ಟಿಗ್‌ರಾಚಿ, ದೇವಾಂಗ್ ರಿ ಪಾಟೊಳಿ, ದುರ್ಬಾಳ್ಯಾ ದಕ್‌ಚ್ಯಾಂಚಿ ಧ್ ರ್ ವೊಂಟಿ

ಯಾಮಿ ಮುನ್‌ತೋ ಪಾನ್, ಯಮಿ ಮುನ್ ತೋ ಪೋಡು, ಪೋಡೀವಿನೆಂ ಕಾಪುರ್ ದಾಲೋ, ಪಾನಾಂ ವಿನೆಂ ಸೂಕಾಳೀಯಾ ಸೂನ್ಯಾವಿನೆಂ ರೊಂಂಗೊಂಯ್ಲಾಂ

ಲಾಗಾನು ಹಾಡ್ಲಾಂ ನಂದಳ್ಳೆ, ಕಾಸೆಂ ನ್ ಯಿ ಪೀತ್‌ಳ್. ನೋವು ಕೆಲ್ಯಾ ನಗಾರ್ಯೊ, ಪಾಂಸ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಗ್‌ ಯೊ

ಯೇಕ್ ದೊರ್ಲಾಂ ಗ್‌ಗ್‌ನಾ ವುಯಿರ್, ಯೇಕ್ ದೋರ್ಲಾಂ ಬಾಲ್ಯಾ ವುಯಿರ್, ಯೇಕ್ ದೋರ್ಲಾಂ ಪೂರ್ವಾ ವುಯಿರ್, ಯೇಕ್ ದೋರ್ಲಾಂ‌ಮಯೆ ಧ್‌ರತ್‌ರೇ ವುಯಿರ್, ಯೇಕ್ ದೋರ್ಲಾಂ ಉಸ್ ಗ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ ಯೇ ವುಯಿರ್

ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವಾನ್ ಗೀಲಾಂ ಖೊಟೆಂ, ನಾರ್ಯಾನ್ ದೇವಾನ್ ಗೀಲಾಂ ಬಾಟ್ಲೆಂ, ಕೊಂಟಾ ಭೊರ್‌ತಾ, ಕುರ್ಮಿನ್ ಕುರ್ಮಿನ್ ಅವೊತಾರ್ ದಾಲೀ, ಪಾತಾಳಾ ಲಾಗುನು ಯಾಲೀ ನಾಗಿನ್, ಬಿರಾಮೊನಾ ಲೋಕಾಕ್ ಪೊಸೊನ್ ದಾಲೀ, ಮರ್ತ್ಯ ಲೋಕಾಕ್ ಸುಪರಣ್ ದಾಲೀ

ಬಿರಾಮೊನಾ ಲೋಕಾನ್ ಕ್ಯಾಕೇಲಂ, ದೇವಾವಿನೆಂ ದಿವುಳುಂ ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಬಾಳ್ಯಾ ವಿನೆಂ ಉಸ್ತುರ್ ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಬಾಂಯ್‌ವಿನೆಂ ಜ್‌ಳ್ ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಕೊಬ್ಲೇ ಗಾಯ್ ವಿನೆಂ ದುಂಗೊರು ಸೊಡ್ಲಾ, ಕೊಗ್ ಳ್‌ವಿನೆಂ ರನ್ ಪೋನ್ ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಬೊಸೊವು ಲಿಕ್ಲೊ, ಸೊಪ್ತ್ ಸಾಗ್‌ರಾ ಮೊದೆಂ

ಹಾತೀನ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ ಬೊಂವುಂತೇ ತೇಕ್ಲೆಂ, ದೆವೆಲ್ಯಾಂ ಬೊಸುವಾಕ್ ಕುಸೀನ್ ಸೊಡ್ಲೆಂ, ತಾಂಯ್

ಬಂಡ್ಲಾಂ ಆಂಬ್ಯಾತ್‌ರ್ ಣಾಂ ಯಂವಂಕಾರ್ ಚೆಡ್ಯನಿಂ ಜೀಕ್ಲಿಂ ಪಾನಾಂ, ಆಲೋ ಪಾಲೋ ಮೋರಾನ್ ಖೈಲೋ, ದೇವಾಂಚಿ ದೇವು ಕುಳಾಂ ಪೊರುಮೊಳು ಸುಟ್ಲೊ||

ಸಾತ್ ಗುಡ್ಲೊ ಮಾರ್ಲೊ, ಸಾತ್ ಸೊಮ್‌ದೀರ್ ಮಾಗಾ ಸ್‌ರ್ಲೆ, ತಾಜಾ ಮೊದೆಂ ಗಿರಿ ಪೊವೊತು, ತಾಜಾಮೊದೆಂ ಭೊವೊರ್ ಸ್‌ರ್ ನಾಚೆಮಂ ವೋನ್, ವೋನಾನ್ ವೋನ್, ಪಾನಾನ್ ಪಾನ್, ಬೊವುಂತಾ ವಿಂಡ್ ತಾ, ದ್ವೂರೀನ್ ದೇಕ್ ಲೊ ಕ್ ರೀಚೊ ಮಾಡೊ

ಯೋಕು ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಮಾಯೆ ಧ್‌ರ್‌ತ್‌ರ್ ಅಲಂಕಾರ್ ದಾಲ್ಯಾ, ದೋನು ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಚ್‌ಂದ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವು ಉಬ್ಲೊವು ದಾಲ್ಯಾ

ತೀನ್ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ತೀನ್ ಲೋಕ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಕೆಲ್ಯಾ, ಚಾರ್ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಚಾರ್ ದಿಕಾಂ ಸುಪರಣ್ ದಾಲ್ಯಾಂ

ಪಾಂಸಾಂ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಪಾಂಸ್ ರಾಯ್ ಪೊಂಡೊವು ಜೊಲ್ಯೊಲ್ಯಾ, ಸೋ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ ರಾಮು ಲ್ ಗ್‌ಸಿಮಿನ್ ಜೊಲುಮೊಲ್ಯಾ

ಸಾತ್ಪಾಂ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಸ್‌ತ್ಯಾಚಿ ಸಿಂತಾ ಜೊಲ್ಯೊಲ್ಯಾ, ಆಟಾಂ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಕುರುಷ್ಟು ದೇವು ಜೊಲುಮೊಲಾ

ನೋವು ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ನೋವು ಖಿಂಡ್ ಪ್ರತಿಮು ಸುಪರಣ್ ದಾಲ್ಯಾ, ದಾಪಾನಿಂದಾಲ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ದಾಸಿರಾಂಚೊ ಈಸ್ ಭುಜಾಂಚೊ ಲೆಂಕೇಚೊ ರಾವೊಣು ಜೊಲ್ಯೊಲಾ

ಇಕ್ರಾಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ವೀರಾ ಹೊನ್ನೊತು ಜೊಲ್ಯೊಲಾ, ಬಾರಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೊ ಬಾರ್ ಖಿಂಡ್ ಸಾಗೊರು ಸುಪರಣ್‌ದಾಲಾ

ತೇರಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಚೊ ಮಾಡೊ, ಕೋಂಕ್ಲೆಲ್ಯೆ ದೇವು ಉಬ್ಲೊವು ದಾಲ್ಯಾ, ಸದಾಂ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿಮಾಡೋ ಗೋಯಾಂ ಚೇದೇವು ಜೊಲ್ಯೊಲ್ಯಾ

ಪೊಂದ್‌ರಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕೆರಿ ಮಾಡೊ, ಪುನುವೇಚೊ ಚ್‌ಂದ್ ಜೊಲ್ಯೊಲಾ, ಸೊವುಳಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀ ಮಾಡೊ, ಸೊವುನೆಂ ಸುಕುಣೆಂ ಸುಪರಣ್ ದಾಲಾಂ

ಸ್‌ತ್ರಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೊ ಸೆಚ್ ಯಾಂ ಲೈ ರಾಜ್ ಜೊಲ್ಯೊಲ್ಯಾ, ಅಟ್ರಾ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೋ, ಅಟ್ರಾ ಕೋಟು ಸಿದ್ಧಾ ದಾಲ್ಯಾ

ಇಕ್ಲೀಸ್ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೊ, ಈಶ್ತೊರು ಪಾವೊತ್ ಜೊಲ್ಯೊಲ್ಯಾಂ, ಈಸ್ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೊ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಗುರೂ ಜೊಲ್ಯೊಲಾ.

ಎಕ್ಲಿಸಾಂ ಪಾನಿಂದಲಾ ಕ್ ರೀಮಾಡೊ, ಗುರು ದೇವು ನಾರ್ಯಾನ್ ವಿದ್ಯೆನ್ ಬುದ್ಧೆನ್ ಸುಪರಣ್ ದಾಲಾ, ನಾವುಲೋ ಮಾಕ್ ಲೋ, ಕಾ ಪಿತಾಂಬೊರು ಸೊವುಳಾ, ಖಾಂದೀ ಗಾಲ್ಯಾ ವೊಲ್ ಲೊಂಗೊಟಿ, ಕಾನೀ ಗಲ್ಯಾ ಭೂವ್ಯಾದ್ ಸ್ ದ್ ನಾಂಚಿ ವೊಂಟಿ, ಮಾತ್ಯಾ ದೊರ್ಲಾಂ ಸುವರ್ನಾಟಿಂ ಕಿರಿಟ್.

ಹಾವಂತ್ ಗೇತ್ಲಾ ಬೊತ್ತೀಸ ಪಾನಾಂಚೊ ವೀಡೋ, ವೊಂಟಿತ್ ಗೆತ್ಲಾ ತೀಳ್ ತಾಂದುಳು, ಖಾಂಕಿಂತ್ ಗೇತ್ಲಾ ಕ್ ಗ್ ಆ ಕುಯಿತೊ, ಸೊಮ್ ಕೊನು ಸಾಲುನು ಗೆಲಾ ಗಿರಿ ಪೊವೊತಾ ಉಯಿರ್.

ಅರೇ ಅರೇ ಗಿರಿ ಪೂರ್ವತಾ ಉಯಿರ್ , ಬೊವಂತಾ, ವಿಂಡ್ ತಾ, ದೂರಿನ್ ದೇಕ್
ಲೋ ಕ್ ರೀಚೊ ಭೂಡೊ

ಅಲಂಗತ್ ಮಲಂಗತ್ ಗೇಲೊ, ಕ್ ರೀಚಾ ಮಾಡ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಪಾವುಲೊ, ಕಾಡ್ಲೊ ಬೊತ್ತೀಸ್
ಪಾನಾಂಚೊ ವೀಡೊ ಮಯೆ ಧ್ ರ್ ತೇರೆರ್ ತೇವಲೊ, ಕ್ ರಿಚಾ ಮಾಡ್ಯಾಕ್ ನೊಮೊಸ್ಕಾರ್
ಕೇಲೊ, ಮಯೆ ಧ್ ರ್ ತೇರೆಕ್ ನೊಮೊಸಕ್ ಕೇಲೊ, ಚಾರ್ ದೀಕಾಂಕಕ್ ನೊಮೊಸ್ಕಾರ್ ಕೇಲೊ,
ಚ್ ದ್ ಸುಯ್ ದೇವಾಂಕ್ ನೊಮೊಸ್ಕಾರ್ ಕೇಲೊ. ತೀನ್ ಖಂಡಾಂಕ್ ನೊಮೊಸ್ಕಾರ್ ಕೇಲೊ

ಕಾಡ್ಲೊ ಬೊತ್ತೀಸ್ ಪಾನಾಂಚೊ ವೀಡೊ, ಕ್ ರೀಚಾ ಮಾಡ್ಯಾ ಮುಳಿಂತ್ ತೆವೆಲೊ,
ವೊಟ್ಲಿಂಚೊ ತೀಳ್ ತಾಂದೊಳ್ ಕ್ ರೀಚಾ ಮಾಡ್ಯಾಕ್ ಸೆಸೆಯಿಲೊ, ಕಾಡ್ಲೊ ಖಾಂಕಿಡೊ ಕ್
ಗ್ ಳ ಕಯಿತೊ ಮಾರ್ಲೋ ಕ್ ರೀಚಾ ಮಾಡ್ಯಾ

ಹಾಂಡ್ಲೊ ನೊರೆ ಕಾಂಡ್ಲೊ ಕ್ ರೀಚೊ ಮಾಡೊ, ತ್ ಳ್ ಪೊಡ್ಲಾಂ ಮಯೆ ಧ್ ರ್ ತೇರೆ
ವಯಿರ್ ಮೂಳ್ ಪೊಡ್ಲಾಂ ಅಗ್ ಸಾವುಯರ್ ತ್ ಳಾಚೆಂ ತ್ ಳ್ ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಮುಳಾಚೆಂ ಮೂಳ್
ಸೊಡ್ಲಾಂ, ಮೊಲ್ಯೊ ಚಾರ್ ಕ್ ಡಾರ್ಯೊ ಕಾಡ್ಲೊ

ಕಾಡ್ಲೊ ಮಾಡ್ಲೊ ಕ್ ಡಾರ್ಯೊ, ದೋನು ಕ್ ಡಾರ್ಯೊ ಕೇಲೊ, ಮೊನಾಂ ಶಗ್ ತೇ,
ಮೊನಾಂ ಭಗ್ ತೇ ತ್ಯೋ ಕಂಡ್ ಯೊ ಗೆವುನು ಸೊಮ್ ಕೊನು ಸಾಲುನು ಗೆಲೋ ಆಚಾರ್ಯಾಚೆ
ಮರೂ

ಅರೇ ಅರೇ ಆಚಾರ್ಯಾಚೆ ಮರೂ, ವೊರ್ ಸಾಂ ದೇಹಾಂಚಿ ಸಿಗೊಮು ಸಿವ್ರಾತೇರ್ ಪಾವುಲೀ,
ಬಾಳ್ ಗೋಪಾಳ್ ಖೆಳೊಂ ಯಾಲ್ಯಾ, ಕಾಮಾವಿನೆಂ, ಕಾಮೋಕಾ, ತಾಸ್ತಾವಿನೆಂ ತಾಸಕಾ, ರಾಪಾವಿನೆಂ
ರಾಪೋಕಾ, ಸೊನ್ಯಾವಿನೆಂ ರೊಂಗೋಕಾ, ಸಾಂಗ್ ಬೊರ್ಯೊ ತೊನಿಯೊ ಗೊಡೊನು ದಿವ್ಯಾ
ಗುರೂಲಾಗಿಂ

ಆಚಾರ್ಯಾಚಾ ಮರೂನ್ ಕಾಮಾವಿನೆಂ ಕಾಮೈಲಂ, ತಾಸ್ತಾವಿನೆಂ ತಾಸ್ ಯಿಲಾಂ, ರಾಪಾವಿನೆಂ
ರಾಪೊಯ್ಲಂ ಸೊನ್ಯಾವಿನೆಂ ರೊಂಗೊಯ್ಲಾಂ, ಸಾಂಗ್ ಬೊರ್ಯೊ ತೊನಿಯೊ ತಾನಿಂ ಗೊಡೊನು
ದೀಲ್ಯಾ ಗುರೂಲಾಗಿಂ, ಗುರೂ ಗೆವುಗೇಲೊ ಚಿತಾರ್ಯಾಚೆ ಗ್ ರೇ.

ಅರೇ ಅರೇ ಚಿತಾರ್ಯಾಚಾ ಪೋರಾ, ಸಿಗೊಮು ಸಿವ್ರಾತ್ ರ್ ಪಾವುಲಿ, ಬಾಳ್ ಗೋಪಾಳ್
ಖೆಳಾಂಯಾಲ್ಯಾ ಕಾಮಾವಿನೆಂ ಕಾಮೋಕಾ, ರಾಪಾವಿನೆಂ ರಾಪೋಕಾ, ಸೊನ್ಯಾವಿನೆಂ ರೊಂಗೋಕಾ, ತೀಗ್
ತೀವುಳ್ ಮಾನಿಕ್ ಮೊತಿಯಾಂ ಪಾಂಸ್ ಕೊಂಚ್ಚು ತೊನಿ ಗೊಡೊನು ದೀವ್ಕು ಗೂರುಲಾಗಿಂ

ಚಿತಾರ್ಯಾಚಾ ಪೋರಾನ್ ಕಾಮಾವಿನೆಂ ಕಾಮೊಯ್ಲಾಂ, ರಾಪಾವಿನೆಂ ರಾಪೊಯ್ಲಾಂ,
ಸೊನ್ಯಾವಿನೆಂ ರೊಂಗೊಯ್ಲಾಂ, ತೀಗ್ ತೀವುಳ್ ಮಾನಿಕ್ ಮೊತಿಯಾಂ, ಪಾಂಸ್ ಕೊಂಚ್ಚು
ತೊನಿಯೊ ತಾನಿಂ ಗೊಡೊನ್ ದೀಲ್ಯಾ ಗುರೂಲಾಗಿಂ

ತ್ಯೊ ತೊನಿಯೊ ಗೆವುನು, ಸೊಮ್ ಕೊನು ಸಾಲುನುಗೇಲೊ, ಗುರೂಲ್ಯಾ ರೊಂಗಾ
ರಾವುಲೋ, ತ್ ಯಿಖೆಳ್ಳಾ ಗುರೂಲೆ ದಾಬಾರ ಗೊಡೇ ತೊನಿಯಂಚೊ ಖೇಳಂ, ತ್ಯಾಗುರಲೆ
ಗೊಡ್ಯೆ ಸಾಚ್ ಕೇಲೆ

ತ್ಯಾಗುರೂಲ್ಯೊ ಗೊಡೇ ನಾವುಲೇ ಮಾಕ್ ಲೇ, ಕ್ಯಾಸ್ ನೆಸಲ್ಯಾ ಪಿತಾಂಬೊರು ಸೊವುಳಾ,
ಖಾಂದೀಗಲ್ಯಾ ವೊಲ್ ಲೊಂಗೊಟ್ಲಿ, ಕಾನೀಗಲ್ಯಾ ಬೊವೊದ್ ಸ್ ಡ್ ನಾಚೀ ವೊಂಚೀ, ಮಾತ್ಯಾ

ದೊರ್ಲಾಂ ಸುವನಾರಚೆಂ ಕಿರಿಟ್

ಅಲಂಗತ್ ಮಲಂಗತ್ ಗೇಲೇ, ಗುರೂಲ್ಯಾ ಚರಣೇ ಲಾಗ್ ಲೈ, ತ್ ಯಂಗೀನಾ ಗುರೂನು ದೀಲಾ ತೊನಿಯಂಚೊ ಖೇಳು, ಹಾಸ್ತಾಂ ಖೆಳ್ ಟಾನಾಂ ತೊನಿಯಂಚೋ ಖೇಳು, ತೊನೀ ಸುಕೊನು ಧೆರ್ ತೇರೆರ್ ಪೊಹ್ಲಿ ಧ್ ರ್ ತ್ ರಿ ಘಟೊನು ಪಾತಾಳಾ ಗ್ಲೆಲ್ಯಾ, ಅರೇ ಅರೇ ಪಾತಾಳೇಚಿ ಷೇ ರಾಯಾಂದೊ ಕಾನಿ ಕನಾಕಾಂ, ಮೋನೀ ತ್ ನಾಳಾಂ, ಕಳ್ ಯ ನಾಗಿನಿ ಸೊಬುದು ಪೊಡೊಂದಿ ಗಾಳ್ ತೊನಿ, ಲಾಲ್ ತೊನಿ ತ್ಯಾ ದೇವಾಂಲೈ ಭೊಗ್ತ್ ಯಾಮಿಂ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಗೋವಿಂದ.

ಪವಿತ್ರಾಗ್ನಿ ಹಾಡು

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಮೊದಲಿಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿ ಈ ಉಜಾಪೋದ್ ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯವಾಗಿತ್ತು ಈ ಜಲದ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಈ ಮೂವರು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು ಕೆಲವೇ ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಧೇನು, ಭೂಮಿ, ಆಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾದಿ ದೇವ ದೇವತೆಗಳು, ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಅಳಿಲಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ನವಿಲು, ಹುಲಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಿಂಹ ಇತ್ಯಾದಿ ಜೀವಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುವು.

ಮನುಷ್ಯ ನಾಗಬಂಧವನ್ನು ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಬತ್ತಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕ. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಡಿದಾಗ ಹುಲಿ ಎದುರಾಯಿತು, ಹುಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾದಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದ. ಈ ಹುಲಿಯ ಕರುಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ ಚರ್ಮ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೋಚಿ (ಚರ್ಮಕಾರ)ಯಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು “ಅರೇ ಅರೇ ಮೋಚ್ಯಾ ವರ್ಷದ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಬಂತು, ಬಾಲಗೋಪಾಲರು ಆಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಆಡಿಸಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಚರ್ಮವಾದ್ಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮೋಚಿ ಚರ್ಮವಾದ್ಯವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಚರ್ಮವಾದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಮನುಷ್ಯ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕೂಡಿ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಊರಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಊರಿಗೆ ಆಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ನಗಾರಿಗಳನ್ನು, ಐದು ಗಗ್ಗರಗಳನ್ನು ಕಂಚಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿಟ್ಟರು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು, ನಾರಾಯಣ ದೇವರು ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಗೆದು ತುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕೂರ್ಮಾವತಾರವಾಯಿತು. ಪಾತಾಳದಿಂದ ನಾಗದೇವ ಬಂದು ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಈ ನಾಗದೇವರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಗೋಧೂಳೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಸವ ಸಪ್ತಸಾಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಅಲ್ಲಿ ತಳಿರುತೋರಣ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು, ಯುವಕರು

ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲೆ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ನವಿಲು ತಿಂದಿತು. ಆಗ ದೇವರಿಗೆ ಪರಿಮಳ ಸೂಸಿತು. ಏಳು ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟರು, ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಿತು. ಅದರ ನಡುವೆ ಗಿರಿಪರ್ವತಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಈ ಗಿರಿಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಡುವೆ "ಖರಿಟೊ ಮಾಡೊ" (ಒಂದು ಜಾತಿ ಮರ) ಸಿಕ್ಕಿತು. ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದನೇ ಗೆಲ್ಲು ಮೂಡಿದಾಗ ಭೂಮಿ, ಎರಡನೆಯದು ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಮೂರು-ಲೋಕಗಳು ನಾಲ್ಕು- ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಪಂಚ ಪಾಂಡವರು-ಆರು-ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಏಳು-ಸತ್ಯವಂತೆ ಸೀತೆ, ಎಂಟು-ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ, ಒಂಬತ್ತು-ಭೂಮಿ, ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡ, ಹತ್ತು - ಲಂಕೆಯ ರಾವಣ, ಹನ್ನೊಂದು-ವೀರಹನುಮಂತ -ಹನ್ನೆರಡು-ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಗರ - ಹಾಗೂ ೧೩ ರಿಂದ ೨೦ ನೇ ಗೆಲ್ಲು ಆದಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವರೆಲ್ಲಾ ಜನಿಸಿದರು.

ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಕೋಲಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಬೇಕು. ಈ ಹಾಡು ಹಾಡಿ ಕೋಲಾಟವಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಸಮಾರಂಭ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋಲಾಟ ಆಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೈಯಿಂದ ಕೋಲು ಜಾರಿ ಬೀಳಬಾರದು ಬಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಣಿತದಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಜಾಪೋದ್ ಹಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿದ ಕೋಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಗೆಲ್ಲು ಜನಿಸಿದಾಗ ಗುರುವು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಚ್ಚಿ ಉಟ್ಟು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಪೀತಾಂಬರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಿವಿಗೆ ಬಂಗಾರದ ಅಭರಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ತಲೆಗೆ ಸುವರ್ಣ ಕೀರೀಟ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಕೈಯಲ್ಲಿ ೩೨ ಎಲೆಯ ವೀಳ್ಯಪಟ್ಟಿ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಎಳು ಅಕ್ಕಿ, ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಹೋದ. ಈ ೩೨ ಎಲೆಯ ವೀಳ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಭೂಮಿತಾಯಿಗೂ, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಸಮಸ್ತ ಭೂಖಂಡಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಗಲಲ್ಲಿದ್ದ ಎಳು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಆ ಮರಕ್ಕೆ ಸೇಸೆ ಹಾಕಿ ಪೂಜಿಸಿದ. ಆ ಮೇಲೆ ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಮರವನ್ನು ಕಡಿದುರುಳಿಸಿದ. ತುದಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ಕಾಂಡ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತು. ನಡುವಿನ ತುಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಡಗಿ ಇರುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ' ಅಯ್ಯಾ ಆಚಾರಿಯೆ ಶಿವರಾತ್ರಿ ಬಂತು - ಬಾಲಗೋಪಾಲರು ಆಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಡಲು ಈ ಮರದ ಚಂದದ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಚಾರಿ ಕೋಲುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಗಾರನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಚಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಹೇಳಿ ಆ ಕೋಲುಗಳಿಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನ್ನ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕೋಲಾಟ ಆಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಗುರುವಿನ ಚರಣಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಆಡಿದರು. ಆಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ಕೋಲು ಜಾರಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಭೂಮಿ ಒಡೆದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷ ಆ ಕೋಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಪವಿತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಆ ಕೋಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಆ ಸಮಸ್ತ ದೇವರ ಭಕ್ತರು ನಾವು.

ಈಶ್ವರಾಲಿಂ

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

೧ ಗ ಈಶ್ವರು ಗೇಲಾ ರಾಜ್ ಬೊವುಂಡೆಕ್ | ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಗೇಲೇಗಾ
 ಗೋಪೇಕ್
 ಗ ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಗೇಲೇಗಾ ಗೋಪೇಕ್ | ಗೋಪಾ ಮೊದಂ ಸಿದ್ ರಾ ಸೀದಲ್ಯ
 ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಓ...
 ಗ ದಾಬಾರ ವೊರುಸಂ ಬೋರಲ್ಯ ವುಯಿರ್ | ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ರುಗ್ ರಣ್ ದಾಲ್ಯಾ
 ಗ ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ರುಗ್ ರಣ್ ದಾವುನಿ ಯಪುಲೆಂ ಯುಂಗ್ ಪಾಂಗ್ ಪೊಸೀತಾ.

ಉಡ್ತೆ:- ಗೊವೆರೆನ್ ಕಾಡೀಲೊ ಯಾಂಗೇಚೊ ಗಾಮು-

ಓ ಗೊವುರೆನ್ ಕಾಡೀಲೊ ಯುಂಗೇಚೊ ಹೂಮು

ಗೊವುರೆನ್ ಗ್ ಡಿಲ ಗಾಮಾಚೊ ಬಾಳ್ -

ಓ ಗೊವುರೆನ್ ಗ್ ಡಿಲ ಹೂಮಾಚೊ ಬಾಳ್ .

೨ ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಗೆವುನಿ ಉಮುರುತಾ ಗೋಪಾ| ಸಿಪೊನೆಂ ಸೀಪೇಲಾಂ ಗೊವುರೆನ್

ಗ ಸಿಪುನೆಂ ಸೀಪೇಲಾಂ ಗೊವುರೆನ್ | ಬಾಳಾಕ್ ಜೀವೊದಾನ್ ಕೇಲಾಂ

ಗ ಬಾಳಾಕ್ ಜೀವೊದಾನ್ ಕೋರುನಿ ನಾಂವೊ ತೇವೆಲೆಂಗಾ ಗ್ ನೇಸು

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ಕಾವೊನಿಯಾಂ..

ಗ ಹಾತಿಂತ್ ದಿವೊನಿ ಚಕೊರುಯೋ ಬಾಳ್ | ಧ್ ರ್ ವೊಂಟ್ಕಿ ರಾಕೇಣ್ಯ ಬೊಯಿಸಲ

ಗ ಧ್ ರ್ ವೊಂಟ್ಕಿ ರಾಕೇಣ್ಯ ಬೊಯಿಸೊನಿ ಗೊವುರಿ ದೇವಿ ಪಾಸಿಯಾಂಸೆ ಗೇಲ್ಯಾ

ಗ ಈಸ್ ವೊರು ಯಾಲೋ ಓ..

ಗಗ್ ನೇಸು ಮಾರೇ ಚಕೊರುಯೋ ಬಾಣ್ | ಇಸ್ ವೊರ ಚರಣೇ ವ್ ಳಕಲ

ಉಡ್ತೆ:- ಇಸ್ಪೊರನ್ ಮಾರ್ ಯಾಲೊ ಯಾಪುಲೊ ಬಾಣ್ -

ಓ ಇಸ್ಪೊರನ್ ಮಾರ್ ಯಾಲೊ ತ್ರಿಸುಳೊಯೊ ಬಾಣ್

ರುಂಡಂ ಉಂಫಳಲ ಸೊಮ್ ದಿರ ಬಾಯಿರ್ -

ಓ ಸೀರ್ ಪೊಡ್ ಲ ಧ್ ರ್ ನೀ ವುಯಿರ್

೩ ಗಗ್ ನೇ ಸಾಚಿ ಮಾಯಾಂ ಗೊವುರಿಗೇ ದೇವಿ ಲೇಯಿ ನಾರ್ ತೊಪಾಕ್ ಬೊಯಿಸಾಲ್ಯಾ

ಗ ನಾರಲೆಂ ತೋಪೇ ಓ..

ಗ ನಾರಲೆಂ ತೋಪ್ ಓಡ್ ಯಿಂ ದಾಲಂ| ಇಸ್ ವೊರಾಕ್ ಬೊಲೊಂಕು ಲಾಗೇಲ್ಯಾ

ಗ ಅಯಿಕಯ ಪತಿರಾಯ ಭರತರಂದೊ| ಪುತುರ ಗ್ ನೇಸಾಕ್ ವೊಧೆಲಂ

ಗ ಪುತುರ ಗ್ ನೇಸಾಕ್ ವೊಧೆಲಂ| ತಾಕಾಬಾ ಜೀವೋ ದಾನ್ ಕೇರಾಂ

ಗ ದೂತಂಕ್ ದಾಡುಸಿಯೊಂ...

ಗ ದೂತಂಕ್ ದಾಡುನಿ ಇಸ್ ವೊರನ್ | ನೋವು ಖಿಂಡ್ ಪಿರ್ ತೇಮು ಸೋದಿಲ್ಯಾ

ಗ ನೋವು ಖಿಂಡ್ ಪಿರ್ ತೇಮು ಸೋದುನಿ| ಗೇನೇಸಾ ರುಂಡುಗಾ ಮೇಳೊನೆಂ

ಉಡ್ತೆ:- ಇಸ್ ವೊರಾನ್ ಬೊಲಿಪಿಲ ಕುಬೇರಾ ಪೀರಾಕ್

ಇಸ್ ವೊರಾನ್ ದೀಂದಾಲೊ ಯಾಪುಲೊ ಬಾಣ್ -

ಓ ಇಸ್ ವೋರಾನ್ ದೀಂದಾಲೊ ತ್ರಿಸುಳೊಯೊ ಬಾಣೆ.
 ಘ ಗ ಇಸ್ ವೋರಾಲೊ ಬಾಣೇರೆ ಗೇವು ನಿ ಕುಬೇರು ಸಾಲುನುಂತು ಗೇಲಾ
 ಗ ಕುಬೇರು ಸಾಲುನುಂತು ರೇ ಗೇಲಾ| ನೀರಾದೊಲಿ ವೊನಾಂತ್ ಪಾವುಲ
 ಗ ನೀರಾದೊಳಿ ವೋನಾಂತ್ ಪಾವು ನಿ ವೋನಾನ್ ವೊನ್ ಗಾ ವೀಂಡೇತಾ (ಸೋದೀತಾ)
 ಗ ವೋನಾನ್ ವೋನ್ ಸೋದು ಚೇ ಎಳೇ| ಗ್ ನೇಸಾ ರುಂಡುಗಾ ಮೇಳೊನೆಂ
 ಗ ದೇಕುನಿ ಹಸ್ತಾಂ ಓ...
 ಗ ದೇಕುನಿ ಹಸ್ತಾಂ ರೇ ಕುಬೇರಾ| ಕುಬೇರಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಂಧಾನ್ ಕೇಲಂ
 ಗ ಕುಬೇರಾನ್ ಬಾಣ್ ಸಂಧಾನ್ ಕೇಲಂ| ಗ ಹಸ್ತಾಂಲೆ ರುಂಡುಗಾ ಕತ್ ರೇಲಾ
 ಗ ರುಂಡು ಗೇವೊನಿಯಾಂ..
 ಗ ರುಂಡು ಗೇವುನು ದಾವುನು ಯಾಲಾ| ಇಸ್ ವೊರ ಲಗಿಂಗಾ ದೀಂದಾಲ
 ಗ ಸೀರಾಕ್ ರುಂಡು ಓ...
 ಗ ಸೀರಾಕ್ ರುಂಡು ಗಾ ಲಾವುನಿ| ಗ್ ನೇಸಾ ಜೀವೊದಾನ್ ಕೇಲಾ
 ಗ ಗ್ ನೇಸಾ ಜೀವೋದಾನ್ ಕೋರುನಿ| ಗ ಸೋಭೇ ಮೊದೆಂಗಾ ಬೊಯಿಸೀಲಾ
 ಉಡ್ತೆ:- ಯಮಿ ಕಾಯಿ ಸಾಂಗೊ ಗೊವುರೆಲೆ ಕೇವೊನಾ
 ಪ್ರತಿಮೆರ್ ನಮಯಲೊ ಗೊವುರೆ ತುಜೊ ಬಾಳ್
 ೫ ಗ ಗ್ ನೇಸಾ ಕ್ ಯೀ ಕೊರುನಿ ಸುರುಂಗಾರ್ | ಗ್ ಘೇ ನೊವರತ್ ನಾಂಚೋ
 ಸೋರು
 ಗ ಯಾಂಗೇ ಸೊರುಪಾಚೋ..
 ಗ ಯಾಂಗೇ ಸೊರುಪಾಚೊ ಸುರುಂಗಾರ್ | ಚ್ ರ್ ನೀ ಬಿರ್ ಡಾಂಚಿಂ ಚೋಡಾಂ.
 ಗ ಶಿವಗೊವುರೆನ್ ಓ...
 ಗ ಶಿವಗೊವುರೆನ್ ಕಾಯಿವೊ ಕೆಲಾಂ| ದೊಂವುಳಿಂ ಗ್ ನೇಪಾಲಿಂ ಪೂಚಾ.
 ಗ ರಂಗ್ ನೀ ನಾಸ್ ಯಿವೋ..
 ಗ ರಂಗ್ ನೀ ನಾಸ್ ಯಿ ಗೊವುರ್ಯೆ ತುಜೊ ಬಾಳ್ ತಾಳ್ ಮದೊಳೆಂ ವಾಚೊಂದೀ
 ಉಡ್ತೆ:- ನಾಸ್ ಗ್ ನೇರಾಯ ಪಾಯಂಕ್ ಗ್ ಯೊರ್
 ನಾಸ್ ಗ್ ನೇಸು ನಾಸ್ ತೊ ಖಿನ್ನುಳ್ಳೆಂ ಖೇಳು
 ನಾಸ್ ಗ್ ನೇಸು ನಾಸ್ ತೊ ಗ್ ಯಂ ಖೇಳು
 ೬ ಗವಂದುರಾಚೊ ಕೆಲಾರೇ ಓ ಗೊಡೊ| ತ್ಯಾ ವುಯಿರ್ ಗ್ ನೇರಾಜ್ ಬೊಯಿಸಲ
 ಗ ಗೊಡ್ಯಾಚೊ ಪಾಯೋ ಓ...
 ಗ ಗೊಡ್ಯಾಚೊ ಪಾಯೋರೆ ನ್ ರ್ ಗೆಲ | ಚಂದ್ ರ ದೇವು ಖಿದಿ ಖಿದಿ ಹಾಸ್ ಲ
 ಗ ಚಂದರ್ ದೇವು ಖಿದೀ ಹಾಸ್ ಲ| ಗ್ ನೇರಾಯಿ ಕೋಪಾಯಿ ರಧು ದಾಲಾ
 ಉಡ್ತೆ:- ಗ್ ನೇಸಾ ಚಂದ್ ರ ದೋಗ್ಯೆಂ ಯವುದಾಂ ದಾಲಿಂ
 ಗ್ ನೇಸಾನ್ ಮೊಡ್ ಯಾಲೋ ಯಾಪುಲೊ ಹಾಡೋ-
 ಓಗ್ ನೇಸಾನ್ ಮೊಡ್ ಯಾಲೋ ಊಜೆಲೊ ಹಾಡೋ
 ಚಂದ್ ರನ್ ಧ್ ರಿಲ್ಯೊ ಲಿಪೋವುಂಚೊ ವಾಚೊ
 ಗ್ ನೇಸಾನ್ ಮಾಗಾ ಸಿರಾಪು ದೀಲ ಚಂದರ್

ಈಶ್ವರನ ಹಾಡು

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಒಮ್ಮೆ ಶಿವ ಭೂಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಪಾರ್ವತಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡಲು ಹೋದಳು. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆಯಲು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮೈಯ ಬೆವರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೈಗೆ ಅಂಟಿದ ಕೊಳೆಯಿಂದ ಒಂದು ಗೊಂಬೆ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಗೊಂಬೆಗೆ ಅಮೃತಪಾತ್ರೆಯಿಂದ ಅಮೃತ ತೆಗೆದು ಸಿಂಪಡಿಸಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಗೊಂಬೆಗೆ ಜೀವ ಬಂದಿತು. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಗಣೇಶ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳು. ಮಗುವಿನ ಕೈಗೆ ಚಕ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೀರಿಗೆ ಹೋದಳು. ಭೂಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಶಿವ ಮರಳಿ ಬಂದ. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಗಣೇಶ ಅವನನ್ನು ತಡೆದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಾದಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ತ್ರಿಶೂಲಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗಣೇಶನ ರುಂಡ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಮುಂಡ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ನೀರಿಗೆ ಹೋದ ಪಾರ್ವತಿ ಮಗನ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿಕೊಡು ಎಂದು ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದ ಶಿವ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಹುಡುಕಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗಣೇಶನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ರುಂಡ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಆಗ ಕುಬೇರನನ್ನು ಕರೆದು ತ್ರಿಶೂಲಾಯುಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸೂಕ್ತವಾದ ರುಂಡವನ್ನು ತರಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈಶ್ವರನಿಂದ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ಪಡೆದ ಕುಬೇರ ರುಂಡಶೋಧನೆಗೆ ಹೊರಟ. ಊರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿದರೂ ಸೂಕ್ತವಾದ ರುಂಡ ಸಿಗದೆ ಕಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಬಡಗು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಆನೆಯೊಂದು ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಮಲಗಿದುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಂದು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಈಶ್ವರ ಗಣೇಶನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಆನೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಜೀವದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಗಣೇಶನಿಗೆ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಶಿವಗೌರಿಯರು ಸೇರಿ ಗಣೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಗೌರಿ ಗಣೇಶನಿಗೆ ನೃತ್ಯಕಲಿಸಿದಳು. ಗಣೇಶ ಇಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಣೇಶನ ಭಾರ ತಾಳಲಾರದೆ ಇಲಿಯ ಕಾಲು ಚಾರಿ ಗಣೇಶ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಚಂದ್ರ ಕಿಸಕ್ಕನೆ ನಕ್ಕ. ಗಣೇಶ ಕೋಪಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ಬಲದಾಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಚಂದ್ರನೊಡನೆ ಕಾದಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ಚಂದ್ರ ಹೆದರಿ ಮೋಡದೆಡೆ ಮರೆಯಾದ. ಮುರಿದ ದಾಡೆ ಗಣೇಶನ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಿತು. "ಅಂದು - ಚೌತಿಯ ದಿನ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡವರಿಗೆ ಅಪವಾದ ಬರಲಿ," ಎಂದು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ.

ಕುಡುಬಿ ಗಾದೆಗಳು

೧. ಕುಡುಬಿ: ಅಟಿಂತ್ ತರೊ ಮುಸ್ಸುಬಜ್ಜಿ

ಕನ್ನಡ : ಅಟಿಯಲ್ಲಿ (ಅಪಾಧ) ಕೆಸು ನುಗ್ಗೆಯೇ ಆಹಾರ

ವಿವರಣೆ: ಅಟಿ (ಅಪಾಧ) ತಿಂಗಳು ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧೋ ಧೋ ಎಂದು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಕನಿಗೆ ದುಡಿಮೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲ. ಮನೆ ಒಳಗೆ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದುಡಿದು ಉಣ್ಣುವ ಮಂದಿಗೆ ಕಠಿಣ ದಿನಗಳು. ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಉಣ್ಣುವ ಕುಡುಬಿಯರಿಗೆ ಆಗ ತನ್ನಂತಾನೇ ಬೆಳೆವ ಕೆಸು ನುಗ್ಗೆಯೇ ಆಹಾರ. ಅವರ ಬದುಕಿನ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಗಾದೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

೨. ಕುಡುಬಿ: ಒಡಾಂಟೊ ಓಡೊ ಏತನ ದುಬಾಳೊಯೊ ತೊಡೊ ಗೆಲ್ಯಾವಿ

ಕನ್ನಡ: ದೊಡ್ಡವನ ಒಡೆ ಬರುವಾಗ ಬಡವನ ಓಡು ಜಾರಿತು.

ವಿವರಣೆ: ದೊಡ್ಡವನಿಂದ ಬಡವ ಸಹಾಯ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬಾರದು. ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅದು ಅವನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ತರಬಲ್ಲದು.

೩. ಕುಡುಬಿ: ಉದ್ಯಾಂತ್ ಹಾಗಿಲ್ಯಾರ್ ಉಯಿರ್ ಈ ನಯಿ

ಕನ್ನಡ : ನೀರಲ್ಲಿ ಹೇತರೆ ಮೇಲೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ವಿವರಣೆ: ಕೆಲವರು ತಾವು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಅದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ.

೪. ಕುಡುಬಿ: ಮೊಳಬೆ ಪೊಟ್ಟಾ ಮುನು ತಳ್ ಟೆ ಧ್ ರ್ ಬಾ ದತ್ತಾಯಿ

ಕನ್ನಡ : ಅಕಾಶ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅಂಗೈ ಹಿಡಿಯುವುದೇ?

ವಿವರ: ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಿತಿಯ ಅರಿವಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

೫. ಕುಡುಬಿ: ಎಕಾ ಗೊಟ್ಟಾಂತ್ ಒಂದ್ಯಾ ಮಗಿರ್ ಏಕಾಚ್ ನಿಂಗ್ ಎಕಾತ್ ಲಗಾ ಲಗಾನ ದಾಯಿನಾ?

ಕನ್ನಡ: ಒಂದೇ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಒಂದರ ಕೊಂಬು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ತಾಗದೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ?

ವಿವರ: ಸಂಸಾರವೆಂದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ತೊಂದರೆಗಳು ಬಂದೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಹಜ ಎಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.

೬. ಕುಡುಬಿ : ಕವುಳ್ಳನ್ ಖಿವುನಂ ಕೊಲಗ್ಯಾಕೆ ಗಾಲುನಾ ಬೊಡಿಲ್ಯವಿ

ಕನ್ನಡ: ತಿಂದದ್ದು ಕಾಗೆ ಪೆಟ್ಟು ನತೆಗೆ (ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪು)

ವಿವರ: ಯಾರೋ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರಿಗೋ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗುವುದಿದೆ. ಇದು ಬದುಕಿನ ವಿಪರ್ಯಾಸ.

೭. ಕುಡುಬಿ: ದಾಬೊಟಾ ಗೇಲ್ಯಾರ್ ಪಾಸ್ ಬೊಟಾ ತೊಂಡಾಂತ್ ವೊಹತ್

ಕನ್ನಡ: ಹತ್ತು ಬೆರಳು ದುಡಿದರೆ ಐದು ಬೆರಳು ಬಾಯಿಗೆ ಹೋದಿತು.

ವಿವರ: ದುಡಿದದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಫಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದು.

ಜನಪದ ಕತೆ

ಸುಬ್ಬುಗೌಡಂಚಿ ಚಮತ್ಕಾರೊಂ

ಕೊಂಪದೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ ದಸ್ ಮುಡಿ ಗದ್ದೆ ಸಾಗುವಳಿದಾರ್. ಎಗೆ ಪೂತ್ ರಾಮ್ ವಸಳ ಸೆಡೊ. ಘರಕ್ ಆಳ ಗೀಳನಗಿ ರಾಮ್ ಕೂಡ ಅಂಗ್ ಮೋರ್ಣ ವಾರ್ ಕತ್ತೊ ಕಷ್ಟಗಾರ್ . ರಾಮಕ್ ಯಾ ವಸಳ ಯುಗಾದಿಯ ನಗ್ಗೆ ಲೈಕ್ಕ ಸೊಡು ಸನ್ ವಾಯಿಡಿಕ ಕರ್ಕೊ ಮುಣ್ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ ಆಲೋಚ್ಚಿ. ಎಚ್ಚಿ ಬಗ್ಗೆ ಪುತ್ತಾಕ್ ವಿಚಾರ್ ಕನ್ ಒಪ್ಪಿಲೊ. ಪುತ್ತಿಗೆ ಗುರ್ಕಾರ್ ಪುತ್ತುಗೌಡ ದೂವ್, ಚಲುವೆ. ಸೌಳ ವಸಳ ಸೀತಮ್ಮಕ್ ಘರ ಹೊಗ್ಗುನ್ ಗೆಚ್ ಮುಣ್ ಸಾಧಾರಣ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕಲ್.

ಸೊಡು ನಿಂಗುಕ್ ಸೆಡ್ಕೆ ಅಬ್ಬು ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ, ಮಮ್ಮ(ಮಾವ್) ಮಲ್ಲುಗೌಡ ಅನಿಯ ಸೆಡ್ಕೆ ದೋಸ್ತಿದೋಗ್ ದಾಣ ಸೆಡ್ಕೆನಗಿ ಬಾರ್ ಸರ್ಲೆ. ತಿಂಗಾ ಅಲ್ಲೆ ಸೆಡ್ಕಾ ಇದ್ದ ಅಬ್ಬು, ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ ಸನ್ನೊಬಾವ್, ಪ್ರಾಯ್ ದಲ್ಲೆ ಸುಬ್ಬುಗೌಡಕ್ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡನಿ ಬಾರ್ ಸರೂಕ್ ಸಂಗಿಲ್ಲೆ. ಅಪರ್ನಾ ಯುವಕ್ ದೋಸ್ತಿನಗಿ ಪ್ರಾಯ್ ದಲ್ಲೆ ಇದ್ದಬ್ಬು ಸುಬ್ಬುಗೌಡಕ್ ಅಬ್ಬುನ್ ಗೀನ್ ಒಯ್ಪಿ ರಾಮಕ್ ಮುಷಿನಾದಲ್ಲೆ ಕಾರಣ್ ರಾಮನಿ, - “ಅಮ್ಮಿತ್ತು ಜನ್ ಅಸ್ತನಾ ತ್ಯಾ ಕಲ್ಲಕ್ ಬಾರ್ ಸರ್ ಕೋ? ಪೊಯ್ ವಾಟ್. ಸಂಕುಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಅಮ್ಮಿಪುರ” ಮುಣ್ ಸಂಗುನ್ ಬಾರ್ ಸರನೂ ಸೊಳ್ಳೆ.

ಪುತ್ತಿಗೆ ಗುರ್ಕಾರ್ ಪುತ್ತುಗೌಡ ಸಾಗುವಳಿದಾರ್ ನೊದಲ್ತರಿ ಇದ್ದೆಮಟ್ಟ ಯಪ್ಪರ್ ವಹಿವಾಟ್ ದವಸನ್ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ ಆಂತಸ್ತಕ್ ಕ್ಯಾಯಿ ಉಣಿನಾ ಅಲ್ಲೊ. ಸೈರಿದಾನ್ ಎಲ್ಲೆಂಕ್ ತಕ್ಕಾ ಸುಮ್ಮಾನ್ ಕರೂಕ್ ಅಪಣಾ ದೊವ್ಕದಲ್ಲೆ ಹಗ್ಗ ಉಲ್ಕುನ್ ಬೊಸುನ್ ಗೆಲ್ಲೊ. ರಾಮ್ ಕಸ್ಸೆ ಅಪಣಾ ದುಯಕ್ ಸಮ್ ದಲ್ಲೊ ಸೆಡೊ ಮುಣ್ ದಲ್ತರೀ ಸಾಗುವಳಿದಾರ ಘರಕ್ ಸೀತಮ್ಮಕ್ ದಿಂವುಕ್ ವಾರ್ ಸಡ. ಅಪಣಾ ದೂವ್ ತಸ್ಸೆಕಡೆ ಒಸ್ಸೂನ್ ಕಸ್ಪ್ ಪಡ್ಲೆ ಪುತ್ತುಗೌಡಕ್ ದೊವ್ಕನಾ ಅಲ್ಲೆ. ಪುತ್ತುಗೌಡನಿ ಅಪ್ಪೆಪೈಕಿ ವರ್ಭಾರಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡ ವಾಯಿಡಿಕೆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ನಿಸ್ಸೀಮ್. ಸಂಬಂಧ್ ದೊವ್ಕಚ್ಚಿದಲ್ಲೆರಿ ದೊವ್ಕವಚ್ಚದನಿ, ನಕ್ ದಲ್ಲೆರಿ ನಕ್ ವಚ್ಚೆನಿ ಕತ್ತ ಶಕುನಿ ತಂತ್ರ ಗೊತ್ತಲ್ಲೊ. ಈ ಸಂಬಂಧ ಕ್ಯಾಯಿಕನ್ ಸುಕ್ಕನ್ ಸೋಡಿ, ಮುಣ್ ಈ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡಕ್ಕು ಗುರಕಾರ್ ಪುತ್ತುಗೌಡನಿ ಗುಟ್ಟುಬಿತ್ತರಿ ನಿಂಗೂನ್ ಗೆಲ್ಲೆ.

ವಾಯಿಡಿಕೆ ಉಲ್ಲಣೆ ಗಿಲ್ಲಣೆ ಶುರ್ ದಲ್ಲೆ, ಸೆಡ್ಕೆ ಅನಿಯ ಸೆಡ್ಕೆ ಬರೀನ್ ಅಲ್ಮಂಕ್ ಸೊಡು ಒಪ್ಪಿಗ್ ದಲ್ಲೆ. ಪುತ್ತುಗೌಡನಿ ದಿಲ್ಲೆರಿ ಸೀತಮ್ಮಕ್ ರಾಮಕ್ಕೊ ಧಾರಿ ಒತ್ತುನ್ ಗೆಚ್ಚ ಮುಣ್ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲೆ. ತದ್ಲೆಕ್ ವರ್ಭಾರಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡನಿ ಸಂಗಿಲ್ಕಾ- ತಿಂಗೆ ಸಂಬಂಧೂ ದಯ್ವಿಲ್, ಸೊಡೊ ದಿಯೆತ್, ದಲ್ಲೆರಿ ಅಂಗೆ ಏಕ್ ಸವಾಲ್ ತುಮ್ಮಿ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಕೊ. ತಜ್ಜರಿ ತುಮ್ಮಿ ಗೆದ್ದುನ್ ಅಮ್ಮಿ ಸೊಪ್ಪೆರಿ. ಅಂಗೆ ಸೊಡಕ್ ತುಂಕ್ ದಿತ್ತಾಯ್. ಸವಾಲ್ ಕ್ ಮುಳ್ಳೆರಿ ಕ್ಕುಂಡೆ ಧರಿ ಕನ್ ತಂದ್ಲಮುಡಿ ಬಂಧೂನ್ ದಿವೊ. ಇತ್ಲೆಸಿ. ಮುಣ್ ಸಂಗಿಲ್ಕಾ. ಯಾಂ ಅಯ್ಕೆ ಸೆಡ್ಕೆ ಕಥೆಂಕ್ ಬೊಡಿಕೆ ಊನ್ ದಲ್ಲೆ. ಕ್ಕುಂಡೆ ನಿಮಿತ್ ಧರಿ ಕಸನ್ ಅಬ್ಬ ತಾಯರ್ ಕಚ್ಚಿ! ಕಿತ್ತು ಬೊಡಿಕೆ ದವುಂಡಲ್ತರಿ ಉತ್ತರ್ ಹೊಳನಿ. ಎಂಗೆ ಯಾ ಸವಲಕ್ ಜವಾಬ್ ಅಂಗೆ ಕಡೆನಾ. ಯಾಂ ಸೊಡು ನೂದಲ್ತರಿ ಅನ್ನೇಕ್ ಸೊಡು ಸಂಯ್ಯಾ ಮುಣ್ ಹಗ್ಗಟಿ ಉಟ್ಟುನ್ ವಾಪಾಸ್ ಗೆಲ್ಲೆ. ಮಾನ್ ನಾ

ಅಲ್ಲೆ ಸಂಬಂಧ ಸುಕ್ಕುಲುಣ್ ಸೊಡ ಪೈಕಲೆ ಖಿಚಿರಿಪೊಳ್ಳೆ.

ಸೆಡ್ಯ ಕಡೇಲೆ ಕೊಂಪದಕ್ ವಾಪಾಸ್ ಎಲ್ಲೆ. ಎಂಗೆ ಬವ್ಲೆ ಸುಂಡಿಕ್ ಸನ್ -ಗೆಲ್ಲೆವಾರ್ ಸೆಡ್ ದಲ್ಲೀ - ಸೋಡ್ ದಲ್ಲೇ! ಮುಣ್ ನಿಂಗಿಲ್ಯಾ. ತೆಕ್ಕ ಲೊಕ್ಕುಗೊಡನಿ-ಗೆಲ್ಲೆವಾರಕ್ ಸೊಡುದಲ್ಲೆ. ಸೊಡ ಕಡೇನಿ ನಿಂಗ್ಲೆ ಸವಾಲಕ್ ಉತ್ತರ್ ದಿಂವುನೊದ್ದನ್ ಸೊತ್ತುನ್ ವಾಪಾಸ್ ಎಲ್ಲೆ. ಮುಣ್ ಸಂಗೂನ್ ಬೊಡಿಕ್ ಕಲ್ಡ್ ಕನ್ ಜಗಲೇರಿ ಬೊಸಿಲೊ. ಎಸ್ಲೆ ಸವಾಲ್ ಸುಂಟ್ ನೆಕ್ ಸುಬ್ಬುಗೊಡ ಭಲರಿ ಜಾಣ್. ತಂಕ್ ರಾಗ್ ಎಲ್ಲೊ. "ಮಕ್ಕ ಒಡ್ಡನಿ ಅಪ್ಪೂನ್ ಗೀನ್ ಗೆಲ್ಲರಿ ತೆಂಕ ಸೊಮದಲ್ಲೆ ಉತ್ತರ್ ದಿತ್ತಲ್ಲೊ. ತುಮ್ಮಗ ತಂಗೆಗಳನ್ನು ಬೊಡ್ಡ್ಯಕ್ ದಯ್ಯಿತ್. ಅಂತ್ಯ ಬಾರ್ ಸಾರಾಯ್ - ಪುತ್ತಿಗೆಕ್ ಒಸ್ಲೆ ಮುಣ್ ಸಂಗೂನ್ - ಅನ್ಯೆ ಅಂಗಳರೀ ಅಲ್ಲೆ ತೆಂಕ್ಲೆಗ್ ಘರ ಹೊಕ್ಕು ಸೊನ್ನತನ್ ಬಾರ್ ಸರೈಲೊ. ಸುಬ್ಬುಗೊಡನಿ ಏಕ್ ಸಾಣಿ ಕ್ಲಂಕೆಕ್ ದವನ್ ಗೀನ್ ತೆಂಗೆನಗಿ ಸೆರುನ್ ಗೆಲ್ಲೊ.

ಎಸೆ ಬಾರ್ ಸರ್ಲೆ ಸೆಡ್ಯ ಕಡೇಕ್ ಶುಭಶಕುನ್ ದಲ್ಲೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಡೆಕ್ "ಸೋಮಿ" ಅಂಬಾ ಮುಣತ್ ಅಸ್ಲೆ. ಲೊಕ್ಕುಗೊಡ ಬಾಯ್ಲ್ "ತಿಮ್ಮಿ" ಕೊಡಪ್ಪಾನನಿ ಉದ್ದಿಕ್ ಗೀನ್ ಎದ್ರತನ್ ಎಂವುಕ್ಕೂ ಯಾಹಗ್ಗಟಿ ಹಿತ್ತಲು ದಟ್ಟುಕ್ಕೂ ಸೊಮದಲ್ಲೆ. ಸುಬ್ಬುಗೊಡಕ್ ಅಂತ್ಯ ಒಂಟಿ ದೈಯೆಕದಲ್ಲೆ. ಯೂಹಗ್ಗಟಿ ಪುತ್ತಿಗೆಕ್ ಬಾಸ್ಸೂನ್ ಪೊಯ್ತೆತಾನ್ ಸೊಡ ಕಡೆ ಹಗ್ಗಟಿ ಸೆಡ್ಯಕಡೆಕ್ ವಾಪಾಸ್ ದಳೆ ಹೆಮ್ಮೆನಿ, ಅಪ್ಪಕ್ಕೂ ಅಪ್ಪುಣ್ ಹೊಗ್ಗತ್ ಖುಷಿನ್ ಅಲ್ಲೆ. ಸೆಡ್ಯಕಡೆ ಪುನಃ ಎಲ್ಲೆ ಸನ್ ಎಕ್ರಸ್ ಹೆಗ್ಗಟಿ ಸಪ್ಪೆದಲ್ಲೆ. ದಲ್ರಿ ಸೆಡ್ಯಕಡೆಕ್ ಸತ್ಯಾರ್ ಕನ್ನತನ್ ವಿಧಿನಾ. ಹಗ್ಗಕ್ಕೂ ಉಲುನ್ ಬೊಸುನ್ ಗೆಲ್ಲೊ.

ಗೊಡ್, ಉದ್ದಿಕ್, ಪಾನ್, ಪೊಪ್ಪಳೆ ಸಮಾನ್ ದಲ್ಲೆ ಒಯ್ತೆನಿ ಸುಬ್ಬುಗೊಡನಿ ಶೆಂಡಿ ಏಕ್ ಪುಟ್ಟಿ ಮೆಕ್ಕುನ್ ಗಾಂಟಿ ಗಾನ್ ಗೆಲ್ಲೆ. ಸೊಡ ಕಡೇಕ್ ಉದ್ದೇಶಿಸುನ್ -ಸೈಯೆಂತೋ. ಕ್ಲಂಡ್ಯ ಧರೆನಿ ತಂದ್ಲಮುಡಿ ಬಂಧೂನ ದಿಂವುಕ್ ಅಮ್ಮಿ ಕಸೈ ತಯಾರ್. ಕ್ಲಂಡ್ ಚೆಂಡಿ ಕರ್ಕೊ. ಯಾ ಸಾಣಿತನ್ ತುಮ್ಮಿ ಉದ್ದಿ ಆಣ್ ದಿಲ್ಲೆರಿ ಕ್ಲಂಡ್ ಒದ್ದೆ ಕನ್ ಧರಿಸೋಣ್ ತಂದ್ಲಮುಡಿ ಅಮ್ಮಿ ಬಂಧೂನ್ ದಿತ್ತಾಯ್. ಆತವಾ ಯಾ ಸಾಣಿಕ್ ಕ್ಲಂಡ್ ಗಾನ್ ಅಂಗಳರಿ ಧರಿಸೋಣ್ ಅಮ್ಮಿ ದಿತ್ತಾಯ್. ತುಮ್ಮಿ ತ್ಯಾ ಉಸ್ಸುನ್ ಗುಂವುನ್ ದಿತ್ತಾಯ್ ದಲ್ಲೆರಿ ತ್ಯಾಶ್ ಧರೆನಿ ತಂದ್ಲಮುಡಿ ಅಮ್ಮಿ ಬಂದೂನ್ ದಿತ್ತಾಯ್ - ಮುಣ್ ಸಂಗಿಲ್ಯಾ.

ಅಂತ್ಯ ಸೊಡ ಕಡೆಕ್ ಕಸೈ ಕರೂಕೋ ದೆಕ್ಕಿ. ಸಾಣಿಕ್ ಉದ್ದಿಕ್ ಅದ್ದಿದಲ್ರಿ ಕಸ್ಸನ್? ಅಥವಾ ಸಾಣಿಕ್ ಕ್ಲಂಡ್ ಗಾನ್ ಅಂಗ್ಲರಿ ನಂಬಕ್ ಸೊಳ್ಳರಿ ಧರೆ ಒಚ್ಚೆನಿ ದೆಕ್ಕತ್ ಸೊಮ. ದಲ್ರಿ ತ್ಯಾಂ ಉಸ್ಸುನ್ ಗುಂವ್ವಯ್ ಅಸಾಧ್ಯ. ಪುತ್ತುಗೊಡ ವಾಫಾರಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೊಡಕ್ ಸೈಲೊ. ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೊಡ ಸೊಂಡಿ ಅಮ್ಮಕಳ್ ಪಿಲ್ಲೆ ಒಚ್ಚೆನಿ ದಾನ್ ಅಸ್ಲೆ. ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೊಡನಿ - ಅಂತ್ಯ ಮುತ್ತುನ್ ಎತ್ತೆ ಮುಣ್ ತಿಂಗ್ ತಾನ್ ಬಯ್ತೆನಿ ಗೆಲ್ಲೊಲೊ ಅನ್ನರ ತಿಂಗ್ ಯೆವ್ವಿ. ಸುಬ್ಬುಗೊಡನಿ ಅನ್ನರ ಶೆಂಡಿಸೋಣ್ ಗಾಂಟಿಗಾನ್ ಗೆಲ್ಲೆ.

ಸೊಡಕಡೆ ಸೊತ್ತಲ್ಲೆ. ಸುಬ್ಬುಗೊಡ ಚಮಾತ್ಕಾರನಿ ಸೆಡ್ಯಕಡೆ ಗೆದ್ದಲ್ಲೆ. ಮಾನ್ ನಾದಲ್ರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರ್ ಪುತ್ತುಗೊಡನಿ ಸೀತಮ್ಮಕ್ ರಾಮಕ್ ಧಾರಿ ಬಿತ್ತುನ್ ದಿಲ್ಲೆ. ಸೀತಮ್ಮ ಅಂತ್ಯ ಗೊವ ಘರಕ್ಕೂ ಸುಖಾನಿ ಅಸ್ಲೆ.

ಎಕ್ಕ ಸಂಗಸೈ - ಒಯಿಡಿಕೆ ಸಂಬಂಧ ಕತ್ತನ್ ಅನುಭವಿ ಒಳ್ ಜನಕ್ ಸೋಣ್ ಕನ್ನಯ್ಯ ಮುಣ್.

ಸುಬ್ಬಗೌಡರ ಜಾಣ್ಮೆ

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಕೊಂಪುದವಿನ ಗುರಿಕಾರ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡ ಹತ್ತು ಮುಡಿ ಸಾಗುವಳಿದಾರ. ಈತನ ಮಗ ರಾಮ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಯುವಕ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಳುಕಾಳುಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಮನೂ ಮೈ ಮುರಿದು ದುಡಿಯುವ ಕಷ್ಟಗಾರ. ರಾಮನಿಗೆ ಈ ವರ್ಷ ಯುಗಾದಿಯ ಬೆನ್ನಲ್ಲೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲೊಕ್ಕುಗೌಡನ ಆಲೋಚನೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಗನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಯಾಯಿತು. ಪುತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಕಾರ ಪುಸ್ತುಗೌಡರ ಮಗಳು, ಚಿಲುವೆ ಹದಿನಾರರ ಸೀತಮ್ಮನನ್ನು ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಯಿತು.

ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳಲು ಹುಡುಗನ ತಂದೆ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರು, ಮಾವ ಮಲ್ಲುಗೌಡರು ಮತ್ತು ಗಂಡಿನ ಸ್ನೇಹಿತರಿಬ್ಬರು ಗಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹುಡುಗನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರ ತಮ್ಮ, ಪ್ರಾಯಸಂದ ಸುಬ್ಬಗೌಡರನ್ನು ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರು ಹೊರಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು, ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಯದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸುಬ್ಬುಗೌಡರನ್ನು ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ರಾಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ರಾಮನು - 'ನಾವಿಷ್ಟು ಜನ ಇರುವಾಗ ಅವರು ಏಕೆ ಬೇಕು, ದೂರದ ದಾರಿ. ನಡೆಯಲು ಕಷ್ಟ, ನಾವೇ ಸಾಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಪುತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಕಾರ ಪುತ್ತುಗೌಡರು ಸಾಗುವಳಿದಾರ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿನಿಂದಾಗಿ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರ ಅಂತಸ್ತಿಗೇನೂ ಕಡಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ನೆಂಟರಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಲು ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದರು. ರಾಮನೇನೋ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಗಂಡು ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಗುವಳಿದಾರರ ಮನೆಗೆ ಸೀತಮ್ಮಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮನಸ್ಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಜಾಸ್ತಿ, ತನ್ನ ಮಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುವುದು ಪುತ್ತುಗೌಡರಿಗೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುತ್ತುಗೌಡರು ಕರೆಸಿದವರ ಪೈಕಿ ರಾಯಭಾಡಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರು ಮದುವೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮರು. ಸಂಬಂಧ ಆಗಲೇ ಬೇಕಾದರೆ ಆಗುವಂತೆ, ಬೇಡವಾದರೆ ಆಗದಂತೆ ಮಾಡುವ ಶಕುನಿತಂತ್ರ ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಈ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರನ್ನು ಗುರಿಕಾರ ಪುತ್ತುಗೌಡರು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಮದುವೆ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದುವು. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಹಾಗೂ ಹುಡುಗನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಹುಡುಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತು. ಪುತ್ತುಗೌಡರು ಮಗಳು ಸೀತಮ್ಮಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದುಕೊಡುವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಯಭಾರಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರು ಅಂದರು "ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಆಗಬಹುದು. ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಸವಾಲೊಂದನ್ನು ನೀವು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಗೆದ್ದು, ನಾವು ಸೋತರೆ - ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಸವಾಲು ಏನೆಂದರೆ ತೌಡಿನ (ಭತ್ತದ ಹೊಟ್ಟು) ಹಗ್ಗ ಮಾಡಿ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಇಷ್ಟೇ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ತಲೆಬಿಸಿಯಾಯ್ತು. ತೌಡಿನಿಂದ ಹಗ್ಗ ಹೇಗಪ್ಪ ತಯಾರಿಸುವುದು? ಎಷ್ಟು ತಲೆ ಓಡಿಸಿದ್ರೂ ಉತ್ತರ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇವರ ಈ ಸವಾಲಿಗೆ ಜವಾಬು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹುಡುಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹುಡುಗಿ ನೋಡುವ ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಹಿಂದೆ ಹೊರಟರು. ಒಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪಿತಲ್ಲ ಅಂತ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು

ಮಿಷಿಪಟ್ಟರು.

ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಕೊಂಪದವಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದರು. ಇವರ ಬಾಡಿದ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ - "ಹೋದ ಕೆಲಸ ಗಂಡಾಯ್ತಾ - ಹೆಣ್ಣಾಯ್ತೆಯೋ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರು- ಹೋದ ಕೆಲ್ಸ ಹೆಣ್ಣಾಯ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಕೇಳಿದ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಸೋತು ಹಿಂದೆ ಬಂದೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು. ಇಂತಹ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬುಗೌಡರು ಬಹಳ ಜಾಣ. ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ನನ್ನನ್ನು ಆಗಲೇ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ತಂಗಳು ಮುಕ್ಕಲುಬಹುದು. ಈಗಲೇ ಹೊರಡಿ - ಪುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೋಗುವ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಇನ್ನೂ ಅಂಗಳದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಹೊಗಲೂ ಬಿಡದೆ ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಸುಬ್ಬುಗೌಡರು ಒಂದು ಸಾರಣಿಗೆ ಗೆರಸೆಯನ್ನು ಕಂಕುಳದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟರು.

ಹೀಗೆ ಹೊರಟ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಶುಭ ಶಕುನಗಳಾದವು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಮೀಪ 'ಸೋಮಿ' ದನ ಅಂಬಾ ಅನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಲೊಕ್ಕುಗೌಡರ ಹೆಂಡ್ತಿ ತಿಮ್ಮಿ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಗೆೊಂಡು ಎದುರಿನಿಂದ ಬರುವುದೂ ಇವರೆಲ್ಲ ಹಿತ್ತಲು ದಾಟುವುದು ಸರಿಯಾಯಿತು. ಸುಬ್ಬುಗೌಡರಿಗೆ ಈಗ ಎರಡುಪಾಲು ಧೈರ್ಯವಾಯಿತು. ಇವರೆಲ್ಲ ಪುತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರೆಲ್ಲ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಪುನಃ ಬಂದದ್ದು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸಪ್ಪೆಯಾದರು. ಆದರೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರನ್ನು ಅದರಿಸದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆದು ಬರಮಾಡಿ ಕೂರಿಸಿದರು.

ಬೆಲ್ಲ ನೀರು, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆಗಳ ಸಮ್ಮಾನ ಆದ ಮೇಲೆ ಸುಬ್ಬುಗೌಡರು ಜುಟ್ಟನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬಿಡಿಸಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡರು. ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರನ್ನು ದ್ವೇಶಿಸಿ - "ನೆಂಟರೇ, ತೌಡಿನ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾವೇನೂ ತಯಾರು. ತೌಡು ಒದ್ದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಾರಣಿಗೆಗೆರಸಿಯಲ್ಲಿ ನೀವು ನೀರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿ ತೌಡು ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಹಗ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ನಾವು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡ್ತೇವೆ - ಅಥವಾ, ಈ ಸಾರಣಿಯಲ್ಲಿ ತೌಡು ಹಾಕಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ನಾವು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನೀವು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಡುವಿರಾವೆ ಅದೇ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಮುಡಿ ನಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ" - ಅಂತ ಹೇಳಿದರು.

ಈಗ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರಿಗೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ತೋಚಿಲ್ಲ. ಸಾರಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತರುವುದಾದ್ರೂ ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ - ಸಾರಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೌಡು ಹಾಕಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಹಗ್ಗದಂತೆ ಕಾಣದೆ ನಿಜ. ಆದ್ರೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸುತ್ತುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪುತ್ತುಗೌಡರು ರಾಯಬಾಡಿ ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರ ಮುಖ ಹುಳಿಕಳ್ಳು ಕುಡಿದವರಂತಾಗಿತ್ತು. ಕುಷ್ಟಪ್ಪಗೌಡರು - ಈಗ ಉಚ್ಚೆ ಹೊಯ್ದು ಬರುತ್ತೇನಂತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಹೋದವರು ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸುಬ್ಬುಗೌಡರು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಜುಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡರು.

ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೆಯವರು ಸೋತರು. ಸುಬ್ಬುಗೌಡರ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ಗೆದ್ದರು. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ಪುತ್ತುಗೌಡರು ಸೀತಮ್ಮನನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಧಾರೆ ಎರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಸೀತಮ್ಮ ಈಗ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಸಂಕಲ್ಪ ಸಂಕಪಾಪಾಣ್

ಕೊಂಕಣಿ ರೂಪ

ಭಾರೀ ಮುಕ್ಕ ಕಲ್ಲಾ ಏಕ್ ಗೊಂವಕ್ ಏಕ್ ಸತೋದಿವಾಡ್ ಅನಿಯಾ ಏಕ್ ಡೊಂಗ್ರ ಬೆಬ್ಬೊ ದೋಸ್ತಿದಾನ್, ಎಕ್ಟಿವಾಸ್ ಕನ್ ಅಲ್ಯೆ. ತ್ಯಾ ಕಿತ್ತು ದೋಸ್ತೇರಿ ಅಲ್ಯಮುಳ್ಳರಿ - ಎಕ್ಕ ಕಡೆ ವಾಸ್, ಬಿಟ್ಟು ಒಯ್ಕೆ ಎಚ್ಚೆ, ಬೊಂಚ್ಚೆ, ಒಟ್ಟು ಆಹಾಕ್ ಸೇವನೆ ಕಚ್ಚೆ, ಒಟ್ಟು ನಿದ್ವಸ್ಕ - ಕರೀತ್ ಅಲ್ಯ.

ಸತಲ್ಯಕ್ ಅಷ್ಟಕ್ ವಿಷ ಅಸ್ಸಮುಣ್ ಜಂಭ. ದಲ್ತರಿ ಬೆಬ್ಬೆಕ್ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಸಡ. ಏಕ್ ನಲ್ಲೆ ಏಕ್ ದೀಸ್ ಸತ್ತ್ವೆ ಜಂಭ್ ದೆಂವೊಕ್ಕೊ ಮುಣ್ ಬೆಬ್ಬೆ ಅಲೋಚ್ಚಿ. ಎಶೈಸಿ ಏಕ್ ದಿನ್ ಯಾ ಸತೋ ಅನಿಯಾ ಬೆಬ್ಬೆಕ್ ಚಚೆ ಶುರುದಲ್ಯೆ. "ಆಂವ್ ಗಾಮ್ಮೆರಿ ಮನುಷ್ಯ ರೋಮ್ ರೋಮಕ್ ಈಕ್ ಎರುನ್ - ಕೂಡ್ಲೆ ಮೋರ್ನ್ ಒಯ್ತಿಯಿ.." ಮುಣ್ ದಿವ್ವನಿ ಬೆಬ್ಬೆನಗಿ ಜಂಭಕೊಚ್ಚುನ್ ಗೆಲ್ಯೆ. " ತಿಗೆ ಎಷ(ಈಕ್) ನಿಮಿತ್ ಮನುಷ್ಯ ಮೋರ್ನಾಯ್" 'ಮುಣ್ ಬೆಬ್ಬೆನಿ ವಾದ್ ಕಲ್ಯೆ. ತಹಲ್ಲೆರಿ ಪರೀಕ್ಷ್ ಕನ್ ಸಯ್ಯಾ - ಮುಣ್ ದೊನ್ನಿ ದೊಸ್ತೆನಿ ತೀಮಾನ್ ಕಲ್ಯೆ ದಿವ್ವ ಹಮ್ ದೆಂವ್ ಸೈಕ್ ಯ್ಯಾಂ ಸೊಮದಲ್ಯೆ ಕಾಲ್ ಮುಣ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕಲ್ಯೆ ಬೆಬ್ಬೆನಿ - ದೋಸ್ತಿ - ತೂ ಯಾ ಬಟ್ಟೆ ಬರೀಲ್ಯಾ ದಡಕ್ ನುಪ್ಪುನ್ ಬಸೂನ್ ಮನುಷ್ಯ ಯಾ ಬಟ್ಟೆದಾನ್ ಎಲ್ಲೆತಾನ್ ಗಾಮಾರಿ. ತೂ ಮಾತ್ರ ತ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಕ್ ದೆಕ್ಕುನ್ ಗೆನ್ನಯ್ಯೆ. ಲೆಗೆ ಬದ್ಲ ಆಂವ್ (ಅಪ್ಪಣ್) ದೆಕ್ಕುನ್ ಗೆತ್ತ ಮುಣ್ ಸಂಗಿಲ್ಯಾ. ಎಕ್ಕ ಒಪ್ಪುನ್ ಗೆಲ್ಲೆ ದೋಸ್ತಿದೊಗ್ಗು ಬಟ್ಟೆ ಬರೀಲ್ಯೆ ದಡಕ್ ನುಪ್ಪುನ್ ಬೊಸಿಲ್ಯೆ. ಸಿಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತೆನಿ ತ್ಯಾ ಬಟ್ಟೆದಾನ್ ಮನುಷ್ಯ ಎಕ್ಕಲೊ ಎಲ್ಲೆತಾನ್ ದಿವಾಡ್ ದಡ ಅಡಪ್ಪೊರಿ ರಾನ್ ಫಕ್ಲೆ ಬ್ಬಾರಿ ಏನ್ ಮನುಷ್ಯ ಪೈಯಕ್ ಗಾಮಾನ್ ಪುನಃ ಮಾಯ್ ದಲ್ಯೆ. ಯಾ ಮನುಷ್ಯ ಗಾಮಾಲೆ ಕಲ್ಯೆ ಮುಣ್ ಸೈಲೆತಾನ್ ಪೈಯ ಮಳ್ ಸರ್ಯೆ ಒಳ್ ಡೊಂಗರ ಬೆಬ್ಬೊ ಬೊಸುನ್ ಅಸ್ಸ. ಯಾಶಿ ಅಪ್ಪಣ್ ಗಾಮಾಲೆ ಮುಣ್ ಅಲೋಚ್ಚಿ ಕಲ್ಯೆ ಮನುಷ್ಯ-ತುಕ್ ಇಕ್ಕುನ್ ಒದ್ಯೆ - ಮಕ್ಕ ಗಾಮಾಲಿ ! "ಮುಣ್ ಜೋರ್ ಕನ್ ಪೈಯನಿ ಪಪ್ಪುನ್ ಪೊಯ್ಲೆನಿ ಉಡ್ಡುನ್ ಸೀದಾ ಘರಕ್ ಗೆಲ್ಲೊ ತೋಕ್ಪಾಂ ಮೊರ್ ನಿ.

ತೈದನ ಬೆಬ್ಬೊ ದಿವ್ವರ್ ಉಲ್ಕನ್, - "ಸಯ್ಲಿ ದೋಸ್ತಿ. ತಿಗೆ ವಿಷನಿಮಿತ್ ಮನುಷ್ಯ ಮೋರ್ನಿ. ಫಲ್ಯ ಆಂವ್ ತ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಕ್ ಗಾಮಾತ ದಲ್ಯರಿ ತ್ಯಾ ಮನುಷ್ಯಕ್ ಆಂವ್ ತೆಕ್ಕುಕ್ ಮೆಣ್ಣ. ಮಿಗೆ ಬದ್ಲಕ್ ತೂ ದ್ಯಾಕ್ - ಮನುಷ್ಯ ಮೊರ್ತ್ ಗೀ. ಬರ್ತ್ ಗೀ ಸೈಯ! ಯುಣ್ ಸಂಗಿಲ್ಯೆ. ಯಾರ್ ದೀಸ್ ಮನುಷ್ಯ ತ್ಯಾ ಬಟ್ಟೆದಾನ್ ಎಲ್ಲೆತಾನ್ ಬೆಬ್ಬೊ ಗಬಕ್ಕನೆ ತೆಗೆ ಪೈಯಕ್ ಗಾಮಾನ್ ದಡ ಮಗ್ಗಿನಿ ಮಾಯ್ ದಲ್ಯೆ. ಮನುಷ್ಯ ಪೈಯಕ್ ಗಾಮಾಲೆ ಕಲ್ಯೆ ಮುಣ್ ಸೈಲೆತಾನ್ ಪೈಯ ಕಡ್ಲೆಕ್ ಸತೋದಿವಾಡ್ ಹೆಡೆ ಉಸ್ಸುನ್ ಇಬ್ರಲ್ಯೆ. ಮನುಷ್ಯ, ಹಾ! ಮುಣ್ ಎಕ್ಕೊ ಚೀತ್ಕಾರ್ ಕಡ್ಲೊನ್ ಪೊಳ್ಳೊಲೊ ಮೊರ್ನಗಿಲ್ಲೊ. ದಿವಡಾ ವಿಷಕ್ಕಿಂತ ದಿವಾಡ್ ಗಾಮಾಲೆ ಮುಳ್ಳೆ ಭಯ ಮನುಷ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಣ್ ಹಾನಿ ದಲ್ಯೆ. ಸಂಕಲ್ಪ ಶಂಕಪಾಶಾಣ ದಲ್ಯೆ.

ದಿವಡಾ ಜಂಭ ಕಶ್ಯ ದೆಯ್ಲೆ. ದಲ್ತರಿ ಅಪ್ಪಣ್ ಗಾಮಾನದಲ್ತರಿ ಮನುಷ್ಯಕ್ ಮಲ್ಲೆ ಅಪವಾದ ಅಪಣಾ ಒಯ್ಲೆನಿ ಪೊಳ್ಳೆ ಕಾರಣ ಬೆಬ್ಬೆ ಒಯ್ಲೆನಿ ದ್ವೇಷ್ ಉಟ್ಟಲ್ಯೆ. ದಿವಾಡ್ ಬೆಬ್ಬಕ್ ಫಾಟಿಧರ್ನೆ ಧರ್ನೆ ಕ್ಲಯ್ಲೊ. ಎಚ್ಚಿ ರುಚಿ ಹತ್ತೆ ದಿವಾಡ್ ಅಜ್ಜಿಕ್ಕೊ ಬೆಬ್ಬೆಕ್ ಫಾಟಿಧರ್ನೆ ಧರ್ನೆ ಖಾನ್ ದ್ವೇಷ್ ಐರ್ಸಿತ್ ಅಸ್ಸ.

ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಸಂಕಪಾಪಾಣ

ಕನ್ನಡ ರೂಪ

ಬಹಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಾಗರಹಾವು ಮತ್ತು ಒಂದು ಡೊಂಗ್ರಕಪ್ಪೆ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದು ಒಂದೇ ಕಡೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ಎಷ್ಟು ಗೆಳತನದಲ್ಲಿದ್ದುವೆಂದರೆ - ಒಂದೇ ಕಡೆ ವಾಸ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದು, ಬರುವುದು, ತಿರುಗಾಡುವುದು, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮಲಗುವುದು - ಹೀಗಿದ್ದವು.

ನಾಗರಹಾವಿಗೆ ತನಗೆ ವಿಷವುಂಟು ಎಂಬ ಜಂಭ. ಆದ್ರೆ ಕಪ್ಪೆಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ನಾಗರಹಾವಿನ ಜಂಭವನ್ನು ಇಳಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಕಪ್ಪೆಯ ಆಲೋಚನೆ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಈ ನಾಗರಹಾವು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪೆಗೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 'ನಾನು ಕಚ್ಚಿದ್ರೆ ಮನುಷ್ಯರು ರೋಮಗಳಲ್ಲೂ ವಿಷವೇರಿ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.' ಅಂತ ಹಾವು ಕಪ್ಪೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಂಬ ಕೊಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. 'ನಿನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ.' ಅಂತ ಕಪ್ಪೆ ವಾದಿಸಿತು. ಹಾಗಾದ್ರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡೋಣ ಅಂತ ಇಬ್ಬರೂ ಮಿತ್ರರೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಹಾವಿನ ಜಂಭ ಇಳಿಸಲು ಇದು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯ ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಕಪ್ಪೆ "ಗೆಳೆಯಾ - ನೀನು ಈ ದಾರಿ ಬದಿಯ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕುಳಿತು - ಮನುಷ್ಯರು ಈ ದಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕಚ್ಚು. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಬದಲು ನಾನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂತ ಹೇಳಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಗೆಳೆಯರಿಬ್ಬರೂ ದಾರಿ ಬದಿಯ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿತು ಕುಳಿತರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆ ದಾರಿಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬ ಬಂದಾಗ ಹಾವು ಪೊದೆಯ ಮರೆಯಿಂದ ಫಕ್ಕನೆ ಹೊರಬಂದು ಮನುಷ್ಯನ ಕಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿ ಪುನಃ ಮರೆಯಾಯಿತು. ಈ ಮನುಷ್ಯ ಕಚ್ಚಿದ್ದೇನು ಅಂತ ನೋಡಿದಾಗ ಕಾಲ ಬುಡದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಡೊಂಗರ ಕಪ್ಪೆ ಕುಳಿತಿದೆ. ಇದೇ ತನ್ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯ "ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ - ನನಗೆ ಕಚ್ಚಿದಿಯಾ,' ಅಂತ ಬೈದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ಅಚೆ ಬಿಸಾಡಿ ಸೀದಾ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಆತನೇನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಕಪ್ಪೆ ಹಾವನ್ನು ಕುರಿತು "ನೋಡಿದಿಯಾ ಗೆಳೆಯಾ,- ನಿನ್ನ ವಿಷದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ನಾನು ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕಚ್ಚುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಾನು ಕಾಣಲು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬದಲು ನೀನು ಕಾಣಿಸಿಕೊ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಯುತ್ತಾನೋ; ಬದುಕುತ್ತಾನೋ ನೋಡುವ' ಅಂತ ಹೇಳಿತು. ಮರುದಿನ ಮನುಷ್ಯ ಆ ದಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಕಪ್ಪೆ ಗಬ್ಬಕ್ಕನೆ ಆತನ ಕಾಲನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಪೊದೆಯ ಹಿಂದೆ ಮರೆಯಾಯಿತು. ಮನುಷ್ಯ ಕಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ್ದೇನು. ಅಂತ ನೋಡಿದಾಗ ಕಾಲ ಬಳಿ ನಾಗರಹಾವು ಹೆಡೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಹಾ! ಅಂತ ಒಂದೇ ಚೀತ್ಕಾರ ತೆಗೆದು ಬಿದ್ದವನು ಸತ್ತೇ ಹೋಗಿದ್ದ. ಹಾವಿನ ವಿಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಾವು ಕಚ್ಚಿತು ಎಂಬ ಭಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಾಯಿಸಿತ್ತು. ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಸಂಕಪಾಪಾಣವಾಯಿತು.

ಹಾವಿನ ಜಂಬವೇನೂ ಇಳಿಯಿತು. ಆದರೆ ತಾನು ಕಚ್ಚದಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದ ಅಪವಾದ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕಾರಣ ಕಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಿತು. ಹಾವು ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ತಿಂದಿತು. ಇದರ ರುಚಿ ಹತ್ತಿದ ಹಾವು ಈಗಲೂ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ತಿಂದು ದ್ವೇಷ ತೀರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

Base, Nirmal Kumar 1971

Tribal life in Indain, National Book Trust New Delhi

Elvin, Nirmal Kumar 1951

The Religion of an Indian Tribe
oxford University press Bombay

Havanur L.G. 1975

Karnataka Backward class commission Report
Govt. Press Bangalore

Navada A.V. & Gayathri Navada 1991

Kudubi Life- style; An unpublished
manuscript submitted to Regional Resource Centre
for Folk performing Arts Udupi - 2

Struruck 1894

District Manual of South Canara Madras

Thurston, Edgar 1909

Castes and Tribes of Southern India
Govt Press Madras

ಖಂಡೋಬ ಪಿ.ಕೆ. (ಡಾ) 1991

ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೂತ್ರಗಳು

ಗುರುನಾಥ ಚೋಶಿ ೧೯೮೫

ಕುಡುಬಿಯರು

ಐಬಿಎಚ್ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು

ನಾವಡ ಎ.ವಿ. ೧೯೯೩

ಕುಡುಬಿಯರು: ಹೊಸತು ಹಳತರ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಸಮಾಲೋಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತ
ಪ್ರ: ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ತೀನಂ (ಡಾ) 1982

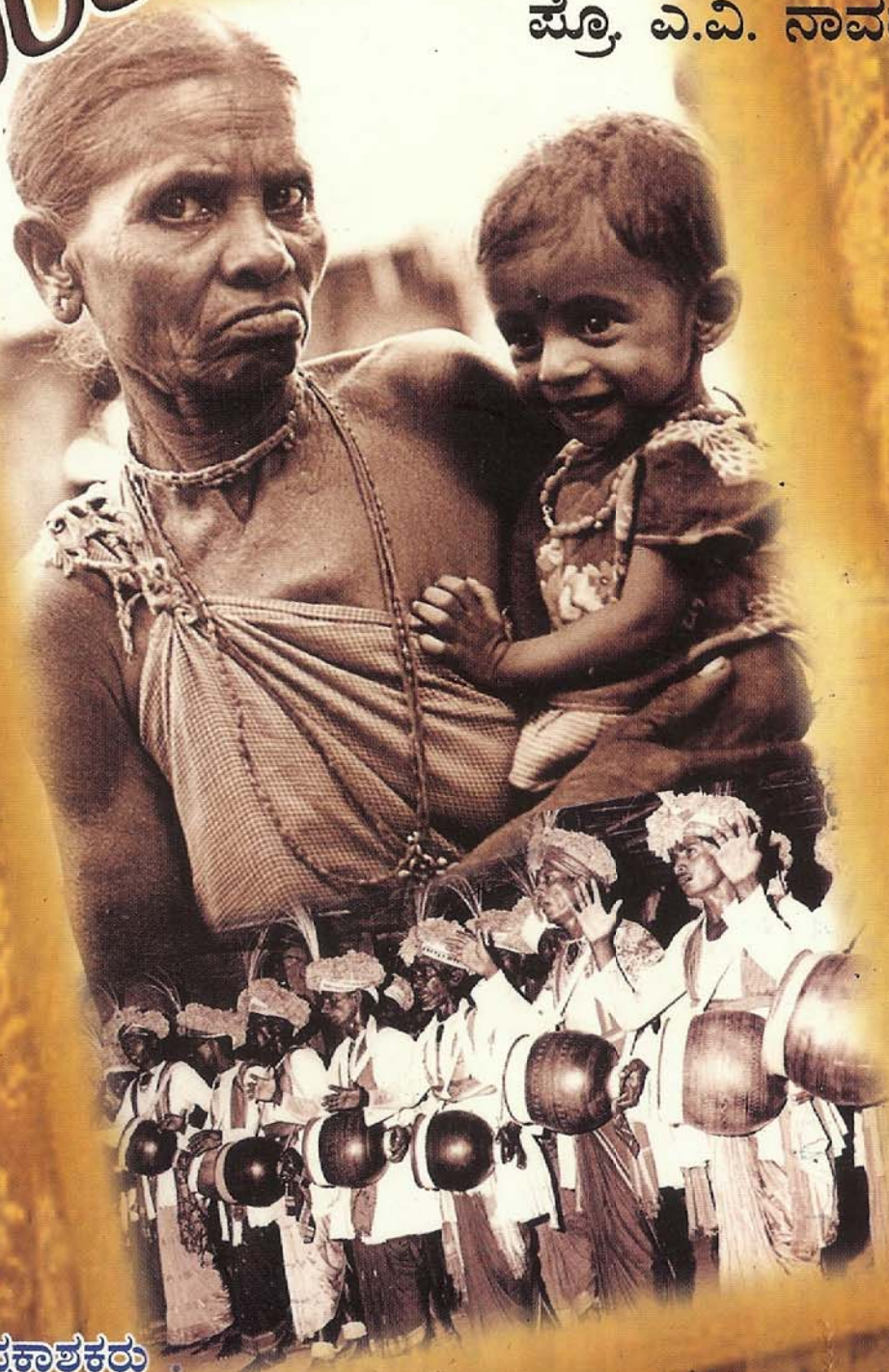
ಕಾಡುಗೊಲ್ಲರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳು

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು

128

ಕೊಂಕಣ ಕುಟುಂಬರು

ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ. ನಾವಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ